

KLATOVY

65 let v klatovském šachu

Zábavný průřez partiemi Ing. Jaromíra Nováka

podle tématických okruhů

1. díl

Zahrnuje období od 11.10.1950 do 31.3.2015.

Zpracováno mezi rokem 2004 a 2015.

Vydáno při příležitosti 1000. výročí udělení znaku Klatov se šachovnicí a písmeny WKC od knížete Oldřicha v roce 1015, když primas Klatov Radoslav Kurka knížete 3x porazil v šachu.

Věnuji Ing. Karlu Nováčkovi za obětavou práci pro Šachklub Sokol Klatovy a pomoc při vydání mé první knihy Historie šachu v Klatovech ve vzpomínkách Ing. Jaromíra Nováka.

Mochtín, 31.3.2015.

Pro vnitřní potřebu Šachklubu Sokol Klatovy.
Neprodejné. Nákladem vlastním.

65 let v klatovském šachu

Zábavný průřez partiemi Ing. Jaromíra Nováka

podle tématických okruhů

1. díl

1. Úvod	4
2. Obecné zákony šachové hry	5
3. 12 praktických rad	11
4. Kolik polí ovládá kamen na prázdné šachovnici aneb trochu šachové geometrie	15
5. Tématické okruhy	17

A. Pamlsky pro pobavení	Číslo tematického okruhu (dle mého třídění)	Strana (v 1. dílu)
1. Pat	71	17
2. Chytání jezdce aneb lov na koně	48	21
3. Chytání Jejího Veličenstva dámy	55	30
4. Chytání střelce	82	37
5. Kuriózní partie	30	40
6. Divoké partie	06	47
7. Oběť	12	59
B. Kombinační hra		80
1. Miniaturní partie	08	80
2. Matový útok	15	86
3. Figurová hra	14	96
4. Figurová hra s volným pěšcem	22	126
C. Tvrdá práce (2. díl knihy)		
1. Poziční hra	07	
2. Obrana	13	
D. Pěšci proti figurám		128
1. Spojení volní pěšci	35	129
2. 2 pěšci proti kvalitě	17	134
3. 2 spojení volní pěšci proti figuře	33	137
4. 3 pěšci proti figuře	46	138
5. Věž a 3 pěšci proti věži a figuře	63	139
E. Různé motivy		140
1. Obsazení volného sloupce	53	140
2. Útok na oslabené pěšce v koncovce	52	144
3. Rozbíjení pěšcového středu	36	147
4. Bourání pevnosti	37	149

F. Koncovky (2. díl knihy)**I. Základní koncovky**

a) Pěšcové koncovky	31
b) Jezdcové koncovky	04
c) Koncovky stejnobarevných střelců	32
d) Koncovky různobarevných střelců	73
e) Věžové koncovky	05
f) Dámské koncovky	28

II. Koncovky 4 stejných figur a lehkých figur**1. Koncovky 4 stejných figur - 8 kamenů**

a) Koncovky 4 jezdců	70
b) Koncovky 4 střelců	29
c) Koncovky 4 věží	19

2. Koncovky lehkých figur

a) J proti S - 2 kameny	16,21
b) 2 S proti J + S - 4 kameny	20,43
c) J + S proti J + S stejnobarevné - 4 kameny	27
d) J + S proti J + S různobarevné - 4 kameny	80
e) 2 S proti 2 J - 4 kameny	38
f) Koncovky 3 lehkých figur - 6 kamenů	23

III. Koncovky za přítomnosti věže**1. Věž proti lehké figuře - 2 kameny**

a) V proti J	67,72
b) V proti S	68

2. Věž proti 2 lehkým figurám - 3 kameny

a) V + pěšci proti 2 J	44
b) V + pěšci proti 2 S	39
c) V proti J + S	58

3. Věž a lehká figura proti věži a lehké figuře - 4 kameny

a) V + J proti V + J	26
b) V + S proti V + S stejnobarevné	49
c) V + S proti V + S různobarevné	81
d) V + J proti V + S	11,41

4. Věž a 2 lehké figury proti věži a 2 lehkým figurám - 6 kamenů

a) V + 2 J proti V + 2 J	62
b) V + 2 S proti V + 2 J	57

IV. Koncovky za přítomnosti 2 věží

1. 2 věže proti věži a lehké figuře - 4 kameny

a) 2 V proti V + J	54,61
b) 2 V proti V + S	10

2. 2 věže proti věži a 2 lehkým figurám - 5 kamenů

60

3. 2 věže a lehká figura proti 2 věžím a lehké figuře - 6 kamenů

a) 2 V + J proti 2 V + J	25
b) 2 V + S proti 2 V + S stejnobarevní	56
c) 2 V + J proti 2 V + S	40,69

4. 2 V a lehká figura proti V a 2 lehkým figurám - 6 kamenů

78

V. Koncovky za přítomnosti dam

1. Dáma proti různým figurám

a) D proti 2 lehkým figurám	45
b) D proti 3 lehkým figurám	24
c) D proti V	47
d) D proti V a lehké figuře	09,66
e) D proti 2 V	50

2. Dáma a lehká figura proti dámě a lehké figuře

a) D + J proti D + J	64
b) D + J proti D + S	59,42
c) D + S proti D + S stejnobarevní	18
d) D + S proti D + S různobarevní	77

3. Dáma a věž proti dámě a lehké figuře - 4 kameny

74

4. Dáma a lehká figura proti 2 věžím a lehké figuře - 5 kamenů

a) D + J proti 2 V + J	65
b) D + S proti 2 V + J	51

5. Koncovky těžkých figur - 4 nebo 6 kamenů

34

G. Setkání s šachovými legendami a renomovanými hráči 151**6. Seznam partií a abecední seznam jmen** 188

1. Úvod

Motto: Šach je hlubinou oceánu myšlenek, z nichž lze prozkoumat jen část.

Šachy hrají závodně od 11. října 1950 a za ta léta jsem k 31.3.2015 shromáždil zápisy **2751 partií**. Takový bohatý materiál, i když různé kvality, lze využít k publikaci vybraných poučných nebo zajímavých partií s košatým vlastním komentářem. Skýtá také možnost setkání s některými **známými šachisty 20. století**.

Partie jsou roztrženy podle **tématických okruhů (TO)** a v nich se snažím **popsat své myšlenkové pochody (na podkladu obecných zákonů šachové hry) formou šachových faktorů a konkrétních pouček v pozicích partie**. Tématické okruhy se během partie mění a prolínají a tak jich bývá v partii více. Zařazení partie je dle hlavního tématického okruhu.

Rady praktika jsou v kapitole 3.

Text jsem prokládal **fakty, historkami, zajímavostmi, statistikami, zkušenostmi, vzpomínkami a různými postřehy** z mého dlouhého šachového života a osvěžoval ho **z bohaté studnice naší mateřštiny**. Možná už některé výrazy nebo hlášky mladší generaci řeknou málo nebo nic, ale pamětníci si vzpomenou. Za to a za subjektivní pohled, který je u paměti přirozený, se omlouvám. Totéž se týká kritéria výběru partií, kde byl rozhodující vztah k tématu než kvalita partie. Někdo najde svou partii až v 2 dílu nebo ji vůbec nenajde.

Práci jsem zahájil v roce 2004 přehráním všech svých partií a předběžným výběrem a okomentováním vhodných partií, což jsem dokončil v lednu 2011. Partie jsem uložil do 2 databází: korespondenčních partií je 148 a praktických 537, celkem 685. Do podzimu 2013 skončila konečná korekce komentářů k partiím po stránce formální, pravopisné a obsahové.

Při zpracování knihy jsem si uvědomil její rozsah. Proto ji z důvodu přehlednosti a časového zpracování vydám ve 2 dílech. 1. díl obsahuje kapitoly 1. až 4., z 5. kapitoly jen části A., B., D., E. a G. a kapitolu 6. Seznam partií a Abecední seznam jmen.

2. díl bude obsahovat z 5. kapitoly části C. Tvrdá práce a F. Koncovky a jejich Seznam partií a Abecední seznam jmen, pokud už jména nebyla uvedena v 1. dílu.

Do 1. dílu jsem z těchto 685 partií vybral 182, z toho 52 korespondenčních, a uložil je do samostatné sloučené databáze nazvané **Mé kvalitní partie podle tématických okruhů**. Tyto partie pak mohly být vloženy do knihy jako opracované cihly.

Číslování partií je dvojí. **Číslo před partií** je z **databáze** partií obsažených v knize. Je vzestupné podle pořadí v knize a slouží také pro rychlé přehrávání partií v pgn na internetu www.sachy-klatovy.cz, kde budou kniha i její partie umístěny.

Před názvem partie v hlavičce se objeví **mé číslování partií** s rozlišením dle druhu partie velkým písmenem (korespondenční K, mezinárodní korespondenční MK, zápasové Z, ze simultánek S a turnajové bez označení písmenem) vzestupně dle data vzniku druhu partie. V kapitole 6. Seznam partií je toto číslo uvedeno v závorce a s rovnítkem =.

Je to kvůli **návaznosti** na knihu Historie šachu v Klatovech ve vzpomínkách Ing. Jaromíra Nováka, která končí dnem 30.4.2005 a zpracovával jsem ji 4 1/2 roku od března 2002 a vydal 12.11.2006. Obsahuje 28 mých nejlepších partií, které přebírám i do této knihy.

Vznik knihy by nebyl možný bez **počítače**, který mi umožnil stálé srovnávání textu a jeho úpravy, aby byla dodržena logická návaznost souvislostí.

V rovině faktů byla neocenitelnou pomůckou **Malá encyklopedie šachu** od autorů Jiřího Veselého, Jana Kalendovského a Bedricha Formánka podle stavu k 31.12.1987. Díky ní jsem si uvědomil, s jakými známými šachisty 20. století jsem si mohl zahrát.

Mé poděkování patří těm, kteří mi při práci pomohli. Ing. Karel Nováček, Bc. Václav Jonáš mladší a Ing. Vladimír Končický při problémech v počítačovém programu, Vladimír Vácha při vytištění knihy a Ing. Václav Jonáš starší při jejím umístění na internet.

Knihu vydávám v omezeném počtu výtisků jako dar Městu Klatovy a rozdávám přátelům při výročí **1000 let šachu v Klatovech** v rámci akce Klatovy město šachu. Dle legendy udělil kníže Oldřich v roce 1015 trhové vsi Klatovy znak se šachovnicí a písmeny WKC jako výsadu za to, že primas Klatov Radoslav Kurka s knížetem 3x v šachové partii zvítězil.

2. Obecné zákony šachové hry

Obecné zákony najdete v každé šachové učebnici, přesto je důležité si je připomenout.

1. **Rychlý a harmonický vývin.**

2. **Využití a zisk nebo ztráta šachového času** má mnoho variací:

Jsou to 2 známé zásady v zahájení: netahat již vyvinutou figurou a nehrát zbytečně dámou kvůli jejímu snadnému napadání.

Jsou to (často rizikové) gambity, kdy obětí nejčastěji pěšce se získá čas k vývinu a útoku.

Je to boj o tempa, například v meránském systému poloslovanského dámského gambitu odkládá černý vzetí dxc4 až po vývinu Sd3.

Šachový čas může být zhmotnělý v dále postoupených (to slovo se vzpouzí napsat na papír, naskakuje mi slovo postoupí, ale to počítač červeně podtrhává a vnucuje mi nežádané) pěšcích, jejichž výhoda se projeví až v koncovkách v rychlejším postupu na poslední řadu.

Výhoda šachového času je implikována v pravidlu, které zformuloval známý klatovský hráč Josef Matouš: „Kdo první bere, více bere.“

Odstašujícím příkladem na ztrátu času je „opičení“, kdy černý opakuje symetricky tahy po bílém. V určitém okamžiku opičení selhává a černá pozice hyne.

3. **Získání prostorové převahy** vybudováním silného pěšcového středu a centralizací figur, protože figury mají na centrálních polích největší působnost. Němci mají pořekadlo: Das Pferd am Rande ist immer Schande = kůň na kraji (šachovnice) je vždy ostuda.

4. **Uklizení krále ze středu šachovnice**, kde může být snadno napadnutelný.

5. **Aktivace vlastních figur** má řadu podob. Nejsou to jen obecné rady jako zlepšit souhru figur, posílit vratké postavení lehkých figur nebo nebudovat skladiště figur, ale **konkrétní šachové faktory** vyjmenované o několik odstavců dále.

Ukázky šachových faktorů na konkrétních partiích jsou jádrem této knihy.

Tématické okruhy v kapitole 5. jsou ucelené nadřazené celky, v nichž se prolínají šachové faktory. Některé šachové faktory si zasluhují samostatné tématické okruhy.

6. Protipólem bodu 5. je **omezování působnosti soupeřových figur** na pole, kam nemohou vstoupit (zvláště účinná je souvislá závora z nepřístupných polí na řadě nebo na slupci), dále vazba, hrozba dvojího úderu nebo šachu (velmi nebezpečný je šach odtahný nebo dokonce dvojí), vytváření slabin znehodnocováním struktury soupeřových pěšců (dvojpěšec, opožděný a izolovaný pěšec, roztržení řetězu pěšců) a útok na ně atd.

7. **Přečíslení figur** na určitém úseku šachovnice.

8. Pozor na **mezitah**! Musíme si dát pozor, zda soupeř místo přirozeně očekávaného tahu (nejčastěji následného brání) by mohl zahrát překvapující silnější tah. Tímto mezitahem bývá nejčastěji tah vynucující dle pravidel reakci soupeře čili mezišach, dále matová hrozba a útok na silnější figuru, nejčastěji na dámu (mezigarde), ale také jakýkoliv užitečný tah, jestliže soupeřova figura (nejčastěji jezdec), která první brala, nemůže beztréstně uniknout. Mezi nebezpečné mezitahy musíme zařadit také výmluvu, kdy napadená figura nabídne výměnu

za nechráněnou soupeřovu figuru, po které jiná naše napadená figura unikne na pole vyměněné figury nebo získá čas k ústupu. Příklad najdete v kapitole B.3. v partii 127. Pechát.

Jinou formou mezitahu je **mlýnek**. Má 2 podoby. První: Vezmeme střelcem nebo jezdcem chráněnou figuru soupeře a tím též chráníme dosud nekrytou vlastní figuru (věž) a zbavujeme ochrany čtvrtou figuru: soupeřovu nyní nechráněnou věž. Ta je po úvodním tahu napadena naší věží. Nemá-li soupeř v rukávu silnější mezitah (šach, garde), musí ustoupit nebo měnit. Při výměně se první figura (střelec, jezdec) zachrání na výměnném poli nebo v klidu ustoupí. Vždy se na tom vydělá ta druhá sebraná figura. Uvědomuji si kostrbatost a nepřesnost své definice a tak je lépe ukázat konkrétní příklad. Ten je v kapitole B.3. v partii 93.s Ungrem.

Druhá podoba mlýnku je v kapitole B.2. v partii 83. s Hladilem. Věž na 7. řadě a střelec na dlouhé diagonále trápí krále stlačeného v rohu střídavým šachem věže a odtažným šachem střelce. Při odtažném šachu si věž vždy uzobne něco ze soupeřova majetečku. Německý mistr Kurt Richter nazval věž, která svým tahem umožňuje střelci odtažný šach, desperátem.

Obecné zákony **mají jen rámcovou platnost**. Vždy je nutno **se řídit konkrétní situací** a v ní mohou mít obecné zákony uvedené v předchozích bodech své **výjimky**, například:

Bod 2. Ve španělské hře udělá bílý střelec 4 tahy, než se dostane na konečné pole c2, zato vynutí tahy a6 a b5 oslabení pěšcové struktury černého.

V zahájení bere pěšce na d5 bílá dáma, aby se po napadení vrátila na d1, ale černému zůstane na d6 opožděný slabý pěšec.

Pravidlo „Kdo první bere, více bere“ neplatí ve 100 % případů, jak se můžete přesvědčit v kapitole A.7. Oběť v partii 62. Růžička v poznámce k 15. tahu bílého. Soupeř může mít za ztracený materiál kompenzaci v podobě aktivace figur a protiútku.

Bod 3. Je přímo strategickým úmyslem nechat soupeře vybudovat silný střed a pak ho bočními údery podryvat. Viz tématický okruh E.3. Rozbíjení pěšcového středu.

Stejně tak tah Ja6 je v některých zahájeních plnohodnotný.

Bod 4. Když králi nehrozí nebezpečí (např. jsou vyměněny dámy nebo pozice je zablokovaná), bývá kontraproduktivní dělat rošádu a lepší je vyčkávat za dostatečně pevnou hradbou vlastních pěšců. Pak lze táhnout králem na 2. (7.) řadu. I tím se dosáhne spojení věží a navíc se ušetří tempa na královu centralizaci. Příkladů je habaděj.

Někdy nebývá dobré s rošádou chváat, protože útočnému hráči hned poskytne cíl, na který se zaměří, provede rošádu na opačnou stranu nebo nechá krále v centru. Proto je lépe vyčkat a rošádu provést na tutéž stranu jako soupeř.

Bod 7. Útoků na královském křídle lze čelit útokem na křídle dámském nebo ve středu.

Šachové faktory mohou být dlouhodobé i krátkodobé, strategické i taktické, útočné, obranné i remízové a samozřejmě různého stupně důležitosti:

pěšcová struktura a v ní další faktory vlastností a tím i kvality pěšců,
pěšcové průlomky (s touto problematikou se seznámíme v 2. dílu),
opozice králů a jejich role v koncovkách,
zugzwang (z němčiny Zug = tah, Zwang = nutnost) čili povinnost táhnout a prohrát,
tempování, které vede k zugzwangu,
mezitahy včetně mlýnku,
stavění závor proti vniknutí soupeřových figur,
baterie dámy a střelce na dlouhé diagonále, nejčastěji a1 - h8, a2 - g8 a b1 - h7,
zdvojení či ztrojení těžkých figur na sloupci,
méně časté je zdvojení těžkých figur, obvykle věží, na 7. (2.) řadě (harmonika),
ovládnutí 8. (1.) řady těžkou figurou,
slabá 8. (1.) řada,
obsazení volného sloupce,
spojení věží,
zablokování postupu spojených volných pěšců,

rozbíjené pěšcového středu,
 útok na oslabené pěšce v koncovce,
 vybudování nebo naopak bourání pevnosti,
 dvojice střelců,
 dobrý a špatný střelec,
 zrádce (viz partie 167. Spodný a 174. Hrivnák),
 přerušení dráhy útoku (nejen šachu) soupeřovy figury představením naší figury,
 odtažný a dvojitý šach (v 2. dílu bude příklad i na dvojitý mat),
 trvalý (věčný) šach,
 trvalé (věčné) garde,
 jiné opakování pozice (tahů),
 dušený mat,
 pat a v souvislosti s ním šílená dáma nebo šílená věž,
 proměna pěšce v jinou figuru než v dámu,
 celá škála teoretických remíz,
 likvidace matovacího materiálu (pěšců),
 přetížení figury, kdy figura není schopna ubránit současně 2 hrozby,
 chytání různých druhů figur,
 různé taktické obraty jako je přilákání (zavlečení) nebo odlákání figury,
 různé druhy napadání figur (vidličky),
 různé druhy vazeb,
 různé druhy hrozeb (matové, věčným šachem, dvojitým úderem atd.),
 různé druhy obětí,
 volba mezi materiálovou a poziční, prostorovou nebo útočnou převahou,
 volba mezi různými ekvivalenty materiálu (elementární příklady jsou v kapitole D.),
 technika uplatnění materiálové převahy,
 technika vedení matového řízení v koncovkách bez pěšců.

V nejobecnějším smyslu slova lze za šachový faktor považovat i **strategii záměrného vyhledávání výměn figur** ať už s cílem otupení útoku nebo využití stávajících soupeřových slabín v koncovce či jen spoléháním na svou lepší orientaci v této fázi hry. Je znám výrok jednoho německého velmistra dvacátých let dvacátého století: „Přes všechny námitky je znalost koncovek hlavním předpokladem stát se šachovým mistrem světa.“

Všichni to známe. Cílem slabšího hráče je remíza a soupeř se domnívá, že co největším vybitím figurek se k ní nejspolehlivěji přiblíží. To je ovšem zásadní omyl. Nehledí totiž na kvalitu výměn a směna kvalitní figury za figuru jakostně horší ho spolehlivě nasměruje do hrobečku. Ale pozor! Když si soupeř ohlídá kvalitu výměn, může mu remízový záměr vyjít.

Největší šachista 18. století Francouz Philidor (1726 - 1795, vlastním jménem Francois André Danican a také známý hudební skladatel) razil zásadu, že **pěšci jsou duší hry**. Proto jim budu věnovat eminentní pozornost.

Základní vlastnost **pěšců** je dána pravidlem, že **mohou postupovat vpřed, ale nikdy se nemohou vracet**. Jinými slovy každý tah pěšcem je nevratný. Stojíme tedy už od zahájení před dilematem: Tahem pěšce musíme pozici otevřít, ale zároveň i oslabit. V prvních tazích nás to nevzrušuje. Bez tahů pěšci pozici neotevřeme a nevyvineme figury.

Ale ve střední hře to je jiná věc. Bez postupu pěšců je tlak a útok na soupeře nemyslitelný. Zároveň si uvědomujeme, že tahy pěšci při útoku si vytváříme ve vlastní pozici slabiny. Při bezohledném útoku můžeme otevřít postavení krále, který se „odkopá“ a nastydné. Po odražení útoku jsou postoupnutí pěšci v koncovce slabí a vítaným terčem útoku. To uvidíme v kapitole E.2. Útok na oslabené pěšce v koncovce.

Stejně tak si obrana vynucuje oslabující tahy, které vytvářejí v pozici „díry“. Jsou to například „okénka“ proti matu na první (poslední) řadě. A o těch si něco povíme.

Začátečník může položit otázku, zda **je lepší fianchettové okénko na g3 (g6) nebo krajní na h3 (h6)**. To je dobrá otázka, ale nelze ji jednoznačně zodpovědět. Obě okénka slouží k ústupu krále z výše uvedené matové hrozby a obě mají své výhody i nevýhody.

Fianchettové okénko přiblíží krále více do středu šachovnice a umožňuje jím kryt slabého pěšce f2 (f7). Navíc tykadlově kryje pole f4 a h4 (f5 a h5) a ruší diagonální tlak na h2 (h7). Je bytelné a oběť figury na něm je obtížnější, protože ho podporují 2 vedlejší pěšci. Oslabuje však dlouhou diagonálu a8 - h1 (a1 - h8) i krátkou diagonálu f1 - h3 (f8 - h6) proti střelci i dámě. Nebezpečné je především spojení těchto 2 figur do baterie na dlouhé diagonále. Oslabená pole h3 (h6) a zvláště f3 (f6) jsou oblíbeným cílem pro jezdce. Z toho vyplývá, že velmi užitečné je co nejdříve vyměnit příslušného střelce nebo dámu (nejlépe obě tyto figury). Co nejdříve znamená nejlépe ještě před fianchettovým okénkem. V královské indické, dračí variantě sicilské a dalších obranách je fianchettové okénko základem jejich systému. Soupeř se většinou snaží fianchettového „domovníka“ vyměnit, čímž říká, že mu oslabení rošádového postavení stojí za výměnu své důležité útočné figury. To stojí za zamyšlení.

Krajní okénko tykadlově kryje pole g4 (g5), což je v některých otevřených zahájeních důležitý preventivní tah k zabránění výpadu jezdce a zvláště vazby jezdce f3 (f6) střelcem. Učebnice to nazývají hanlivě „oslí ucho“ a stejně jako počítač se na to obvykle dívají s nechutí, protože to hodnotí jako ztrátu šachového času a oslabení pozice. Tak příkré hodnocení je sporné. Ztráta času platí jen ve vyhraněných pozicích, ovšem na tom oslabení je dost pravdy. Pěšec h3 (h6) je krytý jen jedním pěšcem, takže se může stát při přechíslení útočných figur předmětem oběti lehké figury, zvláště střelce. Výhodou tohoto tahu však je, že na h2 (h7) nelze výhodně obětovat střelce, ovšem pole je citlivé na diagonální útok baterie dámy a střelce. Také z h2 (h7) má král do centra dál než z g2 (g7) a pěšci f krytí neposkytuje.

Existují **různé vlastnosti pěšců**. **Pozitivní** je **volný pěšec obecně**, při čemž jsou zvláště ceněny 2 jeho varianty - **volný vzdálený pěšec** a **volný krytý pěšec**. Tím se rozumí krytý jiným pěšcem nazývaným pata. Pata bývá většinou blokována soupeřovým pěšcem. Patu je možno napadnout nejen figurou, ale i pěšcem a tím podminovat krytí volného pěšce.

Velký význam má **pěšec na předposlední řadě**. Ten je volný už ze své podstaty. Svou hrozbou proměny nabyl velkou sílu. Bývá však u něj také riziko jeho ztráty.

Další pozitiva jsou: **rychlost postupu volného pěšce** daná jeho dosavadním postoupnutím s možností dřívějšího šachování po proměně v dámu, **spojení volní pěšci** a **převaha pěšců na určitém úseku šachovnice**. Z té se může vyklubat volný a případně volný vzdálený pěšec.

Naopak **negativní** jsou: **dvojпěšec** (někdy je dobrý při obraně), **opožděný pěšec** (nazývaný se značnou dávkou ironie „zaostalý“) a **izolovaný** (osamocený) **pěšec**. Negativem také jsou **roztržené pěšcové řady** do oddělených ostrůvků. Jsou znakem poražené armády.

O **izolovaném pěšci** se ještě trochu pobavíme. Útoční hráči jako mistr světa Michail Tal si ho velmi považují, protože hoví jejich útočným choutkám spojeným s jeho obětí. Jako poziční hráč o něj vědomě nestojím, a proto ho v mých partiích nehledejte. Tuto svou zásadu jsem (naštěstí) porušil v partii 72. s Kišarim v kapitole B.1. Miniaturní partie.

S každou výměnu jeho význam klesá, protože se stává stále větší slabinou. Izolovaný pěšec je slabý nejen sám o sobě, slabé je především pole před ním. Toto pole je třeba zablokovat nebo aspoň hrozit ztrátou pěšce, pokud na ně vstoupí. To může být méně účinné, protože pěšec svou obětí může uvolnit dráhy útočným figurám.

Blokáda izolovaného bílého pěšce d4 se provádí lehkou figurou, zpravidla jezdcem **na pěšcem nenapadnutelném poli d5**. Této figurě v centru se říká „věčná“ (někdo používá i termín „absolutní“), protože je pěšcem nevypuditelná a soupeři působí značné starosti. Zvláště jezdec působí v centru i na obou křídlech. Střelec je v tomto postavení slabší.

Trochu odbočím od pěšcového tématu v souvislosti s pěšcem nenapadnutelným „věčným“ jezdcem krytým 2 vlastními pěšci na jediném volném středovém sloupci. Jeho obrovskou výhodu vidíme v partii 9. s Petrem Kohoutem po 21. tahu.

Blokáda krytého volného bílého pěšce d5 se děje většinou jezdcem z pole d6, odkud napadá kryjící pěšce c4 a e4, kteří se stávají slabými. Také je lze napadat bočními údery b5 a f5 a tím podrývat postavení volného pěšce d5. Není ekonomické použít k blokování dámu, protože se pak její síla využívá jen k obrannému účelu a ani nenapadá kryjící pěšce.

Dlouho mě bylo záhadou, proč ve výměnné variantě **Grünfeldovy** indické obrany je lépe nevyvíjet hned jezdce na c3 a lepší je to odložit a raději fianchettovat střelce na g2. Vždyť si tím přece posilují střed bxc3. Ale také Fritz se nad tímto tahem i v jiných pozicích sklíbí s odporem. Záhadu řeší skutečnost, že pěšec d4 bývá často přinucen k výměně a bílému zbudou 2 roztržení a izolování pěšci a2 a c3. A pokud se výměnami posune na sloupec d, získá černý majoritu pěšců na dámském křídle, která se může proměnit ve vzdáleného volného pěšce. Konečně po postupu d5 lze tyto střední pěšce bočně napadat (e6, f5) a rozbíjet pěšcový střed.

Samostatným pojmem, který potřebuje vysvětlení, jsou „visící pěšci“, kteří se vyskytují na rozhraní mezi zahájením a střední hrou. Pojem visící (od slovesa viseti) se používá pro figuru, o kterou na konci děravé kombinace přijdeme. Visící pěšci je dvojice spojených pěšců vedle sebe, u černého nejčastěji na polích c5 a d5 (u bílého c4 a d4) bez podpory sousedních sedláků na sloupci b a e, kterým naopak brání v postupu soupeřovi pěšci b3 a e3 (b6 a e6).

Dívám se na ně s nedůvěrou, protože je možno je tlakem figur nebo bočním úderem buď oslabit vynucením jejich postupu s následným zablokováním nebo z nich vytvořit osamocené izolované pěšce. Bývá to spíše slabý mrzáček a jen málokdy volný švihák.

S využitím krás češtiny bychom mohli zaměnit měkké i za tvrdé y a říkat jim „**vysutí pěšci**“ od slovesa vysouvat. Nebo vysunout. Pak by to byli ovšem vysunutí pěšci.

Na závěr povídání o pěšcích si připomeňme jednu jejich nebezpečnou danost, která se netýká jen koncovek. Je to **tykadlová vidlička**. Při dostatečné podpoře vlastních figur je nebezpečná všem figurám, které někdy mohou být do ní přilákány jako se to stalo v partii 159. s Azmajparašvilim v kapitole G. Jindy pěšec nemusí být ani podpořen svými soukmenovci, stačí když neruší jeho tykadlový chod ty 2 napadené figury. Jedná se o vidličku na 2 věže (občasná možnost pro pěšce na 6. řadě), na 2 jezdce a na věž a jezdce. Za určitý druh vidličky lze považovat napadení jezdce pěšcem vstoupivším na 7. řadu. Druhou napadenou stranou, tentokrát nikoliv diagonálně, ale frontálně je pěšcovo proměnné pole.

Zvláštním šachovým faktorem je vidličkové působení pěšce na předposlední řadě, které má velkou razanci. V jednoduché formě umožňuje vstupovat vlastním figurám na pole napadené soupeřovou figurou, protože po jejich vzetí se promění sám v dámu.

Složitější a vzácnější je jeho vidličkové působení na 7. (2.) řadě podpořené tlakem střelce, což je velmi nebezpečná zbraň. Přesvědčit se o tom můžete v kapitole B.4. Figurová hra s volným pěšcem v partii 128. s Božetěchem Sporkou na poli f8 nebo v kapitole A.7. Oběť v partii 54. se Sergejem Poletajevem v poznámce k 28. tahu bílého na poli a8.

Rozeznáváme **různé formy opozice králů**. Běžně známe frontální (vertikální nebo horizontální) a diagonální. Z hlediska vzdálenosti je přímá o 1 řadu, vzdálená o 3 řady a nejvzdálenější o 5 řad. Neúčinná opozice je ta, z které mohou být vytempováni.

Nemilosrdná pozice se nazývá „**past**“. Kdo táhne, vyhrává. Bílý Kb5 pd4, černý Kf4 pd5. 1.Kc6 Ke4 2.Kc5 nebo 1... Ke3 2.Kc5 Ke4. Král musí opustit pěšce-sírotka a prohraje. Kdyby černý král stál místo na f4 na f5 (nebo bílý místo na b5 na b4), je pozice remis, protože černý král stačí uhájit kritická pole: 1.Kc6 Ke6 2.Kc5 Ke7! 3.Kxd5 Kd7.

Nezbytná je znalost **ovládnutí kritických polí** před jediným zbylým pěšcem. Nutno si při tom uvědomit, že s postupem pěšce se posunují i jeho kritická pole. Ta jsou 2 řady před pěšcem a po jeho přechodu na druhou polovinu šachovnice již jen 1 řadu před pěšcem.

Dále je zde **pravidlo čtverce**. To říká, že král může chytit volného pěšce před jeho proměnou, když vstoupí do čtverce tvořeného na jedné straně vzdáleností pěšce od pole proměny a na druhé straně vzdáleností krále od tohoto proměnného pole. Ale aby to nebylo

tak jednoduché, vymyslel geniální velmistr Richard Réti, který byl vyhlášen vítězem ankety o nejúspěšnějšího československého šachistu 20. století, následující studii s minimálním materiálem: Bílý Kh8 a pěšec c6 remizuje s černým Ka6 a pěšcem h5. Soudný, ale se studií neobeznámený šachista si řekne: „Co je to za nesmysl? Král vzdálený 3 řady za pěšcem ho nemůže chytit ani kdyby letěl letadlem“ (hláška populárního fotbalového reportéra Jaromíra Bosáka). Ale Rétiho král je koumes a tak to přece v jedné ze 2 možných variant možné je: 1.Kg7 h4 (pěšec si to upaluje bezstarostně do dámy) 2.Kf6 h3 3.Ke7 h2 4.c7 Kb7 Kd7 5.h1D c8D+. Zde to tedy sice král nestihl, ale prosadil svého pěšce do dámy také a navíc ještě se šachem. Tak se podívejme na druhou variantu: 1.Kg7 Kb6 (černý už je obezřetnější) 2. Kf6 h4 3.Ke5 Kxc6 (hrozilo 4.Kd6 s opětovným prosazením pěšce c6) 4.Kf4 a nemožné se stalo skutkem, zlotřilý pěšec byl dopaden.

Méně znám je přesun tempa pomocí **králova trojúhelníku**: král slabší strany má k dispozici jen jedno ústupové pole, kolega má 2. Tím řídí povinnost tahu a vyhrává opozici.

Ještě jedna věc je podstatná a v průběhu partie na ni obvykle nemyslíme. V koncovkách, zvláště pěšcových mluví často do výsledku boje **zugzwang**. Pak rozhoduje, jak můžeme tahy svých pěšců řídit průběh souboje. Strana s oslabenou pěšcovou strukturou bývá bez šancí.

Naopak strana s pěšci v základním postavení obvykle tempa ušetří. Nic se však nesmí přehánět, jak nás bohyně Caissa přesvědčí: 3 pěšci a7, b7,c7 sice dogmaticky zůstali v základním postavení, ale bez pomoci krále podlehnou pěšcovému průlomu falangy a5, b5, c5: 1.b6 axb6 2.c6 bxc6 3.a6 nebo 1.b6 cxb6 2.a6 bxa6 3.c6.

Pěšcové průlomy jsou samostatným fenoménem. Necháme je do 2. dílu kapitola F.I.a).

Zugzwang můžeme v některých pozicích (a opět nejčastěji v koncovkách) sofistikovaně vynutit pomocí **tempování** nejen pěšci, ale i jemným utahováním šroubů figurami. Příkladem je tempování střelce v partii 179. se Cvachoučkem v kapitole G.

Výsledek partie někdy rozhodují **dřívější i náhodné** tahy pěšcem. Ještě drastičtější je náhodné postavení králů při „pasti“ zmíněné před několika řádky.

A když už mluvíme o **náhodnosti**, uvědomili jste si, jak velkou roli hraje v průběhu partie? Nechci mluvit o pozicích, kdy sice víme, že některý tah bychom měli udělat, ale jsme vlečeni událostmi a tak se k němu nedostaneme. Chci mluvit o lavírovacích pozicích, kde si můžeme vybírat z několika tahů. Teprve při lámání chleba litujeme, co jsme vlastně spáchali.

Závora je souvislá hradba polí vytvořená proti polím vníku. Tvoří ji působení chodu kamenů. Důležitá je proti vniknutí věží po sloupci nebo v koncovce proti proniknutí krále.

Šachové faktory strategické jsou většinou dlouhodobé, taktické krátkodobé.

Z taktických je nebezpečnou zbraní **odtažný šach** s extrémní podobou **dvojšachem**. Někdy lze riskovat odtažný šach, musím však správně spočítat, zda přežijí všechny odtahy.

Méně častá je **proměna pěšce v jinou figuru než dámu**. Proměna v jezdce může být rafinovaný způsob zisku materiálu (i když je to „jen“ jezdec a nikoliv dáma): buď svým typickým chodem znemožní šach soupeřovu jezdcí a zabráni vyšachování nově vzniklé figury, nebo naopak jezdec sám šachuje a udělá při tom vidličku na jinou soupeřovu figuru.

Proměna ve věž nebo střelce bývá spojena s motivem zabránit patu.

Primitivním taktickým faktorem je matovací **rolovačka** dvěma těžkými figurami po řadě nebo po sloupci.

Remízové faktory mohou mít **objektivní a tím absolutní charakter**:

pat,

trvalý šach (v praxi nazývaný **věčný**) - často dosažený ze cenu oběti. Kombinací věčného šachu a patu je v extrémní podobě šilená dáma či věž nabízející se v oběť za vynucení patu,

trvalé (věčné) garde,

jiné opakování pozice (tahů), buď vynucené nebo musí chtít obě strany,

likvidace matovacího materiálu i potenciálního, tedy pěšců, po jejich úplném vybití (holí králové nebo silnější straně zbyl jen jezdec nebo střelec),

celá škála teoretických remíz, kdy mat nebo proměna pěšce jsou možné, ale nejsou vynutitelné, nebo řešení pozice vede k patu nebo ztrátě dosavadní materiálové převahy:

silnější straně zbyli **jen 2 jezdcí**,

silnější straně zbyl **jen věžový pěšec** a král neovládá rohové pole proměny pěšce,

totéž plus falešný střelec, který také neovládá rohové pole proměny pěšce,

věžový pěšec ve věžové nebo dámské koncovce a král neovládá pole proměny pěšce,

obsazení kritických polí králem před jediným pěšcem silnější strany; zde platí, že šach pěšcem při vstupu na 7. (2.) řadu jen remizuje, naopak vstup bez šachu vyhrává,

věžový nebo střelcový **pěšec na předposlední řadě proti dámě** a vzdálenému králi; zde dochází k opakování tahů, protože po vzetí pěšce je pat.

Objektivním remízovým faktorem se subjektivní příchutí je **dohoda hráčů**. Dle současného výkladu pravidel platí remíza dohodou po zahájení partie, třeba již po prvním tahu. Je to rozumné, protože byrokratické překážky to překazit a umožnit remízu dohodou nejdříve po 30., později po 15. tahu, vždy selhaly na nechuti a vynalézavosti šachistů.

Jiné remízové faktory jen k remíze směřují, ale v žádném případě remízu nezaručují:

různobarevní střelci v koncovce (naopak ve střední hře s těžkými figurami je to elixír pro útok, kterému jeho kolega nemůže oponovat),

různé způsoby **znehodnocení soupeřových pěšců**, i když někdy je paradoxně dobrým obranným faktorem vlastní zdvojení pěšec,

likvidace pěšců na jednom křídle,

stavění pěšců na pole opačné bary než je soupeřův střelec,

stavění závor proti vniknutí soupeřových figur, především krále v koncovce,

směrování do dámské koncovky, kde se nabízí celá paleta šachů,

méně výhodné, ale někdy také úspěšné je **směrování do věžové koncovky**.

Do šachových faktorů nelze dost dobře zařadit některé **názvoslovné výrazy**:

Lavírování je vyčkávání v lepší pozici, hledání plánu hry a čekání na chybu soupeře.

Bod vniku je pole, přes které se figury dostanou do soupeřova tábora.

Fixování slabin je snaha, aby se soupeř nemohl zbavit pěšcových slabin. Provádí se nejúčinněji jejich blokováním nebo méně účinně hrozbou ztráty při jejich postupu.

Zatlačování figur pěšci je obecný princip ve všech fázích partie, při němž pěšci napadají lehké figury a zatlačují je zpět nebo jim předběžně zamezují vstup na určitá pole.

Skladiště figur je nevhodné nahromadění figur na určitém úseku šachovnice.

Šachové faktory a poučky uvádím v textu **před prezentací partie nebo v poznámkách k jednotlivým tahům v partii**. Nezaměňujte je s následujícími praktickými radami.

3. 12 praktických rad

Prvních 5 rad je obecných, další jsou již konkrétnější.

První rada se vztahuje k **hráčovu sebevědomí**. K žádné partii nesmí hráč nastupovat s vědomím, že soupeř je silnější a asi prohraje. Naopak je nutno si říkat, že počáteční stav na šachovnici je vyrovnaný a že mám již o šachu dost znalostí. Při průměrné délce partie 40 tahů mám 40x volbu, kde např. z 20 možných tahů je 12 úplně nesmyslných, 5 slabších a rozhodovat se mezi 3 zbylými při svých dosavadních znalostech dává slušnou šanci správně se rozhodnout. Navíc ten počet 20 možných tahů obvykle tak vysoký nebývá a podstatně se zmenšuje o tahy vynucené a o naučené tahy v zahájení. Takže hlavu vzhůru! **Každý je porazitelný**. Chce to však **silnou vůli, pevné nervy a trpělivost**. Někdy i štěstí.

K této radě se váže i zkušenost, kterou lze shrnout do věty: Když partii vzdám, už ji nemohu vyhrát. Extrémním případem v tomto směru byl americký velmistr Samuel Reshewsky, o kterém se říkalo, že nabízí remízu, když stojí před dvoutahovým matem.

Proto se vzdávám, až když je partie skutečně beznadějná, a bojuji, dokud je aspoň jiskřička naděje na jiný výsledek. Hodně zdánlivě beznadějných partií jsem remizoval, ba některé i vyhrál, když soupeř povolil v pozornosti a chyboval. Dokonce mi jeden takto postižený ještě vyčetl, proč jsem se nevzdal.

Druhá rada je z oblasti **psychologie**. **Poznat předem vlastnosti soupeře** a jeho oblíbená zahájení a připravit se komplexně na jeho osobnost a pokud možno ho překvapit.

Při partii se poznají **charakterové vlastnosti hráčů**. U opatrného hráče si můžete být skoro jisti, že dá přednost bezpečnosti a jistotě. Solidní hráč se také nebude bezhlavě vrhat do nejistých kombinačních zápletek. To lze naopak čekat u hazardně útočného hráče, který svou agresivitu často prokáže již v zahájení gambitovým stylem. Obránář bývá obvykle mírumilovný a spokojí se s remízou. Romantik hraje šachy pro krásu. Pokud se taková partie povede, může jít o hodnotný estetický zážitek. Pokud ne, je to prohra a v tabulce nula. Nejnebezpečnějším soupeřem je útočný hráč, který svůj útok předem seriózně připraví.

Záleží však hodně na síle soupeře. Je-li soupeř silný, často se spokojí jeho oponenti s hrou na remízu. Snaží se měnit figury, aniž si vždy uvědomují, že některé výměny jsou z hlediska pozice „prodělkové“.

Třetí rada má návaznost na **výuku šachu**. Každý šachista, který se naučil chodu jednotlivých figur a chce proniknout do skutečných tajů šachové hry, **se neobejde bez studia teorie**. To se týká jednoduchých matových vedení a kombinačních prvků v typových pozicích u začátečníků až po řešení složitých taktických a strategických problémů u pokročilých hráčů. Samostatnou kapitolou je studium zahájení, které je v současné době značně propracováno, v některých případech až do koncovky. Takže když hrajete s nějakým pilným a obeznameným hráčem, hrajete vlastně s počítačem, který vás potrestá i za malou odchylku od jemu známé vyšlapané cestičky. Proto v partii s takovým hráčem se snažte **co nejdříve odchýlit od teorie a přinutit ho myslet vlastní hlavou**. Vám naopak radím **poznat všechna zahájení** a jejich hlavní myšlenky a **vybrat si** z nich ta, která vám nejlépe vyhovují. Hloubka znalostí je na vás.

Čtvrtá rada se týká **plánovitosti** ve vedení hry. Bez určitého strategického plánu a jeho taktického provádění lze v šachách sotva uspět. Důležitá je jeho hloubka, která je v různých pozicích různá. Někdy stačí jen hrubý plán, např. útok na krále, někdy to musí být jemnější předivo myšlenek. Samozřejmě přitom je dodržovat nejen obecné zákony šachové hry, ale konkrétní šachové faktory a poučky, jak byly popsány v předchozí kapitole.

Velmi důležitá je **rada pátá**. V šachách platí (kromě jasně vyhraných pozic) železné pravidlo: „**Něco za něco**.“ Jestliže něco chci získat, musím se zpravidla něčeho vzdát. Když měním střelce za jezdce, vzdávám se dvojice střelců. Když postoupím volným pěšcem na 7. (2.) řadu, získá velkou sílu hrozbou své proměny, ale riskuji jeho ztrátu. Když zvolím gambitové pokračování, získám čas k vývinu a útoku, riskuji ale materiálovou újmu, když útok bude odražen atd. V šachách stále musím vážit výhody a nevýhody a tím riskovat.

Pozor si musíme dávat hlavně na to, abychom za něco nedostali málo nebo dokonce nic.

Šestá rada se zabývá **časem**. Teď nemám na mysli čas šachový, ale **reálný na hodinách**. Zde se můžeme setkat s dvěma extrémy.

Méně časté je **dlouhé přemýšlení**, někdy i na přirozený tah. Většinou pramení z nerozhodnosti hráče. Trestem pak je v lepším případě časová tíseň při dohánění časového limitu, v horším případě prohra na čas, když limit hráč nestihne nebo na něj zapomene.

Mnohem častější, zvláště u začátečníků, je **příliš rychlá hra**, která neumožní vniknout do tajů pozice, vede k nekvalitní hře a hrubým chybám. Na to se doporučuje jedna praktická rada: Sednout si na ruku, která provádí tahy, a hrát až po dobrém zvážení tahu.

S časem je proto nutno hospodařit: Zbytečně nepřemýšlet na naučené tahy v zahájení stejně jako na vynucené nebo samozřejmé tahy. Naopak věnovat dostatek času na klíčové tahy a jestliže se k nim schyluje, přemýšlet o nich na soupeřův čas.

Občas dostávám otázku, zda je lepší plně se věnovat partii a ani od ní nevstávat, aby se nenarušil proces soustředění a myšlení. Nebo když je soupeř na tahu, od partie odejít a prohlížet si i jiné partie. To je věc velice individuální a každý se zařídí dle svého naturelu.

Sám jsem příznivec druhé alternativy. Pominu-li nutnost, že musím jako kapitán (nebo v této roli zastupuji rozhodčího) přerušit přemýšlení a řešit nějaký problém, je vhodné si od vlastní partie odpočinout a trochu relaxovat. Když se čas krátí a blíží se obávaná časová tíseň, je nutno na relaxaci zapomenout a věnovat se partii na plný úvazek a na soupeřův čas.

Dobré je stoupnout si za soupeře a podívat se na partii z jeho pohledu. Leccos to napoví.

Psychologicky účinné je připravit si na možný soupeřův tah **promyšlenou** odpověď a tu provést bleskově. Dříve bylo možné si takto připravit i několik tahů, to však nyní pravidla s ohledem na zapisování tahů po tahu neumožňují.

Vřele doporučuji **nenechat se vlákat do časové tísně** a ponechat si na posledních 5 tahů před časovou kontrolou aspoň 5, lépe však 10 minut. Velmi nepříjemné je nechat se vlákat do permanentní časové tísně, kdy je k dispozici jen 30 vteřin na vykonaný tah a ještě k tomu s povinností zápisu.

Soupeřovu časovou tíseň při současném dostatku vlastního času brát jako **velkou strategickou výhodu**. Nenechat se strhnout jeho rychlou hrou a tím tuto strategickou výhodu zahazovat a degradovat partii na „blicku“. Musíme si uvědomit, že soupeř je pod psychickým tlakem, nemůže se od partie vzdálit a jeho myšlení je přerušováno stálým sledováním hodin. Naše přemýšlení mu sice dává určitý čas k přemýšlení, ale zároveň mu „brnká“ na nervy.

Při propočtu několika variant se pak držím té zvolené a nezdržuji se zbytečným promyšlením zavržených variant, ke kterým se již nemohu vrátit.

Osvědčuje se jednoduchá **rada sedmá: Zlepšit postavení nejhůře postavené figury**. Neznamená to však, že toto musíme zkoumat po každém tahu.

Někdo může preferovat otrocký propočet všech svých možných tahů, což ovšem stojí čas. Nesmyslné tahy se záhy eliminují a tak rozebírá především reálné možnosti: pole, na která může bezprostředně táhnout, na která se může (především jezdcem) postupně dostat, respektive která jsou nedostupná. Stejnou metodu ovšem lze uplatnit u soupeřových možných tahů. Ale pozor! Některé zdánlivě nesmyslné tahy mohou být v obou případech ryzí zlato.

Osmou radou je poznatek, že **hrozba bývá silnější než její provedení**. Soupeřova mysl se musí při propočtech touto hrozbou neustále zabývat a je jí zatěžována. Takže si připomeňme staré pořekadlo: „Začátečník si dá každý šach, který vidí.“ My však nejsme začátečníci, když to není nutné, necháváme si šach jako eso v rukávu. Protipólem této myšlenky je preventivní ústup z možného šachu.

Pokud touto radou vstoupíme do oblasti **filozofie**, je dobré si připomenout názor, že nejsilnější je pole, které ovládáme (pole d5 v Svešnikovově variantě sicilské obrany). To sice ještě partii nevyhrává, ale pomáhá k poziční převaze. Z tohoto názoru lze odvodit i jeho paradox, totiž že nejslabším polem je pole, na kterém figura stojí.

V šachách vyhrává mat. Extrémní příklad výhry bílého na tahu: Kh4, pg4. Černý Kh6, Sg6, pg7, h7 a má všech dalších 12 kamenů, které nebrání v provedení tahu g5. Proto g5#.

Ovšem dát mat není snadné, i když je to pro šachistu tak krásné a v počátečním období moderního šachu v 19. století byla jeho romantika a krása velmi ceněna. **V dnešní pragmatické době se sází na jistotu, i když se tím vytrácí krása**. Proto ve fotbalu se hraje obranně a padá málo gólů. A proto i v šachu se hraje především na materiál. K výhře stačí většinou jen zdravý pluspěšec, vhodné výměny a ovládání herní techniky. Matové řízení se pak dostaví jaksí samo. Materiálové převaze obvykle předchází převaha poziční, prostorová nebo útočná. Výměnami lze rozrušovat soupeřovu pozici a rozmělnovat její obranu.

Takže **devátá** poněkud přízemní **rada: Při materiálové převaze se hraje „na dřevo“**. Rozumnými výměnami přibližujeme koncovku až do jasně vyhrané pozice. Důležitým

prvkem je i „oběť“ silnější figury, když pak vznikne jasně vyhraná koncovka. To je zlaté pravidlo, které je dokumentováno v kapitole A.7. Oběť v partii 70. se Srbem (oběť kvality).

Také nehledíme na drobné ztráty materiálu, když náš pěšec nezadržitelně kvačí do dámy.

Tato devátá rada má i svůj rub, protože slabší strana musí usilovat o opak. Tedy vyhýbat se výměnám svých figur, protože bez nich nelze efektivně soupeři čelit.

Desátá rada zní: Před partií i v jakékoliv její fázi vědět, **zda chci výhru nebo remízu.**

Důležitá je totiž otázka taktiky a to jak podle stavu turnaje nebo zápasu, tak v každé fázi partie. Podle stavu turnaje nebo zápasu můžeme nabídnout remízu, když to bude stačit např. k 1. místu nebo k výhře celého zápasu, než riskovat možnost prohry. V partii si musíme podle jejího okamžitého stavu uvědomit, jaký výsledek partie preferujeme: zda partii potřebujeme bezpodmínečně vyhrát a budeme riskovat, nebo zda sice chceme výhru, ale než riskovat prohru, tak raději hrát opatrně a nevyklouzat remízu, nebo zda stačí remíza.

Taktické je nabídnout remízu v nejasné pozici nebo při lepší pozici soupeře, ale zároveň jeho časové tísně, což ho obvykle psychicky rozhodí.

Rozhodování může ovlivnit výše ratingu soupeře neboli ELO. Má-li soupeř ELO vysoké, může mne to motivovat jak ke snaze se na něho vytáhnout a porazit ho, tak mít před ním respekt a snažit se jen o remízu. Naopak má-li ELO nízké, velí mi morální povinnost ho porazit a nepoškozovat si své ELO případnou ztrátou s ním. Můj názor je, že myslet na ELO je druhotné hledisko, které je podřízeno primárnímu taktickému hledisku.

Je nutno včas poznat, kdy se rovná pozice změnila v náš neprospěch a musíme **přejít do obrany a hrát na remízu**. V rané části partie je možno držet se zásady: Jen stísněná pozice je schopná obrany. A opravdu je těžké dobývat se do zablokované pozice, kde ještě část pěšců stojí na původních polích a hráč si vybudoval „pevnost“. To se však tak často nestává, a proto si musíme osvojit hlavní remízové faktory popsané podrobně v kapitole 2.

Pozornost je třeba věnovat nebezpečí zugzwangu, kdy na povinnosti táhnout selže i důmyslná obrana.

Jedenáctá rada není pro každého, ale jen pro ty, kteří vyznávají stejný herní styl jako já. Jako **poziční hráč posuzuji šachové faktory především z pozičního hlediska**. Strádám drobné výhody, abych je přeměnil v poziční nebo prostorovou převahu, která se dialekticky změní na převahu materiálu. Mé partie obvykle trvají dlouho a v zápasech družstev končím mezi posledními. Často na mně závisí výsledek celého zápasu. Tuto odpovědnost musím přijímat nejen jako hráč, ale i jako kapitán družstva.

Mám rád jasné, přehledné a jednoduché pozice. Výměnám, hlavně dam, se nevyhýbám, protože tím směřuji do nejoblíbenější fáze partie, do koncovky. Tam stoupá kromě aktivní úlohy králů i význam vlastností pěšců. Podle toho volím i zahájení. I když otevřeným hrám po 1.e4 se nevyhýbám a rád zabočím do výměnné varianty španělské hry, přece jen preferuji zavřené hry. Je to dáno mým pozičním zaměřením, vlivem mého prvního šachového učitele Arnošta Čermáka a názvem knihy velmistra Bogoljubova 1.d4! (nikdy jsem ji ani neviděl).

V některých partiích jsou v poznámkách mé názory na způsob hry v oblíbených zahájeních, ale obecně se v této knize zahájeními nezabývám.

Kombinační řešení používám v situacích, kde ho mohu dopočítat do výhodného konce celé akce. Hazardní metody volím, jen když jsem zahrán do kouta a musím „kalit vodu“.

Ne nadarmo se říká, že **ve stylu šachové hry se projevuje povaha člověka**.

Končím **dvanáctou praktickou radou** týkající se **rozlosování turnajů podle Schurigových tabulek**. Při organizaci turnajů, zvláště bleskových je dobré si zapamatovat několik pravidel, na kterých jsou Schurigovy tabulky postaveny. Výhodné je mít přitom před očima turnajovou tabulku, protože na ní vidíme grafické promítnutí výsledků jednotlivých kol (utkání). Není to však absolutně nutné, při delší praxi se lze bez ní obejít.

Začneme vždy 1. kolem, při kterém hraje první polovina losovacího pole bílými proti druhé polovině: 1. s posledním, 2. s předposledním atd. Tím se nám graficky zaplní nejdelší

diagonála protínající turnajovou tabulku. V 2. a dalších kolech má **výjimečné postavení hráč s posledním sudým číslem**. Střídavě hraje s prvním z druhé poloviny tabulky, pak s druhým z první poloviny tabulky, opět s druhým z druhé poloviny tabulky, pak s třetím z první poloviny tabulky atd. Přitom proti první polovině hraje černými, proti druhé polovině bílými.

Ostatní hráči si přebírají soupeře s číslem o jedno vyšším než měli v minulém kole. Když narazí na předposledního hráče tabulky, začínají od jedničky. Podstatné je, že kdyby měli hrát sami se sebou, dostanou za soupeře hráče s posledním číslem, o čemž jsem už hovořil. Tak se nám postupně začnou vyplňovat 2 řady diagonál. Ty za první nejdelší vyplněnou se budou krátit, ty, které budou přibývat od severozápadního rohu, se budou prodlužovat.

Při střetnutí s posledním hráčem tabulky čeká hráče z první poloviny příjemná povinnost mít 2x po sobě bílé kameny, u hráčů z druhé poloviny pak nepříjemnost mít 2x po sobě černé kameny. Tuto „nespravedlnost“ schytá nejdříve první hráč z druhé poloviny.

Podle čísla soupeře hráče číslo 1 poznáme číslo kola (neplatí pro 1. kolo).

Pro pravidlo určení barev platí jednoznačně: **Při utkání 2 sudých nebo 2 lichých čísel má bílé vyšší číslo. Při utkání lichého čísla se sudým (či opačně) má bílé nižší číslo.**

4. Kolik polí ovládá kamen na prázdné šachovnici aneb trochu šachové geometrie

Na prázdné šachovnici si ukážeme chod jednotlivých figur: Nejjednodušší je to u **věže**, která z každého pole prázdné šachovnice ovládá **14 polí**.

Pěšec ovládá neboli napadá svými tykadly **2 pole**, krajní pěšec **1 pole**. Postup o 1 nebo 2 pole není ovládání, protože ovládat znamená možnost vzetí soupeřova kamene.

Trochu složitější je to u **krále**. Ten ve vnitřním čtverci šachovnice o 36 polích ovládá **8 sousedních polí**, ze 4 rohových polí ovládá **3 pole** a z dalších 24 krajních polí ovládá **5 polí**. Je jedinou figurou, která nesmí vstoupit na pole, kde by byl ohrožen soupeřovým kamenem.

Střelec z 28 krajních polí na 1. a 8. řadě a na sloupcích a a h ovládá **7 polí**, z 20 polí na 2. a 7. řadě a sloupcích b a g ovládá **9 polí**, z 12 polí na 3. a 6. řadě a sloupcích c a f neboli z velkého centra sníženého o malé centrum ovládá **11 polí** a konečně ze 4 polí malého centra d4, d5, e4 a e5 ovládá **13 polí**. Důležitá je příkovanost střelce jen k 32 polím jeho barvy.

Dáma kombinuje svůj pohyb mezi tahy věží a střelce. Protože tahy věží jsou konstanta 14, platí pro ovládání polí dámou totéž co pro střelce + 14. To znamená z 28 krajních polí ovládá **21 polí**, z 20 polí kromě krajních a velkého a malého centra ovládá **23 polí**, z 12 polí velkého centra ovládá **25 polí** a ze 4 polí malého centra ovládá **27 polí**. Pro praxi je dobré si uvědomit, jak **nebezpečné jsou dlouhé tahy dámy**. Ty jí umožňují rychlý přesun frontálním i diagonálním směrem a napadání soupeřových kamenů. Zvláště na osiřelé šachovnici.

Zbývá nám **jezdec**. Ten svým pohybem do L z 16 polí velkého centra ovládá **8 polí**, z 16 polí tvořených obvodem čtverce na 2. a 7. řadě a sloupců b a g kromě jejich rohových polí b2, b7, g2 a g7 ovládá **6 polí**, z 16 polí c1 - f1, c8 - f8, a3 - a6 a h3 - h6 a již vyjmenovaných 4 rohových polí b2, b7, g2 a g7, celkem tedy z 20 polí ovládá **4 pole**, z 8 polí a2, a7, b1, b8, g1, g8, h2 a h7 ovládá **3 pole** a ze 4 rohových polí a1, a8, h1 a h8 ovládá pouze **2 pole**.

Na rozdíl od střelce se může dostat jezdec na všech 64 polí na šachovnici. Jelikož je krátkonohý, trvá mu to déle. Pro praxi je velmi důležité, **za kolik tahů se jezdec přemístí na některé sousední pole**, resp. toto pole ohrozí, což trvá o jeden tah méně. Pravidlo na tento problém mi prozradil na začátku mé šachové kariéry v padesátých letech 20. století můj strýc Richard Novák z Písku, hráč v té době neinflační 1. výkonnostní třídy a výborný blickař.

Jako příklad si vezmeme jezdce usazeného na e4. Sousední pole jsou jednak bezprostředně sousední buď ve frontálním (d4, e3, e5, f4) nebo digitálním směru (d3, d5, f3, f5), jednak pole vzdálená o další pole opět buď ve frontálním (c4, e2, e6, g4) nebo digitálním

směru (c2, c6, g2, g6). Nejrychleji **během 2 tahů** se dostane jezdec na sousední pole v digitálním směru a na pole vzdálené o další pole ve frontálním směru, vždy na 2 způsoby.

Na sousední pole ve frontálním směru se jezdec **dostane 3 tahy** a na 12 způsobů (6 polí prvního vstupu x 2 možnosti druhého vstupu - nesmí však v prvním tahu vstoupit na 2 pole, která jsou od požadovaného pole vzdálena o další pole v digitálním směru, např. chceme na pole d4, pak nesmíme v 1. tahu táhnout Jf2 nebo Jf6, jak si hned ukážeme).

Nejdelší 4tahová cesta je na pole vzdálené o další pole v diagonálním směru. Způsobů je několik, to už si musí najít každý sám za domácí úkol.

Věřím, že když si osvojíte toto jednoduché pravidlo, otevře se vám nový pohled na šachovnici a urychlí to vaši orientaci a propočty, zvláště v bleskových partiích.

Při zavřené a stísněné pozici (např. jako černý ve francouzské obraně) je nutno propočítávat, zda se na nějaké pole může jezdec vůbec dostat a vyvodit z toho důsledek.

Povšimněte si **geometrického vztahu mezi střelcem a jezdcem**. Abych čtenáře nemátl složitou vědeckou definicí, uvedu konkrétní příklad: Střelec d2 a jezdec d5 si navzájem znemožňují vstup na pole b4, c3, e3 a f4.

Z šachové geometrie vyplývají následující závěry:

1. Obecné pravidlo říká, že největší působnost mívají centralizované figury. To lze kvantifikovat výše uvedenými propočty. Vše je ovšem relativní a závisí na konkrétní pozici.

2. Naopak nejlépe lze chránit krále před útokem v rohu, kde je málo napadnutelných polí (ovšem také málo vzduchu). Proto tak často vidíme po 0-0-0 ústup krále na b1 (b8).

3. Při hodnocení síly figur se obvykle počítá za 1 jednotku pěšec. Začátečník počítá zjednodušeně lehkou figuru za 3 pěšce, krále za 4, věž za 5 a dámu za 10 jednotek. Přesnější počet je lehká figura za 3 1/2 pěšce a dáma za 9 jednotek. Toto mechanické hodnocení lze doplnit a korigovat výše uvedenými úvahami o ovládání polí jednotlivými kameny.

4. Zajímavé je zjištění, že krajní pole šachovnice daná 1. a 8. řadou a sloupci a a h představují 28 polí, tedy skoro polovinu všech polí šachovnice.

5. Nový pohled na šachovnici jako souboru polí, kam v daném okamžiku může vstoupit a odkud může dále pokračovat kterákoliv figura, lze udělat po každém tahu vlastním i soupeře.

Kromě výše uvedených teoretických geometrických vztahů existují i **2 praktická geometrická pravidla**. Jsou to **pravidlo čtverce** a **pravidlo králova trojúhelníku**. Ta už si pamatujete z 2. kapitoly Obecné zákony šachové hry.

Když jsem se zmínil o králi, přidám ještě jednu radu, která se dotýká tématu geometrie chodu jezce a je nesmírně užitečná. Nenašel jsem vhodné místo, kam ji umístit, protože se vztahuje ke koncovkám a ty přijdou na řadu až ve 2. dílu. V koncovce, kde soupeř disponuje lehkými figurami, je třeba **krále stavět na jimi nešachovatelné pole** buď absolutně, což se týká soupeřova střelce, nebo aspoň relativně v nejbližším časovém horizontu, a to se týká neposedného koně. Někdy i za cenu dočasného vzdálení krále z centra bojových událostí.

Geometrickým motivem je dvojí úder, čímž se rozumí úder na 2 nechráněné figury. Často je tou jednou figurou král a oběť je vyšachována. To se může stát dvojím způsobem.

Při prvním je pachatelem dáma na poloprázdné šachovnici, která frontálně nebo digitálně šachuje a zároveň napadá nechráněnou oběť. Stejně může vyšachovat oběť věž nebo střelec.

Při druhém způsobu stojí oběť za šachovaným králem, který ji svým ústupem nestačí krýt. Při frontálním útoku je pachatelem dáma nebo věž, při diagonálním dáma nebo střelec.

Výjimečně může dáma oba způsoby spojit a napadnout dvě oběti: jednu diagonálně a druhou stojící za šachovaným králem. Z těchto 2 obětí si však může vybrat jen jednu.

Při této příležitosti si též vysvětlíme pojem **přilákání** (zavlečení) a **odlákání** figury.

Na přilákání máme hezký příklad v partii 150. Vymětal. Po 20. tahu černého **přiláká** bílý tahem 21.Se5 a další dvojnásobnou výměnou černou dámu na pole d6, aby tahem 24.e5 vidličkou dobyl jezce f6.

V praxi věžových koncovek je nejčastější vyšachování věže stojící na 7. (2.) řadě za králem, když např. bílá věž na h8 před svým pěšcem h7 hraje Va8 a hrozí jeho proměna. Černá věž ho musí vzít Vxh7 a tím je přilákána na nešťastné pole h7, aby vzápětí byla vyšachována Va7+, neboť černý král stojí obvykle na 7. řadě na sloupcích c, d a e.

Na **odlákání** nemám vlastní příklad a musím si vystačit s hypotetickou situací. Bílý Kg1, Dd2, Vd4, Vf1, černý Kg8, Dc2, Va8, Vc8, pg7: 1.Vd8+ a buď se **odláká** věž od krytí dámy Vxd8 2.Dxc2 nebo po Kh7 2.Dxc2+ Vxc2 se odláká věž od její družky a ta padne 3.Vxa8.

Do té geometrie patří i **propočítávání tahů**. To má několik rovin:

Za normálních okolností pokud kamen není napaden, nemusí být kryt. Pokud je napaden, **musí být kryt tolikrát, kolikrát je napaden**. Stejně tak když vstupuje na napadené pole, musí být kryt tolikrát, kolikrát je toto pole napadeno. To lze snadno spočítat a urychluje nám to orientaci v pozici. Obránce si musí jen uvědomit, zda při případné hromadné výměně neztratí kamen vyšší hodnoty než je chráněný kamen. Obdobně musí uvažovat i útočník.

Pozor si však musíme dát na jednu **zákeřnost**, která se vyskytuje především u věží. Krytý kamen lze **napadat nejen zepředu, ale i zezadu**. Nejlépe poslouží konkrétní příklady:

Bílý Vd1 a Vd2, černý Dh5 a Vd8. Černý vzetím zadní věže Dxd1 získá 2 věže za dámu.

Bílá De2, Vb1 a Ve1, černý Dc2, Vc8 a Sb2. Bílá vzetím Vxb2 získala střelce.

V kapitole B.3. najdete příklad nejen v partii 123. s Janem Vaníkem, ale i 93. s Jaromírem Ungrem. Tam nebyla zezadu napadena figura, ale pole, na které mohl beztréstně vstoupit střelec a hrozit matem. Zajímavé na tom je, že se v obou případech jednalo o pole d2.

Znal jsem jednoho hráče, který si při propočítávání tahů stále potichu říkal: Sem sem, sem sem, sem sem atd. Vypadalo to směšně a rušilo to soupeře. Vypomáhal si tak především v honičkách pěšcových koncovek. Na to existuje rychlejší a racionálnější způsob. Tím je **porovnání součtu tahů loupících králů a pěšců upalujících do dámy obou stran**. Výpočet urychluje znalost, že pěšec ze základního postavení potřebuje na přechod šachovnice 5 tahů. Má to však několik háčeků: nesmí se zapomenout, u které strany jsem začínal počítat, zda mi propočet nezhatí nějaká překážka, přes kterou král nepřejde, zda se pěšec staví se šachem nebo naopak dříve postavená soupeřova dáma nám tu naši nevyšachuje. Takže ta metoda sem sem je finálně docela vhodná pro kontrolu, musí se však dělat potichu.

5. Tématické okruhy

Po obecných úvahách a radách přicházejí na řadu konkrétní partiové ukázky. Tématický okruh a s ním spojené šachové faktory vyniknou především **po diagramu**. To, co je před ním, berte jako nezbytný prolog, jak k pozici na diagramu došlo. Partii je třeba znát jako celek.

Před partií jsem dal k dobru **událost, vzpomínku, zajímavost nejružnějšího druhu a také statistický údaj** vzájemného **skóre**. Omlouvám se těm, ke kterým je tento údaj příliš krutý. Není to vychloubání, ale fakta podložená nezpochybnitelnými zápisy. Proto kvůli objektivitě na konci kapitoly G. uvádím **mé skóre proti všem dalším klatovským hráčům, s kterými ho mám nepříznivé nebo vyrovnané**, i když jejichž partie v knize nejsou.

Pokud u soupeře skóre není uvedeno, jde o jedinou vzájemnou partii vůbec nebo hráč má v knize víc partií. Pak je skóre uvedeno jen před jednou jeho partií, nejčastěji před poslední.

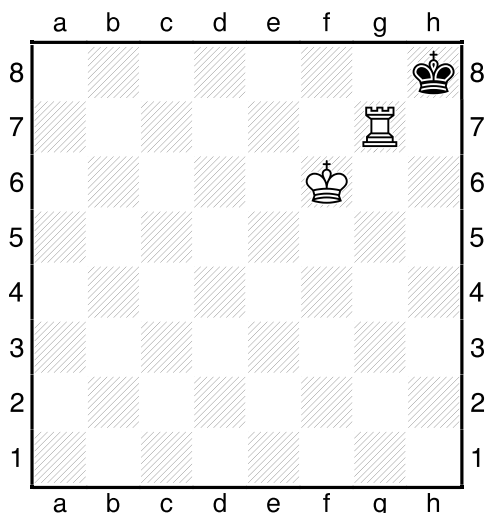
A. Pamlsky pro pobavení.

1. Pat.

Ve středověku byl pat považován za prohru zpatované strany. Proč ne. Ale později někdo moudrý přišel s nápadem, že **pat je remíza** a prosadil to do pravidel. Je to určitý trest pro hráče s převahou za to, že nedokázal dát mat. Však se obvykle dočká za pat úšklebků ostatních. Někdy je to oprávněné, někdy ne. Mně se nikoho ve vážné partii zpatit nepovedlo.

Naopak já jsem se ve své turnajové praxi zpatil 3x, z toho 2x Jaroslavu Jandovskému ze Dvorce. Jarda byl silný a sebevědomý hráč z malé vesničky Kovčín (dříve Kozčín) na hranici 3 okresů Klatovy, Plzeň-jih a Strakonice. Ta sice patří do okresu Klatovy, ale zatímco vlakové spojení má výborné do obou dalších, tak na Klatovy velmi špatné. Proto také nikdy nebyl hráčem Klatov, ale Dvorce z Plzně-jihu a Strakonice ano. Naše vzájemné skóre se zastavilo na 5 - 5 (+2=6-2). V dalších 2 ukázkách ho mohl zvrátit ve svůj prospěch, ale dovolil mi utéci mu z lopaty.

Poprvé se mi to povedlo patem až po 33 letech mé závodní dráhy. Podívejte se, jaký vytvořila věž ve své jednoduchosti krásný patový obrazec.

1. Jandovský Jaroslav Slavoj Dvorec - Novák Jaromír TJ Klatovy

C79 Španělská

288.Z Bílý se zpotil: černého zpatil.

Klatovy, 6.11.1983, přerušeno a dohráváno po hodině.

Čas: bílý 2 hodiny 45 minut, černý 2 hodiny 55 minut.

Západočeský krajský přebor družstev II. třídy jih 1984.

2. utkání.

TJ Klatovy A - Slavoj Dvorec 5 - 3. 2. šachovnice.

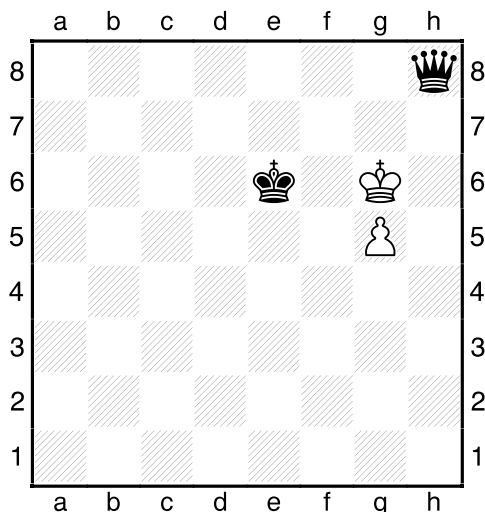
Tematický okruh: Pat.

Postavení po 64.tahu bílého.

1.e4 e5 2.Jf3 Jc6 3.Sb5 a6 4.Sa4 Jf6 5.0-0 d6 Toto pořadí tahů není nejvýhodnější a bílý ho mohl využít k pro něj užitečné výměně **6.Sxc6. 6.Ve1 b5 7.Sb3 Ja5 8.d4 Jxb3 9.axb3 exd4 10.e5 dxe5 11.Jxe5 Se6 12.Df3** To už bílý svou aktivitu přehání a zůstane s pěšcem méně. **12...Dd5 13.Sg5 Dxf3 14.Jxf3 c5 15.Jbd2 Se7 16.b4!** Nepříjemný boční úder povede k značnému pochroumání mé pěšcové struktury. **16...0-0 17.bxc5 Sxc5 18.Sxf6 gxf6 19.Je4 Sb6 20.Jxf6+ Kg7 21.Vxe6** Kombinačně mě zbavuje výhody dvojice střelců. **21...fxe6 22.Jd7** Také já jsem si mohl zakombinovat **Vxf3** a držet rovnou hru. Místo toho odevzdaně odevzdávám pěšce a spoléhám - ne neprávem - na postoupnuté středové pěšce podporované aktivním králem a na (zdánlivě) silného střelce. **22...Vfb8? 23.Jxb8 Vxb8 24.Vxa6 Kf6 25.Kf1 e5 26.Ke2 Kf5 27.Jd2 e4 28.f3 e3 29.Je4 b4 30.Jd6+ Kg5** Bohužel nutné. Lézt si na e5 pro **31.Vxb6 Vxb6 32.Jc4+** a ztrátu figury nelze. **31.g3 b3 32.cxb3 Sd8 33.Jf7+ Kf5** Po **Kh5** by se bílému mat **34.Vh6#** samozřejmě líbil. **34.Vd6 Sf6 35.g4+ Kg6 36.Je5+ Kg7 37.Vxf6** Opakuje se motiv, na který jsem upozornil v poznámce k 30. tahu černého. Tentokrát v trochu přijatelnější podobě pro mne. Zajímavá je úloha pole d7: Po obdobné akci, i když ne tak dramatické, skočil druhý jezdec na toto pole v 22. tahu. **37...Vxb3 38.Vf7+ Kg8 39.Vd7 Vxb2+ 40.Ke1 Vb1+ 41.Ke2 Vb2+ 42.Kd1 Vb1+** Tento tah jsem pečtel k značnému rozhořčení soupeře. Ten se v mé nepřítomnosti, ale před našimi hráči vyjádřil: "Ten Novák je nemožný. S figurou více by tuto pozici vyhrálo i malé dítě. A já tu musím hodinu čekat na dohrávání a se mnou další posádka auta." **43.Kc2 e2 44.Jd3 e1D 45.Jxe1 Vxe1 46.Vxd4 Vf1 47.f4 Vf2+ 48.Kd3 Vxh2** A už to není převaha figury, ale jen pěšce. **49.Ke4 Ve2+ 50.Kf5 Ve7 51.Kg5 Va7 52.f5 Va6 53.Vd7 Va5 54.Ve7 Va6 55.Ve6 Va4 56.Ve7 Va6 57.f6 Va1 58.Vg7+ Kh8** Vyhrávat tuto pozici je velmi obtížné, ne-li nemožné. **59.Kh4 Vh1+ 60.Kg3 Vf1 61.g5** Bílý zkouší ještě poslední figl, ale ten vede k půvabnému patovému obrazci. **61...h6! 62.Kg4 hxg5 63.Kxg5 Vxf6 64.Kxf6 pat.**

Z partie plynou 2 poučení. Za prvé: Nevzdávat partii předčasně, když v pozici se rysují i velmi málo pravděpodobné možnosti obrany. Za druhé: I ve vyhrané pozici nepodceňovat soupeře a zvlášť to dávat veřejně najevo. To se může velmi nepříjemně vrátit jako bumerang.

Po 8 letech mi týž soupeř pomohl neopatrným tahem. Byl černý a měl zdrcující převahu, ale ve snaze vyhrát na můj špatný čas hrál bleskově a **uplatnil mechanicky opozici**, která v daném případě byla **škodlivá**. Dílem škodolibé náhody je, že oba paty se staly v 64. tahu.

2. Novák Jaromír TJ Klatovy (1900) - Jandovský Jaroslav Slavoj Dvorec (1900)

D60 Poloslovanský dámský gambit

356.Z Zpatil jsem se teprve podruhé a se stejným hráčem.

Klatovy, 24.2.1991.

Čas: bílý 2 hodiny 59 minut, černý 2 hodiny 32 minut.

Západočeský krajský přebor družstev II. třídy jih 1991.

6. utkání.

TJ Klatovy - Slavoj Dvorec 4 1/2 - 3 1/2.
1. šachovnice.

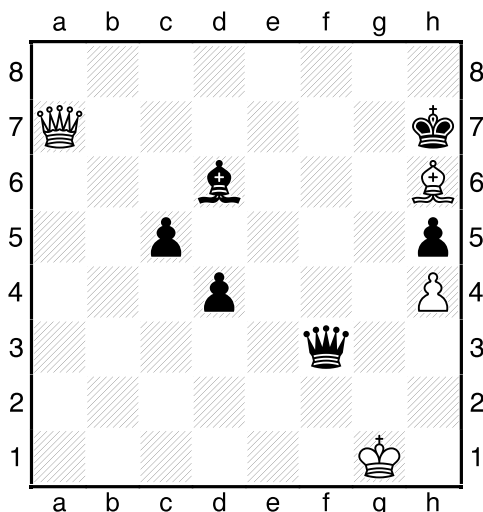
Tématický okruh: Pat.

Postavení po 64.tahu černého.

1.d4 d5 2.c4 e6 3.Jc3 Jf6 4.Jf3 Se7 5.Sg5 Jbd7 6.e3 0-0 7.Sd3 c6 8.Dc2 h6 9.Sh4 a6 10.a4 a5 To je zajímavá změna plánu. Původně měl pěšec a hájit pole b5 a najednou je využít k blokaci pole a5. **11.h3 Ve8 12.Sg3 dxc4 13.Sxc4 Jb6 14.Sb3 Sd6 15.Je5 De7 16.0-0 Jfd7 17.Jxd7 Jxd7 18.Sxd6 Dxd6** Jaképak cavyky s lehkými figurami. **19.Je4 De7 20.Vac1 Jf6 21.Jxf6+ Dxf6 22.f4 De7 23.Dc5 Dxc5 24.dxc5 Vb8** Zatím probíhala partie za nepatrné převahy bílého. Teď ale začne černý zlobit. **25.Sc4 b6 26.cxb6 Vxb6 27.Vf2** Přirozenější se zdá 27.b3. **27...Sa6 28.Sxa6 Vxa6 29.Vc5** Přednost zasloužilo zdvojení věží 29.Vfc2, což musel černý zodpovědět zpasnivěním věže Vc8. Nyní se věž dostane na mnohem lepší pole b6. **29...Vb8 30.Vfc2 Vbb6 31.Kf2 Kf8 32.Ke2 Ke7 33.Kd2 Kd6** Přiblížení králů šlo k duhu černému. Král uvolní ruce věžím a ty teď začnou provádět svá útočná alotria. **34.Kc1 Vb4 35.V5c4 Vab6 36.V2c3 Vxb2 37.Vxc6+ Vxc6 38.Kxb2** Tím přecházím do horší pěšcové koncovky. Ještě horší bylo 38.Vxc6. Ale vůbec: nápad vyměnit věže byl velmi nešťastný. **38...Vxc3 39.Kxc3 Kd5 40.Kd3 f5 41.h4 h5** Pozice je sice remízová, ale bojovný soupeř se snaží dál, vědom si toho, že jeho král na 5. řadě má lepší možnosti než můj na řadě 3. **42.Kc3?** A už je to tady. Vstupuji na šikmou plochu. 42.g3 g6 pohodlně remizovalo, protože černý král by potřeboval k proměně pěšce 2 tempa navíc a nemohl by si po 43.Kc3 dovolit Ke4 a drancování mých královských pěšců a musel by se slušně spokojit s opozicí na 5. řadě **42...Ke4 43.Kd2 43.Kc4** by nyní vedlo k dámské koncovce, kde 2 získaná tempa by černý proměnil v zisk 2 pěšců g a h, volných a spojených. **43...e5 44.fxe5 Kxe5 45.Kd3 Kd5 46.Kc3 Ke4 47.Kd2 g6** Okamžité f4 vede jen k remíze. Hojím se na pěšci a5 a dámy stavíme současně. **48.Ke2 f4 49.exf4 Kxf4 50.Kf2 Ke4 51.Kg3 Ke3!** Tak mě černý o 2 tahy zdrží a výsledek partie se zdá být úplně jasný. Jiný by se vzdal, ale já s buldočí zarputilostí tahám partii dál. Jednak je stav 4 - 3 pro nás a prohra by znamenala celkový nerozhodný výsledek 4 - 4 a nedostatek bojovnosti si jako kapitán nemohu dovolit, jednak jsem s tímž soupeřem již jednou zachránil partii na pat, když se předtím vychloubal, jak snadno zvítězí. **52.Kh2 Kd4 53.Kg3 Kc4 54.Kf4 Kb4** Černý král pádí jako namydlený blesk. **55.Kg5 Kxa4 56.Kxg6 Kb4**

57.Kxh5 a4 58.Kg6 a3 59.h5 a2 60.h6 a1D 61.h7 Kc5 I když to tak nevypadá, právě vstoupil na šikmou plochu i soupeř. Správné bylo Dh8, což mohl udělat ještě v následujících 2 tazích. 62.g4 Kd6 63.g5 Ke6?? Černý věděl, že mám málo času, ale nevšiml si, že už je po časové kontrole, a stále mě naháněl na čas. Tímto á tempo zahraným tahem se náramně potrestal a zahodil celou svou 2 a půlhodinovou práci. Nechtěně upletl krásnou patovou síť. 64.h8D! Na výhru černý pomýšlet nemůže nejen po okamžitém brání Dxd8 pat, ale ani po šachu Db1+. Mohu nejen přistoupit ke své dámě 65.Kg7, ale i hrát drže 65.Kh5, neboť i Dh1+ 66.Kg6 vede po Dxd8 opět k patu. Po tomto tahu jsem měl o zdraví soupeře opravdu strach. Zčervenal, vzdychal, prostě si pomyslně rval vlasy. Zpatil mě ve vyhrané pozici již podruhé, vždy měl předtím vítězné řeči a k dovršení smůly to vedlo v obou případech k těsné prohře jeho družstva. Dovolím si udělat ještě tah, který už soupeř neudělal, aby vytištěný diagram dal plastický obrázek patu. 64...Dxd8 pat.

Potřetí jsem se zachránil patem se starším velmi sympatickým panem Georgem Böllerem z Hirschau v Horní Falci na 4. OPEN turnaji O pohár města Klatov v roce 1996. Přehrál mě a měl o 2 pěšce více. Z první patové léčky unikl za cenu nevýhodného postavení dámy. Ale přes snahu vyhnout se věčnému šachu dovolil zešilet mé dámě.

3. Novák Jaromír Sokol Klatovy (2160) - Böller Georg Hirschau (2029)

E68 Královská indická g3.

1173. Pat se povedl až na druhý pokus.

Klatovy, 1.7.1996.

Čas: bílý 2 hodiny 28 minut, černý 2 hodiny 48 minut.

4. OPEN Klatovy 1996. 3. utkání.

Tématický okruh: Pat.

Postavení po 50. tahu bílého.

1.d4 Jf6 2.c4 g6 3.g3 Sg7 4.Sg2 0-0 5.Jc3 d6 6.Jf3 Jbd7 7.0-0 e5 8.e4 c6 9.Vb1 exd4 Z mého

hlediska nejsympatičtější varianta v této královské indické hře, umožňující mi krýt pěšce e4 tahem f3, který zároveň brání černému jezdcí skok na g4. 10.Jxd4 a5 11.f3 Jc5 12.Se3 Ve8 13.Dd2 a4 14.Vfd1 Jfd7 15.Jde2 Sf8 16.Jf4 De7 17.Jd3 Jxd3 18.Dxd3 Je5 19.De2 Se6 20.b3 axb3 21.axb3 Sg7 22.Dd2 Dc7 23.Va1 h5 24.Va4 Vxa4 25.Jxa4 b5 26.Jb6 bxc4 27.bxc4 Sf8 28.Dc2 Tento tah má vysloveně negativné hodnocení. Pěšci c4 se strojí pohřeb. Rovnováhu drželo 28.Da2. 28...Vb8 29.Vb1 Jxc4 30.Jxc4 Vxb1+ 31.Dxb1 Sxc4 Pozice se už mi pranic nelíbí. 32.Dc2 Sa6 33.f4 Da5 34.Sd2 Db5 35.Sc1 d5 36.h4 d4 37.e5 c5 38.e6 Jediná šance je v rozbití pěšcového krytu černého pantáty. 38...Sb7 39.exf7+ Kxf7 40.f5 Sxg2 41.fxg6+ Kg7 42.Kxg2 Dc6+ 43.Kh2 Dxd6 44.Dc4 De4 45.Sd2 Sd6 46.Sg5 Df3 47.Kg1 Smutná nutnost. 47...Sxg3 48.Da2 Sd6 Černý nezrušil patové postavení např. Dd1+ a tak se mohu poprvé pokusit o pat zešilením své dámy. To znamená šachovat jí z políček bezprostředně sousedících s králem a nutit soupeře, aby ji sebral a tím vytvořil patový obrazec. 49.Sh6+! Kh7 50.Da7+

50...Sc7 Pokud chce hrát i nadále na výhru, je to jediná možnost, která stojí ovšem pěšce c5. Hrubou chybou by bylo Se7 nikoliv pro 51.Dxe7+, ale pro 51.Sg5 a remizovat věčným šachem musí černý. 51.Dxc7+ Kxh6 52.Dxc5 Dg4+ 53.Kf1 Dxd4 54.Dd6+ V pozici je více šachů, ale ten správný nenacházím. Správné bylo 54.Df8+ s dalším šachováním tak, aby se černý nemohl vyhnout věčnému šachu, leda by padl pěšec d4 nebo dáma: Kg6 55.Dg8+ Kf5

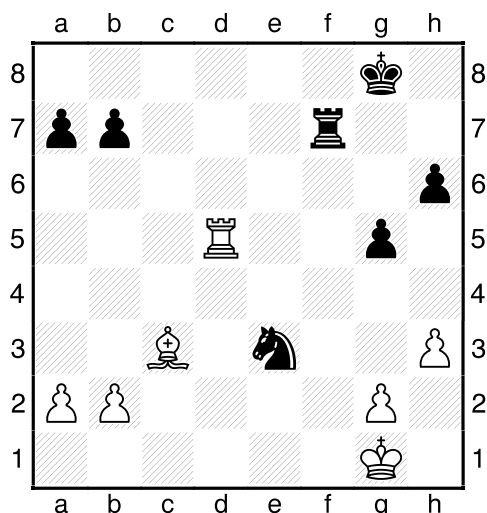
(nebo Kg5 56.Dd8+) 56.Dd5+ a král se musí vrátit na g6. **54...Kg7 55.Dd7+ Kg6 56.De8+ Kf5 57.Df7+ Ke4 58.Dg6+ Ke3?** Konečně se černý spletl. Ale je obtížné najít, jak by se měl vyhnout věčnému šachu. **59.Dg3+ Dxc3 pat.** Druhý pokus se už povedl.

Nejvíce patů jsem viděl u začátečníků. Kdysi na přeboru naší třídy v obchodní akademii a nyní na turnajích dětí Klatovská věž. A jakých zajímavých.

2. Chytání jezdce aneb lov na koně.

V šachu se kůň nechytá do lasa, ale **odřezáním políček**, na která dle pravidel může vstoupit. Jím obývané pole se pak stane ohradou, ve které je chycen. Ve své databázi mám na toto téma 13 partií. Ta první je **instruktivní** a jsou v ní ukázány a popsány v komentářích **hlavní zásady boje v těchto partiích.**

Soupeř Honza Nový v té době učil matematiku na gymnáziu a zbláznil své svěřence do šachů tak, že z tříd věkových ročníků 1954 a 1955 se nahrnulo do oddílu 7 studentů.

4. Novák Jaromír TJ Klatovy - Nový Jan TJ Klatovy

D02 Slovanský dámský gambit.

605. Učebnicová ukázka chytání zatoulaného koně. Klatovy, 21.12.1973.

Čas: bílý 1 hodina 52 minut, černý 1 hodina.

50. přebor oddílu TJ Klatovy 1974. 13. utkání.

Tématický okruh: Chytání jezdce.

Postavení po 28. tahu černého.

1.d4 d5 2.Jf3 h6 Od silného hráče snaha o překvapení. **3.c4 c6 4.e3** Po c6 bývá hrozba vzetí na c4 a hájení gambitového pěšce dost reálná.

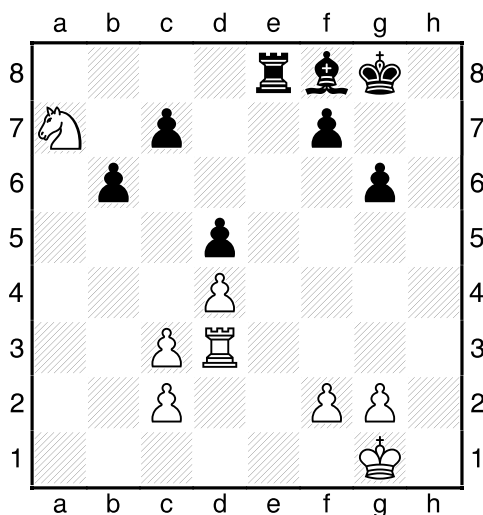
Jelikož vývin střelce na g5 je znemožněn, nemám ze zazdění střelce c1 žádné výčitky. **4...Sf5 5.Jc3 e6 6.Sd3 Sxd3 7.Dxd3 Jf6 8.0-0 Sd6 9.e4 dxc4 10.Dxc4 Sc7 11.d5 exd5** Černý musí respektovat především hrozbu d6. Při jejím ignorování si bílý v lepším případě vytvoří krytého volného pěšce, v horším získá po e5 figuru. **12.exd5 0-0** Prioritou je uklidit krále před Vel+. **13.Vd1 cxd5 14.Jxd5 Jxd5 15.Vxd5 De7 16.Sd2 Jc6 17.Dg4 Df6 18.Sc3 Dg6 19.Dxg6** Černý se snaží mermomocí zbrzdit útok výměnou dam. Tak proč bych mu neudělal radost za cenu znetvoření královských pěšců. **19...fxg6 20.Jh4 g5** Nepomáhalo Kh7 pro 21.Vd7. **21.Jf5 Vf7 22.Jxg7 Sb6** Ovšem že ne Vxg7 pro 23.Sxg7 Kxg7 24.Vd7+ s dalším 25.Vxc7 a bílému za nehty zbude kvalita a pěšec. **23.Jf5 Sxf2+!** I černý je na výši situace a získává zpět pěšce protiobětí. **24.Kxf2 Je7 25.Kg1 Jxf5 26.Vf1 Vaf8 27.h3 Je3 28.Vxf7 Vxf7** Vznikla přímo modelová situace souboje věže se střelcem proti věži

s jezdce při symetrickém postavení pěšců na obou křídlech. Střelci se dává přednost vzhledem k jeho dalekonosnému dosahu na obě křídla a to i přes jeho jednonohost. Kůň je sice všudybylka a dokáže se dostat na kterékoliv pole, zato mu to trvá déle. Nelze však podcenit jeho zákeřnost.

29.Vd8+ Kh7 30.Sd4 Jd1 Jediná možnost, jak neztratit pěšce, je hojit se na pěšci b2. Zároveň však vstupuje jezdec na tenký led. Povšimněte si typického postavení, které můžeme s ohledem na koně nazvat ohrada. Nechť se vám vryje do mozku: jezdec na kraji šachovnice je tímto způsobem odřezán od jakéhokoliv ústupového pole a soupeřova figura, nejčastěji král, si pro něj může dojít. Zda pohodlně nebo ne, to záleží na dalších činitelích. **31.Ve8!** Vtipné přeručkování věže. Především hrozí Vel. Dále nedovoluje Ve7, po čemž by kůň unikl přes e3. A za třetí, jak se stalo i v partii, pokryje střelce z bezpečnějšího pole e4. Odtud bude

mít větší možnost působení a po g4 ji nebude moci napadnout černý král. Důležité je postavení pěšce na b2. Kdyby stál na b3, pomohla by koni z ohrady přes c3 věž tahem Vc7. **31...Vd7** Druhá přijatelná možnost Vf4 vydávala oba pěšce dámského křídla za pěšce b2: 32.Sxa7 Jxb2 33.Ve7+ a 34.Vxb7. **32.Ve4 a6 33.Kf1** Ořova smrt se blíží. **33...Kg6 34.g4 Vc7** Oddálit prohru mohla oběť kvality Vxd4 35.Vxd4 Jxb2. Zde vidíte další typ ohrady. Tu vytváří věž, která kontroluje všechna ústupová pole jezdců. S ohledem na příklady ohrad je tato partie pedagogicky cenná. Ještě si ukažme jiné typy ohrady, nesouvisející s touto partií: A. bílý Ke2,pb3, černý Kh1,Jb2, B. bílý Kf4,Va2, černý Kf6,Jf1. **35.Ke1 Jxb2** Kobylka nechce potupně zahynout na rodném poli soupeřovy paní králové. Raději ještě zalehne jednoho sedláka. Po Vc1 36.Kd2 Vb1 37.Ve1 je v pasti také věž. **36.Sxb2 Vc2 37.Ve2 Vxe2+ 38.Kxe2 h5 39.Ke3 hxg4 40.hxg4 Kf7 41.Ke4 Ke6 42.a4** Honza Nový je kombinační a rychlý hráč. O prvním svědčí tato partie, o druhém pak relativně malá spotřeba času. **1–0**

Také v další partii se podílí **na ulovení koníčka střelec** (střeží 2 ústupová pole) za součinnosti **věže** (střeží 1 pole) a úlohu vrchního lovčího má opět král, který navíc hlídá čtvrté a poslední ústupové pole. Pikantní je, že lov se odehraje uvnitř koni nepřátelského ležení, dokonce úmrtní lóže je na výsostném poli Jeho Veličenstva e8. Skóre 1 1/2 - 1 1/2 (+1=1–1).

5. Wintř Stanislav Lokomotiva Cheb - Novák Jaromír TJ Klatovy

B02 Aljechinova.

185.Z. Velkolepý lov divokého koně.

Cheb, 14.1.1973.

Čas: bílý 1 hodina 15 minut,

černý 1 hodina 25 minut.

Západočeský krajský přebor družstev I. třídy 1973.

3. utkání.

Lokomotiva Cheb - TJ Klatovy 4 - 4. 1. šachovnice.

Tématický okruh: Chytání jezdců.

Postavení po 28. tahu bílého.

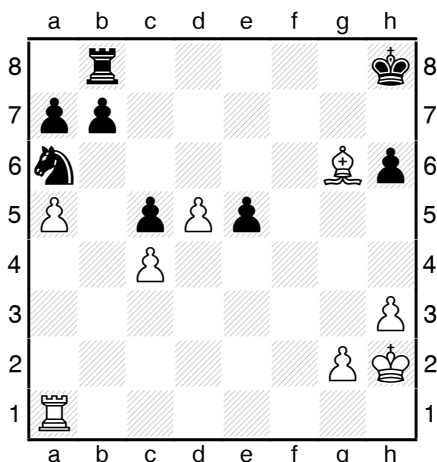
1.e4 Jf6 2.Jc3 d5 3.exd5 Smířlivé pokračování.

Obvykle se hraje 3.e5. **3...Jxd5 4.Sc4** To už je ostřejší. **4...Jxc3 5.bxc3 e6 6.Jf3 Sd6 7.d4 Jd7 8.0–0 0–0 9.Ve1 b6** Dnes bych hrál opatrnější Ve8, abych na f8 usadil jezdců. Toto pole je pro obranu výhodnější než pole f6. **10.Sd3 Jf6 11.Sg5 Sb7 12.Je5 Se7 13.Ve3** Jde ostře po kostře. **13...g6 14.Vg3 Je4** Zjednodušující tah velmi ulehčí obraně. **15.Sxe4 Sxe4 16.De2 Sxg5 17.Dxe4 Sf6 18.Jc6 Dd6 19.Vf3 Sg7 20.Ve1 Vfe8 21.Vd3 Da3 22.h4 Dxa2** Zatímco bílý se snaží vydupat útok na krále, toto nechráněné holátko hyne. **23.Ve2 Sf8 24.h5 Dd5 25.hxg6 hxg6 26.Dxd5** Vidina útoku na krále se rozplynula, protože výměna dam je vynucena. Bílý se chce aspoň zahojit na pěšci a7. **26...exd5 27.Vxe8 Vxe8 28.Jxa7**

28...Ve1+ 29.Kh2 Ve2 30.Kg3 Vxc2 31.Jb5? Jezdec si vůbec neuvědomuje smrtelné nebezpečí, které mu hrozí. **31...Va2 32.Kf3 c6 33.Jc7 Va7 34.Je8 Se7 35.c4** To už nepomůže **35...dxc4 36.Vc3** Pátý a poslední poskok věže po 3. řadě. **36...b5** Kůň je uloven, o pěšcové falanze ani nemluvě. **0–1**

Ve 3. ukázce chytá kobylku **věž a střelec střeží ohradu. Král je zde nezaměstnaný**, lovu se neúčastní. Je to po bojovném průběhu partie a přišlo to jaksi nečekaně. Málokdo uvěří, že mou soupeřkou byla teprve 12letá Vladka Hanzíková, nyní provdaná Matičková. Později se probojovala i do finále přeboru republiky žen. Naše 4 partie se odehrály během 1 roku mezi jejími 12. a 13. narozeninami. Začal jsem prohrou, když mě nachytala na napadení figury zezadu (viz příklad v 4. kapitole o šachové geometrii). Skóre 2 1/2 - 1 1/2 (+2=1–1).

Zde je nutno připomenout, že Vlad'ka pochází z **Hartmanic**, což je na šachové mapě okresu Klatovy velkoměsto. Je zde sice jen kroužek, nikoliv regulérní oddíl, ale aktivitou a počtem dětí v kroužku zahanbuje 2 bývalá okresní města Sušici a Horažďovice, které jsou teď šachově mrtvá. Zásahu na tom má již 30 let Vlad'čina matka Marie Hanzíková.

6. Novák Jaromír TJ Klatovy - Hanzíková Vladislava TJ Klatovy

D60 Dámský gambit.

956. Bujarý kůň byl zavřen do šatlavy.

Klatovy, 30.10.1987.

Čas: bílý 1 hodina 52 minut,

černá 2 hodiny 3 minuty.

64. přebor oddílu TJ Klatovy finálová skupina 1988.

2. utkání.

Tematický okruh: Chytání jezdce.

Postavení po 38. tahu bílého.

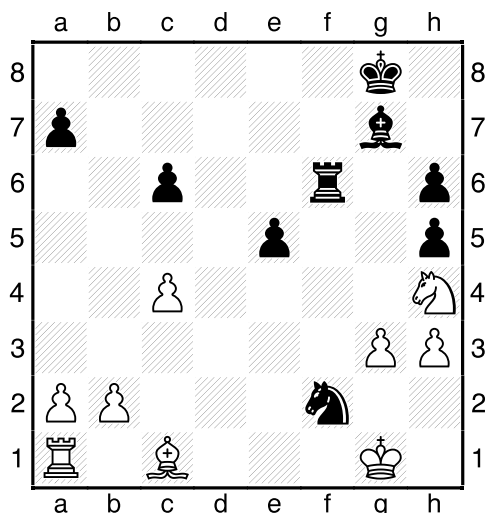
1.d4 d5 2.c4 e6 3.Jc3 Jf6 4.Jf3 Mám tento tah raději než 4.Sg5 a doufám v meránskou obranu po c6 5.e3 Jbd7 6.e3 c6 7.Sd3 0-0 8.0-0 dxc4 9.Sxc4 Jd5 10.Sxe7 Dxe7 11.a3 Jxc3 12.bxc3 Jf6 13.Sb3 c5 14.a4 Vd8 15.a5 Jd5 16.Dd3 f6 Tímto tahem si černá moc nepomohla, ba právě naopak. Především zhodnocuje postavení střelce b3 na oslabené diagonále a2 - g8. Dále bere jezdcí ústupové pole f6, což má bezprostřední následek v jeho zpasnění na poli c7. A konečně posiluje bílý pěšcový střed a v konečném důsledku vyústí ve vytvoření volného krytého pěšce d5. **17.e4 Jc7 18.d5 Kh8 19.Vfd1 Dd6 20.Sc2 e5 21.h3 Sd7 22.Vdb1 Vab8** Tato věž si určitě nemyslela, že je to její poslední tah v partii. Více už si nezaskotačí. **23.Jd2 h6** Přijatelnější bylo g6. Teď matová hrozba na h7 ochromí pěšce e5 v jeho působení proti poli f4. V daleké budoucnosti 35. tahu bude g6 opět na pořadu dne. **24.f4 Ve8 25.Jc4 Da6 26.fxe5 fxe5 27.Je3 Dg6** Není divu, že při poziční převaze bílého se černé do výměny dam nechce a hledá protišance v obtěžování bílého krále. Ty jde však lehce odrazit. **28.Kh2 Dg5 29.Vf1 Vf8 30.Jf5 Sxf5 31.exf5** Nad otázkou, čím vzít na f5 netřeba dumat. Samozřejmě pěšcem. Ten bude působit jako beranidlo, zatímco ochranu pěšce d5 převezme kolega c3. **31...Df6 32.c4 Ja6 33.De3 Dd6 34.f6!** Oběť pěšce výrazně zesílí bílý útok. Navíc se ukáže jako dočasná. **34...Vxf6 35.De4** Matová hrozba viz poznámku k 23. tahu. **35...g6 36.Vxf6 Dxf6 37.Dxg6 Dxg6 38.Sxg6** Zdálo by se, že po výměně dam se černé uleví, ale není tomu tak.

38...Kg7 39.Sh5 Jb4 Snaha aktivovat jezdce je pochopitelná. **40.Ve1 Jd3 41.Ve3 Jb2** Pokus zabránit pádu pěšce e5 a tím totálně prohrané pozici povede ke kurióznímu lapení koně. **42.Se2** Hranice ohrady jsou stanoveny. **42...Kf6 43.Vb3 Ja4 44.Va3** Úniku není. Po Jb2 přijde 45.Va2. **1-0**

Někdy není třeba ani oře zlikvidovat, **stačí ho doživotně uvěznit** a tím vyřadit z boje. Vězením je obvykle roh šachovnice, zde a1.

Partie se odehrála v pro mne památném přeboru Čech roku 1995 v Praze Karlíně, kde měli právo hrát přeborníci okresů a nominovaní silní hráči. Ač jsem měl národní ELO jen 2012, byli včetně předchozího ročníku 1994 mými soupeři hráči s průměrným FIDE ELO 2250. Za výsledek 5 1/2 bodu ze 14 mi k titulu kandidáta mistra v korespondenčním šachu z roku 1990 přibyl tento titul i v šachu praktickém. Zároveň jsem uhrál své maximální FIDE ELO 2160.

(Titul kandidát mistra mi těsně utekl 22 roků předtím podle normy v součtu bodů z let 1972 a 1973 v Západočeském krajském přeboru družstev.)

7. Novák Jaromír Sokol Klatovy (2012) - Adámek Zdeněk Mládí Praha (2135)

E62 Královská indická g3.

1158. Dilema: Nechat si doživotně zavřít koně nebo střelce?

Praha, 26.9.1995.

Čas: bílý 1 hodina 54 minut,

černý 1 hodina 59 minut.

Přebor Čech 1995. 4. utkání.

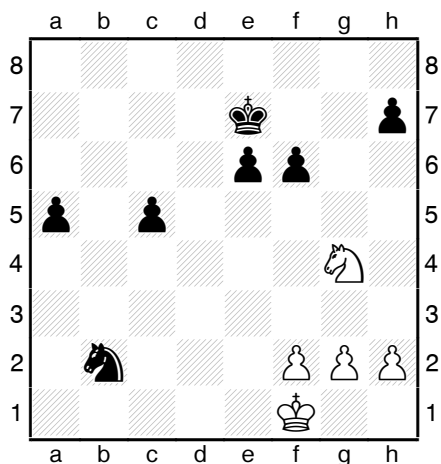
Tématický okruh: Chytání jezdce.

Postavení po 24. tahu černého.

1.d4 Jf6 2.c4 g6 3.g3 Sg7 4.Sg2 0–0 5.Jc3 d6

6.Jf3 c6 7.e4 Da5 8.0–0 Dh5 9.Jg5 Tento tah se mi osvědčil i v dalších partiích. Prvotní plán je výměnou dam oslabit tlak na mou rošádu, po čemž mi zůstane poziční převaha. **9...Sg4 10.f3 Sd7 11.f4 Sg4 12.Sf3 h6 13.Sxg4 Jxg4 14.Jf3** Černý se sice vykroutil z výměny dam, ale prostorová převaha mi zůstala. **14...e5 15.fxe5 dxe5 16.d5 f5 17.De2 Jd7 18.dxc6 bxc6 19.Jh4 fxe4 20.Vxf8+** Vzdání se volného sloupce není dobrý nápad. **20...Vxf8 21.Jxe4?** A toto mělo prohrát: Je3 vytváří matovou hrozbu na f1 a dáma na e2 není kryta. Výsledkem je ztráta dámy za věž a jezdce. Správné bylo 21.Dxe4. **21...Jdf6?** Naštěstí ani soupeř tento obrat neviděl. **22.Jxf6+ Vxf6 23.h3 Jf2 24.Dxh5 gxh5 25.Se3! Jd3** Po Jxh3+ **26.Kg2 Jg5** se hojím na pěšci a7 a drtivá převaha pěšců na dámském křídle je zárukou vítězství. **26.b3** Pěšec b2 i c4 jsou příliš cenní. **26...e4 27.Vf1 Jb4 28.Vxf6 Sxf6 29.a3 Jc2 30.Sxa7 Jxa3** Napřed bylo lepší znectit i bílé pěšce na h sloupci po Sxh4. **31.Kf2 Sg5 32.Jf5 Jc2 33.Jd6 e3+ 34.Ke2 Ja1 35.b4 Jb3** Kůň leze dobrovolně do chomoutu. **36.Sxe3 Se7** Tento tah měl své opodstatnění o tah dříve. Nyní už je na něj pozdě. **37.c5 Kh7 38.Jc4 Sf6 39.Kd3 Kg6 40.Ja5** Vtipné řešení na úkor nešťastného černého koně. Buďto musí do doživotního vězení na a1, což stojí krk pěšce c6, nebo vytvoří na a5 volného Juru, který zase doživotně připoutá poslední černou figuru střelce na kratičkou diagonálu a7 - b8. Proto černý král zvolal: "Tož tedy zhyň, slavný Césare!". **1–0**

Průběh další partie se odehrává na dámském křídle, aby nakonec **koník byl uloven na opačné straně** šachovnice. Soupeřkou byla v té době 18letá Martina Kocandová. Dnes je jí 22 let a vyrostla z ní obávaná hráčka, která se dokázala posadit v B turnaji klatovského OPENU 2013 na 3. židličku mezi 100 účastníky. Sám jsem byl rád, že v posledním kole 88. přeboru oddílu 2014 souhlasila s remízou, čímž jsem potvrdil 31. titul přeborníka oddílu. V poslední partii před vydáním této knihy v únoru 2015 v 89. přeboru oddílu mě přesvědčila, že šach je více než mezigarde. Na strašidelně vypadající skóre 9 1/2 - 1 1/2 nehleďte. Byla to učednická léta. Oceňuji i její mimořádnou funkcionářskou obětavost.

8. Kocandová Martina Sokol Klatovy (1754) - Novák Jaromír Sokol Klatovy (1916)

C10 Francouzská.

1526. Lov koně je zábavnější než pochod pěšce do dámy.

Klatovy, 12.11.2010.

Čas: bílá 1 hodina, černý 58 minut.

85. přebor oddílu Sokol Klatovy 2011. 2. utkání.

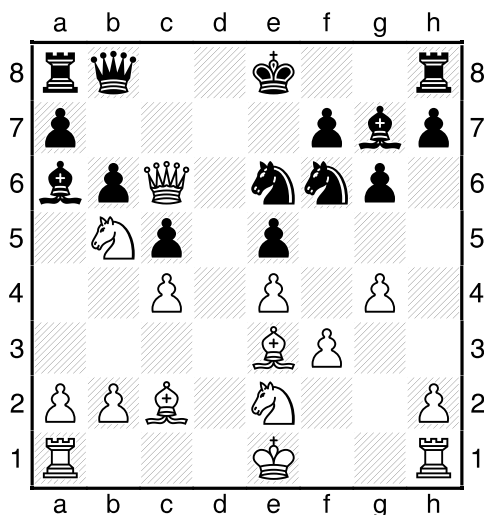
Tématický okruh: Chytání jezdce.

Postavení po 37. tahu bílé.

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Jc3 Jf6 4.Sd3 Ne příliš častý, ale hratelný tah. **4...dxe4 5.Jxe4 Se7 6.Jf3 Jbd7 7.0-0 b6** Tak trochu dráždění hada bosou nohou. Opatrnější je 0-0. **8.Jxf6+ Sxf6** Věcí gusta je, čím brát na f6. Upřednostňuji brání střelcem, který kryje citlivá pole e5 a g5. Výpad 9.Se4 nepovažuji za nebezpečný. **9.Se4 Vb8 10.Sc6** To se ukáže jako ztráta tempa, protože z vazby jednoduše uteču rošádou. **10...0-0 11.Ve1 Sb7 12.Sxb7 Vxb7** Věž na b7 není žádnou hanbou, ale dopomůže k ovládnutí sloupce d, jak se ukáže za 3 tahy. **13.Sf4 c5 14.dxc5 Jxc5** Těžká volba. Po bxc5 by pěšce b2 zachránilo jen zavínovací 15.Sc1 a nelze Sxb2 pro 16.Vb1. Ale jezdec d7 by pak neměl vhodná pole k odskokům a pěšec c5 by byl příliš slabý. **15.Se5 Vd7 16.De2 De7 17.Vad1** Styl bílé je seriózní a bezkonfliktní. Proto lze u ní předpokládat, že dá přednost jednoduchým vývinovým tahům před dobrodružnými, jakým je v této pozici nepříjemné 17.b4. **17...Vfd8 18.Vxd7 Dxd7** Za ovládnutí sloupce si nechám zmrzačit pěšce na sloupci f. Opravdu zmrzačit? Vždyť ukrajují jezdci již zmíněná citlivá pole e5 a g5 a zatím nevědomky připravují koni past, do které bude nakonec polapen. **19.Sxf6 gxf6 20.Kf1** Další typický tah bílé. Přisunuje krále k bojišti a nechce si pošramotit pěšcovou strukturu bojovným 20.b4. Netuší, že ji zákryt dámy a krále na bílé diagonále a6 - f1 bude stát pěšce. **20...Ja4 21.c3 Dd3 22.Jd4?** Bílá se chytla, když myslela, že výhodně vymění dámu. Kdyby viděla následující kombinační obrat, měnila by dámy sama. **22...Jxb2 23.Dxd3 Jxd3 24.Jc6 Vd7 25.Vd1 a5 26.a4** Automatický tah v časové tísní. Ale ani lepší 26.Vb1 Kg7 27.Vxb6 nepomáhalo, protože Vd6 vystavuje jezdce zhoubné vazbě. **26...Je5** Lepší než Je5, protože věž nemůže cuknout a musí se vyměnit. **27.Vxd7 Jxd7 28.Je7+** Bílé už zbývá jen zlobení otravným koníkem. **28...Kf8 29.Jc8 Ke8 30.Jd6+ Ke7 31.Jc8+ Kd8 32.Jd6 Jc5** Pěšce f7 rád směním za pěšce a4. **33.Jxf7+ Ke7 34.Jh6 Jxa4 35.c4 Jb2 36.c5 bxc5** Nejjednodušší, i když je mi líto rozpojení pěšců a a b. **37.Jg4**

37...Jc4 Bere bílému koni důležité pole e3. **38.Ke2 f5 39.Jh6** Odtud již koník živý nevyjde. **39...Kf6 40.Jg8+ Kf7 41.Jh6+ Kg7** Bílá nestihla splnit časový limit, ale stejně tak se mohla s klidným svědomím vzdát. **0-1**

Někdy se podaří jezdci z pasti uniknout, výplatným za to je materiálová újma. Jezdec mého častého soupeře z ohrady sice utekl, ale zaplatil za to pěšcem. Jeho systematické uplatnění, při kterém hrála důležitou roli dvojice střelců, stojí za přehrání partie.

9. Kohout Petr ODK Rokycany - Novák Jaromír TJ Klatovy

A50 Šamischova královská indická.

187.Z. Za vysvobození zatoulaného koně zaplatil pěšec.

Rokycany, 11.3.1973.

Čas: bílý 2 hodiny 30 minut, černý 2 hodiny 28 minut.

Západočeský krajský přebor družstev I. třídy 1973.

7. utkání.

ODK Rokycany - TJ Klatovy 6 - 2. 1. šachovnice.

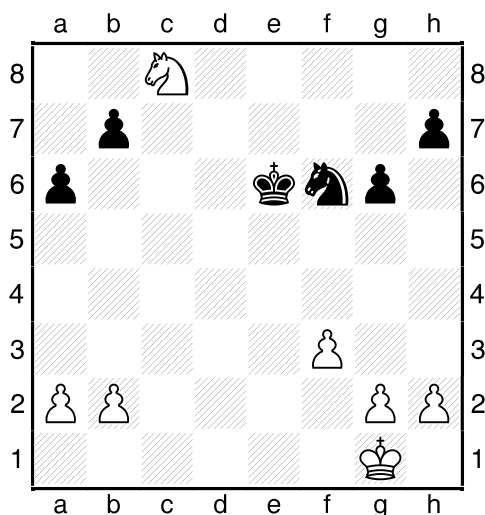
Tématický okruh: Chytání jezdce.

Postavení po 16. tahu bílého.

1.c4 Jf6 2.Jc3 b6 Je vhodné proti anglickému g3. Ale bílý chytře přejde do dámské indické obrany. **3.d4 Sb7 4.f3 d6 5.e4** Přejchod mezi jednotlivými zahájeními nebere konce. Právě se na šachovnici objevila samorostlá varianta Šamischova systému v královské indické obraně s fianchettováním střelce b7. **5...Jbd7 6.Se3 g6 7.Sd3 Sg7 8.Jge2 e6 9.g4** Naznačuje, že by se mu velmi hodilo, kdybych dělal malou rošádu. Tu radost mu nesmím udělat. **9...c5 10.Jb5 Db8 11.dxc5 dxc5 12.Sf4** Je jen zdánlivě hrozivé. **12...e5 13.Se3 Jf8 14.Sc2 Je6** Lepší bylo Ke7. Ale nakonec se ukáže, že po tomto tahu se bílý nechá svést k nepředloženosti, která ho bude stát partii. **15.Dd6** Teď babo rad'. Nejde Sf8 pro výměnu dam a ztrátu pěšce a7. Pěšec je fuč i po a6 **16.Sa4 Jd7 17.Dxb8 Vxb8 18.Jd6+ a 19.Jxf7. 15...Sa6** Ani to nemělo stačit pro **16.Sxc5** nebo pro výměnu dam **16.Dxb8 Vxb8 17.Jxa7 Sxc4 18.Jc6** s velkými potížemi, protože střídavě visí pěšci e5, e4, f7, b2 a b6 a ať počítám, jak počítám, vždy se jednoho pěšce nedopočtu. **16.Dc6+** Soupeř sám napravuje mé pochybení ze 14. tahu a dostáváme se do obdobné pozice, kdybych tehdy zahrál Ke7. Rozdíl spočívá nejen v tom, že mám k dobru tah Je6, ale hlavně bílá dáma místo na domácím poli d1 stojí na krajně nevýhodném poli c6.

16...Ke7 17.Vd1 Sb7 18.Dd6+ Nevstoupíš 2x do stejné řeky. V 15. tahu šla dáma na d6 s útočnými úmysly, teď jen z nouze. **18...Dxd6 19.Jxd6 Sc6 20.a4** Netuší nebezpečí. Nutný byl bezhlavý útěk koně přes poslední volné pole Jb5, ač i pak po Sxb5 by stál bílý hůře. **20...a6!** Past sklapla. Jezdec nemá žádné ústupové pole a po Vhd8 hrozí jeho odchyt. Z toho se sice vykoupi, ale jen za ztrátu pěšce, na kterou bude hynout celou partii. **21.Vg1** Velmi mazané. Po mechanickém Vh(a)d8 by kůň bujně zařehlal **22.Jf5+!** a bílý se před ztrátou materiálu zachrání. **21...Jd4** O takovém využití partnerského pole d5 může bílý jen snít. **22.Sxd4 cxd4 23.c5 bxc5** Pěšec je doma a krásná pěšcová konstelace a dvojice střelců k tomu. **24.Jc4 Je8 25.Jc1** Bílý se snaží pozici zablokovat, ale to mu překazím. **25...Jd6** Pole, po kterém se kdysi pyšně procházela bílá dáma a pak málem zahynul její kůň, teď opanoval kůň můj. **26.Ja5 Sd7 27.Sb3 c4!** Šlo sice systematicky zesilovat tlak po Vab8 a Vhc8, ale dávám přednost kombinačnímu řešení. Silného pěšce c5 je sice škoda, protože za něj dostanu jen mrzáčka a4, zato se mi rozehraje dvojice střelců, která se ukáže jako rozhodující činitel. **28.Jxc4 Jxc4 29.Sxc4 Sxa4 30.b3 Sc6** Z toho důvodu zavrhuji nabízející se Sb5. **31.Jd3 a5** Pěšci patří na černá pole. **32.Jc5 Kd6 33.Ja4 f6** Přirozené zbavení se 2 slabin e5 a f7. Rovněž odpovídá zásadě stavět pěšce na černá pole. **34.h4 Va7** Kryje střelce g7 a připravuje zdvojení věží a především průlom f5. Všimněte si harmonického postavení černých figur v porovnání s nespolutracujícím skladištěm na 1. řadě. **35.Vg2** Bílý asi četl mé myšlenky a snaží se aktivovat věž. Nečiní tak však moc šťastně, protože věže by měly zůstat spojené na 1. řadě z obranných důvodů. Zdvojení je útočný prvek a bílý nemá na co útočit. Proto za 5 tahů budeme svědky kajícího návratu věže zpět na g1. Lepší bylo **35.Ke2. 35...f5! 36.gxf5 gxf5 37.Jc3 Kc5 38.Jd5 Vf8 39.Ke2 Sh6** Do hry se zvedá dosud drímající střelec g7. **40.Vgg1 a4 41.Va1 fxe4 42.fxe4 Vaf7 43.Vg2 axb3 44.Sxb3 Sb5+** A už bílého krále dobíjejí. **45.Kd1** Bílý ve vrcholné časové tísní hraje jen ze setrvačnosti. **45...Vf1+ 46.Kc2 Vxa1 47.Kb2 Vaf1 48.Vc2+ Kd6** Bílý překročil čas. Ani já na tom nebyl časově nejlépe, ale proti soupeři přímo královsky: zbývaly mi ještě celé 2 minuty. Partie proti dávnému rivalovi se mi povedla jak v chytání jezdce mezi 16. a 23. tahem, tak v technickém uplatnění převahy pěšce formou otvírání pozice pro zkázonosnou dvojici střelců. **0–1**

Povzbuzením pro ty, kteří **utrpěli materiálovou úhonu a přesto boj nevzdali**, jsou další 2 partie s probíranou tematikou. V první chtěl bílý v jednoduché pozici co nejrychleji uplatnit převahu pěšce a **na svůj chvat trpce doplatil**. Kromě partie hospodáře ŠSPK Jiřího Kubínka se v této knize setkáte ještě s partii Kubiny a Kuby a je zmíněn náš Míra Kubát a známá pražská hráčka Alena Kubíková. Kubu Kubikulu byste však hledali marně. Skóre 2 1/2 - 1/2.

10. Kubínek Jiří Šachklub Bolevec - Novák Jaromír TJ Klatovy

E61 Královská indická.

316.Z. Kobylce jsem se dostal na kobylku.

Plzeň, 15.2.1987.

Čas: bílý 2 hodiny 5 minut, černý 1 hodina 56 minut.
Západočeský krajský přebor družstev II. třídy jih 1987. 5. utkání.

Šachklub Bolevec - TJ Klatovy 4 - 4.

3. šachovnice.

Tématický okruh: Chytání jezdce.

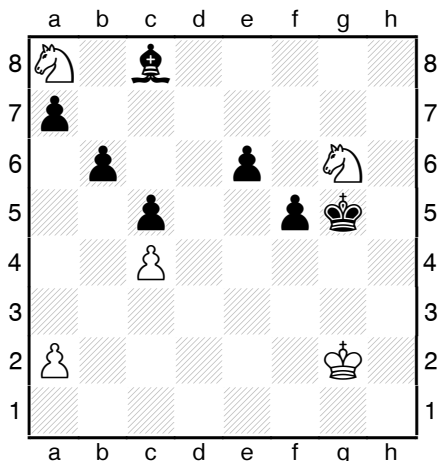
Postavení po 29. tahu bílého.

1.d4 Jf6 2.c4 g6 3.Jc3 Sg7 4.Sf4 Nezvyklý tah, který mi v 8. tahu dá výhodu zisku tempa. **4...d6 5.Jf3 Jbd7 6.e3 c6 7.Se2** Bílý se posledními 2 tahy projevil jako mírumilovný člověk. **7...Dc7 8.c5** Postavení dámy do neškodné vazby ho však přivedlo do bojovné nálady. **8...Jh5 9.cxd6 exd6 10.Sg5 d5 11.Vc1 Dd6** Hrozbu **12.Jxd5** je nutno respektovat. **12.0-0 Sf6 13.e4 Sxg5 14.Jxg5 De7 15.Sxh5 Dxg5 16.Sf3 dxe4 17.Jxe4 De7 18.d5 cxd5 19.Dxd5 0-0** Honem do zdánlivého bezpečí. **20.Vfe1** Zde bílý přehlédl kombinační obrat **20.Vxc8 21.Dxd7 22.Jf6+** a **23.Jxd7**, po kterém získával 2 figury za věž. **20...De5 21.Jd6 Dxd5 22.Sxd5 Jf6** Pozice pro mne není příjemná a stojí mě pěšce. **23.Sxf7+ Vxf7 24.Vxc8+ Vxc8 25.Jxc8 a6 26.Ve7** Bílý spěchá s uplatněním materiálové převahy a mění bez rozmyšlení věž. Tím se však můj král dostává s tempem do hry. **26...Vxe7 27.Jxe7+ Kf7 28.Jc8 Ke6 29.f3?** Brání výpadu jezdce na e4 nebo g4. Ale o to v této chvíli nejde. Jde o život koně c8, a proto bílý tahem 29. f3 udělal koninu. Teď bude kůň zahrán do ohrady a král připochoduje, aby si pochutnal na vzácné krmi - konině. Nutné teď bylo 29.Jb6.

29...Jd5 Naháněčka na koníčka právě začala. **30.a4 Kd7** Honák s lasem se blíží. **31.Ja7 Kc7 32.g4 Kb8 33.Jb5** Tak aspoň toho pěšáčka za uloveného koně.... **33...axb5 34.axb5 g5** Nedát soupeři žádnou šanci k rozhýbání královských pěšců. **35.b6** Tenhle pěšec neuteče. Nyní je třeba aktivovat krále. **35...Kc8 36.Kf2 Kd7 37.Ke2 Kd6 38.Kd3 Ke5 39.Ke2** Po rádoby útočném **39.Kc4 Jxb6+** **40.Kc5** Jc8 si dopřejme pohled na nádhernou závoru na 6. řadě. 2 bílá pole obhospodařuje vidličkově pěšec b7 a 2 černá pole také vidličkově jezdec c8. Šachovnici viděnou prizmatem závor je nutno si bezpodmínečně osvojit. **39...Kd4 40.Kd2 Jxb6** Teď je ta správná chvíle k likvidaci pěšce b6. **41.f4 gxf4 42.h4 f3 43.g5 Jc4+ 0-1**

Druhá je komplikovanější. Zde měl bílý jezdec navíc, ale ten byl uzavřen a hlídán v rohu na a8. Boj se odehrával pod taktovkou mého aktivního krále proti soupeřovu druhému, aktivnímu jezdci. Když soupeř v časové tísní **neprozřetelně vyměnil věže**, stal se lenoch na

c8, který se po celou partii ani nehnul, hrdinou silnějším než oba jezdci dohromady.

11. Rais Vojtěch ZČE Plzeň - Novák Jaromír TJ Klatovy

B02 Nepravidelná Aljechinova.

217.Z. Hrdina po celou partii tiše spinkal v základním postavení.

Plzeň, 9.1.1977.

Čas: bílý 2 hodiny 29 minut, černý 1 hodina 38 minut.

Západočeský KP družstev I. třídy 1977. 4. utkání.

ZČE Plzeň B - TJ Klatovy 3 1/2 - 4 1/2. 1. šachovnice.

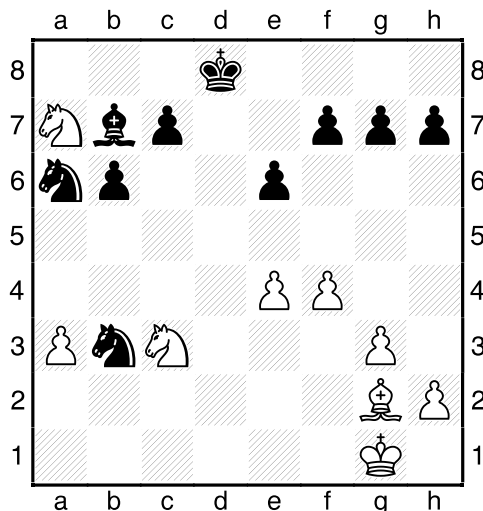
Tématický okruh: Chytání jezdce.

Postavení po 40. tahu černého.

1.e4 Jf6 2.d3 d5 3.e5 Jfd7 4.Jf3 Teď by se musel bílý za tah 4.d4 stydět, kdyby ho hrál nadvakrát. Musí vymyslet jinou koncepci. **4...c5 5.g3 e6 6.Sg2 Jc6 7.Sf4 g6 8.0-0 Sg7 9.Ve1 h6** Pěšec e5 je obležen ze všech stran **10.h4 Db6 11.Dc1 g5 12.hxg5 hxg5 13.Jxg5 Jdxe5 14.Jc3 Jg6?** Převahu udržoval skoro jakýkoliv tah. Zvolil jsem však ten nejhorší. **15.Jxd5** Přirozeně. **15...Dxb2 16.Dxb2 Sxb2 17.Jc7+ Kd7 18.Jxa8 Jxf4 19.gxf4 Sxa1 20.Vxa1** Figura je v trapu a jen malou nadějí skýtá uvěznění oře na a8. Slabší povahy v takové pozici házejí ručník do ringu. **20...f5 21.Jf7 Vh4 22.Je5+ Kd6 23.Jc4+ Kd7 24.Je5+ Kd6 25.Jc4+ Kd7** S třetím opakováním pozice po 26.Je5+ bych byl velmi spokojen. Jenže se ukáže, že soupeř, pověstný svými problémy s časem, jen takticky se přibližoval k limitu 50 tahů za 2 a půl hodiny. **26.Vb1** Kdepak by chtěl remízu, to se raději s lehkým srdcem vzdá pěšáka f4. **26...Vxf4 27.Vb2 Vh4 28.Kf1 Vh8 29.Sxc6+** Bílý neví, jak do bodlinatého ježka. Tak se řídí zásadou, že výměnami nemůže silnější strana nic zkazit. Přesto se však tímto tahem vzdává části své převahy. **29...Kxc6 30.Je5+ Kd5 31.Jf7 Vh7 32.Jg5 Vg7! 33.c4+ Kd4** Je to trochu drzé tvrzení, ale odtud jsem již hrál na výhru. Zasmušilý vězeň na Bezdězu má jen 2 úniková dvířka a obě jsou pečlivě hlídána. Naopak můj král řadí mezi bílými pěšci jako černá ruka. **34.Jf3+ Kxd3 35.Je5+ Kd4 36.f4 Ke4 37.Vf2 b6** V tomto okamžiku bych nic nenamítal, kdyby jezdec spáchal sebevraždu na b6. **38.Vg2?** V časové tísní se páchá všelicos. Bílý viděl, že černá věž musí opustit hlídání pole c7 nebo že tahem 39.Vg8 přivede do nesnází střelce c8. Vůbec mu nedošlo, že po prosté výměně přiláká krále na osudovou diagonálu a dalším tahem nejen ztrácí pěšce f4, ale bude napaden i jezdec e5. **38...Vxg2 39.Kxg2 Kxf4 40.Jg6+ Kg5** Teď měl k tahu 41.Jxb6 poslední příležitost. S několika vteřinami na hodinách s povinností udělat ještě 10 tahů do kontrolního limitu se soupeř raději vzdal. Pozice stojí za diagram. Oba jezdci jsou napadeni a nejen manko v času, ale také v pěšácích nemůže bílý dohnat.

Ještě k výsledku zápasu: Ostatních 7 partií skončilo 3 1/2 - 3 1/2, takže jak dopadla tato poslední partie, tak dopadl i celý zápas. **0-1**

Na konec si dáme 2 partie, kde se postupně dostali do role lovné zvěře oba mustangové. V té první se zaběhl jeden na a7 a nepřežil. Soupeř s jediným jezdcem jednal podle mé předešlé rady - bojoval. Svitla mu naděje, když jsem si nešikovně **spojil oba jezdce**, kteří se sice **vzájemně kryli**, ale mezi nimi byl **nepřátelský král** a **zbavil je hybnosti**. Musel jsem proto uspořádat hon na druhého veterána. Ten sice uprchl, ale mezitím jsem osvobodil svázané koníky. Pod hrozbou, že mi zůstanou 2 jezdci bez pěšců, jsem se ještě řádně zapotil.

12. Babka Josef TJ Klatovy - Novák Jaromír TJ Klatovy

A10 Anglická b6.

506. Na oba bělouše jsem přichystal pastičky.

Klatovy, 19.3.1970, dohráváno 16.4.1970.

Čas: bílý 3 hodiny, černý 2 hodiny 37 minut.

13. přebor okresu Klatovy 1970. 5. utkání.

Tématický okruh: Chytání jezdce.

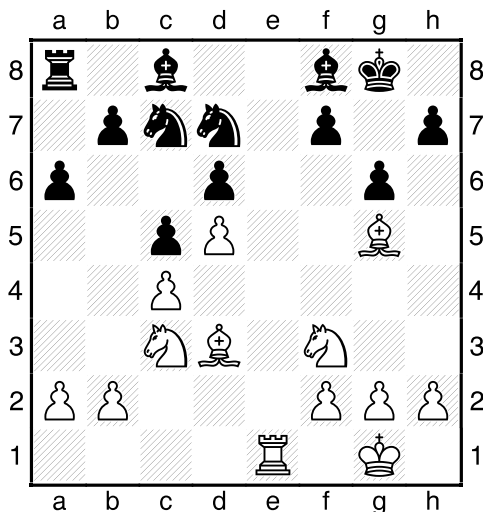
Postavení po 22. tahu černého.

1.c4 b6 2.d3 Sb7 3.Jc3 Jf6 4.e4 d6 Bohužel na svůj plán prosadit co nejdříve d5 musím ztratit toto tempo. Kdybych zahrál hned e6 přijde 5.e5 s velkou prostorovou převahou bílého, protože kůň musí

zpátky do stáje. 5.g3 e6 6.Sg2 d5 7.Sg5 dxc4 8.dxc4 Dxd1+ 9.Vxd1 Se7 10.Jge2 Jfd7 11.Sxe7 Kxe7 12.0–0 Ja6 13.f4 Vhd8 14.Vd2 Jdc5 15.Vfd1 Vxd2 16.Vxd2 Vd8 17.Vxd8 Kxd8 18.a3 Strategický plán výměny těžkých figur a přechod do koncovky mi vyšel. Krále mám blíže k centru a mé figury jsou soustředěny na dámském křídle, kde se budou odehrávat hlavní válečné akce. V tom naopak bílý trochu zaostal. Také právě provedený tah není žádné terno. Znemožňuje sice Jb4, ale dovoluje vtrhnutí druhého jezdce na oslabené pole b3. Na to doplatí pěšec c4. 18...Jb3 19.Jb5 Jd2 20.Jec3 Jxc4 21.b3 Jd2 22.Jxa7 Pod dojmem současných ztrát se chce hojit na zaostalém pěšci a7. To mu bude osudné, protože toto pole se stane jeho hrobem. 22...Jxb3

23.Sf1? "Proč jen mě můj pán nevyvedl z ohrady 23.Jab5 teď, když na to byl ještě čas. Ted' zde bídně zahynu." Tak při tomto tahu lkal opuštěný kůň a7. 23...Jac5 24.e5 Nechce dát druhého pěšáka, tak přijde o koně. 24...c6 Past právě sklapla. Blízký král vždy tahem Kc7 zabezpečí obě slabiny na 6. řadě. 25.Sg2 Kající návrat nic nespraví. Mléko už se vylilo. 25...Kc7 26.a4 Ja5 27.Sf1 Kb8 Smrtka je zde. Tož se jí jde vstříc: "Na bodáky!" 28.Jab5 cxb5 29.axb5 Je4 30.Je2 Jb3 31.Sh3 Sd5 32.f5 Jg5 33.Sg4 Sf3 To se to hraje s figurou víc: na dřevo. Odtud si komentátor uděluje bobříka mlčení - není o čem hovořit. 34.Sxf3 Jxf3+ 35.Kf2 Jxe5 36.fxe6 fxe6 37.Jf4 Jd4 38.Ke3 Jef3 39.h4 Kc7 40.Jh5 g6 41.Jf6 Kd6 42.Jxh7 Musím však svůj závazek porušit, o čem hovořit je. Jednak jste svědky úkazu, který vám nedoporučuji zažít na vlastní kůži: Jsou-li 2 jezdci navzájem svázáni a dostane se mezi ně král, nemohou se bez cizí pomoci "rozvázat", aniž by jeden z nich na to nezemřel. V této partii jsem si to mohl dovolit, osvoboditel král či pěšec e6 jsou nablízku. Za druhé se opakuje situace z 22. tahu a i druhý kůň spadá do pasti. Tato echová záležitost není tragická, ale je komická. Jezdec za lup pěšce měl zaplatit jen výměnou. Ale protože to je poslední zbylá bílá figura, měla to být vlastně pro bílého také tragédie, která navíc rozváže svázané jezdce. Tak jsem uvažoval po tomto tahu já. 42...Ke7 43.g4! Babka byl však starý lišák, který dovedl klást překážky i v situacích zdánlivě beznadějných. Jezdce chce osvobodit na f6 a bez jeho výměny. Musím rychle měnit plán a podepřít jezdce d4 tahem e5. To mi dá tempo k uklizení jezdce f3 navíc s braním pěšce h4 a potom uklidit druhého jezdce d4, který zlikviduje dalšího pěšce b5. Vypadá to na velký hodokvas na bílých pěšcích, ale nepřežije ani pěšec e5, čímž se bílý král dostane do dominantního postavení a navíc jezdec unikne z pasti přes g5. 43...e5 44.Ke4 Jxh4 45.Kxe5 Jxb5 Po všech peripetiích je optická bilance pro mne příznivá: jezdec a pěšec navíc nedávají pochybnosti o mé výhře. Prakticky se musím vyrovnat s některými nepříjemnostmi pozice, které by ji mohly zvrátit do pozice remízové. Kromě již zmíněného dominantního postavení krále je to malý počet mých pěšců a známá skutečnost, že 2 jezdci nemohou vynutit mat. Nesmím tedy dovolit nejen ztrátu, ale ani výměnu jednoho mého pěšce, protože pak by bílému zajistila oběť jezdce za toho posledního polovinu bodu. Takže se jedná o technický problém. 46.Jg5 Jc7 47.Je4 Jg2 48.Jd6 b5 49.Jc8+ Kd7 Tento tah jsem zapečetil a partie se dohrávala za 4 týdny. 50.Jd6 Kc6 51.Jc8 Kc5 52.Jd6 b4 53.Je4+ Stále si dávám pozor, aby pěšec g6 byl v krátké diagonální opozici vůči jezdci a nemohl být následujícím tahem, hlavně šachem, ohrožen a ztracen. 53...Kc4 54.Jd2+ Kd3 55.Jb3 Kc3 56.Jc5 b3 57.Kd6 Po 57.Kf6 Jf4 58.Kg5 vybuduje Jcd5 okolo pěšce g6 neproniknutelnou hráz. Zvlášť důležité je, že pěšec g4 je na stejném sloupci jako je můj. Kdyby byl na sousedním f nebo h, byly by problémy daleko větší. 57...b2 Nyní mohu, když jsem si spočetl, že můj král včas přispěchá jezdci na pomoc při ochraně pěšce g6. 58.Ja4+ Kc2 59.Jxb2 Kxb2 60.Kxc7 Kc3 61.Kd6 Kd4 62.Ke6 Ke4 63.Kf6 Jf4 Ještě i teď bylo nutno být opatrný. Jh4 jen remizovalo: 64.Kg5 Ke5 65.Kxh4 Kf4 66.g5 Kf5 67.Kh3 Kxg5 68.Kg3 a bílý král drží kritická pole. 64.Kg5 Kf3 65.Kh4 Je6 66.g5 Kf4 Tak vidíte, jak snadno se člověk v šachách splete. Po 33. tahu jsem si myslel, že zajímavost partie končí, a ona pokračovala ještě dalších 33 tahů a co v ní ještě bylo myšlenek, takže jejich komentování zabralo dvojnásobně více místa než komentování první poloviny partie. 0–1

Poslední ukázka je trochu netypická, protože **se neodehrává v koncovce, ale ve střední hře**. Nepozorností soupeře jsem ulovil prvního koně střelcem nečekaně uprostřed jeho tábora připomínajícího skladiště figur. Soupeř však kouzlil a můj střelec ze skladiště nenašel cestu ven. Do věčných lovišť ale vzal s sebou 2 pěšce. Závěrečným tahem napadla má věž i druhého koně. Ten sice mohl uniknout, stálo by to ale život Jeho Veličenstva.

13. Novák Jaromír Sokol Klatovy (2020) - Chaluš Karel Sokol Letná (2064)

A60 Hromádkova indická.

433.Z. Chytání jezdce je zde předvedeno na obou koních.

Klatovy, 15.2.1998.

Čas: bílý 1 hodina 50 minut,

černý 1 hodina 45 minut.

Západočeský krajský přebor družstev 1998.
7. utkání.

Sokol Klatovy B - Sokol Letná 3 - 5. 1. šachovnice.

Tematický okruh: Chytání jezdce.

Postavení po 16. tahu černého.

1.d4 Má obliba v 1.d4 je dána mým šachovým učitelem Arnoštem Čermákem, který tak partie začínal, a mně se zdálo, že vždy se bílý dostane do výhody, což je ovšem často jen přání. V neposlední řadě na mne zapůsobila učebnice Bogoljubova jen svým názvem 1.d4!, i když jsem ji nikdy nedostal do ruky. **1...Jf6 2.c4 c5 3.d5 e6 4.Jc3 d6 5.e4 exd5 6.exd5** Když mi černý umožnil si vybrat, беру raději pěšcem e než c. Do koncovky bývá černá pozice stlačená a pěšec d6 slab. Dobré je i vzetí jezdce 6.Jxd5 Jxd5 (nelze Jxe4 pro 7.De2) 7.Dxd5 a slabina d6 je odkrytá i po sloupci. **6...g6 7.De2+** Výměně dam se nevyhýbám. **7...De7** Lépe je přestavit střelce, což se ovšem černému nechce, když pro něj vyhlédl pole g7. **8.Sg5 Jbd7 9.Jf3** Jemný tlak a nedostatek dobrých tahů nutí černého k výměně dam, což napomáhá bílému ve vývinu. **9...Dxe2+ 10.Sxe2 Se7 11.0-0 0-0 12.Vfe1 a6 13.Sd3 Ve8 14.Ve2 Sf8 15.Vxe8 Jxe8 16.Ve1 Jc7?** V nepříjemně stlačené pozici černý chybuje a dává příklad chycení jezdce na skoro plné šachovnici.

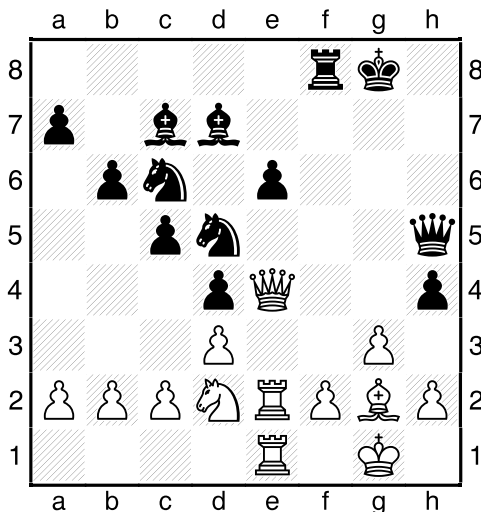
17.Sd8 b6 18.Sxc7 Sb7 Černý ještě čaruje a dostane figuru zpět, ale s 2 pěšci méně na záchranu nemá nárok. **19.Je4 Vc8 20.Sxd6 f5 21.Sxf8 fxe4 22.Vxe4 Vxf8 23.Jg5 Jf6 24.Ve7 Sc8 25.f3** Bere černému pole g4, odkud by mohl ještě zlobit. **25...Vd8 26.h4 Sd7 27.h5** Hurá pro dalšího pěšce! **27...Sf5 28.Sxf5 gxf5 29.h6 Vd7 30.Ve6** Závěrečná paráda umocňuje téma chytání jezdce, protože je chycen i ten druhý: nemůže ustoupit na h5 pro mat 31.Ve8#. **1-0**

3. Chytání Jejího Veličenstva dámy.

Chytání dámy je velice atraktivní název, ale podle mé zkušenosti je častější a zábavnější chytat jezdce. Jen málokdy jde lapat dámu tak promyšleně a metodicky jako jezdce. Má mnohem větší akční rádius a tak příležitost k jejímu chycení vzniká ve skladišti figur, při uzavření po lakotném sběru materiálu nebo když jí hráč uzavře ústup, někdy i dobrovolně. V mé sbírce je 9 ukázek, které vám všechny ukáží.

Nejprve tedy to **skladiště figur**, na které mám dvě ukázky. První je s reprezentantem varianty jména Jan Petrem Janouškem (v knize jsou ještě jmenováni Jaroslav Jandovský, Josef Janecký, Jitka Jánská a polská varianta Jana Jacková a Martin Jaček, v jiných vážných partiích jsem se setkal s dalším Jandovským Viktorem, dále s Pavlem Jandou, Ladislavem Jandíkem, Antonem Janíkem, Helmutem Jankou, Petrem Janočkem, Miloslavem Jačkem

a s 3 Janečky Josefem, Pavlem a Petrem). Petr Janoušek se mi za 9 let nato revanšoval, když jsem v koncovce těžkých figur nedokázal pod časovým presem uplatnit 2 zdravé spojené volné vícepešce a nechal si vyšachovat věž. Soupeř tím srovnal skóre na 1 - 1 (+1-1).

14. Janoušek Petr ZČE Plzeň (2106) - Novák Jaromír Sokol Klatovy (2043)

A08 Nepravidelná francouzská.

393.Z. Dáma nepřežila ve skladišti figur.

Plzeň, 5.3.1995.

Čas: bílý 1 hodina 58 minut,

černý 1 hodina 47 minut.

Západočeský krajský přebor družstev I. třídy 1995.

8. utkání.

ZČE Plzeň C - Sokol Klatovy 6 - 2. 1. šachovnice.

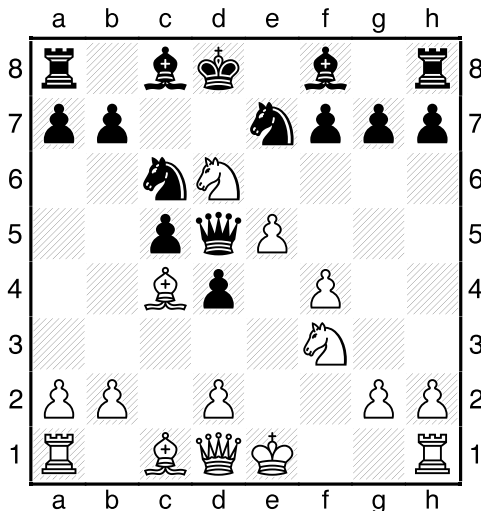
Tématický okruh: Chytání dámy.

Postavení po 22. tahu bílého.

1.e4 e6 2.d3 Nečekaně pasivní. **2...d5 3.Jd2 Jf6 4.Jgf3 c5 5.g3 Jc6 6.Sg2 Sd6 7.0-0 0-0 8.Ve1 Sc7 9.De2 d4** O zablokování pozice si bílý přímo řekl. **10.Jb3 b6 11.e5 Jd5 12.De4 h6 13.Sd2** Velmi skromný vývin střelce. **13...Sd7 14.Dg4 f5 15.exf6 Dxf6** Otevření sloupce f půjde k duhu černému. **16.Ve2** Konečně se bílému otevřel nějaký cíl. **16...Vae8 17.Vae1 Df7 18.Jh4 g5!** A jde se na věc. Bílý teď bude tratit, ať dělá, co chce. **19.De4 gxh4** Takhle z toho vyjde bílý ještě dost lacino, když ztratí 2 figury za věž. Po **Dg7** nebo **Kg7** ztratil celou figuru. **20.Sxh6 Dh5 21.Sxf8 Vxf8 22.Jd2?** Už koníček pádí z bezperspektivního pole b3, ale nevidí následující atomový tah.

22...Jf4!! Ztrojení těžkých figur, jindy tak mocná zbraň, se zde ukázalo jako zhoubné. Dáma nemá dostatek vzduchu a je lapena. Zato černé figury se ideálně překrývají a vykazují mimořádnou čilost. **23.gxf4 Vxf4 24.Dxc6 Sxc6 25.Sxc6** Ekvivalent za dámu je jen věž a jezdec. **25...Vf6 26.f3 Vg6+ 27.Kh1 Sf4 28.Se8 Sxd2 29.Sxg6** Chamtivost urychluje dílo zkázy. **29...Dxf3+ 30.Vg2** "I ty Brute?" **30...h3 0-1**

U druhé jsem na rozpacích. Stala se v korespondenční partii, kde se těžko předpokládají hrubá přehlédnutí, navíc v 2. lize 1994/1995. Soupeřova dáma nebojácně vstoupila na d5 a byla překvapena, jak ve 2 tazích byla **uvězněna uprostřed velkého chumlu kamenů vlastních i nepřátelských**. Partie s 10 tahy byla má nejkratší soutěžní partie s rezultativním výsledkem.

15. Novák Jaromír Sokol Klatovy (2060) - Nigrin Jiří Sokol Pečky (1700)

B20 Sicilská 2.c4.

361.K. Uvěznění dámy v přeplněném centru šachovnice.

28.2. - 16.5.1994.

Čas: bílý 22 dní, černý 35 dní.

2. liga KŠ 1. mistrovství ČR skupina B 1994/1995.

Sokol Klatovy - TJ Sokol Pečky 2 1/2 - 1 1/2.

2. šachovnice.

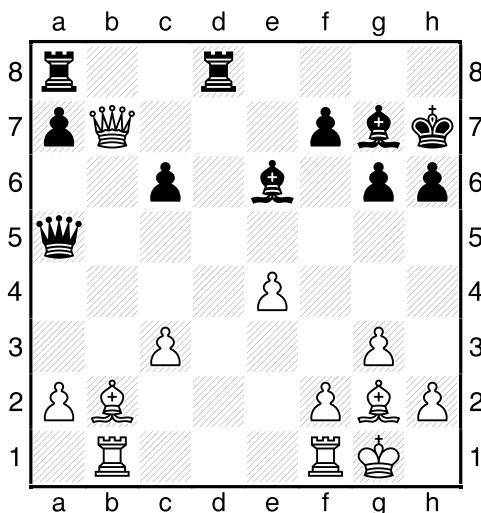
Uveřejněno v Koršachu 4/1995 str.22.

Tématický okruh: Chytání dámy.

Postavení po 10. tahu bílého.

1.e4 c5 2.c4 e6 3.Jc3 Jc6 4.f4 Jge7 5.Jf3 d5 6.cxd5 exd5 7.e5 d4 8.Je4 Dd5?? Přepsání nebo slepota? **9.Jd6+ Kd8 10.Sc4** Tato miniaturka se objevila v Koršachu pod názvem "Tříkrát chycená dáma". Jak to redaktor spočítal, je mi dodnes záhadou. Dámu je možné odchytit zpravidla jen jednou figurou, výjimečně při odtazném napadení figurami dvěma. Pokud myslel pole, na kterých zahyne, je jich 7: c4, d5, d6, e4, e5, e6 a f3. Ale číslo 3 mi nevychází na žádný pád. **1-0**

Stejně bohatý je výběr partií, kde **hamižmý sběr materiálu** připravil dámu o krk. V obou případech šlo o pochybný zisk pěšce b7. V prvním případě se soupeřova **dáma vykoupila svým poddaným - střelcem**.

16. Babka Josef TJ Klatovy - Novák Jaromír TJ Klatovy

A16 Anglická.

766. Spapání otráveného pěšce byla velmi nezdravá krmě.

Klatovy, 28.12.1979.

Čas: bílý 52 minut, černý 52 minut.

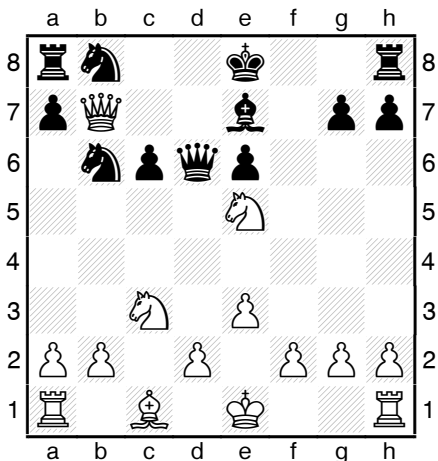
56. přebor oddílu TJ Klatovy 1980. 7. utkání.

Tematický okruh: Chytání dámy.

Postavení po 23. tahu bílého.

1.c4 Jf6 2.Jc3 d5 3.cxd5 Jxd5 4.g3 c6 5.Sg2 g6 6.Da4 Trochu nestandardní vývin dámy. Hrozba **7.Jxd5** je ovšem nicotná. **6...Jxc3 7.bxc3 Sg7 8.Jf3 0-0 9.0-0 Jd7 10.Sa3 Jb6 11.Dc2 Jc4 12.Sc1** Hybaj z výletu do domácího ustájení. **12...Dc7 13.d3 Jb6 14.Sd2** Velmi skromňoučkový vývin. **14...e5 15.Vab1 h6 16.e4 Vd8 17.d4 Kh7 18.dxe5 Jc4 19.Sc1** Opět návrat do domácí stáje. **19...Jxe5 20.Jxe5 Dxe5 21.Sb2 Da5 22.Db3 Se6 23.Dxb7** Chamtivost se nevyplácí. A právě se na ní bílý chytil. **23...Vab8 24.De7 Dxa2 25.Da3 Sf8!** Teď už se bílý ze ztrát nevymotá. Za povšimnutí stojí drtivá aktivita dvojice černých střelců, zatímco dvojice fianchettovaných bílých střelců je k ničemu. **26.Va1 Sxa3 27.Vxa2 Sxb2 28.Vxa7 Sxc3 29.Va3 Sd4 30.Vc1** Bílý se bez dlouhého čekání na mou odpověď vzdal. Pěšec c se pořít do proměny. **0-1**

V druhém případě si ještě smlsla na věži a8, ale **z tohoto hrobečku se už nevyhrabala**.

17. Michl Stanislav Jindřich TJ Klatovy - Novák Jaromír TJ Klatovy

A22 Anglická.

308. Úspěšný lov zatoulané dámy.

Klatovy, 13.9.1962.

Čas: bílý 1 hodina 40 minut, černý 1 hodina 3 minuty.

5. přebor města Klatov 1962. 8. utkání.

Tematický okruh: Chytání dámy.

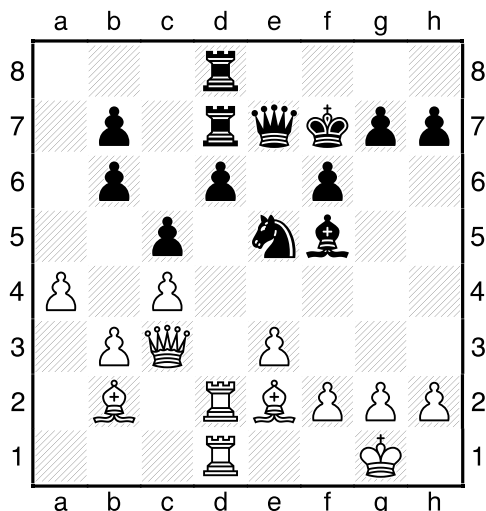
Postavení po 10. tahu černého.

1.c4 e5 2.Jc3 Jf6 3.e3 d5 4.cxd5 Jxd5 5.Db3 c6? Typická chyba v této pozici ztrácí pěšce. Správný byl jakýkoliv rozumný tah jezdcem. **6.Sc4 Se6?!** Také není nejlepší reakcí, ale nakonec svede bílého ze správné

cesty. **7.Dxb7 Jb6 8.Sxe6 fxe6 9.Jf3 Se7 10.Jxe5** Bílý jde po pěscích jako čert po hříšné duši, ale to ještě není chyba. **10...Dd6**

11.Jc4? Lačnost materiálu bude stát bílou matku život. **11...Jxc4 12.Dxa8 Dc7 13.Ja4** Tak si to původně představoval i počítač Fritz také. Když se ale ponořil do hlubší úrovně, zjistil, že tento tah nestačí a vede už k velké výhodě černého. **13...0–0 14.b3** Ať se bílý snaží, jak se snaží, dámu už zachránit nelze. **14...Je5 15.0–0** Rezignuje na osvobozovací akce, uvádí krále do bezpečí a připravuje se na souboj 2 věží proti dámě a jezdcí. Má k tomu nádivkem 2 sedláky, ale topornost věží a celková pasivita bílé pozice při rozehranosti černých figur nevěstí nic dobrého. **15...Jbd7 16.Dxf8+ Kxf8** Na hodnocení pozice by se nic nezměnilo, kdyby dámu připravila o život jiná figura. **17.Sb2 Jd3 18.f4 Sf6** Jezdec ovšem na d3 úřaduje parádně, tak proč se ho zbavovat? **19.Sc3 Kg8 20.Vf3 e5 21.fxe5 J7xe5 22.Vf5 Jg4 23.Vh5** Po této nemotorné obraně bude konec partie velmi brzy, protože věž se na sloupci h nemůže udržet. Nutné bylo 23.g3. **23...g6** Prosté a účinné. Ještě razantnější bylo Sxc3 24.Jxc3 Df7, je napadena věž a zároveň bod f2. **24.Vh3 Jdf2 25.Vf3** Teď už je všechno marné. Po 25.Vg3 šlo Sh4. **25...Dxh2+ 26.Kf1 Sxc3** Za slabý 5. tah c6 se stydím. Na druhou stranu partie ukazuje, jak lze v objektivně prohrané pozici kalit vodu a naopak materiálová úžernost může vést do propasti. **0–1**

Soupeř pozici překomboval. Místo bezpečného ústupu dámy, kdy by materiál asi trafil teprve po divokých zápletkách, **dobrovolně s ní vlezl do pastí** a radoval se, jak mě přelstil a jak získá kvalitu. Dal si vlastní gól, když přehlédl, že si po vzetí dámy pěšcem zároveň kryjí střelcem napadenou věž. Babka byl speciální obětí při chytání dámy. Z 9 ukázek to byl 2x on.

18. Novák Jaromír TJ Klatovy - Babka Josef TJ Klatovy

A52 Budapešťský gambit.

599. Královu ženu teď proženu.

Klatovy, 9.11.1973.

Čas: bílý 1 hodina 28 minut, černý 1 hodina 31 minut.

50. přebor oddílu TJ Klatovy 1974. 7. utkání.

Tematický okruh: Chytání dámy.

Postavení po 20. tahu černého.

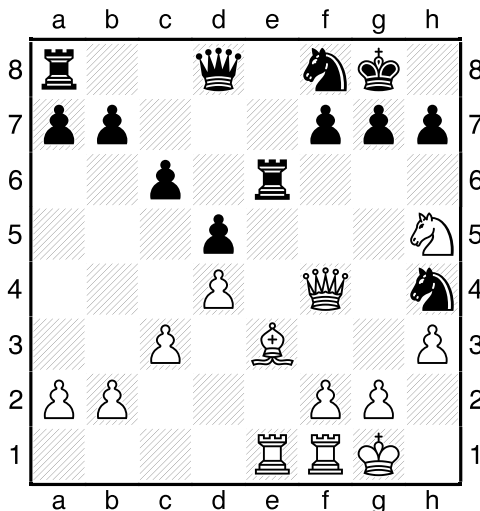
1.d4 Jf6 2.c4 e5 Dobrodružné zahájení zvané budapešťský gambit. **3.dxe5 Jg4 4.Jf3 Sc5 5.e3 Jc6 6.Jc3 Jgxe5 7.Se2 Jxf3+ 8.Sxf3 Je5 9.Se2 0–0**

10.0–0 d6 11.Ja4 Sb6 12.b3 12...Sf5 13.Sb2 De7 14.Jxb6 axb6 15.Dd4 c5 Oslabuje pěšce d6 a znehodnocuje dámské pěšce. **16.Dc3 f6 17.a4 Vfd8** Nastává velké zbrojení na sloupci d, které je díky pěšci d6 u mne útočné a u soupeře obranné. **18.Vad1 Vd7 19.Vd2 Vad8 20.Vfd1 Kf7**

21.f3 Jedno pravidlo zní: Je-li soupeř svázán, snaž se otevřít hru. **21...h5** Tento pěšec připomíná nezkušené mládětko, které si odvážně vykročilo do světa, aniž by znalo nebezpečí s tím spojená. **22.e4 Sh7 23.f4 Jg6 24.Sxh5 Dxe4 25.Vf1 Kf8 26.Ve2 Df5?!** Volí podle počítače zdánlivě menší zlo. Po pro dámu bezpečnějším ústupu Dc6 by přišlo 27.Dc2 s materiálním ziskem. O dámu by však nepřišel a tato partie by se v kapitole Chytání dámy neocitla. **27.g4! Jxf4** Lepší bylo vydat dámu vzetím na f4 dámou místo jezdcem. Černý si zřejmě myslel, že ze zápletky vyjde s kvalitou více. Přehlédl ale, že následujícím tahem bude věž e2 krytá. **28.gxf5 Jxe2+ 29.Sxe2 d5** Bylo na čase se vzdát. Mít za dámu a střelce jen věž

a pěšce je hodně málo. **30.cxd5 Vxd5 31.Sc4 Vd4 32.Dh3 Sg8 33.Sxd4 Sxc4 34.Sxc5+ bxc5** Konečně uznal černý marnost odporu a partii vzdal. **1–0**

V dalších 2 partiích soupeř **sám odřízl** dámě **ústup**. V první to bylo proti nýrskému hráči a kamarádovi ze školy ve vyrovnané pozici.

19. Jiřík Karel Okula Nýrsko - Novák Jaromír TJ Klatovy

C01 Výměnná francouzská.

443. Bílý dobrovolně odřízl své dámě veškeré ústupy.

Nýrsko, 22.5.1967.

Čas: bílý 58 minut, černý 5 minut.

10. přebor okresu Klatovy 1967. 3. utkání.

Tematický okruh: Chytání dámy.

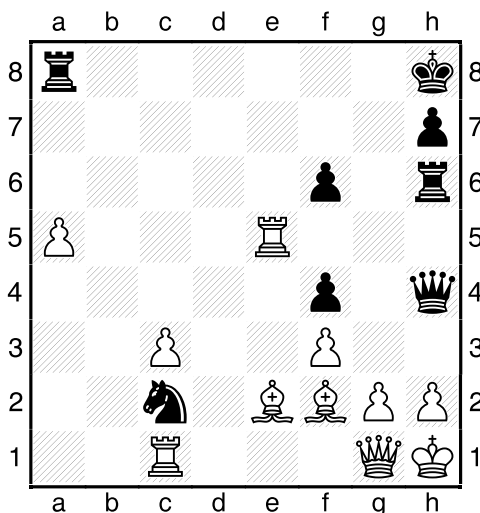
Postavení po 20. tahu černého.

1.e4 e6 2.Jf3 d5 3.exd5 exd5 4.d4 Sd6 5.h3 Je7 6.Sd3 Sf5 7.Jc3 c6 8.Se3 0–0 9.0–0 Jd7

10.Jh4 Sxd3 11.Dxd3 Jg6 12.Jf5 Sc7 13.Je2 Df6 14.Jeg3 Sxg3 15.Jxg3 Vfe8 16.Vae1 Jdf8 17.Df5 Bílý hraje okatě na remízu. Ale to se mu nechce. **17...Dd6 18.c3 Ve6 19.Jh5 Jh4 20.Df4 Dd8**

21.g3?? Ve vyrovnané pozici bílý přehlédl, že dáma nemá žádný rozumný ústup. Tak se partie dostává do panoptika odchycených dam. **21...Ve4 22.Dh6** Za dámu bylo možno zakoupit věž, jezdce a totálně rozvrácenou pozici. Ale soupeř si řekl: "Už mě dál netrap" a vrhl se hrudí na kulometnou střílnu jako hrdinný voják Matrossov. **22...Jf3+ 0–1**

V druhé partii proti Jiřímu Ciprianovi z Ostrova nad Ohří, otci známé pražské hráčky Aleny Kubíkové, **to bylo sofistikovanější**. Skóre 2 - 2 (+1=2–1).

20. Novák Jaromír TJ Klatovy - Ciprian Jiří Škoda Ostrov

D85 Výměnná Grünfeldova indická.

210.Z. Paní královnu uvěznil vlastní pěšák.

Ostrov nad Ohří, 25.1.1976.

Čas: 2 hodiny 18 minut, černý 2 hodiny 20 minut.

Západočeský krajský přebor družstev 1. třídy 1976.

4. utkání.

Škoda Ostrov - TJ Klatovy 5 - 3. 2. šachovnice.

Tematický okruh: Chytání dámy.

Postavení po 42. tahu bílého.

1.d4 Jf6 2.c4 g6 3.Jc3 d5 4.cxd5 Jxd5 5.e4 Jxc3 6.bxc3 Sg7 7.Sa3!? Překvapení pro černého,

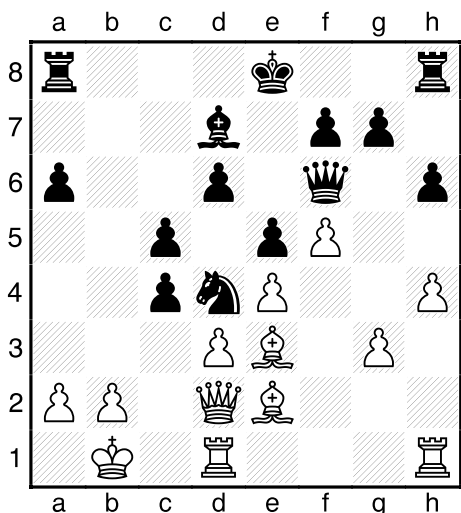
kterému znemožňuji okamžité c5. **7...0–0 8.Sc4 b6 9.Je2 c6** Černý byl opravdu mým 7. tahem rozhozen, když místo rychlého vývinu volí tento pasivní tah. Zřejmě z obavy před 10.d5 a dalším Jd4. **10.0–0 Sa6 11.Db3 b5** Černý neměl s výměnou otálet. Nakonec se zatoulaný střelec a6 stane zhoubou pro za ním stojícího pěšáka. **12.Sd3 Jd7 13.Vfd1 Vb8** Tah nic moc.

Věž odchází od krytí pěšce a7. **14.Sb4 Ve8 15.Da3 Sb7** Vzdává se pěšce a. Kdyby Dc8 nebo Db6, padá pěšec e7. Dáma na 2 židlích sedět nemůže. Jako oběť mohla sloužit ještě 3. pěšec c a to tímto způsobem: c5 **16.Dxa6 cxb4 17.cxb4. 16.Dxa7 Dc8 17.Da3** Šup domů z jámy lvové. **17...e5 18.Sd6 Va8 19.Db2 Ve6 20.Sb4 Jb6 21.d5** To jaksi není ono, protože se teď černé figurky rozehrají. **21...cxd5 22.exd5 Sxd5 23.Sxb5 Db7 24.f3** Ucpává nejhorší díry a dáma za bukem na b2 je připravena přispěchat králi na pomoc. **24...Sh6 25.Jg3 Se3+ 26.Kh1 Vf6 27.Se2 g5** Zvyšuje obrátky útoku. **28.Vd3 Jc4 29.Db3 Jb6 30.Dc2** Manévr jezdece mi pomohl přemístit dámu na lepší pole. **30...Sf4 31.Jh5 Vh6 32.Jxf4** Hurá! Jeden nepřítel je zlikvidován. **32...gxf4 33.a4** Bezprostřední hrozby jsem odrazil a tak se mohu věnovat také své aktivní hře. **33...Dc6 34.a5 Dg6** Málo nás, málo nás, pojd' královno mezi nás. **35.Dd1 Dg3 36.Dg1 Dh4** Takhle se útoku nepomůže. **37.Vdd1 Jc4** To už je bezhlavé útočení, zatímco já budu sbírat cukrátky. **38.Vxd5 Je3 39.Vxe5 Kh8 40.Sc5 Jc2 41.Vc1** Koníček se dostal do typické ohrady a měl by se vrátit na výchozí pole e3, kde by byl utracen. **41...f6?** Místo toho soupeř kombinuje a napřed napadá věž. Nevšiml si však, že tím zavřel svou královnu do ajnclíku, kde ji udolá střelec. **42.Sf2** Ani tato výhra družstvu nepomohla a prohráli jsme 3 - 5. **1-0**

Za ztrátu dámy může i absence rošády a tím **nespojení obou věží**.

Náš člen major Josef Žák měl významnou strategickou funkci u sušické divize. Byl jejím tělovýchovným náčelníkem a spadl pod něj veškerý sport u divize. A šach byl zařazen do sportu. A šachisté se měli. I já se měl. (Viz text před partií 89. s Kubinou.) Skóre 6 - 1 (+5=2).

V dobrém na něj vzpomíná i významný šachista a šachový publicista Jiří Veselý v knize Bíločerné vzpomínání, která vyšla nedlouho před jeho smrtí v roce 2008. Byl to můj vrstevník a v knize vzpomíná na naše kamarády z dob mých pražských studií v letech 1954 až 1959.

21. Novák Jaromír TJ Klatovy - Žák Josef TJ Klatovy

B20 Sicilská 2.c4.

737. Partii rozhodlo nespojení věží.

Klatovy, 6.10.1978.

Čas: bílý 40 minut, černý 50 minut.

55. přebor oddílu TJ Klatovy švýcarský systém 1979.
3. utkání.

Tématický okruh: Chytání dámy.

Postavení po 17. tahu černého.

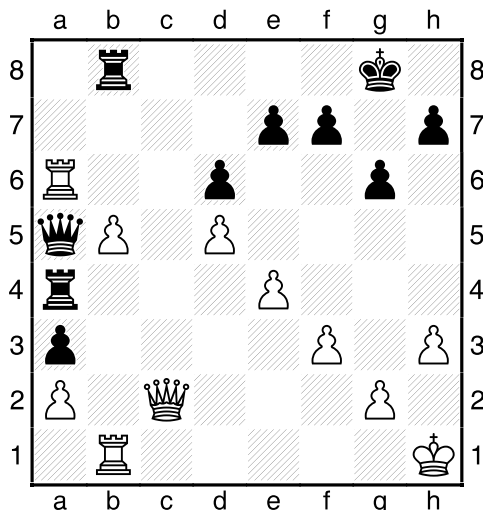
1.e4 c5 2.c4 Jc6 3.f4 e5 Tento způsob hry proti mému 2.c4 volí soupeři poměrně málokdy. **4.d3 d6 5.Jf3 Se7 6.Jc3 Sh4+?! 7.Jxh4 Dxh4+ 8.g3 Dd8** Za

2 bezvýznamné šachy se zbavil černý důležitého obránce a dáma se vrátila na domácí půdu. **9.Se3 Se6 10.f5** Hra na opakování tahů skončila. Každý musí jít vlastní cestou. **10...Sd7 11.Dd2 a6** Na jedné straně opatrnost proti výpadu Jb5, zvlášť když chybí černopolný střelec, jednak zdvižený výstražný prst: Nerochuj na dlouho! **12.Se2 Jd4 13.Jd5 h6** Druhé "oslí ucho" je proti vazbě Sg5, až se vyvine jezdec. Opět chybí černopolný střelec, aby jezdec odvázel. **14.h4** Význam tohoto tahu se ukáže za chvíli. **14...Jf6 15.Jxf6+ Dxf6 16.0-0-0** Kdo by řekl, že tato poměrně vyrovnaná pozice skončí již za 3 tahy? **16...b5?** Černý je v zajetí myšlenky útoku proti 0-0-0 a nevidí, že je to léčka. **17.Kb1** Již nyní šlo atomové 17.Sg5! Ale nechtěl jsem být rušen šachem Jxe2+. Ale i po něm jsem měl výmluvu 18.Kb1 a bylo by to

jen přehození tahů. Psychologicky jsem spoléhal, že major Žák automaticky zahraje následující tah. A nemýlil jsem se. **17...bxc4?**

18.Sg5!! Ustoupit není kam. Za námi Moskva. **18...hxcg5 19.hxcg5** Černý doplácí na nespojení věží a ztrácí dámu. I když by za ni měl věž a lehkou figuru a mohl klást ještě dlouhý odpor, je proti naturelu útočného majora Žáka hrát čistě obrannou pozici, kde by byl jen otloukánek. Proto partii vzdal. **1–0**

Dáma také **nesmí být přetížená**. V další ukázce sice měla ještě jedno ústupové políčko d8, ale zaplakala by nechráněná věž na a4. Partie je také ukázkou, jak je možné hrát proti volžskému gambitu pomocí jeho odmítnutí tahem 5.b6.

22. Novák Jaromír Sokol Klatovy (1992) - Štross František ml. DDM Praha (2232)

A57 Odmítnutý volžský gambit.

1225. Soupeř tuze bažil po výhře, ale dočkal se zklamání.

Klatovy, 1.7.2000.

Čas: bílý 1 hodina 57 minut, černý 2 hodiny.

8. OPEN Klatovy 2000. 1. utkání.

Tématický okruh: Chytání dámy.

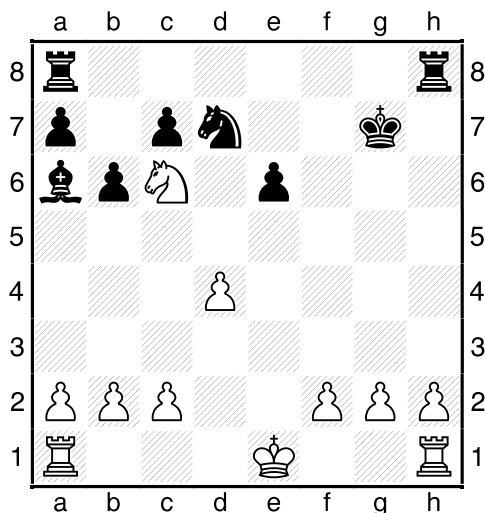
Postavení po 39. tahu bílého.

1.d4 Jf6 2.c4 c5 3.d5 b5 Soupeř se jeví jako divoch. Hned na mne spouští ostrý volžský gambit. Ale je to opodstatněné. Jako hráč s ELO o 240 bodů vyšším a ve startovním poli 13. musí hrát v 1. kole na výhru. **4.cxb5 a6 5.b6** Také ho překvapím a zkusím na něm variantu, kterou sám vůbec neznám. Gambitového pěšce mu vrátím tak, že dezorganizuji vývin jeho dámského křídla. **5...g6 6.Jc3** Když soupeř hned pěšce nesebere Dxb6, doporučuje Fritz pěšce bránit 6.Db3 s dalším převodem jezdcem na a4. Já volím klidný vývin. **6...Sg7 7.e4 d6 8.Sd3 0–0 9.Jge2** Ve volžském gambitu univerzálně dobrý tah. **9...Jbd7 10.0–0 Jxb6 11.Sg5 a5 12.Dd2 a4** Je vidět, jak po 5.b6 černému překáží pěšec a. **13.Vab1 Ve8 14.f3 Jfd7 15.Sb5 Sa6 16.Sxa6 Vxa6 17.Dd3 Dc8 18.Sf4 Je5 19.Dc2 Da8 20.Jb5 Db7 21.Jbc3 Vb8 22.h3 Da8** Soupeř stále fedruje dámu na toto pole. Opustí ho nešťastně až v posledním tahu černého v partii. **23.Kh2 Jbc4** Rozehrává velké koňské manévry. Mezi 23. a 37. tahem s nimi pohne 9x. **24.Sc1 Jd7 25.Kh1** Já se snažit nemusím, snažit se musí soupeř. **25...Jce5 26.Se3 a3 27.b3 c4** A černý se snaží a, jak se ukáže, až až. **28.b4 Jd3 29.b5** Najednou se z ubožáka b2 stal bohatýr b5. **29...Va5 30.Jd4** Vyprovokovaný postup pěšce b mi jde k duhu. **30...Sxd4** Musí se vzdát domovníka, jinak přijde obsazení dominantního pole c6 jezdcem. **31.Sxd4 J7c5 32.Sxc5 Jxc5?** To stojí pěšce. Nutné bylo nevzhledné dxc5. **33.Vb4 Jd3 34.Vxc4 Jb2** Odtud mi jezdec neublíží. **35.Vc7 Va7 36.Vc6** S černým to jde s kopce. **36...Ja4 37.Jxa4 Vxa4 38.Vb1 Da5??** I počítač se zdráhal tento osudový krok udělat. Ale soupeř byl ve velké časové tísní a neviděl, jak mu elegantně lapím dámu. **39.Va6** Vyhrávám překročením času. **1–0**

4. Chytání střelce.

V této kapitole otevřu tematiku z jiného pohledu než v předešlých 2 kapitolách. Správnější název by byl Chycení střelce, protože v **následujících 3 partiích jde o totéž téma** ze zahájení mé oblíbené Rubinsteinovy varianty francouzské obrany, vesměs ve vyšších soutěžích korespondenčního šachu. To nelze srovnávat s banálním odchytem střelce po lupu pěšce h7 tahem g6 s následnou likvidací nešťastníka jako ve volné „kavárenské“ partii. Zde soupeř se zavřením střelce počítal a věřil, že kromě ekvivalentu 3 pěšců získá drtivý matový útok.

Poprvé to bylo se známým mistrem FIDE Břetislavem Modrem, pozdějším šéfredaktorem časopisu Šachinfo, v 2. lize ročník 1976/1977 na 1. šachovnici v zápasu TJ Klatovy proti ÚDA Praha. Soupeř mě, relativního nováčka v takové soutěži, překvapil obětí 9.Sxh7 s hrozbou dvojího úderu na obě věže 10.De4. Střelce jsem zavřel tahem g6, byl jsem však vystaven prudkému útoku. Po několika tazích mi soupeř nabídl remízu, když viděl, že přímý útok neprorazí a 3 nerozhýbaní pěšci sotva figuru vyváží. Mou povinností jako kapitána bylo v takové pozici dát „drzou“ odmítavou odpověď. To se mi vyplatilo. Po více než ročním trvání partie se soupeř vzdal a naše družstvo slavilo výhru 2 1/2 - 1 1/2.

23. Modr Břetislav ÚDA Praha - Novák Jaromír TJ Klatovy

C10 Rubinsteinova francouzská.

97.K I mistr tesař se někdy utne.

9.4.1976 - 7.5.1977.

Čas: bílý 176 dní, černý 144 dní.

2. liga KŠ 6. přeboru ČSSR skupina A 1976/1977.

TJ Klatovy - ÚDA Praha 2 1/2 - 1 1/2.

1. šachovnice.

Tematický okruh: Chytání střelce.

Postavení po 17. tahu černého.

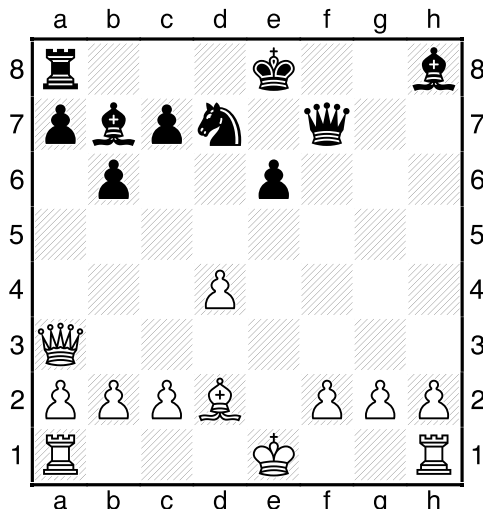
1.e4 e6 2.d4 d5 3.Jd2 dxe4 4.Jxe4 Se7 5.Jf3 Jf6 6.Jxf6+ Sxf6 7.Sd3 Jd7 8.De2 b6 9.Sxh7?!

Překvapivá oběť na h7 před rošádou. Hned přijmout ji nelze, ale po g6 získá černý střelce za 3 pěšce. Bílý musí hrát na útok, protože pěšce hned tak nerozhýbe. **9...g6 10.Sxg6 fxg6 11.De4 Sa6 12.Dxg6+ Ke7 13.Je5 Dg8 14.Jc6+ Kf8 15.Sh6+ Znamý mistr FIDE mi zde nabídl remízu, ale odmítl jsem, přestože po 16.Sd2 Df7 17.Dg3 má bílý nebezpečnou iniciativu. 15...Sg7 16.Sxg7+ Soupeř však předchozí radu neposlouchá a zbavuje se útočných figur. 16...Dxg7 17.Dxg7+ Kxg7**

18.Jb4 Sb7 19.f3 Vh6 20.Jd3 Vah8 21.h3 Kf6 22.Kf2 Vh4 23.c3 c5 Bílý je ochromen, ale je nutno kousnout do kyselého jablka. Bez tohoto průlomu, který zmenší počet černých pěšců a zhorší jejich strukturu, však do bílé pozice neproniknu. **24.dxc5 bxc5 25.b3 c4 26.Jb2 Je5 27.Vad1 Sd5** Vynikající místo pro střelce. **28.b4 a5 29.a3 Va8 30.Va1 Vh7** Nadále se snažím pozici otevřít a bílý se tomu zuby nehty brání. **31.Vhd1 Vha7 32.b5 a4 33.Vd4 Vb8** Pěšec b5 neblahému osudu utéci nemůže. **34.f4 Jc6 0-1**

O rok později se situace jen s přehozením tahů opakovala v polofinále přeboru republiky 1977/1978 s Milošem Zavřelem z Ústí nad Labem. Po 9.Sxh7 jsem i Miloši Zavřelovi zavřel střelce tahem g6. Soupeř prozíravě dámy nevyměnil a po mém slabším tahu byl odměněn ziskem kvality, po čemž měl věž a 3 pěšce proti mým 2 lehkým figurám. Také zde se však projevila větší rozehranost černých figur proti toporným věžím a nepohyblivým

pěšcům, kteří rychle hynuli až se počet pěšců na obou stranách vyrovnal a převaha 2 lehkých figur proti věži rozhodla. Tato partie rovněž trvala rok a 1 měsíc.

24. Zavřel Miloš Ústí n/L - Novák Jaromír TJ Klatovy

C10 Rubinsteinova francouzská.

117.K Divoká partie se stále se měnícím ekvivalentem.

28.1.1977 - 27.2.1978.

Čas: bílý 206 dní, černý 137 dní.

Polofinále KŠ 18. mistrovství ČSSR skupina B 1977/1978.

Uveřejněno v Československém šachu 10/1979

str. 128.

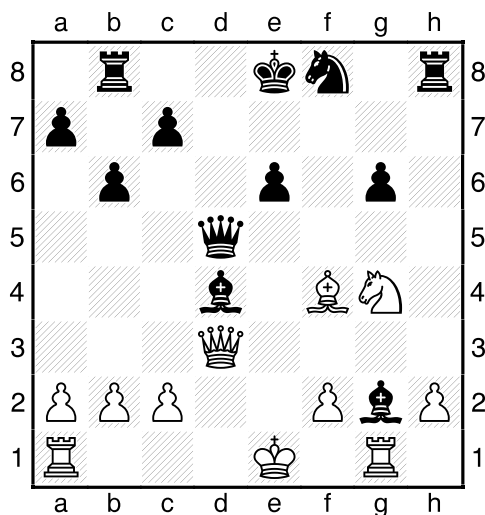
Tématický okruh: Chytání střelce.

Postavení po 21. tahu černého.

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Jd2 dxe4 V komentáři mistra Podgorného v Československém šachu je Rubinsteinova varianta francouzské obrany hodnocena jako nebezpečně pasivní. Já v ní zaznamenal desítky úspěchů. **4.Jxe4 Se7 5.Sd3 Jf6 6.Jf3 Jbd7 7.Jxf6+ Sxf6 8.De2 b6 9.Sxh7?!** Riskantní vývin černého chce vyvrátit bílý ještě riskantnější obětí střelce. Ale na tuto variantu jsem už nachytl i mistra FIDE Modra. **9...g6 10.Sxg6 fxg6 11.De4 Sa6 12.Dxg6+ Ke7 13.Je5 Dg8 14.Jc6+ Kf8 15.Sh6+ Sg7 16.Sd2 Df7 17.Dg3 Kg8 18.Da3!** Tento úder se mi vůbec nelíbil. Měl jsem předtím ustoupit králem na e8, nyní musím vydat kvalitu. **18...Sb7 19.Je7+ Kf8 20.Jg6+ Ke8 21.Jxh8 Sxh8** Naštěstí bílý má též problémy a musí dát ještě pěšce. Budu tedy mít 2 figury za věž a 2 pěšce. Rozhodujícím faktorem se ukáže rychlá aktivace černých figur, zatímco bílé věže jsou nevyvinuté a toporné a pěšci se také nemohou rychle rozhybat, což se ukáže jako zkáza 2 královských pěšců.

22.Dg3 Sxd4 23.c3 Se5 24.f4 Sd6 25.0–0–0 Jf6! 26.Vhf1 Kd7 Hrozí Vg8 i Je4. **27.Dh3 Vg8 28.g3 Dg7! 29.Dh4 Je4 30.f5 Vh8 31.f6 Df8** Tento tah lze nazvat ztrátou tempa k jeho zisku. Na f7 bude dáma stát velmi dobře. **32.Dg4 Df7 33.Sf4 Vxh2 34.Vde1 Jxf6** Lov na dámu započatý v 28. tahu skončil dobytím 2 pěšců. Bílý je již v materiální nevýhodě. **35.Sxd6 Jxg4 36.Vxf7+ Kxd6 37.Vd1+ Sd5!** Překvapení. Po 38.c4 následuje Je3 s přechodem do vyhrané věžové koncovky. **38.Vf4 Je3 39.Vd3 Vc2+ 40.Kb1 Ve2 41.Kc1 Ke5 0–1**

A do třetice všeho dobrého. **3 roky nato** v 2. lize 1980/1981 na mne zkusil tuto variantu Miloslav Kovář ze Šumperku. Podle jeho rychlé hry jsem usoudil, že zná mou partii se Zavřelem, která mezitím byla uveřejněna v Československém šachu 10/1979. Proto jsem sešel v 11. tahu s cesty a tím ho dokonale zmatl. Po dalších 5 tazích jsem měl čistou figuru navíc a partie rychle skončila. S tímto soupeřem jsem se už předtím 2x utkal na 1. šachovnici v 2. lize a po této partii jsem měl s ním skóre 3 - 0. To bylo v sedmdesátých letech, kdy se ještě hrálo bez počítačů. Krutě se mi pomstil ve 4. partii v 1. lize 1992/1993, kdy snížil skóre na 3 - 1 (+3–1). Hrál jsem podle vlastní hlavy bez počítače ještě i po 15 rocích v letech devadesátých.

25. Kovář Miloslav RD Jeseník - Novák Jaromír TJ Klatovy

C10 Rubinsteinova francouzská.

153.K Pět překvapení pro připraveného protivníka.

17.3. - 14.10.1980.

Čas: bílý 85 dní, černý 83 dní.

2. liga KŠ 8. přeboru ČSSR skupina B 1980/1981.

TJ Klatovy - OV ČSTV Šumperk 3 1/2 - 1/2.

3. šachovnice.

Tématický okruh: Chytání střelce.

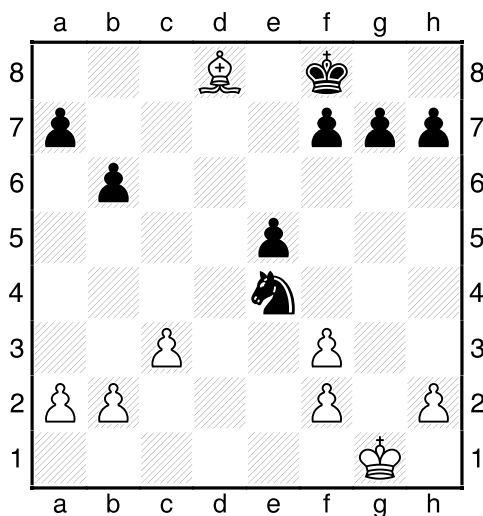
Postavení po 16. tahu černého.

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Jc3 dxe4 4.Jxe4 Se7 5.Sd3 Jf6

6.Jf3 Jbd7 7.Jxf6+ Sxf6 8.De2 b6 9.Sxh7?! g6 10.Sxg6 fxg6 11.De4 Vb8 Z rychlých odpovědí a nabízení tahů jsem poznal, že soupeř zná mou partii se Zavřelem z Československého šachu 10/1979, což po partii přiznal. Proto jsem místo Sa6 vymyslel Vb8 a to ho dokonale zmátlo. **12.Je5 Jf8 13.Sf4 Sb7 14.Dd3 Sxg2 15.Vg1 Dd5 16.Jg4** Soupeř později napsal, že všechny tahy od 11. do 15. byly pro něj překvapením. Pro mne tento jeho také. Situaci řeším podle hesla "Odvážnému štěstí přeje" a slupnu další materiál. **16...Sxd4**

17.0-0-0 Na 17.Sxc7 jsem měl repliku Se4. A na oběť kvality 17.Vxg2 Dxc2 18.Dxd4 Dxc4 19.Dxh8 si mohu vybrat mezi Dxf4 a Dg1+ s dalším Dxa1 a v obou případech jsem na koni. **17...Sg7 18.Da3 18.Da6 Db7. 18...Df3 19.Vxg2 Dxf4+** Lepší než nenasytné Dxc2, jak nabízel soupeř. Materiálu mám dost a není třeba riskovat. Černopolný střelec mohl být nebezpečný. **20.Je3 Vd8 21.Ve1 Vxh2 22.Vg4 Dxf2** Bílý je oholen a pod matem, takže vzdání je zákonité. **0-1**

Původně jsem myslel, že čtenáře nemohu seznámit s nějakým jiným prvkem chytání střelce. Při probírání tématického okruhu Jezdec proti střelci jsem přece jen našel partii, kde **banální odchyt se mohl** hypoteticky přihodit bělopolnému střelci **na h7**, ale ve skutečnosti **se stal** černopolnému střelci **na a7**. Jan Brousek se v dekadě okolo přelomu tisíciletí zasloužil o oddíl jak funkcionářsky, tak organizačně při turnaji O pohár města Klatov. Vyhrál 27. přebor okresu Klatovy 1984 a odsunul mě tehdy na 2. místo. Skóre 19 1/2 - 4 1/2 (+17=5-2).

26. Brousek Jan TJ Klatovy - Novák Jaromír TJ Klatovy

C10 Rubinsteinova francouzská.

655. Při nepozorné hře soupeře je možno ulovit i střelce.

Klatovy, 21.11.1975, dohráváno 5.12.1975.

Čas: bílý 1 hodina 8 minut,

černý 1 hodina 35 minut.

52. přebor oddílu TJ Klatovy skupina 1 1976.

6. utkání.

Tématický okruh: Chytání střelce.

Postavení po 28. tahu bílého.

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Jc3 dxe4 4.Jxe4 Se7 5.Jf3 Jf6 6.Sd3 Jbd7 7.0–0 0–0 V Rubinsteinově variantě francouzské obrany lze 0–0 provést nejdříve v 7. tahu po vývinu obou jezdců. Ještě lepší je napřed ještě fianchettovat střelce na b7. Před b6 je nutno se ujistit, zda oslabení pole c6 není fatální. **8.c3 b6 9.Sg5 Sb7 10.Jxf6+ Sxf6** Trýznivé, ba přímo hamletovské rozhodování, zda vzít na f6 střelcem nebo jezdcem, nedokáže rozhodnout ani počítač. Považuje je za rovnocenné. **11.Sf4 Ve8 12.Ve1 c5** V Rubinsteinově variantě francouzské hry bývá uvolnění tahem c5 standardní. Uvolnění tahem e5, jako je obvyklé v meránském systému poloslovanského dámského gambitu, se zde vyskytuje výjimečně. **13.dxc5 Jxc5 14.Sc2 Dxd1 15.Vaxd1 Sxf3** Zde si více si cením rozbití královských pěšců a výše zmíněného výjimečného uvolnění e5 než dvojice střelců. **16.gxf3 e5 17.Se3 Je6 18.Se4 Vad8 19.Sc6** Proč jen mě bílý střelec tak obtěžuje? Vždyť musí vědět, že tím nic hmatatelného nedosáhne. **19...Vxd1 20.Vxd1 Vc8 21.Se4 Vd8 22.Vxd8+ Sxd8 23.Sd5 Jc7 24.Sc4 Kf8 25.Sd3 Jd5 26.Se4** Národním příkladem začátečnické chyby by bylo 26.Sxh7. Po Jxe3 27.fxe3 g6 je bělopolný střelec chycen a úhynu po Kg7 neunikne. **26...Jf6 27.Sg5** Tento tah nemá příliš velkou logiku. Snad se bílý nechal zlákat hody na pěšcích stojících na polích barvy jeho střelce. Nečekal, že po pozření prvního na a7 bude lapen do pasti. **27...Jxe4** Pečetěný tah. Partie byla dohrávána po 14 dnech 5.12.1975. **28.Sxd8**

28...Jd2 29.Kg2 f6 30.Sc7 Ke7 31.f4 V knize Historie šachu v Klatovech jsem napsal, že Honza jako útočný hráč se bez tahu f4 neobejde. V této partii se to stalo s velkým zpožděním a po výtce nikoliv jako tah útočný. **31...e4 32.Sb8 Kd7 33.Sxa7** Tato chamtivost bude po zásluze potrestána, tentokrát na úkor černopolného střelce. Jediná ústupová šance byla 33.f5. **33...Kc7 34.Kg3 f5 35.Kh4 Jc4 36.Kg5 g6 37.b3 Jb2 38.Kh4** Smutně nastoupíš zpáteční cestu Bílý doznává, že zdánlivě tučné sousto na h7 by se mu vzpříčilo v krku po Jd3 a uvolněný pěšec e4 je rychlejší než bílý pěšec h2. Souboj vraníka s bílým králem vyznívá jasně ve prospěch vraníka. **38...Jd3 39.Kg3 Kb7** Teď už si mohu dovolit střelce pozřít. **40.Sxb6 Kxb6 41.f3?** Bílý ztrácí trpělivost a prohraje okamžitě, protože závora na sloupci f je nepřekonatelná. Na zajímavý (i když s předem daným výsledkem) boj černého krále a vraníka s 3 volnými spojenými, ale málo postoupnutými bílými pěšáky nedošlo. **41...e3 0–1**

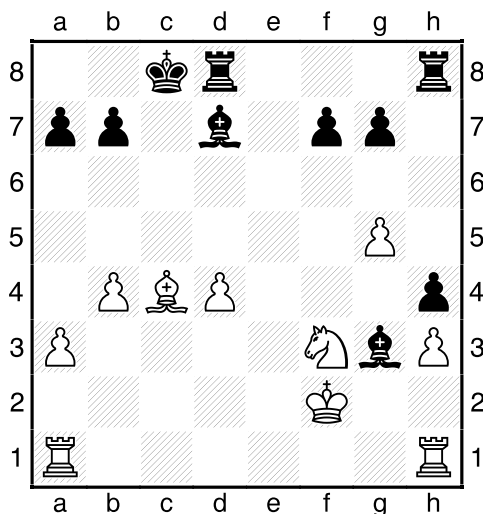
Ve vážných partiích nemám žádný příklad chytání věže, i když ve volných partiích jsem ulovil věž na řadě odřezáním ústupových polí především pěšci, dvojicí střelců ve skladišti na 1. řadě nebo králem g7 po jejím zatoulání na h6. Při zdvojení věží na sloupci lze získat kvalitu přerušením jejich spojení lehkou figurou krytou pěšcem. Výjimku, která potvrzuje pravidlo, si schovám do své nejlepší životní partie, kterou uvedu v kapitole A.7. Oběť, i když se v partii vyskytla jen jako možnost, kterou mi soupeř nedovolil realizovat včasným vzdáním.

5. Kuriózní partie.

Pod pojmem kuriózní partie si lze představit **leccos**. Vlajkovou lodí této kapitoly je partie, kde **kuriózním, až exotickým byl sám soupeř**. Vymyslel totiž novou šachovou teorii o 4 komponentech: zákon + základ + zásada + teorie. Znal 16 zásad, které dělil na teoretické a základní. Trpce si mi postěžoval, že jeho novou šachovou teorii nepochopil ani jeho syn.

Partie podle toho vypadala. V ní totiž až do 8. tahu mi jako normální připadal jen první tah 1. e4 a trochu vynucený 3.exd5. Přitom šlo o silného hráče, který v 2. lize na 1. šachovnici reprezentoval krajské město Ústí nad Labem a skončil na 5. místě, když uhrál 8 1/2 bodu ze 14 (já ho díky této partii přeskočil o půl bodu).

Je to důkaz, že i v seriózním korespondenčním šachu se lze setkat s kuriozitou. A ještě něco. Tento šachový fanatik hrál současně až 650 partií na dálku najednou. Neuvěřitelné.

27. Philipp Valter Spartak Ústí/L - Novák Jaromír TJ Klatovy

C00 Nepravidelná výměnná francouzská.

121.K. Partie s fanatickým šachovým experimentátorem.

20.1.1978 - 4.1.1979.

Čas: bílý 126 dní, černý 151 dní.

2. liga KŠ 7. přeboru ČSSR skupina A 1978/1979.

TJ Klatovy - Spartak Ústí n/L 2 1/2 - 1 1/2.

1. šachovnice.

Tematický okruh: Kuriózní partie.

Postavení po 24. tahu černého.

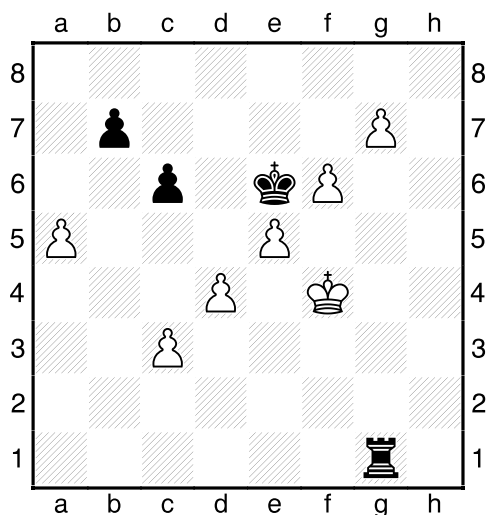
1.e4 e6 2.a3 Šachový teoretik zahrál tento šokující tah, po kterém následovala takových tahů celá série. **2...d5 3.exd5 exd5 4.h3** Oslí uši a3 a h3 zdůvodnil předběžnou reakcí na tahy Sb4 a Sg4. Ujistil jsem ho, že jsem o těchto tazích vůbec neuvažoval. **4...c5** Hraji na silný střed a zdravý vývin. Experimentů soupeře si nevšímám. **5.d3 Jc6 6.c3 Jf6 7.g4** Čeho je moc, toho je příliš. Na g2 střelec stejně nepříjde a pěšec g4 se stane dobrým terčem. Za 7 tahů hrál bílý jen pěšci, z nichž jen 2 zůstali ve stáji. Žádná figura si ještě ani neškrtila a všechny jsou v základním postavení. Partie vypadá, jako by ji hrál začátečník. **7...Se6 8.Jd2** První vývinový tah. Ale stejně až do 22. tahu vyvine bílý jen dámu a oba jezdce a ještě mizerně. Vzhledem k tomu je kupodivu, jak ještě byla bílá pozice pevná. **8...Sd6 9.Dc2 De7 10.Je2 0-0-0 11.Jf3 h5 12.g5 Jd7 13.Jh4 Jde5 14.f4 Jg6 15.Jf3 Sf5 16.Kf2 h4 17.b4 c4 18.Jed4 Dd7 19.Da4 Jxd4 20.Dxd7+ Sxd7 21.cxd4 Jxf4 22.dxc4 dxc4 23.Sxf4 Sxf4 24.Sxc4 Sg3+** Hmatatelným výsledkem mého snažení je dvojice střelců, slabá pozice bílého krále a řada pěšcových slabin.

25.Kg2 Vhe8 26.Va2 f6 Pěšce f7 jsem nesměl nechat na pospas. Po Sxf7 si bílý tento forpost opevní tahem g6 a útok proti králi se rozplyne. **27.Vd1 Ve3 28.Vd3 Vde8 29.Vxe3 Vxe3 30.Sd5 b5 31.Sa8** Extravagantní tah je plně v duchu zásad bílého. **31...Kb8** Touto zdánlivě delší cestou se král dostane na d6 nejrychleji. Kyvadlová politika bílému natrvalo nevystačí. **32.Sd5 Kc7 33.Sa8 Kd6 34.Sb7 Se6 35.d5 Sf5** Bílý je v zugzwangu a ztrátám materiálu zabránit nemůže. **0-1**

Za kuriózní považuji též partie, kde v koncovce bojuje **hejno pěšců proti převaze figury**. První případ se mi přihodil v šerém dávnověku mé šachové kariéry, kdy jsem se v Drudíkově memoriálu dostal poprvé k střetnutí s tehdejšími klatovskými pány hráči elitní, tzv. první třídy. Že to vždy až tak elitní hráči nebyli, dokazuje následující partie.

Nelze vylíčit euforii novice, který ten den 12.5.1951 měl 17. narozeniny. Dobyl různým pokoutným způsobem 3 pěšce, aby pak přehlédl napadení a ztrátu věže. Do koncovky už za věž měl falangu **4 spojených volných pěšců** přes celou šachovnici a ti věž udolali.

Soupeřem byl Antonín Bulka, ruský legionář a povoláním řezník. Skóre 4 1/2 - 1/2.

28. Novák Jaromír KŠ Klatovy - Bulka Antonín KŠ Klatovy

C41 Philidorova.

18. Boj 4 volných spojených pěšců s věží.

Klatovy, 2.5.1951, dohráváno 16.5.1951.

Čas nezaznamenán.

1. Drudíkův memoriál 1951. 5. utkání.

Tématický okruh: Kuriózní partie.

Postavení po 54. tahu černého.

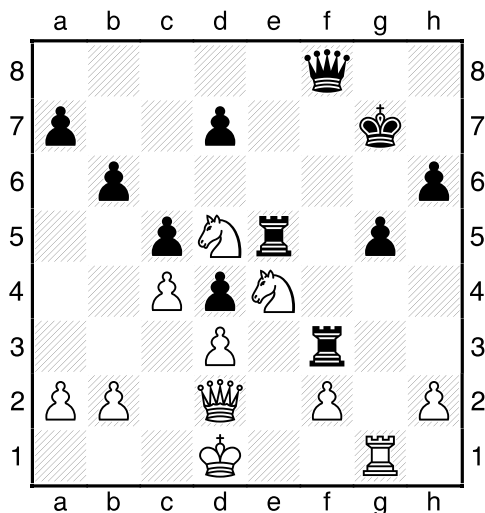
1.e4 e5 2.Jf3 d6 3.Sc4 Sg4 4.Jc3 c6 5.d3 a5 6.Sxf7+?? Kd7?? Oba soupeři se v 6. tahu vůbec

nevyznamenal. Oběť byla začátečnický nekorektní, černý ji měl přijmout. Ale v tom netkví půvab partie, který oceníme až po 44. tahu černého. **7.Jxe5+ dxe5 8.Dxg4+ Kc7 9.De6 Sd6 10.Sxg8 Vxg8 11.Se3 Ve8 12.Db3 Jd7 13.0-0 Ve7 14.a3 h6 15.Je2 a4 16.Da2 Df8 17.b3 axb3 18.Dxb3 Jc5 19.Dc3 Ja4 20.Dd2 Jb6 21.Va2 Jd7 22.a4 Vf7 23.a5 Va6 24.Vb1 Jc5 25.Jg3 g6?** Zabraňuje sice vstupu jezdce na f5, ale vydává třetího pěšce. **26.Sxh6 Dh8 27.Se3 Vh7 28.h3 Dg8** Nenápadné a poťouchlé napadení věže. **29.Vb6??** Další začátečnické přehlédnutí mění pohled na výsledek partie, která se z vyhrané stává prohranou. **29...Dxa2 30.Vxa6 Jxa6 31.Sb6+ Kb8 32.Dg5 Dg8 33.Jf5 Vh5 34.Df6 gxf5 35.Dxd6+ Ka8 36.Dxe5 Vxh3 37.Dxf5 Vh7 38.Df6 Dh8** Vstup dámy na pole a2 byl již jednou pro černého šťastný. Proč to nezkusil i podruhé? Protiútok černé dámy by byl smrtelný. **39.Dxh8+ Vxh8 40.c3** Hlavně nepustit jezdce ven z klece. **40...Jb8** Ten se však o to pokouší jít z druhé strany. Zde byla partie přerušena a zapečetěný tah 41.f4 se dozvěděl černý 16.5.1951, kdy byla partie dohrávána. Neznám celkovou spotřebu času na celou partii, ale při přerušení jsem z obálky zjistil, že jsem přemýšlel na 41 tahu rovnou hodinu, zatímco kavárenský hráč Bulka spotřeboval jen 38 minut. **41.f4 Jd7 42.Kf2 Jf6 43.Sd4 Vh6 44.Sxf6 Vxf6** Počítač už hodnotí postavení jako rovné. **45.Kf3 Kb8 46.e5 Vf8 47.g4 Kc7 48.f5 Kd7** Pokud měl mít černý ještě nějaké šance, měl zde místo přibližování krále volit Vh8 a zahájit obtěžování bílého krále zezadu. **49.Kf4 Ke7 50.g5 Vh8** Pozdě. **51.g6 Vh1 52.f6+ Ke6 53.d4 Vg1 54.g7** Falanga pěšců na dlouhé diagonále si zaslouží diagram. Počítač již hodnotí pozici + 2,69.

54...Kf7 55.c4 Ke6 56.d5+ cxd5 57.cxd5+ Kf7 58.Ke4 Vg5 59.Kd4 Vg1 60.Kc5 Vg5 61.Kd6 Vg6 62.e6+ Je škoda takový krásný útvar pěšců bourat, ale jinak se výhry tak snadno nedoberu. **62...Kxf6 63.e7 Kf5+ 64.Kc5 Vxg7** Zbytek partie si mohl černý ušetřit. **65.e8D Vc7+ 66.Kb6 Vc1 67.Dh5+ Ke4 68.Kxb7 Vb1+ 69.Ka7 Vb5 70.De8+ Kxd5 71.Dxb5+ 1-0**

V dalších 2 partiích se vyskytují po divokém průběhu na obou stranách dámy, při čemž strana o figuru silnější neodolá převaze pěšců a prohrává. Prostě „Moc zajíců psova smrt.“ V tom prvním případě byl tím psem koník a v závěrečné pozici **bylo zajíců navíc 5.**

Skóre s vojákem Rudé hvězdy Sušice Romanem Hádkem mám vyrovnané 1 - 1 (+1-1).

29. Hádek Roman RH Sušice - Novák Jaromír TJ Klatovy

A10 Nepravidelná sicilská.

968. Marný boj D + J proti dámě s velkým houfem pěšců.

Klatovy, 11.3.1988, dohráváno 6.5.1988.

Čas: bílý 2 hodiny 19 minut,

černý 2 hodiny 3 minuty.

31. přebor okresu Klatovy 1988. 6. utkání.

Tématický okruh: Kuriózní partie.

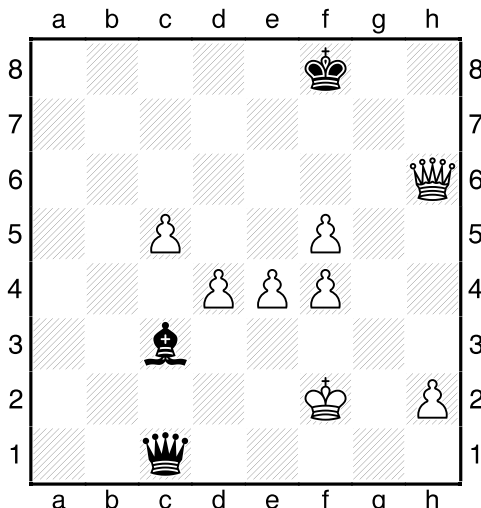
Postavení po 24. tahu bílého.

1.c4 b6 2.e4 c5 3.g3 Sb7 4.Sg2 Jf6 5.Jc3 g6

6.Jge2 Sg7 7.0–0 0–0 Mechanický a tím neopatrný tah. **8.e5 Sxg2 9.exf6 Sxf1 10.fxg7 Kxg7 11.Kxf1** Výsledkem směnné operace je pro mne nevýhodný ekvivalent věže a pěšce za střelce a jezdce. **11...e5 12.d3 Jc6 13.Se3 h6 14.Dd2 g5** V horší pozici je nutno hrát netradičně. Kdyby hrál bílý **15.f4**, byli by obnaženi oba králové. **15.g4** Sní o obsazení pole f5 jezdce. Na to by ale potřeboval ještě jeden tah. Jelikož jsem však na tahu já, tento úmysl zmařím. **15...f5 16.gxf5 Vxf5 17.Jg3 Vf7 18.Ke2** Lézt králem do středu šachovnice není taktické. **18...Jd4+ 19.Sxd4 exd4 20.Jd5 Df8 21.Je4 Ve8 22.Vf1 Vf3 23.Kd1 Ve5 24.Vg1** Tím bílý prošťustruje výhodu. Materiálové poměry se teď změny v můj prospěch. **24...Vxe4 25.dxe4 Vxf2 26.Dd3 Vxb2 27.Vf1 Vb1+ 28.Dxb1 Dxf1+ 29.Kc2 Dxc4+ 30.Kd2 Kf7 31.a4 Ke6** Na odlákání mé dámy od pole f1 neskočím. Bílý by se zmocnil nebezpečného útoku. **32.Dd1 Da2+ 33.Ke1 Dg2 34.Jc7+ Ke5 35.Dh5 Dxe4+ 36.Kd1 Db1+ 37.Kd2 Da2+ 38.Ke1 Dxa4 39.Dxh6 Db4+ 40.Kd1 Db3+ 41.Kd2 De3+ 42.Kd1 d3** Staví bílého pod trvalou hrozbu dvoutahového matu. Pečetěno a dohráváno 6.5.1988. **43.Dg7+ Ke4 44.Dh7+ Kf3 45.Df5+ Kg2 46.Dg4+ Kh1** Černý král našel útulek na výsostném poli bílého krále, šachy skončily a bílý se vzdal. **0–1**

V druhém případě byl tím psem střelec a jednom okamžiku bylo těch **zajíců dokonce 6**. Jak se nám to hezky seřadilo: napřed 4, pak 5 a teď dokonce 6 pěšáků navíc.

Petr Breindl pochází z Ústí nad Labem a poprvé jsem se s ním utkal v přeboru vysokých škol v Praze 1.12.1958. Tehdy jsem ho porazil, ale celkově jsem pasivní 2 - 3 (+2–3). Další 4 partie jsou z krajského přeboru družstev Západočeského kraje, kdy startoval na 1. šachovnici za družstva dnešního Karlovarského kraje nejdříve Škody Ostrov a později Baníku Sokolov.

30. Novák Jaromír TJ Klatovy - Breindl Petr Baník Sokolov

D10 Holandská.

243.Z. 6 medvědů (bílých pěšců) s Cibulkou (černým střelcem).

Klatovy, 18.3.1979.

Čas: bílý 2 hodiny 40 minut,

černý 2 hodiny 46 minut.

Západočeský krajský přebor družstev I. třídy 1979.

9. utkání.

TJ Klatovy - Baník Sokolov 3 - 5. 1. šachovnice.

Tématický okruh: Kuriózní partie.

Postavení po 46. tahu bílého.

1.d4 d5 2.c4 c6 3.e3 Když soupeř zahraje v dámském gambitu c6, hned zbystřím, zda gambitového pěšce nechce hájit, a hraji buď 3.e3 nebo 3.cxd5. **3...f5 4.Jc3 e6** Na pořadu je klasický holandský stonewall. **5.Sd2 Jf6 6.c5** Trochu riskantní získávání prostoru si už mohu dovolit, protože věž a1 je chráněna dámou. **6...Jbd7** Jinou možností černého je útočné e5 nebo b6. Černý však zatím útočné ambice nemá a spokojuje se s klidným vývinem. **7.f4 e5** už nedovolím. **7...b5 8.b4 a5 9.bxa5** Stejně tak nedovolím zablokování dámského křídla. Divím se jen nezvyklé aktivitě černého. Po ukončení zápletky bude dámské křídlo "vybíláno" a obsazeno mými figurami. **9...Vxa5 10.a4 bxa4 11.Vxa4 Vxa4 12.Dxa4 Sb7 13.Jf3 Dc8** Spíše jsem čekal Da8 se snahou o drolení mého tlaku. **14.Se2 Se7 15.0–0 0–0** Oba jsme dohnali zpožděný vývin a já se začnu snažit. **16.Jg5 Jb8** Co jiného? Černé figury si šlapou na paty a přetíženost dámy povede ke ztrátě pěšce e6. **17.Vb1 h6** Pobízení nebylo nutné, ale ... **18.Jxe6 Ve8 19.Jxg7?! ...** přece jen splnilo svůj účel. Znervóznilo mě, že kůň z pastičky neuteče, a začal jsem uvažovat iracionálně. Dobrých tahů bylo několik, nejlépe 19.Da7 (a nejde Sa6 pro 20.Jc7). Urychlená oběť jezdce byla předčasná a soupeř se z pozičně prohrané partie dostal do hry. Zato by však nevznikla krásná partie, s kterou se můžeme následně pokochat. **19...Kxg7 20.Da7 Sa6 21.Vxb8 Dxb8 22.Dxa6** Za kvalitu mám 2 pěšce a tlak na další. **22...Db2 23.Se1 Dc1 24.Jd1 Sd8 25.Kf1! Ve7** Útok černého uvázl na písku a další jeho pěšci budou skomírat. **26.Dxc6 Va7 27.Sh4 Va3** Že by šlo pěšce e3 ohrozit lépe z 3. řady než ze sloupce e? To snad ne. **28.De6 Dc2 29.Sxf6+ Sxf6 30.Dxd5 Va1 31.Df3 Sd8 32.Db7+ Kf8 33.Df3 Kg7** Soupeř si myslí, že si s pozicí nevím rady a škemrá o remízu. **34.g4** Otvírám další prostor: dámě k šachování a králi k úniku. **34...Dd2** Dává dalšího sedláka za zoufalý útok. **35.gxf5 Sa5 36.Df2 Vxd1+ 37.Sxd1 Dxd1+ 38.Kg2 Se1** Když nelze šach Dg4+ pro 39.Dg3 s výměnou dam, tak aspoň garde. **39.Df3 Dd2+ 40.Kf1** V hrací místnosti na Nové Hospodě byl v té době značný šum a soupeř, povahou nervák a ještě k tomu ve špatné pozici, vyžadoval nejen ticho, ale i 5 minut na uklidnění. Od takového varietního požadavku ho odradili sami spoluhráči. Po partii jsem se dozvěděl od majora Žáka, který přihlížel zápasu jako divák, že on vyvolával neklid, aby mi pomohl. O to jsem však vůbec nestál. **40...Dc1 41.De2 Sd2+ 42.Kf2 Kf6 43.e4 Sc3 44.Da6+ Kf7 45.Dg6+ Kf8 46.Dxh6+** To tu ještě nebylo: 6 pěšáků za figuru. Proto zařazuji tuto partii do tématického okruhu Kuriózní partie.

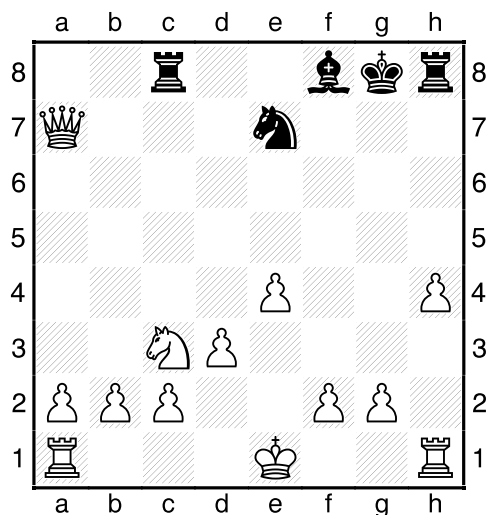
46...Kg8 47.De6+ Kf8 48.Dd6+ Kg8 49.f6 Další honění krále nepřinášelo žádný efekt a tak jsem se rozhodl pro závazný tah. Nastává teď honění mého krále podle hesla "Každý chvilku tahá pilku." **49...De1+** V pozici je množství šachů, ale jen jediná cestička vede k šachu věčnému. Začátek má černý správný. **50.Kf3 Dd1+** Také diagonální šachování je správné. **51.Kg2 De2+ 52.Kh3 Df3+?** Ouha, právě černý uklouzl. Správné bylo jediné Dh5+ a bílý král se musí vrátit na g2. Nelze totiž 53.Kg3 pro Se1+ s matovacím řízením. Od této chvíle bojuje černý za ztracenou věc. **53.Kh4 Df2+ 54.Kg5 Dg2+ 55.Kf5 Dh3+ 56.Ke5 Dh5+ 57.f5 Dxh2+ 58.Ke6 Da2+ 59.d5** Šachy skončily. Za cenu jednoho padlého se král prokličkoval na pole, kde je kromě manželky chráněn 5 věrnými spojenými pěšci. **59...Da8 60.Dd7** Dobíjení krále je věc vkusu. Nejrychlejší bylo 60.Dg3+. Při pokračování v textu se černý pomstí ještě pěšci f6, ale trestu stejně neunikne. **60...Sxf6 61.Df7+ 1–0**

Ale to ještě není konec kuriozitám s vybíjením pěšců. Nepřekonatelným rekordem, který lze maximálně vyrovnat, je partie hraná téměř 20 let po souboji s Bulkou, tedy z hlediska mého šachového života také ještě ve středověku. V té se mi podařilo do 20 tahu dobyt v Damianově obraně **všech 8 pěšáků** soupeře, aniž bych nějakého svého ztratil. A také jsem pochopil, jak by soupeřovým figurám vzrostla aktivita ve volném prostoru bez vlastních pěšců. Představte si normální partii, kde by však černému chyběli všichni pěšci na 7. řadě a jeho figury by byly „nahé“. Představu o „nahém“ královským křídlem si můžete udělat

v předchozí kapitole A.4. Chytání střelce u partií 23. Modr a 24. Zavřel. Je to i motiv ve volžském gambitu, kde si černý uvolní ruce k aktivní hře na polootevřených sloupcích a a b.

A k tomu Damianovi. Byl to portugalský mistr Damiano de Odemira, který na konci středověku roku 1512 v 10 kapitolách na 62 listech prokázal škodlivost obrany pěšce e tahem f6. Chudák, dočkal se nevděku. Označili ho za původce chybné obrany, zatímco on ji vyvrátil.

Vášnivý kuřák Věna Bouček při partii většinou stál. Nebyl tak slabý, jak by se zdálo. Hrál však příliš rychle. Tuto partii však "neodflinknul". To poznáte ze spotřeby času - plných 23 minut. Jeho krédo totiž bylo, že turnajovou partii musí skončit do 10 minut. Skóre 8 - 0.

31. Novák Jaromír TJ Klatovy - Bouček Václav TJ Klatovy

C40 Damiánova.

518. Bílý měl všech 8 pěšců a černý ani jednoho. Klatovy, 8.10.1970.

Čas: bílý 41 minut, černý 23 minut.

47. přebor oddílu TJ Klatovy 1971. 4. utkání.

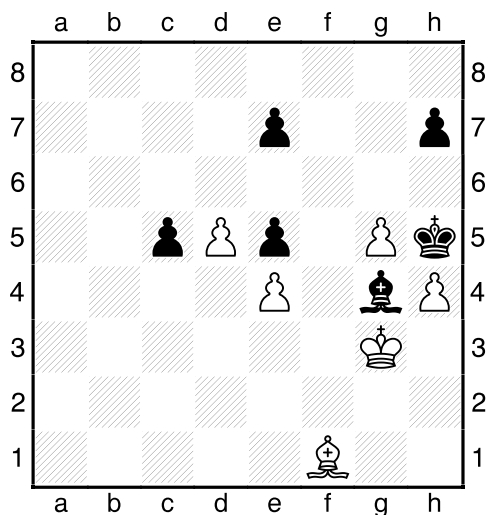
Tématický okruh: Kuriózní partie.

Postavení po 20. tahu bílého.

1.e4 e5 2.Jf3 f6 Damiánova obrana nemá dobrou pověst. Věna Bouček však byl hráč kavárenského stylu a na teorii nedbal. **3.Jxe5** Mně naopak teorie přikazovala tuto oběť. **3...fxe5** Soupeř ovšem nevěděl, že přijetí oběti je zhoubné a že na poměrně slušnou pozici musí hrát **De7**. **4.Dh5+ Ke7** Věž po g6 vydat nechtěl a tak se dal králem na velký pochod. **5.Dxe5+ Kf7** **6.Sc4+ d5** **7.Sxd5+ Kg6** **8.h4 h5** **9.Sxb7** Přesně dle teorie. **9...Sxb7** **10.Df5+ Kh6** **11.d3+ g5** **12.Sxg5+** Tichý tah **12.Df7** vedl k neodvratnému matu. Ale ukažte mi praktika, který by hledal studiové zakončení, když získává dámu za střelce při trvajícím matovém útoku. **12...Dxg5** **13.Dxg5+ Kh7** **14.Dxh5+ Kg7** **15.De5+ Kh7** **16.Dxc7+ Jd7** **17.Dxd7+ Je7** **18.Dxb7 Vc8** **19.Jc3 Kg8** **20.Dxa7** Kuriozita je na světě. Černý přišel o všech svých 8 pěšáků, zatímco bílý má ještě všechny. Tábor černého se choulí na velmi omezeném prostoru.

20...Vh7 **21.De3 Sh6** Černý se snaží ještě kousat. A je kupodivu, jak samotné figury bez překážejících pěšců dovedou vyvinout aktivitu. Mně naopak pěšci překážejí a figurovou hrou i při převaze dámy proti střelci bych měl problémy s jejím uplatněním. To je velmi zajímavý poznatek, dávající teoretický podklad pro různé oběti pěšců, což je v nejčistší podobě vidět ve volžském gambitu. Zde však je mou strategickou výhodou lavina pěšců, která při zabezpečeném králi soupeře umačká. **22.f4 Kf8** **23.g4 Ve8** **24.g5 Sg7** **25.0-0-0 Vb8** **26.f5 Se5** **27.d4 Sc7** **28.h5 Ve8** **29.g6 Vh8** **30.f6 Jf5** **31.g7+ Kf7** **32.Dg5 Jg3** **33.Dg6+ Ke6** **34.f7+ Kd7** **35.fxe8D+ Vxe8** **36.Dxe8+** Černý se vzdal. Už opravdu nemá čím hrát. Nakonec trochu statistiky. Bílý 17x šachoval, 14x táhl dámou a rovněž 14x táhl pěšcem. Černý se spíše neradoval z 12 tahů králem. V závěrečné pozici má bílý dámu, obě věže, jezdce a 7 pěšců, zatímco černému zbyl jen střelec a jezdec. **1-0**

Jinou kuriozitou hodnou zařazení do úloh o **samomatu** vyrobil sympatický soupeř v naprosto remízové pozici. Stačila k tomu jen malá chvilka nepozornosti.

32. Novák Jaromír TJ Klatovy - Sporka Božetěch Sport Horažďovice

E65 Královská indická c5.

310.Z. Jak se hraje na samomat.

Klatovy, 19.1.1986.

Čas: bílý 1 hodina 53 minut,

černý 1 hodina 55 minut.

Západočeský krajský přebor družstev II. třídy jih 1986. 8. utkání.

TJ Klatovy - Sport Horažďovice 4 1/2 - 3 1/2.

1. šachovnice.

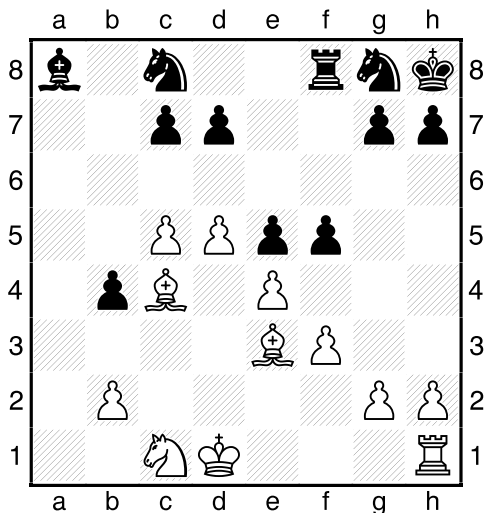
Tématický okruh: Kuriózní partie.

Postavení po 40. tahu černého.

1.d4 Jf6 2.c4 g6 3.g3 d6 4.Sg2 Sg7 5.Jc3 0-0 6.Jf3 Jbd7 7.0-0 c5 8.d5 Jg4 Hemžení jezdců nepovažují za nebezpečné. 9.e4 Jde5 10.h3 Jxf3+ 11.Dxf3 Je5 12.De2 a6 13.a4 b6 14.b3 Při takovémto tahu je nutno spočítat všechny možné odskoky jezdce. Důsledkem zkoumání bylo, že žádný odskok není nebezpečný. 14...f5 15.Sb2 f4 16.f3 fxc3 Tohoto pěšce jen půjčují. 17.f4 Jf7 18.Dd3 g5 19.Dxc3 Sd4+ 20.Kh1 Kh8 21.fxc5 Tohoto pěšce však nepovažují za půjčeného, ale budu ho držet. 21...Je5 22.Vxf8+ Dxf8 23.Vf1 Dg7 24.Jd1 Sd7 25.Sc1 b5 26.axb5 axb5 27.Je3 Sxe3 28.Dxe3 bxc4 29.bxc4 Jxc4 30.Db3 Je5 31.Db7 Vf8 32.Sb2 Vxf1+ 33.Sxf1 Df8 34.Sg2 Dc8 35.Sxe5+ dxe5 36.Dxc8+ Sxc8 37.Sf1 Kg7 38.Kg2 Kg6 39.h4 Kh5 To není dvakrát zdravá královská procházka. 40.Kg3 Sg4?? A toto je hra na samomat.

41.Sb5! Jedno z nejkurióznějších mých postavení řeší tento žertovný tah. Malá sportovní tragédie pro mého soupeře, který se výborně bránil a půl bodu a tím i plichtu v celém zápase si zasluhoval. 1-0

Partie, kterou se s touto kapitolou rozloučíme, se z ní trochu vymyká. Je hraná typickým pozičním stylem na udušení soupeře při postupném omezování pohybu jeho figur. Kuriozitou v ní je už volba polské hry (označené mistrem světa Borisem Spasským jako znásilňování logiky) v zahájení, nucené ponechání nezbedného zatoulaného pěšce jeho osudu, lavírování v nezvyklých pozicích a hlavně **neobvyklé postavení černých figur** po 21. tahu. To sám soupeř humorně komentoval.

33. Novák Jaromír TJ Klatovy - Miškus Ivan Strojárne Martin

A40 Polská.

102.K. Černý vyvinul všech 5 svých švestek na 8. řadu.

15.4.1976 - 30.5.1977.

Čas: bílý 187 dní, černý 167 dní.

2. liga KŠ 6. přeboru ČSSR skupina A 1976/1977.

TJ Klatovy - Strojárne Martin 3 - 1. 1. šachovnice.

Tématický okruh: Kuriózní partie.

Postavení po 21. tahu černého.

1.d4 b5 Soupeř zvolil polskou obranu na počest vítězného tažení našich hokejistů na mistrovství světa v Katovicích. **2.e4 Sb7 3.f3 a6 4.c4 b4 5.a3 e6 6.Sd3** Po přirozeném Sd2 se mi nelíbila asi nekorektní, ale nepříjemná oběť Sxe4, kde by černá dáma vyzvala mého krále na nežádoucí vycházku. **6...Jc6 7.Je2 Dh4+ 8.Kf1** Ten se ale na ni vydává stejně, protože není dobré oslabovat bod f3. **8...e5 9.d5 Sc5 10.De1 Dxe1+ 11.Kxe1** Po výměně dam se díky většímu prostoru dostávám do výhody. **11...Jce7 12.axb4 Sxb4+ 13.Jbc3 Jc8 14.Se3 Jge7 15.c5 0–0 16.Kd1 f5** Pochybná iniciativa, která v dlouhodobém horizontu stojí sedláka. **17.Sc4** Hrozí nejen d6+, ale ještě zákeřnější c6. Černý král musí do rohu na hanbu. **17...Kh8 18.Ja2 a5 19.Jxb4 axb4** Tím se stal tento pěšec bezprizorným a záhubě v střednědobém horizontu nemůže uniknout. **20.Vxa8 Sxa8 21.Jc1 Jg8** Tento tah doprovodil soupeř vtipnou poznámkou, že se mu konečně podařilo umístit všechny figury na 8. řadu.

22.Ve1 Kromě tohoto tahu kryjícího případnou slabinu e4 jsem měl celý vějíř dalších dobrých tahů, především proti odsouzení na b4, který si na svou likvidaci počká ještě 5 tahů. **22...Jce7 23.Jd3 fxe4 24.fxe4 Jg6 25.g3 Jf6 26.Sg1 b3 27.Sxb3 Sb7 28.Sc4 d6 29.c6 Sc8 30.Jf2 h6 31.Kd2 Jh7 32.Se2 Je7 33.Va1 Jf6 34.Va5** Oběť na d5 by mi mohla komplikovat život. **34...Kg8 35.Va7** Teď by Jxd5 vyvrátila vazba Sc4. **35...Je8 36.Jd1 Sh3 37.Jc3 Jc8 38.Vb7 g6 39.Se3 Kg7 40.Jb5 Vf7 41.Kd3** Černý je vytempován a pěšce c7 už neubrání. **41...g5 42.Sh5 Sf1+ 43.Kd2 Sxb5 44.Vxb5 Ve7 45.Sxe8 Vxe8 46.Vb7 Vf8?** Tato hrubka jen urychluje neodvratný konec. Po jediném Ve7 přijde elegantní závěr, kdy 2 spojení volní pěšci "uloví věž", přesněji vynutí postavení nové dámy: **47.b4 Vf7 48.Sa7 Jxa7 49.Vxa7 Kg6 50.Vxc7! Vxc7 51.b5 Vc8 56.b6 atd. 47.Vxc7+** Kuriózní partie. V nezvyklých pozicích jsem hodně lavíroval, hlavně figurami královského křídla: věž udělala 8, jezdec a bělopolný střelec po 7 a král 6 tahů. Černí jezdci pohopsávali 13 tahů, z toho dámský 7 a královský 6. **1–0**

6. Divoké partie.

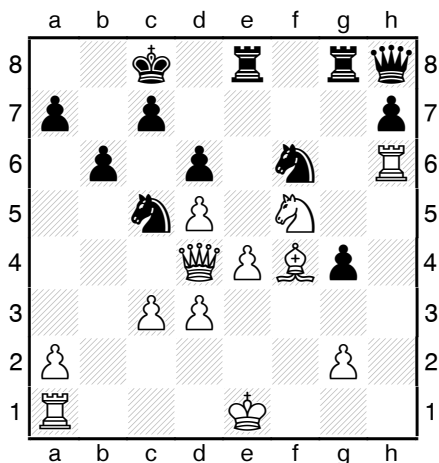
V této kapitole chci pobavit čtenáře, kteří mají rádi partie **napínavé a nekonformní**, v kterých se bohatýrsky šermuje, jsou bohaté na zápletky, často v nich proudem teče krev obětí, převaha se při nich přelévá z jedné strany na druhou a nelze se při nich nudit. Jejich odvrácenou stranou jsou chyby, které pramení často z časové tísně a diskvalifikují tyto partie v očích přísných školometů, ale pro nadšené fanoušky jsou lahodným kořením, po kterém boj vzplane znovu s novou intenzitou.

Abych čtenáře neošidil o nevšední zážitky, uveřejňuji i 2 partie, které jsem prohrál.

Jako první uvedu partii, kdy mě přivedl do úzkých hráč z druhé poloviny tabulky přeboru oddílu. Na poli e4 mohl obětovat oba jezdce. Vybral si však toho špatného. Kdyby obětoval toho správného, sotva bych přežil.

Poctivý a skromný hospodář oddílu Láďa Mašek se nikdy mezi přední hráče oddílu nedostal a horko těžko si uhrál 2. výkonnostní třídu. V 41. přeboru oddílu TJ Klatovy 1965 vyhrál jen jednu partii a 7 jich zremizoval, takže se 4 1/2 bodem skončil až 15. z 18. Ale v této bojovné partii **podal mimořádný výkon**, za což jsem ho velmi obdivoval. Skóre 10 - 0.

Láďa Mašek nás navždy opustil na podzim 1968 ve stáří pouhých 43 let v průběhu 45. přeboru oddílu, v němž ze 13 partií stačil odehrát jen 5.

34. Novák Jaromír TJ Klatovy - Mašek Ladislav TJ Klatovy

C34 Přijatý královský gambit.

374. K oběti na e4 si vybral nesprávného jezdce.

Klatovy, 10.12.1964.

Čas: bílý 1 hodina 53 minut, černý 1 hodina 57 minut.

41. přebor oddílu TJ Klatovy 1965. 13. utkání.

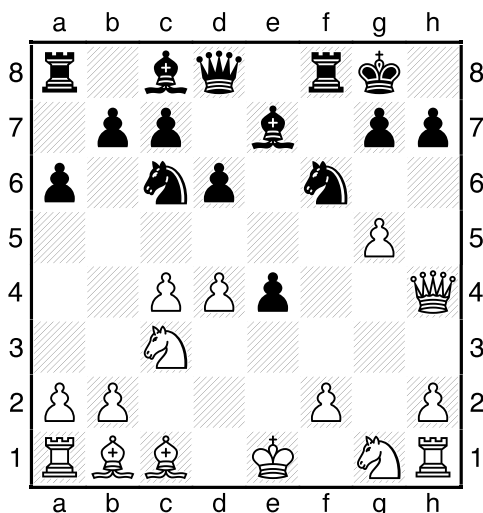
Tématický okruh: Divoké partie.

Postavení po 23. tahu bílého.

1.e4 e5 2.f4 exf4 3.Jf3 b6 4.d4 Sb7 5.Jc3 Není špatné, ale solidnější je hned **5.Sd3**. **5...Sb4 6.Sd3 g5 7.h4 f6 8.hxg5 fxg5 9.Vh5** Neobvyklý výlet věží je ve shodě s teorií a činí partii nekonvenční a napínavou. **9...g4 10.Je5 Jf6 11.Vh6 Vg8 12.Sxf4 De7 13.De2 d6 14.Jc4 Sxc3+ 15.bxc3 Jbd7 16.d5** Postup druhým pěšcem e5 byl silnější. Citlivý bude teď pěšec e4 a časem přijde i hrozba Jxd5 s ohledem na nepříjemný zákryt dámy a krále na sloupci e. **16...Jc5 17.De3 Sa6** Vzetí na e4 kolabovalo na tahu **Ve6(+)**. **18.Jd2 Sxd3 19.cxd3 0-0-0 20.Jb3 Dg7 21.Jd4?** Tah je silný jen zdánlivě. Ve skutečnosti mě staví na pokraj porážky. Lépe bylo zlikvidovat nebezpečného oře na c5 a pak uklidit krále z riskantního sloupce e tahem **Kd2**. **21...Vde8!** Náhle jsou v pozici 2 hrozby, které nelze současně kryt: Jxd5 a pseudoobět Jxe4 a po její přijetí dxe4 přišpendlení dámy **Vxe4**. **22.Jf5** To je jen oddálení pohromy. Černý má řadu tahů, jak získat materiál. Mohu jen doufat, že si vybere špatně. **22...Dh8 23.Dd4**

23...Jcxe4? Není vůbec jedno, který jezdec na e4 bere. Po **Jfxe4!** je pro bílého "nejlepší" vydat dámu **24.dxe4 Vxe4+**, protože ostatní možnosti jsou horší: **24.Dxh8 Jxd3+** nebo **24.0-0-0 Jxc3**, kde vtip spočívá v tom, že na bod c3 tlačí nepřímo dáma z h8. Naštěstí pro mne si soupeř opravdu vybral špatně. **24.0-0-0!** Útěk hrobníkovi z lopaty. **24...Jf2?** Zahazuje šanci na remízu. Po Jxd5 musím obět přijmout **25.Dxd5**, protože všechno ostatní vede do strategicky prohrané koncovky s roztrhanou pěšcovou strukturou a minimálně pěšcem méně. Teď by měl po **Dxc3+** věčný šach. **25.Dxf6** Stále ještě je pozice složitá především pro mé skladiště na sloupci f. Po braní na f2 by bylo nepříjemné Jxd5 s protiútokem, který stojí minimálně pěšce c3. Proto chci přejít do koncovky s 2 figurami za věž. Počítač nabízí vzetí na f6 věží. **25...Dxf6 26.Vxf6 Ve2?** Černý je nejen deprimován předchozím složitým průběhem partie, ale především časovou tísní. Proto přechází poslední možnost k vyrovnání šanci Jxd1. Po **27.Kxd1 Vgf8 28.Vxf8 Vxf8 29.Je7+ Kd7 30.Sg5** a teprve teď vtrhnout na 2. řadu **Vf2 31.g3 Vxa2** mu dávalo slušné vyhlídky. **27.Vd2 Vge8 28.Jd4 Ve1+ 29.Kc2 Va1 30.Kb2 Vf1 31.Je6 Jd1+ 32.Kb3 Je3 33.c4 Vb1+ 34.Ka3 Jd1 35.Vf7** Konečně dojde černému dech, protože teď až do konce partie budu tahat za pilku já. **35...Jc3 36.Vxc7+ Kb8 37.Sxd6 b5** Černý se stále ještě pokouší kousat. Radost mu ale neudělám a pěšce si nevezmu. Tu si nadělím sobě v podobě 3tahového matu. **38.Ve7+ Kc8 39.Vxe8+ Kd7** V rychlost napadá sice nekrytého střelce, ale přehlíží mat. Po **Kb7** by ho ale jen o 2 tahy oddálil: **40.Jc5+ Kb5 41.Vb8+ Ka5 42.Sc7#**. **40.Vd8# 1-0**

Uf! Ještě teď jsem se znovu zpotil při pomyšlení na ostudu, která mě mohla postihnout v 1. kole 1. ročníku OPEN turnaje Klatovy 1993. Proč? Protože má výhra se očekávala jako samozřejmost. Byl jsem totiž vylosován jako poslední z první poloviny startovního pole proti hráči s nejmenším ratingem celého turnaje. Jeho divoký a „obětavý“ styl byl nebezpečný a stál jsem na hraně prohry. Tu jsem odvrátil a převedl skóre do aktivního stavu 2 -1 (+2-1).

35. Novák Jaromír Sokol Klatovy (2086) - Svoboda Jaroslav Sokol Kdyně (1750)

E00 Nepravidelná hra 1.d4.

1077. Kombinační ohňostroj útoku a obrany.

Klatovy, 3.7.1993.

Čas: bílý 1 hodina 57 minut, černý 2 hodiny.

1. OPEN Klatovy 1993. 1. utkání.

Tématický okruh: Divoké partie.

Postavení po 13. tahu bílého.

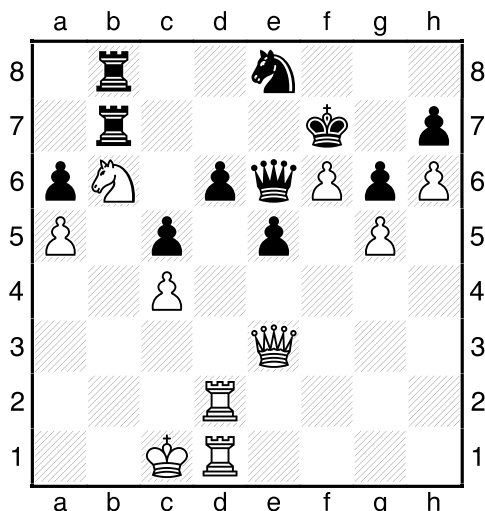
1.d4 Jf6 2.c4 e6 3.Jc3 Se7 4.e4 0-0 5.Sd3 a6

Soupeř je šachový samouk a samorost, může však být velmi nebezpečný svou kombinační hrou, což v této partii výborně dokázal. **6.e5 Je8 7.Dh5 f5 8.exf6** To nutné nebylo, lépe bylo ponechat černou pozici v sevření. **8...Jxf6 9.Dh3 d6 10.g4 Jc6 11.g5 e5** A mazec začíná. Držte si klobouky, jedeme s kopce. **12.Dh4 e4 13.Sb1** Lepší než okamžité přijetí oběti pěšce e4.

13...Jxd4?! Ale to byste museli znát Jardu Svobodu. Než by pasivně přišel o pěšce e4, raději do toho vrazí figuru a jde do kombinačních zápletek. **14.gxf6 Sxf6 15.Dh5 g6 16.Dd1 d5** Menší úlet v zápalu boje. Jarda si ale na pěšáčky nehraje. **17.cxd5 Sh4 18.Se3 Vxf2?!** Za obnažení bílého krále rád obětuje věž. **19.Sxf2 Sxf2+ 20.Kxf2 Dh4+** Začala naháněčka na bílého krále. **21.Ke3 Jf5+ 22.Kd2 Df4+ 23.Ke1** Bohužel spása v útěku na dámské křídlo přes c2 selhává na vidličce **Je3+**. **23...Je3** Černý je unesen vidinou krásného útoku a pohrdá pohodlnou remízou opakováním šachů dámou. **24.De2 Sg4 25.Df2 Jg2+ 26.Dxg2 Dc1+ 27.Jd1!!** Jediná cesta, jak aspoň remizovat, je odlákat dámu od smrtonosné černé diagonály c1 - h6 a uvolnit králi pole e3. Po **27.Kf2 Vf8+ 28.Kg3 Df4+** přes obrovskou převahu věže a 2 jezdců prohrají. Stejně by se mi vedlo, kdybych ve 28. tahu představil jezdce na f3: **Dxb2+ 29.Kg3** (po **29.Kg1** jsem na tom ještě o kousek hůř: **Dxc3** a mohu si vybrat mezi prohranou věžovkou **30.Sxe4 Dxa1+** s generální výměnou nebo bojem věže a střelce proti dámě a 3 pěšcům **30.Dxg4 Vxf3 31.Dxf3 exf3 32.Kf2 Dxa1) Vxf3+ 33.Dxf3 Sxf3 34.Sxe4 Sxh1 35.Vxh1 Dxc3+** a oproti variantě v závorce jsem na tom relativně lépe, protože má věž a střelec bude bojovat proti dámě a "jen" 2 pěšákům. **27...Dxd1+** Po zdánlivě vychytralém **Sxd1** mě spasí **28.Dd2 28.Kf2 Vf8+ 29.Ke3 Vf1** Remízu opakováním šachů dámou na c1 a c5 sveřepý Jarda ke své škodě nebere. **30.Sxe4** Je načase něco z přebytků vrátit. **30...Dxa1 31.Dxg4 Dc1+ 32.Kd3 Vd1+** Pokračuje v tvrdém útoku, ale spláče nad výdělkem. Lépe bylo **Db1+** a remizovat věčným šachem. **33.Ke2 Dd2+ 34.Kf3 Vf1+ 35.Kg3 Df2+ 36.Kh3** Je došachováno a převaha 2 figur se musí projevit, i když bílé síly ještě nejsou zkoordinovány. **36...Df8 37.Je2 Dh6+ 38.Kg2 Vf7 39.Vf1 Ve7** Ve vrcholné časové tísní mi dává příležitost ho zmatit. **40.Dc8+ Kg7 41.Df8#** Nesmírně bojovná a bohatá partie. **1-0**

Partie na ostří nože s přeléváním nejen bojového štěstí, ale i různých šachových témat lze spatřit i v nižších patrech soutěží družstev, zvláště když je soupeřem mistr FIDE. Se známým klatovským lékařem Standou Kubou jsem se poprvé utkal v roce 1985, kdy startoval za Horažďovice. V roce 1992 ho už vidíme v barvách rodné Kdyně. Za TJ Klatovy hostoval 3x v 1. lize KŠ v ročnících 1988/1989 až 1992/1993. Při prvním startu získal 9 1/2 a při druhém 8 bodů ze 14, což byly nejlepší individuální výsledky klatovských hráčů.

Mám s ním skóre pohříchu pasivní 1 - 3 (+1-3). Jen podotýkám, že ve všech 4 partiích na mne připadly černé figurky. Ale následující partie se mi povedla. Nebo se nepovedla jemu?

36. Kuba Stanislav Sokol Kdyně (2261) - Novák Jaromír Sokol Klatovy (2033)

A10 Nepravidelná anglická.

484.Z. Napínavá partie až do konce se střídáním témat.

Kdyně, 18.3.2001.

Čas: bílý 1 hodina 45 minut,
černý 2 hodiny 27 minut.

Klatovský regionální přebor družstev 2001.
9. utkání.

Sokol Kdyně - Sokol Klatovy C 1/2 - 7 1/2.

1. šachovnice.

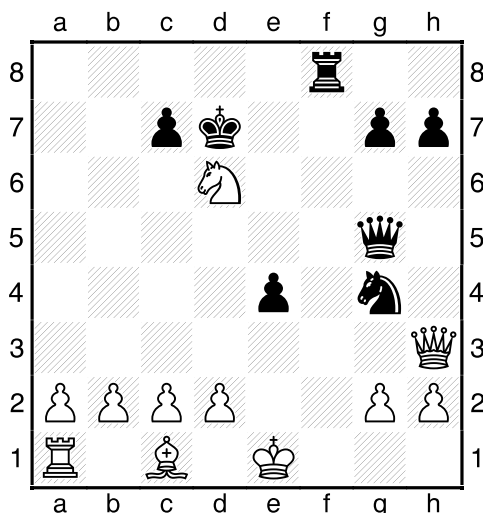
Tématický okruh: Divoké partie.

Postavení po 36. tahu bílého.

1.c4 b6 2.Jc3 Sb7 3.e4 e5 4.g3 f5 5.Sg2 Jf6 6.d3 fxe4 7.Jge2 Se7 8.dxe4 0-0 9.h3 Jc6 10.Se3 Sc5 11.Dd2 Sxe3 12.Dxe3 Sa6 13.b3 d6 14.f4 Sb7 15.f5 a6 16.g4 Jb4 17.0-0-0 Bílý jde nekompromisně do útoku, jak se na mistra FIDE sluší. **17...c5 18.g5 Je8 19.h4 Jc6 20.h5 Jd4 21.h6?! To je příliš dobrodružné. 21...Jxf5 22.exf5 Sxg2 23.Vh2 Sc6 24.Jg3 g6 25.f6 25.fxg6** vedlo ke ztrátě jezdce po Vf3. Takto však bílý útok zamrzne. **25...Dd7 26.Jge4 De6 27.Vhd2 Vd8 28.Jd5 Sxd5 29.Vxd5 Vf7 30.Jc3 Vfd7 31.V5d2 Kf7 32.Jd5 b5 33.a4** Sotva dobrý nápad otvírat dámské křídlo. Bílý má ideu po a5 vybudovat opěrný bod na b6 pro jezdce. **33...bxc4 34.bxc4 Vb7** Jako černý jsem spokojen. Mému královi nic nehrozí, naopak se chápu sám iniciativy na dámském křídle, které soupeř značně odhalil a tím oslabil. **35.a5 Vdb8 36.Jb6**

36...Vxb6! Nejdříve jsem nabídl remis a když soupeř odmítl, vrazil jsem do pozice kvalitu. **37.axb6 Dxc4+ 38.Vc2 Db5 39.Vb2 Dc4+ 40.Kb1 Vb7 41.Vc1 Dg4 42.Db3+ De6 43.Da4 Df5+ 44.Ka2 Dxc5** Tlaku bílého na dámském křídle trvale nelze čelit, tak zavírám obě oči a беру pěšce g5, abych otevřel králi cestu z trvalé klece. **45.Dxa6 Vxb6 46.Da7+ Ke6 47.De7+ Kf5 48.Vf1+ Ke4 49.Vxb6 Dg2+ 50.Vb2 Dxf1 51.Db7+** Bílý svůj matový útok zpackal. Ted' měla partie skončit věčným šachem ať už z iniciativy bílého či černého. **51...d5 52.f7 Jd6 53.De7 Jxf7 54.Dh4+ Df4 55.Ve2+?** Jediný správný šach byl sice ze sloupku e, ale ne věží, ale dámou **55.De1+**. **55...Kd3** Ted' babo rad'. Obě bílé figury jsou napadeny. **56.De1 Da4+** Bílý se před perspektivou **57.Kb2 Db4+** s výměnou dam a v koncovce marně bojovat věží s lavinou spojených volných pěšců podporovaných jezdce i králem vzdal. Tak i on se podílel na katastrofální porážce Kdyně s naším družstvem C 1/2 - 7 1/2. **0-1**

V posledním federálním polofinále KŠ 1991/1992 jsem byl bez vlastního zavinění zatažen do **krkolonné** Jänischovy **varianty** španělské hry. Snažil jsem se postupovat dle učebnice, ta se však po čase odmlčela a musel jsem hájit ohroženou pozici bez rošády. Naštěstí soupeř měl velké oči a místo remízy opakováním tahů chtěl mermomocí vyhrát. Prohra ho stála 2. místo a postup do finále mistrovství republiky. Ta se však nato rozdělila a na Slovensku šanci získal.

37. Novák Jaromír TJ Klatovy (2185) - Hudák Vasil Košice (1900)

C63 Španělská f5.

321.K Jsou to šachy nebo schůze parlamentu?

5.2. - 14.10.1991.

Čas: bílý 127 dní, černý 125 dní.

Polofinále KŠ 25. mistrovství ČSSR skupina A 1991/1992.

Uveřejněno v Korespondenčním šachu 3/1992 str. 14.

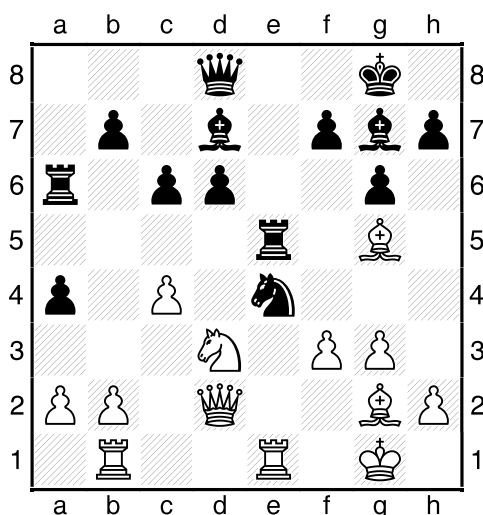
Tématický okruh: Divoké partie.

Postavení po 19. tahu bílého.

1.e4 e5 2.Jf3 Jc6 3.Sb5 f5 4.Jc3 fxe4 5.Jxe4 d5 6.Jxe5 dxe4 7.Jxc6 Dg5 8.De2 Jf6 9.f4 Nelze 9.0–0 pro a6 10.Sa4 Sd7 11.f4 Dh5 a černý dobude figuru. **9...Dxf4 10.Jxa7+ Sd7 11.Sxd7+ Kxd7 12.Db5+ Ke6 13.Dxb7 Sd6 14.Db3+ Kd7 15.Dh3+ Jg4 16.Vf1 Dg5 17.Jb5 Vaf8 18.Vxf8 Vxf8 19.Jxd6**

19...Vf1+ 20.Ke2 Po 20.Kxf1? samozřejmě Df4+. **20...cxd6** Černý neměl být tak lačný a měl se spokojit s věčným šachem po Vf2+. **21.Dg3 Df5 22.h3 Je5 23.b3 Jd3 24.cxd3 exd3+ 25.Ke3 d5 26.Dxg7+ Ke8 27.Kd4 De4+ 28.Kc3** Vydavatel Korespondenčního šachu Vladimír Vyskočil pod dojmem bouřlivých schůzí v porevolučním Federálním shromáždění dal uveřejněné partii výše uvedený název. **1–0**

V seriózně vedené variantě královské indické náhle v 19. tahu **spustila černá zajímavou obětní kombinaci**. Po skoro vynuceném průběhu v 26. tahu zapoměla dobrat věž fxe6 a hned prohrála. Partii uvádím spíš jako námět pro váš rozbor: Jak byste ohodnotili pozici bez této hrubky? Vyváží 3 spojení volní pěšci střelce?

38. Novák Jaromír Sokol Klatovy (2090) - Bultmanová Zdeňka Esperanto České Budějovice (1860)

E68 Královská indická g3.

387.K Nedozpívaná divoká obětní přestřelka.

12.2. - 4.9.1996.

Čas: bílý 78 dní, černá 119 dní.

2. liga KŠ 2. mistrovství ČSSR skupina A 1996/1997.

TJ Klatovy - Esperanto České Budějovice 3 1/2 - 1/2.

3. šachovnice.

Tématický okruh: Divoké partie.

Postavení po 19. tahu černé.

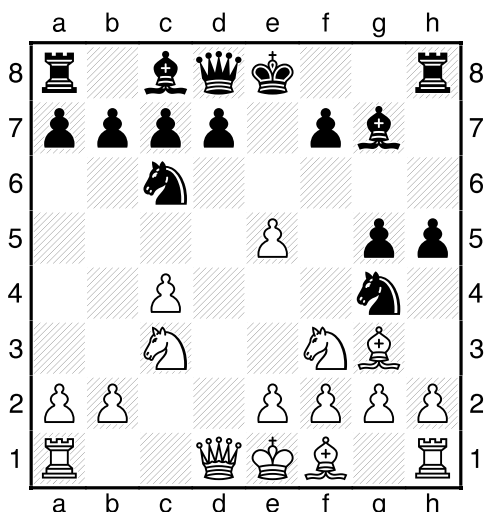
1.d4 Jf6 2.c4 g6 3.g3 Sg7 4.Sg2 d6 5.Jf3 0–0 6.0–0 Jbd7 7.Jc3 e5 8.e4 exd4 9.Jxd4 Jc5 10.f3 Ideální způsob, jak hrát tuto variantu. **10...a5 11.Se3 a4 12.Vb1 Sd7 13.Ve1 Ve8 14.Dd2 Va6 15.Sg5 Je6 16.Jxe6 Vxe6 17.Jd5 c6 18.Jf4 Ve5 19.Jd3 Jxe4** Černá se vrhá po hlavě do hezké obětní kombinace, jejíž důsledky ale nedopočítala.

20.Sxd8 Jxd2 21.Jxe5 Sxe5 22.Vbc1 Se6 23.f4 Sd4+ 24.Kh1 Sxb2 25.Vc2 Typicky

labilní čili vratké postavení lehkých figur. **Jxc4 26.Vxe6 Sg7?** Po správném fxe6 27.Vxc4 má sice bílý figuru, ale s pěšcovou lavinou bude mít hodně práce. Na koho byste si vsadili? **27.Ve8+ Sf8 28.Vxc4** 3 pěšci za věž a střelce je příliš málo. **1–0**

Je dost časté, že tyto **divoké partie skončí kupodivu smírně**, byť je to někdy opakováním tahů, aby se příslušná strana nedostala do špatné, neřkuli prohrané pozice. Tak je tomu u následujících 3 partií. Z nich druhé 2 mají stejný motiv zakončení.

S Babkou a jeho budapešťským gambitem jsme se již setkali u partie 18. v kapitole A.3. Zde uvidíte **jiný způsob boje proti tomuto neklidnému zahájení**. Místo 4. Jf3 volím ostřejší 4.Sf4. Po získaných zkušenostech však nyní hraji klidnější 4.e4 a po Jxe5 5.f4.

39. Novák Jaromír TJ Klatovy - Babka Josef TJ Klatovy

A52 Budapešťský gambit.

350. V krkolomné partii byli oba soupeři na mrtvici.

Klatovy, 7.11.1963.

Čas: bílý: 1 hodina 58 minut,

černý 1 hodina 40 minut.

40. přebor oddílu TJ Klatovy 1964. 7. utkání.

Tématický okruh: Divoké partie.

Postavení po 7. tahu černého.

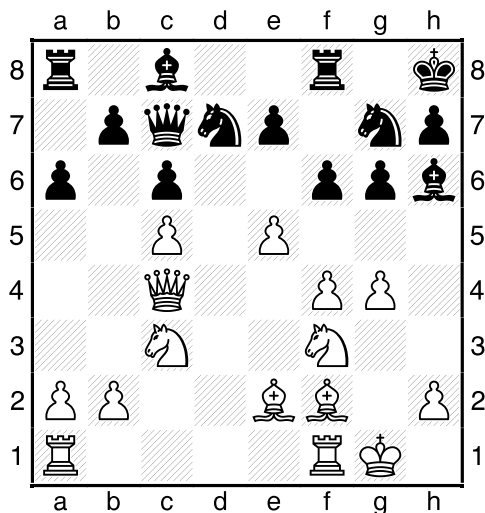
1.d4 Jf6 2.c4 e5 Oblíbený systém ostrých hochů. **3.dxe5 Jg4 4.Sf4 g5** Zvlášť divoká varianta. **5.Sg3 Jc6 6.Jf3 Sg7 7.Jc3 h5?!** Přiřazuje další hrst pepře.

8.h4! Správná reakce. Po tomto tahu si nedovedu představit, že by některá ze stran měla chuť na malou rošádu. **8...Jgxe5 9.Jxg5 Jxc4** Divoká přestřelka pokračuje. **10.Dd5 J6e5 11.Jxf7 c6 12.Dxc4** Oběť stíhá oběť. Rozumnější však bylo 12.Jd6+, protože z vězení na d8 se jezdec nedostane. **12...Jxc4 13.Jxd8 Jxb2** Na půvabný mat Sxc3# nemusím ani poukazovat. **14.Vc1 Kxd8 15.e4 Ve8 16.Kd2 b5 17.Ve1 d5 18.e5 Sf5 19.f4 d4 20.Je4 Jc4+** Vytvářet soupeři volné a postoupnuté pěšce po 21.Sxc4 se mi nechce, přesto to bylo nejlepší pokračování s ostrými šancemi na obou stranách: bxc4 22.Jd6 c3+ 23.Ke2 Vf8 24.Jxf5 Vxf5. **21.Kc1 Sh6 22.Sxc4 Sxe4?** Tohle černý překomboval, protože jeho pyšní pěšci se ocitnou v ruinách. **23.Vxe4 bxc4 24.Vxd4+ Kc7 25.Kc2 Vg8 26.Vh3** Trochu nepohodlné místo pro věž. V šachách se však na pohodlí nesmí často koukat. **26...Vg4 27.Vxc4** Likvidace relativně neškodného pěšáka mohla počkat. Lépe bylo využít rozhození věži a odříznutí krále k okamžitému postupu volného pěšce e5. Nutno si však uvědomit, že jsem zápasil s časovou tísní: po 20 tazích mi na dalších 20 zbývalo jen 15 minut. To se nyní zdá, že je to času habaděj, ale v tehdejší době jsme na současné blicky při rapidu rozhodně zvyklí nebyli. **27...Vag8 28.Sh2 Vxg2+ 29.Kd3** Věčná otázka Kam s ním? trápila nejen mne při partii, ale i počítač Fritz. Ze 4 relevantních ústupů (3 na 3. řadu a čtvrtý na b1) několikrát změnil své původní rozhodnutí, až nakonec dal za pravdu mně. **29...Vxa2 30.f5??** Předpokládal totiž, že budu králem postupovat do středu a tam ho někde ukryji, ale já

s myšlením blickaře jsem myslel jen na co nejrychlejší postup pěšců do dámy. Soupeř měl sice času dost, ale nechal se strhnout jednak mou rychlou hrou, jednak si stále myslel, že stojí hůř a musí hrát na remízu. **30...Vgg2?** Proto vůbec neviděl, že po Vd8+ s dalším Va3+ vyšachuje věž h3. **31.Sg3** Jeho zaváhání jsem mohl využít 31.e6+ Vxh2 32.Vxh2 Vxh2 33.f6 a dvojice spojených postoupnutých pěšců vyvažuje střelce, o kterého má černý více. **31...Vgd2+ 32.Kc3??** Ale horor pokračuje, neboť jsem si vlezl do 6tahového matu po Va3+

33.Kb4 Sf8+ 34.Vc5 Sxc5+ 35.Kxc5 Va4. Bílý má ještě jeden předsmrtný šach 36.e6+, ale mat Vd5# nepokryje. **32...a5 33.e6+ Kb7 34.f6** Překvapení pro černého, který počítal jen s matem po Sg7+ a Vdb2#. Neviděl však jednotažec Va3#. **34...Vac2+** Teď už partii neprohráji. **35.Kb3 a4+ 36.Vxa4** Že nesmím sebrat pěšce králem jsem viděl i při bleskovém tempu. **36...Vb2+ 37.Kc3 Vbc2+ 38.Kb3 Vb2+ 39.Kc3 Vbc2+ 40.Kb3 Vb2+** Černý uplatnil remízu pro 3x opakovanou pozici a oddechl si. Oddechl jsem si i já, protože zejména v průběhu poslední čtvrtiny partie jsem byl také na mrtvici. “–”

Divočina s Alexandrem Koukolíkem se urodila na přeboru Čech 1995.

40. Koukolík Alexandr Sokol Vršovice (2155) - Novák Jaromír Sokol Klatovy (2012)

E76 Královská indická útok 4 pěšců.
1160. Divoká pozice vyústila do remízy.
Praha, 28.9.1995.
Čas: bílý 2 hodiny 30 minut,
černý 2 hodiny 20 minut.
Přebor Čech 1995. 6. utkání.
Tématický okruh: Divoké partie.
Postavení po 16. tahu bílého.

**1.d4 Jf6 2.c4 g6 3.Jc3 Sg7 4.e4 d6 5.f4 0-0
6.Jf3 c6 7.Se2 Jbd7 8.e5 Je8 9.0-0 Dc7 10.Se3 a6
11.Sf2 dxe5 12.dxe5 f6 13.Db3 Kh8 14.c5 Sh6**

15.Dc4 Bílý získal prostorovou převahu, ale stále opovrhne počítačem od 13. tahu doporučeným tahem e6. **15...Jg7 16.g4**

16...fxe5!? Riskantní zostření hry. **17.g5 Vxf4 18.Je4** Bílý nejde na oběť dámy po 18.gxh6, kdy by za ni měl věž, střelce a jezdce a spokojuje se s figurou. Vytrpí si za ni útok. **18...Jf6 19.gxf6 exf6 20.Sg3 Vg4 21.Jh4** Jezdec měl jít spíše na d2. **21...Se6 22.Dc2 Se3+ 23.Kg2?** A už je to tady. Místo zpasivnění jezdce po 23.Jf2 volí bílý nevědomky jeho ztrátu. Nedocení, že králem vstupuje na horkou půdu dlouhé diagonály. **23...Vxe4 24.Vxf6** Bílý

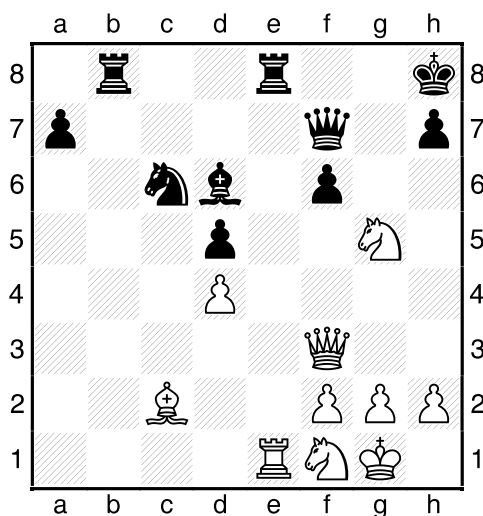
z manka 3 pěšců upisuje jednoho, což je dost málo. Důležitější pro něho je vytvoření útočných šancí na sloupci f. **24...Sd5 25.Sf3 Vc4 26.De2 De7 27.Sxd5 cxd5 28.Vaf1 Ve4 29.Vf7 Dxc5 30.b4 Dxb4** Další 2 bílí pěšci odešli do věčných lovišť. **31.Dd3 Jh5** Za výměnu dam si mohou dovolit vydat 2 pěšce. **32.Dxd5 Dd2+ 33.Dxd2 Sxd2 34.Vxb7 Jf4+ 35.Kh1 Vc8** V labyrintu černých figur se v oboustranné časové tísní neorientují nejlépe a několik nepřesných tahů mě stojí půl bodu. Lepší bylo Vf8. **36.Jf3 Sc3** Také zde bylo mezi řadou možností k mání lepší Ve2. **37.Jg5 Va4 38.Jf7+** A je to tady. Bílý má v rukávu remízu. **38...Kg8 39.Jh6+ Kh8 40.Jf7+ Kg8 41.Jh6+ Kf8** Snažím se ještě utéci z věčného šachu. **42.Vxh7 Vcc4 43.Sh4 Vxa2 44.Vf7+** Snaha je však marná. **44...Ke8 45.Ve7+ Kf8** “–”

Během dubna 1958 jsem měl napilno. Musel jsem sehrát 9 partií a získat 7 1/2 bodu (+6=3), abych vyhrál přebor městského obvodu sdružených pražských čtvrtí Žižkov, Vinohrady a Strašnice a měl právo hrát v krajském přeboru Prahy. Tam se to hemžilo tehdy vzácným titulem kandidát mistra a hrál i pověstný mistr Karel Průcha, který skončil 3. s 8 body z 11. Pro mne to byl nejsilněji obsazený uzavřený turnaj. V něm jsem remizoval s Lubošem Kaválkem (byl 2. také s 8 body) a odehrál se Zdeňkem Skokanem naši první

vzájemnou partii 20.6.1958. Výhrou jsem ho přeskočil, byl jsem 10. s 3 1/2 bodem a Zdeněk byl 11. s 2 body (mimořádně další Zdeněk, Skyva, hráč partie č. 99 byl 8. s 5 body).

Na pražskou partii mám **úsměvnou vzpomínku**. Zdeněkovi Skokanovi se bojovnou partií s oboustrannými šancemi vzdávat nechtělo (a kdo se také rád vzdává?) a od 58. tahu jasně prohranou pozici tahal ještě 15 tahů. Tehdy zakročil nekompromisní rozhodčí Otakar Štoček. Pohrozil mu distancí, pokud bude v takto prohrané pozici ještě pokračovat.

Na to právo ovšem neměl. Ale tehdy byl obávaný rozhodčí Štoček, malý poštovní úředníček se skřípcem, opravdu "někdo". Pamatuji na zápas družstev, které se v Praze hrály většinou ve všední dny od 18 hodin. V domácím prostředí Štetrovy zahradní restaurace v Riegerových sadech nám chyběli 2 hráči. Štoček se postavil do dveří s hodinkami v ruce a sledoval vteřinovou ručičku. Když to oba kluci uviděli, pustili se do trysku a on odpočítával: „Deset, devět...“ a když řekl ...“čtyři“, vřítli se do dveří. Spokojeně a milostivě jim pak dovolil hrát. A to již byli napřed napsáni do soupisky sestavy! Skóre 2 1/2 - 2 1/2 (+1=3-1).

41. Skokan Zdeněk Lokomotiva Cheb (2090) - Novák Jaromír Sokol Klatovy (2086)

C05 Tarraschova francouzská.

387.Z. Jak jsme různými cestami došli k stejnému výsledku..

Klatovy, 10.4.1994.

Čas: bílý 1 hodina 53 minut,

černý 1 hodina 59 minut.

Západočeský krajský přebor družstev I. třídy 1994.

10. utkání.

Sokol Klatovy - Lokomotiva Cheb 5 1/2 - 2 1/2.

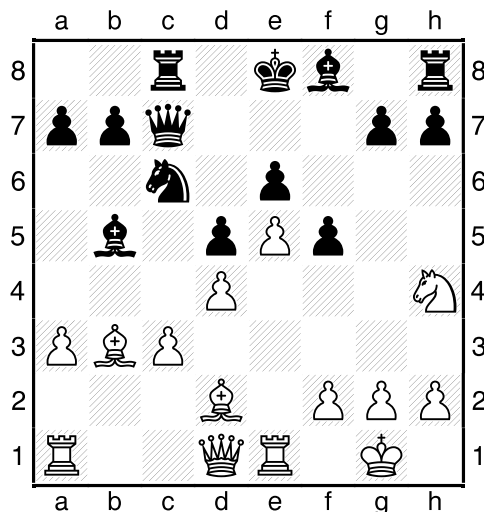
2. šachovnice.

Tématický okruh: Divoké partie.

Postavení po 30. tahu bílého.

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Jd2 Jf6 4.e5 Jfd7 5.Jgf3 Teorie se spíše kloní postavit na políčko f3 druhého jezdce, tedy 5.Jdf3, ale v praxi je to jedno. **5...c5 6.c3 Jc6 7.Se2 f5 8.exf6 Jxf6 9.0-0 cxd4** Je věčná otázka, zda je lepší konstelace s bílým pěšcem na d4, nebo na c3 po **Sd6 10.dxc5. 10.cxd4 Sd6 11.Ve1 0-0 12.Jf1 Db6 13.Sd3 Sd7 14.Se3** Jde střemhlav do zápletek za cenu pěšce. **14...Dxb2 15.Vb1 Dxa2 16.Vxb7 Vab8 17.Sb1 Da6 18.Vxd7?!** Touží po dobrodružství a obětuje ještě kvalitu. **18...Jxd7 19.Jg5 Jf6 20.Jxe6** Ještě že se mu vrátil ztracený pěšec (a mně ubyla slabina). **20...Vfe8 21.Sg5 Db7 22.Sf5 Db3 23.Sc2 Db7 24.Sxf6 gxf6 25.Dg4+ Kh8 26.Df5 Df7 27.Jg5 Dg7 28.Je6 Dg6 29.Df3 Df7 30.Jg5** Útok už nemůže zesilovat a nabízí smír. **30...Sxh2+** To je překvapeníčko. Nebo že by nabízel bílý remízu u vědomí tohoto tahu? **31.Kxh2 Dc7+ 32.Jg3 Vxe1** I fxg5 vedlo k stejnému výsledku. Takhle mám aspoň vědomí převahy 2 kvalit. **33.Dxf6+ Dg7 34.Jf7+ Kg8 35.Jh6+ Kh8 36.Dxc6** Ještě chce bojovat. **36...Dxd4 37.Jf7+ Kg8 38.Jh6+ Kh8 39.Jf7+ Kg8 40.Jh6+ Kh8 41.Jf7+ Kg8 42.Jh6+** Bojovnost už bílého přešla a smířil se s věčným šachem. Zajímavý je závěrečný materiálový ekvivalent: 2 věže proti 2 jezdcům a střelci za dámské přítomnosti na obou stranách. Pěšec navíc na straně černého nehraje žádnou roli. “—”

Jindy **partie sama vpluje do remízové (zde věžové) koncovky** jako u dalších 2 partií.

42. Ěoupal Karel TJ Staňkov (1900) - Novák Jaromír TJ Klatovy (1900)

C02 Francouzská 3.e5.

352.Z. Bojovnost a divokost - to je oč tu běží.

Staňkov, 2.12.1990.

Čas: bílý 2 hodiny 4 minuty,

černý 2 hodiny 11 minut.

Západočeský krajský přebor družstev II. třídy jih 1991. 1. utkání.

TJ Staňkov - TJ Klatovy 2 1/2 - 5 1/2.
1. šachovnice.

Tématický okruh: Divoké partie.

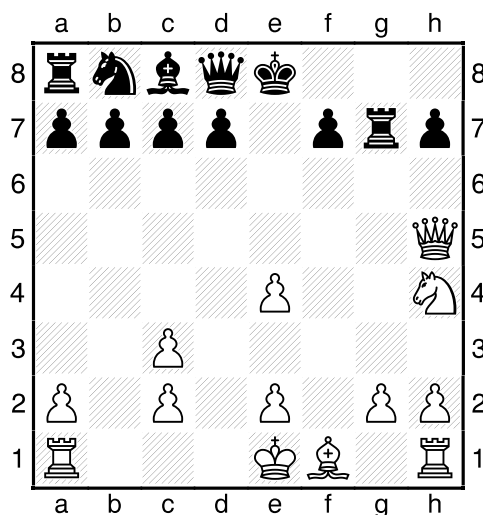
Postavení po 16. tahu černého.

1.e4 e6 2.d4 d5 3.e5 Když soupeř hraje francouzskou tímto způsobem, jsem tomu rád. **3...c5 4.c3 Jc6 5.Jf3 Db6 6.a3 f5** Blokovací tah f5 v této variantě, to je moje. Pokud bílý pěšce nevezme mimochodem, je jeho útočná aktivita na křídle krále zbržděna, pokud pěšce vezme, ušetřím 2 tempa proti variantám, kde pěšec e4 vyčkává na Jf6 a teprve pak ho napadne postupem e5. Tak je tomu u předchozí partie 41. Skokan - Novák. **7.Sd3 c4** Další blokovací tah mám také v oblíbě. Musím však ohlídat bourání mé falangy tahem b3, což má naopak v oblíbě soupeř. **8.Sc2 Jge7 9.Jbd2 Ja5 10.0-0 Sd7 11.b4** Bílému se to sevření opravdu, ale opravdu nelíbilo. **11...cxb3 12.Jxb3 Jxb3 13.Sxb3 Vc8** Slabinu c3 je dobré hned brát pod obšťel, aby se jí nemohl postupem pěšce zbavit. **14.Sd2 Sb5 15.Ve1 Jc6 16.Jh4 Dc7** Tah obranný i útočný. Bílý má však jiné spády, které jsem nedocenil. Nejrozumnější bylo g6. **17.Jxf5?!** Bílý je divoch a materiál nešetří. **17...exf5 18.Sxd5 Je7 19.Se6 Sc4!?** Při partii jsem vrácení kvality a blokádu bílé pěšcové falangy považoval za účinnou léčbu soupeřova útoku. Lepší však bylo nedávat nic a hrát prostě Sd7. **20.Sxc8 Jxc8 21.Df3 Je7 22.Sg5 Dc6 23.Dh3** S výměnou dam nechce bílý mít nic společného. **23...De6 24.Vab1 b6 25.Dh5+ g6 26.Dd1 Kf7 27.Da4** Na královském křídle si dáma neškrtila, tak cestuje na opačné křídlo. **27...Jc6 28.Vb5!?** Obětí kvality chce rozhýbat spojené volné pěšce. Její přijetí je velmi riskantní a neodvažuji se ji přijmout. **28...Se7 29.d5!?** Oběť stíhá oběť a sebevědomý soupeř si myslí, že je už už blízko úspěchu. **29...Sxd5 30.Sxe7 Kxe7 31.Dh4+ Kf7** A po tomto špatném ústupu opravdu byl. Po další oběti **32.Vxd5 Dxd5 33.Df6+ Kg8 34.e6** by jeho útok prorazil. Správný ústup byl Ke8. **32.Vd1 De7** Vypadá mazaně, ale není. Lepší bylo vydat dámu za spoustu materiálu: **Sc4 33.Vd6 Dxd6 34.exd6 Sxb5. 33.Dxe7+ Jxe7 34.Vbxd5 Jxd5 35.Vxd5 Ke6 36.Vd6+** A právě teď to bílý pokazil. Po **36.c4 Vc8** by sice pěšce neudržel, ale měl by o chlousek lepší věžovou koncovku, i když konečným výsledkem by byla nejspíše remíza. **36...Kxe5 37.Vd7 a5** Ted' mám naopak trochu lepší věžovou koncovku já, ale na výhru to nestačí. **38.Vd4 Vc8** Nepomáhalo ani g5 **39.g3 g4 40.f4+ exf3 e.p. 41.Vf4. 39.f4+ Ke6 40.c4 Vc5 41.a4 Vc6 42.Kf2 Vd6** Po litém průběhu vplula partie do klidného remízového přístavu. Má chyby a pro zveřejnění není nejvhodnější, ale je bojovná a divoká a čtenáře potěší. "-"

Míla Šlampa, spolužák mé manželky Marie, se stal známý v klatovských šachových kruzích již před rokem 1959. V tom roce po maturitě dostal umístěnku do severních Čech. Do Klatov se vrátil v roce 1971 a až do roku 1989 se pilně zapojoval do šachového života. V roce 1990 se stal předsedou odštěpeného oddílu ČSAD. Když se oba oddíly v roce 1993 spojily pod hlavičkou Sokola, už se v šachovém dění neangažoval.

V 2. lize KŠ 1974/1975 (to byla ta, kde nás ošidili o postup do 1. ligy) měl zisk 7 z 12.

Míla byl účetní a seriózní pán. Ale **co jsme v této partii spáchali, vypadá na 2 divochy**. Komupak se povede, aby již po 6. tahu byl na každé straně nevzhledný izolovaný dvojpěšec. Za pěšce jsem mu vyrobil dalšího dvojpěšce, kterého jsem posléze zkonsumoval. Na rošádu jsme rezignovali oba dva. Po vyrovnání materiálu ve věžové koncovce jsme souhlasili se smírným výsledkem. Partie jako tréninková svůj účel splnila. Skóre 12 1/2 - 8 1/2 (+8=9-4).

43. Šlampa Miloslav TJ Klatovy - Novák Jaromír TJ Klatovy

A45 1.d4 Jf6 2.Sg5.

645. Taková divočina se hned tak nevidí.

Klatovy, 4.7.1975.

Čas: bílý 1 hodina 32 minut,

černý 1 hodina 45 minut.

Turnaj k 30. výročí osvobození republiky 1975.

10. utkání.

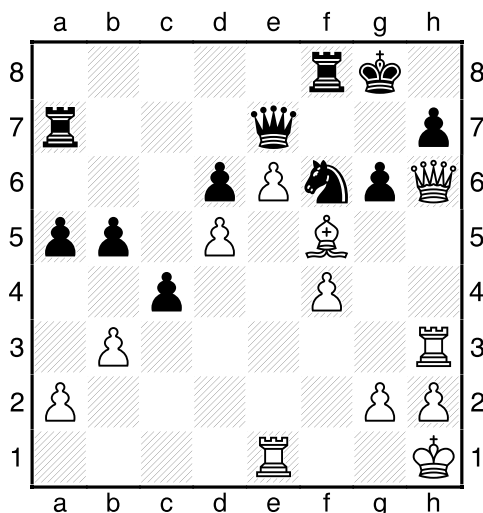
Tématický okruh: Divoké partie.

Postavení po 12. tahu bílého.

1.d4 Jf6 2.Sg5 Začátek divočiny. **2...Je4 3.Sh4 g5!?** Zvedám hozenou rukavici. **4.f3 gxh4 5.fxe4 e5 6.Jf3** Trojpěšec po 6.dxe5 by byl opravdu nevzhledný. Ale ani bílý dvojpěšec na sloupci e a černý na sloupci h estetikou neoplývají. **6...exd4 7.Dxd4 Vg8 8.De5+ Se7 9.Dh5 Vg7** To jsou mi věci. Viděli jste už takovou pozici ve vážné partii? **10.Jc3 Sb4 11.Jxh4 Sxc3+ 12.bxc3**

12...Df6 Kdo vlastně stojí lépe? To neví ani počítač, který se vymlouvá na rovnou pozici. **13.e5 Vg5** Za úvahu stálo i Dc6. **14.Dxh7 Dxe5 15.Jf3 Dxc3+ 16.Kf2 Vg6 17.Vd1 Jc6 18.Vd3 Dc5+ 19.e3 Dxc2+ 20.Se2 Db2** Šachu na h8 jsem se bál, proto jsem nevzal pěšce a2. Zbytečně. Bílý totiž nemá jak stupňovat útok na krále. **21.Jd4 Jxd4 22.Dh8+ Ke7 23.De5+ Ve6 24.Dxd4 Dxd4** I teď byl pěšec a2 k mání. Spokojuji se s likvidací nebezpečí útoku dámy a přechodem do koncovky s pěšcem více. **25.exd4 b6 26.Vc3 Vf6+ 27.Sf3 Kd6** Podstatně lepší bylo okamžité c6. **28.Vhc1 c6** Teď přijdu kombinačně o 2 pěšáky a situace se obrací. S pěšcem méně budu bojovat o remízu. **29.Vxc6+ dxc6 30.Vxc6+ Ke7 31.Vxf6 Sb7** Přechod do věžové koncovky je nadějnější než střelcová koncovka po Kxf6. **32.Sxb7 Vb8 33.Vc6 Vxb7 34.h4** Bílý okamžitě využívá svého volného pěšce. **34...Kd7 35.d5 Vb8 36.g4 Ve8 37.Vf6 Ke7 38.g5 Vd8 39.Vf5 Vc8 40.Kg3 Vc2 41.Vf2 Vc3+ 42.Kg4 Vd3 43.Vc2 a5 44.Vc7+ Kf8 45.Vc6 Vxd5 46.Vxb6 Vd2** Bílý ztrácí pěšce a souhlasí s remízou. Partii jsem hrál simultánně s další remízovou partií s Jaromírem Matějkou v turnaji k 30. výročí osvobození republiky. "—"

Ke konci uvádím 2 partie, které mě velmi bolely. Těsně před jejich koncem jsem se dostal do jasně vyhraného postavení, ale obě jsem v časové tísní totálně zkazil. U Racka to byla houpačka, také on byl v některých postavení jasně vyhraný. Partie výrazně ovlivnila vzájemné skóre 1 - 3 (=2-2). Kdybych vyhrál **Ale kdyby jsou chyby.**

44. Racek Jiří Slavoj Dvorec - Novák Jaromír TJ Klatovy

E60 Nepravidelná hra 1.d4.

254.Z Jen pro otrlé! Hráčům hrozil zdravotní kolaps. Nepomuk, 24.2.1980.

Čas: bílý 2 hodiny 30 minut,

černý 2 hodiny 30 minut.

Západočeský krajský přebor družstev I. třídy 1980. 8. utkání.

Slavoj Dvorec - TJ Klatovy 2 1/2 - 5 1/2.

1. šachovnice.

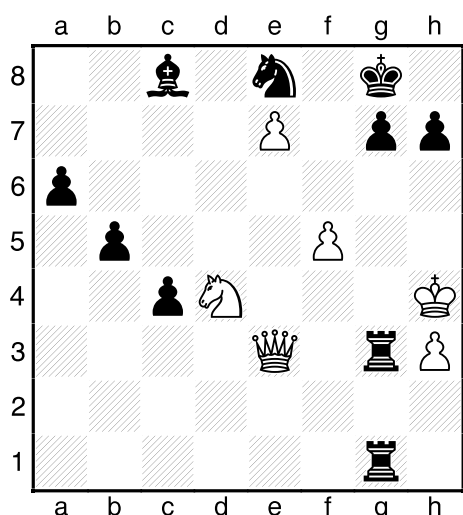
Tematický okruh: Divoké partie.

Postavení po 38. tahu bílého.

1.d4 Jf6 2.c4 g6 3.d5 Naprosto neobvyklý tah. **3...Sg7 4.Jc3 c6 5.d6 0-0 6.Sf4 Ve8 7.Dd2 Ja6 8.dxe7 Dxe7 9.Sd6 Je4!** Nejlepší reakce na avantýry bílého. **10.Jxe4 Dxe4 11.e3 Sf8** Jediné nepříjemné figury bílého je třeba se zbavit a zaplatit ji domovníkem. **12.Sxf8 Vxf8 13.Vd1 Vd8 14.f3** Soupeři také nevyhovuje příliš centralizovaná dáma a snaží se ji vyhnat i za cenu ucpání přirozeného vývinového pole pro jezdce. **14...De6 15.Jh3 d6 16.Jf4 Df6 17.Se2 Se6 18.e4 c5 19.Jd5 Sxd5 20.cxd5 Jc7 21.0-0** Konečně v 21. tahu se bílý propracoval k rošádě. Pozice je jakási neurovnaná. Bílé figury nesmyslně útočí na vlastního pěšce d5, který ochraňuje mou slabinu na d6. Bílý střelec je typický špatný střelec. Mé figury také nepředstavují nějaký ideál: jezdec je krátkonohý a věže nestojí nijak aktivně. Strategickým plánem je hra na dámském křídle, kam si nejdříve přivolám dámskou posilu. **21...De7 22.Sd3 b5 23.f4 f6 24.Vde1 c4 25.Sb1 a5 26.Dd4 Je8 27.Kh1 Da7 28.Dd1 Dc5 29.Dg4 Dc8 30.Dg3 Va7 31.e5 f5 32.e6 Jg7 33.Dg5 Dc7 34.Vf3 De7 35.Dh6 Vf8 36.Vh3 Je8 37.b3** V oboustranné časové tísní je tento tah projevem rozpaků. **37...Jf6** Zato můj jezdec se probudil a začíná hrozit jak zajetím pěšce d5, tak odskokem na g4 a ziskem kvality. **38.Sxf5?!** Bílý vidí, že při klidné hře by to s ním nedopadlo dobře, tak jde na hazard. Ostatně co s takovým lenochem, který na b1 jen zahálí. Takhle za něj budou 2 volní nebezpeční pěšci a oživený útok bude při časové tísní spíše vadit obránci.

38...gxf5 39.Dg5+ Kh8 40.Dxf5 Vc7 41.g4 Vc5 42.g5 Jxd5? S padajícím praporkem a vidinou přetrpět ještě 9 tahů do časové kontroly si vybírám špatný odskok koně. Po správném Jh5 mohl bílý pomalu balit kufry. Takto bude i bez koně na koni on. **43.Vxh7+ Dxh7 44.Dxf8+ Dg8 45.Dxd6 Da8** Zákeřné, přesto nepostačující. **46.Kg1 Da7 47.Kf1?** Jo, v časové tísní se dějí věci. Bílý mohl ukončit oboustranné trápení výměnou dam 47.Dd8+ a 48.Dd7+. **47...Je7 48.Ve3?** Ted' šlo vyměnit dámy jiným, méně drastický způsobem: 48.Dd4+ a 49.Ve5. **48...Vd5!** Karta se úplně otočila a na oplátku jsem zase vyhraný já. **49.Vh3+ Kg7** Lepší bylo Kg8, ale i tento tah měl stačit. **50.Da3 Dd4??** Takový tah rozum nebere. Poslední tah před kontrolou hubí vše a jsem to nakonec já, kdo musí balit fídlátka. Stačilo b4 nebo ještě silněji Vd2 51.Vf3 a pak b4 a pro bílého není záchrana. **51.Dxe7+ 1-0**

S Lubošem Pokorou jsem se v časové tísní zachoval příliš pokorně a **neviděl nádherný dvoutahový mat**. Pokora mě pak pokořil. Skóre zůstalo v plusu 2 1/2 - 1 1/2 (+2=1-1).

45. Pokora Lubomír Baník Habartov (1930) - Novák Jaromír Sokol Klatovy (1920)

C00 Čigorinova francouzská.

1575. Materiálový ekvivalent několikrát změněn.

Klatovy, 8.7.2012.

Čas: bílý 2 hodiny 27 minut,

černý 2 hodiny 28 minut.

20. OPEN Klatovy 2012. 9. utkání.

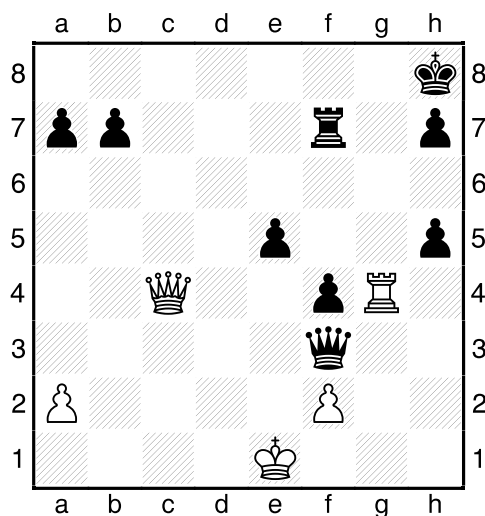
Tématický okruh: Divoké partie.

Postavení po 50. tahu černého.

1.e4 e6 2.De2 Překvapení: Soupeř hraje starobylost Čigorinovu variantu. Reaguji také překvapivě: Táhnou podruhé stejným pěšcem, protože soupeř si do otevřené hry nevhodně vyvinul dámu, která brání střelci f1 ve vývinu. **2...e5 3.Jf3 Jc6 4.c3 d6 5.h3** Starý opatrník Luboš dobře ví, že po okamžitém **5.d4 exd4 6.cxd4 Sg4** by měl problémy. **5...Se7 6.d4 exd4 7.cxd4 Jf6 8.Jc3 0-0 9.Se3 d5** Nepříjemné překvapení. **10.e5 Je8** Komplikace po **Je4** jsou mi cizí, i když za vzniklou pozici by stály. **11.Vd1 a6 12.a3 Ja5 13.Dc2 f5 14.g3** Další opatrnický tah. Více problémů bych měl po **14.Sd3**. **14...c6 15.Sd3 Jc4 16.Sxc4 dxc4 17.d5** Dostává se k drtivému útoku, který vyřeším obětí dámy za věž a střelce. **17...cxd5 18.Jxd5 b5 19.Jf6+** Více by mě bolelo **19.Jb6**. **19...Sxf6 20.Vxd8 Sxd8 21.0-0 Sc7?** Chyba, kterou mohl soupeř ztrestat **22.Sc5**. **22.Sf4 Sb7 23.De2 Se4 24.Je1** Dobrovolně vyřazuje ze hry svou věž. **24...Sb6** Dvojice střelců se pěkně rozehrává. Soupeř se v nezvyklé pozici necítí ve své kůži. **25.Se3 Sa5 26.Sc5 Vf7 27.f3 Sc6 28.g4 Vd8 29.Sb4 Sxb4 30.axb4 Vfd7** Dvojice střelců bohužel zmizela s povrchu zemského, zato mám zdvojené věže a dobrou souhru figur. **31.e6 Vd2 32.e7 V8d6** 3 zadní figury se ideálně překrývají. Pěšec e7 překáží bílému, mně poskytuje ochranu. Škoda jeho role v závěru partie. **33.De3 Vxb2 34.gxf5** Na šachovnici se objevil další neškodný pěšec. **34...Vxb4 35.Vf2 Vb1 36.Kg2 Sd7 37.Jc2 Sxf5 38.Jd4** S nabídkou remízy. Ale proč brát remízu v pozici, kde mám za dámu dost materiálu, ideální souhru figur a soupeři stále něco hrozí. Počítač také vyhodnocuje pozici okolo -2,5. **38...Sd7 39.f4 Sc8 40.f5 Sb7+ 41.Kg3 Vd1 42.Vd2 Vb1** Teď byl čas na výměnu věží a tím otupení bílých sil a začít uplatňovat volné pěšce. **43.Kf4 Vf1+ 44.Vf2 Vb1** Viz předchozí poznámka. **45.Vc2** Důkaz, jak se bojí postupu pěšců. **45...Vh1 46.Vf2 Vh6 47.Kg4 Sc8** Nešlo **V1xh3** pro **48.De6+** s divokými zápletkami. **48.Vf3 Vg1+ 49.Vg3?** To je ovšem ztráta věže. Nešlo ani **49.Dxg1** pro **Vg6+** a ztrátu dámy. **49...Vg6+ 50.Kh4 V6xg3** Pozici totálně prohranou pro bílého hodnotí počítač -10,54.

51.De5 Vd3? Zazmatkování v důsledku časové tísně. V pozici byl nekrytelný 2tahový mat **g5+** a jak po **52.Kh5**, tak po **52.fxg6** matí **Vxh3#**. **52.Dd5+ Kh8 53.Dd8 Vxd4+?** I teď **g5+** vedlo do matu. **54.Dxd4 Vf1** To je ovšem konec černého. Ještě šlo **Sxf5 55.Dxg1 Kg8 56.Da7 Kf7** a pěšec e7 padne za pěšce a6 a b5. Pak podle počítače lze sotva uplatnit převahu dámy s pěšcem h proti střelci a jezdcí s volným a krytým pěšcem c4 a pěšci g7 a h7. **55.Dd8 g5+** Příliš pozdě. **56.Kh5 Kg7 57.Dxe8 Vxf5 58.Dxc8** Horror o tom, jak se dá totálně vyhraná pozice prohrát. Zato pro diváky to byla pochoutka. Seběhlo se jich, no... neurekom. Byla to totiž skoro poslední partie závěrečného kola turnaje a zdržovala vyhlášení výsledků. **1-0**

Úplně nakonec uvádím partii, s kterou jsem při psaní knihy vůbec nepočítal. Vznikla v 22. OPENU Klatovy 30.6.2014 a dostala až číslo 182. Mým soupeřem byl 13letý Jan Miesbauer z Písku zařazený mezi celostátní „talenty“. V zahájení mě dostal pod tlak a tak jsem musel hrát hazardně a „kouzlit“. Však se také kamarádi **podívovali nad divokým průběhem neodpovídajícím mému stylu**. V boji mládí proti stáří hrály velkou roli nervy....

182. Miesbauer Jan Sokol Písek (2001) - Novák Jaromír Sokol Klatovy (1911)

B03 Aljechinova.

1622. Nádherné obraty v ostré šavlovačce.

Klatovy, 30.6.2014.

Čas: bílý 1 hodina 57 minut,

černý 1 hodina 46 minut.

22. OPEN Klatovy 2014. 3. utkání.

Tematický okruh: Divoké partie.

Postavení po 30. tahu bílého.

1.e4 Jf6 2.e5 Jd5 3.d4 d6 4.c4 Jb6 5.exd6 cxd6 6.h3 g6 7.Jf3 Sg7 8.Se2 0–0 9.Jc3 e5 Na opatnickou hru soupeře odpovídám agresí. **10.Se3 f5 11.Db3 Kh8** V hledáčku dámy není radno králi pobývat. **12.dxe5 Sxe5** Ted' se dostavilo nepříjemné loupání v zádech. Po přirozeném dxe5 se mi zdála pozice strategicky prohraná a tak jsem zvolil tento antipoziční tah s cílem "kalit vodu". Kupodivu mi záměr vyjde, když bílý místo logického zisku dvojice střelců začne koketovat s útokem na krále. **13.Vd1 Df6 14.Jb5 J8d7** Aspoň jedna figura vyvinuta, jezdec b6 podpořen a věž získala ústupové místo. **15.Sg5 Dg7 16.h4 Sxb2** Honem, honem, abych vyrovnal očekávanou ztrátu pěšce d6. **17.h5** To se ale neděje, bílý dává přednost bezhlavému útoku. **17...Se5 18.Jxe5** Teprve teď koná bílý to, co měl udělat už v 13. tahu. **18...dxe5 19.Vd6 Jc5 20.De3 gxf5** Do kyselého jablka je nutno kousnout. A to ještě netuším, jak významný forpost jsem vytvořil pro povaleče na c8. **21.Sh6 Dxc2 22.Sf3?** Rychle vyhrával mezišach 22.Dxe5+ a teprve pak 23.Sf3. **22...Jxc4** Čtvrtý bílý pěšec přibyl do černé sbírky a zároveň je aspoň na okamžik pokryt slabý pěšec e5. To však po 23.Sxg2 Jxe3 24.fxe3 Vg8 25.Sd5 Sd7 26.Sxg8 Vxg8 27.Jxa7 Vg6 28.Sf8 je žalostně málo. **23.Dxc5** Tím se dostává bílý na šikmou plochu. Vidina napadení 2 černých figur je šálivá. Já budu za nechtěné výpomoci soupeře rychlejší. Teprve teď se projeví chybnost koncepce, která opomenula uvést krále do bezpečí **23...Dxf3 24.Vh4 f4** Lepší bylo Vg8 a bílý by byl moc rád za věčný šach. **25.Dxc4 Sg4 26.Vd7??** Místo, aby sebral věž 26.Sxf8, když už to neudělal o tah dříve, cpe svou věž do lačného chřtánu mého střelce. **26...Sxd7 27.Sxf8** Pozdě bycha honiti. **27...Vxf8 28.Jd6** Tady toho kobylka moc nepořídí, ale co jiného? **28...Sg4 29.Jf7+** Už nic nepomůže. I pod matem si dovolím efektní závěr. **29...Vxf7 30.Vxg4** Ted' přijde smršť zničujících šachů.

30...Dh1+ 31.Ke2 f3+ 32.Kd2 Vd7+ 33.Kc2 Dd1+ Černá věž je pokrytá, zatímco bílá v následujícím tahu nepřežije. **0–1**

7. Oběť.

Pod číslem 12 jsem v počítači do políčka Komentátor schraňoval oběti. Je jich 36 z 685 mých vybraných dobrých partií. Je to málo nebo moc? Z hlediska uveřejnění rozhodně moc. Proto musím vybírat. Nejprve však malé teoretické rozjímání.

Musíme rozlišovat mezi promyšlenou obětí a „obětí“, za kterou se skrývá obyčejná chyba. Každý z nás to poznal. Udělal „chybu“ a teprve dodatečně zjistil, že to byla korektní oběť.

A pak se s ní chlubil. Co je častější? Oběť nebo „oběť“?

Oběti lze členit z různých hledisek. Prvním je hledisko přijetí oběti soupeřem čili členění na **odmítnuté a přijaté**. K přijetí oběti je soupeř obvykle dovlečen vynucenými tahy či neodvratnými hrozbami nebo zvedl naši rukavici a chce nás přesvědčit, že oběť je nekorektní.

Naopak soupeřova úvaha o odmítnutí oběti je podstatně ovlivněna skutečností, zda při ní utrpěl materiálovou újmu. Pokud se tak nestalo, může pouze litovat, že si nepochutnal na chutném (ale často otráveném) soustu jako jsou gambitoví pěšci. Pokud nám však při oběti zůstalo něco „za nehty“, musí odmítnutí velmi zvážit. Výsledek úvahy o odmítnutí oběti je často dán nedostatkem sebevědomí soupeře a vírou v náš lepší úsudek než je jeho vlastní.

Další členění je na **oběti kombinační a oběti poziční**. Při kombinační oběti si její aktér myslí, že dohlédl do konce akce. Na něm vidí buď mat nebo materiálový či aspoň poziční zisk čili že je oběť korektní. Kombinačních obětí je většina, takže je dám na konec kapitoly.

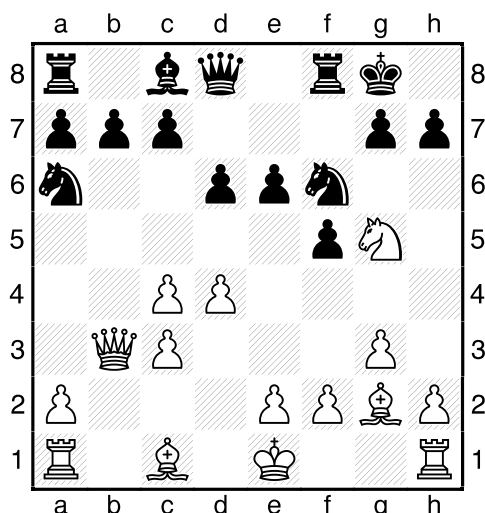
Zvláštní formou kombinační oběti je **pseudooběť**. To je obvykle efektní tah tvářící se jako oběť, ve skutečnosti jí však není. Buď ji očividně nelze přijmout nebo její přijetí má za následek okamžité destruktivní účinky, obvykle velkého rozsahu.

Jiné členění je **podle výše oběti**, kterou do partie vložíme: pěšec, kvalita, figura, věž a dáma. Král je na oběť příliš cenný, jeho „oběť“ partie končí v neprospěch obětujícího.

Někdy se obětní kombinace skládá z několika komponentů, např. pěšce a kvality, nebo i celé série obětí, což je možno libovolně kombinovat např. oběť pěšce, střelce a dámy atd.

Konkrétní látku začneme **odmítnutím oběti**. Nestává se často, že kromě gambitového zahájení soupeř oběť odmítne. Většinou je to tehdy, když si spočítá nebo pouze tuší, že odmítnutí oběti mu přinese menší ztráty než její přijetí. Někdy může přinést odmítnutí oběti nějakou výhodu pomocí mezitahu. Ve své praxi si na to však nevzpomínám.

Hned na počátku šachové kariéry jsem obětoval dámu proti přeborníku Plzeňského kraje. Slavoj Kadera **můj dárek s díky odmítl**, pak mě v divoké partii prohnal, ale nakonec jsem vyhrál. Díky tomu jsem s ním ve skóre aktivní 4 - 3 (+3=2-2).

46. Novák Jaromír Keramostroj Klatovy - Kadera Slavoj ČSD Plzeň

A91 Holandská.

15.Z. Cennost této partie spočívá v oběti dámy v zahájení.

Klatovy, 26.4.1953.

Čas nezaznamenán.

Finále Plzeňského krajského přeboru družstev 1953.

Keramostroj Klatovy - ČSD Plzeň 2 1/2 - 5 1/2.

2. šachovnice.

Tématický okruh: Oběť.

Postavení po 9. tahu černého.

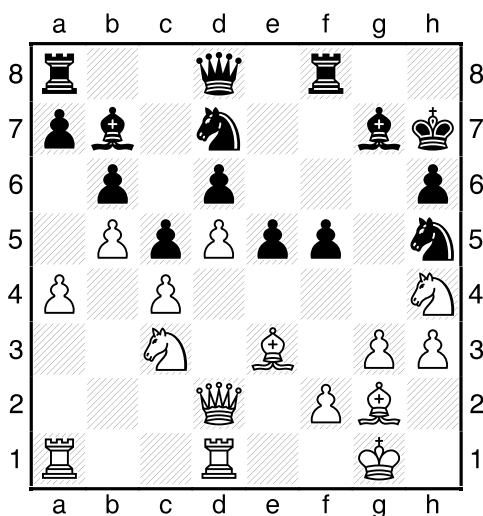
1.d4 f5 2.g3 Jf6 3.c4 e6 4.Sg2 Se7 5.Jc3 0-0 6.Jf3 Sb4 7.Db3 Sxc3+ 8.bxc3 d6 9.Jg5 Ja6?! Tah sporné hodnoty.

10.Sxb7!! Oběť dámy, kterou si nakonec černý netroufne přijmout, protože by nakonec splakal nad výdělkem či spíše nad prodělkem. **10...Vb8 11.Sxc8 Dxc8** Po přijetí oběti Vxb3 12.Sxe6+ Kh8 13.axb3 Db8 14.0-0 Db6 15.Jf7+ Vxf7 16.Sxf7 má bílý za dámu 2 věže a 2 pěšce a nádavkem dvojici střelců proti 2 kulhavým herkám. I tak bílý na tomto litkupu vydělal zdravého pěšce, byť je to dvojpěšec. **12.Dc2 e5 13.0-0 f4** Černý musí hrát na útok a otevření sloupců e a f. **14.Kg2** Lepší bylo 14.e3. Ale ani tah v textu není špatný. **14...h6 15.Je4 De6 16.d5 Dd7 17.Jxf6+ Vxf6 18.f3** Ted' už by se ovšem 18.e3 rovnalo sebevraždě.

18...h5 19.Sd2 Jc5 20.Vab1 Ve8 Černý měnit nechce, věž bude potřebovat pro útok **21.e3** Studánky v centru se budou brzy otvírat. **21...h4 22.g4** Perspektivnější než tato blokáce se zdá **exf4. 22...fxe3 23.Sxe3 e4 24.h3** Začínám klouzat po šikmé ploše. Lépe bylo vyměnit lehké figury po **24.Sxc5. 24...exf3+ 25.Vxf3 Vxf3 26.Kxf3 Df7+ 27.Df5** Počítač už hlásí výhodu černého neuvěřitelných 3,75. **27...De7 28.Sxc5 De2+ 29.Kf4 dxc5?** Po vložení mezišachu **Dd2+ 30.Kf3** nešlo zabránit ztrátě dámy tahem **Vf8**. Ted' už mám výmluvu na **g5**. Mechanické vzetí figury v časové tísní mě opět vrací do mírné výhody. **30.Kg5 De3+ 31.Kxh4 Dh6+ 32.Dh5?** I já jsem byl v časové tísní a oplácím chybu chybou. Po **Df6+ 33.Dg5 Df2+ 34.Kh5 Dg3 35.h4 Ve5** přijdu o dámu. **32...g5+? 33.Kg3 Dd6+ 34.Kg2 Ve2+** Tady už se otazníky nedělají. Černý si uvědomil, že mu zbývá jen pokusit se za cenu věže o věčný šach. Bílý král si však svůj pelíšek najde. **35.Kf3 Vf2+ 36.Kxf2 Df4+ 37.Ke2 Dxc4+** Po **De4+** a **Dxb1** má sice černý věž zpátky, ale na krku prohranou dámskou koncovku s několika pěšci méně. **38.Kd2 Dxd5+ 39.Kc1 Dh1+ 40.Kb2** Cenná výhra s přeborníkem kraje. Zároveň to byla, kromě 3 remis, jediná výhra klatovského družstva v zápasu, který jsme prohráli 2 1/2 - 5 1/2. Kontumaci ženské šachovnice v náš neprospěch, která byla nově zavedena, do výsledku nepočítám. **1-0**

Nejčastěji se odmítá oběť jezdce. Důvod? Asi proto, že to je nejčastější figurová oběť. Ve své sbírce mám 4. Jedna je s budoucím mezinárodním mistrem. V té době mu bylo 16 let a ještě cítil ostych před přeborníkem oddílu.

47. Novák Jaromír TJ Klatovy - Orság Milan TJ Klatovy

E68 Královská indická g3.

776. Skalp budoucího mezinárodního mistra.

Klatovy, 4.4.1980.

Čas: bílý 45 minut, černý 1 hodina.

56. přebor oddílu TJ Klatovy 1980. 14. utkání.

Tematický okruh: Oběť.

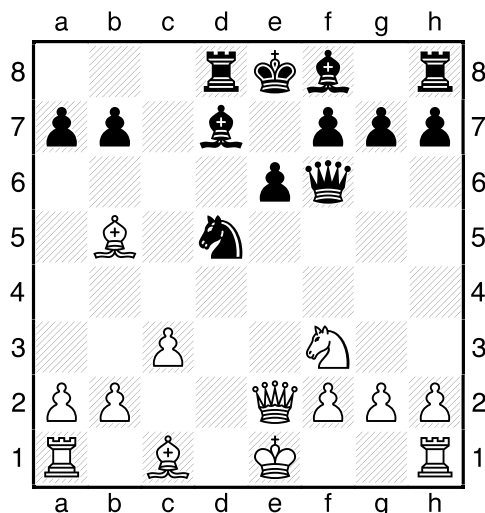
Postavení po 18. tahu černého.

1.d4 Jf6 2.c4 g6 3.g3 Sg7 4.Sg2 0-0 5.Jf3 d6 6.0-0 Jbd7 7.Jc3 e5 8.e4 Soupeři **e4** nikdy nedovolím. **8...h6** Zbytečná obava. Střelce stavím na **e3**, ne na **g5**. **9.h3** Proto také preventivně zabraňuji výpadu **Jg4**. **9...c6 10.Se3 Dc7 11.Dd2 Kh7 12.Vfd1 b6 13.b4 Sb7 14.d5 c5 15.b5 Jh5 16.Jh4 Dd8 17.a4 f5?!** Přehnaná aktivita neskončí

dobře. **18.exf5 gxf5**

19.Jxf5! Motiv přilákání figury. **19...Df6** Přijetí oběti by bylo ztrestáno ztrátou kvality **20.Se4** a **21.g4. 20.Se4 Kh8 21.Sxh6** Ted' už praktici hrají na dřevo, ne na krásu. **21...Sxh6 22.Dxh6+ Dxh6 23.Jxh6** Podle hesla nezapomenutelného Josefa Matouše: "S 2 pěšci více kráčí vítězství vstříce." **23...Jdf6 24.a5** Byla to jedna ze 2 Milanových porážek v tomto turnaji. V té době začínal 23. přebor okresu Klatovy. Ten již vyhrál stejně jako následující 57. přebor oddílu TJ Klatovy a nastartoval hvězdnou šachovou kariéru mezinárodního mistra. **1-0**

I u dalších 3 ukázek se lze kromě zamyšlení, proč soupeř oběť odmítl, něčím poučit. U Kročiana **mezitahy černého jezdce**, u Vorlíčka **systematickým tlakem bílého** v Maróczyho systému až k oběti jezdce, ale i tvrdošíjným odporem soupeře a u Sporky **jak dlouho trvalo přivést do hry zatoulaného jezdce h6**.

48. Kročian Ján Myjava - Novák Jaromír TJ Klatovy

B22 Ponzianiho sicilská.

171.K. Oběť, kterou nešlo dost dobře přijmout.

28.1. - 2.11.1981.

Čas: bílý 125 dní, černý 79 dní.

Polofinále KŠ 20. mistrovství ČSSR skupina D 1981/1982.

Tematický okruh: Oběť.

Postavení po 13. tahu bílého.

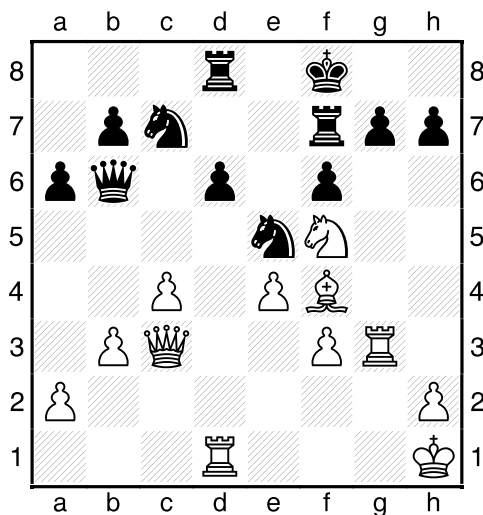
1.e4 c5 2.c3 Jf6 3.e5 Jd5 4.d4 cxd4 5.Dxd4 e6 6.Jf3 Jc6 7.De4 d6 8.Jbd2 Jxe5 9.Jxe5 dxe5

10.Dxe5 Df6 11.Sb5+ Sd7 12.De2 Bílý se vyhýbá ke své škodě výměnám, které důsledně nabízím. Výsledek se dostaví nečekaně brzy a bude katastrofální. Je neuvěřitelné, jak 2 neopatrné tahy, 12. a 13., dokáží slibnou pozici přivést do zkázy. **12...Vd8 13.Jf3**

13...Jxc3! Jednoduché, elegantní a účinné. Bílý se nemůže vyhnout materiální újmě. Zvláštní potěšení by mi způsobilo přijetí oběti: **14.bxc3 Dxc3+ 15.Jd2 Dxa1 16.0–0 Dxa2** s 3 pěšci a kvalitou navíc a vyholeným dámským křídlem bílého. **14.Sxd7+ Vxd7 15.Sg5 Jxe2 16.Sxf6 Jf4** Kobylka se utrhlá ze řetězu a řadí jako Zorro mstitel. **17.Sd4 Jxg2+ 18.Kf1 Jh4** Další nepříjemné překvapení pro bílého, který počítal najisto s Jf4, neboť tento tah nabízel s tím, že pak si vezme pěšce a7 a zmenší svou ztrátu na 1 pěšce. Takto bude mít méně o pěšce 2, musí vyměnit silného střelce a zůstane mu kulhavá kobyla. V partii už se dále nic zajímavého nestalo, až na to, že bílý se ještě bránil půl roku. **19.Sxg7 Sxg7 20.Jxh4 Sxb2 21.Vb1 Sf6 22.Jf3 Ke7 23.Ke2 Vc8 24.Vhc1 Vc3 25.Vxc3 Sxc3 26.Vb5 f5 27.Vb3 Sf6 28.Jd2 e5 29.f3 b6 30.Je4??** Přepsání, v korespondenčním šachu nic neobvyklého, už na výsledek partie stejně nemá vliv. **30...fxe4 0–1**

Již jsem se zmínil o Hartmanicích jako o místě, kde se šachy uchytily. Dříve byla takovým místem odlehlá vesnička **Strašín** na pomezí s okresem Prachatice. Tam se v druhé polovině minulého století sešli 3 šachisté: Vorlíček, Škanta a třetím byl zedník Bohumil Vachoušek. O tom jsem byl přesvědčen, že je řídící učitel, až při pátrání po jeho křestním jméně na obecním úřadě Strašín koncem roku 2014 jsem byl vyveden z omylu.

Váleli to jen mezi sebou, na organizovaný oddíl ani nepomysleli. Truhláři Karlu Vorlíčkovi to nestačilo. Několikrát si zahrál v přeboru okresu Klatovy, ale především se věnoval korespondenční hře. Z té je i naše partie. Skóre 3 1/2 - 1 1/2 (+3=1–1).

49. Novák Jaromír TJ Klatovy - Vorlíček Karel Strašín

B20 Sicilská 2.c4.

63.K. Po oběti se soupeř ještě urputně bránil 30 tahů.

15.1.1973 - 17.4.1974.

Čas: bílý 179 dní, černý 225 dní.

4. Západočeský krajský přebor KŠ finálová skupina 1973/1974.

Tematický okruh: Oběť.

Postavení po 25. tahu černého.

1.e4 c5 2.c4 Mé oblíbené vplutí do vod Maróczyho systému. 2...Jc6 3.f4 e6 4.Jf3 d6 5.d4 cxd4 6.Jxd4 a6 7.Se3 Se7 8.Jc3 Jf6 9.Se2 0-0 10.0-0 Je8 11.Dd2 Sf6 12.Vad1 e5 13.Jf3 exf4 14.Sxf4 Slabina d6 je bolestivější než slabina e4. 14...Db6+ 15.Kh1 Sxc3 Černému pod tlakem povolují nervy a vzdává se dobrovolně silného střelce. 16.Dxc3 Jf6 17.Jd2 Sg4 18.Sf3 Sxf3 Je problematické posilovat mou slabinu e4 a ještě si na sebe otvírat průvan po sloupci g. Ale ani počítač nevidí lepší možnost. 19.gxf3 Je8 Stejný manévr jako v 10. tahu. Tentokrát uvolňuje pole f6 pěšci. 20.Vg1 f6 21.Jf1 Vd8 22.b3 Je5 23.Vg3 Vf7 24.Je3 Jc7 25.Jf5 Kf8

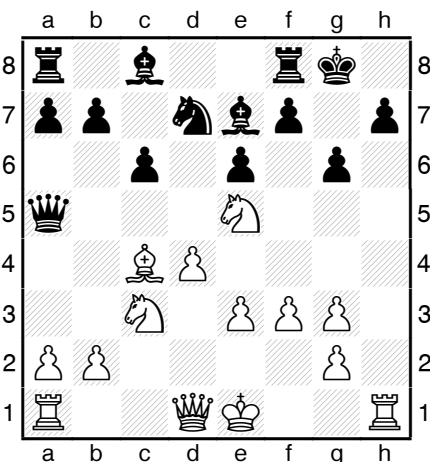
26.Jxg7! Ani útěk krále nezabránil této oběti, kterou se černý neodvážil přijmout. Přesto to bylo lepší. 26...Dc6 27.Sh6 Ted' zinkasuji další dividendu - kvalitu. Karel Vorlíček ze Strašína je však zavilý soupeř, který bojuje do posledního dechu a brání se vynalézavě. 27...Jg6 28.Je6+ Ke7 29.Jxd8 Kxd8 30.Dd4 Ke7 31.Se3 f5 32.exf5 Vxf5 33.De4+ Ve5 34.Dxc6 bxc6 35.Ve1 Kd7 36.Vh3 Ve7 37.Sd2 Vf7 38.f4 Jf8 39.Vh5 Jfe6 40.Vf1 d5 41.Sa5 dxc4 42.Sxc7 Kxc7 43.bxc4 Jd4 44.f5 Kd6 45.f6 c5 46.Vf2 Odřezávám jezdci 2. řadu a zároveň nabízím soupeři 10 tahů v naději, že se vzdá. Soupeř však přijímá jen tahů 6 a bojuje dál. 46...Je6 47.Vd5+ Kc6 48.Vff5 Jd4 49.Vxc5+ Kb6 50.Kg2 Jxf5 51.Vxf5 Kc6 52.Kf3 Kd7 53.Kf4 Ke8 54.c5 Vc7 55.f7+ Kf8 56.Ke4 1-0

Již jsem se zmínil, že **Horažďovice** jsou šachově mrtvé a to totálně. V **Sušici** se aspoň snaží Jan Schödelbauer pracovat s mládeží a jiný Sušičan František Kamposh startuje v soutěžích družstev za Šachklub Sokol Klatovy, ale v Horažďovicích organizované ani t'uk.

A jaká to dříve bývala šachu zaslíbená bašta! Zasloužil se o to zubní technik František Michálek a jeho manželka Božena, která hrála ženský korespondenční šach na nejvyšší úrovni. S Michálkem mám první partii z roku 1953 a poslední z roku 1988. Ted' v červenci 2014 jako myšlenkově stále čilý vdovec na prahu devadesátky žije v domově důchodců.

S Božetěchem Sporkou mám sice skóre 8 - 0, ale pro tématickou vhodnost jeho partií jsem z nich do knihy vybral 3. Z 8 vzájemně sehraných partií se jich 6 odehrálo v přeboru okresu Klatovy a 2 v zápasech TJ Klatovy - Sport Horažďovice. Oba zápasy jsme vyhráli těsně 4 1/2 - 3 1/2 a obě partie skončily jako poslední a rozhodly o vítězství v zápasu.

Největší rozkvět doznal horažďovický šach mezi roky 1976 a 1985. Kromě Božetěcha Sporky, který se nyní šachově vyžívá v Sokolu Písek, Jana Straky (trojnásobný medailista v přeborech okresu Klatovy, nyní v Plzni) a třetího S Vladislava Stulíka zde hrál pedagog na gymnázium v Sušici Jan Štěpáník, Jiří Zahnbauer a další. V té době tu provozoval svou lékařskou praxi MUDr. Stanislav Kuba (viz partie 36.) a do vzdáleností nejbližšího oddílu sem přestoupili i bezprizorní hráči ze Strašína Jan Škanta a Karel Vorlíček (partie 124. a 49.).

50. Novák Jaromír TJ Klatovy - Sporka Božetěch Sport Horažďovice

D37 Poloslovanský dámský gambit.

863. Oběti jezdce se černý polekal a odmítl ji.

Klatovy, 23.3.1984.

Čas: bílý 2 hodiny, černý 1 hodina 47 minut.

27. přebor okresu Klatovy 1984. 8. utkání.

Tématický okruh: Oběť.

Postavení po 12. tahu černého.

1.d4 e6 2.c4 d5 3.Jc3 Jf6 4.Jf3 Se7 5.Sf4 c6 6.e3 0-0 7.Sd3 dxc4 8.Sxc4 Zatím kromě tahu 5.Sf4 nic neobvyklého, obyčejná válka o tempo. 8...Jh5 9.Sg3

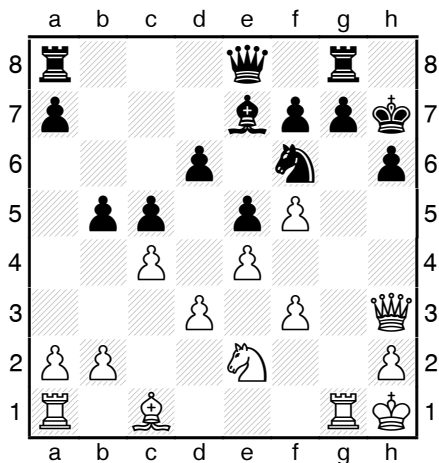
Da5 10.Je5 g6 11.f3 Jxg3 12.hxg3 Jd7

13.Jxf7!? Odvážná oběť jezdce, kterou si však černý netroufl přijmout. Ted' půjde

o uplatnění převahy pěšce a využití slabiny na e6. To druhé se mi sice nepodaří, ale to první ano. **13...Jb6 14.Jh6+** Na tomto poli jezdec nadlouho zamrzne. **14...Kg7 15.Sb3 Jd5 16.Dd2 Sb4 17.Vc1 Dc7 18.Kf2 Jf6 19.Dd3 Sxc3 20.bxc3 Sd7 21.e4 e5** Také slabinu na e6 černý vyspravil. **22.d5 cxd5 23.Sxd5 Vad8 24.c4 Sc6 25.De3** Obranu zatoulaného jezdce převzala dáma a uvolnila tak ruce věži h1. **25...Da5 26.Vc2 Da4 27.Ve2 Vc8 28.Vb1 b6 29.Kg1 Sxd5 30.cxd5 Vc2** To není šťastný nápad, protože se sloupce c zmocním já a budu strojit úklady černému králi. **31.Vxc2 Dxc2 32.Vc1 Da4** I zde se černý obává obět' pěšce a2 přijmout a organizuje obranu pomocí Jd7. Všimněte si, jak díky uvolnění pole h2 a dvojpěšci na sloupci g má bílý král naprostou bezpečnost před eventuálními šachy dámou. **33.Vc7+ Jd7 34.Jg4** To ovšem dovolilo únik bílého jezdce z babylonského zajetí, ale také černé věži organizovat obranu na 7. řadě. **34...Vf7 35.Dc3 Dd4+** Hrozba matového útoku nutí černého k nevýhodné výměně dam. Přejít do koncovky, což byl můj cíl od 14. tahu, budu mít oslazen pěšcem a7. **36.Dxd4 exd4 37.Vxa7 h5 38.Jf2 Jc5 39.Vxf7+ Kxf7** V jezdcové koncovce se bude černý bránit ještě 23 tahů, ale po vypořádání se bílého krále s drobnými možnostmi černého přijde ke slovu zatím nepohnutá mlčící pěšcová falanga. **40.Kf1 Ja4 41.Ke2 Jc3+ 42.Kd3 Jxa2 43.Kxd4 Jc1 44.Kc4 Je2 45.Jh1** Ani tohoto zdánlivě trapného postavení jezdce "na hanbě" se neštítím, protože černý nemá smysluplné tahy a pád pěšce b6 odvrátit nemůže. **45...Ke7 46.Kb5 Kd6 47.Kxb6 g5 48.Kb5 Ke5 49.Kc4** Dobře si prohlédněte vzájemné postavení bílého krále a černého jezdce. Diagonální opozice těchto 2 figur je z hlediska krále neoptimálnější, protože jezdec potřebuje 3 tahy, aby napadl pole bílého krále. V praxi jde toto pravidlo uplatnit na jakémkoliv pole, kde stojí soupeřův kámen. **49...h4 50.Kd3 Jc1+ 51.Kd2 Jb3+ 52.Ke3 Jc5 53.gxh4 gxh4 54.f4+** Mlčící většina silně promluvila a černý ztrácí řeč. **54...Kf6 55.Jf2 Jd7 56.Jh3 Kg6 57.Jg5 Kh5 58.Kf3 Jf6 59.d6 Kg6 60.e5 Jd7 61.e6 Jf6 62.d7 1-0**

Poziční oběti jsou především v gambitových zahájeních, v dalších fázích partie se vyskytují podstatně méně. Poměrně vzácným živočichem je u mne poziční oběť ve střední hře. Mám na ni 4 příklady. Nemohu se však chlubit, že první 2 případy byly prvoplánově poziční obětí. V prvním jsem přehlédl skrytou soupeřovu možnost, druhý vznikl po chybě.

Na úvod dávám **svou nejlepší životní partii**. V ní jsem si spočítal, že za obětovanou věž dostanu nejen okamžitě 2 pěšce a útok, ale soupeř musí vrátit obratem zpět věž tahem Vg6. Na kombinaci vydělám pěšce, útok a pochroumaný úkryt soupeřova krále. Soupeř byl však lstivý a objevil tichý tah umožňující králi útěk. Tím dostala kombinační oběť punc obětí poziční. I tak hodnotil počítač, ke kterému jsem se dostal až za 10 let a nikdy ho ke hře nepoužíval, složitou pozici v můj prospěch + 0,38. V ní se černý neorientoval, poztrácel řadu pěšců (v konečné pozici to byli 4, takže další kuriózní partie), i když si převahu střelce udržel. Nakonec jsem situaci řešil obětí i druhé věže - své poslední figury, aby dvojice spojených pěšců ulovila soupeřovu věž, jak jsem signalizoval v kapitole A.4. Chytání střelce.

51. Novák Jaromír TJ Klatovy (2190) – Jóny František Kežmarok (2100)

B20 Sicilská 2.c4.

278.K Poziční oběť věže.

20.2.1989 - 18.4.1990.

Čas: bílý 179 dní, černý 197 dní.

Čtvrtfinále KŠ 25.mistrovství ČSSR skupina A 1989/1990.

Uveřejněno v Korespondenčním šachu 5/1991

str. 12 - 13 a v časopisu Šach 6/1993 str. 128 - 129.

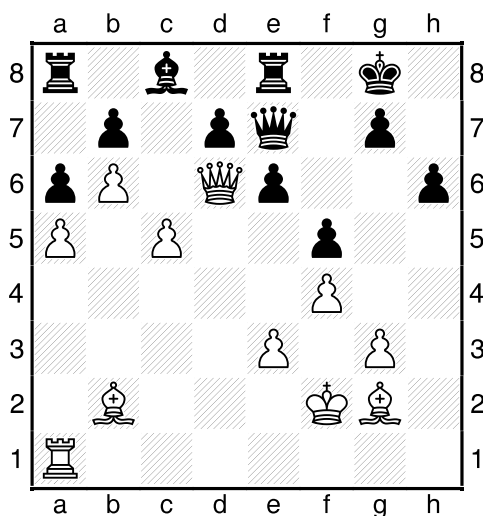
Tematický okruh: Oběť.

Postavení po 16. tahu černého.

1.e4 c5 2.c4 Jc6 3.f4 d6 4.Jf3 Jf6 5.Jc3 Sg4 6.Se2 e5 7.d3 Se7 8.0–0 0–0 9.f5 h6 10.De1 Jd4 11.Dg3 Jxe2+ 12.Jxe2 Sxf3 13.gxf3 Lákavé 13.Sxh6 se po Sg4 ukáže jako zrádná chiméra. **13...Kh7 14.Kh1 De8 15.Vg1 Vg8** Králové, dámy i věže tančí v rytmu, bílé však útočně, černé obranně. **16.Dh3 b5**

17.Vxg7+!! Poziční oběť věže, po které bílý požene černého krále 11 tahů z h7 až na a3 a cestou posbírá 6 černých pěšců. **17...Vxg7 18.Sxh6 Sd8** Lstivý tah umožňuje útěk králi. **19.Jc3 Dc6** Dává rozhodující tempo po garde 21.cxd5. Nešlo Dg8 ani Dh8 vždy pro Sxg7+ a Vg1+ a černý ztratí dámu. Lepší bylo Dd7. **20.Jd5 Jxd5** Černý musí měnit a vytvořit bílému netypickou pěšcovou strukturu ve tvaru X, protože jinak je pole e7 černému králi nepřístupné. **21.cxd5 Db6** Zde měla černá dáma řadu ústupů, ale všechny vedly do záhuby. **22.Sxg7+ Kxg7 23.Vg1+ Kf8 24.Dh8+ Ke7 25.Dg8!** Tichý, ale tvrdý úder. Dáma musí být při útoku po 7. řadě vpředu. **25...Kd7 26.Dxf7+ Kc8 27.f6 c4** Dává dalšího pěšce za aktivizaci dámy a hrozbu věčného šachu. **28.dxc4 De3** Brání se vynalézavě. Smysl tahu De3 místo Df2 se ukáže po 31. tahu. **29.De6+ Kc7** Zdánlivě měl černý možnost pohybovat se králem jen po polích b8 a c8 a čekat, až mu bílá dáma vyšachuje nejprve pěšce d6 a e5, pak b5, potom se stejnou cestou vrátí na f5 a pěšec se natáhne na f7: Dxd6+, De6+, Dxe5+, De6+, Dd6+, Dc6+, Dxb5+, Dc6+, Dd6+, De6+, De5+, Df5+. Fantastická série 13 šachů. Černý král se však chce schovat na a3. **30.Vg7+ Kb6 31.Dxd6+ Ka5** Ted' se ukazuje přednost tahu De3 před Df2. Kdyby stála dáma na f2, pak zahyne: 32.Da3+ Kb6 33.c5+ Dxc5 34.Vb7+. **32.b4+ Ka4 33.Da6+ Kxb4 34.Dxb5+ Ka3 35.Db3+** Odmítám opakování tahů a jdu do zajímavé koncovky, kde mám 4 spojené pěšce proti střelci. **35...Dxb3 36.axb3 Sxf6** Černý si musí vybrat tohoto pěšce. Kdyby zvolil Kxb3, rychle prohraje po Vg8 a f7. **37.Vb7 a5** Chce zachránit pěšce a. Tím však propásne poslední šanci. Správné bylo okamžité Vc8, po čemž by za pěšce a7 získal 2 pěšce b3 a c4. **38.c5 Vc8 39.c6 Sh4 40.Kg2 Se1** Černý se musí rozhodnout. Pokud zůstane střelec na královském křídle, vyhraje bílý postupem krále. Ve zvoleném pokračování hrozí po Sb4 dobýt pěšce b3 a hrát ještě na výhru, ale schází mu jedno tempo. **41.c7 Sb4 42.Vxb4!** Volba černého je smutná: buď po 42....Vxc7 43.Va4+ Kxb3 44.Vxa5 hrát věžovou koncovku s 3 pěšci méně nebo po vzetí na b4 dva spojení volní pěšci tahy d6 a d7 uhoní černou věž. Volí proto možnost třetí: kapitulaci. **1–0**

K druhé poziční oběti **mě vyprovokoval soupeř**. Stál jsem před volbou: buď ztratit pěšce a po výměně dam mít bezperspektivní pozici nebo podle praktické rady číslo 11 „kalit vodu“ a za aktivní pozici přidat ještě kvalitu. Skóre 1 1/2 - 1/2 (+1=1)..

52. Novák Jaromír TJ Klatovy - Gedeon Josef ZČE Plzeň

E39 Nimcovičova indická 4.Dc2.

304.Z. Totální svázání černé pozice po oběti kvality a pěšce.

Klatovy, 20.10.1985.

Čas: bílý 2 hodiny 5 minut,

černý 1 hodina 53 minut.

Západočeský krajský přebor družstev II. třídy jih 1986. 2. utkání.

TJ Klatovy - ZČE Plzeň C 3 - 5. 1. šachovnice.

Tématický okruh: Oběť.

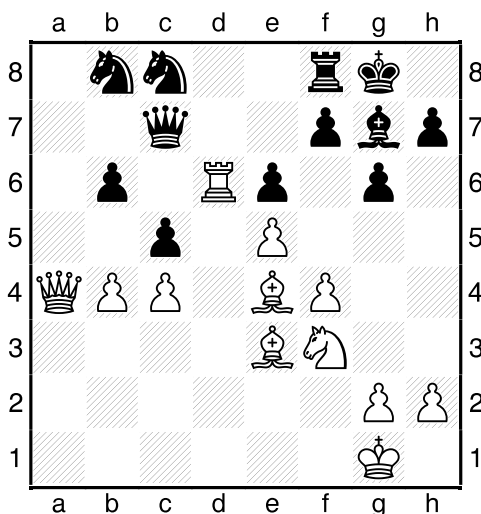
Postavení po 24. tahu bílého.

1.d4 Jf6 2.c4 e6 3.Jc3 Sb4 4.Dc2 c5 Smysl tohoto tahu nechápu. Proč musí střelec napřed táhnout na b4, když se pak musí stejně vrátit pro pěšáka c5. **5.dxc5 0-0 6.Jf3 Jc6 7.a3 Sxc5 8.b4 Jd4 9.Jxd4 Sxd4 10.e3 Se5** Léčka, do které jsem se chytil. **11.f4? Sxc3+ 12.Dxc3 Je4 13.Dd4!** Po 13.Dc2 Dh4+ 14.g3 Jxg3 15.Df2 by jezdec ustoupil s ukořistěným pěšcem na f5 a k dovršení zlého by se vyměnily dámy. **13...Dh4+ 14.g3 Jxg3 15.hxg3** Tak soupeři k pěšci přidávám ještě kvalitu. Budu za to mít dvojici střelců a útok po dlouhé diagonále a soupeř problémy s vývinem obou figur na dámském křídle. Zatímco na mé straně to jsou aktiva a je třeba je hodnotit kladně, u soupeře to jsou pasiva a musí se z jeho hlediska hodnotit záporně. **15...Dxh1 16.Sb2 Dh6** Já bych hrál raději f6, ale počítač je hodnotí stejně. **17.Sg2 f5 18.Dd6** Začíná utahování šroubů černé pozice. **18...Dg6 19.Kf2 h6 20.a4! Df7 21.a5 a6** Vynuceno. Jinak vstoupí na pole a6 bílý pěšec s nedozírnými následky. **22.b5 Ve8** Po axb5 23.cxb5 by se hrozba a6 obnovila. Ale takhle už bude černý hrát zbytek partie s věží a střelcem méně. **23.b6 De7 24.c5** Během 7 tahů je černý totálně svázán. Kdyby teď černý vyměnil dámy Dxd6, byla by po 25.cxd6 jeho pozice z úhlu pohledu diváka komická, ale z jeho úhlu pohledu tragická: musel by hrát proti přesile 2 střelců.

24...Df7 25.Sf3 Kh7 26.Vg1 h5 27.Vh1 Nečekaně mi přichází vhod sloupec h, který na sebe otevřel černý, když konzumoval kvalitu. **27...g6 28.De5 Vg8 29.g4 Dg7** Nenachází lepší obranu než vrácení kvality. **30.Dxg7+ Vxg7 31.Sxg7 fxc4!** Duchaplné, ale nepostačující. **32.Sxg4 Kxg7 33.Sf3 Kf6 34.Vg1 e5 35.Se4 exf4 36.exf4 d5 37.cxd6 Sf5 38.Sxb7 Vd8 39.Vd1 Sc8** Černý při své osvobozovací misi musel vydat 2 pěšáky, takže má poziční převaha se přetavila v zisk pouhého pluspěšáka do koncovky. Ale jací ti mí 2 volní šohajové na 6. řadě jsou siláci, se přesvědčí černý během několika tahů. **40.Sc6 Sd7 41.Sxd7 Vxd7 42.b7 Vd8 43.Vc1 Vb8 44.d7 Ke7 45.Vc8 Kxd7 46.Vxb8 Kc7 47.Vg8 1-0**

Teprve třetí příklad lze klasifikovat jako **úmyslnou poziční oběť**. Za kvalitu jsem však měl 2 postoupnuté spojené volné pěšce, kteří měli v zádech podporu mocné dvojice střelců.

Vašek Pučelík byl tichý a obětavý člen v sedmdesátých a osmdesátých letech minulého století. Skoro po celou tu dobu zastával funkci kapitána B družstva, což byla funkce navýsost nevděčná vzhledem k velké nekázní tohoto kolektivu. Po 20 letech členství odešel studovat do Prahy. Žije v Plzni, ale šachy zaměnil za závodní střelbu. V oddílu se tradovala následující historka: Když jako nováček porazil v přeboru oddílu starého pana Klouda, rozhořčilo to veterána tak, že vystoupil z oddílu. „Když prohrají s nováčkem, nemohu být v oddílu.“ Později se vrátil a omluvil se za „puč proti panu Pučelíkovi“. Skóre 12 1/2 - 1 1/2 (+11=3).

53. Novák Jaromír TJ Klatovy - Pučelík Václav TJ Klatovy

B07 Pircova.

767. Poziční oběť kvality za 2 pěšce.

Klatovy, 4.1.1980.

Čas: bílý 55 minut, černý 1 hodina 22 minut.

56. přebor oddílu TJ Klatovy 1980. 8. utkání.

Tematický okruh: Oběť.

Postavení po 26. tahu černého.

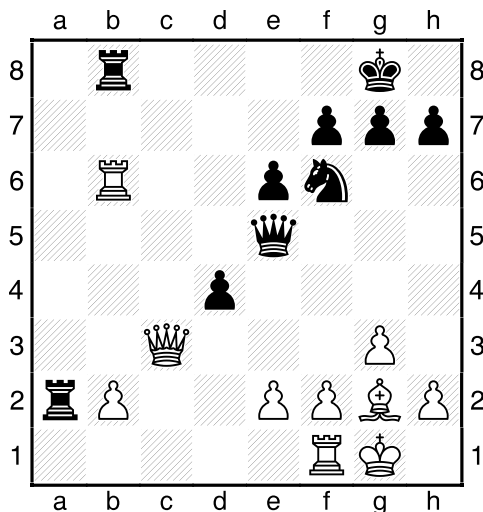
1.d4 g6 2.e4 Sg7 3.f4 Proti Pircově obraně je dobrý nástup centrálních pěchů. **3...d6 4.Jf3 Jf6 5.Sd3 c5 6.dxc5 dxc5 7.0-0 0-0 8.e5 Jd5 9.Se4 e6 10.De2 Dc7 11.c4 Je7 12.Jc3 Jbc6 13.Jb5 Db8 14.Se3 b6 15.Jd6 Sb7 16.a3 a5 17.Vfd1 Dc7 18.Jxb7 Dxb7 19.Vd6 Vad8 20.Vad1**

Dc7 21.Dc2 Ja7 22.Da4 Jec6 23.V1d2 Vxd6 24.Vxd6 Jb8 25.b4 axb4 26.axb4 Jc8

27.bxc5! Poziciční přehrání korunuji obětí kvality za 2 pěšce. Tito 2 pěšci mají několik kladů: jsou volní, spojení, daleko postoupnutí a ještě se mohou pyšnit podporou dámy a dvojice střelců. **27...Jxd6 28.cxd6 Dd7 29.Db3 f5 30.Sd3 Da7 31.Sxb6 Da1+** Šach ze zoufalství mi dává 2 tempa, protože dáma se urychleně navrátí zpět k marné obraně. **32.Kf2 Jd7 33.Sd4 Da8 34.c5 Ve8 35.Sb5** Jak se říká: "Pěšci se zarazí až o rantl." **1–0**

Čtvrtou ukázkou je další úmyslná poziciční oběť, opět kvality. Najdete ji v kapitole G. v partii 174. s Hrivnákem. Vřele doporučuji.

Příkladem na **pseudooběť** je partie z mezistátního zápasu ČSSR - SSSR 1981/1984, který jsme jako republika prohráli 37 1/2 - 62 1/2, ale já byl na 24. šachovnici proti ekonomovi v uhelném průmyslu Sergeji Poletajevovi z Čeljabinsku jako jeden ze 3 plně úspěšných 2 - 0. V partii jsou obsaženy **2 šachové faktory: slabá 8. řada a volný pěšec postoupnutý na 7. řadu**, kde nabývá mimořádnou sílu, navíc krytý nejen věží, ale i dalekonosným střelcem, který přes něho tlačí i na další proměnné pole a8. První faktor jsem využil efektní pseudoobětí dámy k zisku pěšce, druhý efektivní obětí dámy k rozhodujícímu materiálovému zisku.

54. Novák Jaromír ČSSR - Poletajev Sergej Čeljabinsk SSSR

D13 Výměnný dámský gambit.

5.MK. Slabá 8. řada a postoupnutý pěšec b = 2 oběti dámy.

10.11.1981 - 22.7.1983.

Čas: bílý 44 dní + doprava k nám 208 dní,

černý 34 dní + doprava k nim 258 dní.

ČSSR - SSSR KŠ 37 1/2 - 62 1/2. 24. šachovnice.

Tématický okruh: Oběť.

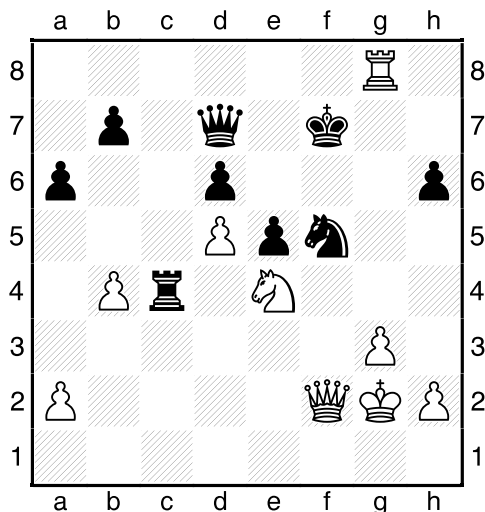
Postavení po 20. tahu černého.

1.d4 d5 2.c4 c6 3.cxd5 cxd5 4.Jf3 Jf6 5.g3

Nenáročné, ale jedovaté zahájení, kde po Sf5 6.Db3 má bílý tlak na b7 i d5. Černý však hraje také při zdi a kazí mi můj záměr. **5...e6 6.Jc3 Jc6 7.Sg2 Sd6 8.0–0 0–0 9.Sf4** Idea Botvinnika. Ale černý se bojí a sám nemění. **9...b6 10.Sxd6 Dxd6 11.Vc1 Sb7 12.Dd2 Vad8** O tomto tahu byla čilá korespondence. Černý mě přesvědčoval, že hrál Vac8, až jsem mu poslal xerokopii jeho listku. Na partii to vliv nemělo. **13.Jb5 Db8 14.Je5 Jxe5 15.dxe5 Dxe5 16.Jxa7 Va8 17.Jc6 Sxc6 18.Vxc6 Vxa2 19.Vxb6 Vb8** Neopatrnost, která hubí černou pozici. Díky slabé 8. řadě si mohou dovolit oběť dámy se ziskem pěšce. **20.Dc3! d4**

21.Dxd4! Efektní pseudooběť dámy. **21...Dc7 22.Vxb8+ Dxb8 23.Vb1 h6 24.b4** Hurá vpřed bez ohledu na pěšce e2. **24...Vxe2 25.b5 Vc2 26.b6 Vc8 27.b7** Stačily 4 tahy pěšcem po sobě a s takovým krasavcem již o výsledku partie není pochyb. **27...Vc7 28.Db6** Ještě rychleji a hlavně efektněji vyhrával přesun dámy na sloupec a s využitím pole a8, na které přes pěšce b7 tlačí střelec: **28.Da4 Jd5 29.Sxd5 exd5 30.Da8 Vxb7 31.Dxb8+ Vxb8 32.Vxb8+.** Nebo **28.Da4 Vd7 29.Da8 Vd8 30.Vc1 Dxa8 31.bxa8D Vxa8 32.Sxa8. 28...Jd7 29.Db5 Df8 30.Dxd7!** Druhá oběť dámy končí partii. **1–0**

Aby se ve skutečné partii objevil vzápětí u obou soupeřů echový motiv přilákání dámy pseudoobětí věže a její dobytí vidličkou jezdce, **to se hned tak nevidí.**

55. Dittrich Jiří Brno - Novák Jaromír TJ Klatovy

E11 Bogoljubovova indická.

165.K Vzácný echový motiv dobytí dámy u obou soupeřů.

28.1.1981 - 15.1.1982.

Čas: bílý 133 dní, černý 137 dní.

Polofinále KŠ 20. mistrovství ČSSR skupina D 1981/1982.

Tématický okruh: Oběť.

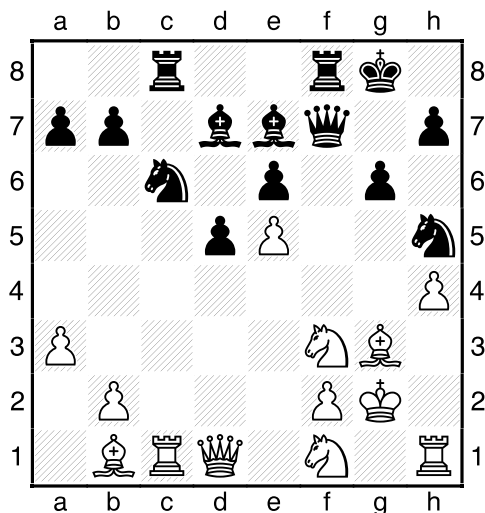
Postavení po 29. tahu bílého.

1.d4 Jf6 2.c4 e6 3.Jf3 Sb4+ 4.Sd2 Sxd2+ 5.Dxd2 d6 6.Jc3 0-0 7.g3 Jc6 8.Sg2 e5 9.d5 Je7 10.e4 Jh5 11.0-0 f5 12.exf5 Sxf5 13.Jg5 Dc8 14.b4

h6 15.Jge4 Sh3 16.c5 Tah sporné ceny: oslabuje pěšce d5 a nakonec na volném sloupci c zasadí černá věž smrtelný úder. **16...Sxg2 17.Kxg2 Dd7 18.Dd3 Jf6 19.cxd6 cxd6 20.Jxf6+ gxf6** O tomto tahu lze diskutovat. Většina hráčů by na f6 brala věží, protože gxf6 oslabuje pěšce h6 a tím i pozici krále. Na druhé straně upevňuje černý střed a pěšce e5 zvláště, věže zůstávají spojené a hrozí f5. **21.Vac1 a6 22.Dd2 Kg7** Na bílém poli h7 je nezdravé povětří. **23.f4 Vac8 24.fxe5** Jako by tušil svůj brzký konec, o kterém jsem neměl ale ani ponětí, nabídl mi sympatický soupeř remis tímto elegantním způsobem: "Vážený příteli, pokud se domníváte, že postavení naší partie je v rovnováze a pokud nemáte v úmyslu hrát na výhru, potom Vám nabízím remis." Po mém omluvném, i když neopodstatněném odmítnutí, protože už v příštím tahu bych ji bral, mi opět zdvořile napsal, že není zač se omlouvat a že on má smířlivou povahu. **24...fxe5 25.Je4 Vxc1 26.Vxf8** To je zřejmě pochybné. Bílý se nechává uchvátit vidinou krásných kombinací **26...Vc4 27.Vh8** Kromě tahu v partii měl bílý ještě možnost Vf6 a Df2. **27...Jf5** Tah nejen obranný, ale navýsost útočný, jak se hned ukáže. **28.Vg8+** Teď už pro bílého nebude záchrany. Velmi hezký a vzácný echový motiv, protože se jedná o echo v černém i bílém táboře, mohl nastat po lepším 28.Vh7+ Kxh7 29.Jf6+ Kg7 30.Jxd7 a protože každý chvilku tahá pilku následuje Vc2 31.Dxc2 Je3+ 32.Kf3 Jxc2 s velmi špatnou koncovkou pro bílého. Kvůli tomuto echovému motivu, který nebyl zkonstruován uměle, ale vyskytl se v skutečné partii, zařazuji ji dodatečně mezi nejlepší. **28...Kf7 29.Df2**

29...Vc2! Kdybych remízu vzal, neměl bych celý bod a hlavně by nevznikla krásná kombinace. Naopak soupeř by měl 8 1/2 bodu jako já a nesestoupil by. **0-1**

Z přeboru Čech v Karlíně v roce 1994 je ukázka s **pseudoobětí kvality**.

56. Jaček Martin Akuma Mladá Boleslav (2185) - Novák Jaromír Sokol Klatovy (2043)

C02 Francouzská 3.e5.

1120. V netradičním zahájení bylo řešení v pseudooběti.

Praha, 28.9.1994.

Čas: bílý 1 hodina 47 minut, černý 1 hodina 29 minut.

Přebor Čech 1994. 5. utkání.

Tématický okruh: Oběť.

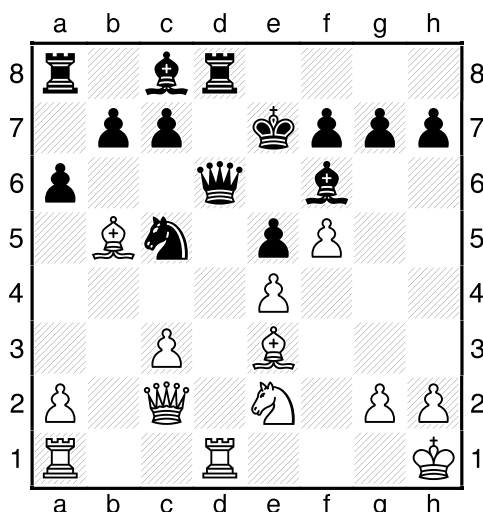
Postavení po 21. tahu bílého.

1.e4 e6 2.d4 d5 3.e5 c5 4.c3 Jc6 5.Jf3 f6 Většinou hrávám blokádové f5, načež soupeř obvykle vezme pěšce f mimochodem. Zde tlačím na bod e5. V obou případech se černému otevře sloupec f. **6.Sd3 Dc7 7.Sf4 Df7** Tento tah, připravující zdvojení těžkých figur na sloupci f a vedoucí nakonec k výhře, počítač vůbec nenapadl. **8.Jbd2 cxd4 9.cxd4 Jge7 10.h4** Huráútok je k ničemu. **10...Jg6 11.Sg3 Se7 12.a3 fxe5 13.dxe5 Jf4** Odtud se mi partie hraje vesele. **14.Sb5** "Zavinovací" tah 14.Sf1 se ovšem soupeři pranic nelíbil a také do vzdání se dvojice střelců 14.Sxf4 se mu nechtělo. Ale přijít o pěšce a rošádu je ještě horší úděl. **14...Jxg2+ 15.Kf1 Jf4 16.Vc1 Sd7 17.Sa4 Jh5 18.Kg2 0-0 19.Sc2 Vac8 20.Sb1 g6 21.Jf1?** Oslabení bodu f3 bude potrestáno obětí kvality uvedené pseudoobětí dámy.

21...Dxf3+! 22.Dxf3 Vxf3 23.Vxc6 To už nestačí. **23...Vxg3+** Bílý zůstane bez figury. Obdobně by dopadl i po Sxc6. **0-1**

Následují příklady na **kombinační oběti**. Přednost dle bontonu je nutno dát **dámě**. Ale co to vidím? Kromě pseudoobětí proti Poletajevovi a odmítnuté oběti Slavojem Kaderou mám k dispozici pouze 2 oběti dámy. A **oběť proti kamarádu Luboši Pokorovi** z Habartova. První už jste shlédli v rámci kapitoly A.6. Divoké partie jako číslo 45. Teď si pochutnejte na druhé.

Má nešachová vzpomínka na Chodov: Před zápasem jsem si odložil bundu. Jelikož jsme v bujaré náladě po výhře 7 - 1 opouštěli hrací místnost a venku před nástupem do auta bylo na leden nezvyklé sluneční počasí, bundu jsem zapomněl v hrací místnosti. To je u roztržitých šachistů časté, ale přece jen je lepší zapomenout u soupeře bundu než klíče (také už se stalo). Seriózní kapitán soupeře mi bundu poslal v balíku.

57. Pokora Lubomír Spartak Chodov - Novák Jaromír TJ Klatovy

C00 Nepravidelná francouzská.

237.Z. Ubohý bílý král ubit převahou drobnějších figur.

Chodov, 14.1.1979.

Čas: bílý 2 hodiny 25 minut,

černý 1 hodina 33 minut.

Západočeský krajský přebor družstev I. třídy 1979.

4. utkání.

Spartak Chodov - TJ Klatovy 1 - 7. 1. šachovnice.

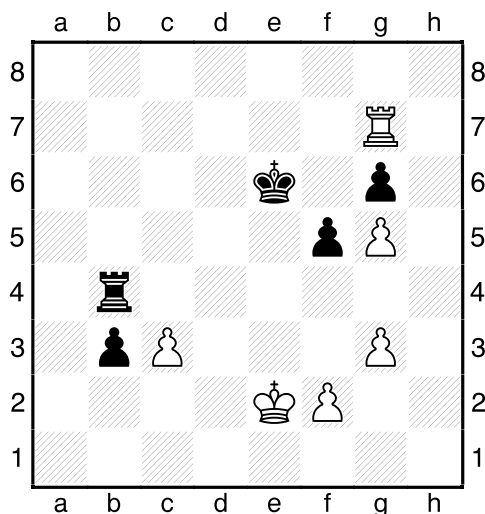
Tematický okruh: Oběť.

Postavení po 19. tahu bílého.

1.e4 e6 2.d3 Někteří hráči již od počátku chtějí vybruslit z teorie. Toto je ve francouzské obraně jedna z možností, i když se mi zdá pasivní. **2...d5 3.Jd2 dxe4 4.Jxe4** Zdánlivě se nacházíme v jakési zmutované Rubinsteinově obraně. **4...Jf6 5.Sd2?!** Bílý mě však přesvědčil, že hrajeme něco úplně originálního. **5...Jxe4 6.dxe4 Dd4** Dvojí úder v tak raném stadiu partie není moc obvyklý. **7.Sd3 Dxb2** Bez ohledu na zaostání ve vývinu spásám nabídnutého pěšce b2. **8.Je2 Sb4 9.c3 Se7 10.0-0 Jd7 11.f4 Db6+** Odkrytou diagonálu využívám k urychlenému návratu z výletu. **12.Kh1 e5** Účel: zpasivnění střelce d3. **13.Vf3** Tento tah se ukáže jako zbytečný a tudíž škodlivá ztráta 2 temp, protože krátkou rošádou soupeři udělat radost nehodlám. **13...Sf6 14.f5 Jc5 15.Se3** Soupeř zjišťuje, že za pěšce nemá dostatečnou náhradu, a tak nabízí dělbu bodu. Odmítám, ale... **15...Dd6** ...vzápětí dělám chybu. Před tímto tahem jsem měl hrát preventivní a6. **16.Sb5+ Ke7** Po partii jsem si myslel, že lepší bylo Jd7, aby jezdec na c5 nevisel. Počítač však má oba tahy za rovnocenné a nad ně hodnotí představení střelce Sd7 jako vývinový tah. **17.Dc2 Vd8 18.Vff1 a6 19.Vfd1**

19...axb5! Bílé figury nějak příliš ožily. Než bych se nechal honit, dávám dámu za věž a střelce. Ani byste nevěřili, jak výhodný to bývá často obchod. **20.Vxd6 cxd6 21.g4 h6 22.Jg3 Sg5 23.Sxg5+** Touto výměnou se bílý strategicky provinil. Měl spíše vyměnit nebezpečného jezdce c5. Ale na druhou stranu by dvojice střelců mohla maximálně škodit. **23...hgx5 24.Vb1 Sd7 25.Dd2 f6 26.Kg2 Sc6** Černá pozice je pevnost, s kterou si bílý neví rady. Zato černé figurky jako by se napily živé vody. A slabina e4 je citelná. **27.Vb4 Va6** Podle hesla "Vždy připraven!" jsou věže připraveny zasáhnou buď na sloupci a nebo d. **28.Kf3** I král s pistolí v ruce jde hájit slabinu e4. **28...d5! 29.De3 dxe4+** Pistolka moc platná nebyla, pěšce e4 nezachránila. Král musí prchat před hrozbou Vd3. Povšimněte si, že černý má 3 dvojpěšce a vůbec mu to nevadí. Ba právě naopak. **30.Kg2 Vxa2+ 31.Kh3** Smutné pole pro krále a očekávání ještě smutnějšího osudu. **31...b6 32.c4 Vdd2 33.Dg1 Jd3 34.Jf1 Jf4+** Ohlašují 3tahový mat: Jf4+ 35.Kg3 Vg2+ 36.Dxg2 Vg2#. Bílý nezvládl jemnosti pozice. V zablokované pozici se přednosti dámy nemohly uplatnit. Po d5 se protrhly všechny hráze a nastal hon na ubohého černého monarchu. Maximální snahu bílého dokládá jeho spotřeba času. Při vzdání mu zbývalo na 16 tahů 5 minut. **0-1**

Poučení a mravoučnou myšlenku si odnesete z oběti věže v původně nudné věžové koncovce v polofinále KŠ. Jednak oběť je **výstavní a navíc šokující** jak pro diváky, tak především pro úžerného soupeře. Tomu nestačilo, že jsem těsně před odhadem partie přehlédl ztrátu pluspěšce a tím jsem mu sice nedobrovolně nabídl půl bodu. Ještě v totálně remízové pozici požadoval bod celý. Po výroku poroty odhadců obdržel nulu. Kdo chce moc, nedostane nic.

58. Zrzavý Václav Louny - Novák Jaromír TJ Klatovy

C10 Rubinsteinova francouzská.

87.K I v nudné věžové koncovce lze nalézt nevšední obraty.

27.1.1975 - 16.11.1976.

Čas: bílý 278 dní, černý 242 dní.

Polofinále KŠ 17. mistrovství ČSSR skupina A 1975/1976.

Tématický okruh: Oběť.

Postavení po 63. tahu černého.

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Jd2 dxe4 4.Jxe4 Se7 5.Jf3 Jf6 6.Jxf6+ Sxf6 7.c3 Jd7 8.Sf4 0-0 9.Sd3 b6 10.Se4 Vb8 11.Dc2 g6 12.0-0 Sb7 13.Vad1 Dc8 14.Vfe1 Sxe4 15.Dxe4 Db7 16.Dc2 Vbd8 17.Jd2 Začátek bezcílného bloudění bílého mustanga, který během 11 tahů bílého si zaskotačil 8x. **17...Vfe8 18.Je4 Se7 19.Vd3 Jf6 20.Jg3 c5 21.Je2 c4 22.Vh3 Jd7 23.Jg3 Jf8** Zde jezdec ideálně brání jak slabinu h7, tak budoucí slabinu e6. **24.Je4 Vd5 25.Se5 f5 26.Jd2 Dc6 27.Jf1 Vd7 28.Dd2 Sd6 29.Dg5 Sxe5 30.Vxe5 Vd5 31.Ve2 e5!** Konečně přichází kýžené uvolnění. **32.Vhe3 Je6!** Po tomto mezitahu trápí bílý pěšce. **33.Dh6 exd4 34.cxd4 Vxd4 35.h4 Dd7 36.g3 36.h5 Vh4. 36...Jg7 37.Vxe8+ Jxe8 38.Dg5 Kf7 39.Jd2 Jf6 40.Jf3 Vd1+ 41.Kg2 Db7 42.De3 Je4 43.Kh2 Jf6 44.De6+ Kg7 45.Kg2 b5 46.a4 a6 47.De7+ Dxe7 48.Vxe7+ Kg8 49.axb5 axb5 50.Vb7 Vd5 51.Jg5 Jd7 52.Je6 Vd6 53.Kf1 b4 54.Jg5 b3 55.Ke2 Jc5 56.Vb4 Vd4?** Už předchozí tah jezdcem nebyl nejpřesnější, ale tento navrací soupeři pěšce, po čemž bude pozice naprosto vyrovnaná. **57.Vb8+ Kg7 58.Vb5 h6 59.Vxc5 hxg5 60.hxg5 Kf7** Zde šla pozice k odhadu.

Žádal jsem remis, sok výhru s ohledem na lepšího krále i věž. Uvedl jsem následující krásnou variantu, kterou soupeř ve své násilné snaze o výhru neviděl. **61.Vc7+ Ke6 62.Vg7??**

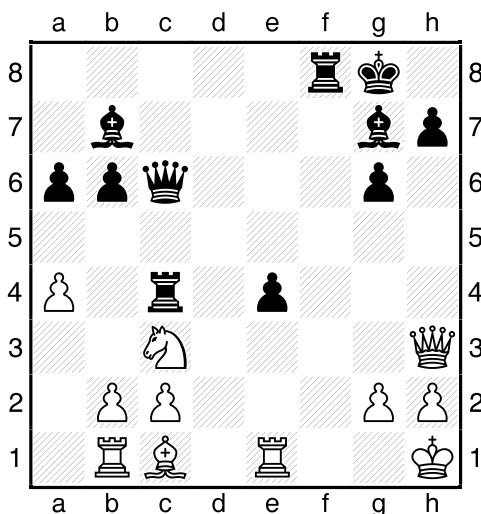
2 otazníky přidal vedoucí sboru odhadců Jaroslav Polák z Říčan stejně jako 2 vykřičníky k dalším mým 2 tahům. **62...c3!! 63.bxc3 Vb4!!** Po těchto 2 obětních tazích se zrodil nejkurióznější výsledek partie. Bílý žil v euforii, že mu bude přiřknuta výhra, ale dočkal se pravého opaku. Rozhodčí Polák přiznal výhru mně, což po odvolání soupeře potvrdila i porota 3 dalších odhadců. **0–1**

Mohu poskytnout i příklad na **celou sérii postupných obětí**. Začalo to **pěšcem**, který otevřel dráhy pro nažhavené figury, které se jako roj bodavého hmyzu vrhly na nešťastného krále. Toho dobila odlákáním jeho manželky napřed **věž** a nakonec **střelec**. Co na tom, že ty 2 druhé oběti byly pseudooběti! Umělecký dojem z nich je náramný..

Alois Hladil byl nesmírně obětavý člověk, který pro klatovský šach vykonal spoustu práce. Zasloužil se o přechod klubu pod patronát závodu Keramostroj a byl v bouřlivém období padesátých let 6 roků jeho předsedou. Jako externí montér klatovských průmyslových palivových pecí pracoval mimo Klatovy převážně v cizině a musel proto na předsednický post rezignovat. Po svém odchodu do důchodu ještě 14 let oddíl vedl. Za svou 20letou práci byl jako druhý zvolen čestným předsedou oddílu. (První čestný předseda oddílu byl ruský legionář, vězeň nacistů a komunisty perzekvovaný František Sobotka.)

Na prahu své osmdesátky přestal závodně hrát. Byl rozladěn politickými změnami, ale především byl znechucen rozkošem oddílu. Odtržence nazýval škůdci klatovského šachu a na funkci předsedy oddílu v listopadu 1990 rezignoval. Odmítl přestoupit do Sokola Klatovy, kde se 1.7.1993 oba oddíly opět spojily. Měl tuhý kořínek. Odvezl jsem ho 30.1.2009 čilého na výroční členskou schůzi, kde oslavil 95 narozeniny. Za 3 týdny pak zemřel.

Jako hráč byl solidní obranář s úpornou snahou o co nejlepší výsledek. Svědčí o tom 8 přerušených partií z 27. Skóre s ním mám náramné 25 - 2 (+24=2–1), ale na ty ztráty si velmi dobře pamatuji. V dámské koncovce s mou mírnou převahou jsme partii přerušili. Hned první tah po přerušení jsem vyrobil hrubku a dostal jsem jednotahovec (jednotahový mat). Na ten šok v životě nezapomenu. Druhá ztráta již byla příjemnější. V jasně prohrané věžové koncovce jsem mu nastražil poslední léčku, kterou neprohlédl. Výměna věží byla chybou a v 2 dílu se můžete těšit na bezvadnou remízovou fintou studiového charakteru v pěšcové koncovce.

59. Hladil Alois TJ Klatovy - Novák Jaromír TJ Klatovy

B02 Aljechinova.

662. Oběť pěšce následovaly 2 efektní pseudooběti. Klatovy, 30.4.1976.

Čas: bílý 1 hodina 8 minut, černý 1 hodina 7 minut.

52. přebor oddílu TJ Klatovy skupina 1 1976.

4. utkání.

Tematický okruh: Oběť.

Postavení po 24. tahu bílého.

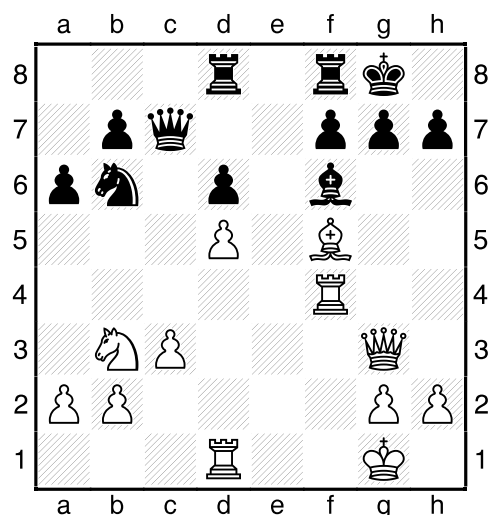
1.e4 Jf6 2.Jc3 d5 3.exd5 Jxd5 4.Jxd5 Dxd5 Bílý sehrál zahájení krotce. **5.d3 g6 6.Jf3 Sg7 7.Se2 0–0 8.0–0 c5 9.Jd2 Jc6 10.Sf3 Dd7 11.Je4 b6 12.Jc3 Sa6 13.a3 Vad8 14.Sxc6** Bílému se nelíbil

výpad jezdce na d4. Vzdává se kvůli tomu dvojice střelců. **14...Dxc6 15.Ve1 Sb7 16.Dg4 Vd4 17.Dg3 f5** Hrozbu Vg4 musí bílý respektovat a tak je pěšec e7 nepřímo chráněn. **18.f3 e5 19.a4 a6 20.Vb1 c4** Jsem lépe vyvinut a tak otevírám hru. **21.dxc4 Vxc4 22.Dh3 e4** Pokračuji v nastoupeném trendu otvírání pozice. **23.fxe4 fxe4 24.Kh1**

24...e3! Ted' to půjde ráz na ráz. Rozzuřené černé figury se vrhnou jako roj sršňů na nebohý královský pár. Oběť pěšce jim otvírá dráhy. **25.Sxe3 Vh4!** Oběť věže k odlákání dámy. **26.Dg3 Se5!** Oběť střelce s týmž motivem. **27.Dg5 Vxh2+ 28.Kg1 Vxg2+** Všechny černé figury jsou soustředěny proti holému králi. Mat je neodvratný. **0–1**

Mým prvním významným turnajem byl v březnu 1954 přebor jednotlivců Plzeňského kraje, do kterého jsem se kvalifikoval jako přeborník okresu Klatovy. Nebyl to propadák, jako benjamínek jsem skočil 7. z 11 se 4 1/2 bodem z 10. Tehdy jsem si považoval výhru nad zkušeným matadorem Stanislavem Klinerem, protože jsem ho zmatil po oběti **střelce a kvality**, které jsem jako neškolený vymyslel vlastní hlavou při partii. Dnes je to triviální výbava školení začátečníků. Zato si povšimněte, jak jsem ho do finální pozice dotlačil.

Skóre s merklínským Klinerem mám vyrovnané 1 - 1 (+1–1). Předtím jsem s ním prohrál svou teprve 3. zápasovou partii v soutěži družstev 1952 Chotěšov - Klatovy 1 1/2 - 6 1/2, kam jsme cestovali vlakem. Tehdy jsem se moc styděl a připadal si jako černá ovce: jediný jsem prohrál! Pomsta byla sladká a dodala mi sebedůvěru.

60. Novák Jaromír Spartak Klatovy - Kliner Stanislav Merklín

B92 Sicilská.

89. Dvě oběti za sebou vedly k 5tahovému matu.

Plzeň, 15.3.1954.

Čas: bílý 1 hodina 34 minut,

černý 1 hodina 46 minut.

Plzeňský krajský přebor jednotlivců 1954.

3. utkání.

Tematický okruh: Oběť.

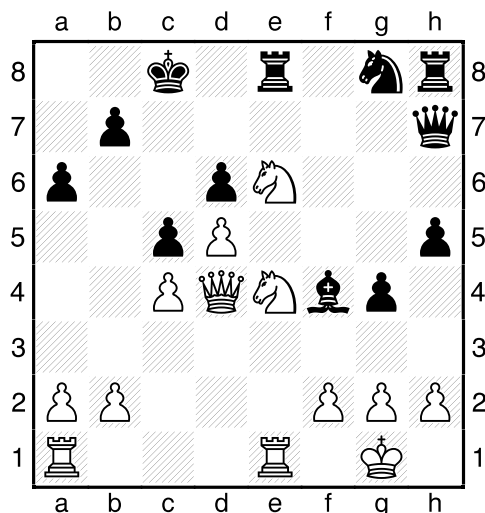
Postavení po 23. tahu černého.

1.e4 c5 2.Jf3 d6 3.d4 cxd4 4.Jxd4 Jf6 5.Jc3 a6 6.Se2 e5 7.Jb3 Se7 8.0–0 Se6 9.Se3 Jbd7 10.f4

exf4 11.Sxf4 Db6+ 12.Dd4 Dc7 Kdyby černý tušil, jak mu bílá dáma zavaří, určitě by ji teď neživil. **13.Sd3 0–0 14.Jd5 Sxd5** K tomu ještě musí měnit na d5. To má jen malé plus, že se zamezí čelnímu tlaku na pěšce d6, ale velké minus, že se otevře dráha střelci d3. **15.exd5 Je5 16.Sf5 Jfd7 17.Df2 Sf6 18.Dg3 Vad8 19.c3 Jb6 20.Vad1 Dc4 21.Sh6 Jg6 22.Sf4 Jxf4 23.Vxf4 Dc7** Ústup vyřazuje dámu ze hry. Lepší bylo De2.

24.Sxh7+! Kxh7 25.Vxf6! gxf6? Kdyby černý druhou oběť odmítl, byl bych vlastníkem zdravého pluspěšce. **26.Dh4+** Když se král obnažil, není mu už pomoci. Ohlásil jsem 5tahový mat. **26...Kg7 27.Dg4+** Kryje pole h3, aby na něm nemohl černý obětovat dámu za věž a tím prodloužit svou agónii. **27...Kh7 28.Vd3 1–0**

Dále je na pořadu dne oběť **kvality**. To je v současném šachu velmistrů módní trend především z hlediska pozičního. V mém případě jsou to ovšem oběti kombinační. Při té první si divoce zaskotačila silná dvojka jezdců.

61. Novák Jaromír TJ Klatovy - Mareš Václav TJ Klatovy

C62 Steinitzova španělská.

708. Oběť kvality odstartovala drtivý útok bílé kavalérie.

Klatovy, 9.12.1977.

Čas: bílý 51 minut, černý 1 hodina 52 minut.

54. přebor oddílu TJ Klatovy hlavní skupina 1978.

9. utkání.

Tematický okruh: Oběť.

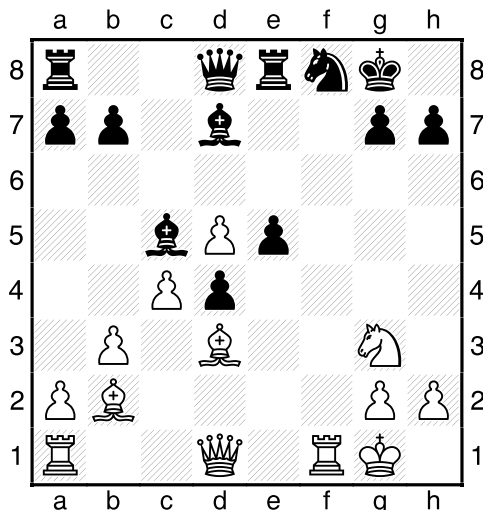
Postavení po 21. tahu černého.

1.e4 e5 2.Jf3 Jc6 3.Sb5 d6 4.d4 Sd7 5.d5 Jce7

6.Sxd7+ Dxd7 7.0–0 h6 8.c4 f5 Vašek Mareš má nepokojnou krev a při první příležitosti se chápe iniciativy. **9.exf5 Jxf5 10.Jc3 g5 11.De2 0–0–0 12.Se3** Lákám soupeře, aby mi výměnou na e3 otevřel sloupec f. **12...g4 13.Jd2 Jd4 14.Sxd4** Nechtěl měnit soupeř, měním sám. Pěšec d4 je zaprodán a bude brzy k mání. **14...exd4 15.Jb5 a6 16.Jxd4 h5 17.Je6** Tak zvaný "věčný" jezdec. **17...Ve8 18.Dd3 Sh6 19.Dd4 Dh7 20.Je4 Sf4 21.Vfe1 c5**

22.J4xc5 To je jen pseudooběť, oběť teprve přijde. **22...Se5 23.Vxe5! dxe5 24.Dxe5** Dámské křídlo černého je v plamenech. **24...b6 25.Je4** Pěšcem a6 pohrdám. Dvojice jezdců útočí jako smyslů zbavená. **25...Ve7 26.Jd6+ Kd7 27.Jf8+ Kd8 28.Jxh7** Všechny cesty vedou do Říma, tedy k vítězství. Skutečnost, že se útok většinou hraje pohodlněji než obrana, dokazuje spotřeba času. Obvyklý útočník Vašek Mareš spotřeboval v obraně o více než hodinu času více než já, obvyklý obránář, v útoku. **1–0**

Při druhé byl nadějný vzlet mých figur sražen hrubou chybou soupeře. I tak rozborů počítače dokazují, že se jednalo o oběť korektní. **Hodnota partie je ve 2 faktorech.** Především se jedná o 2 málokdy se vyskytující **konstelace pěšců**, které vznikly po 13. a 17. tahu černého. A za druhé je to **řidká výjimka z logického a lákavého pravidla** „Kdo první bere, více bere“. O tom se přesvědčíte v poznámce k 15. tahu bílého.

62. Novák Jaromír Sokol Klatovy (2086) - Růžička Zdeněk Lokomotiva Pra (2147)

D46 Poloslovanský dámský gambit.

1079. Oběť kvality prolomila černou pozici.

Klatovy, 5.7.1993.

Čas: bílý 1 hodina 28 minut,

černý 1 hodina 57 minut.

1. OPEN Klatovy 1993. 3. utkání.

Tematický okruh: Oběť.

Postavení po 17. tahu černého.

1.d4 Jf6 2.c4 e6 3.Jc3 d5 4.Jf3 c6 5.e3 Jbd7

6.Sd3 Se7 7.0–0 0–0 8.b3 Ve8 9.Sb2 Jf8 10.Je5

J6d7 11.f4 f6 12.Jxd7 Sxd7 13.e4 c5 Pohled

na nezvyklou konstelaci pěšců působí estetickým dojmem. Kdo z ní však bude profitovat? **14.exd5 cxd4 15.Je2** Vychytralý tah, protože zde selhává pravidlo "Kdo první bere, více bere". Po šťavnatém soustu **15.dxe6 dxc3 16.exd7 Dxd7 17.Sxc3** mám sice pěšce navíc

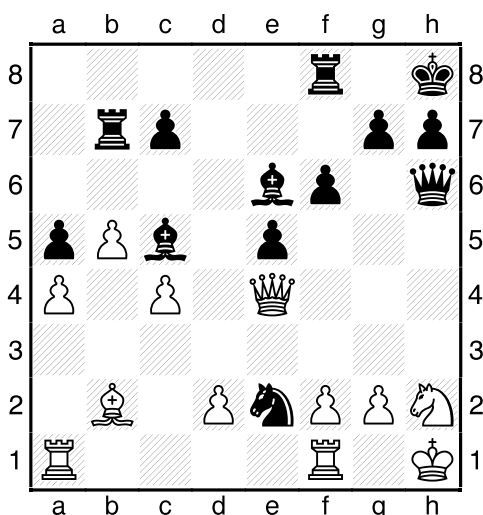
a dvojici střelců, ale to sousto by se mi vzpříčilo v krku po více méně vynuceném průběhu aktivace černých figur: Sc5+ 18.Kh1 Ve3 19.Vf3 Vae8 20.Vc1 Vxf3 21.Dxf3 Ve3 a jsem ztracen. Např. po 22.Dh5 Sa3 23.Sf5 g6 24.Sxd7 gxh5 25.Vd1 Vxc3 je figura fuč. Není všechno zlato, co se třpytí. **e5 16.Jg3 Sc5 17.fxe5 fxe5**

18.Dh5 Nezvyklá konstelace pěšců z 13. tahu se transformovala do jiné neobvyklé konstelace. S ohledem na ovládnutí sloupce f a přečíslení soupeřových figur na královském křídle se přede mnou otvírají slibné perspektivy. **18...g6 19.Dh6 Ve7 20.Je4 b6 21.Sc1** Do aktivní služby jsou povoláváni záložníci. **21...Vg7 22.Jxc5 bxc5 23.Sg5 De8 24.Vae1 Vf7** Snaží se otupit útok výměnou relativně činné věže (v porovnání se zamrzlou věží a8) za cenu pěšce e5. To se mě zdá malým výdělkem. **25.Sf6 Sf5 26.Vxf5!** Cit správně napovídá: Vraž do toho kvalitu! Správnost odhadu potvrdí i propočet. Po přijetí oběti gxf5 přijde 27.Vxe5 a nejlepší obranou je kvalitu hned vrátit Vxf6, ovšem s materiálovým úbytkem a bílý útok trvá. **26...Vxf6??** Černý má ale vlčí mlhu a dělá hrozný blundr. Skoro současně se vzdává, bez věže hrát nemůže. Zmařil nám tím vychutnat si obětní kombinaci do konce. **1-0**

Něco o oběti **střelce**, na kterou mám 3 příklady.

Pro fajnsmekry je oběť, která staví soupeře před 3 vesměs neradostné možnosti.

S Jaroslavem Zbořilem jsem sehrál za stolem 4 partie se skóre 3 - 1. Když k tomu přidám jednu remízu v korespondenční partii, je to celkově 3 1/2 - 1 1/2 (+3=1-1).

63. Zbořil Jaroslav Baník Sokolov - Novák Jaromír TJ Klatovy

A00 Orangutan.

181.Z. Oběť vyvrácena protiobětí.

Klatovy, 9.4.1972.

Čas: bílý 1 hodina 51 minut,

černý 1 hodina 13 minut.

Západočeský krajský přebor družstev I. třídy 1972.

8. utkání.

TJ Klatovy - Baník Sokolov 4 - 4. 2. šachovnice.

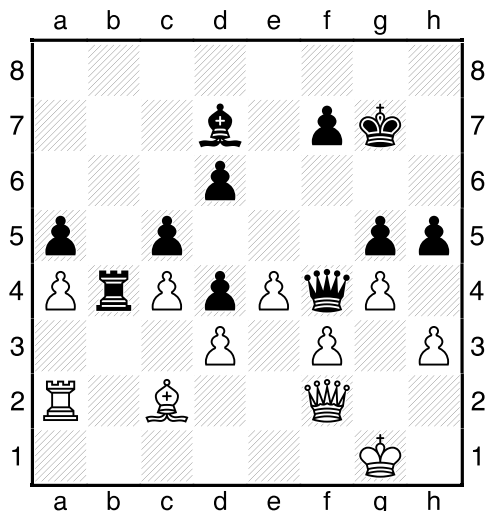
Tématický okruh: Oběť.

Postavení po 23. tahu bílého.

1.b4 Zřídka způsob vývinu střelce b2 zvaný orangutan. **1...a5** Tento protijed mě naučil v dobách mých šachových začátků velmistr Luděk Pachman ve své Theorii a už jsem si na něj zvykl, i když vím, že v současné době je asi tak moderní jako nošení cylindru. **2.b5 e5 3.Sb2 f6** Vytváří val, který bude hrázi proti útokům bílého. **4.e4 d5 5.exd5 Dxd5 6.Jc3 Df7** Nezvyklé, ale výživné postavení pro dámu. **7.Jf3 Sd6 8.a4 Je7 9.Je4 0-0 10.c4** To lze považovat za slabší tah. Hrozba c5 je dětinská a naopak černý střelec, kterého se mohl bílý zbavit, zaujme silné postavení. **10...Sb4 11.Dc2 Se6 12.Se2 Jd7 13.0-0 Jc5 14.Jxc5 Sxc5 15.Sd3** Zde bílý vynechal příležitost zahrát 15.d4 a otevřít hru. Pohled na "zaostalého" pěšce d2 není příliš vábný. **15...Jg6 16.h4** Začátek "huráútoků". **16...Kh8** Jak by se Vám líbil samomat, kdyby si na h8 stoupl jezdec? **17.Se4 Vab8 18.h5** Je možné takhle dobrovolně si nabíhat na bodáky? Ale bílý chce vydupat ze země útok za každou cenu a na "investice" nehledí. **18...Jf4** Nejméně padá nerozumný útočník h5. **19.h6?** Teď to bude dražší. Kromě pádu již zmíněného útočníka se dostane do nebezpečí i Jeho Veličenstvo. Jedinou rozumnou alternativou byl již dříve nabídnutý tah d4, který znemožňoval šach na e2. **19...Je2+ 20.Kh1 Dh5+ 21.Jh2 Dxb7?! Scestná myšlenka dvojího úderu na e4 bude vyvrácena protiobětí. 22...Vxb7 23.De4**

23...Sxf2!! Děsný úder, kterému se slangově říká "Pic kozu do vazu". Bílý má sice na výběr 3 černé figury, které jsou na braní neboli v oficiální šachové terminologii "en prise", ale každý tah "ham" je krutě potrestán: 24.Dxb7 okamžitým dušeným matem Jg3#, 24.Dxe2 Sg3 s nekrytelným matem na h2 a 24.Vxf2 Jg3+ ztrátou dámy. **0-1**

Bourání atlantického valu jsem nazval partii, v níž sice soupeř vybudoval **důmyslný obranný val**, chyběl mu však v něm poslední článek a tak nezabránil vylovení spojenců.

64. Ilavský Peter Ružomberok - Novák Jaromír TJ Klatovy

A15 Anglická.

121. K. Dobývání atlantického valu.

28.3.1978 - 23.2.1979.

Čas: bílý 172 dní, černý 142 dní.

2. liga KŠ 7. přeboru ČSSR skupina A 1978/1979.

TJ Klatovy - EZ ZVIL Ružomberok 2 1/2 - 1 1/2. 1.šachovnice.

Tématický okruh: Oběť.

Postavení po 31. tahu bílého.

1.c4 Jf6 2.Jf3 g6 3.b3 Sg7 4.Sb2 0-0 5.e3 d6

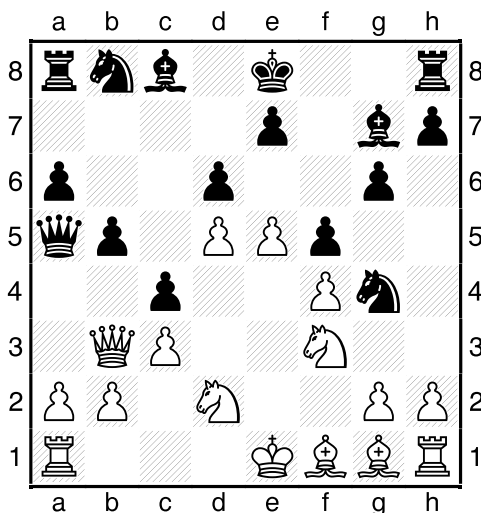
6.h3 e5 7.d3 c5 8.e4 Soupeř hraje zahájení velmi krotce a pasivně, což se velmi brzy projeví v bezperspektivní pozici, která se bude hrát jen na jednu - bílou branku. **8...a6 9.Jc3 Sd7 10.a4 Jc6 11.Se2 Jd4 12.0-0 b5** Útok na dámském křídle začíná. **13.Jxd4 exd4 14.Jd5 bxc4 15.Jxf6+ Sxf6 16.bxc4** Zde mi soupeř zaslal mírovou nabídkou. **16...Vb8 17.Sc1 Dc7 18.Sh6 Sg7 19.Sxg7 Kxg7 20.Dc2 Vb4** Pozice se hraje sama, na sloupci b jsem suverénním pánem. **21.Vfb1 Vfb8 22.Vxb4 Vxb4 23.Sd1 a5** Fixace slabiny na a4, která za 8 tahů po taktickém obratu padne. **24.Kf1 Db8** Krok špatným směrem, který si však mohu beztréstně dovolit. **25.Va2 Dd8** Dáma jde vyrábět slabiny na druhém křídle. **26.Dd2 Dh4 27.Sc2 g5 28.f3** Podtrhuje pasivní ambice bílého. **28...Dg3 g4** nešlo pro 29.Df4. **29.Df2 Df4 30.g4** Bělopolný "atlantický val" byl dokončen, chybí mu však jeden článek na b3. Teď by oběť Sxa4 vyšla po 31.Vxa4 Dc1+, ale ne po 31.Sxa4. **30...h5 31.Kg1**

31...Sxa4! Vylovení v Normandii. Nyní už 32.Sxa4 nestačí: Vb1+ 33.Kg2 Dc1 34.gxh5 (ztráta tempa je nutná, jinak by nyní ústup 34.Kg3 zhatilo h4+ a Dh1# a to je ten rozdíl proti oběti o tah dříve) Dh1+ a Vg1+. **32.gxh5** Dobrovolně se vzdává "atlantického valu" a tím přiznává krach své obranné koncepce **32...Sxc2 33.Vxc2 a4 0-1**

55. přebor oddílu pro rok 1979 měl jednu zvláštnost proti všem dřívějším i následujícím. Přihlásil se nevídaný počet 34 hráčů. Velký obdivovatel tehdy nově módního řízení velkých turnajů švýcarským systémem Lád'a Orság se nabídl, že oddílový přebor zorganizuje tímto způsobem. Svému slibu dostal a navíc turnaj sám odehrál. Kouzlil bez počítače systémem kartiček. Respektoval nejen zásadu, aby se utkávali mezi sebou hráči se stejným bodovým ziskem, ale i rovnost v barvách kamenů. Podmínkou úspěchu 13kolového turnaje byla absolutní kázeň. Každé kolo muselo být odehráno do 1 týdne. Turnaj proběhl bez větších excesů, jen 4 hráči odpadli, ale 30 ho dokončilo. Mám na něj příjemnou vzpomínku. Ztratil jsem jen 3 remízy a po 15. jsem se stal přeborníkem oddílu s 11 1/2 bodem. 2. Babka měl bodů 9 a 6 hráčů mělo po 8. Byl mezi nimi i budoucí mezinárodní mistr 14letý Milan Orság.

Následující partie se odehrála v 9. kole, kdy byl soupeřem můj dobrý přítel MUDr. Egon Lesný. Z horšího postavení v zahájení **mi pomohla oběť střelce**, po které nastala změna v poměrech ekvivalentu materiálu. Černý nakonec doplatil na zanedbání rošády.

Egon byl můj spolubojovník v prvoligovém družstvu korespondenčního šachu, s kterým jsme pravidelně analyzovali své partie v našem mochtínském bytu. V lize KŠ startoval 6x, hájil většinou 2. šachovnici a měl neuvěřitelný zisk skoro 70 %. V sezóně 1986/1987, kdy jsme obsadili bronzovou příčku v republice, hrál na 1. šachovnici a uhrál 50 % 7 bodů ze 14. Naše skóre 7 - 5 (+4=6-2) svědčí o vzájemné vyrovnanosti.

65. Novák Jaromír TJ Klatovy - Lesný Egon TJ Klatovy

B06 Fianchetto.

742. Věž a 2 pěšci jsou lepší než 2 nekoordinované lehké figury.

Klatovy, 5.1.1979.

Čas: bílý 1 hodina 33 minut,

černý 1 hodina 23 minut.

55. přebor oddílu TJ Klatovy švýcarský systém 1979. 9. utkání.

Tématický okruh: Oběť.

Postavení po 11. tahu černého.

1.e4 g6 2.d4 Sg7 3.f4 c5 4.d5 Většinou se bere. já přetahuji. **4...Da5+ 5.c3 d6 6.Db3 a6 7.Jf3 b5**

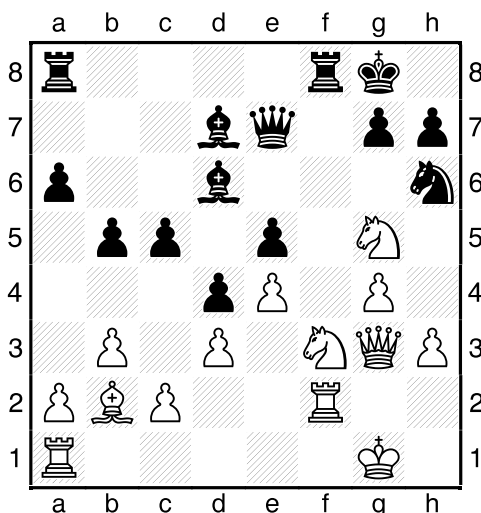
8.Se3 Jf6 9.Jbd2 Jg4 10.Sg1 f5 11.e5!? Se zahájením moc spokojený nejsem a tak jdu do zápletek. **11...c4**

12.Sxc4! bxc4 13.Jxc4 Db5 14.h3 Kšá! 14...Jh6 15.Jb6 Sb7 16.Jxa8 Sxa8

S ekvivalentem věž a 2 pěšci za 2 lehké figury jsem spokojen. **17.Dxb5+ axb5 18.0-0-0 e6?** Esteticky pozoruhodná myšlenka se příliš neosvědčí, protože na dosud nezarořadovaného krále začne foukat severák. Lépe 0-0, i když s horší hrou. **19.Sa7 Ja6 20.dxe6 Sxf3 21.gxf3 dxe5 22.Vd6 Jc7 23.Sb8 Ja8 24.Vhd1 Ke7** Zbytečný tah. **25.Vd7+ Kf8 26.Sd6+ Kg8 27.Vd8+** Černý král spáchal sebevraždu, aniž si nechal ukázat 4tahový mat. **1-0**

Stejně jako u odmítnutých obětí i u kombinačních převážily oběti **jezdce** se 4 příklady.

Kdo má rád **boj různých materiálových ekvivalentů** na každé bojující straně, bude uspokojen v následujícím příkladu. Kromě toho je v něm zdůrazněn **nevýhodný faktor znehybnění 2 navzájem se podporujících jezdců**, na který jsem upozornil v kapitole A.2. Chytání jezdce aneb lov na koně v partii číslo 12. s Babkou.

66. Orság Ladislav TJ Klatovy - Novák Jaromír TJ Klatovy

A03 Birdova.

672. Pohyblivost dámy vítězí nad materiální převahou.

Klatovy, 12.3.1976 pečetěno a vzdáno bez hry 8.5.1976.

Čas: bílý 2 hodiny 7 minut,

černý 1 hodina 26 minut.

19. přebor okresu Klatovy 1976. 6. utkání.

Tématický okruh: Oběť.

Postavení po 19. tahu bílého.

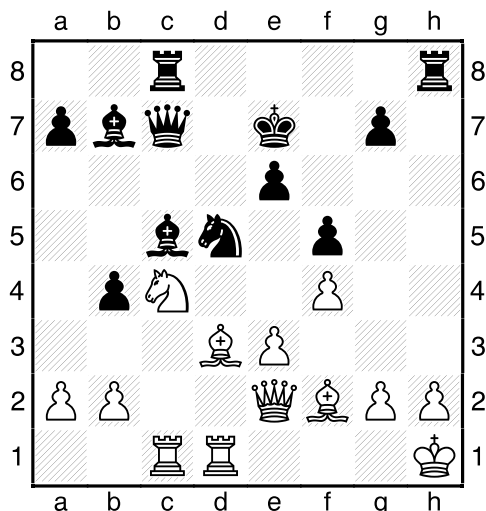
1.f4 Oblíbené zahájení Ládi Orsága Birdova hra. **1...d5 2.Jf3 c5 3.e3 Jc6 4.Sb5 Sd7 5.b3 a6 6.Sxc6 Sxc6 7.Sb2 e6 8.0–0 f6** Připravuji postup pěšce na e5. **9.d3 Sd6 10.Jbd2 Jh6 11.De1 0–0 12.h3 Dc7 13.g4 e5 14.fxe5 fxe5 15.e4 d4 16.Dg3 b5 17.Jg5 De7 18.Jdf3 Sd7 19.Vf2** Černá pozice je pohodlnější: je lépe vyvinuta, má více prostoru a dvojici střelců. Logické bylo stupňování výhody nabídkou výměny po Jf7.

19...Jxg4!? Místo toho mě chytil nečekaný záchvat bojovnosti a riskantně obětují jezdce za 2 pěšce a iniciativu. **20.hxg4 Vf4 21.Vg2 Vaf8 22.Vf1 Vxg4 23.Dxg4!?** Bílý je v oblasti bojovnosti také na výši a dává do placu dámu. Má za ni věž a 2 jezdce, ale také manko 2 pěšců. **23...Sxg4 24.Vxg4 Vf6 25.Jh4 Dd7 26.Vg3 Vf4 27.Jf5 g6 28.Jh6+ Kg7 29.Jgf7**

To není šťastné spojení jezdců. Ti se sice navzájem kryjí a jsou tudíž prakticky nedobyteční. Zároveň je to však velká nevýhoda, protože oba na svých polích "zamrzli" a nemohou se plnokrevně zapojit do boje. **29...De6 30.Sc1 Vxf1+ 31.Kxf1 Se7 32.Kg2 c4** Má šance je v otevření hry, aby pohyblivá dáma si mohla došlápnout na nepohyblivé a málo postoupnuté pěšce dámského křídla, kterým žádná bílá figura nemůže přispěchat na pomoc - vzdálený král, toporná a nevhodně pro obranu pěšců umístěná věž a především oba jezdci, viz poznámku k 29. tahu bílého. **33.Sg5 cxb3 34.cxb3 Sxg5 35.Vxg5 Dc6 36.Jg4** V zoufalství co s pozicí stahuje jednoho jezdce do obrany, aby zachránil aspoň pěšce d3. Ponechává však druhá na f7 na pospas černému králi. **36...Dc2+ 37.Jf2 Kxf7** Teď lze jen opakovat hlášku z jednoho starého prvorepublikového filmu: "V pořádku, vyřízeno." **38.Vxe5** Velmi slabá náplast na ztráty minulé i budoucí. **38...Dxa2 39.Vd5 Dxb3 40.Vd7+ Ke6 41.Vxh7** Tento tah bílý ještě zapečetil, ale 8.5.1976 bez další hry partii vzdal. **0–1**

Podobně jako u partie 52. Novák - Gedeon v části o pozičních obětech této kapitoly se ukazuje, jak zisk pěšce na sloupci h vede k jeho otevření a **umožnění útoku věže na krále** lačného soupeře v budoucím průběhu partie. Oběť jezdce 25.... Jxf4 je třešničkou na dortu.

Je zajímavé, jak lákavé pro oběť lehké figury je pole f4, ať s pěšcem či prázdné. Kromě následujících partie jsme to viděli již v kapitole A.3. Chytání dámy v partii 14. s Janouškem a bude to i v kapitole B.1. Miniaturní partie v partii 71. Kohout Petr. Tam však obětí je střelec.

67. Babka Josef TJ Klatovy - Novák Jaromír TJ Klatovy

D47 Poloslovanský dámský gambit.

838. To nebyl apríl: Drtivý matový útok po oběti jezdce.

Klatovy, 1.4.1983.

Čas: bílý 1 hodina 51 minut, černý 1 hodina 5 minut.

26. přebor okresu Klatovy 1983. 1. utkání.

Tematický okruh: Oběť.

Postavení po 25. tahu bílého.

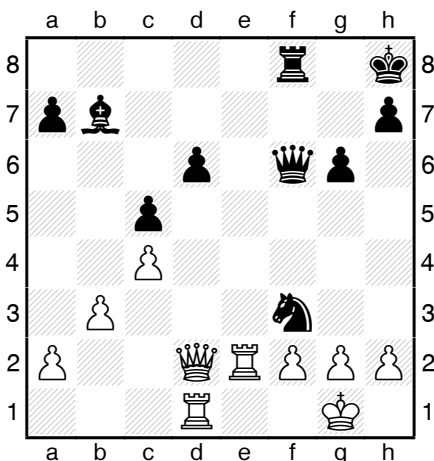
1.c4 e6 2.d4 Pro Babku netypické vyplutí z anglických vod. **2...d5 3.Jc3 Jf6 4.e3 c6 5.Jf3 Jbd7 6.Sd3 dxc4** Plynule jsme se dostali do mého oblíbeného meránského systému v poloslovanském dámském gambitu jak za bílé, tak za černé. **7.Sxc4 b5 8.Sd3 b4 9.Je4 Sb7 10.0–0 Jxe4 11.Sxe4 Jf6 12.Sd3 Se7 13.De2 0–0 14.Sd2 c5** Přirozený úder, kterým se zbavuji slabiny a rozehrávám oba střelce. **15.dxc5 Sxc5** Bílé figury se choulí okolo své matičky, dokáží však vystrčit své drápky, jak si za chvíli ukážeme. **16.Vac1 Db6 17.Vfd1 Vfd8 18.Se1 Jd5? 19.Sxh7+** Stačila chvilka nepozornosti a ztrácím pěšce. Střelce brát nejde pro **20.Dc2+** s ještě horšími následky. To oba ovšem netušíme, jaké důsledky v budoucnosti otevření sloupce h bude mít. **19...Kf8 20.Sd3 Vac8**

21.Kh1 Ke7 22.Jd2 f5 Tahu 23.Je4 je nutno zabránit. **23.Jc4 Dc7 24.f4 Vh8** Za pěšce mám průvan na krále. **25.Sf2**

25...Jxf4!! 26.exf4 Dxf4 27.Sxc5+ Vxc5 28.Kg1 Vxh2 29.Je3 Drtivému tlaku nelze odolat. Josef Babka se však bije do konce svých dnů. **29...Dh4 30.g3 Dxc3+ 31.Jg2 Vxg2+ 32.Kf1 Vg1#** Ani druhá porážka Babky v průběhu několika dní, tentokrát v přeboru okresu, mi nepomohla. Babka skončil o půl bodu přede mnou. **0–1**

Obětovat na f3 šlo **dle libosti jak jezdce, tak střelce.**

Partie je stejně jako následující partie číslo 70. se Srbem vzpomínkou na pražská studia.

68. Rybář SBČS Praha - Novák Jaromír Slavia Žižkov

E60 Královská indická.

50.Z. Obětní kombinace v zdánlivě jednoduché pozici.

Praha, 21.3.1956.

Čas: bílý 1 hodina 14 minut, černý 1 hodina.

Pražský přebor družstev II. třídy skupina B 1956.

7. utkání.

Slavia Žižkov B - Státní a investiční banka C 8 - 2.

2. šachovnice.

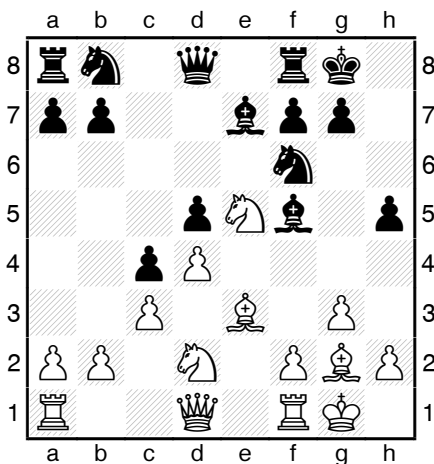
Tématický okruh: Oběť.

Postavení po 23. tahu černého.

1.d4 Jf6 2.c4 g6 3.Jf3 Sg7 4.e3 0–0 5.Sd3 d6 6.0–0

Jbd7 7.Jbd2 e5 8.b3 Jh5 9.Sb2 f5 10.e4 exd4 11.Jxd4 Rozhodně lepší bylo 11.Sxd4. Ted' se dostane jezdec do nepříjemné vazby. **11...Jc5 12.Sc2 Jxe4 13.Jxe4 fxe4 14.Sxe4** Nebo 14.Vb1 d5 a černý udrží pěšce. **14...c5 15.Sd5+ Kh8 16.Sxb7 Sxb7 17.Je6 De7 18.Sxg7+ Jxg7 19.Jxf8 Vxf8** Na zápletku vydělal černý. Má 2 lehké figury za věž a pěšce. **20.Dd2 Jf5 21.Vfe1 Df6 22.Vad1** Zdánlivě se nic neděje. Bílý má kompenzaci v obsazených středních sloupcích a tlak na pěšce d6. Ale v podzemí to duní a půda se chvěje. **22...Jh4! 23.Ve2 Jf3+!** Po tomto efektním tahu se bílý vzdal, protože tak jako já považoval mat za nekryitelný. Počítač pro něj objevil ještě určitou možnost odporu: 24.gxf3 Dxf3 25.Db2+ Kg8 26.Vd5 Sxd5 27.cxd5 Vf4 28.Ve8+ Kf7 29.Ve3 Vg4+ 30.Kf1 Dd1+ 31.Ve1 Dxd5 32. Ve3 Dg2+ 33.Ke1 Dg1+ 34.Ke2 Vf4 35.Vf3 Vxf3 36.Kxf3 Dxh2 a černý má sice v dámské koncovce 2 pěšáky navíc, ale bílý se může ještě cukat. Proto než zdánlivě atomové Jf3+! bylo ještě lepší nenápadné Sf3!!, což dobývá kvalitu a černému zůstane figura navíc. Co se skrývá obětních možností v tak zdánlivě jednoduché pozici! A to jsme pominuli možnosti braní na g2, které šlo provést 2 figurami. **0–1**

Pozor na mezitah.

69. Novák Jaromír TJ Klatovy - Hřebec Vladimír Červené Poříčí

B40 Sicilská.

892. Oběť díky mezitahu byla mimořádně výnosná.

Klatovy, 24.5.1985.

Čas: bílý 25 minut, černý 20 minut.

28. přebor okresu Klatovy 1985. 8. utkání.

Tématický okruh: Oběť.

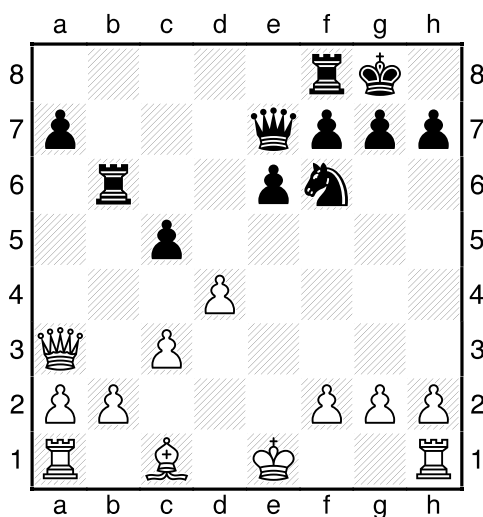
Postavení po 11. tahu černého.

1.d4 e6 2.e4 c5 3.Jf3 Chci přejít do sicilské hry podle mého názoru výhodné varianty s e6, ale soupeř má jiné, divoké spády. **3...d5 4.exd5 exd5 5.Se3 c4 6.g3** Hraji podle teoretického mustru s tlakem na pěšce d5. **6...Jf6 7.Sg2 Sb4+ 8.c3 Se7 9.0–0 0–0 10.Je5 Sf5 11.Jd2 h5?!** V pozici, kde oba králové provedli rošádu na kratší stranu, se takto obvykle neútočí. Zanedbání vývinu jezdce b8 mi dává příležitost k oběti na c4.

12.Jdxc4 dxc4 13.Sxb7 Jbd7 Černý reaguje zdánlivě jediným logickým tahem, ale přehlíží následující mezitah. Jakž takž se mohl bránit překvapujícím **Se4**. **14.Jc6! De8 15.Sxa8 Sd6 16.Sb7 Se4** To mělo přijít o 3 tahy dříve. **17.Ja5 Jg4 18.Dd2 De7 19.Sf4 Jdf6 20.Vfe1 Sc7 21.Sxc7 Dxc7 22.Sxe4 Jxe4 23.Vxe4 Dxa5** Černý nevyčkal na mou odpověď a vzdal. Předčasně, ale hra s kvalitou a 2 pěšci méně žádné potěšení neskýtá. **1–0**

Jako poslední přicupitává oběť **pěšce**. Slovo oběť je příliš honosné. Správné označení je zevnutí (přehlédnutí) pěšky, jak by to nazvali Rusové. Ale **protiútok** z toho **vzešel vražedný**.

Skóre 1 - 1 (+1–1). Dr. Karel Srb mi prohru oplatil v téže soutěži Krajský přebor Prahy 1958 o 2 roky později.

70. Srb Karel AZKG Praha - Novák Jaromír Slavia Žižkov

C10 Rubinsteinova francouzská.

154. Protiútok za pěšce vyústil v labužnickou koncovku.

Praha, 21.5.1956.

Čas: bílý 2 hodiny 26 minut,

černý 2 hodiny 4 minuty.

Pražský krajský přebor jednotlivců skupina C 1956.

6. utkání.

Tematický okruh: Oběť.

Postavení po 17. tahu bílého.

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Jd2 dxe4 4.Jxe4 Se7 5.Jf3 Jf6 6.Sd3 Jbd7 7.De2 Zákeřný tah, jehož následky jsem nedocenil... **7...Jxe4 8.Sxe4 Jf6?** ...a mechanickým tahem jsem podaroval soupeře pěšcem. Také to lze nazvat nechtěná oběť. **9.Sxb7! Sxb7 10.Db5+ Dd7 11.Dxb7 0–0 12.c3** Bílý si opatrnicky jistí pěšce, ale v této pozici je to spíše ztráta času. **12...Vab8 13.Da6** Druhého pěšce už se bílému nechtělo. Po nešťastném 13. tahu **Dxa7?** přijde **Va8 14.Db7 Vfb8** a dáma marně hledá, kde nechal tesař díru. Zbývá jen protiútok **15.Je5 Vxb7 16.Jxd7 Jxd7**, ale bílý podle pravidla „Kdo první bere, více bere“ prošťustruje figuru. **13...c5 14.Je5** Bílý si začíná hrát s ohněm, který ho nakonec spálí. Proč se nezabezpečit **0–0?** **14...Dc7 15.Jc6 Vb6 16.Jxe7+ Dxe7 17.Da3** Věděl bych o lepších ústupech.

17...Db7 Teď už minimálně ztratí svého pluspěšce na d4 a hry se vyrovnají. **18.dxc5** Ale on je zaslepen vidinou pěšcové laviny na dámském křídle a na bezpečí svého krále nehledí. **18...Dxg2 19.Vf1 Jg4 20.c4?** A to už je konec. Uhrát remízu mohl po vzetí věže **20.cxb6** a já musím držet věčný šach. **20...Jxh2 21.Dd3 Vbb8 22.Sf4 Vfd8 23.Sd6 Jxf1 24.Dxf1 De4+** Přilákat krále na 2. řadu je ještě mazanější než vyměnit dámy hned na **f1**. **25.De2 Dxe2+ 26.Kxe2 Vxb2+ 27.Ke3 f6 28.a4 Kf7** I staříčkový monarcha se belhá do boje. **29.a5 Ke8 30.Vd1 Vc8 31.f4 Kf7** Ale pro jistotu se vrací raději zpět. **32.Va1 h5 33.a6 Vc6 34.Va5 g5 35.Vb5** Bílý se snaží ještě něco z pozice vydupat, ale už z toho nic nebude. Věže teď samozřejmě nevyměním. **35...Va2 36.Vb7+ Kg6 37.fxg5 fxg5 38.Vxa7 Vaxa6 39.Vd7 Kf5**

40.Vf7+ Kg4 41.Vf6 Vxd6 Zlaté pravidlo koncovek říká: Nevyhýbej se vrácení materiálu, když tím přejdeš do elementárně vyhrané koncovky. Ušetříš si tím mnohé problémy. **42.cxd6 Vxd6 43.Ke4 h4 44.c5 Vc6 45.Kd4 h3 46.Kc4 h2 47.Vf1 Kh3 48.Kb5 Vc8 49.c6 g4 0–1**

V kapitole G. jsou na téma oběti partie 158. Pithart (pseudooběť jezdce), 163. Neuman (oběť kvality) a 168. Vrkoč (odmítnutá oběť).

B. Kombinační hra.

Šachy jsou svou podstatou kombinační hra jako celek. Přesto však cítíme, že některé partie jsou kombinační jaksí víc. Figurky si v nich více rozumějí, více mezi sebou šavlují a dokáží vytvořit neobyčejně působivé a krásné obrazce. Hráči obdaření vzácnou schopností nacházet a prožívat v partii kombinační obraty jsou šťastlivci a říkáme jim kombinační hráči. My poziční hráči jsme „suchaři“ a o radost z kombinačních obrátů býváme často ochuzeni. Ne však vždy! I nám se podaří občas sezobnout chutné zrníčko kombinace, nebývá to však prvoplánové. Některé své kombinační partie jsem již zařadil mezi pamlsky do kapitol A.6. Divoké partie a A.7. Oběť. V této kapitole uvádím další partie s kombinační hrou. Děním je na miniaturní partie, matový útok, figurovou hru a figurovou hru s volným pěšcem.

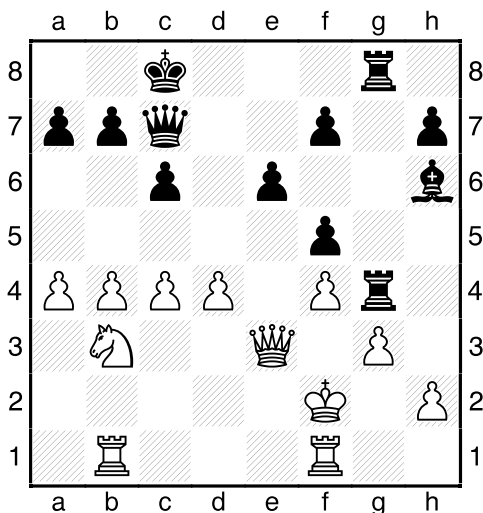
1. Miniaturní partie.

Co to je miniaturní partie, zkráceně miniatruka, jak by řekl Švejk Josef? Je to partie, která **skončí nejpozději ve 20. tahu** vynuceným výsledkem. Nejlépe efektním matem. Mám řadu partií, které by spadaly do této kategorie, neodpovídají však požadované úrovni.

Hned v první ukázce poruším toto pravidlo, ale jen o jeden tah. Partie s tehdy 17letým Petrem Kohoutem to **dotáhla do 21. tahu**. Petr se dostal do Klatov ze Strakonice, když jeho otec byl povolán v létě 1968 do klatovské nemocnice jako primář neurologie. Za rok a půl měl Petr raketovou kariéru: z 3. výkonnostní třídy postoupil až do třídy první. Když si v KP jednotlivců Západočeského kraje 1971 uhrál kandidáta mistra, stal se vítaným přestupovým zbožím a vystřídal několik oddílů. Po sametové revoluci začal podnikat a šachy šly stranou.

V roce 2001 se do našeho oddílu vrátil, aby po 2 sezóny Áčku pomohl v 1. lize a Běčku aspoň povinným penzem 2 partií. Je dál naším neaktivním členem, ale slibuje, že po odchodu do důchodu bude opět aktivní. Velmi si vážím aktivního skóre s ním 5 1/2 - 4 1/2 (+4=3–3), zvláště pak 3 výher z období 1973 - 1978, kdy byl na vrcholu šachového výsluní.

Připomenout musím jeho 1. start za družstvo v divizi KŠ 1970/1971, kdy uhrál 100 %.

71. Kohout Petr TJ Klatovy - Novák Jaromír TJ Klatovy

B16 Caro-Kann.

498. Slibná pozice se rozsypala po náhlé oběti střelce.

Klatovy, 8.1.1970.

Čas: bílý 1 hodina 53 minut,

černý 1 hodina 8 minut.

46. přebor oddílu TJ Klatovy. 13. utkání.

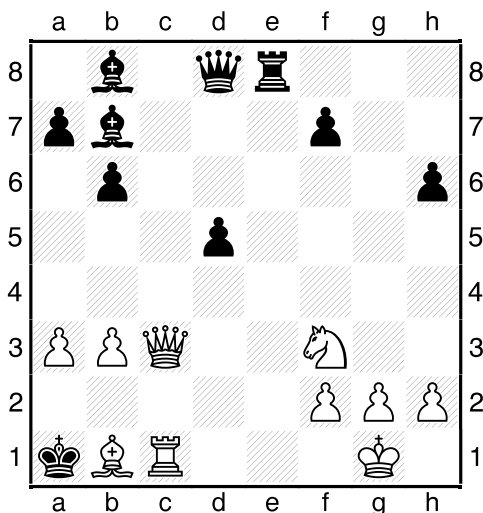
Tématický okruh: Miniaturní partie.

Postavení po 21. tahu bílého.

1.e4 c6 2.d4 d5 3.Jc3 dxe4 4.Jxe4 Jf6 5.Jxf6+ gxf6 6.f4 Dost neobvyklý tah. Je namířen proti e5. **6...Sf5 7.Sd3 Sxd3 8.Dxd3 Db6** To je zase proti vývinu střelce c1. Zároveň nakukuje do odkryté diagonály a7 - g1. **9.Jf3 Ja6 10.0-0 e6 11.Se3 Jb4 12.De2 Jd5 13.c4 Jxe3 14.Dxe3 0-0-0!?** Nebojím se čerta nic. **15.Vab1 Sh6 16.b4 Dc7 17.Jd2 Vhg8 18.Jb3 f5 19.a4** Bílý útok se rozvíjí velkoryse na širokém prostoru. Kdo by tušil, že za 3 tahy bude partie ukončena? **19...Vg4 20.g3 Vdg8 21.Kf2?** Ústup krále z nebezpečného sloupce byl nutný, ale správný ústup byl skromný do koutku 21.Kh1 Na f2 bojovného krále žádný med nečeká.

21...Sxf4!! Tlak na pěšce f4, který na toto osudové pole vstoupil již v 6. tahu, byl přímo drtivý, ale přitom zároveň nenápadný. Podcenil ho nejen můj soupeř, kterému se tah 21.Kf2 vůbec nezdál jako zdroj rozhodujících potíží, ale ani počítači, který několikrát změnil rozhodnutí od pouhé ztráty pěšce až k totálnímu rozkladu po ztrátě dámy 22.gxf4 Vxf4+ 23.Ke2 Ve4. Původně počítal s tím, že oběť nepřijme a vymluví se 22.Dc3. Na to by přišla další oběť Sxg3+. Tu také nelze přijmout a padne i pěšec h2 při trvajícím náporu černých těžkých figur. **0-1**

Stejného prohřešku se dopustím i u další partie, dokonce dvojnásobného. Partie také skončila 21. tahem a navíc **jsem porušil varování**, abyste mezi mými partiemi nehledali dobrovolné **vytvoření izolovaného pěšce** za možnost útoku, jak jsem avizoval v 2. kapitole. Tento „prohřešek“ jsem spáchal v dřevních dobách korespondenčních začátků, kdy zahájení jsem odehrál podle učebnice. No, nekupte to. Soupeřem byl v té době známý hráč Jan Kišari z Brandýsa, o němž jsem se z březnového čísla ročníku 2014 Československého šachu dozvěděl, že právě zemřel. O rok později tentýž časopis napsal, že byl posmrtně uveden do Síně slávy sportovců města Brandýsa za rok 2014. Po oběti kvality se vzdal a nedal si ukázat výlet krále až na pohřební lože a1. Závěrečné postavení si nenechte ujít.

72. Novák Jaromír TJ Klatovy - Kišari Jan Brandýs n/L

D26 Tarraschův dámský gambit.

88.K. Král byl zajat na a1 uprostřed bílých figur.

27.1. - 5.9.1975.

Čas: bílý 83 dní, černý 92 dní.

Polofinále KŠ 17. mistrovství ČSSR skupina A 1975/1976.

Tématický okruh: Miniaturní partie.

Postavení po 33. tahu bílého.

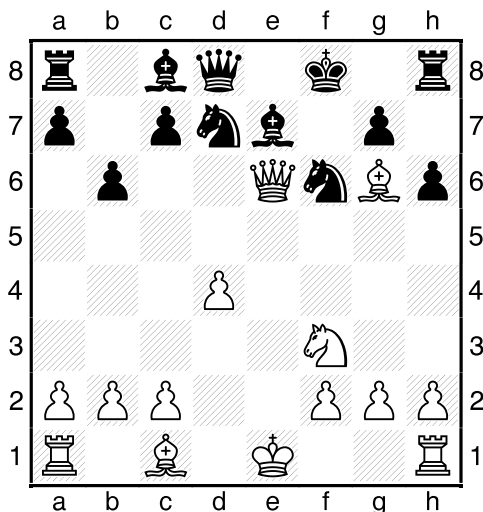
1.d4 Jf6 2.c4 e6 3.Jc3 d5 4.Sg5 c5 5.e3 Vybočuji z peruánské obrany 5.cxd5 Db6, kterou jako nebezpečnou zbraň v Klatovech používal Josef Babka. Také soupeř se na ni těšil a litoval, že jsem do ní nešel. **5...cxd4 6.exd4 dxc4 7.Sxc4 Se7 8.Jf3 0-0 9.0-0 Jc6 10.Vc1 b6 11.Sd3 Sb7 12.Sb1 Ve8 13.a3 Vc8 14.Dd3 h6 15.Se3 Sd6 16.Vfd1 Sb8 17.Je4 Jxe4 18.Dxe4 Df6 19.d5 exd5 20.Dh7+ Kf8 21.Vxc6!** Zde se soupeř vzdal s ohledem na následující pokračování. **21...Vxc6 22.Sd4 Dd8** Po Dd6 23.Dxg7+ Ke7 24.Ve1+ Kd7 25.Dxf7+ nebo Kd8 25.Sf6+. **23.Dxg7+ Ke7 24.Ve1+ Kd6** Ve6 25.Sf6+. **25.Se5+ Kc5 26.Vc1+ Kb5 27.Sd3+ Ka5** Ordinérní Vc4 ztrácející celou věž nerozebírám a Ka4 zkracuje následující matové řízení o jeden tah. **28.Sc3+ Ka4 29.Dd4+ Kb3 30.Db4+ Ka2 31.Sb1+ Ka1 32.b3+ Vxc3 33.Dxc3#** Kouzelná varianta, kde si král došel pro zajetí přes celou šachovnici do rohu a1 úplně obklopen zuřícími bílými figurami. **1-0**

Míra Pfeifer je spolu s Vaškem Marešem hráčem, s nímž mám výrazně pasivní skóre. Do oddílu přišel v roce 1985 jako 15letý a pilně se účastnil všech oddílových a okresních přeborů. Během prvního učenického roku jsem rychle získal náskok 3 - 0, ale pak se síly vyrovnaly a vzájemně jsme se přetahovali až do roku 1995. Poté nasadil trháč a do roku 2001, kdy se oženil do Prahy, jsem z 5 partií uhrál jen 1 půlku. Skóre 8 1/2 - 11 1/2 (+6=5-9).

Připomenout musím jeho úspěšné starty v korespondenčním šachu, které se jistě významně podepsaly na našem vzájemném skóre. Od roku 1985 hrál jen soutěže jednotlivců, aby se od roku 1996 věnoval především hře za naše ligové družstvo. Bohužel stačil sehrát jen 3 ročníky než jsme ze soutěže vystoupili. 2x na 2. a 1x na 1. šachovnici měl přes 50 % bodů.

Je mi až **trapné uvádět** tak silného hráče, jakým Míra Pfeifer je (3x přeborník oddílu a 2x okresu a v bleskovkách 2x přeborník oddílu a 3x okresu), **mezi obětmi miniaturek**. A to dokonce 2x, jednou s bílými a jednou s černými kameny. Poprvé to bylo v 30. přeboru okresu Klatovy 1987, kdy mu ještě nebylo 18 let. Dosáhli jsme stejný počet bodů 6 1/2 z 9 a jen Sonnenborn-Bergerovo hodnocení ho odsunulo na 3. místo.

Útok selhal na **mezitahu**, nechráněná dáma dostala „mat“ a výmluvy nepomohly.

73. Pfeifer Miroslav TJ Klatovy - Novák Jaromír TJ Klatovy

C10 Rubinsteinova francouzská.

947. Lákavá, ale nekorektní oběť je potrestána protiútokem.

Klatovy, 27.3.1987.

Čas: bílý 1 hodina 18 minut, černý 31 minut.

30. přebor okresu Klatovy 1987. 5. utkání.

Tematický okruh: Miniaturní partie.

Postavení po 11. tahu bílého.

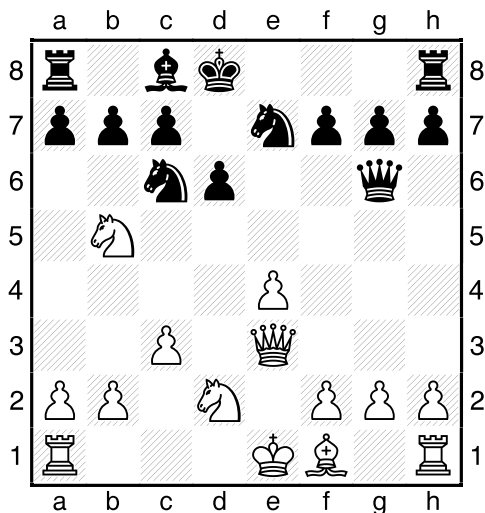
1.e4 e6 2.d4 d5 3.Jc3 dxe4 4.Jxe4 Se7 5.Jf3 Jf6 6.Sd3 Jbd7 7.De2 b6 Obvykle si už v 7. tahu

dovolují přepych rošády s údělem vytrpět soupeřův bodákový útok. Zde jsem však dal přednost napřed si vyvinout dámského střelce, protože jsem počítal s divokým útokem. **8.Jeg5 h6** 2 roky předtím jsem uspěl v skoro identické partii v oddílovém přeboru s Vaškem Marešem. Proto jsem použil stejnou metodu i v této partii podle hesla "Vítězné spřežení se nepřepřáhá". **9.Jxe6?!** A nezklamal jsem se. Optimistů jsou plné hřbitovy. Ted' už se ani k 0-0, ani k Sb7 nedostanu a v pozici dostanou přednost jiné aspekty. **9...fxe6 10.Sg6+ Kf8 11.Dxe6** Zdánlivě atomový tah bude vyvrácen. **11...Sb4+ 12.c3 De7 13.d5 Jxd5 14.Jd4** Bílý se snaží kalit vodu, ale má to marné.

14...Sd6 15.Se4 J7f6 Úder za úderem. Černé figury se rojí jako vosy a v protiútoku mají i početní převahu. **16.Dxe7+ Sxe7 17.Sf3 Sg4 18.a3 Sxf3 19.gxf3 c5 20.Jc6 Sd6** Figura je fuč a teď se k tomu zatoulal i koník. Čeho je moc, toho je příliš. **0-1**

Podruhé to bylo po 3 letech v 66. přeboru oddílu TJ Klatovy 1990, kdy jsem měl 100 % výsledek 14 bodů. Míra byl 2. s 11 1/2 bodem. Předběhl o 1 1/2 bodu 3. Romana Hořejšího.

V 19tahové partii **pěšec c2 proklouzl až na d7**.

74. Novák Jaromír TJ Klatovy (1900) - Pfeifer Miroslav TJ Klatovy (1900)

C45 Skotská.

1004. Bezvýznamný pěšec c2 rozbil černou pozici na cucky.

Klatovy, 29.12.1989.

Čas nezaznamenán.

66. přebor oddílu TJ Klatovy 1990. 13. utkání.

Tematický okruh: Miniaturní partie.

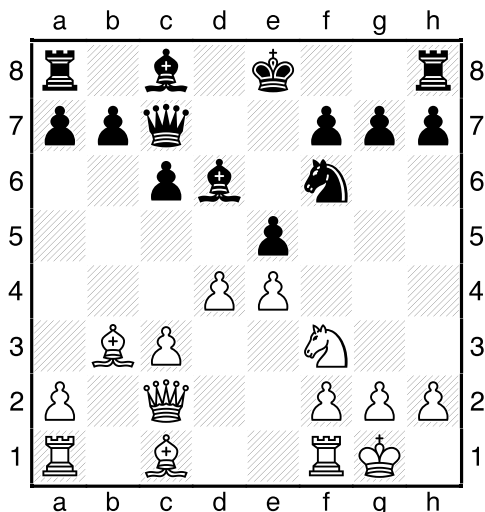
Postavení po 10. tahu černého.

1.e4 e5 2.Jf3 Jc6 3.d4 exd4 4.Jxd4 Sc5 5.Se3 Df6 6.c3 Jge7 7.Dd2 Léčka, která v sobě skrývá několik hrozeb: Sg5, b4 a Jb5. **7...Dg6** To není to

pravé ořechové (mimochodem proč se vlastně cituje zrovna ořechová pomazánka?). Stojí to minimálně rošádu. **8.Jb5 Sxe3 9.Dxe3 Kd8 10.Jd2 d6**

11.0-0-0 a6 12.Jd4 b5 Taková aktivita se mi zdá podezřelá. **13.J2f3 f6 14.c4 Sd7 15.c5 Ve8 16.cxd6** Pod úder bezvýznamného pěšáčka c2 se hroutí černá pozice. **16...Jf5** To je hysterická reakce, která měla stát tohoto jezdce hlavu. Ale já volím jinou cestu a jak se ukáže, ještě efektivnější. **17.Jxc6+ Sxc6 18.Dc5 Vc8 19.d7** Pěšec hrdina se probil na 7. řadu a zdemoloval 5 kroky černou pozici. Týž den 29.12.1989 byl jiný hrdina Václav Havel zvolen jednomyslně komunistickým parlamentem prezidentem republiky. **1-0**

Jen o 4 měsíce dříve než první partie s Pfeiferem se hrála partie v zápasu ZČE Plzeň C proti TJ Klatovy, který skončil plichtou 4 - 4. Jejím leitmotivem byl tlak na 2 nejslabší místa v černé pozici f7 a h7. Ten černý ustál, ale překvapivě se mu stalo **osudným** sousední pole **g7**.

75. Novák Jaromír TJ Klatovy - Vondrovský Jaroslav ZČE Plzeň

D47 Poloslovanský dámský gambit.

312.Z. Smrtný výpad dámy proti alergickému poli g7.

Plzeň, 23.11.1986.

Čas: bílý 52 minut, černý 31 minut.

Západočeský krajský přebor družstev II. třídy jih 1987.

1 utkání.

ZČE Plzeň C - TJ Klatovy 4 - 4. 2. šachovnice.

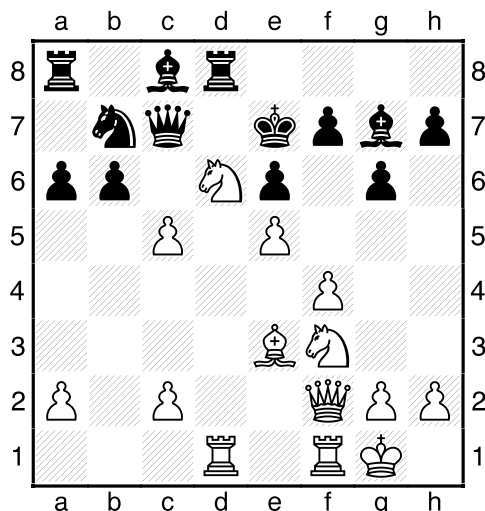
Tematický okruh: Miniaturní partie.

Postavení po 12. tahu černého.

1.d4 Jf6 2.c4 e6 3.Jf3 d5 4.Jc3 c6 5.e3 Jbd7 6.Sd3 dxc4 7.Sxc4 Jb6 Je možné, ale tento tah se vyskytuje jen málokdy. **8.Sb3 Jbd5 9.0-0 Sd6** Stavět 2 lehké figury na 2 pole stejné řady oddělené od sebe jedním sloupce (d6 a f6) při i latentní možnosti soupeře je napadnout současně pěšcovou vidličkou je rizikem, s kterým musíme ve svých plánech vždy počítat. **10.Dc2 Jxc3** Nevidím žádnou výhodu utratit 4 tahy jezdce za posílení soupeřova středu. **11.bxc3 Dc7 12.e4** Hrozba zmíněná v poznámce k 9. tahu černého je tu. Uvidíme, jak se s ní černý vyrovná. **12...e5** Čelí hrozbě aktivně, ale příliš tím oslabuje diagonálu a2 - g8.

13.Jg5! Chápu se iniciativy. **13...0-0** Černý odpovídá na výpad jezdce zdánlivě logicky, ale nejhorším možným způsobem. Lepší bylo krýt bod f7 věží bez přemístění krále. I když by zůstal král ve středu, hrozilo by mu menší nebezpečí než v partii. Přesto i pak, stejně jako po protiútočném exd4, bych byl ve výhodě s ohledem na krále, který "zamrzl" ve středu. **14.dxe5** A už je to tady. První vidličku ještě střelec likviduje. Stejně silné jako tah v textu bylo 14.f4, kdy druhý pěšec atakuje pěšce e5, který je po Se7 (únik z vidličky) ztracen při trvajícím matovém útoku. **14...Sxe5 15.f4 Db6+** Tato výmluva, uvolňující střelci ústupové pole c7, už nepomůže. **16.Kh1 Sc7 17.e5** V pozici je smršť hrozeb polím f7 a h7. **17...h6** Tímto tahem sice černý vykrývá hrozby oběma citlivým polím, ale... **18.exf6 hxg5 19.Dg6** ...nově vzniklou nečekanou hrozbu poli g7 již nepokryje. Jedna z nejlepších mých partií. **1-0**

Těžko se hledá správný výraz pro totální vybití černého materiálu. Nejvýstižnější slovo je **masakr** (maso a krev). To se stalo v partii, kde nelze říci, že by černý přímo chyboval. Jen nevolil nejlepší tahy a hlavně ztrácel šachový čas. Černý se vzdal gentlemansky ve 20. tahu, ale nedáme si ujit 17 dalších skoro vynucených tahů. Kdo má náтуру na hororové krváky, ten si pošmákne. Na konci celé akce měl soupeř v koncovce o 2 figury a 3 pěšce méně.

76. Novák Jaromír TJ Klatovy - Čampulka Karel Kladno

B09 Pircova.

134.K. Po vniknutí jezdce na d6 následuje masakr.
23.1. - 17.7.1979.

Čas: bílý 83 dní, černý 75 dní.

Polofinále KŠ 19. mistrovství ČSSR skupina B
1979/1980.

Tematický okruh: Miniaturní partie.

Postavení po 20. tahu bílého.

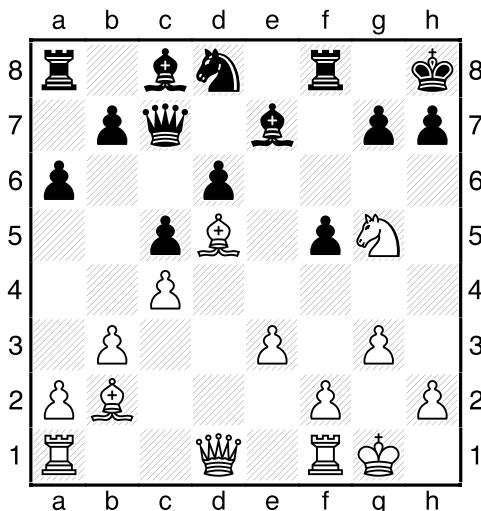
**1.e4 d6 2.d4 Jf6 3.Jc3 g6 4.f4 Sg7 5.Jf3 c5
6.dxc5 Da5 7.Sd3** Klidný vývin je nejlepší reakce
na avantýry černého. **7...dxc5 8.e5 Jd5 9.Sd2 Jb4**

10.Se4 e6 11.0-0 a6 12.De2 J4c6 Všechny 4 tahy černého mezi 9. a 12. tahem nejsou nic moc. Co tah, to ztráta tempa nebo oslabení, hlavně pole d6, aniž se vyvinul střelec c8. Naopak bílý si udělal rošádu, vyvinul dámu a střelce c1 a druhého střelce postavil do centrální pozice. **13.Sxc6+** Na první pohled vypadá tento tah nehezky, protože mění krásného střelce za nevyvinutého jezdce, ale obsazení pole d6 jezdce za to stojí. Černý je nevyhléditelně ochrnut. **13...Jxc6 14.Je4 Dc7 15.Jd6+ Ke7 16.Se3 Jd8 17.Df2 b6 18.b4 Jb7 19.Vad1 Vd8 20.bxc5** Černý z partie udělal miniaturku, když gentlemansky uznal porážku, aniž si nechal ukázat následujících 17 prakticky vynucených tahů. Bylo to škoda. Ale my si je nenecháme ujít.

20...b5 Po vzetí Jxc5 přijde 21.Dh4+ Kf8 22.Jb5 a po bxc5 21.Jxb7 s dalším Sxc5+. **21.Dh4+ Kf8 22.Dxh7 Jxc5 23.Jxf7 Vxd1 24.Vxd1 Kxf7 25.Jg5+ Kf8 26.Vd8+! Dxd8 27.Sxc5+ Ke8 28.Dxg6+ Kd7 29.Dxe6+ Kc7 30.Db6+ Kd7 31.e6+ Ke8 32.Dc6+ Sd7 33.exd7+ Dxd7 34.Dxa8+ Dd8 35.Dxd8+ Kxd8 36.Je6+** Po vzetí střelce g7 jsou strašná jatka u konce. **1-0**

Mezi roky 2000 a 2012 jsem se 11x zúčastnil mezinárodního šachového megaturnaje O tatranský pohár v Tatranských Zrubech. Partie začínaly až v 18 hodin a tak jsme měli celý den na túry po Tatrách. Z Plzeňského kraje hrávalo až 20 hráčů. Většinou mě doprovázela manželka Marie a někdy i vnoučata. Velmi milí pořadatelé v čele s Ing. Gustávem Šturcem se postarali o veškeré pohodlí. Mezi spoluhráči jsem uzavřel čtená přátelství. Jedno z nich bylo

s Dušanem Lukáčem z Velkého Kýru. **Za šachovnicí však nelze šetřit bratra ani přítele.**

77. Novák Jaromír Sokol Klatovy (2013) - Lukáč Dušan ŠK Velký Kýr (1894)

A96 Holandská.

1431. Řízný útok na krále vynesl 2 pěšce a kvalitu.

Tatranské Zruby, 23.9.2007.

Čas: bílý 48 minut, černý 33 minut.

53. OPEN Tatry 2007. 2. utkání.

Tématický okruh: Miniaturní partie.

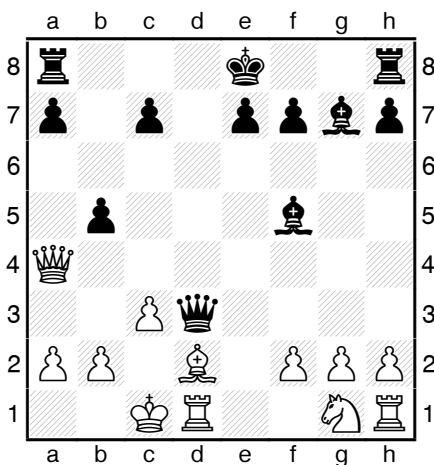
Postavení po 15. tahu černého.

1.d4 f5 2.g3 Jf6 3.Sg2 e6 4.Jf3 Se7 5.c4 0-0 6.0-0 d6 7.Jc3 c5 8.e3 Na kombinaci 2 systémů odpovídám střízlivě. **8...a6 9.b3 Dc7 10.Sb2 Jc6?**

Tento tah považuji za chybu. Je sice vývinový, ale umožní postup d5, aniž by mohl hrát na tento tah blokádové e5. Tím nejen navždy tento tah znemožní, ale otvírá na sebe smrtonosnou dlouhou diagonálu a zůstává mu neschopný sirotek na d6. Lépe bylo Jbd7 se snahou Je4. **11.d5 Jd8 12.dxe6 Sxe6 13.Jg5 Sc8?** Rozhodující chyba. Tah je nejen závinový, ale teď se bílý útok rozvine na plné obrátky a prim v něm bude hrát dvojice střelců. **14.Jd5 Jxd5 15.Sxd5+ Kh8** Nepomůže ani Jf7, protože bílá dáma 4 svými tahy Dh5, Dxc5, Dh6 a Dg7# vynutí mat.

16.Jxh7! To se to obětuje, když jediným "trestem" za ztrátu koně by byl jednotahový mat Dh5#. Teď ale kvůli téže hrozbě neuteče ani kvalita. **16...Se6 17.Jxf8 Sxf8 18.Dh5+ Kg8 19.Dxf5** Nakonec malá parádicka s křížovou vazbou. Černému už se nechtělo v této partii žít. **1-0**

Je trochu sporné sem zařadit partii, kde soupeř evidentně chyboval. Na druhé straně je vyvrácení této chyby a **úžasná diagonální působnost** baterie černé dámy a černého střelce, která řádila v bílém skladišti jako černá ruka. A také potvrzení starého šachového rčení o rizikovosti dlouhé rošády: 0-0-0 = smrt (pachatele). Na šachovnici se odehrálo pouhých 12 tahů. Snad mi Standa odpustí. Byla to první naše vzájemná partie a v 18 letech začínal dělat první šachové krůčky v přeboru okresu Klatovy, kam byl delegován Okulou Nýrsko.

78. Gschwendtner Stanislav Okula Nýrsko - Novák Jaromír TJ Klatovy

B02 Aljechinova 2.Jc3 d5 3.e5 d4.

798. Pravý "blitzkrieg" neboli bleskový přepad.

Klatovy, 17.4.1981.

Čas: bílý 57 minut, černý 14 minut.

24. přebor okresu Klatovy 1981. 5. utkání.

Tématický okruh: Miniaturní partie.

Postavení po 12. tahu černého.

1.e4 Jf6 2.Jc3 d5 3.e5 d4 Toto ostré zahájení jsem používal často okolo roku 1980, kdy jsem s ním uspěl v korespondenční partii se známým pražským hráčem Norbertem Malým. **4.exf6 dxc3 5.fxc3 cxd2+ Barvoslepému připadá pozice normální, ale ve skutečnosti je to nepřírozené. 6.Sxd2 Sxg7 7.c3 Sf5 8.Sc4 Jc6 9.Db3 Je5! 10.0-0-0?**

Po tomto zdánlivě logickém, ve skutečnosti chybném tahu, se už soupeř nevzpamatuje. **10...Jd3+ 11.Sxd3** Vynuceno, jinak po ústupu krále ztrácí dámu hned odtažným šachem **Jc5+**. **11...Dxd3 12.Da4+** Bílého zachvátila panika a pod jejím tlakem jedná rychleji než myslí. Jedinou šanci na jakýs takýs odpor bylo uvolnění pole d2, nejlépe **12.Se3**. Takto je konec hned. **12...b5 0–1**

V kapitole G. je na téma miniaturek partie 171. Petrželka (z KŠ).

2. Matový útok

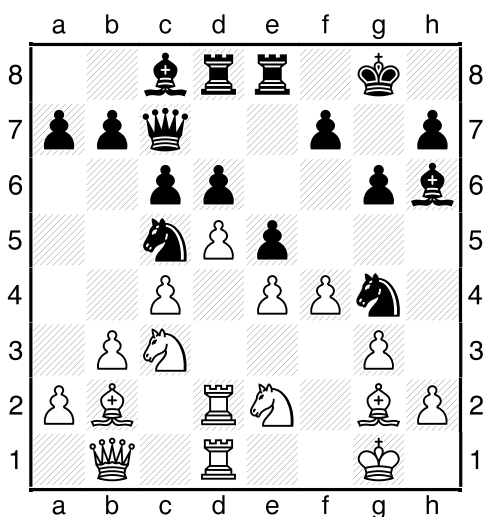
Častý je matový útok na krále při rošádách na opačnou stranu šachovnice. Tam vítězí rychlejší. Ze 14 ukázek této kapitoly je to plných 6, z toho v 5 vyhrál černý.

Iniciovat matový útok a dovést ho do úspěšného konce je snem každého šachisty. Vychutnat si mat se mu ale podaří málokdy, protože soupeř se obvykle aspoň tah před matem vzdá. Na toto téma mám 41 partií, z toho 13 korespondenčních a tak z nich musím uvážlivě vybírat. Hlavně si to zaslouží partie, které jsem mezi nejlepšími uvedl v knize Historie šachu v Klatovech. Prvních 2 si vážím hned za životní partií 51. s Františkem Jónym z kapitoly A.7.

K mým 80. narozeninám vyšel v Československém šachu 6/2014 na str. 152 článek Jubileum nestora klatovského šachu, kde je oceněna i tato partie. Velmi mě však překvapilo uveřejnění další partie se strakonickým hráčem, vojákem z povolání a obyvatelem Radomyšle u Strakonice Tomášem Ceplochou, kterou jsem nikdy nepublikoval. Zato ji měl ve své kartotéce šéfredaktor Československého šachu Ivan Hausner. Bude v 2. dílu.

V roce 1982 jsme poprvé okusili slasti i strasti nejvyšší soutěže KŠ 1. ligy. Neztratili jsme se v ní, udrželi jsme solidní střed, konkrétně 8. místo z 15. Se spřátelenou Lokomotivou Plzeň, která se v tom ročníku stala šampionem republiky, jsme uhráli remízu 2 - 2. Partie se hrála **na motiv oslabené diagonály a7 - g1** a z toho vyplývajících **hrozeb dušeného matu**.

Skóre s Vojtěchem Raisem mám aktivní 4 - 2 (+2=4), z toho v KŠ 1 1/2 - 1/2 (+1=1).

79. Rais Vojtěch Lokomotiva Plzeň - Novák Jaromír TJ Klatovy

E61 Královská indická g3.

184.K Neuvěřitelné! Hrdinný jezdec málem přežil.
1.2. - 25.11.1982.

Čas: bílý 125 dní, černý 116 dní.

1. liga KŠ 9. přeboru ČSSR 1982/1983.

TJ Klatovy - Lokomotiva Plzeň 2 - 2.

3. šachovnice.

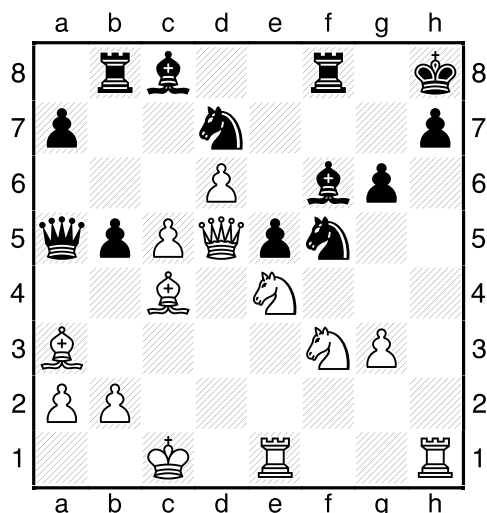
Tématický okruh: Matový útok.

Postavení po 20. tahu bílého.

1.c4 Efektní partie s obětí dámy. **1...Jf6 2.Jc3 g6 3.g3 Sg7 4.Sg2 0–0 5.d4 d6 6.e3 e5 7.Jge2 c6 8.0–0 Dc7 9.b3 Jbd7 10.Sb2 Ve8 11.Dc2 Jf8 12.Vac1** Bílý se vyvíjí opticky hezky, ale šablonovitě a měkce. Navíc věž na sloupec c nepatří, jak dozná o 4 tahy později sám soupeř. **12...Sf5** Provokace k e4 a tím k doznání, že systém e4 je lepší než e3. **13.e4 Sd7 14.Vfd1 Vad8 15.Vd3 Sc8 16.Vcd1 Je6 17.d5?!** Bílý se dobře vyvinul a doufá, že vytvoří slabinu na d6. Ta je ale dobře hajitelná. Naopak teď se bílé skladiště figur, zvláště neohrabaných věží, stane vděčným objektem lehkých figur černého. **17...Jc5 18.V3d2 Sh6! 19.f4 Jg4!** Okamžitě využívá oslabené diagonály a7-g1 a hrozí po **Je3** si pochutnat na kvalitě. **20.Db1**

20...Db6!! Po tomto tichém, ale drtivém tahu není pro bílého záchrany. Zkuste si postavit na šachovnici jen bílé kameny (bude se vám líbit harmonický vývin), pak jen černé (pozice se bude zdát podezřelá), ale jejich dialektická symbióza hovoří o jasně vyhrané pozici černého: odtažené šachy, mat na f2, dušený mat a různé vidličky. Teď např. hrozí nevídaný dvojnásobný dušený mat: Jxe4+ 22.Kh1 Jf2+ 23.Kg1 Jh3+ 24.Kh1 Dg1+ 25.Jxg1 Jgf2+ 26.Vxf2 a hrdina z pole c5 matí Jxf2#. **21.b4 Jxe4+ 22.c5 Jxd2** Rabiátské Jxc5 získávalo také spoustu materiálu, ale hraji na krásu. **23.cxb6 Jxb1 24.bxa7 Jxc3 25.Jxc3** Teď mi bílý zkazil radost z krásné varianty 25.a8D Jxd1, kde hrdinný jezdec s c5 zničí dámu, obě věže, jezdce a nádvkem pěšce a ještě přežije. Statečný je i bílý pěšec c, který sebere dámu a pěšce, změní se v novou dámu a rovněž přežije. Vzniklá zajímavá pozice by se však hrála jen na bílou branku. **25...Sd7 26.dxc6 Sxc6 27.Sxc6 bxc6 28.b5 cxb5** Bílý se vzdal, aniž by prodloužil partii o 1 tah po návrhu 29.Jxb5 exf4. **0–1**

I druhá partie byla s týmž týmem, tehdy s názvem Spartak Doudlevec, ale hrála se v Západočeském krajském přeboru družstev o 13 let dříve a soupeřem byl kamarád Vašek Daněk. Skóre s ním mám pasivní 2 1/2 - 4 1/2 (+2=1–4), ale zároveň mám zvláštní rekord: obě mé výhry na šachovnici skončily matem a on mi to oplatil 1x. **Aspoň na maty vedu 2 - 1.** Ještě jedna zajímavost. Partie se hrála v posledním kole, kdy již Doudlevec měly přebornický titul a postup do nově se tvořící ligy v kapse. My jim ušetrčili jedinou porážku 5 1/2 - 4 1/2.

80. Novák Jaromír TJ Klatovy - Daněk Václav Spartak Doudlevec Plzeň

A44 Ben Oni.

162.Z Matový útok šel ze dvou stran: po diagonále i po sloupci.

Klatovy, 12.4.1969.

Čas: bílý 1 hodina 20 minut,

černý 1 hodina 37 minut.

Západočeský krajský přebor družstev I. třídy jih 1969. 9. utkání.

TJ Klatovy - Spartak Doudlevec Plzeň 5 1/2 - 4 1/2. 1.šachovnice.

Tématický okruh: Matový útok.

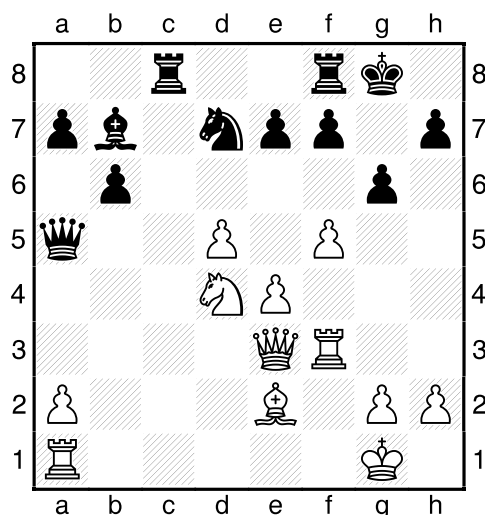
Postavení po 23. tahu černého.

1.d4 c5 2.d5 e5 3.c4 d6 4.Jc3 Se7 5.e4 Jf6 6.f4 exf4 7.Sxf4 0–0 8.Jf3 Jh5 9.Se3 g6 Černý hledá protihru na královském křídle. Tím ho ale značně oslabí, zvláště když bílý král bude hledat své štěstí na křídle opačném. **10.Dd2 f5 11.0–0–0 f4 12.Sf2 Jd7 13.e5!** Oběť pěšce otvírá dráhy bílým figurám, umožňuje postup pěšci d a do černého tábora vnáší zmatek. **13...dxe5** Výhodu by měl bílý i po Jxe5 14.Jxe5 dxe5 15.d6 Sg5. Nyní není dobré ihned vykonat hrozbu 16.d7 pro Dxd7 17.Dxd7 Sxd7 18.Vxd7 f3+ a po dalším fxg2 se bude černý hojit na střelci f2. Ale dobré je 16.Dd5+ Vf7 16.Dxe5. **14.d6 Sf6 15.Je4 Kh8 16.Dd5 Vb8 17.Sxc5** Materiál je vyrovnán a útok v centru trvá. **17...Da5 18.Sa3!** Výborně! Střelec vlastním tělem přikrývá pěšce a2 a pevně drží diagonálu a3 - f8. **18...Dd8** Černá dáma musí s ostudou zpět do chlívků, protože po její výměně se převaha bílého ještě zvětší. **19.c5 Jg7** Černý je při plné šachovnici skoro úplně zpatován. **20.g4** Buď na sebe černý otevře smrtelný sloupec h nebo ztratí poslední opěrné body pro jezdce. Je zajímavé, jak dva spojení volní pěšci jsou slabí, když jsou blokováni. **20...fxg3 21.hxg3 Jf5 22.Ve1** Jednoduchý

tah likviduje možnosti černého. **22...Da5** Zdá se, že dáma je k poli a5 pužena nějakou vyšší silou. Ale není tomu tak. Ted' aspoň vytváří hrozbu věži e1. Stinnou stránkou tahu Da5 je skutečnost, že střelci f6 ubývá krytí a věž f8 bude záhy přetížena. **23.Sc4** Kryje hrozbu a navíc spřádá úklady černému monarchovi. **23...b5**

24.c6 Taková parádní dvojice na 6. řadě a při plné šachovnici se hned tak nevidí. Pěšec b5 se ocitl ve vazbě a nemůže škodit. **24...Jb6** Pozice je prohraná tak jako tak. Černý však mi dopřává přepych matového závěru. **25.Jxf6 Vxf6** Kryje matovou hrozbu Vxh7#, ale smrtka kývá na černého krále i z pole g8. **26.Dg8# 1-0**

Důstojník a šachový funkcionář z Vysočiny Václav Paulík v Grünfeldově indické obraně **oslabený výměnou domovníka** sice matový útok odrazil, ale ztrátám materiálu nezabránil.

81. Novák Jaromír TJ Klatovy - Paulík Václav Havlíčkův Brod

D86 Výměnná Grünfeldova indická.

48.K Matové hrozby donutily soupeře vydat kvalitu.
15.2. - 20.12.1972.

Čas: bílý 103 dní, černý 149 dní.

2. liga KŠ 4. přeboru ČSSR skupina B 1972/1973.

OV ČTO Klatovy - OV ČTO Havlíčkův Brod 3 - 1.

1. šachovnice.

Tematický okruh: Matový útok.

Postavení po 24. tahu bílého.

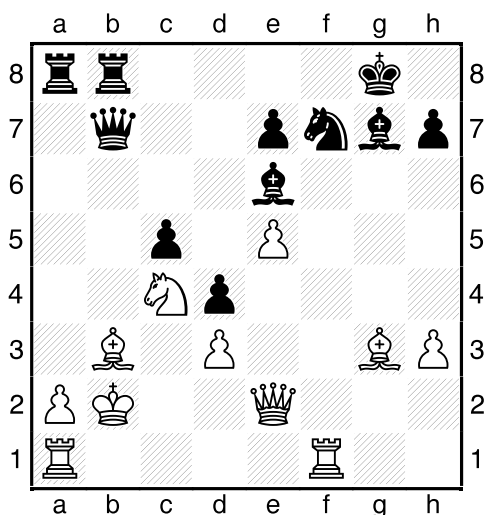
1.d4 Jf6 2.c4 g6 3.Jc3 d5 4.cxd5 Jxd5 5.e4 Jxc3 6.bxc3 c5 7.Sc4 Sg7 8.Je2 cxd4 9.cxd4 Jc6 10.Sb2

Neobvyklý vývin. Teorie říká Se3. **10...0-0 11.0-0 Ja5 12.Sd3 Se6 13.Sc3 Jc6 14.d5 Sxc3 15.Jxc3 Je5 16.Se2 Sc8 17.f4 Jd7 18.Dd2** Černý je stísněn, přistupuji k útoku na krále. **18...Jc5 19.De3 Da5 20.Jb5 b6 21.Jd4** Jezdec na d4 a střelec na e2 stojí ideálně. **21...Sb7 22.f5 Vac8 23.Vf4 Jd7 24.Vf3** Proti vniknutí na c3. Lze namítnout, že to šlo hrát o tah dříve a neztrácet tempo. Nelíbila se mi oběť Jxe4 s dalším Sxd5 a Sxf3. Také jsem lákal soupeře k oslabení g5.

24...Vc7 Leze dobrovolně do oprátky. Ale co hrát? Snad jen Va8 nevedlo k materiálním ztrátám, ale zpasnivňovat věž se černému přirozeně nechtělo. **25.Vh3 Dc5 26.fxg6 fxg6** Je jedno, který pěšec bere. Po hxg6 si pojistím jezdce 27.Vd1 a kvůli hrozbě Dh6 musí si černý uvolnit ústupové pole f7 a jezdec má pole e6 také k dispozici. **27.Je6 Dxe3+ 28.Vxe3 Vcc8 29.Jxf8 Vxf8 30.Vd1** Postup středních pěšců rozhoduje nejrychleji. **30...Jc5 31.e5 Vd8 32.d6** Soupeř se vzdal a to oprávněně. Po exd6 33.exd6 proniknu Ve7 a kombinací postupu pěšce, šachu Sc4+ a harmoniky věží na 7. řadě partie skončí. **1-0**

Partie s pražským lékařem Norbertem Malým se stejně jako partie s Paulíkem odehrála pro mne poprvé v kulisách ligy, i když teprve 2. ligy.

Po nezvyklém způsobu provedení Aljechinovy obrany jsme rochovali každý **na opačnou stranu šachovnice. Můj útok byl rychlejší.**

82. Malý Norbert Slavoj Vyšehrad - Novák Jaromír TJ Klatovy

B02 Aljechinova 2.Jc3 d5 3.e5 d4.

49.K Množství obrátů v matovém útoku na 0-0-0.
15.2.1972 - 22.3.1973.

Čas: bílý 174 dní, černý 192 dní.

2. liga KŠ 4. přeboru ČSSR skupina B 1972/1973.

OV ČTO Klatovy - TJ Slavoj Vyšehrad Praha

2 - 2. 1. šachovnice.

Tematický okruh: Matový útok.

Postavení po 33. tahu černého.

1.e4 Jf6 2.Jc3 d5 3.e5 d4 4.Jce2 Jg4

Přirozený tah, protože napadá slabého pěšce, zatímco jeho kolega je spolehlivě kryt dámou.

5.f4 Zdá se jistější než 5.Jf3, ale zase oslabuje královo křídlo, které lze napadat tahem f6.

5...f6 V houštině neotřepaného zahájení oba tápeme. f6 se zdá předčasné a lépe bylo opřít

pěšce d4 tahem c5. **6.h3 Jh6 7.Jf3 Jc6** Teď se mi c5 přestalo líbit pro 8.b4, ale po b6 jsem

mohl být spokojen. **8.Jg3 fxe5 9.fxe5 Dd5 10.De2 a6 11.c4 De6 12.d3 Jf7 13.Sf4 g6**

14.0-0-0 Sg7 15.Ve1 0-0 16.b3 Vd8 17.De4 Jb4 Kritický okamžik partie. Po 18.a3 dojde

k velkému masakru: Ja2+ 19.Kb2 Jc3 (bílá dáma je chycena) 20.Jxd4 (černá také) Jxe4

21.Jxe6 Jxg3 22.Jxd8 Jxh1 23.Jxf7 Kxf7 s malou převahou černého, neboť jezdec h1

neunikne. Další možností bylo 19.Jxd4 Db6. Bílý je sice opatrný, ale umožní mi napravit

nepřesnost z 5. tahu a opevnit pěšce d4. **18.Kb2 c5 19.Se2 Jc6 20.Sd1 Vf8 21.Vhf1 Sd7**

22.De2 Po oboustranném přeskupování přistupují obě strany k útoku. Já budu rychlejší.

22...Jcd8 23.Je4 Dc6 24.g4 b5 25.Jed2 Je6 26.Sg3 a5 27.Jh4 bxc4 28.Jxc4 a4 29.Jf5 gxf5

30.gxf5 axb3 31.Sxb3 Vfb8 32.Va1 Db7 33.fxe6 Bílý potřebuje srovnat materiál, ale tím

na sebe přivolává dalšího útočníka. **33...Sxe6**

34.Dc2 Db4 35.Vac1 Da4 36.Db1 Truchlivé místo pro nejsilnější figuru. **36...Sh6 37.Sf4**

Sxf4 38.Vxf4 Jxe5 Překvapuji soupeře, ale i on má překvapení pro mne. **39.Vg1+**

S tímto šachem jsem ovšem počítal, ale až po 39.Jxe5 Sxb3 a pole f7 je kryto proti Jf7+.

39...Jg6 40.Ve4 Sxc4 41.dxc4 Da3+ 42.Kc2 Db4 43.Vxe7 Dc3+ 44.Kd1 Df3+ Zkoušel jsem,

zda soupeř neustoupí někam jinam, ale on ne. Tak musím do hlavní obtížnější varianty,

soupeř však nevyčká hořkého konce a vzdá hned po oběti kvality. **45.Kc1 Dc3+ 46.Kd1 d3**

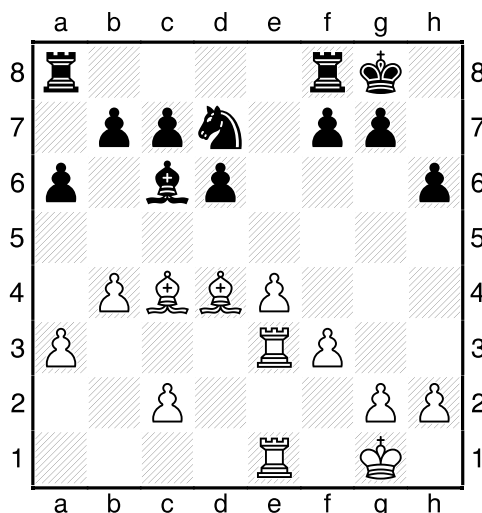
Čelím matovým hrozbám po 47.Vxg6+ a zároveň беру králi ústupové pole e2. **47.Vee1 Vxb3!**

Po 48.axb3 ztrácí dámu Va1 hned, po 48.Dxb3 Da1+ 49.Kd2 Vxa2+ o tah později či dostane

parádní mat na 4. řadě: 50.Kxd3 Dd4# nebo 50.Ke3 Dd4+ 51. Kf3 Df4#. Velmi hezká partie,

neotřelá v zahájení, s mnoha motivy v zablokované střední hře a útokem na oba krále. **0-1**

Další 4 partie mě zavedou do mého **šachového mládí**, kdy jsem každý **úspěch prožíval intenzivněji** než by si kvalita partie zasloužila. Uplynul teprve rok od vstupu do Klubu šachistů v Klatovech a startoval jsem poprvé v silnější 1. třídě klubového přeboru, kam jsem se předtím vítězstvím ve 2. třídě probojoval. Museli byste prožít atmosféru roku 1952, kdy vrcholil komunistický teror a poklonkování Sovětskému svazu, abyste pochopili název následující partie. Zatímco u většiny oborů to bylo směšné, u šachu byl sovětský vzor reálný.

83. Novák Jaromír Keramostroj Klatovy - Hladil Alois Keramostroj Klatovy

C41 Philidorova.

23. Mlýnek dle sovětských zkušeností - náš vzor.

Klatovy, 31.10.1951.

Čas nezaznamenán.

28. přebor oddílu Keramostroj Klatovy 1952.

1. utkání.

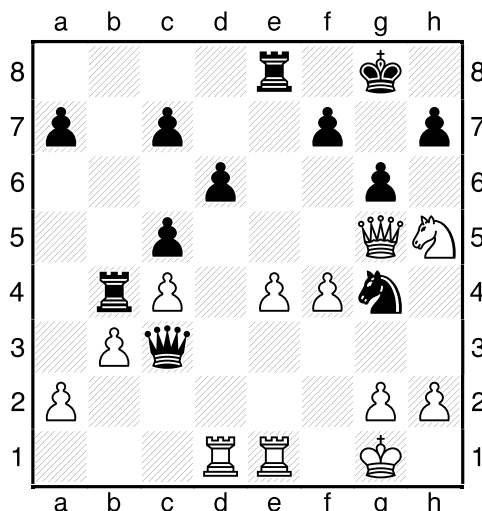
Tématický okruh: Matový útok.

Postavení po 18. tahu černého.

1.e4 e5 2.Jf3 d6 3.Sc4 h6 4.Jc3 Jf6 5.d4 exd4 6.Jxd4 a6 7.a3 Se7 8.0-0 Sd7 9.Jd5 Jc6 Jxe4 ztrácelo po 10.Ve1 figuru. 10.Ve1 Jxd4 11.Dxd4 0-0 12.Jxe7+ Dxe7 13.b4 De5 14.Sb2 Dg5 15.Ve3 De5 16.Vae1 Sc6 17.f3 Dxd4 18.Sxd4 Jd7

19.f4 b5 20.Sb3 Sb7 Hrozilo sice nepříjemné Vc3, ale teď to bude ještě horší. Bílé figury jsou ideálně rozestavěné k útoku. Určitou šanci dávalo Kh7. **21.Vg3** Teď už žádná baba neporadí. **21...g6 22.Vxg6+ Kh7 23.Vg7+ Kh8 24.Vxf7+ Kg8 25.Vxd7+** To je příliš brutální. Stylovější bylo napřed 25.Vg7+ Kg8 a pak teprve 26.Vxd7+ s odtažným matem. Ale byl jsem ještě příliš mlád a horkokrevný, abych si takovou možnost vychutnal. Tento mlýnek jsem nedlouho předtím viděl v jedné sovětské šachové učebnici, tak jsem mohl na tuto partii aplikovat tehdy módní heslo: Sovětské zkušenosti - náš vzor. **1-0**

V roce 1954 jsem byl poprvé nominován na 2. šachovnici družstva Plzeňského kraje v KŠ v soutěži krajů, i když to bylo jen družstvo B. V partii s Vladimírem Heverochem z Ústí nad Labem jsem v jednoduché pozici vzniklé z výměnné španělské hry vsadil na srozumitelnou **spolupráci dámy a jezdce při matování černého krále.**

84. Novák Jaromír Plzeňský kraj B - Heveroch Vladimír Ústecký kraj C

C62 Steinitzova španělská.

28.K Spolupráce dámy a jezdce na trápení černého krále.

7.6.1954 - 23.3.1955.

Čas: bílý 102 dní, černý 117 dní.

Kraj Plzeň B - kraj Ústí n/L C KŠ 4 - 2.

2. šachovnice.

Tématický okruh: Matový útok.

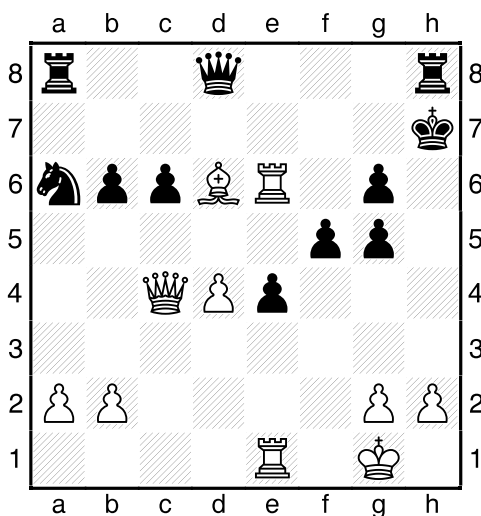
Postavení po 26. tahu bílého.

1.e4 e5 2.Jf3 Jc6 3.Sb5 d6 4.Sxc6+ bxc6 5.d4 exd4 6.Jxd4 Sb7 7.Je2 Jf6 8.0-0 Se7 Přijmout obět pěšce si černý netroufá. **9.Jg3 c5 10.Ve1 0-0 11.b3 Ve8 12.Sb2 Vb8 13.c4 Sf8 14.f3 g6 15.Jc3 Sg7 16.Dc2 Jd7 17.Vad1 Se5 18.Jd5 Sxd5 19.Vxd5** Neuzavírám si polootevřený sloupec pěšcem. **19...Sxb2 20.Dxb2 Je5 21.Dd2 Vb4 22.Dh6 Df6 23.Jh5** Tohoto tahu a mé nabídky vynuceného Dh8 si soupeř nevšiml a hrál pozici s mým jezdce na g3 a dámou na f6. Napřed mi vyčetl, že hraji nečestně, po mém upozornění se omluvil.

Musím však uznat, že předtištěný korespondenční listek byl v oblasti navrhovaných tahů nepřehledný **23...Dh8 24.f4 Jg4 25.Dg5 Dc3 26.Vdd1** Zde se soupeř vzdal. Když král uhne z vazby, ztratí pěšce g6 a jinak podlehe následujícímu útoku:

26...Je3 27.Jf6+ Kf8 28.e5 Jxd1 Nebo **Ve6 29.Dh6+ Ke7 30.Jd5+ Jxd5 31.cxd5** se ziskem věže. **29.Dh6+ Ke7 30.Jd5+ Po Kd8 31.Dh4+** přilákám krále na bílé pole diagonály c8 - h3, seberu dámu **32.Jxc3** a pak ještě po **33.Dh3+** vyšachuji koníka. **1–0**

Před nástupem na vojnu v roce 1959 jsem si zahrál v tréninkovém turnaji Jiskry Klatovy (nemyslete si, že jsem byl přelétavý hráč, byl to týž klub, jen měl mezitím už pátý název). S všeobecně oblíbeným Stanislavem Michlem jsem zažil poprvé **slastný pocit ohlášení 6tahového matu**. Soupeř mi mohl obětí dámy radost překazit. Nepřekazil. Skóre 20 - 0.

85. Novák Jaromír Jiskra Klatovy - Michl Stanislav Jindřich Jiskra Klatovy

A17 Útok 4 pěšců.

241. Blahý pocit při ohlášení 6tahového matu nelze popsat.

Klatovy, 3.9.1959.

Čas: bílý 41 minut, černý 48 minut.

Tréninkový turnaj Jiskry Klatovy 1959.

11. utkání.

Tématický okruh: Matový útok.

Postavení po 25. tahu černého.

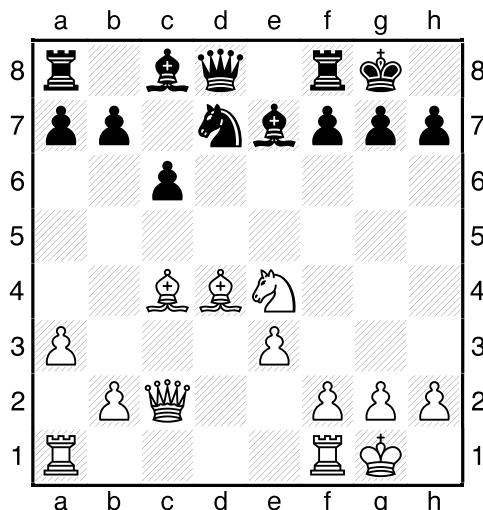
1.c4 e6 2.Jc3 Jf6 3.d4 Se7 4.e4 d6 5.f4 c6 6.Jf3 d5 Černý mění pasivní strategii za aktivní.

Dělá to však v nevhodný okamžik a bude totálně sevřen. **7.e5 Jfd7 8.c5 h6 9.Sd3 b6 10.cxb6 axb6 11.0–0 Sa6 12.f5** Sám si po půl století nevzpomínám, zda šlo o přehlédnutí nebo o obět pěšce za účelem dalšího průlomu na e6. Ale s ohledem na svou opatrnost se jednalo spíše o první možnost. **12...exf5 13.Ve1 Sxd3 14.Dxd3 g6 15.e6 fxe6 16.Vxe6 Kf7 17.Ve2 Sf6 18.Sf4 Sg5 19.Sd6 Ja6** Bezpodmínečně nutné bylo oponovat věži na e8. **20.Jxg5+ hxg5 21.Ve7+ Kg8 22.Vae1 Jf6 23.V7e6 Je4 24.Jxe4 dxe4 fxe4** ještě drželo jakous takous rovnováhu. **25.Dc4 Kh7** Být v hledáčku odtazného šachu se líbí málokterému monarchovi. Ale tah v textu znamená jít z deště pod okap.

26.Ve7+ Zde jsem hrdě ohlásil svůj první 6tahový mat, aniž jsem ovšem bral v potaz, že černý ho může obětí dámy překazit a své trápení prodloužit. **26...Kh6 27.Ve3 g4 28.Sf4+ Kh5 29.Vh3+!** Parádička s obětí věže. **29...gxh3 30.De2+ Kh4 31.g3#** Efektní mat pěšcem. **1–0**

Do doby mé vojenské služby v roce 1961 spadá má jediná rezultativní partie s kamarádem Edou Součkem. Tím mám s ním skóre aktivní 3 - 2 (+1=4). Přes prohru získal Eda v přeboru vojsk Západočeského kraje o 2 body více a stál o 2 stupínky výše. Byl tehdy 3. a já 5. z 10.

V dobách pražských studií jsme **sehráli na prvních 2 šachovnicích** za Slavii Žižkov v soutěžích pražských družstev, včetně té nejvyšší, **všech 43 partií a získali shodně 26 bodů**. Později byl Eda 2. ve finále přeboru ČSSR v KŠ a po sametové revoluci v roce 1989 profesně prvním předsedou Československého a později Českého statistického úřadu.

86. Novák Jaromír TJ Klatovy - Souček Eduard VÚ Mariánské Lázně

E21 Nimcovičova 4.Sd2.

269. Po 4 remízách výhra s kamarádem Edou Součkem.

Plzeň, 14.6.1961.

Čas: bílý 1 hodina 30 minut,

černý 1 hodina 37 minut.

Přebor vojsk Západočeského kraje 1961. 4. utkání.

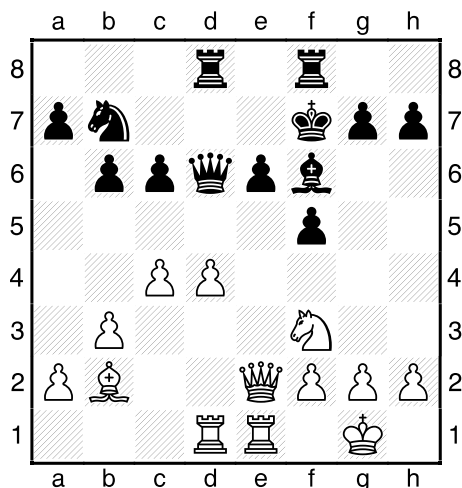
Tematický okruh: Matový útok.

Postavení po 16. tahu bílého.

1.d4 Jf6 2.c4 e6 3.Jc3 Sb4 4.Sd2 Považuje se stejně jako 4.Dc2 za relativně pasivní, ale je bezpečné a nevím, proč má odér méněcennosti. Proto oba tyto systémy v Nimcovičově obraně střídám. **4...0–0 5.Jf3 d5 6.e3 c6 7.a3 Sd6 8.Sd3 Jbd7 9.0–0 Ve8 10.Dc2** Takticky vyčkávám s otevřením pozice, protože vím, že Eda jako útočný hráč sám bude hrát e5, a proto stavím figury na místa, kde budou pak stát nejlépe. **10...dxc4 11.Sxc4 e5 12.Jg5! Vf8** Kající návrat je nejlepším řešením, i když takový tah na sebedůvěře nepřidá. **13.Jce4 Jxe4 14.Jxe4 Se7 15.Sc3 exd4 16.Sxd4** Útočná konstelace bílých figur je ideální.

16...Jf6 17.Jg5 Podruhé do stejné řeky nevstoupíš. Jezdec na g5 vstupuje během 5 tahů podruhé a vynucuje si tragické oslabení. **17...h6 18.Jf3** Tahu h6 šlo okamžitě využít ke kompromitaci černého královského křídla tahem 18.Sxf6 a černý musí hxg5. Ale černý je pod tlakem, že dosud nedokončil vývin, a tak stačí hrát pozičně. **18...Sg4 19.Je5 Sh5** Ukáže se jako špatné řešení problému, protože svede černého k chybě, ale každý jiný tah měl také své stinné stránky. **20.f3 Jd7 21.g4 Jxe5 22.Sxe5 Sg6** To je ovšem fatální chyba, protože střelec padne bez náhrady a ještě se vymění střelci a dámy s rozbitím královského křídla. Figuru ztrácel černý tak jako tak, ale po Sc5 mohl za ni mít aspoň pěšce. **23.Dxg6 1–0**

Následující dvojice partií se vztahuje k mému věčnému konkurentovi v boji o titul přeborníka klatovského oddílu důstojníku Lád'ovi Orságovi. V roce 1961 byly šachy na vojně mimořádně preferovány. Hrály se přebory útvarů, vítězové postupovali do přeborů divizí (ježíšmarjá to jsem prozradil vojenské tajemství, smělo se říkat jen svazků) a pak ještě dále. Na přebor sušické divize mám dodnes hmotnou památku: za vítězství jsem si odnesl krásnou šachovou soupravu, kterou dodnes používám. V něm se odehrála hutná partie, která má jedno zvláštní postavení v této knize. Je v ní celkem 15 partií zahájených **Rubinsteinovou** variantou francouzské obrany. Ve 14 partiích vystupuji jako obránce a **jen v této jediné jako útočník.**

87. Novák Jaromír TJ Klatovy - Orság Ladislav VÚ Nepomuk

C10 Rubinsteinova francouzská.

260. Nápor eskaloval na sloupce e a po diagonále a1 - h8.

Sušice, 12.5.1961.

Čas: bílý 1 hodina 22 minut,

černý 1 hodina 30 minut.

Přebor divize SNP Sušice 1961. 5. utkání.

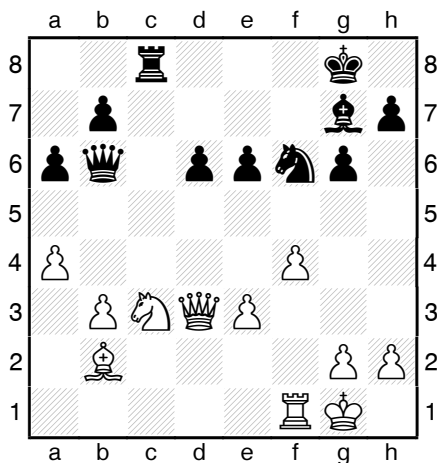
Tematický okruh: Matový útok.

Postavení po 21. tahu černého.

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Jd2 dxe4 Soupeř na mne vytáhl mou vlastní zbraň, ale se zlou se potáže. **4.Jxe4 Jd7 5.Jf3 Jgf6 6.Sd3 b6 7.De2 Sb7 8.0–0 Se7 9.b3** Fianchettování střelce na b2 se mi jako protizbraň na Rubinsteinovu variantu francouzské obrany osvědčilo. **9...0–0 10.Sb2 Jxe4 11.Sxe4 Sxe4 12.Dxe4 Jf6 13.Dd3 Dd6 14.c4 Vad8 15.Vad1 c6** Pasivní, ale pevné. **16.Vfe1 Jd7 17.Jd2 Jc5 18.Df3 Jb7 19.Dg4 f5?** Oslabený pěšec e6 po 13 tazích padne. To se ovšem černý dozvěděl až při vzdávání. **20.De2 Kf7** Už předchozí tah nebyl nic moc, ale teď vstupuje černý na šikmou plochu. Své původně dobře rozmístěné figury dezorganizuje. **21.Jf3** Dobrý tah na šroubování poziční převahy. Již šlo provádět průlomové tahy d5 nebo c5, ale to není mé gusto. **21...Sf6**

22.Jg5+ Také si rád zakombinuji, zvláště když vím, že materiál se mi hned vrátí zpátky. Druhá možná kombinace **22.Sa3** á la partie Botvinnika proti Capablancovi z turnaje AVRO v Holandsku v roce 1938 za zdánlivým ziskem kvality po **Dxa3** nevychází, protože po **23.Dxe6+** není mat, černý král uteče do bezpečí přes g6. **22...Sxg5 23.Dh5+ Kg8 24.Dxg5 g6?** To tedy černý nemusel. Do několika tahů se odkrytá dlouhá diagonála a1 - h8 stane jeho zhoubou. **25.Vd3 Vf7 26.Vde3 Ve8 27.Ve5 Dd7 28.De3 Jd8** Konečně se do obrany zapojuje i zatoulaný kůň. **29.Dc3 Kf8 30.h3** Ještě bezpečnostní okénko, aby náhodou kombinace neztroskotala na slabé 1. řadě. **30...Kg8 31.d5!** Teprve teď má dobře připravený průlom d5 zničující důsledky. **31...c5 32.Vxe6** 6tahový mat nelze krýt ani za cenu všech 4 figur černého: **Vf6 33.Vxe8+ Dxe8 34.Vxe8+ Kf7 35.Vxd8 Kg7 36.Dxf6+ Kh6 37.Dh4#**. Tuto pěknou partii jsem si nadělil k 27. narozeninám. **1–0**

Podruhé se mi podařil matový útok na Láďu o 6 let později v 43. přeboru oddílu TJ Klatovy, kdy jsem ho odsunul na stříbrnou příčku. Partie je **tématickou sestříčkou partie 79. s Raisem**. Také se hrála na motiv oslabené diagonály a7 - g1 a z toho vyplývajících hrozeb dušeného matu. Zde ještě **v drastičtější podobě**. Za povšimnutí stojí postavení obou králů. Zatímco černý si spokojeně hoví v útulné jizbičce na g8, bílý úpí v Záhořově loži na h1. Vychutnejte si především posledních 7 tahů po diagramu.

88. Orság Ladislav TJ Klatovy - Novák Jaromír TJ Klatovy

A03 Birdova.

447. Matový útok vznikl jakoby z ničeho.

Klatovy, 7.6.1967.

Čas: bílý 1 hodina 59 minut, černý 51 minut.

43. přebor oddílu TJ Klatovy. 11. utkání.

Tématický okruh: Matový útok.

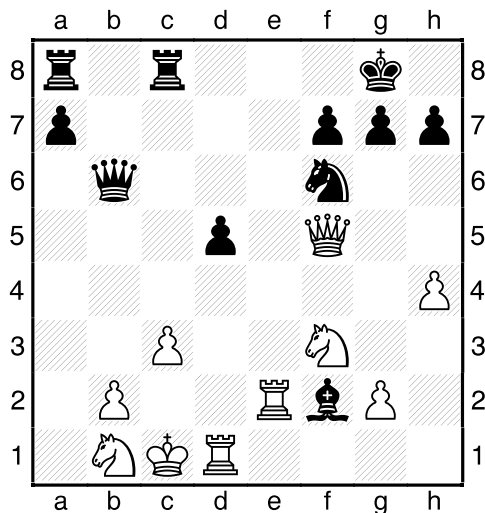
Postavení po 22. tahu bílého.

1.f4 d5 2.Jf3 g6 3.e3 c5 4.Sb5+ Jd7 5.Jc3 Jgf6 6.b3 a6 7.Sxd7+ Sxd7 8.Sb2 Hrozí Jxd5 a to i po Sg7. **8...Se6 9.0–0 Sg7 10.Je5** Tah nic moc. Dovoluje mi

výhodné zápletky. **10...d4 11.Je2** Po 11.Ja4 přijde Vc8 a pro hrozbu b5 musí hledat kůň, kde nechal v ohradě tesař díru. **11...dxe3 12.dxe3 Dc7 13.Jc3 0–0 14.a4 Vfd8 15.De2 Vac8 16.Vad1 Vd6 17.Vxd6 exd6 18.Jf3 c4 19.Jd4 cxb3 20.Jxe6 fxe6 21.cxb3 Db6 22.Dd3**

22...Jg4 23.Jd1 Sxb2 24.Jxb2 Jxe3 25.Vf3 Z hrozby odtazného šachu nešlo utéci. Teď je v pozici několik velmi příjemných možností. Kterou si ale vybrat? **25...Jg4+ 26.Kh1 Vc1+ 27.Jd1** Po 27.Vf1 Jf2+ 28.Kg1 pohrdnu dámou Jxd3 a zahraji Jh3++ 29.Kh1 Dg1+ 29.Vxg1 a opět pohrdnu "příliš známým" dušeným matem Jf2# a matím estetickým a málokdy vídaným Vxg1#. **27...Jf2+** Rychle vyhrávalo i neuvěřitelné Df2. **28.Vxf2 Dxf2** Bílý se vzdal nejen na pozici, ale i na čas. Na 12 tahů mu zbývala necelá minuta. **0–1**

Další partie evokuje **vzpomínku na jiného důstojníka majora Josefa Žáka**, jehož partii s číslem 21. jsem zařadil do kapitoly A.3. Chytání dámy. Mně vymohl na neděle, kdy se hrály zápasy družstev, vycházku do místa utkání. V následující partii to bylo do Plzně. Skóre 2 - 0.

89. Kubina Karel Spartak ZVIL Plzeň - Novák Jaromír TJ Klatovy

C01 Výměnná francouzská.

97.Z Potupná pouť bílého krále pro mat z c1 na d6..

Plzeň, 5.2.1961.

Čas: bílý 2 hodiny 30 minut,

černý 2 hodiny 4 minuty.

Západočeský krajský přebor družstev I. třídy jih 1961. 3. utkání.

Spartak ZVIL Plzeň B - TJ Klatovy 3 - 6.

1. šachovnice.

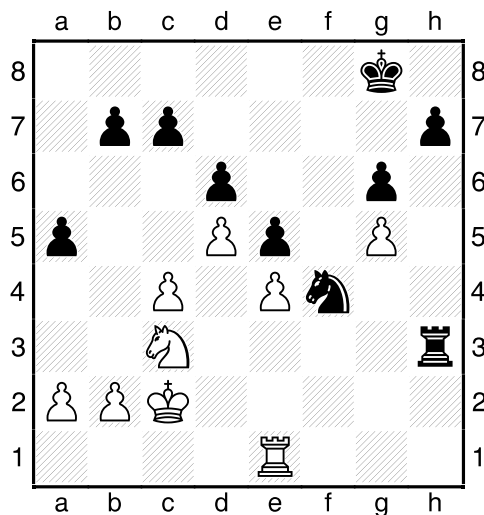
Tematický okruh: Matový útok.

Postavení po 23. tahu bílého.

1.e4 e6 2.d4 d5 3.exd5 exd5 4.Sf4 Ve výměnné variantě francouzské obrany dost málo používaný tah. **4...Jf6 5.Jc3** Ne příliš logický tah, protože po následující odpovědi černého nejen odchází pěšec c7 z ohroženého pole, ale hlavně bílý jezdec nemá žádný reálný objekt k útoku. **5...c6 6.Sd3 Sd6 7.De2+ Se6 8.Sg5** Také tento tah je trochu divný. Proč ztrácet tempo tím, že střelec šel na pole g5 nadvakrát? **8...0-0 9.0-0-0** Teď už se vyjasnilo. Bílý chce hrát na prudký útok na krále a k tomu černopolného střelce potřebuje. **9...b5** Nastává oboustranný úprk pěšců proti soupeřově rošádě. Kdo bude rychlejší? **10.h4 Jbd7 11.Jb1 Da5 12.a3 b4 13.axb4 Dxb4 14.c3 Db6 15.Dc2 c5** Černý už otevřel celé dámské křídlo, zatímco bílý zamrzl po prvním kroku. **16.Se3 cxd4 17.Sxd4 Sc5 18.Jf3** Teprve v 18. tahu se kůň dostává ze své stáje. **18...Vfc8 19.Vhe1 Sg4 20.Sxf6** Bílý doufá, že výměnami si ulehčí, ale jen přijde o pěšce f2. **20...Jxf6 21.Sf5 Sxf5 22.Dxf5 Sxf2 23.Ve2**

23...Se3+ Po pádu pěšce f2 je pole e3 černému střelci dostupné. Následuje strastiplná pouť bílého krále z jeho doupěte c1 až na d6, kde potupně zhyne. **24.Kc2 Vab8 25.Kd3 Ve8 26.Je5 Sh6 27.Vde1 Db5+ 28.Kd4 Vxe5** Teď už se to kombinuje. Pro mat na c4 nejde vzít věž ani dámou ani věží. **29.Kxe5 Ve8+ 30.Kd6 Db6#** Dokonáno jest. Bílý se opravdu maximálně snažil: Spotřeboval na 30 tahů všechnen čas 2 hodiny 30 minut, který byl určen na 50 tahů. **0-1**

Poslední 3 partie jsou z korespondenčního šachu a dokazují, že i v tomto liknavém prostředí lze vydupat ze země **matový útok**. V té první dokonce s **omezeným materiálem**.

90. Vinklárek Vlastimil Nový Jičín - Novák Jaromír TJ Klatovy

E81 Šamischova královská indická.

263.K. I věž s jezdcem dokáží uplést matovou síť.

2.2. - 18.12.1987.

Čas: bílý 146 dní, černý 162 dní.

Čtvrtfinále KŠ 24. mistrovství ČSSR skupina F 1987/1988.

Tématický okruh: Matový útok.

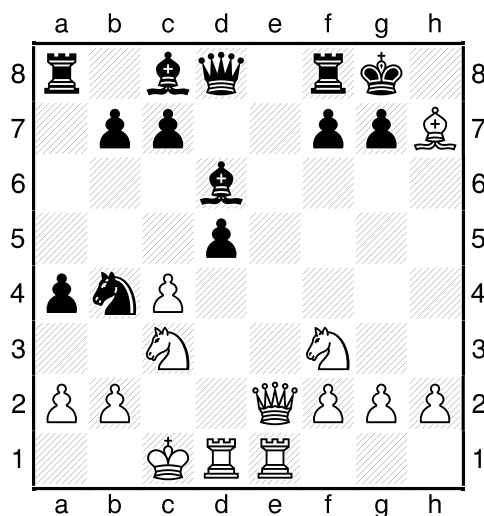
Postavení po 31. tahu bílého.

1.d4 Jf6 2.c4 g6 3.Jc3 Sg7 4.e4 d6 5.f3 0-0 6.Se3 Jbd7 7.Sd3 e5 8.d5 Jc5 9.Sc2 a5 10.Dd2 Je8 11.g4 f5 12.Sg5 Sf6 13.Sxf6 Dxf6 14.g5 De7 15.h4 Jg7 16.Jge2 fxe4 17.Sxe4 Jxe4 18.fxe4 Sg4 Předěslé otálení s rošádou se bílému vymstí, protože se zmocním jediného otevřeného sloupce f. **19.0-0-0 Vf2 20.Vdf1 Vaf8 21.De1 Df7** Díky ztrojení těžkých figur proniknu po masakru na f2 do černého ležení. **22.Vxf2 Dxf2 23.Dxf2 Vxf2 24.Kd2 Sf3 25.Vh3 Sxe2 26.Jxe2 Jh5 27.Ve3** Pro kombinační hrozbu Vxe2+ s dalším Jf4+ musí věž opustit nebožáka h4. **27...Vh2 28.Kd3 Vxh4 29.Jc3 Jf4+ 30.Kc2** Král prchá do úkrytu na dámském křídle, ale ani tam nebude mít, kde by hlavu složil. **30...Vh3 31.Ve1**

31...Vh2+ Po Vg3 byl pěšec g5 synem smrti, ale v pozici je efektní matový útok s minimálním materiálem. **32.Kb3 Vxb2+ 33.Ka4 Jd3 34.Vf1 Jc5+ 35.Ka3** Pěšec a5 je tabu pro krásný mat b6#. **35...Vb4 36.Jb5 Jxe4** Matová hrozba Jd2 a Jxc4# stojí celou věž a po jediném **37.Vd1** je to jako u holiče: hned padají pěšci c4 a g5. **0-1**

Moje maminka narozená v roce 1904 v tehdejší rakousko-uherské monarchii používala některé německé výrazy, jimiž byla tehdejší čeština zaplevelena: Ten člověk má echt ajfr (echt = pravý, Eifer = horlivost), je tyctyk (zdatný, schopný) a pinktlich (přesný). Je to vakrlich (wacklig = vratký) a nemlich to samé. Musí to mít švunk (rychlý pohyb). Zvláště se mi líbil výraz nebich, což znamenalo chudáčka, ubožáčka.

Aniž bych chtěl soupeře zesměšňovat, na jeho ukvapený 17. tah Sxh7+ se hodí krásné starorakouské slovo "šuspajtl", což znamená **dříve konat než myslet** (šus = výstřel, pajtlovat se = třásti se). Dnes bychom česky ten tah nazvali plašmuška.

91. Krystl Jaromír Brno (1900) - Novák Jaromír TJ Klatovy (2190)

C11 Laskerova francouzská.

287.K. Potvrzení rčení, že dlouhá rošáda znamená smrt.

18.2. - 4.12.1989.

Čas: bílý 117 dní, černý 100 dní.

Čtvrtfinále KŠ 25. mistrovství ČSSR skupina A 1989/1990.

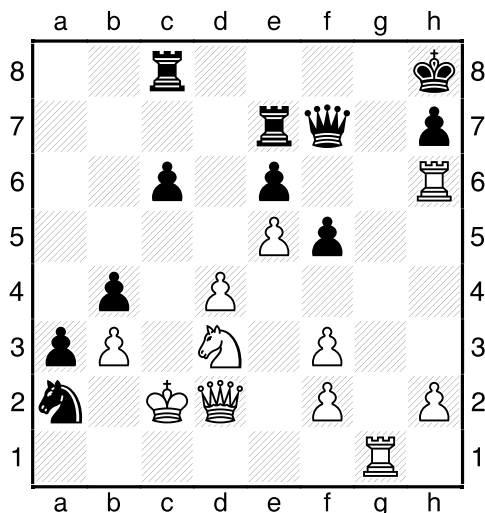
Tématický okruh: Matový útok.

Postavení po 17. tahu bílého.

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Jc3 Jf6 4.Sg5 dxe4 5.Jxe4 Se7 6.Sxf6 Sxf6 7.Jf3 Jd7 8.Sc4 0–0 9.De2 Jb6 10.Sb3 Jd5 11.0–0–0 Leze si přímo pod nůž. 11...a5 12.Vhe1 Se7 13.c4 a4 Pohled na šachovnici ukazuje bouři nad bílým králem a bezpečný úkryt jeho protivníka. 14.Sc2 Jb4 15.d5 exd5 16.Jc3 Sd6 17.Sxh7+ Na mou iniciativu na dámském křídle reaguje bílý ukvapenou a nekorektní obětí.

17...Kxh7 18.Jxd5 Jxd5 Výměny mi jdou k duhu. 19.Vxd5 Sf4+ 20.Kd1 Tento ústup je sebevražedný. 20...Df6 21.De4+ Kg8 22.g3 Se6 23.Vc5 Dxb2 0–1

Další příklad **matového útoku na krále zaročovaného na opačnou stranu šachovnice**. Bílý matový útok zamrzl, zato černý po oběti kvality prorazil. Skóre 2 - 0.

92. Štefec Jiří Cheb - Novák Jaromír TJ Klatovy

D98 Grünfeldova indická.

206.K. Pěšec a2 se obětuje pro zlynčování bílého monarchy.

13.1.1983 - 13.2.1984.

Čas: bílý 151 dní, černý 191 dní.

Polofinále KŠ 21. mistrovství ČSSR skupina D 1983/1984.

Tématický okruh: Matový útok.

Postavení po 37. tahu bílého.

1.Jf3 Jf6 2.c4 g6 3.Jc3 Sg7 4.d4 d5 5.Db3 dxc4 6.Dxc4 0–0 7.e4 Sg4 8.Sf4 Sxf3 9.gxf3 Jh5 10.Se3 Jd7 11.0–0–0 c6 12.Vg1 b5 Pseudoobětí

pěšce jdu do iniciativy. Nejde 13.Dxc6 b4 s dalším Vc8. 13.Db3 Dc7 14.e5 Jb6 15.Kb1 a5 16.Vc1 Db7 17.Je4 Jd5 18.Jc5 Da7 19.Jd3 a4 20.Dc2 a3 21.b3 Vac8 22.Sh3 e6 23.Sg4 Kh8 24.Sxh5 gxh5 25.Vg5 f5 26.Vxh5 Divím se, že bílý nevzal pěšce en passant exf6. Takto si vyřadil dámu z útoku. 26...Df7 27.Vh3 Vc7 28.Sd2 Vfc8 29.Jc5 Sf8 30.Vg1 De8 31.Sh6 Sxh6 32.Vxh6 Ve7 33.Dd2 Df7 34.Dg5 Jc3+ 35.Kc2 Králi se do ajnclíku na a1 moc nechtělo, ale matové hrozby na 1. řadě jsou zatím nereálné a tak vzdání se pěšce a2 je přepychem, který se v závěru partie vymstí. 35...Jxa2 36.Dd2 b4 37.Jd3 Bílý znervózněl a posledními 2 ústupovými tahy přitápí pod kotel černého útoku. Navíc teď se černý zbaví pěšce c6, přiláká jezdce na c5 a poté ho zlikviduje obětí.

37...c5! 38.Jxc5 Vd7 39.Df4 Jc3 40.Dh4 Napočítal jsem 11 reálně možných tahů, které měl soupeř k dispozici, ale z žádného se nemohl radovat. 40...Je2 41.Vgg6 Df8 42.Kb1 Vxc5! 43.dxc5 a2+ Z matové sítě se bílý nevypustí. Může si jen vybrat mezi 3 způsoby exekuce: Da2#, Va2# a Vd1#. 0–1

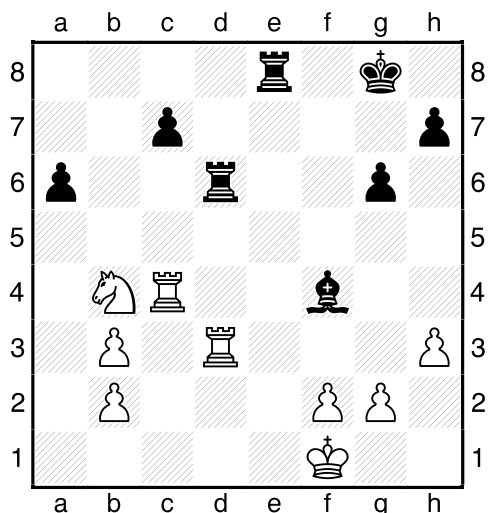
3. Figurová hra.

Do tématického okruhu 14 Figurová hra jsem ukládal partie s živou hrou figurek, které lahodily oku a nasbíral jsem jich 71. Kolik z nich zařadit do knihy? Byl to nejtěžší výběr ze všech dosud probíraných kapitol. Je v nich tolik hodnotných motivů, tolik krásných obrátů. Nakonec jsem neodolal a vybral plnou polovinu 35. K nim ještě přibude 6 partií z kapitoly G.

Roztřídil jsem je do 3 skupin. Pojďme se podívat.

První skupinu představují **korespondenční partie**. Z 35 je jich 5:

Bílý se „ulakomil na píska“. Zanedbal výměnu věží, po níž si mohl v klidu lupu užívat a hamty hamty pěšce zkonzumoval. **Dočkal se nečekaného překvapení**, když ta pardonovaná věž zezadu kryla střelce, který vytvořil jak matovou hrozbu, tak hrozbu mlýnku Sxb4.

93. Ungr Jaromír Praha - Novák Jaromír TJ Klatovy

C92 Zavřená španělská.

115.K. Nečekané hrozby matu i mlýnku rozhodují bleskově.

31.1.1977 - 10.1.1978.

Čas: bílý 147 dní, černý 148 dní.

Polofinále KŠ 18. mistrovství ČSSR skupina B 1977/1978.

Tématický okruh: Figurová hra.

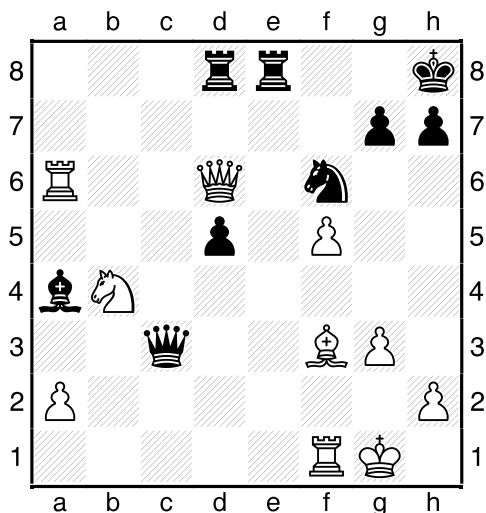
Postavení po 33. tahu bílého.

1.e4 e5 2.Jf3 Jc6 3.Sb5 a6 4.Sa4 Jf6 5.0-0

Se7 6.Ve1 b5 7.Sb3 0-0 8.c3 d6 9.h3 Se6 10.d4 Sxb3 11.axb3 Brát dámou nebo pěšcem je věc gusta. Když se však přenesete o 5 tahů dále, sotva se vám bude líbit vzniklá zmrzačená pěšcová struktura. **11...exd4 12.cxd4 d5 13.e5 Je4** Od tohoto tahu až do 27. tahu se jedná o živou figurovou hru. **14.Jc3 Sb4 15.Ve3 f5 16.exf6 Jxf6 17.Je5 Je7 18.Vg3 Sd6 19.Sg5 b4 20.Sxf6 Vxf6 21.Dg4 g6 22.Je2 Jf5 23.Vd3 De8 24.Df3 Kg7 c6** se mi nezamlouvalo pro 25.g4. Byl to však dobrý tah, protože po Jxd4 26.Dxf6 by bujný nezbeda nejdříve šachoval Jxe2+ 27.Kf1 Dxe5 28.Dxe5 Sxe5 a až by zahynul 29.Kxe2, padl by ještě pěšec b2. V konsolidované pozici by 2 spojení pěšci byli více než dobrou náhradou za kvalitu. **25.Dxd5 Jxd4 26.Jxd4 Dxe5 27.Dxe5 Sxe5 28.Ve1 Sd6 29.Vc1 Ve8 30.Kf1** Bílý netuší, že tímto přirozeným tahem si leze dobrovolně do matové sítě. Ale nepředbíhejme událostem. **30...Sf4 31.Vc4 Kg8 32.Jc6 Vd6 33.Jxb4?** Svou hamižností padá bílý do zhouby. Kdyby napřed vyměnil věže, mohl na b4 brát beztestně a já bych musel s pěšcem méně hledat cestu k remíze.

33...Sd2!! To je překvapeníčko: střelec je kryt věží zezadu. Díky matové hrozbě a mlýnku na b4 a d6 se ziskem jezdce musí bílý vydat pěšce zpět a nádavkem i kvalitu. Konec je bleskový. **34.Ve3 Sxe3 35.fxe3 Vxe3 36.Vc3 Vxc3 37.bxc3 a5 38.Jc2 Vd3 0-1**

Čtvrtfinále KŠ 1989/1990, kam jsem sestoupil po 6 sezónách v polofinále KŠ, bylo jedním z posledních turnajů, který se hrál bez počítačů jen podle vlastní hlavy. Zároveň to byl pro mne nejúspěšnější turnaj korespondenční kariéry. Děлил jsem se o 1. místo s Jiřím Koudelkou z Nového Jičína (on měl lepší hodnocení dle Sonnenborn-Bergera) se ziskem 13 bodů ze 16 (+12=2-2). Oba jsme za to „vyfasovali“ titul kandidáta mistra v KŠ. Získal jsem 2255 korespondenčních ELO bodů. a postoupil posedmé a naposledy do polofinále KŠ. V jedné z výher jsme s Janem Bartošem vytvořili **v poslední třetině naší partie hezkou šou.**

94. Bartoš Jan Praha (1900) - Novák Jaromír TJ Klatovy (2190)

C05 Tarraschova francouzská.

281.K. Soupeř si znechutil systém 5.f4 ve francouzské hře.

27.2.1989 - 1.2.1990.

Čas: bílý 177 dní, černý 109 dní.

Čtvrtfinále KŠ 25. mistrovství ČSSR skupina A 1989/1990.

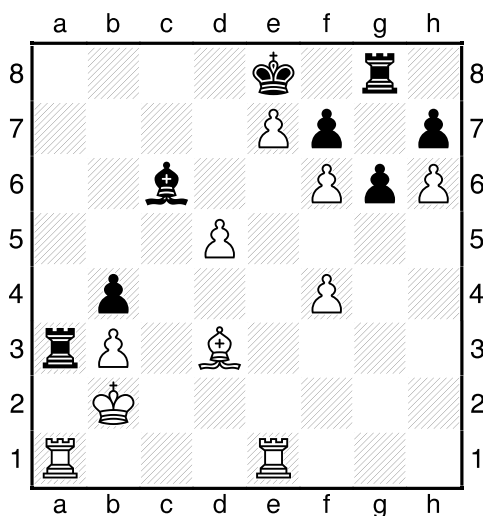
Tématický okruh: Figurová hra.

Postavení po 27. tahu černého.

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Jd2 Jf6 4.e5 Jfd7 5.f4 Bílý se po partii zařekl, že už tento systém nikdy hrát nebude, tak si ho zošklivil. **5...c5 6.Jdf3 cxd4 7.Jxd4 Jc6 8.Jgf3 Sc5 9.g3 Jxd4 10.Jxd4 Db6 11.c3 0–0 12.Vb1 f6 13.exf6 Jxf6 14.Se2 Sd7 15.Se3 Dd6 16.0–0 a6 17.Sf3 b5 18.Dd2 b4** Přebírám iniciativu. **19.Jc2 bxc3 20.bxc3 Sxe3+ 21.Dxe3 Vfc8 22.Vb6** Odtud je to lahůdková figurová hra. **22...Dc7 23.f5 Sa4 24.Dxe6+ Kh8 25.Jb4 Ve8 26.Dd6 Dxc3 27.Vxa6 Vad8** Za povšimnutí stojí, jak všechny 3 těžké figury černého ovládají střední sloupce.

28.Df4 Sb5 29.Vxf6 Sxf1 30.Vf7 Sh3 0–1

Vladimír Slavík z Rosic byl jedním ze 2 hráčů, kteří mě v tomto čtvrtfinále 1989/1990 porazili. Po 4 letech jsem s ním **po netradičním zahájení** srovnal účet na 1 - 1 (+1–1).

95. Novák Jaromír TJ Klatovy (2050) - Slavík Vladimír Rosice (2110)

A40 Nepravidelná hra 1.d4.

336.K. Rozhodující bylo trapné postavení černé věže.

6.4.1993 - 7.3.1994.

Čas: bílý 151 dní, černý 156 dní.

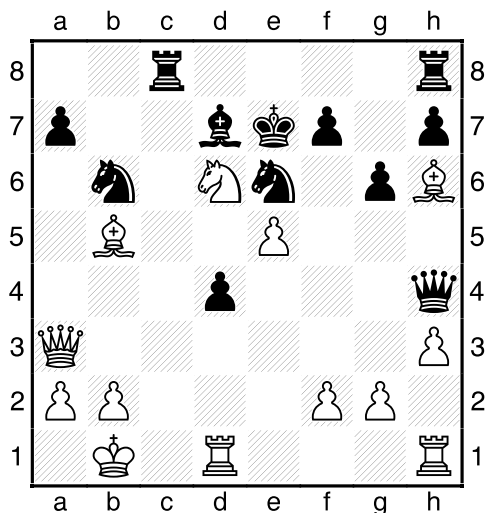
Čtvrtfinále KŠ skupina 211 1993/1994.

Tématický okruh: Figurová hra.

Postavení po 41. tahu bílého.

1.d4 Jc6 2.c4 e5 3.d5 Jce7 4.e4 Jg6 5.Sd3 Jf6 6.Je2 Sc5 7.h3 Jh5 8.g4 Jhf4 9.Jxf4 exf4 10.Jd2 d6 11.Jf3 Jh4 12.Jxh4 Dxh4 13.Df3 Sb4+ 14.Sd2 Sxd2+ 15.Kxd2 Df6 16.Kc2 Sd7 17.h4 Sa4+ 18.b3 Sd7 19.g5 De5 20.Vag1 a6 Ted' nastanou závody, kdo přijde dřív. **21.h5 b5 22.Vh4 b4 23.Kb1** Na hrozbu šachu je lépe reagovat předem ústupem. **23...a5 24.Dxf4 Dc3 25.De3 a4 26.Vc1** V hodině dvanácté vytlačuji černou dámu z dlouhé diagonály. **26...De5 27.f4 De7 28.h6** Ted' už je mi hej. Každý chvilku tahá pilku. **28...g6 29.Dd4 Vg8** Nešťastná uvězněná věž dosud neví, co vše jí ještě čeká. **30.Vhh1 axb3 31.axb3 c5 32.dxc6 Sxc6 33.Vhe1 Dc7 34.Kb2 Va5 35.Va1 Va3 36.e5 d5 37.e6 Dd6 38.Df6 Vf8 39.e7 Dxf6+ 40.gxf6 Vg8** Komická věž. **41.cxd5 1–0**

Západočeský krajský přebor v KŠ 1973/1974 byl můj první vážný turnaj jednotlivců v KŠ. Ačkoliv byl třístupňový, přihlásil jsem se trochu drze hned do finálové skupiny, protože jsem si v soutěži družstev uhrál 1. výkonnostní třídu v KŠ a ty byly v celém kraji jen 4. To mě zatížilo povinností v turnaji uspět. S 9 1/2 bodem z 12 a náskokem 1 1/2 bodu jsem turnaj vyhrál a zajistil si postup do polofinále republiky. S Oskarem Mayerem z Dalovic jsem při přechodu do střední hry provedl **pěšcový průlom** s hezkými obraty. Skóre 1 1/2 - 1/2 (+1=1).

96. Novák Jaromír TJ Klatovy - Mayer Oskar Karlovy Vary

D36 Výměnný dámský gambit.

57.K. Otálení s rošádou a přehnaná aktivita byly potrestány.

15.1. - 2.10.1973.

Čas: bílý 113 dní, černý 117 dní.

4. Západočeský krajský přebor KŠ finálová skupina 1973/1974.

Tématický okruh: Figurová hra.

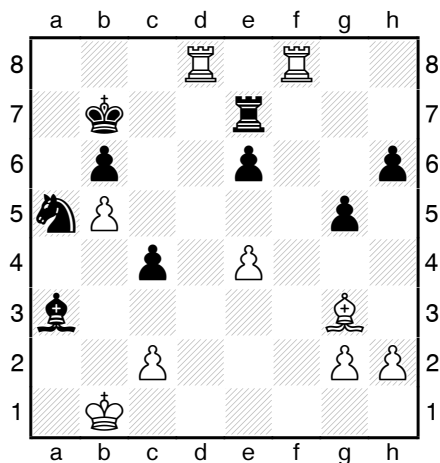
Postavení po 22. tahu bílého.

1.d4 d5 2.c4 e6 3.Jc3 Jf6 4.Sg5 Se7 5.cxd5 exd5 6.Jf3 c6 7.e3 Jbd7 8.Sd3 Jf8 9.Dc2 g6 10.h3 Je6 11.Sh6 Jd7 12.0-0-0 b5? Přehnaná aktivita je poziční hrubka, jak dokáže následující průlom. 13.e4! Ted' babo rad'! Všechny možnosti jsou špatné. Černému se mstí otálení s rošádou. 13...Jb6 14.exd5 cxd5 15.Sxb5+ Sd7 16.Dd3 Vc8 17.Je5 Sf6 18.Kb1 Sxe5 19.dxe5 d4 20.Je4 Dh4 21.Jd6+ Je radost a velké potěšení hrát takovou pozici, kde se pomocí hezkých obrátů útočí na jednu branku. 21...Ke7 22.Da3! Tento lstivý tah je lepší než vzetí kvality, po kterém by se černé figury rozehrály.

22...Vc5 23.Sg7 Další tvrdý úder. Jezdec e6 je přetížený. **23...Jxg7 24.Dxc5 Je6 25.Jf5+ Kd8 26.Jxh4 Jxc5 27.Sxd7 Jcxd7 28.Vxd4 Ke7 29.f4 Vb8 30.Vc1 Vb7 31.Jf3 h6 32.Jd2 Jf8 33.g3** Safety first. **33...Je6 34.Vb4 Vd7 35.Je4** Černý ztrácí chuť být myší, s kterou si hraje kočka, a vzdává se. Kvalita a 2 pěšci jsou příliš silný argument. **1-0**

Žádná partie na mne neudělala tak **romantický dojem** jako následující. Tahy soupeře byly dle pravidel, ale bez údernosti, jako z jiného světa. Hrozby bílému králi nebyly reálné.

Zato realita skutečného života té doby v republice byla tvrdá a neromantická. Probíhala první léta normalizace a mocní se měli. Jejich voluntarismus, českým lidem nazývaný cochcárna (co chce papaláš), neznal meze. Tak tomu bylo i v korespondenčním šachu. Tato partie se hrála v 2. lize 1974/1975, kde bylo před soutěží stanoveno, že do nejvyšší soutěže 1. ligy postoupí první 2 družstva. Byli jsme 2. Před koncem soutěže zněl úradek organizátorů, že postoupí jen vítěz, aniž nám to oznámili. Natěšení jsme čekali na rozpis 1. ligy. Když dlouho nešel, tak jsem ho urgoval a dozvěděl jsem se trpkou pravdu. 1. liga již se rozběhla před 14 dny a brzy dostaneme rozpis 2. ligy. Ani slovo omluvy. Zatnuli jsme zuby a spolkli hořké slzy zklamání z podrazu a bezmoci. Zato stejně postižená Lokomotiva Cheb trucovala a soutěž neobeslala. Po kontumaci 12 utkání skončila bez bodu a se skóre 0 - 48. My hráli 2. ligu ještě 3 sezóny než jsme se dočkali kýženého postupu do 1. ligy v sezóně 1980/1981.

97. Novák Jaromír TJ Klatovy - Hanzlík Bohuslav Rýmařov

C68 Výměnná španělská.

69.K. Romantický soupeř.

16.4. - 12.12.1974.

Čas: bílý 124 dní, černý 102 dní.

2. liga KŠ 5. přeboru ČSSR skupina C 1974/1975.

TJ Klatovy - ŠK JKS Rýmařov 3 - 1.

1. šachovnice.

Tématický okruh: Figurová hra.

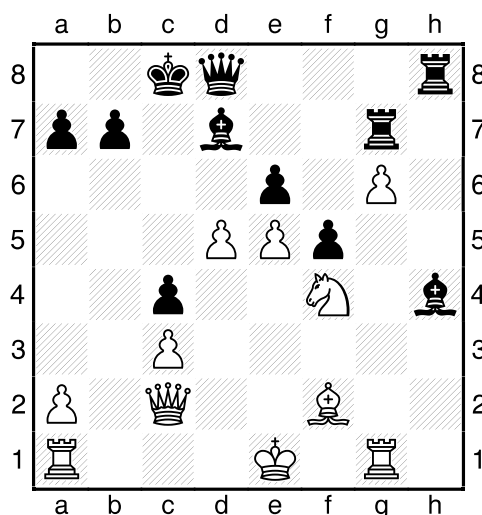
Postavení po 34. tahu bílého.

1.e4 e5 2.Jf3 Jc6 3.Sb5 a6 4.Sxc6 dxc6 5.d4 exd4 6.Dxd4 Dxd4 7.Jxd4 Sd7 8.Se3 Takto rád hraji ve výměnné španělské hře. **8...Jf6** Koňovi by se lépe vedlo na e7. **9.f3 0–0–0 10.Jd2 h6 11.0–0–0 Ve8 12.Vde1** Má myšlenka oponovat černému na sloupci e stejnou věží, když týž tah královskou věží vede dle teorie k horší hře bílého. **12...c5 13.Je2** Ústup na e2 preferuji v této variantě po c5 vždy. **13...Jd5** Romantický, ale zároveň donquichotský tah. Jezdec nakonec skončí na b7. **14.Sf2 Jb4 15.a3 Jc6 16.f4 c4 17.Jc3 Ja5 18.Jf3 b6 19.Vd1 Jb7 20.Je5** Tento tah neměl černý dovolit. **20...Sc5 21.Sg3 Ve7 22.Jd5** Teď už útok bílé kavalérie ztlumí jen oběť kvality. **22...Vxe5 23.fxe5 a5 24.e6 fxe6 25.Jxc7 g5 26.a4 Vh7 27.Jb5 Sxb5 28.axb5 a4 29.Vhf1 Ja5 30.Vf6 a3 31.bxa3 Sxa3+ 32.Kb1 Ve7 33.Vf8+ Kb7 34.Vdd8** Soupeřovy tahy od 13. tahu mi připadají jako neskutečné, takové lehké a jakoby se netýkaly dané pozice. Vytvoření reálných matových hrozeb bylo jen preludem. Zato jemu teď hrozí reálně 3tahový mat: Vb8+, Va8+ a Vf8#. **1–0**

V druhé skupině jsou partie **ze zápasů družstev**. Jsou ostré, bojovné, nesmlouvavé.

Jen o 2 roky mladší Karlík Šimandl z Loko Plzeň má nade mnou navrch. Naposledy v květnu 2013 v přeboru seniorů Plzeňského kraje jsme se spolu dělili o 1. místo. Měl o 0,5 bodu dle Buchholze více, stal se přeborníkem Plzeňského kraje a já vicepřeborníkem.

Skóre s ním mám nehezské 2 1/2 - 8 1/2 (+1=3–7). Proto si cením jediné výhry, navíc černými, pomocí **zřídka** se vyskytující **křížové vazby**.

98. Šimandl Karel Lokomotiva Plzeň (2232) - Novák Jaromír TJ Klatovy (2086)

C05 Tarraschova francouzská.

373.Z. Krásný příklad křížové vazby.

Klatovy, 17.1.1993.

Čas: bílý 2 hodiny, černý 1 hodina 37 minut.

Západočeský krajský přebor družstev II. třídy jih 1993. 4. utkání.

TJ Klatovy - Lokomotiva Plzeň 2 - 6.

2. šachovnice.

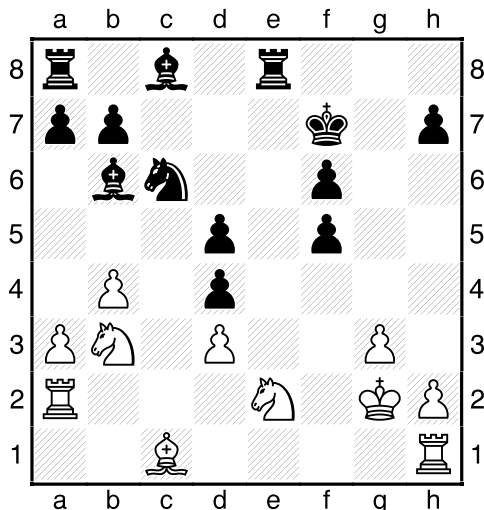
Tématický okruh: Figurová hra.

Postavení po 28. tahu bílého.

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Jd2 Jf6 4.e5 Jfd7 5.f4 Nelze příliš doporučit. Odtud se sympatie počítače obrací k černému. **5...c5 6.c3 Jc6 7.Je2 f5** Můj blokovací vynález f5 ve francouzské obraně, který ztíží útočné choutky bílého, se mi často osvědčil. Lépe je ho použít v pozici, kdy bílý již natáhl pěšce na e5 před vývinem jezdce g8, protože po braní exf6 ušetřím 2 jezdcova tempa. To zde bílý nevyužil. K dobru dávám humornou historku, která se vztahuje k jiné partii. V ní proti jednomu plzeňskému družstvu na 1. šachovnici můj soupeř po tahu f5 dlouho přemýšlel a nakonec na f6 nevzal. Po partii vyšlo najevo proč. Tušil, že nějaké braní mimochodem existuje, ale nevěděl to jistě. Než aby se ztrapnil, radši ho neudělal a nakonec prohrál. **8.Jf3 Se7 9.Jg5** Zbytečný výpad. **9...Jf8 10.Se3 c4 11.h3 h6 12.Jf3 h5 13.g3 g6** Pokračuji v budování blahodárného blokovacího valu. **14.Vg1 Sd7 15.Dc2 Da5 16.Jg5** Ne a ne a nepřestanu. **16...Jh7 17.g4** Chce prorazit za každou cenu. **17...Jxg5** A je po provokatérovi. **18.fxg5 hxg4 19.hxg4 0–0–0** Černý má harmonicky vyvinuté figury, které se teď nastěhují na královské křídlo. **20.gxf5 gxf5 21.Jf4 Vdg8 22.g6 Vg7 23.Se2 Dd8 24.b3** Toho se pokouší bílý využít bouráním zablokováného středu. Bude však pomalejší. **24...Ja5** Nevyužitý jezdec obsazuje pole, které mu přenechala jeho velitelka. **25.bxc4 Jxc4 26.Sxc4 dxc4 27.d5 Sh4+ 28.Sf2**

28...Db6!! Takhle vypadá křížová vazba. **29.dxe6 De3+ 30.Kf1 Dxf4 31.exd7+ Vxd7 32.g7 Vg8 33.Ke1** Bílému vypršel čas. Kromě nezabranitelných materiálních ztrát má fackovacího krále. Cenná a přesvědčivá výhra nad "věčným" soupeřem. **0-1**

I se Zdeňkem Skyvou, kterého znám jako soupeře již z pražských studií v padesátých letech, mám pasivní bilanci. Stále jsem jeho jednobodový náskok dotahoval, ale nedotáhl. Nakonec 4 - 5 (+3=2-4). Aspoň **v poslední partii jsem si ho vychutnal**. A také černými.

99. Skyva Zdeněk Škoda Plzeň - Novák Jaromír TJ Klatovy

C02 Francouzská 3.e5.

163.Z. Drtivý tlak bez dam vyčerpal penzum časového fondu.

Plzeň, 19.4.1969.

Čas: bílý 2 hodiny 30 minut,

černý 2 hodiny 15 minut.

Západočeský krajský přebor družstev I. třídy jih 1969. 10. utkání.

Škoda Plzeň A - TJ Klatovy 8 - 1. 1. šachovnice.

Tématický okruh: Figurová hra.

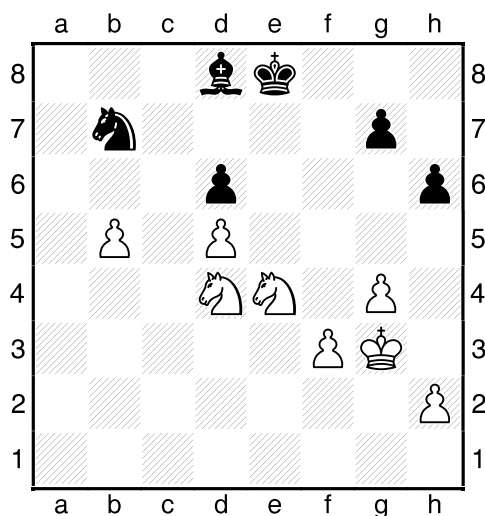
Postavení po 20. tahu bílého.

1.e4 e6 2.d4 d5 3.e5 c5 4.Dg4 Vypadá vyumělkované a násilné, ale zdržuje to vývin královského křídla. **4...cxd4 5.f4 Jc6 6.a3 Jh6 7.Dh3 Jf5 8.Sd3 Dh4+** Nejjednodušším odražením útoku bývá výměna dam **9.Dxh4 Jxh4 10.Kf2 Sc5 11.Jd2 f6 12.exf6 gxf6 13.g3 Jg6 14.f5?!** Oběť druhého pěšce je vlastně vynucena. Mám sice nyní 2 nevzhledné dvojice dvojpešců, ale veškerou iniciativu bílého spotřebuje dobytí jednoho plusepěšce a druhý mi zbude. **14...exf5 15.b4 Sb6 16.Je2 Kf7** Oba králové se vyvinuli podle stejného mustru. **17.Jb3 Jge5 18.Kg2 Jxd3 19.cxd3 Ve8 20.Va2**

20...a5 21.bxa5 Sxa5 22.Jexd4 Jxd4 23.Jxd4 Sd7 K dovršení nepříjemností pro bílého se mi teď rozehraje dvojice střelců. **24.Vf1 Kg6 25.Je2 Sc6 26.Kh3** V hledáčku odtazného šachu je neradno zůstat. **26...Sb6 27.Vc2 d4 28.Kh4 Va4 29.Vf2 Ve5** Věže zdůraznily svou strategii po volných sloupcích i působením po řadách. To bude kruté. **30.Sb2 Kf7 31.Vf4 Ve3 32.Vxf5 Vxd3** Pohledte na toho krasavce d4, který se vyklubal z původně nevzhledného káčátka. Za podpory ostatních figur si to brzy začne vykračovat směrem k mantinelu 1. řady. **33.Jf4 Ve3 34.Vd2 Ve5 35.Vh5** Věž f5 je "mat" a marně uniká své výměně. **35...Vxh5+ 36.Kxh5 Se4 37.h3 d3** Po prvním kroku pěšce d4 ku své metě na d1 jeho putování skončilo, protože bílý překročil čas. Nedivte se mu. Do časové kontroly mu chybělo ještě 13 tahů (!!!) a pozice zavání samými nepříjemnostmi. Kdyby vzal **38.Jxd3**, pak bych asi v omezeném čase zvolil zisk figury **Va5+** **39.Kg4 Vd5 40.Je5+ fxe5 41.Vxd5 Sxd5 42.Sxe5**. Možná že bych ale objevil i kouzelný mat s obětí věže: **Sg6+** **39.Kh6 Vh4+!! 40.gxh4 Se3+** **41.Jf4 Sxf4#**. Zápas jsme prohráli 1 - 8 a toto byl náš jediný bodový zisk. Mimochodem: Soupeř byl pověstný svými časovými tísněmi. Poměrně málo častou výhru na čas jsem s ním zaznamenal 2x. **0-1**

Ani s dalším Plzeňanem předsedou Sokola Letná Plzeň Karlem Chalušem si při pohledu na vzájemné skóre **nemohu prozpěvovat**. Skóre mám pasivní 2 1/2 - 3 1/2 (+2=1-3). V těch prohraných je i má nejdelší 117tahová partie, kde mě suverénně zmatil jezdcem a střelcem. Ale v následující ukázce jsem ho udolal. Zde bílými.

Poznámka na okraj: V únoru 2012 jsme hájili spolu s předsedou Hynkem Šperlem zájmy ŠSPK na celostátní konferenci ŠSČR v Havlíčkově Brodu, kam nás bezpečně dopravil autem.

100. Novák Jaromír Sokol Klatovy (2033) - Chaluš Karel Sokol Letná (2119)

A60 Hromádkova indická.

470.Z. Figurová přetahovaná bez dam vedla k zisku 2 pěšců.

Klatovy, 7.1.2001.

Čas: bílý 2 hodiny 11 minut,

černý 1 hodina 59 minut.

Západočeský krajský přebor družstev 2001.
6. utkání.

Sokol Klatovy B - Sokol Letná B 4 1/2 - 3 1/2.

3. šachovnice.

Tématický okruh: Figurová hra.

Postavení po 42. tahu bílého.

1.d4 Jf6 2.c4 c5 3.d5 e6 4.Jc3 exd5 5.cxd5 d6 6.Sg5 h6 7.Sf4 Se7 8.e4 Da5 9.Sd3 Ja6 10.Da4+ Bez dam se mi hraje lépe. **10...Dxa4 11.Jxa4 Jb4** Celkem zbytečný výpad, jezdec bude muset zase prchat zpět. **12.Sb1 0–0 13.a3 Ja6 14.Jc3 Sd7 15.Jge2 Jc7 16.0–0 b5 17.b4** Když černému střelci vadí v jeho působnosti vlastní pěšec d6, mívá tento tah náramnou účinnost. **17...c4 18.Sc2 a5 19.Se3 axb4 20.axb4 Ja6 21.Vfb1 Jg4 22.Sd4 f5?** Nedomyšleno do konce, na němž bude černému chybět jeden pěšec. **23.exf5 Sxf5 24.Sxf5 Vxf5 25.Va2 Jc7 26.Vxa8+ Jxa8 27.Jxb5 Vf8** Stahuje se do obrany. Kdyby bral Vxd5, tak po 28.Jbc3 se rychle rozeběhne pěšec b do dámy. **28.Jbc3 Vb8 29.b5 Jb6 30.Vb4 Jf6 31.Sxb6 Vxb6 32.Vxc4** A už je nás nějak moc. **32...Kf7 33.f3 Jd7 34.g4 Je5 35.Vf4+ Ke8 36.Kg2 Jd3** Jezdec je otravný, ale neškodný. **37.Va4 Jc5 38.Va7 Sf6 39.Kg3 Vb7** I když věž toho moc nenahraje, přece jen mi výměna ulehčuje hru. **40.Vxb7 Jxb7 41.Je4 Sd8** Černý nemá do čeho píchnout. **42.Jd4** Postavení jezdců lahodí oku.

42...Sb6 43.Jf5 g6 44.Jfxd6+ Milý vstup do nového tisíciletí. **1–0**

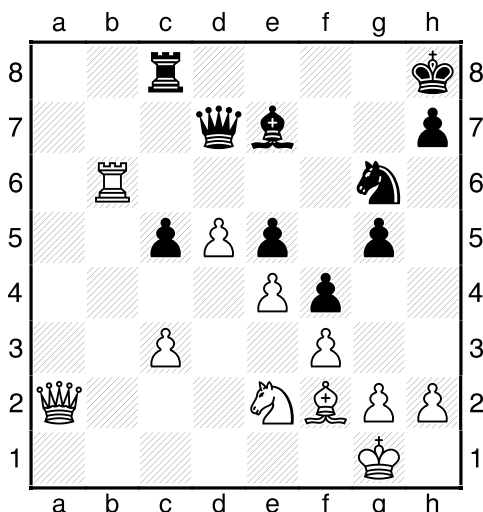
Ted' si dáme něco ostřejšího. Další Karel Dr. Veselý byl v 7. a 8. dekádě 20. století nejlepším hráčem rokycanského okresu, který se uplatňoval i v korespondenčních soutěžích. Zatímco za stolem byly všechny partie rezultativní 4 - 2, na dálku jsem jednu partii vyhrál a 2 remizoval, celkově 6 - 3 (+5=2–2). S výhrou na dálku se ještě setkáme v 2. dílu. Na stolku se šachovnicí byl bojovníkem bez bázně a hany **v jedné z nejostřejších partií** této kapitoly.

Je zajímavé zaznamenat, odkud byli hráči, se kterými jsem se utkal jak nablízko, tak na dálku. Bylo to především 6 Plzeňáků, z toho 4 hráči Lokomotivy Plzeň v 1. lize, další 3 z jiných míst Plzeňského kraje, 5 z Karlovarska, 3 z Prahy, 2 z Tábora, po jednom ze Strakonic, Mladé Boleslavi, Jesenice a Jeseníku nad Odrou. Nejvzdálenější soupeři libující si v obou formách šachu byli 2 Slováci Ján Abrahám ml. z Komárna a Anton Šingliar z Dolného Kubína. Tohoto patologa jsem navštívil při dovolené na Slovensku se zájezdovým kroužkem klatovské Škodovky a zahráli jsme si přátelsky šachy v hotelu Severan.

S těmito 25 hráči jsem sehrál 48 partií za stolem a 36 korespondenčních, celkem 84 partií.

Do tohoto souboru nepočítám klubové kolegy Josefa Matouše a Eduarda Štěrbu. S prvním jsme si v KŠ přeboru jednotlivců Západočeského kraje 1973 tah předávali osobně nebo sdělili

telefonem, s druhým, spolupracovníkem na ředitelství nově založeného podniku Pramen a největším rivalem na přebornictví oddílu v letech 1953 a 1954, v rámci tréninku jen osobně.

101. Veselý Karel ODK Rokycany - Novák Jaromír TJ Klatovy

A44 Ben Oni.

164.Z. Divoká přestřelka trvala 20 tahů.

Rokycany, 11.1.1970.

Čas: bílý 2 hodiny 30 minut,

černý 2 hodiny 28 minut.

Západočeský krajský přebor družstev I. třídy 1970.

1. utkání.

ODK Rokycany - TJ Klatovy 3 1/2 - 4 1/2.

1. šachovnice.

Tematický okruh: Figurová hra.

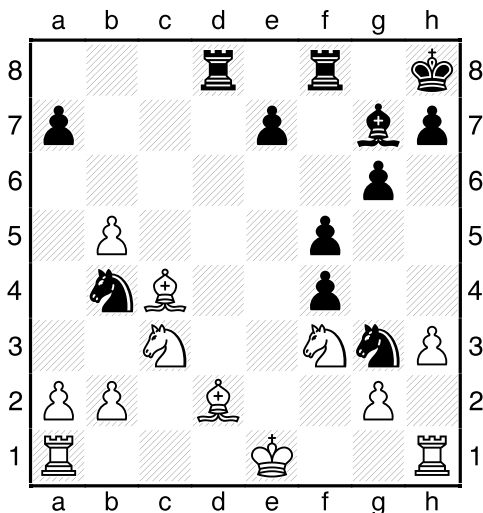
Postavení po 28. tahu bílého.

1.d4 c5 2.d5 e5 3.e4 d6 4.Sd3 g6 5.Je2 Sg7 6.0–0 Je7 7.a4 0–0 8.Ja3 f5 9.f3 f4 10.Jc4
Znamé schéma: Černý zablokoval střed a chystá se útočit na krále, bílý tlačí na citlivý bod d6 a připravuje se k útoku na křídle dámy. **10...Dc7 11.c3 Jd7 12.Sd2 Jf6 13.b4 b6 14.Db3 Kh8 15.Vfb1 Sa6 16.Da2 Sxc4 17.Sxc4 Vab8 18.Se1 g5 19.Sf2 Jd7 20.Vb2 Jg6 21.Vab1 Sf6 22.Sb5 Se7 23.a5 Vfc8?** To není dobrý tah, ztrácí pěšce. Jezdec měl odcválat na f6. **24.Sxd7 Dxd7 25.bxc5 dxc5 26.axb6 axb6 27.Vxb6 Vxb6 28.Vxb6**

28...g4!? Pozice je strategicky prohraná. Vše sázím na zoufalý protiútok, který bude nečekaně úspěšný. **29.Db1 gxf3 30.gxf3 Vg8 31.Kh1 Jh4 Dh3** by bílý odrazil jednoduše Jg1. **32.Jg1** Jezdec h4 k mání nebyl. Po **32.Sxh4** následuje Dh3 a obě lehké figury padnou: **33.Sg3 fxf3 34.Jxg3 Vxg3 32...Jxf3!** S chutí si zakombinují. Pěšec je zpátky doma a útok trvá. **33.Ve6** Po nenasytném přijetí oběti **33.Jxf3** následuje tichý tah Dh3 a všechny 3 matové hrozby na g2, f3 a f1 nejde pokrýt. Např. **34.Je1** sice kryje obě políčka na dlouhé diagonále, ale ucpává 1.řadu a tak umožňuje Df1#. **33...Jxg1 34.Sxg1 Sf8 35.Df1 Dg7** Královi je těsno, nemá žádné únikové pole. **36.Vc6** Věž překrytím diagonály c8 - h3 splnila svůj úkol a jde si zobnout píška c5. **36...f3!** Všeúčinný tah. Hrozí pikantní mat Dg2+ **38.Dxg2 fxf3# 37.Sxc5** Uvolňuje sice pole g1, takže králi nejde dát dušený mat pěšcem na g2, zato má tento tah jiné nectnosti. **37...Dg4** Sleduji původní myšlenku obsadit dámou dlouhou diagonálu a pak matovat f2+. Okamžitě však vyhrávalo **Sxc5 38.Vxc5 Da7!** a bílý prohraje na jakýkoliv rozumný ústup věže po f2 (šachový faktor diagonálního působení dámy na pole g1) nebo po případném **Dxf3** je mat na 1. řadě. **38.Sf2 Dxe4 39.c4 Se7!** Hrozí Sh4 i Vb8 a je proto lepší než Vg2. **40.De1 Df5** Zachovává hrozbu Dh3. Ovšemže ne Df4 pro **41.Sg3** a vyhraje bílý. **41.Ve6 Sf6** Po Dh3 remizuje bílý věčným šachem **42.Dxe5+ Vg7 43.Db8+**. Tahem v textu zajišťují bod e5 a potažmo celou dlouhou diagonálu. **42.Sg3** Hrozí **43.Vxf6 Dxf6 44.Sxe5** s výhrou bílého. Situace se mění každým tahem. **42...e4 43.Vxe4?** Prohrává, zatímco **43.Dxe4** vyhrávalo. **43...Vxg3!** Vyhrávalo i f2! **44.Ve8+** Pokouší se ještě o věčný šach, ale to nevyjde. Nešlo **44.hxg3** pro Dh3+ a Dg2# ani **44.Dxg3 Dxe4** a když teď hraje na obranu **45.Df2**, tak mu to neprojde kvůli **Sd4**, a když na věčný šach **Db8+**, dopadne jako v partii, tedy šachy mu dojdou. **44...Vg8 45.Vxg8+ Kxg8 46.De8+ Kg7 47.Db5 Dg5** Hrozí mat na g2 i c1. Přitom pole b2, odkud by šlo krýt obě hrozby, drží střelec. Případnému vyšachování pěšce f3 brání zrádný pěšák d5. Bílý má tudíž jen jeden šach a to buď z pole b7 (přijde Kh6) nebo z d7 (přijde Se7) a rozumné šachování končí. Zatímco si vybíral, zda to má být Prašť! nebo Uhod'!,

spadl mu praporek na hodinách. **Mimošachová informace** pro vysvětlení řady chyb a nepřesností v tak komplikované a obtížné pozici: Oba jsme byli od 35. tahu ve vrcholné časové tísní a partie se změnila na blicku. **Šachová informace:** Všimněte si, jak velkou úlohu v otevřených pozicích s těžkými figurami hraje ovládnutí volných sloupců, zde sloupce g, a volní postoupnutí pěšci stísnující soupeřovu pozici, zde pěšec f3, což dávalo černé pozici velké útočné možnosti. Zničující by pro bílého bylo obsazení dlouhé diagonály a8 - h1 dámou, po čemž hrozilo f2+ s matem. Stejně tak bylo pro bílého nebezpečné, kdyby pole f2 nebylo blokováno bílou figurou a černý prosadil f2 (viz poznámku k 37. tahu černého). Velkým minusem bílé pozice bylo stísnění postavení jeho krále na h1, který právě z již zmíněných výhod černého byl pod stálou hrozbou matu, na rozdíl od jeho černého kolegy, který byl na korespondujícím poli h8 relativně v bezpečí. Partii rozhodly dynamické prvky, zatímco prvky statické (převaha materiálu bílého) nedošly uplatnění. **0-1**

Podobně ostrá je partie je s dalším známým Plzeňanem Josefem Váchalem. Šel střemhlav do záplatek a získal kvalitu. Ale na h1 uvězněný koník neunikl a rázem to byly 2 figury za věž. **Koncert lehkých figur**, které se ubytovaly **na sloupci c**, **byl břeškný**. Přejí dobrý poslech. Skóre je v naprosté rovnováze 1 1/2 - 1 1/2 (+1=1-1).

102. Novák Jaromír TJ Klatovy - Váchal Josef Lokomotiva Plzeň

B20 Sicilská 2.c4.

232.Z. Živá hra lahodí divákům, hráčům je nervovou koupelí.

Klatovy, 19.3.1978.

Čas: bílý 2 hodiny 23 minut.

černý 2 hodiny 30 minut.

Západočeský krajský přebor družstev I. třídy 1978.

10. utkání.

TJ Klatovy - Lokomotiva Plzeň C 5 1/2 - 2 1/2.

1. šachovnice.

Tematický okruh: Figurová hra.

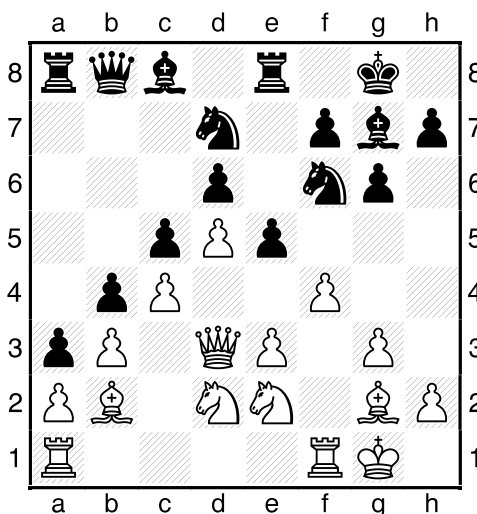
Postavení po 20. tahu černého.

1.e4 c5 2.c4 Tento systém proti sicílské skoro důsledně používám, protože mě nebaví hrát teorii opleskané varianty. Snahou je vnutit se do výhodné Maróczyho varianty. **2...Jc6** Takto reaguje většina soupeřů. **3.f4** Další neteoretický tah. **3...d6 4.Jf3 g6** Jelikož se soupeř zdržel tahem d6, prosadím postup d4 za výhodných okolností. **5.d4 cxd4 6.Jxd4 Sg7 7.Jf3 Jf6 8.Jc3 0–0 9.Se3 Sd7 10.Dd2 Da5 11.h3 Jh5 12.Kf2 f5 13.e5 dxe5?!** Zvedá hozenou rukavici a vrhá se do divokých zápletek. **14.Dxd7 exf4 15.Sd2 Vad8 16.Dxb7 Dc5+ 17.Ke1 Jg3 18.Db5 Dxb5 19.cxb5** Pěšec b5 vykoná v daleké budoucnosti řůru práce pro opěrný forpost na c6. **19...Jb4 20.Sc4+ Kh8** Tento preventivní ústup černý zanedbal.

21.Sxf4! Založeno na myšlence, že obě věže černý dostat nemůže. **21...Jxh1 22.Ke2 e5 23.Sh2 h6 24.Vxh1** A když jsem navečer spočítal kuřata, zjistil jsem, že mám 2 figury za věž a dvojici střelců nádavkem. **24...e4 25.Je5 Kh7 26.Jc6 Vc8 27.Ja5 Jc2 28.Vd1 Jd4+ 29.Kf1 g5 30.Sg1 Vfd8 31.Sxd4 Vxd4 32.Vxd4 Sxd4 33.Jc6** Nastává koncert 3 lehkých figur. Je úžasné, jak se vzájemně překrývají. **33...Sb6 34.Se6 Vf8 35.Je7 f4 36.Jxe4** I tak zdánlivě nebezpečné skladiště 3 lehkých figur na sloupci e si mohu dovolit. **36...Sd4 37.Jc6** Klíčové pole c6 okupuje můj jezdec již potřetí, zatímco soupeřův byl na něm jen jednou a to ve 2. tahu. **37...Se3 38.Ke2 Kg7 39.Kf3 Sb6 40.a4 h5** Při vidině udělat v posledních několika

vteřinách 11 tahů vydává druhého pěšce. **41.Jxg5** Černý překročil čas. Složitá a živá kombinační figurová hra je lahodná pro oko diváka, ale velmi náročná pro oba duelanty. Však také vyčerpali skoro celý pětihodinový limit a ještě měli udělat 10 tahů. Soupeři jsem k svátku nenadělil zrovna nejlepší dárek, pokud nepočítáme adrenalinový prožitek ostré partie. **1–0**

Dva následující Plzeňané jsou již z mladší generace. V zápase s klubem mládeže Unionem Plzeň jsem vydoloval rozhodující bod na nejtěsnější výhru s Michalem Císlerem. V první polovině jsem ho **stísnil postupem pěšců**, což svědčí pro zařazení do kapitoly C.1. Poziční hra, ale v třetí čtvrtině to byla **pekná šavlovačka**. Potěšte se 4pěšcovým řetězem po 18. tahu.

103. Císler Michal Union Plzeň (1831) - Novák Jaromír Sokol Klatovy (2035)

A24 Anglická.

557.Z. Pěšci pozici sevřeli a figury se rozehrály.

Klatovy, 5.3.2006.

Čas: bílý 1 hodina 19 minut,

černý 1 hodina 51 minut.

Plzeňský krajský přebor družstev 2006. 9. utkání.

Sokol Klatovy B - Union Plzeň 4 1/2 - 3 1/2.

2. šachovnice.

Tématický okruh: Figurová hra.

Postavení po 18. tahu černého.

1.c4 Jf6 2.Jc3 g6 3.g3 Sg7 4.Sg2 0–0 5.e3 e5 6.Jge2 d6 7.0–0 Jbd7 8.b3 c6 9.Sb2 Ve8 10.d4 Dc7 11.d5 c5 Nelíbí se mi cxd5, protože po výměně jezdců bere bílý buď dámou nebo střelcem a černému zůstane slabina na d6. **12.Jb5** Plácnutí do vody, které postříká bílého. **12...Db8 13.Dd2 a6** A černí pěšci se rozjedou. **14.Jbc3 b5 15.Dd3 b4 16.Jb1 a5 17.Jd2 a4 18.f4 a3** Moc pěkný pohled na řetěz černých pěšců.

19.Sc1 exf4 Držte si klobouky, jedeme s kopce. **20.Jxf4 Jg4 21.Vb1 Vxe3 22.Dc2** Jediné a velice skromné útočiště pro dámu. **22...Jdf6 23.Je4 Vxe4 24.Sxe4 Jxe4 25.Je6** Bílý na výběr pouze špatné nebo ještě horší varianty, vždy skončí ve ztrátě. Toto je ta horší. **25...fxe6 26.Dxe4 e5 27.Sg5 Sf5** To ovšem obět' kvality přímo vynucuje. **28.Vxf5 gxf5 29.Dxf5 Dc8 30.De4** K výměně dam se bílý pochopitelně nemá. **30...Dd7 31.Vf1 Vf8 32.Vxf8+ Sxf8 33.h3 Jh6 34.g4 Dg7 35.Sxh6 Dxh6 36.Df5 Dg6 37.Dd7 Df7 38.Dd8 De7** Z bílé dámy je psanec odkázaný na několik málo polí na dámském křídle. **39.Dc8 e4** Ted' už je to o ničem. **40.Kf2 Kf7 41.Dxf8+** Nesrozumitelný tah je jen vyjádřením bílého zoufalství. **41...Kxf8 0–1**

Dlouho jsem si myslel, že jsem porazil medailistu ve střelbě z olympiády v Soulu v Koreji Tenka , který byl také z Plzně. Teprve později jsem zjistil, že šlo o shodu jmen.

Pustili jsme se do sebe, **aniž jsme zajistili své krále rošádou**. Doplatil na to soupeř, jeho krále jsem dámou odřízl. Naopak můj král rošádou si vynutil vzdání soupeře. Skóre 2 - 0.

Ted' je ta pravá chvíle říci si, jak si počínat s králem v zahájení. S touto citlivou figurou, která je velmi náchylná na ochoření, můžeme naložit 4 způsoby.

Nejčastěji ji uklízíme do kouta pomocí krátké (malé) nebo dlouhé (velké) rošády. Méně častá je pouť samotného krále do bezpečí delší cestou „obkročné“ rošády na pole g2 (g7).

V některých pozicích je král lépe zabezpečen v centru než na křídle. Často se pak může rychleji vydat do boje, když po vybití útočných figur soupeře se nemusí obávat vlastní úhony.

Vstup krále na 2. (7.) řadu za účelem spojení věží je útočný prvek, naopak vynucený ústup krále ze svého výsostného pole po šachu soupeřovy figury bývá spojen s nepříjemnostmi.

Nejméně často si král zdřímne na svém výchozím poli po celou partii.

Jak jsem použil tyto 4 způsoby kvantifikuji na svých partiích, kterých mám ve svém archivu ke dni vydání knihy 31.3.2015 evidováno 2751:

Ten poslední, spojený s lenošným chováním mého krále, jsem zaznamenal jen 34x (1 %).

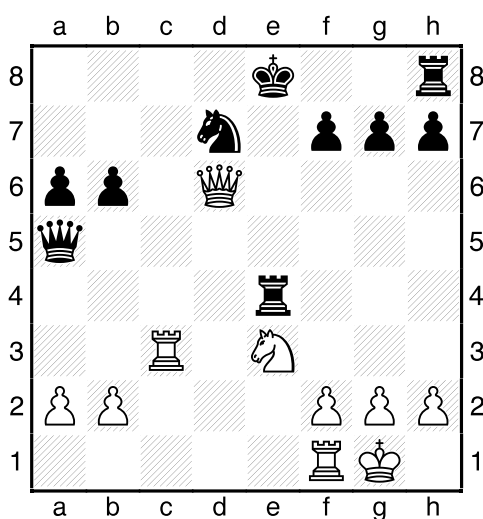
Kupodivu není na předposledním místě tah králem, ale 0-0-0. Vyskytla se 241x (9 %).

První samostatný tah provedl král ze základního postavení 378x (14 %).

Podle očekávání získala zlatou medaili 0-0 s počtem 2098 (76 %). 0-0 odehrají oba soupeři okolo 10. tahu, často však ještě dříve.

Zajímavé je také zjištění, že při 2098 mých 0-0 volil i soupeř 0-0 v 1758 partiích (84 %).

S 1272 lidmi jsem sehrál aspoň 1 partii z mého archivu. Z nich 181 prošlo klatovským šachovým oddílem a naopak s 304 jsem se setkal jen korespondenčně na dálku.

104. Novák Jaromír Sokol Klatovy (1991) - Tenk Petr Košutka Plzeň (1809)

B20 Sicilská 2.c4.

572.Z. Zdrojem zhouby bylo opomenutí rošády. Klatovy, 21.1.2007.

Čas: bílý 55 minut, černý 58 minut.

Plzeňský krajský přebor družstev I. třídy 2007. 6. utkání.

Sokol Klatovy B - Košutka Plzeň A 3 1/2 - 4 1/2.

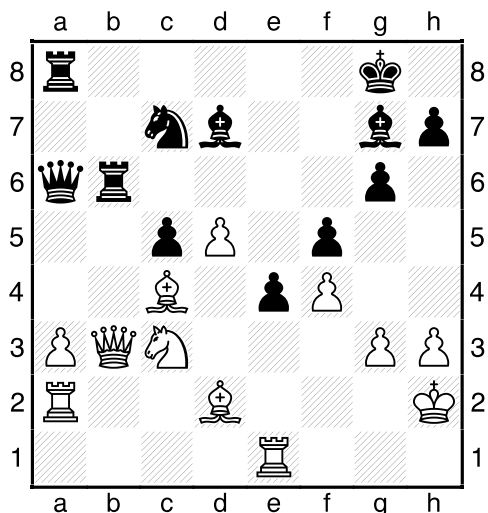
7. šachovnice.

Tématický okruh: Figurová hra.

Postavení po 22. tahu bílého.

1.e4 c5 2.c4 e6 3.Jc3 a6 4.Jf3 b6 Partie mi připomněla partii s Valtrem Philippem z Ústí nad Labem. Tento excentrický šachový fanatik vymyslel řadu šachových zásad, jimiž se pak řídil. Jednou z nich bylo hrát pěšci v zahájení co nejvíce a to většinou jen o jedno pole. **5.d4 cxd4 6.Jxd4 Sb7 7.Jc2 Dc7 8.Se3 Sc5 9.Dd2 Jf6 10.Sd3 d5** K své velké škodě zanedbává rošádu. **11.cxd5 exd5 12.Sxc5 Dxc5 13.exd5 Jxd5 14.Se4 Jxc3 15.Sxb7 Va7 16.Sf3 Ve7+ 17.Je3** Hle k čemu je jezdec na c2 dobrý. **17...Je4 18.Sxe4 Vxe4 19.Vc1 Df5 20.Dd6** Láme veškerý odpor. **20...Da5+ 21.Vc3 Jd7 22.0-0** Málokdy se stává, aby soupeř kapituloval po rošádě jako zde. **1-0**

Celník Karel Ťoupal ze Staňkova byl přísný pán, což bylo dáno jeho povoláním. Známe ho již z kapitoly A.6. Divoké partie a tak víme, že šachy hrál kombinačně a člověk se při nich nenudil. V další partii mě přehrál. Ale potvrdilo se, že **bojovat se má až do konce**. Nakonec v partii se zajímavým materiálem **jsem ho přechytračil**. Skóre 4 - 2 (+3=2-1).

105. Novák Jaromír TJ Klatovy (1900) - Ěoupal Karel TJ Staňkov (1900)

E65 Královská indická.

364.Z. Chyby jsou převýšeny nádhernými figurovými obraty.

Klatovy, 26.1.1992.

Čas: bílý 2 hodiny 42 minut, černý 2 hodiny 42 minut.

Západočeský krajský přebor družstev II. třídy jih 1992. 5. utkání.

TJ Klatovy - TJ Staňkov 6 - 2. 1. šachovnice.

Tematický okruh: Figurová hra.

Postavení po 27. tahu černého.

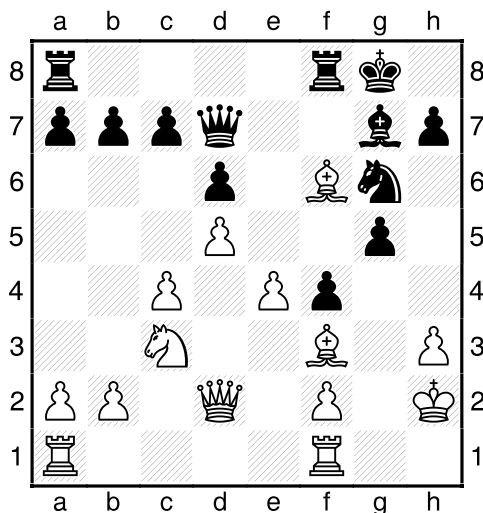
1.d4 Jf6 2.c4 g6 3.g3 Sg7 4.Sg2 d6 5.Jf3 0-0 6.0-0

c5 To je samozřejmě legitimní tah, ale poměrně málo užívaný. Častěji se prosazuje postup pěšce e. **7.Jc3 a5 8.d5 Sd7 9.e4 Ja6** Stále není jasné, co má černý za lubem. Jc7 se snahou prosadit b5 se zdá být pro tuto chvíli vyloučené a Jb4 je plácnutím do vody pro a3. Nebo jen neví, kam má jezdce vyvinout, když si přirozené pole d7 ucpal střelcem? **10.De2 a4 11.e5 Jg4 12.Sf4 a3** Dost neuvěřitelný tah ve snaze strhnout na sebe iniciativu za každou cenu. **13.exd6 exd6 14.h3 axb2 15.Dxb2 Je5 16.Jxe5 dxe5 17.Sd2 Dc8 18.Kh2** Zde král usne a v klidu přečká všechny bouře na šachovnici. A že jich bude. **18...f5 19.f4** Tím zabraňuji, aby na toto pole postoupil pěšec černý, což by se mi hrubě nelíbilo. **19...e4** Ted' máme kryté volné pěšce oba dva. **20.a3 Vf6** Ukáže se, že věž na 6. řadě je výhodná investice. **21.Vab1 b6 22.Db3 Jc7 23.Vfe1 Da6 24.Va1 Vd6 25.Va2 b5** Černý přece jen b5 prosadil, i když až po 16 tazích a s jiným plánem. **26.Sf1 bxc4 27.Sxc4 Vb6** Pěkná kombinace.

28.d6+ Kf8 29.dxc7 Jdu na hazard a dávám dámu za věž a jezdce. Spoléhat na postoupanutého pěšce c7 však nelze, jeho postavení je příliš slabé a pěšec odsouzen k záhubě. **29...Vxb3 30.Sxb3 Dd3 31.Ve3** Vědom si své slabší pozice, nabízím remízu. O té však černý nechce ani slyšet. A právem. **31...Dd6 32.Sc4 Sd4 33.Ve1 Dxc7 34.Vb1 Vb8 35.Jb5 Sxb5 36.Sxb5** Výstražná tabulka: Věže neměnit! Jen s větším počtem figur na šachovnici mám naději. **36...e3 37.Se1** Pro takové špatné pozice měl Míla Šlampa rčení: "I to malé kuřátko

v ohrožení hrabe." **37...Df7 38.Vc2 Dc7 39.a4 Va8 40.Sb4** Držím se nad hladinou díky různým vazbám, vytvářeným dvojicí věží a dvojicí střelců. **40...Da7 41.Sa3 Vd8 42.Vbc1 Db7 43.Vd1 De4 44.Vxc5 e2?** Přece jen nakonec je má houževnatost odměněna a černý se spletl. Z odtažného šachu se skoro vždy vyplatí předem ustoupit. **45.Vc2+ Kg7 46.Vxe2 Da8** Už je jedno, co černý zahraje. **47.Vxd4 Vxd4 48.Sb2** Proti věži, dvojici střelců a volnému pěšci nemá osamocená dáma žádnou šanci. Partie s četnými chybami na obou stranách, ale také s nádhernými figurovými obraty. **1-0**

To není chyba, že do zápasových partií zařazuji i partii s klubovou kolegyní mm Katkou Čedíkovou. V roce 2000 jsme měli v 2. lize dokonce 2 družstva, která hrála v 1. kole mezi sebou. Katka mě ošidila o pěšce, ale v obvyklé časové tísní **přehlédla mezišach**. Na to po výměně útočné věže doplatili 2 postoupanutí pěšci. Tím jsem odvrátil zápasový debakl. Konečný účet 2. ligy byl jasný. Áčko skončilo těsně 2., Běčko vytěžilo jen 1 bod a sestoupilo.

106. Novák Jaromír Sokol Klatovy (2160) - Čedíková Kateřina Sokol Klatovy (2143)

E62 Královská indická g3.

447.Z. Souboj korunován mezišachem.

Klatovy, 16.10.1999.

Čas: bílý 2 hodiny 2 minuty, černá 2 hodiny 8 minut.

2. liga jih 2000. 1. utkání.

Sokol Klatovy A - Sokol Klatovy B 5 1/2 - 2 1/2.

4. šachovnice.

Tématický okruh: Figurová hra.

Postavení po 19. tahu bílého.

1.Jf3 Jf6 2.d4 g6 3.c4 d6 4.Jc3 Sg7 5.g3 0-0

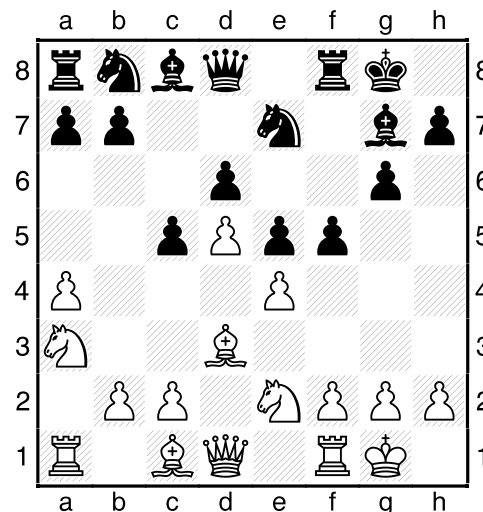
6.Sg2 Jc6 7.0-0 Sg4 8.h3 Nutím soupeřku

k vyjádření. Po ústupu střelce by mi dala gratis důležitý tah h3, takže, aby neztratila tvář, musí měnit. Budu pak víceméně také muset hrát blokákový tah d5 a počítat s průlomovým f5, ale za dvojici střelců mi to stojí. **8...Sxf3 9.Sxf3 Dd7 10.Kh2 e5 11.d5 Je7 12.e4 Je8 13.Se3 f5 14.Dd2 Jf6 15.Sg2 f4!?** To je tah dost hr. **16.gxf4 exf4 17.Sd4** Oběť pěšce přijmout sice šlo, ale toto se mi zdá bezpečnější. **17...g5 18.Sf3 Jg6 19.Sxf6**

19...Jh4 Hurá do víru zápletek. **20.Sg4 Dxd4 21.hxd4 Jf3+ 22.Kg2 Jxd2 23.Sxg7 f3+ 24.Kh3 Kxg7 25.Vfe1 Jxc4 26.Jb5 Vf7 27.Vac1 a6 28.Jd4** Počítač vybízeli k směle loupeži **28.Jxc7** a dokládá to 10tahovým rozbořem, který vede k věžové koncovce s 3 pěšci na každé straně. Ti jsou sice postaveni nesouměrně a dávají různé možnosti, přesto počítač postavení považuje za rovné. **28...Je5** I takto a bezpečněji udrží černá převahu pěšce než po **Jxb2**. **29.Ve3 h5** Spolehá na útok bez ohledu na slabinu c7. **30.gxh5 Kh6 31.Kg3 g4 32.Vec3 Kxh5 33.Vxc7 Vh8?** Ve vrcholné časové tísní hazarduje a to zkrachuje. **34.Vxf7 Jxf7 35.Vh1+ Kg5 36.Je6+!** Mezišach ničí kalkulaci černé, že ubráni své postoupnuté pěšce. I já byl ve velké časové tísní, ale tento tah jsem viděl. **36...Kf6 37.Vxh8 Jxh8 38.Kxg4 Jg6 39.Kxf3 Je5+ 40.Ke2 Jc4** Časovou tíseň sice černá zvládla, ale pozici má v troskách. **41.b3 Ja3 42.f4 Jb5 43.Kd3 Ja7 44.a4** V prvním zápasu v novém ročníku 2. ligy 2000 se hrál bratř (nebo sestřo?) vražedný boj mezi družstvy A a B. Jsem rád, že jsem přispěl k přijatelnému výsledku **2 1/2 - 5 1/2** s budoucí dvojnásobnou přebornicí České republiky. **1-0**

V třetí skupině jsou **turnajové partie**, převážně z přeborů oddílu nebo okresu.

Začnu otcem Orságem Láďou, jehož 2 partie už jste viděli v kapitole B.2. Matový útok a jednu v kapitole A.7. Oběť. V první zde uvedené **využívám zkušeností nabytých v korespondenčních partiích** v boji proti častému tahu f5 v královské indické obraně.

107. Novák Jaromír TJ Klatovy - Orság Ladislav TJ Klatovy

A44 Ben Oni.

697. Když soupeř spadne do varianty....

Klatovy, 20.5.1977.

Čas: bílý 1 hodina 14 minut,

černý 1 hodina 53 minut.

20. přebor okresu Klatovy 1977. 7. utkání.

Tématický okruh: Figurová hra.

Postavení po 8. tahu černého.

1.d4 c5 2.d5 e5 To je dost zrádné zahájení. Jestliže se dostanete až na jeho dřev, pochopíte, že jeho snahou je vylákat bílého k zablokování centra tahem d5 a pak se pustit do jeho opor tahy f5 a b5. Pokud se to podaří a pěšec d5 zůstane sám, stane se vítaným cílem útoku. **3.e4 d6 4.Sd3 g6 5.Je2 Sg7 6.0–0 Je7 7.a4 0–0 8.Ja3** To říká teorie. Neucpat si pole c4 pěšcem, ale přes toto pole vyvíjet tlak na opozdilého pěšce d6. **8...f5** Už je to tady.

9.f4 To je jeden ze způsobů boje proti f5. Chce to však mít připravené lehké figury, aby ony a ne pěšci dobíraly na 4. řadě. Totéž platí o černých figurách, které ovšem úřadují na 5. řadě. **9.f3** není doporučením hodné. Soupeř stlačí bílou pozici blokujícím tahem f4 a pak v klidu si připraví útok na bílého krále. O tahu f3 lze uvažovat, máme-li již pěšce na g3 a můžeme sami zahrát blokovací g4. Ale pozor! Soupeř rád na tomto poli obětuje lehkou figuru. **9...fxe4 10.Sxe4 Sg4** Černý mi spadl do varianty z korespondenční partie 83.K s Mejzlikem v polofinále přeboru republiky 1975/1976 a teprve tímto tahem se odchýlil od tam hraného Sf5. To je jedna z výhod korespondenčního šachu. **11.Jc4 exf4 12.Sxf4 Jc8** Takový pasivní tah není zrovna k pochvalě vhodný. Ale když ono nic jiného není. **13.h3 Sd4+ 14.Kh1 Dh4 15.Sg3 Dh5** Vypadá hrozivě, ale z vazby se vymluvím 2 mezišachy. **16.Vxf8+ Kxf8 17.Df1+ Kg8 18.Jxd4 cxd4 19.Jxd6** Ani zbloudilý jezdec nepomohl ochránit nebožáka d6. **19...Jxd6 20.Sxd6 Jd7 21.Dd3 Jb6 22.Sh2 Se2 23.Dxd4 Ve8 24.Ve1 Jc4 25.Sf3 Sxf3** Tím figurové hrátky končí. Boj šel ještě prodloužit obětí dámy Dxf3, ale to černého asi ani nenapadlo. **26.Vxe8+ Kf7 27.Ve6** S prozaickou 2tahovou matovou hrozbou. **27...Sxg2+ 28.Kxg2 Dg5+ 29.Sg3** Šachy došly, materiálová újma je hrozná i mat je na obzoru. Živá figurová hra, při které se figury pěkně překrývaly. **1–0**

V té druhé se lovenou zvěří stala **dáma**, která se **příliš brzy vydala na nebezpečné toulky**.

Než se však vydáme na loveckou výpravu, je nejvyšší čas si před 5. partií Ládi Orsága v této knize připomenout jeho životopis v klatovském šachu.

Ještě dříve než jsem ho znal, jsem do jeho života zasáhl „úředně“. Ve své prezenční vojenské službě jsem to dotáhl, sice jen s nejnižší hodností vojín, na náčelníka podací stanice vojenského útvaru 3284 v Příhovicích u Přeštic, což byl vznešený název pro vojenského poštáka. Tam mi přišla omylem do rukou stížnost pátrací hlídky z Prahy na poručíka Orsága z raketometného oddílu v Nepomuku. Ten se k nelibosti hlídky zastal na nádraží vojáků kontrolovaných hlídkou. Velitel hlídky žádal o jeho potrestání. Udání jsem nezaevidoval a zničil. Myslím, že jsem to ani později Láďovi, když jsme se osobně sblížili, neřekl.

Slovák z Trenčianského Jastrebie hovořící perfektní češtinou bez jakéhokoliv přízvuku se v Nepomuku oženil. Měl dceru Ladislavu a syna Milana, k níž v době boomu Husákových dětí přibyli další 2 M Miroslav a Martin. Všichni 3 synové M jsou Bohem políbení šachisté.

Jeho herním styl je zdravě útočný čili z mého hlediska ten nejnebezpečnější. Naše partie se hrály dlouho a často byly přerušovány. Těch přerušených bylo 15 ze 34, skoro polovina! O jeho úporné snaze po vítězství svědčí partie z 21. přeboru okresu Klatovy 1978, v které mě trápil 49 tahů v koncovce bez pěšců věž + střelec proti věži, aby při svém 104. tahu zjistil, že matit 50. tahem nelze. Byla to 2x přerušovaná a má rekordně dlouhá partie 9 hodin 20 minut.

V sezóně 1976/1977 obětavě převzal v 2. lize KŠ 7 podezřelých pozic po Mílovi Šlompovi a vydoloval z nich nečekaných 4 1/2 bodu.

Velmi jsem se podívoval po podtržení celkové bilance nad mimořádně příznivým skóre 28 - 6 (+25=6–3). A to jsem měl bílé jen 12x a černé 22x.

První naše vzájemná partie je v této knize uvedena pod číslem 87. a odehrála se v kulisách přeboru sušické divize v květnu 1961. Právě nabízená partie se hrála o 18 let později. Škoda, že poslední vzájemná partie se odehrála jen o další 4 roky později v roce 1983. Od té doby se už Láďa dalšího šachového klání neúčastní s výmluvou, že pro šach vychoval 3 nástupce.

Ještě než se pustíte do partie, přečtěte si něco o skoro vymřelém živočichu, kterým je **přerušování partie**, a ukápněte si něco z opojného poháru statistiky. V pravidlech FIDE

sice stále existuje, praxe ho však novými časovými limity, především limitem „do konce partie“ a nepřímo zkrácením limitu na 40 tahů s bonusem 30 vteřin na vykonaný tah, vymýtila. Vůbec se nemůže uplatnit v zápasech družstev a v turnajích jednotlivců může přežívat na nejnižší úrovni přeborů oddílů. Znamená to nejen nerušené odehrání partie v jednom sezení, ale odstraňuje to i zasahování jiných osob do jejího průběhu. Rady ovšem nemohou být zakázány ve 2 odvětvích šachu, a to v simultáncích (rady jsou omezeny přítomnými „kvalifikovanými“ kybici a tempem simultánky) a v korespondenčních partiích, kde je to pravidly povoleno.

Při bádání v záznamech jsem zjistil, že přerušování partie v zápasech družstev (bylo to jen na 1 hodinu, při dohodě kapitánů i méně) bylo povoleno naposledy v soutěžích hraných v roce 1989 a týkalo se mých partií až do čísla 337.Z.

Turnajové partie jsme přerušovali ještě v 72. přeboru oddílu Šachklub Sokol Klatovy pro rok 1996. V dalších 19 letech jsem využil přerušení partie již jen 3x.

V turnajových partiích jsem jich přerušil 220 z 1128 (20 %). Z 220 bylo 15 partií (7 %) přerušeno 2x. Bez další hry po přerušení jsme se na výsledku shodli v 59 případech (27 %).

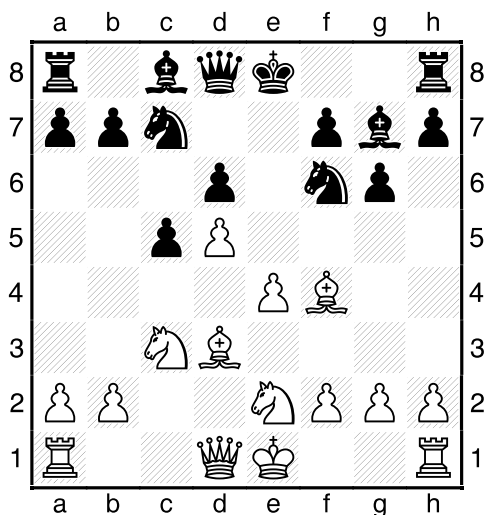
V zápasových partiích jsem jich přerušil 27 z 337 (8 %) a bez další hry jsme se shodli na výsledku v 6 případech (22 %).

Pozoruhodným případem byla partie na 1. šachovnici v zápasu TJ Klatovy - Lokomotiva Karlovy Vary hraná 18.11.1979. Zavilý soupeř Jaroslav Vojtěch se nehodlal smířit s remízou, ačkoliv zápas za stavu 2 1/2 - 4 1/2 byl již rozhodnut ve prospěch hostů, nešetřil k jejich nelibosti ani své 3 spolujezdce v autě a umíněně tahal 51 tahů koncovku dámy s pěšcem proti dámě do 95. tahu a do večerních 19 hodin, aby po vyčerpání limitu 9 hodin zaslal partii STK k rozhodnutí. Ta případ dlouho neřešila, ale pilný Vojtěch nelenil a zjistil po 2 měsících trnitou cestu k výhře v II. dílu Učebnice koncovek od Auerbacha str. 229 - 236, kterou při partii nenašel. I to patřilo tehdy k šachu.

A ještě něco. Při spojení slov Orság a přerušená partie mi vytane na mysl večer 17.4.1969, kdy při dohrávání partie č. 479. v Láďově bytě jsem z rádia uslyšel, že Alexander Dubček musel rezignovat na funkci prvního tajemníka KSČ a nahradil ho Gustáv Husák. I když jsem v partii zaznamenal bod, odcházel jsem na autobus domů rozladěn s nepříjemným tušením neblahé budoucnosti.

Naopak když jsem o 20 let později dohrával v oddílové místnosti partii č. 1000 s jeho synem Miroslavem 17.11.1989, nevěděl jsem, že v Praze právě došlo k události, která otočí kolo dějin naší země na opačnou stranu.

To když jsem nastupoval k partii 29.12.1989 s Miroslavem Pfeiferem, která má v knize č.74, už jsem věděl, že novým prezidentem republiky byl jednomyslně zvolen komunistickým parlamentem Václav Havel. Tak se 3 mé partie prolnuly s historickými událostmi republiky.

108. Orság Ladislav TJ Klatovy - Novák Jaromír TJ Klatovy

A60 Hromádkova indická.

762. Pochybná aktivita v zahájení odražena protiútokem.

Klatovy, 16.11.1979.

Čas: bílý 1 hodina 52 minut,

černý 1 hodina 19 minut.

56. přebor oddílu TJ Klatovy 1980. 5. utkání.

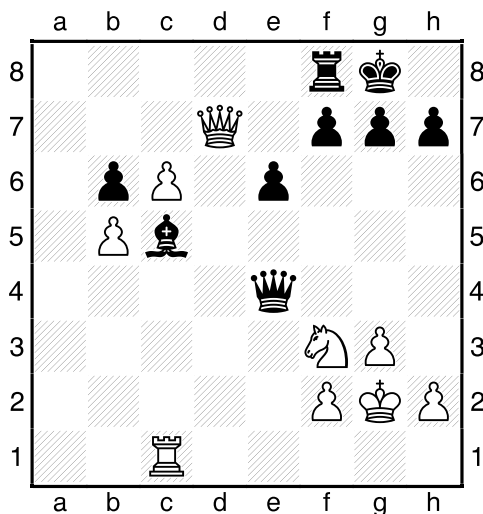
Tematický okruh: Figurová hra.

Postavení po 9. tahu černého.

1.d4 Jf6 2.c4 e6 3.Jc3 c5 4.d5 exd5 Hromádkovu indickou hrají v jejích původních intencích, tudíž žádnou divočinu á la volžský gambit. **5.cxd5 d6 6.Sf4 Ja6 7.e4 Jc7** Docela dobrý postup ve vývinu dámského křídla, který někdy používám. **8.Sd3 g6 9.Jge2 Sg7**

10.Sb5+ Začátek šarvátky, která nedopadne pro bílého šťastně. Doufal, že využije odchodu střelce od obrany pěšce d6, ale jeho figury a především dáma se dostanou do problémů, které budou znamenat ztrátu materiálu a následně i partie. **10...Jxb5 11.Da4 Sd7 12.Jxb5 0–0** Elegantně a hlavně bezpečně řeší problémy s vazbou krále. Razantnější a divočejší bylo Db6. **13.Dc4 Da5+** A jde se na věc. **14.Jbc3 b5 15.Dd3 b4 16.Jd1 Sb5** Před bílým se otevírají chmurné perspektivy. **17.Db1** Jak hluboko jsem klesla! **17...Jxe4! 18.Dxe4** Prakticky je jedno, na který z nabízejících se tahů padne volba. Konečným efektem bude ztráta dámy za nedostatečný ekvivalent a rozvrácená pozice. **18...Vfe8 19.Df3** Trochu méně bolestný byl ústup 19.De3. **19...Vxe2+ 20.Dxe2 Sxe2 21.Kxe2 Ve8+ 22.Kf3 c4 23.Je3 Sxb2 24.Vad1 Dc5 25.Jg4 h5 26.Se3?** Přehlíží, že garde je méně než šach. **26...hxg4+ 0–1**

Uveřejňuji také 2 partie se svým nejlepším šachovým kamarádem a spoluobčanem Mochtína Františkem Němcem, neboť jeho bydliště Hoštice č. 1 spadá do naší střediskové obce. První byla hrou **hezkých figurových obrátů, ale také omylů** na obou stranách. Musím však vysvětlit bojové souvislosti. Partie se hrála ke konci 60. přeboru oddílu TJ Klatovy 1984 a rozhodovala o vítězi. V případě obráceného výsledku bych měl jen 9 1/2 bodu a Franta s 10 body by byl opět přeborníkem oddílu jako předtím v roce 1983. Tento turnaj jsem zahájil dost bídě, po 6 utkáních jsem měl jen 3 1/2 bodu. V dalších 7 partiích jsem však nezaváhal a v poslední partii s Babkou jsem si nadělil den předem 11. května dárek k 50. narozeninám. V sezóně 1988/1989 okusil František také slasti a strasti 1. ligy KŠ. Skóre 13 - 5 (+10=6–2).

109. Novák Jaromír TJ Klatovy - Němec František TJ Klatovy

D37 Dámský gambit.

857. Černý tratil na počtu dam, překročil čas a dostal mat.

Klatovy, 26.1.1984.

Čas: bílý 1 hodina 58 minut, černý 2 hodiny.

60. přebor oddílu TJ Klatovy 1984. 10. utkání.

Tématický okruh: Figurová hra.

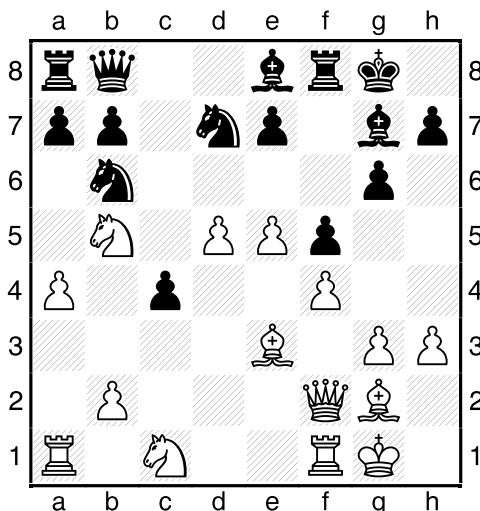
Postavení po 29. tahu černého.

1.d4 d5 2.c4 e6 3.Jc3 Jf6 4.Jf3 Se7 5.e3 0–0 6.Sd3 dxc4 7.Sxc4 b6 8.0–0 Sb7 9.De2 c5 10.Vd1 cxd4 11.Jxd4 Jbd7 12.e4 Dc7 13.Sg5 Vac8

14.Sb5 Vfd8 Po celkem logických tazích v zahájení první nepřesnost. Lépe hned Jc5. **15.Vac1 Jc5 16.b4** Nepřímá vazba dámy na sloupci c je velmi nepříjemná a černý bude ztrácet. Z několika možných odpovědí si vybral ztrátu pěšce. **16...a6 17.bxc5 axb5 18.Jcxb5 De5** Černý se brání umně. Zato já hrají nepřesně. **19.Sxf6 Sxf6 20.c6 Sa6 21.a4** Teď mohl černý získat figuru: Vxd4 22.Vxd4 Sxb5 23.axb5 Dxd4 a krytý volný pěšec je za figuru malou náhradou. Černý přehlédl výměnu na b5 a počítal s okamžitým Dxd4, načež 23.Jxd4 Sxe2 23.Jxe2 mi zaručovalo pluspěšce c6. **21...Dg5** Po jakémkoliv tahu než Vxd4 se bude partie hrát v mé režii. **22.Jf3 Vxd1+ 23.Dxd1 Df4 24.g3 Dg4 25.Kg2 Se7 26.Dd7 Sc5 27.Da7** Dáma řádí v ležení černého jako černá ruka. **27...Sxb5 28.axb5 Dxe4 29.Dd7 Vf8**

30.Vxc5 Závěr partie se odehrával za oboustranné časové tísně. Lépe bylo napřed 30.h4 **30...bxc5 31.b6** Opět bylo nutné 31.h4 k zamezení g5. Ale to černý v časové tísně nevidí. Zato vidí, že po 31.c7 zahraje vazbu Db7. **31...c4** Protihra pěšce c je příliš pomalá. **32.b7 c3 33.Dc8 c2 34.b8D h5 35.Dxf8+ Kh7 36.Dc5 h4 37.Dh5#** Hra hezkých figurových obrátů, ale též četných omylů na obou stranách, takže raději interpunkční znaménka za tahem v této partii nepoužívám. **1–0**

V druhé je navíc **doporučení, jak hrát proti výměnné variantě Grünfeldovy indické obrany.**

110. Novák Jaromír TJ Klatovy (1900) - Němec František TJ Klatovy (1900)

D72 Grünfeldova indická.

1018. Figurové zápletky se špatným koncem pro černého.

Klatovy, 6.4.1990.

Čas: bílý 1 hodina 49 minut,

černý 1 hodina 57 minut.

33. přebor okresu Klatovy 1990. 5. utkání.

Tématický okruh: Figurová hra.

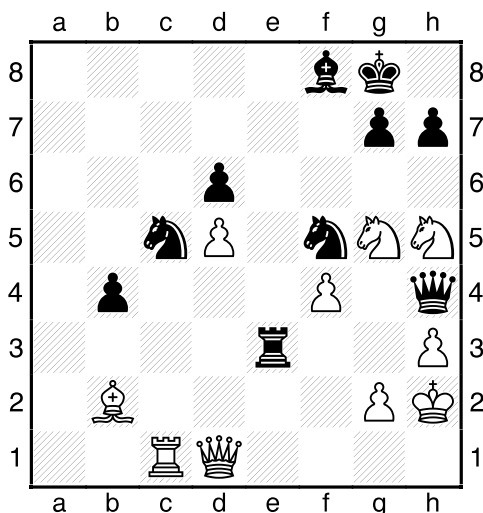
Postavení po 19. tahu černého.

1.d4 Jf6 2.c4 g6 3.g3 Sg7 4.Sg2 d5 Hrát Grünfeldovu obranu, když ještě bílý nevyvinul

jezdce na c3, se nedoporučuje. Součástí plánu je výměna na c3 a utvoření slabého pěšce na c3 a naopak majorita 2 pěšců černého proti jednomu bílému, která bývá v koncovce dost protivná. Teď bude jezdcovi zbývat jen ústup. **5.cxd5 Jxd5 6.e4 Jb6 7.Je2** Pro královského jezdce je správné pole e2. Po vývinu na f3 přijde nepříjemná vazba Sg4. **7...0–0 8.0–0 J8d7** Duchu zahájení odpovídá spíše vývin jezdce na c6. **9.Jbc3 c5 10.d5 c4** Toto pole bývá vyhrazeno pro jezdce. Znepříjemňuje odtud život černopolnému střelci bílého. **11.Dc2 Je5** Zde se jezdec nemůže dlouhodobě udržet. **12.Se3 Sd7 13.h3 Vc8 14.Jc1 Se8** Zdánlivě divný tah. Ale jezdec musí najít nějaký útulek po svém vyhnání z představené pozice. **15.f4 Jed7 16.e5 f5 17.Df2 Va8 18.a4 Dc7 19.Jb5 Db8**

20.Je2 20.d6 spouštělo pěkný mazec, z kterého by černý bez šrámu nevyšel. Já však upřednostňuji zapojení do hry špatně postaveného jezdce z doby, kdy hájil bod d3 před vpádem vetřelce. **20...Jxa4** Černý nevydržel nervově a jde do zápletek, které pro něho sotva mohou skončit dobře. **21.Sxa7 Dd8 22.Vxa4 Jxe5 23.Sb6 Sxb5 24.Sxd8 Sxa4 25.fxe5 Vfxd8** Výsledkem celé řežby je, že černý má za dámu věž a pěšce. Je to dost málo, i když má dobrou figurovou hru 2 věží a 2 střelců a bílý nemá zkoordinované síly. To však je jen otázkou času. **26.De3 Se8 27.Jd4 Sf7 28.e6 Se8 29.Vf2 Va1+ 30.Kh2 Vd1 31.Vd2 Vb1** Výměna věží by šla k duhu bílému. **32.Da3 Kf8 33.Da2 Vc1 34.Je2** Padá pěšec c4 a také věž nemá na 1. řadě ustláno na růžích. Černý přerušuje boj. **1–0**

O 4 roky starší Jiří Kozák začal svou šachovou kariéru stejně jako já v roce 1950. Kdyby nevystoupil z prvního dvoukolového turnaje tehdejších začátečníků a slabších hráčů, kterému se říkalo 2. třída, měl bych vážný problém tento turnaj vyhrát, protože v první vzájemné partii mě udolal. Jeho styl byl talovský, útočný až hazardní. Jeho oblíbeným úslovím bylo rčení: „Včasná rošáda je základ úspěchu.“ A táhl Kf1. A také říkal, že šachy se mu nejlépe hrají po desátém pivu. Proletěl klatovským šachem jako zářivý meteor, vzal si 2 oddílová přebornictví a zmizel za obzorem v Plzni, kde už se šachově neangažoval. Skóre 8 - 5 (+7=2-4).

111. Novák Jaromír TJ Klatovy - Kozák Jiří TJ Klatovy

A17 Hromádkova indická.

256. Napínavá hra přešla do učebnicové koncovky.

Klatovy, 26.2.1961, přiznání výhry 2.3.1961.

Čas: bílý 2 hodiny 50 minut,

černý 2 hodiny 38 minut.

37. přebor oddílu TJ Klatovy 1961. 7. utkání.

Tématický okruh: Figurová hra.

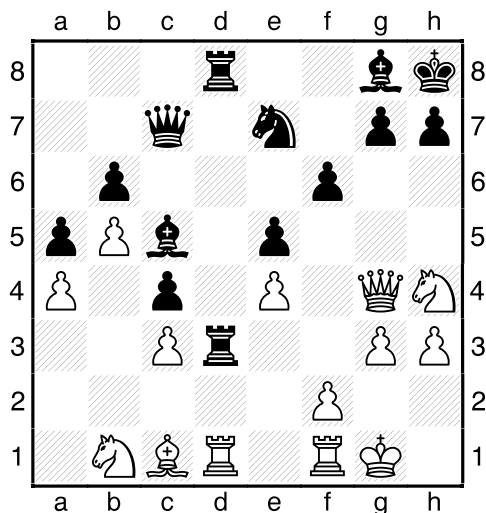
Postavení po 32. tahu černého.

1.Jf3 Jf6 2.c4 e6 3.Jc3 Se7 4.d4 c5 5.d5 exd5
6.cxd5 d6 7.e4 Sg4 8.h3 Sh5 9.Se2 Jbd7 10.0-0
0-0 11.Jd2 Sxe2 12.Dxe2 Ve8 13.f4 Sf8 14.Df3

Kh8 15.b3 Jg8 16.Sb2 a6 17.a4 Vb8 18.Dd3 b5 19.axb5 axb5 20.Kh2 Do komplikací po 20.Jxb5 se mi nechtělo. Po Db6 mohu mít sice krkolomnou výmluvu 21.Ja7 s oboustranně nejasnou budoucností a tak raději uklízím krále na bezpečnější pole. 20...b4 21.Je2 Vc8 22.Jg3 Jh6 23.Jh5 Dh4 24.Df3 f5 25.Jg3 Přiznání, že výlet na h5 se moc nepovedl. 25...fxe4 26.Jdxe4 c4 27.bxc4 Vxc4 28.Vfc1 Vxc1 29.Vxc1 Jc5 30.Jg5 Kg8 31.Jh5 Bude druhý výlet na h5 zdařilejší? 31...Ve3 Věž ovšem nelze sebrat pro trestající Jg4+. 32.Dd1 Jf5

33.Vxc5! dxc5 34.d6 Jxd6 35.g3 Po oběti kvality se všechny figurky roztancovaly a nápad s druhým výletem koně na h5 byl výtečný. 35...Vxg3 36.Dd5+ Kh8 37.Jxg3 V časové tísní při povinnosti stihnout do 2 hodin 40 tahů hraji na jistotu a přehlížím 4tahový mat po 37.Sxg7+ Sxg7 38.Da8+. 37...Dxf4 38.Je6 Df2+ 39.Dg2 Dxc2+ 40.Kxg2 Jc4 41.Sa1 Kg8 42.Je4 Je3+ Ona to tak moc velká jistota nebyla, protože po b3 43.Jxf8 Kxf8 44.Jxc5 b2 45.Sxb2 Jxb2 bych musel hrát horší remízovou jezdcovou koncovku. Jenže v té chvíli zařadovala turnajová tabulka. Partie rozhodovala o konečném umístění a remíza nebyla nikomu nic platná: já potřeboval výhru k splnění normy 1. výkonnostní třídy a dělení 2. - 3. místa s lepším SB, soupeř zase dělení 1. - 2. místa s právem na mač s Babkou o titul přeborníka oddílu. 43.Kf3 Jc2 44.Se5 c4 45.Ke2 Estét by si mohl libovat, jaký krásný útvar na sloupci e vytvořily bílé figury. b3? A chyba je tady. Bylo nutno si uchovat střelce tahem Se7. To ale na první pohled vypadá jako ztráta tempa a Sa3 je teď tak lákavé. 46.Jxf8 Kxf8 47.Jd2 Kf7 48.Jxc4 Ted' už se s volnými pěšci vypořádám. 48...Jb4 49.Jd2 Jd5 50.Jxb3 Ke6 51.Sb8 g5 52.Jd4+ Bílé figury vytvořily závoru. 52...Kf6 53.Kf3 Kg6 54.Se5 h5 55.Kg3 Je3 56.Sc7 Jd5 57.Sd8 Jf4? 58.h4 gxh4+ 59.Kxf4 Vznikla učebnicová koncovka pro začátečníky, která však není tak jednoduchá. Ale člověk si ji rád zahraje kvůli tréninku. 59...Kf7 60.Sxh4 Ke8 61.Ke5 Pečetěno. Turnaj musel být ukončen, soupeř se k dohrávání neměl a tak mi pořadatel přiznal výhru. Matové vedení jsem si nezahrál. 1-0

Druhá partie byla v mé režii. Po zisku sloupce d a obtěžování dámy skončila kombinačně.

112. Kozák Jiří TJ Klatovy - Novák Jaromír TJ Klatovy

A00 Orangutan.

396. Černý se blýskl kombinačním závěrem.

Klatovy, 14.10.1965.

Čas: bílý téměř 2 hodiny,

černý 1 hodina 56 minut.

42. přebor oddílu TJ Klatovy 1966. 5. utkání.

Tematický okruh: Figurová hra.

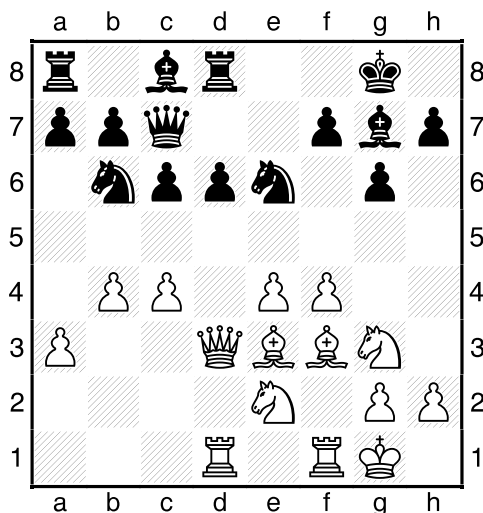
Postavení po 27. tahu bílého.

1.b4 a5 Doporučeno Pachmanem, možná i trochu ironicky. Na mne v 16 letech to však velmi zapůsobilo, takže jsem tento způsob použil ve všech svých partiích hraných tímto svérázným zahájením pojmenovaným orangutan. **2.b5 d5 3.a4 e5 4.Sb2 Sd6 5.Jf3 f6 6.e3 Se6 7.Se2 c6 8.Ja3 Je7 9.0-0 0-0 10.c3 Jd7 11.d3 Dc7 12.h3 Sf7 13.Vb1 c5 14.Jd2 b6 15.De1 Jg6 16.Sg4 Kh8 17.g3 Vae8 18.Dd1 Sg8 19.e4** Až teprve teď se bílý osměluje. Zatím partie působí rozpačitým dojmem. Hra bílého vůbec nepřipomíná jeho renomé útočného hráče talovského typu, je neobvykle pasivní. Ani já se nemohu moc chlubit. Po dosažení výrazné poziční převahy prostým vývinem jsem ztratil nit a tápu. **19...Vd8 20.Jf3 Je7 21.Jh4 dxe4** Konečně se začíná něco hýbat. **22.dxe4 c4** Pěšec se pouští do jámy lvové, aby uvolnil pole c5 pro jezdce. V budoucnu vytvoří základnu pro věž na d3. **23.Sxd7** Toho se však bílý bojí jako čert kříže, ale odstraňuje skladiště figur na sloupci d a navíc se vzdává dvojice střelců. **23...Vxd7 24.Dg4** Dáma rychle odstartovala z nebezpečného sloupce d. **24...Vfd8 25.Vbd1 Sc5 26.Sc1 Vd3 27.Jb1**

27...Se6! Hezký kombinační obrat založený na tématu odlákání. **28.Jf5 Jxf5 29.Vxd3** Prakticky vynuceno, protože dáma na žádném políčku hlavu klidně nesloží. Po **29.exf5 Sxf5 30.De2** je **Vxg3+** zdrcující. **29...Jd4 30.Vxd4** Bílý se ještě pokouší komplikovat hru odevzdáním dámy za věž a jezdce, ale to při prostorové převaze černého a neschopnosti bílých figur podniknout jakoukoliv útočnou akci je odsouzeno k nezdaru. **30...Sxg4 31.Vxd8+ Dxd8 32.hxg4 Dd3 33.g5?** Přehlédnutí figury ve vrcholné časové tísní už nemá význam. **33...Dxb1 34.Vd1 Kg8 35.gxf6 gxf6 36.Vd8+ Kf7** Není co hrát, hra končí. **0-1**

Vašek Mareš patří do mladší generace, i když teď mu také táhne na 60. Stále usměvavému a v dobré náladě odpovídá i jeho šachový styl. Je optimistický, kreativní a zdravě útočný. Patří zkrátka mezi ty šťastlivce - kombinační hráče v pravém smyslu slova. Jeho šťavnaté partie velmi rád otiskoval šéfredaktor Vladimír Vyskočil v časopisu Korespondenční šach.

První partii s ním jste shlédli v kapitole A.7. Oběť s číslem 61. Zde jsou 3 partie, kde je ve svém živlu - figurové hře. V první se hrdinný pěšec c jako kapitán Korkorán probil až na d7.

113. Novák Jaromír TJ Klatovy - Mareš Václav TJ Klatovy

E32 Nimcovičova indická 4.Dc2.

794. Velmi si cením této partie s živým průběhem.

Klatovy, 22.2.1981.

Čas: bílý 1 hodina 50 minut,

černý 1 hodina 59 minut.

24. přebor okresu Klatovy 1981. 2. utkání.

Tématický okruh: Figurová hra.

Postavení po 20. tahu černého.

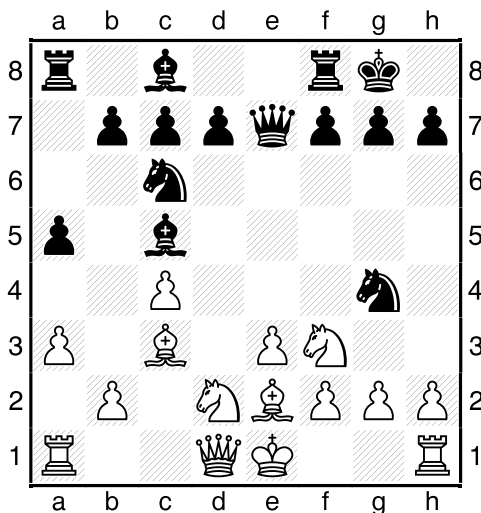
1.d4 Jf6 2.c4 e6 3.Jc3 Sb4 Nemám rád

zdvojené pěšce na sloupci c, pokud nemám jistotu,

že se jich zbavím výměnou za pěšce d. Vůbec se mi nelíbí představa po c5 mít buď trojpěšce nebo strnulou strukturu pěšců na sloupci c, kdy do pěšce c4 se po b6 mohou opírat Sa6, Ja5 a případně Vc8. Proto hrají 4.Dc2 nebo 4.Sd2, i když tato mírumilovná zahájení někteří teoretici považují za pasivní a tudíž méněhodnotná. **4.Dc2 0-0 5.a3 Se7** Vida. Teď černý cuknul od principiální výměny a radši ztratil tempo než dvojici střelců. Stojí mu oslí ucho a vývin dámy na c2 za tu námahu? **6.e4 d6 7.f4 e5 8.Jf3 Jbd7 9.Se2 Ve8 10.0-0 exd4 11.Jxd4 Jc5 12.Sf3 c6 13.b4 Je6 14.Jf5 Sf8 15.Se3 g6 16.Jg3 Sg7 17.Vad1** Okolo 15. tahu se věže stěhují do středu. **17...Dc7 18.Dd2 Jd7 19.Jce2 Jb6 20.Dd3 Vd8**

21.f5! Stůl je připraven pro hostinu bílého. **21...Jf8 22.c5 Ja4 23.cxd6** Při hostině byl zkonsumován již jeden pěšec a další chody jsou na cestě. **23...Db8 24.Db3 Jb6 25.Sf4 Jfd7 26.Sg5 Ve8 27.fxg6 hxg6 28.Sg4 Je5 29.d7** Kamikadze jde na pole 3x chráněné černým a jen 2x bílým. Hlavním účelem je odlákat jezdce od obrany pole f7. **29...Sxd7 30.Sxd7 Jbxd7 31.Vxd7** Zde vykřičníku netřeba. Tah hovoří sám za sebe. **31...Jxd7 32.Dxf7+ Kh8 33.Dxd7** Hostina se vydařila a bílý je dobře napapán: 2 jezdci a pěšec za věž. A útok trvá. **33...De5 34.Se3 Ve7 35.Dg4 Dd6?** Nechce dát pěšce g6 a do výměny dam se mu také nechce. Přehlíží ale vidličku, po které ztratí kvalitu a pěšce g6 také. Nepomohlo ani Ve6: **36.Sd4 Dd6 37.Sxg7+ Kxg7 38.Jf5+**. Soupeře též sužovala časová tíseň. **36.Sc5** Rysem hry Vaška Mareše jako útočného hráče je nechuť k výměnám. Viz 5. a 35. tah. **1-0**

Druhá je typicky líbivá marešovská pozice.

114. Novák Jaromír TJ Klatovy - Mareš Václav TJ Klatovy

A52 Budapešťský gambit.

835. Dramatická figurová hra po celou partii.

Klatovy, 25.2.1983.

Čas: bílý 1 hodina 57 minut, černý 2 hodiny.

59. přebor oddílu TJ Klatovy 1983. 4. utkání.

Tématický okruh: Figurová hra.

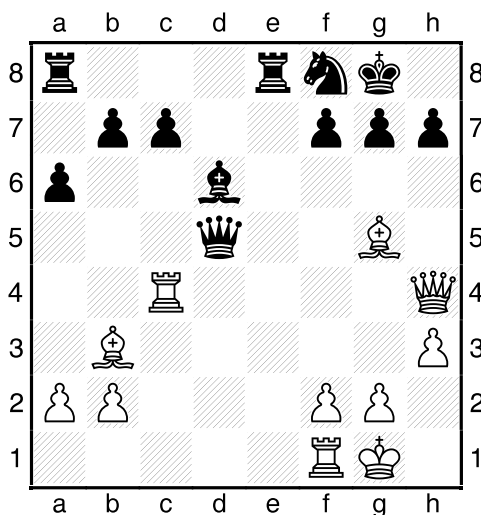
Postavení po 10. tahu černého.

1.d4 Jf6 2.c4 e5 Vašek Mareš je ostrý kombinační hráč, který rád soupeře pozlobí archaickým budapešťským gambitem. **3.dxe5 Jg4**

4.Jf3 Sc5 5.e3 Jc6 6.a3 a5 Obvyklé pokračování, takže tyto 2 půltahy lze označit za blížence. 7.Sd2 Jgxe5 8.Sc3 De7 9.Jbd2 0-0 10.Se2 Jg4 Po 11.0-0 se chystá směnit 2 figury za věž a 2 pěšce po Sxe3.

11.Jd4 Sxd4 12.Sxd4 Jxd4 13.Sxg4 f5 14.0-0 Je6 15.Sf3 Jg5 16.Sd5+ Kh8 17.g3 Va6 Zajímavé uvedení věže do hry. Nakonec se místo původně zamýšleného uplatnění na křídle krále zapojí do akcí na sloupci b. 18.Sg2 Je4?! Strategicky špatné ocenění tohoto tahu. Pěšec na e4 bude slabinou místo aby svazoval bílou pozici. 19.Jxe4 fxe4 20.Dd5 Ve8 21.c5 Ztěžuje d6 a tím i vývin střelce c8. 21...a4 Jan za chrta bude dán. 22.Vac1 Va5 23.Vc4 c6 24.Dxe4 Dxe4 25.Sxe4 b6 26.Vd1 bxc5 27.Sc2 Vb5 28.Sxa4 Vxb2 29.Vxc5 Vf8 30.Vc2 Vb6 31.e4 Není špatné, ale dnes bych hrál raději 31.f4 k zamezení následujícího g5. 31...g5 32.Kg2 g4 33.e5 Sb7 Upíná nevraživý pohled na mého krále. 34.Kg1 Vf3 35.Vxd7 O tah dříve tento tah nevycházel. Teď je vzhledem k zakryté diagonále věži f3 možný. V postavení je řada obrátů, z nichž většina zůstane za oponou, které ukazují na bohatství šachu i při značně zredukovaném materiálu. 35...Vb1+ 36.Kg2 c5? Bludička odtažného šachu zaslepila černému v oboustranné časové tísní oči. Po Vxa3 s hrozbou Vaa1 planul boj dál, i když výhoda zůstávala na straně bílých figur. 37.Vxb7 Oběť je vynucena, ale bílý se na ni dívá s úsměvem, protože se mu tato nevýhoda vrátí okamžitě zpátky a 2 pěšci navíc mu zůstanou. 37...Vxb7 38.Sc6 Vbf7 39.Sxf3 gxf3+ 40.Kh3 Va7 41.Vc3 Ve7 42.Vxc5 Do věčných lovišť se odporoučel třetí pěšec. 1-0

Ve třetí musím uvést turnajové souvislosti. Ani tato prohra těsně před koncem turnaje nezabánila Vaškovi v zisku titulu přeborníka oddílu pro rok 1988. V posledním kole jsem "padl" s Vládou Šimou, zatímco Vašek pohodlně remízoval s Frantou Němcem. Měl tak 9 1/2 bodu z 11 utkání a já jen 9. Nic mi nebylo platné ani podstatně lepší hodnocení podle Sonnenborn-Bergera 47,- (při menším bodovém zisku!) než Vaškovo 44,25.

115. Mareš Václav TJ Klatovy - Novák Jaromír TJ Klatovy

C01 Výměnná francouzská.

960. Souhra figur v útoku, obraně i protiútku.

Klatovy, 7.1.1988.

Čas: bílý 2 hodiny 3 minuty,

černý 1 hodina 57 minut.

64. přebor oddílu TJ Klatovy finálová skupina 1988.

1. utkání.

Tematický okruh: Figurová hra.

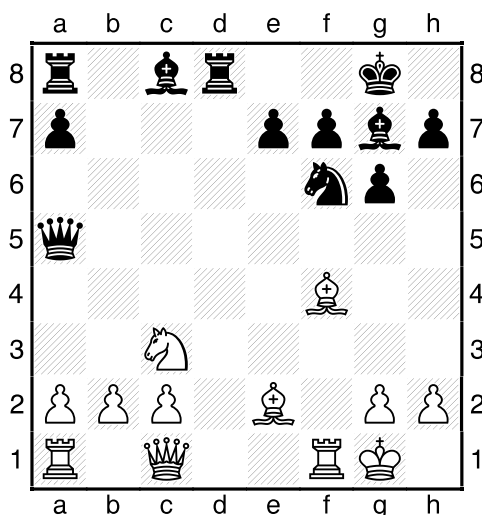
Postavení po 24. tahu bílého.

1.e4 e6 2.d4 d5 3.exd5 exd5 4.c4 Vašek Mareš se nezapře. I v zahájení, považovaném za remízové, hned útočí. 4...Jf6 5.Jc3 Se7 Já se naopak projevuji jako opatrník. 6.Jf3 0-0 7.h3 Ve8 8.Se2 dxc4 Ale se zabezpečeným králem už si troufnu víc. 9.0-0 Se6 10.Jg5 Dd7 11.Jxe6 Dxe6 12.d5 Dc8 Ústupů dámy bylo přešel, většina z nich byla ambicióznějších než tento. 13.Sxc4 Jbd7 14.Sf4 Jb6 15.Sb3 Vd8 16.Df3 a6 17.Vac1 Sd6 18.Sg5 Jbd7 19.Je4 Jxe4 20.Dxe4 Vzetí na d8 je neefektivní a bylo by ztrestáno: Jd2 21.Dc3 Jxb3 22.Dxb3 Dxd8 a černý má 2 figury za věž. 20...Ve8 21.Dh4 Jf8 22.Vc4 Df5 23.Sc2 Dxd5 24.Sb3

24...Jg6! Výborný obranný tah. 25.Dh5 De5 26.g3 Dxb2 Pilné střídání majetečku se bude hodit. 27.Vh4 Jxh4 28.Sxf7+ Kh8 29.Dxh4 Dc2 30.Sf6 Laciným trikem gxf6 31.Dxf6# se

snaží oživit útok. **30...Df5** Ještě "majetnější" bylo Vf8. Ale svou roli hrál zbyteček času, který chyběl do časové kontroly. **31.Sxe8 Vxe8 32.Sc3 Sc5 33.Dc4 Vf8 34.Se1** Najednou se prudký útok změnil v úpornou obranu. **34...b5** Důležitý praktický poznatek: Když vidíte takto zpasivněné bílé figury, které vám nemohou ublížit, jste ušetření hodně starostí s propočty. Ty můžete věnovat jen jediné nebezpečné figuře soupeře - dámě a hlavně svým útočným záměrům. **35.Dh4 Dc2 36.Dg5 Sd6 37.Dd5** Dáma je bez součinnosti ostatních figur a zmateně pobíhá do čeho by klofla. **37...De2 38.Dd2 Df3** Výměna dam není v mém zájmu. **39.Kh2?** Je těžké hledat v této pozici správný obranný tah. Nelze se divit, že ho bílý nenalezl, zvlášť když byl sužován vrcholnou časovou tísní. **39...Sxg3+ 40.Kg1 Sd6 0-1**

Věřte, že život šachisty v přeboru okresu Klatovy v osmdesátých letech minulého století byl perný. Musel nejen cestovat po okrese, ale v krátké době odehrát 11 partií, protože nám šachová vrchnost nařizovala ukončit okresní přebory do konce května. Tak se stalo, že 17. května roku 1985 jsem musel odehrát 3 partie. Pro mne to byl velmi úspěšný den, neboť jsem do tabulky přeboru okresu získal 3 body: miniaturku s Václavem Marešem, ohroženou dohrávkou v koncovce 4 věží s Jaroslavem Svobodou a tuto partii. To byl **bytelný základ pro celkové vítězství v 28. okresním přeboru pro rok 1985.**

116. Novák Jaromír TJ Klatovy - Pfeifer Miroslav TJ Klatovy

B09 Pircova.

891. Velmi hezké hemžení figur.

Klatovy, 17.5.1985.

Čas: bílý 55 minut, černý 37 minut.

28. přebor okresu Klatovy 1985. 4. utkání.

Tématický okruh: Figurová hra.

Postavení po 15. tahu černého.

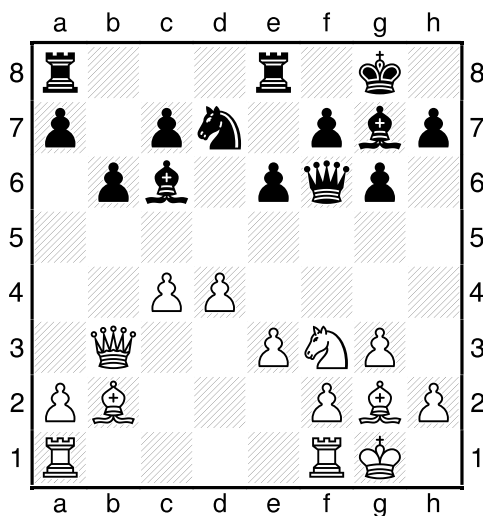
1.e4 d6 2.d4 Jf6 3.Jc3 g6 4.f4 Sg7 Pircova obrana není tak často používaná. Já ji hraji s tahem f4. **5.Jf3 0-0 6.Se2 c5 7.Se3 cxd4 8.Jxd4 Jc6 9.Jxc6 bxc6 10.0-0 c5** Černého toto políčko stále láká. **11.e5 dxe5 12.Sxc5** Počítači se tah příliš nelíbí a bral by na e5, nejlépe po předchozí výměně dam. **12...Dc7 13.Se3 Vd8** Důvodem předchozí nelibosti počítače je, že po exf4 14.Sxf4 je možný šach na opuštěné diagonále Db6+ s dalším Dxb2. Černý však "vylepšuje" situaci vynuceným obsazením sloupцем d, ale neuvědomuje si, že tím zachraňuje pěšce b2. **14.Dc1 exf4** Pozdě! **15.Sxf4 Da5** O něco lepší bylo e5.

16.Sf3 Sa6 Lahůdková figurová hra, kterou černý nezvládne. Lepší bylo Sb7, protože po 17.Sxb7 se černý vymluví šachem Db6+ a tlak bílého se oslabí. **17.Ve1 Vac8** Ještě teď bylo Sb7 lepší. **18.Vxe7 Dc5+ 19.De3 Jd7?** Teprve tato chyba hubí černou pozici. Výměně dam se měl vyhnout nejlépe tahem Db4. **20.Dxc5 Vxc5** Těžká volba. Po Jxc5 padá pěšec a7, ale následující vazba jezdce je ještě horší. **21.Vd1 Sc8 22.Sd6 Sxc3 23.Sxc5 Sf6 24.Sc6** Figury se hemží v černém skladišti. **24...Jxc5 25.Vxd8+ Kg7 26.Vxc8 Sxe7 27.Vc7 1-0**

V pozici vznikla zajímavá anomálie. Bílý měl nevypuditelného střelce na d5, já zase jezdce na c5 a střelce na d6. Labilní **bílá kobylka se dostala do vazby**, z které už nevyvázla.

Je to poslední z partií v této knize, ve které soupeři překročili čas, vesměs v prohraných pozicích. Celkem jsem vyhrál 9 (5 %) partií na čas: 8. Kocandová, 9. Kohout Petr, 22. Štross ml., 98. Šimandl, 99. Skyva, 101. Veselý, 102. Váchal, 109. Němec a tato 117. Babka.

Je typické, že naprostá většina 6 (67 %) partií se stala v tématickém okruhu Figurová hra.

117. Babka Josef TJ Klatovy - Novák Jaromír TJ Klatovy

A16 Aljechinova d5.

632. Oboustranné skotačení figurek po 14. tahu černého.

Klatovy, 14.2.1975.

Čas: bílý 2 hodiny, černý 1 hodina 50 minut.

51. přebor oddílu TJ Klatovy finálová skupina 1975. 1. utkání.

Tématický okruh: Figurová hra.

Postavení po 14. tahu černého.

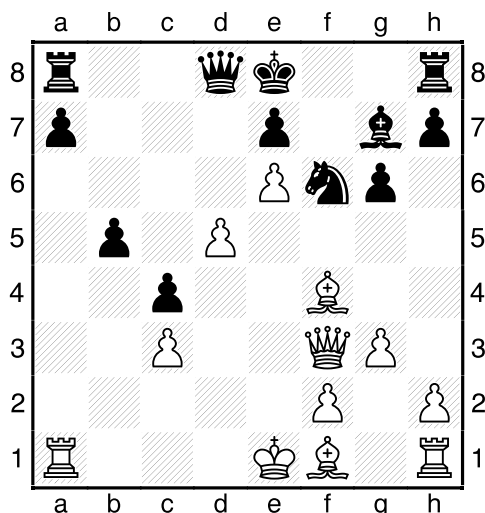
1.c4 Jf6 2.Jc3 d5 3.cxd5 Jxd5 4.g3 Jxc3 5.bxc3 g6 6.Sg2 Sg7 7.Sa3 0-0 8.Jf3 Sd7 9.0-0 Sc6 Tento způsob likvidace tlaku na b7 jsem vymyslel na Babku. Nakolik je to účelné, posuďte sami. **10.d4 Ve8 11.Db3 e6 12.e3 b6** To v tomto systému bývá nutností. Je ovšem otázka, zda tento tah nehrát již v 1. nebo 2. tahu než soupeř zahraje sám g3. Ale pak by hra byla o něčem zcela jiném. **13.Sb2** Přiznání, že vývin střelce na a3 byl k ničemu. **13...Jd7 14.c4 Df6**

15.d5 Dxb2 16.Dxb2 Sxb2 17.dxc6 Jc5 18.Vad1 Vad8 19.Jd4 a6 20.f4 e5 21.fxe5 Vxe5 22.Sd5 Vxe3 23.Jc2! Lstivý tah. Je napadena věž e3 a zároveň hrozí Sxf7+ se ztrátou věže d8. **23...Vd3!** Jediná, ale postačující obrana. **24.Vxd3 Jxd3 25.Sxf7+** Ovšem že ne **25.Vxf7** pro Vxd5.a mám figuru v kapse. **25...Kg7 26.Sd5 Vf8 27.Vd1** Měnit věže a přejít do koncovky se špatnou strukturou pěšců bílého nelákalo **27...Jc5 28.Ve1 Kf6 29.Kg2 Se5 30.Je3 Sd6 31.Jg4+ Kg7 32.Ve2** Začíná budování exemplárního skladiště figur na sloupci e. **32...h5 33.Je3 Jd3 34.Sf3 Vf7 35.Sd5 Ve7 36.Kf3 Je5+ 37.Kg2 Jg4 38.Kf3 Sc5 39.Se4** Skladiště dokončeno. **39...Vf7+** Při přemýšlení nad jediným rozumným tahem **40.Kg2** překročil soupeř časový limit. Je to však jedno, jezdec e3 ztrácel tak jako tak. **0-1**

Odvážný postup 2 bílých pěšců na 6. řadu vyústil v masivní forpost na d7, který nemohli vyvážit ani 3 volní spojení, ale málo postoupnutí pěšci.

Ing. Karel Kocián byl členem oddílu 41 let od roku 1955 do své smrti v roce 1996. Byl to nejen silný hráč a obětavý funkcionář, ale především dobrý člověk. Pravidelně se účastnil všech oddílových i okresních přeborů, z nichž nevynechal snad žádný. Při volné partii soupeře bavil nejrůznějšími průpovídkami, protože vyznával „povídavý“ šach. Teorii se nezabýval a hrál podle své hlavy. Jeho oblíbenou a nebezpečnou zbraní byli jezdcí.

Sázal na jistotu a partie s ním trvaly dlouho. Má nejdelší vyhraná partie vůbec trvala 95 tahů a hrála se 8 hodin a 7 minut. Má druhá nejdelší remízová partie trvala 93 tahů a pozici jsem bránil 6 hodin a 6 minut. Samozřejmě se obě partie přerušovaly. Těch přerušených bylo dohromady 13 z 41 čili skoro třetina. Skóre 35 - 6 (+29=12).

118. Novák Jaromír TJ Klatovy - Kocián Karel TJ Klatovy

D20 Přijatý dámský gambit.

456. Proti krytému pěšci d7 neměl černý šanci.

Klatovy, 21.12.1967.

Čas: bílý 1 hodina 10 minut, černý 54 minut.

44. přebor oddílu TJ Klatovy 1968. 13. utkání.

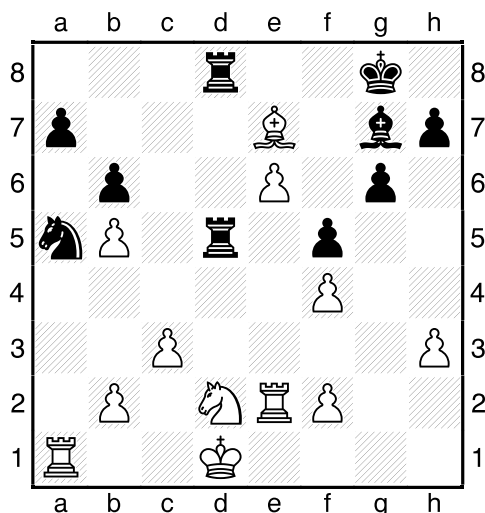
Tématický okruh: Figurová hra.

Postavení po 16. tahu černého.

1.d4 d5 2.c4 dxc4 3.e3 Se6 Černý se chystá bránit získaného pěšce zuby nehty. **4.Jc3 c6 5.a4** To je nejlepší medicína, která pomáhá vyléčit soupeře ze snů o udržení pěšce. **5...Jf6 6.Jf3 Jd5 7.Je5 Jxc3 8.bxc3 b5 9.axb5 cxb5 10.Df3 Sd5 11.e4 f6 12.exd5** Pěšec je zpátky a poziční převaha zůstala. Možné bylo i 12.Dh5+ g6 13.Jxg6 hxg6 14.Dxh8, ale dáma by se ocitla v koutě na hanbě. **12...fxe5 13.dxe5 Jd7 14.Sf4 g6 15.g3 Sg7 16.e6 Jf6**

17.d6! Oba bílí pěšci jsou mohutní, ale mohou být i zranitelní. Po exd6 kazí 18.Sxd6 černému rošádu. **17...0-0 18.Sg2 Jh5 19.Dxa8** Korektní kombinace v ostré pozici. Při konečném účtování bude vážit postoupnutý krytý volný pěšec d7 více než neplodná převaha málo postoupnutých černých pěšců na dámském křídle. **19...Sxc3+ 20.Ke2 Dxa8 21.Sxa8 Jxf4+ 22.gxf4 Sxa1 23.Vxa1 Vxa8 24.d7** Záruka vítězství. **24...Kg7 25.Vxa7 Vd8 26.Vc7** Po celou partii jsem rošádu ke štěstí nepotřeboval. **1-0**

V zahájení jsem lajdácky přišel o pěšce. Měl jsem však **lepší vývin**, zatímco **bílé figúrky** po ztrátě rošády byly **dezorganizovány**. Postupné zvyšování výhody je **instruktivní**.

119. Hřebec Vladimír TJ Klatovy - Novák Jaromír TJ Klatovy

B03 Aljechinova.

669. Instruktivní zvětšování poziční výhody při figurové hře.

Klatovy, 23.4.1976.

Čas: bílý 1 hodina 1 minuta, černý 48 minut.

19. přebor okresu Klatovy 1976. 4. utkání.

Tématický okruh: Figurová hra.

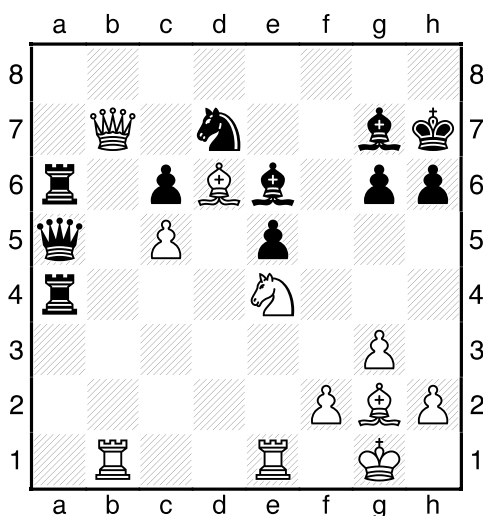
Postavení po 25. tahu bílého.

1.e4 Jf6 2.e5 Jd5 3.d4 d6 4.Sc4 Jb6 5.Sb3 dxe5 6.dxe5 Zahájení se bílému nepovedlo. Když už to takhle dopustil, měl nějak čarovat po 6.Dh5 a nenechat si zkazit rošádu. **6...Dxd1+ 7.Kxd1 c5 8.Se3 c4?** Lajdácký propočet mě stál pěšce. **9.Sxb6 cxb3 10.axb3 Jc6 11.Jf3 Sg4 12.Ve1 g6 13.h3 Sxf3+ 14.gxf3 Sg7 15.f4 0-0** Za pěšce mám podstatně lepší vývin, soupeřův král se zdržel v centru a také má 2 dvojpešce na b a f sloupce. Takže bych se mohl neskromně chlubit, že za obětovaného pěšce mám poziční převahu. **16.Se3 f6 17.e6** Další minus soupeřovy pozice: pěšec e6 bude sláb. **17...f5 18.c3 Vfd8+ 19.Jd2 Vd6 20.Sc5 Vd3 21.Ve3 Vd5** Věž s tempem lákala od 18. tahu soupeřovy figury na špatná místa a teď to bude korunováno zdvojením věží. **22.b4 Vad8 23.Ve2 b6**

24.b5 Ja5 25.Sxe7

25...Vxd2+! Ke slovu přichází kombinační řešení problému. 26.Ke1 Vxe2+ 27.Kxe2 Ve8 28.Sb4 Vxe6+ 29.Kf3 Po ztrátě figury má bílý ještě nějaké protišance, čímž partie je ke koukání. 29...Jc4 30.Vxa7 Sf8 Král musí dostat šanci k ústupu. Jinak se nevyhne věčnému šachu. 31.Va8 Vf6 32.Se7 Vf7 33.Sg5 Kg7 34.b3 Jd2+ 35.Kg2 Jxb3 36.Vb8 Sc5 37.Sd8 Sd6 38.Vxb6 Sxf4 39.Vc6 Vb7 40.b6 Ja5 41.Vc7+ Kf8 Vidíme názorně, jak se uplatňuje převaha figury: černé figury se vzájemně překrývají. Zde např. pěšec h7 je kryt věží z b7. 42.c4 Ke8 43.Vc5 Kxd8 44.Vxa5 Vxb6 45.Va7 h5 46.Kf3 Sc7 Závora na 4. řadě je narysována. Zároveň se omezuje aktivita bílé věže na 7. řadě. 47.Va1 Vb3+ 48.Kg2 Kd7 49.c5 Vc3 50.Va6 g5 51.Vg6 Sf4 52.h4 gxh4 53.Vg7+ Kc6 54.Vh7 h3+ 55.Kf1 Vc1+ 56.Ke2 h2 Zajímavost: Partii jsem sehrál po návratu do Klatov z Horažďovic, kde jsem též den sehrál další partii do okresního přeboru s Františkem Michálkem. 0–1

Černý byl pánem na sloupci a, já zase na sloupci b. Po matu dámě soupeř umně kouzlil.

120. Novák Jaromír TJ Klatovy (1900) - Bouček Vlastimil TJ Klatovy (1550)

A96 Holandská.

1030. Půvabný mat dámě.

Klatovy, 1.2.1991.

Čas: bílý 2 hodiny 7 minut,

černý 2 hodiny 56 minut.

34. přebor okresu Klatovy 1991. 3. utkání.

Tématický okruh: Figurová hra.

Postavení po 37. tahu černého.

1.d4 f5 2.g3 Jf6 3.Sg2 e6 4.Jf3 Se7 5.0–0 0–0

6.c4 d6 Hraje na prosazení tahu e5. Jiná sorta

hráčů přísahá na stonewal po d5. 7.Jc3 c6 8.Dc2 Dc7 9.e4 Nevýhodou tohoto postupu bývá dotěrná vazba jezdecky střelcem z g4. Zde tomu zatím překáží pěšec e6 a nakonec k ní nebude mít černý ani příležitost. 9...fxe4 10.Jxe4 e5 Postup pěšce není dostatečně připraven a jeho nezralým ovocem bude izolovaný pěšec e5. 11.dxe5 dxe5 12.Jxf6+ Sxf6 13.Jg5 g6 14.Je4 Sg7 15.Sg5 Sf5 Tato vazba je mnohem neškodnější než vazba zmíněná v 9. tahu. 16.Vad1 Jd7 17.c5 Se6 18.Se7 Vfe8 19.Sd6 Da5 20.b3 Sf5 21.Dc4+ Se6 22.De2 h6 To měl udělat černý v 16. tahu, aby se mu veš z g5 nedostala do kožichu na d6. 23.Dd2 Dd8 Důvod ústupu na neperspektivní pole d8, odkud kromě obdobně neperspektivního pole c8 nikam nemůže, je nejasný. 24.b4 a5 25.a3 Kh7 26.Jc3 Pozice sice vypadá náramně, ale jak se do černé pozice zakousnout? Rozhodl jsem se oživit střelce g2. 26...axb4 27.axb4 Df6 28.b5 Na mezitah Sc4 se ohlížet nemusím, po 29.bxc6 jsem rychlejší. 28...Vec8 29.bxc6 bxc6 30.Vb1 Va3 Oba si hrajeme na svém písečku. On říká a (sloupec)

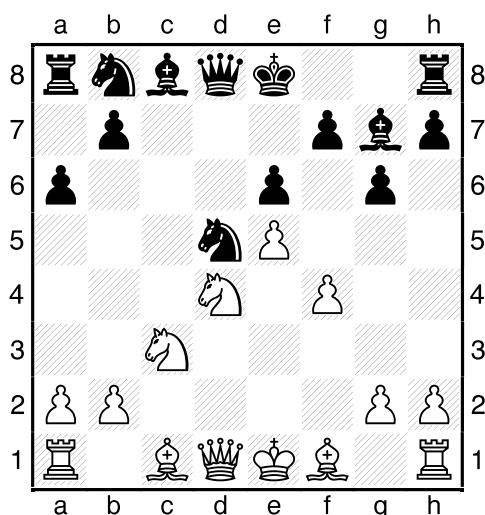
a já b. 31.Vb7 Dd8 32.Ve1 Da5 33.Je4 Da6 Opět se mu do výměny dam nechce. 34.Vb2 Va8 Černému se podařilo ztrojit těžké figury na sloupci a, ale to moc produktivní není. 35.Db4 Va4 36.Db7 Da5 37.Vbb1 Va6? Obdobný obložený chlebiček na sloupci a jsme už viděli v kapitole A.3. Chytání dámy v partii číslo 22. se Štrossem, kde také dáma ronila slzy.

38.Sc7 Černý tak dlouho otálel s výměnou dam, až jeho dáma dostala půvabný mat. Má sice ještě jakési taktické kejkle, ale materiálním ztrátám se nevyhne. 38...Jxc5 39.Db8 Jd7 40.Sxa5 Ještě silnější bylo utahování šroubu 40.Dd8 a po vynuceném Dd5 41.Jg5+ padla dáma za 2 lehké figury. 40...Jxb8 41.Jc5 V4xa5 42.Jxe6 Vb5 43.Sf1 Vxb1 44.Vxb1 Co teď?

Věž musí utéci z napadení, to je jasné. Ale kam? Těžko si vybrat. Ať jde na a7 nebo na a8, vždy ztrácí figuru. **44...Va7 45.Vxb8** Zbytek by měl být věci techniky, ale ještě bude trvat 26 tahů než přijde kapitulace. **45...Sf6 46.Vc8 Ve7 47.Vxc6 h5 48.Sd3 Ve8 49.Jc5 Kg7 50.Se4 Ve7 51.Vc7** Pomocí taktiky měním věže. **51...Vxc7 52.Je6+ Kh6 53.Jxc7 g5 54.Jd5 Sd8 55.h3 Sa5 56.g4 hxg4 57.hxg4 Sd2 58.f3 Kg7 59.Kf2 Kf7 60.Ke2 Sc1 61.Sf5** Černý král je opředěn jemnou sítí a bílý král má uvolněnou cestu na e4. **61...Ke8 62.Kd3 Sb2 63.Ke4 Kf7 64.Jb6 Ke7 65.Jc4 Sc1 66.Jxe5 Sb2 67.Sh7 Ke6 68.Jd3 Sf6 69.Sg8+ Kd6 70.Kf5 Sd8 71.Jf2** Na hráče s nulovým ziskem, byť z poloviny kontumačním, jsem se hodně nadřel. **1–0**

Na partii jsou 2 zajímavosti: **tichý předběžný ústup krále** z možného šachování jezdcem a místo, kde se partie hrála. Při zápasu krajského přeboru se ZKE v Plzni. Skóre 2 - 0.

Dnes se to zdá jako fantasmagorie, ale bylo tomu tak. Svou partii jsem brzy vyhrál (soupeř spěchal a kupil chyby) a Mikulec získal bod kontumačně. Protože ostatní partie zápasu, který jsme mimochodem vyhráli 7 - 1, byly v raném stadiu hry, požádali jsme domácí o materiál a hrací místo a oni nám ochotně vyšli vstříc. Mikulec byl voják sloužící 2 roky v klatovské posádce a v uvolňování k partiím měl tvrdý režim. Tak jsme museli využít každou příležitost.

121. Novák Jaromír TJ Klatovy - Mikulec Josef TJ Klatovy

B20 Sicilská 2.c4.

636. Ostrá figurová hra od 8. tahu až do konce.

Plzeň, 16.2.1975.

Čas: bílý 1 hodina 45 minut,

černý 1 hodina 3 minuty.

18. přebor okresu Klatovy 1975. 2. utkání.

Tematický okruh: Figurová hra.

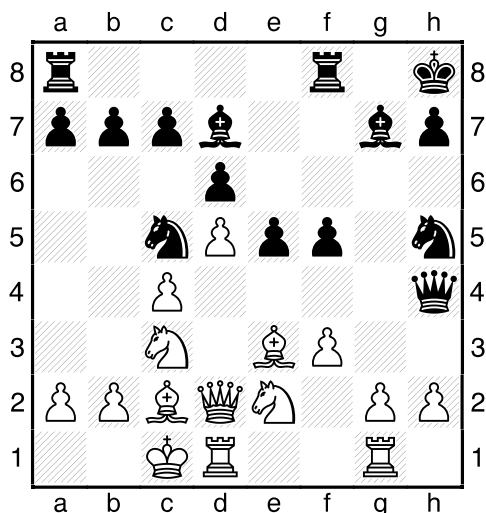
Postavení po 9. tahu černého.

1.e4 c5 2.c4 g6 3.f4 e6 4.Jf3 Sg7 5.Jc3 Je7 6.d4 cxd4 7.Jxd4 a6 Na partii je pozoruhodné, že černý úplně vynechal 2 standardní vývinové tahy Jc6 a d6. **8.e5 d5 9.cxd5 Jxd5**

10.Je4 0–0 11.Sc4 Jb4 S hrozbou Dxd4 a Jc2+. **12.0–0 J8c6 13.Jxc6 Jxc6 14.De2** Není důvod po výměně dam přenechat vládu nad sloupcem d soupeři. **14...b5 15.Vd1 Dc7 16.Sd3 Sb7 17.Se3 Vfd8 18.Df2 Vd5 19.Vac1 Dd7** Proč si leze pro garde? **20.Jc5 De7 21.Ve1** I tento tah vyjadřující neodůvodněnou nechuť k výměně věží udržuje výhodu. Lepší bylo hned udeřit **21.Jxb7** a **22.Se4**. **21...f5 22.exf6 Sxf6 23.Se4 Vd6 24.Jxb7 Dxb7 25.Df3 Vc8 26.Sc5 Vd7 27.Kh1!** Prozíravý tichý tah, který zabezpečuje, aby skotačení dvojice střelců nebylo rušeno případným **Sd4+** nebo po **Jd4** napadením dámy s dalším šachem na f3. **27...Vdc7** Po **Sxb2** **28.Vc2** následuje ústup střelců na f6 a g1 a kobylka na c6 vydaná všanc přechíslení smutně naposledy zařehťá. **28.Sd6 Jd4** Tuto figurovou kombinaci si černý špatně spočítal. Kdyby stál král na g1, získal by teď černý kvalitu. **29.Sxb7 Vxc1 30.Df1** Dáma kryje věž i mat. **1–0**

Již jsem se zmínil u partie 78, že Standa Gschwendtner začínal hrát šachy v rodném Nýrsku a naše první 2 partie se odehrály v přeboru okresu Klatovy 1981 a 1982. Na podzim 1982 narukoval a potom jsem se s ním utkal až v roce 1986 v KP II. skupina jih se ZČE Plzeň B na 1. šachovnici. Tehdy jsem dostal nakládačku a družstvo také: 1 - 7.

Do Klatov jsme ho získali v roce 2001 v rámci posilování družstva na 1. ligu. Teď v roce 2014 přestoupil do jemu bližší Kdyně. Skóre 6 1/2 - 4 1/2 (+4=5–2).

Velké zápletky při **opačných rošádách** měly zajímavý průběh. Ač jako černý jsem uklidil malou rošádou krále na královské křídlo, útočil jsem tam já a nikoliv soupeř, jak je obyčej.

122. Gschwendtner Stanislav Okula Nýrsko - Novák Jaromír TJ Klatovy

E80 Šamischova královská indická.

817. Boj s rošádami na opačných stranách.

Klatovy, 5.2.1982.

Čas: bílý 2 hodiny 7 minut,

černý 1 hodina 56 minut.

25. přebor okresu Klatovy 1982. 2. utkání.

Tématický okruh: Figurová hra.

Postavení po 18. tahu černého.

1.c4 Jf6 Univerzální a pružná odpověď ponechávající si v rukávu všechny možnosti. **2.Jc3 g6 3.d4 Sg7 4.e4 d6 5.f3** Hraje se "Šamisch". **5...Jbd7 6.Se3 e5 7.d5 Jh5 8.Dd2 f5 9.exf5 gxf5 10.Sd3 Jc5 11.Sc2 Dh4+ 12.Sf2 Df4** Proti výměně dam nic nenamítám. **13.Se3** Zato soupeř ano. **13...Dh4+ 14.Sf2** Soupeř proti remíze opakováním tahů nic nenamítá. **14...De7** Zato já ano. Účelu bylo dosaženo: tlak na černé diagonále c1 - h6 se zmírnil. Pěšec c4 by přišel pěkně draho. Po výměně na c5 následuje dvojí úder **14.Dg5** a figura je fuč. **15.0-0-0 0-0** Oj! To vypadá na ostrý, přímo feferonkový maďarský guláš. **16.Jge2 Sd7 17.Vhg1 Kh8 18.Se3 Dh4** Útok na c4 je aktuální.

19.g4 fxe4 20.Sg5 Dh3 Brát pěšce h2 by byl smrtelný hřích. Je to přirozená ochrana mého krále. **21.Vxg4 Sxg4** Zde jsem se nechal zaslepit vidinou zisku kvality a teď měla trpce zaplakat matka rodu po **22.Jg1**. Ovšem ani pak ještě nebylo rozhodnuto, protože bych za ni měl ekvivalent věže, jezdce a pěšce. Zisk pěšce **Dxf3** byl objektivně rozhodně lepší. **22.fxe4** Soupeř však tah **22.Jg1** přešel, takže nakonec subjektivně bylo vzetí kvality **Sxg4** lepší než objektivní **Dxf3**. **22...Dxe4 23.Vg1 Dh3 24.b4 Vf1+ 25.Vxf1 Dxf1+ 26.Kb2 Jd7 27.Dd3 Jf8** Takto se neuralgický bod h7 kryje nejlépe. **28.Je4** Boj ještě zdaleka neskončil, protože dáma má podporu 4 lehkých figur a ty se výhružně dívají na černého krále. Jelikož věž a8 se do hry zatím vůbec nezapojila, mám ve skutečnosti na bojišti o figuru méně. Proto se dáma musí rychle stáhnout do obrany. **28...Df5 29.De3 Df7 30.h4 Jg6 31.Dh3 Vf8** Teď už je mi hej. Monarcha je obklopen všemi svými poddanými. **32.J2c3 Jgf4 33.Df3 h6 34.Sxf4 Jxf4 35.Dg4 Sf6 36.Jxf6 Dxf6 37.Je4 Dg7** Při materiální převaze je radost hrát na výměny. **38.Dd1** Bílý samozřejmě měnit nechce, ale tím je zatlačován a ztrácí prostor. **38...Vg8 39.h5 Dg1 40.Dxe1** Není zbylí. **40...Vxg1 41.Jf6 Vg7** Aby po **42.Je8** tahem **Vf7** zavřel koně do ohrady, kam by si pro něj došel král. **42.Se4 Vf7 43.Jg4 Kg7** Bílý místo pečetění partii vzdal. **0-1**

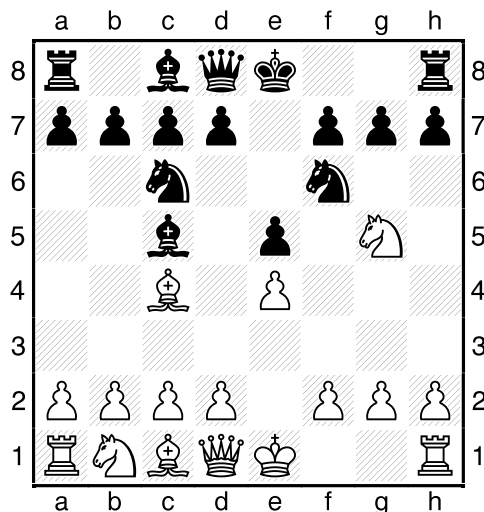
Partie se hrála v samém závěru 25. přeboru okresu Klatovy 1982, ve kterém se mi příliš nedařilo (nakonec jsem byl 5. ze 13). Tak jsem tuto partii "obětovat" málo vídanému hostu na šachovnici, riskantnímu a z mého hlediska podezřelému zahájení, jakým je Traxlerův útok. A čekal jsem, co z toho vzejde. Soupeř zvolil krotké vzetí na f7 střelcem a ne jezdcem. V ostrých zápletkách se neorientoval. Partie je **příkladem na napadení zadní figury**, zde dámy na d2, která není kryta věží d3, protože ta je zároveň napadena věží d8 (viz kapitola 4.).

Honza Vaník byl nejsilnějším hráčem Okuly Nýrsko. V 20. přeboru okresu Klatovy 1977 se dělil s 9 1/2 bodem z 11 se mnou o 1. místo a na 2. příčku ho odsunula až zápasová partie.

Mezi roky 1966 a 1988 se zúčastnil 17 okresních přeborů. Remízy u něj byly řídký jev.

Koncem osmdesátých let se Okula rozpadla a se vznikem regionů se přestaly hrát i okresní přebory. **Nýrsko** se stalo šachově mrtvým městem. Do Klatov dojíždět nechtěl, jako to dělali někteří jiní, a z šachového života se vytratil. Jeho radostí byla jízda na motorce, která se mu stala osudnou. Když si v roce 2012 ve svých 71 letech pořídil silnější stroj, ne svou vinou havaroval a za několik dní podlehl zranění. Skóre 14 1/2 - 4 1/2 (+13=3-3).

A ptáte se, kteří jiní se nebáli překonávat vzdálenost 20 km a hrát za Klatovy? Zdeněk Polomis, který mi svědomitě dělá zástupce kapitána B družstva, již v knize vzpomenuť Stanislav Gschwendtner (partie 78. a 122.), Miroslav Kubát z nedalekých Dešenic, dříve i Rudolf Kašpar (ten dokonce 2x v období 1973 - 1978 a 1993 - 2008) a Miroslav Šlehofer.

123. Vaník Jan Okula Nýrsko - Novák Jaromír TJ Klatovy

C57 Traxlerův útok.

823. Trochu divočiny v Traxlerově útoku.

Nýrsko, 30.4.1982.

Čas: bílý 2 hodiny, černý 1 hodina 15 minut.

25. přebor okresu Klatovy 1982. 12. utkání.

Tematický okruh: Figurová hra.

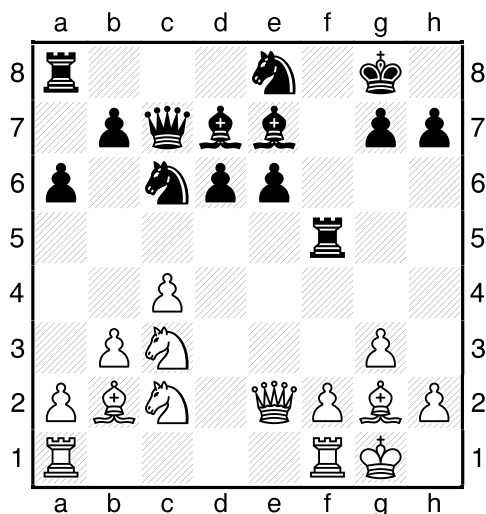
Postavení po 4. tahu černého.

1.e4 e5 2.Jf3 Jc6 3.Sc4 Jf6 4.Jg5 Sc5!?

5.Sxf7+ Bílý tuší čertovinu a místo bohatšího menu po 5.Jxf7 se spokojuje s pěšcem a rozbitím rošády. 5...Ke7 Další vývoj partie ukáže, jak je toto pole pro krále ideální, protože nikterak nebude překážet útočným iniciativám. 6.Sd5 Vf8 7.0-0 d6 8.h3 De8 9.Jc3 Dg6 10.d4? Bílý je moc hr. Lépe bylo ustoupit králem z vazby 10.Kh1 a tento tah si ponechat až po Dxc5. To by sice také stálo pěšce, ale za příznivějších okolností pro bílého. 10...Sxd4 Materiál je srovnán a životaschopnost této varianty Traxlerova útoku je prokázána. 11.Dd3 a6 12.Je2 Sb6 Poslušně ustupují střelcem, což je pozičně zdůvodnitelné. Po Sxb2 jsem mohl využít přetíženosti střelce c1 a sám se dostat do materiálové výhody jednoho pěšce. 13.Jg3 S ohledem na hrozbu h6 a Sxh3 správný tah, protože jinou hrozbu h6 a Dxc3 lze parírovat šachem Jf5+. Jen napřed měl provést výměnu (velmi protivného, jak se záhy ukáže) jezdece 13.Sxc6, která byla na stole již od 7. tahu. 13...Jb4 14.Db3 Jfxd5 15.a3? Okamžitou katastrofu odvracelo pouze 15.h4, ale i to ztrácelo pěšce. 15...Jf4 16.axb4 Figura je pryč a žádné výmluvy, jako např. 6.Jxh7 Dxc3, nepomáhají. 16...Dxc5 17.Va3 h5 18.Sxf4 Vxf4 19.c4 Bílý se ještě bude snažit kalit vodu, ale výsledek partie je už dán. 19...h4 20.c5 dxc5 21.Dd5 c6 22.Dg8 cxb4 23.Vd3 Vf8 24.Dc4 a5 25.Je2 Se6 26.Dc2 Vad8 27.Dd2? Dxd2 0-1

Krajský přebor jednotlivců v roce 1954 jsem zmínil jako svou první velkou štaci již v kapitole A.7. Oběť v partii 60. s Klinerem. V tomto turnaji reprezentoval tehdejší okres Sušici Jan Škanta ze Strašína. Se svérázným šachistou jsem se velmi spřátelil a jezdil ho navštěvovat na jeho hospodářství. Vzpomínám, že v roce 1968 jsem si v okresním přeboru s ním vylosoval černé a tudíž jet za ním na skútru asi 40 km. Musel jsem však ještě 5 km přidat, protože sušil seno, byl konec května. Pomohl jsem mu se sklizní a pak jsem za to dostal v partii nabančeno.

V posledních letech jsme jezdili s manželkou na houby na sousední Maleč. Vždy jsme se u něj a jeho 2 synů Jana a Jaroslava, také silných šachistů, zastavili. Bohužel v dubnu 2013 jsme ho navštívili naposledy. Bylo to na pohřbu na hřbitově ve Strašíně, když zemřel ve věku 95 let (jako náš čestný předseda Hladil o 4 roky dříve). Skóre 6 1/2 - 1 1/2 (+6=1-1).

Partie je nejen příkladem na figurovou hru, ale také **na téma visící pěšci**.

124. Novák Jaromír Spartak Klatovy - Škanta Jan Strašín

B54 Maróczyho sicilská.

96. Typicky krásná figurová hra.

Plzeň, 18.3.1954.

Čas: bílý 1 hodina 59 minu, černý 2 hodiny.

Plzeňský krajský přebor jednotlivců 1954. 8. utkání.

Tématický okruh: Figurová hra.

Postavení po 14. tahu černého.

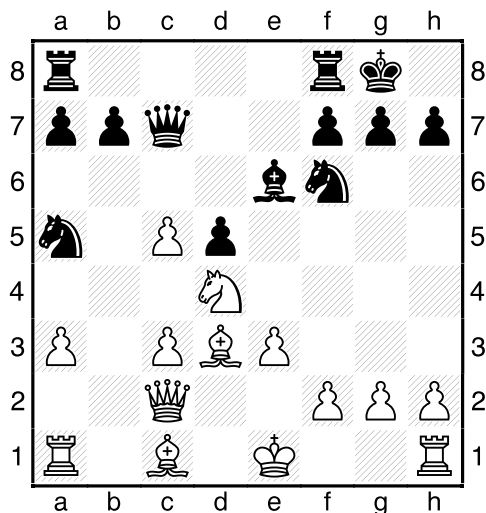
1.e4 c5 2.Jf3 d6 3.d4 cxd4 4.Jxd4 a6 5.c4 Jc6 6.Jc3 Jf6 7.Jc2 Tento postup se volí v anglické hře,

které se výstavba Maróczyho sicilské podobá. **7...e6 8.g3 Se7 9.Sg2 0-0 10.0-0 Dc7 11.b3 Sd7 12.Sb2 Je8 13.De2 f5** Strategicky zajímavé řešení. Černý hraje na otevření sloupce f a později i sloupce e a nehledí na své visící pěšce **14.exf5 Vxf5**

15.Sh3 Vf6 16.Vfe1 Je5 17.Jd4 Dc8? Pasivní obrana ztrácí pěšce e6, na kterého se upíná příliš mnoho lačných očí. **18.f4 Vh6 19.Sg2 Jc6 20.Je4 d5 21.cxd5 exd5 22.Jf2**

V neobvyklých polích na 2. řadě (7.Jc2 a 22.Jf2) se jezdci dobře uplatnili. **22...Jxd4 23.Sxd4 Sb4 24.Sxd5+** Konečně pěšec putuje do krabice. **24...Kf8 25.Vec1 Sc6 26.a3 Sd6 27.De4 Se7 28.Ve1 Dd7 29.Sxc6 bxc6 30.Se5** Z tohoto pole paralyzuje střelec černou pozici. **30...Sc5 31.h4 Vg6 32.Kg2 Vd8 33.Vad1 Dc8 34.b4 Sb6 35.f5 Vh6 36.Jg4 Jd6 37.Sxd6+** Černá pozice je v troskách. Kombinační hráč by volil 5tahový mat po 37.Sxg7+ Kg8 (když hned Kxg7, tu 38.De5+ Kf8 39.Dh8+ Kf7 40.Jxh6#) 38.Jxh6+ Kxg7 39.De5+ Kxh6 40.Df6+ Kh5 41.Dg5#. Mně ale stačila jasně vyhraná pozice, protože závěr partie probíhal v oboustranné vrcholné časové tísní. **37...Vdxd6 38.De7+ Kg8 39.Jxh6+ gxh6 40.Dxd6 Dxf5 41.De6+ Dxe6 42.Vxe6 1-0**

Z prvního klatovského OPENU 1993 je partie s Josefem Prachařem z Dobříše. Nejdříve **tlačila dáma s bělopólným střelcem** na diagonále a2 - g8 a **pak s černopólným** na a1 - h8.

125. Novák Jaromír Sokol Klatovy (2086) - Prachař Josef Sokol Dobříš (1963)

E33 Nimcovičova indická 4.Dc2.

1081. Činily se baterie střelců s dámou.

Klatovy, 7.7.1993.

Čas: bílý 2 hodiny 15 minut,

černý 2 hodiny 25 minut.

1. OPEN Klatovy 1993. 5. utkání.

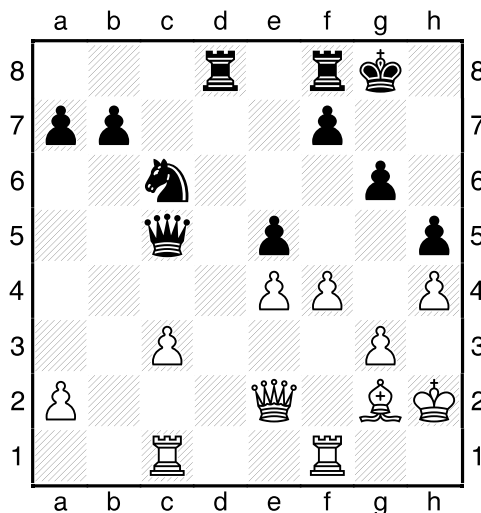
Tématický okruh: Figurová hra.

Postavení po 12. tahu černého.

1.d4 Jf6 2.c4 e6 3.Jc3 Sb4 4.Dc2 Jc6 5.Jf3 d5 6.e3 0–0 7.a3 Sxc3+ 8.bxc3 Ja5 9.cxd5 exd5 10.Sd3 c5 Tah zvaný dvojsečný. Nabízí slabinu d5 za mou slabinu c3. Černý se ale přesvědčí, že dobýt zpět pěšce c5 není vůbec jednoduché. **11.dxc5 Se6 12.Jd4 Dc7**

13.a4 Vfe8 14.Sa3 a6 15.Vb1 g6 Tlak baterie po bílé diagonále b1 - h7 se černému nelíbí. Chce si uvolnit jezdce f6 pro aktivnější operace než bránit pěšce h7. **16.Jxe6 fxe6** Dost těžká volba: vzít pěšcem a posílit slabého pěšce d5, kterému zatím nic nehrozí, nebo vzít věži, aby hrála aktivní úlohu na sloupci e. **17.c4 Jc6 18.cxd5 exd5** Soupeři jsem jeho volbu ze 16. tahu posvětil: Má teď jak slabého pěšce d5, tak volný e sloupec pro činnost věže. **19.0–0 Jg4 20.g3 Vf8 21.Db3 Df7 22.f4** Radikálně se zbavuji slabiny f2 a zabraňuji skoku jezdce na e5. Cenou za jistotu je ztráta dvojice střelců. Jinými dobrými možnostmi byly tahy 22.Dxb7 a 22.e4. **22...Jxe3 23.Sxg6 hxg6 24.Dxe3 Vae8 25.Dd2 Ve4 26.Vfe1** Lepší byl kombinační úder věží na b7. **26...Vxa4 27.Sb2 Ve4 28.Vxe4 dxe4 29.Dc3** Při vyrovnaném materiálu rozhodne partii jiná baterie na dlouhé diagonále a1 - h8 a oslabené postavení černého krále. **29...Kh7 30.g4 De7 31.Sa1 e3 32.Ve1 Dd7 33.Vxe3** Těším se na útok věže po sloupci h. Ale tak jednoduché to není. I můj král má oslabené postavení a tak bylo záhodno zahrát napřed 33.h3. Omluvou budiž, že se schylovalo k časové kontrole. **33...Dxg4+ 34.Kh1 Dd1+ 35.Ve1 Dd5+ 36.Kg1 Dd7 37.Dg3 Jd4 38.De3** K rychlé kapitulaci vedlo 38.Ve4. Teď se mohl černý spasit věčným šachem. **38...Dg4+ 39.Kh1 Dxf4?** V tísní dělá tento prodělkový tah. K půlení bodu vedly dokonce 3 cesty: Ve8, Jc6 a Jf5. **40.Dxd4 Dxd4 41.Sxd4** Z napínavé figurové hry se stává rutinní záležitost. Bílý král se zaktivuje, rušen jen občasnými šachy černé věže. **41...Vf7 42.Ve4 Vd7 43.Vg4 Ve7 44.Kg2 Ve2+ 45.Kg3 Ve6 46.Kf4 Ve2 47.h3 Vh2 48.Vh4+ Kg8 49.Kg5 Vg2+ 50.Kf6 g5 51.Vh5 g4 52.Ke6** Hra na mat je působivá a hlavně účelná. **52...Ve2+ 53.Se5 1–0**

Z 53. OPENu Tatry 2007 je partie s Danielem Kovalem z Prešova.. **V ní se děly věci.**

126. Novák Jaromír Sokol Klatovy (2013) - Koval Daniel Prvý ŠK Prešov (2135)

D76 Grünfeldova indická.

1435. Nervy drásající drama.

Tatranské Zruby, 26.9.2007.

Čas: bílý 2 hodiny 10 minut,

černý 2 hodiny 20 minut.

53. OPEN Tatry 2007. 6. utkání.

Tématický okruh: Figurová hra.

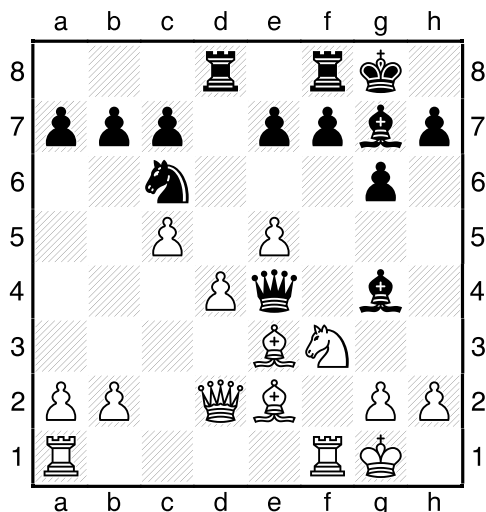
Postavení po 23. tahu černého.

1.d4 Jf6 2.Jf3 g6 3.c4 Sg7 4.g3 0–0 5.Sg2 d5 6.cxd5 Jxd5 7.e4 Jb6 8.0–0 Jc6 9.d5 Ja5 10.Jc3

c6 To je nevýhoda bílé pozice: bílý po tomto napadení víceméně musí postoupnutého pěšce vyměnit a má sám problémy s vývinem střelce c1 i dámy, protože černí koníci jsou až moc bujni na polích b4 a c4. Takhle už Grünfeldovu indickou hrát nebudu. **11.dxc6 Jxc6 12.Se3 Jc4 13.Dc1 Jxe3** Škoda krásného střelce, třikrát škoda (má). **14.Dxe3 Sg4 15.h3 Sxf3 16.Sxf3 Sd4 17.De2 Da5 18.Vac1 De5 19.Kh2 h5 20.h4 Vad8 21.Sg2 Sxc3** Tato výměna je sporná. (Soupeřova) škoda útočného střelce. **22.bxc3** Nad tímto tahem jsem si liboval. Za oslabení dámských pěšců znemožňuji Jd4 a věže nechávám spojené. **22...Dc5 23.f4 e5?** Strategicky chybné: Jednak ucpává pole e5 pro své figury, především však mi umožní převzít iniciativu, která byla dosud v jeho rukou.

24.f5 Vd6 25.g4 Bajonety ven a hurá na černého krále! **25...Kg7 26.Df3 hxg4 27.f6+** Pěšec f6 bude černého mrzet až do konce partie. **27...Kh7 28.Dxg4 Vh8 29.Vf5!** Oběma králům není lehké. **29...De3 30.Vcf1 Kg8 31.Vg5 Kf8 32.Vf3 De1 33.Kh3 Jd8?** Zbytečně vydává pěšce. Ale nervy soupeře byly pod tlakem zřejmě k prasknutí. **34.Vxe5 Je6 35.Va5!** Důležitá vložka zamezující možnost Va6. **35...a6 36.Vd5 Vc6 37.Dg3!** S ohledem na mat po Db8+ je výměna dam vynucena. Od teďka už se bude hrát jen na branku černého. Bílému nehrozí ani stín nebezpečí. **37...Dxg3+ 38.Kxg3 Ke8 39.Vfd3 Vh5 40.Sf3** Vtipný tah, po kterém černé věži zbývá jen trapný ústup po sloupci h. Nelze Vxd5 41.exd5 Vd6 42.Ve3 a kůň už si nezařehťá. **1–0**

Partii s Josefem Pechátem z krajského přeboru seniorů 2005 dávám kvůli zajímavému obratu, kterým se **napadená dáma vyhnula nebezpečí**. Viz kapitola 2. bod 7 o mezitahu.

127. Pechát Josef Košutka Plzeň - Novák Jaromír Sokol Klatovy (1996)

B03 Aljechinova.

1361. Výmluva mezitahem.

Plzeň, 14.5.2005.

Čas: bílý 35 minut, černý 35 minut.

Plzeňský krajský přebor seniorů 2005. 3. utkání.

Tématický okruh: Figurová hra.

Postavení po 15. tahu bílého.

1.e4 Jf6 2.e5 Jd5 3.d4 d6 4.f4 g6 5.c4 Jb6 6.Jc3 Sg7 7.Jf3 Sg4 8.Se3 dxe5 9.fxe5 0–0 10.Sd3 Jc6 11.c5 Tah pochybné hodnoty. Vydává v plen pole d5 a vytváří ztrnulou

strukturu středních pěsců, která se stane vítaným cílem mého útoku. **11...Jd5 12.Jxd5 Dxd5 13.Se2 Vad8 14.Dd2 De4 15.0–0** Umožňuje následující zápletku výhodnou pro černého.

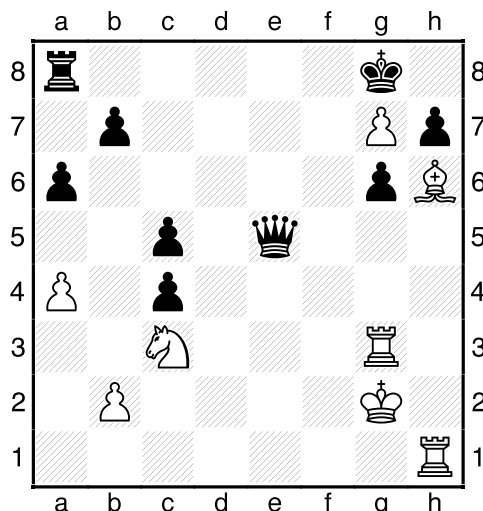
15...Jxd4! 16.Jxd4 Sxe2 17.Dxe2 Vxd4 18.Vf4 Opticky to vypadá na ztrátu věže nebo dámy za věž a střelce. **18...Dd3!** Výborný mezitah, kterým unikám ze soupeřovy léčky a zůstává mi pěšec navíc. Viděl jsem ho 3 tahy předem. Kvůli tomuto manévru nalezenému v rychlém rapidu partii zaznamenávám. **19.Dxd3 Vxd3** Partie je také příkladem na ovládnutí jediného otevřeného sloupce viz kapitola E.1. **20.Ve4 e6 21.Vf1 c6** Tento i předchozí tah byly učiněny proti znetvoření mých pěsců dvojpěšcem na 6. řadě. **22.Sg5 Ve8 23.Ve2 Vd5 24.Vef2 Vd7** Trochu pasivní, šlo se hojit na pěšci e5 nebo i c5. **25.Sf4 h6 26.h3 Vee7 27.Ve2 Vd5 28.b4 Ved7 29.Vf3 Vd3** Rozmělňování bílé pozice výměnami. **30.Vee3 Vxe3 31.Vxe3 Vd4 32.Sg3 Vxb4 33.Vd3 Kf8 34.Vb3** Těžko bílého kritizovat, že v časové tísní se zbavuje dotěrné věže i při manku 2 pěsců. **34...Vxb3 35.axb3 f5 36.exf6 Sxf6 37.Sd6+ Kf7 38.Kf1 Se7 39.Sf4 h5 40.Se3 e5 41.Ke2 Ke6 42.Kd3 Kd5 43.b4 a5 44.Kc3 axb4+ 45.Kxb4 h4 0–1**

V kapitole G. jsou na téma figurová hra: ze simultánek partie 155. Kaválek, 157. Flohr a 159. Azmajparašvili a z KŠ 166. Manduch, 172. Fuka a 175. Urban.

4. Figurová hra s volným pěšcem.

Původně jsem chtěl tyto partie sloučit do kapitoly B.3. Figurová hra. Při přehrávání jsem zjistil, že se jedná o svébytný útvar, který si zaslouží samostatnou kapitolu. Volný pěšec je příliš důležitý živel, který utváří charakter pozice. První 2 příklady přitom obsahují pro stranu s volným pěšcem riziko útoku soupeřových figur na otevřené postavení krále.

V úvodní partii jsem pracoval s velmi **nebezpečným šachovým faktorem**, který pozorný čtenář mohl zaregistrovat už v kapitole A.7. Oběť v poznámkách k partii 54. s Poletajevem. Je to **tlak na krále**, zde na poli g8, **střelcem h6 přes volného pěšce g7** na pole f8, které je zde navíc matovací. Božetěch Sporka z Horažďovic dokázal vytvořit zajímavé partie. Po partiích 32. v kapitole A.5. Kuriózní partie a 50. v A.7. Oběť se s ním setkáváme potřetí.

128. Novák Jaromír TJ Klatovy - Sporka Božetěch Sport Horažďovice

A42 Královská indická c5.

691. Osudové pole f8 nelze rozumně pokrýt.

Klatovy, 13.2.1977.

Čas: bílý 1 hodina 35 minut,

černý 1 hodina 45 minut.

20. přebor okresu Klatovy 1977. 5. utkání.

Tematický okruh: Figurová hra a volný pěšec.

Postavení po 29. tahu černého.

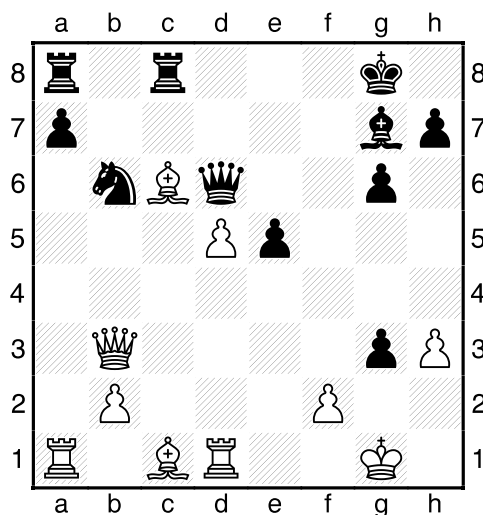
1.d4 g6 2.c4 Sg7 3.Jc3 c6 4.e4 d6 5.f4 Jd7

6.Jf3 c5 Táhnout pěšcem na 5. řadu nadvakrát

nevypadá zrovna logicky. **7.d5 a6 8.Sd2 Jb6 9.Sd3 Sg4 10.h3 Sd7** Dtto jako v poznámce k 6. tahu černého. **11.De2 Jf6 12.e5** Takový tah je přímo fyzickou nutností. **12...dxe5 13.fxe5 Jh5 14.Kf2 f5 15.a4 e6 16.g4 fxe4 17.hxe4 exd5 18.gxh5 Sg4 19.h6 0-0!?** Černý je velmi bojovně naladěný a na nějakou tu figuru nehledí. **20.hxe4 Vxf3+ 21.Kg2 Vg3+ 22.Kxg3 Sxe2** Já zase nehledím na dámu a nějakého toho pěšce. **23.Sxe2 Jxc4 24.Sxc4 dxc4 25.Sh6** Takhle podepřený volný pěšák na g7 je strašnou hrozbou. **25...Dd3+ 26.Kg2 Df5** Bílá pozice je rozevlátá a černého šance jsou v uhánění krále. Když ten dostane oddech a bílá věž obsadí sloupek f, bude zle s černým monarchou na citlivém poli f8. **27.Vh3 Dg4+ 28.Vg3 Dh5 29.Vh1 Dxe5**

30.Vf3 A už je to tady. Přitom žádný šach ani vazba věže f3 nejsou v dohledu. **30...Dxg7 31.Sxg7 Kxg7** Teprve po tomto tahu si černý uvědomil, proti jaké přesile bojuje, a složil zbraň. **1-0**

V polofinále KŠ 1983/1984 se mi dařilo skoro vše, na co jsem sáhl. Proti 7 výhrám jsem měl jen 2 nuly a výsledkem bylo 3. místo ze 17. Do finále republiky KŠ postupovali pouze 2. V této ostré a živé partii **jsem se revanšoval za prohru**, kterou jsem rok předtím s tímto soupeřem utrpěl v soutěži družstev. Skóre 1 - 1 (+1-1).

129. Novák Jaromír TJ Klatovy - Prückner František Praha

D76 Grünfeldova indická.

203.K. Ukázka síly volného pěšce v ostré figurové hře.

10.1. - 10.11.1983.

Čas: bílý 126 dní, černý 132 dní.

Polofinále KŠ 21. mistrovství ČSSR skupina D 1983/1984.

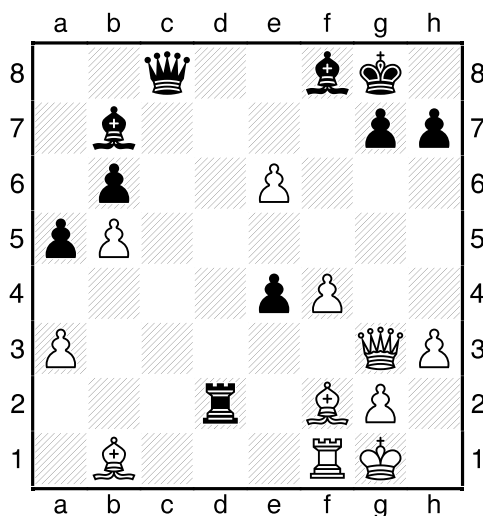
Tematický okruh: Figurová hra a volný pěšec.

Postavení po 23. tahu černého.

1.d4 Jf6 2.c4 g6 3.g3 Sg7 4.Sg2 d5 5.cxd5 Jxd5 6.Jf3 0–0 7.0–0 Jb6 8.Jc3 Jc6 9.e3 e5 10.d5 Je7 11.e4 Sg4 12.h3 Sxf3 13.Dxf3 c6 14.Vd1 cxd5 15.Jxd5 Jexd5 16.exd5 Dd6 Dáma je na blokování pěšce příliš cenná figura, ale zde je to nutnost. Snaha převést na d6 jezdcu přes c8 nebo c4 vázne na 17.d6 a nejde Jxd6 pro obrat Da3 známý z miniaturní 171. s Petrželkou z kapitoly G. 17.Db3 f5 18.a4 Vfc8 19.a5 Jc4 20.Sf1 b5 21.axb6 Jxb6 22.Sb5 f4 23.Sc6 fxc3 Počítal jsem s Vab8 a slupnutím pěšce a7.

24.Sxa8 gxf2+ 25.Kxf2 e4 26.Kg2 Vf8 27.Vf1 Vxa8 28.Va5 Vynikající pole pro věž. 28...Vc8 29.Sf4 Df6 Dáma stála 13 tahů na hanbě na d6, teď je štvanec. 30.d6+ Kh8 31.Vxa7 Pěšec a7 přežil ještě 7 tahů. 31...Dd4 32.Se3 Dc4 33.Dxb6 1–0

Hned v příštím polofinále KŠ se už mi nedařilo a sestoupil jsem do čtvrtfinále. Tam jsem si vedl průměrně, ale 7 bodů z 12 na bývalého polofinalistu nebylo nic moc. **Závěr následující partie**, jedné ze 4 výher, **však za to stál.**

130. Novák Jaromír TJ Klatovy - Rákay Kvetoslav Trenčín

E39 Nimcovičova indická 4.Dc2.

260.K. Tah 32.f5 přes jeho ignoraci počítačem se vyplatil.

30.1.1987 - 1.3.1988.

Čas: bílý 180 dní, černý 144 dní.

Čtvrtfinále KŠ 24. mistrovství ČSSR skupina F 1987/1988.

Tematický okruh: Figurová hra a volný pěšec..

Postavení po 31. tahu černého.

1.d4 Jf6 2.c4 e6 3.Jc3 Sb4 4.Dc2 c5 Takto bych nikdy nehrál. Střelec se na pole e7 dostane až na třetí tah a bílý má několik vývinových temp navíc. 5.dxc5 0–0 6.a3 Sxc5 7.b4 Se7 8.Sb2 Jc6 9.Jf3 b6 10.e4 d6 11.Sd3 a5 12.b5 Toto zahájení jsem použil vícekrát, např. v partii 150. s JUDr. Vymětalem. 12...Jb8 Černý se pěkně "zavinul". 13.0–0 Sb7 14.Vfd1 Dc7 15.Vac1 Jbd7 16.Ja4 Vac8 17.De2 Jc5 18.Jxc5 Dxc5 19.Sd4 Dc7 Po braní na a3 by byla dáma věžemi polapena. 20.h3 Vfd8 21.De3 Jd7 22.Sb1 Jc5 23.Jd2 Vd7 24.Dg3 Sf8 25.f4 Utahování šroubů pokračuje. 25...Dd8 26.Vf1 d5 Otevření hry bude černému na škodu. 27.cxd5 f5 28.Sf2 Jxe4 Takhle se můj pěšec d zachrání na životě a bude pro černého smrtelným nebezpečím. 29.Jxe4 fxe4 30.Vxc8 Dxc8 31.dxe6 Vd2 To je ta pozice, o které jsem se zmínil v 6. kapitole knihy Historie šachu v Klatovech ve vzpomínkách Ing. Jaromíra Nováka jako o svém prvním seznámení s počítačem. Ten tvrdohlavě navrhoval 32.De3.

32.f5! 32...Vxf2 Černý tuší neblahý konec a nabízí remízu. 33.Vxf2 Dc1+ 34.Kh2 e3 35.Sa2! Tichý tah. Zůstane mi kvalita, pěšec a matové hrozby. 1–0

D. Pěšci proti figurám.

Připomeňme si kapitolu o šachové geometrii, na jejímž konci říká 3. závěr, že vezmeme-li za jednotku pěšce, má lehká figura, tedy jezdec a střelec, zhruba sílu 3 1/2 pěšce. Přepočítávat věž na 5 pěšců nedává smysl, vyskytne se leda v kuriozitách. Věž a 2 pěšci se rovnají 7 bodům jako 2 lehké figury čili věž jen s jedním pěšcem nebývá dostatečný ekvivalent za 2 lehké figury. Totální nonsens je přirovnávat dámu k 9 pěšcům, kterých ani tolik podle

pravidel není, ale vidíme, že dáma na 2 věže obvykle nemá. To ovšem platí při jinak nevychýlené rovnováze pozice. Konkrétní situace její hodnocení zásadně ovlivňuje.

Jaké jsou tedy **šance 3 pěšců proti figuře**? Obecně jejich šance stoupají, čím **dále** jsou **postoupnutí**, tedy především v koncovkách. V zahájení a střední hře v drtivé většině 3 pěšci figuru nevyvážejí a postupně popadají. Příklad je v partiích 23. Modr a 24. Zavřel.

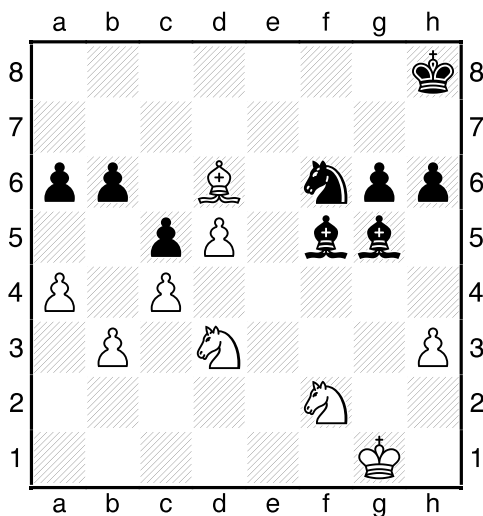
Velkou **výhodou** jsou také **volní, vzdálení a spojení pěšci**. 2 pěšci stojící vedle sebe na řadě pokrývají závorou 4 pole před sebou a velmi nebezpeční jsou hlavně na 6. (3.) řadě. Naopak **nevýhodou** jsou **pěšci opoždění, izolovaní, zdvojení a roztržení**.

1. Spojení volní pěšci.

Spojení volní pěšci dokáží být vše ničícím přívalem tsunami. Zastaví se až na „rantlu“ a každý takový pěšec dokáže svou sílu znásobit 9x jako by se stal Kostějem. Nikoliv sice Nesmrtelným, ale dostatečně ničivým. Ukázky lze rozdělit po 2 do 3 skupin:

První skupina je na téma **2 spojení volní pěšci vedle sebe na řadě. Především se nesmí oslabovat předčasným postupem**, protože je soupeř může zablokovat a tím podstatně zmenšit jejich údernost. **Postupovat lze až ve vhodný čas, kdy je jejich postup smrtící.**

Vzorovou partií je první, vybraná mezi nejlepší v knize Historie šachu v Klatovech. Hrál se v 2. lize KŠ 1974/1975 v zápase se Spartakem Jihlava B. Soupeř **vzdával s těžkým srdcem** těsně před odhadem. Není se co divit. Měl v té době 9 1/2 bodu a vedl miniturnaj na 1. šachovnici. Já měl 9 bodů a výhrou jsem ho s 10 body přeskočil a byl vítězem šachovnice.

131. Novák Jaromír TJ Klatovy - Zelníček František Spartak Jihlava

E82 Šamischova královská indická.

67.K V časové tísní mívá psychická léčka svůj účinek.

16.4.1974 - 14.11.1975.

Čas: bílý 232 dní, černý 283 dní.

2. liga KŠ 5. přeboru ČSSR skupina C 1974/1975.

TJ Klatovy - Spartak Jihlava B 1 1/2 - 2 1/2.

1. šachovnice.

Tématický okruh: Spojení volní pěšci.

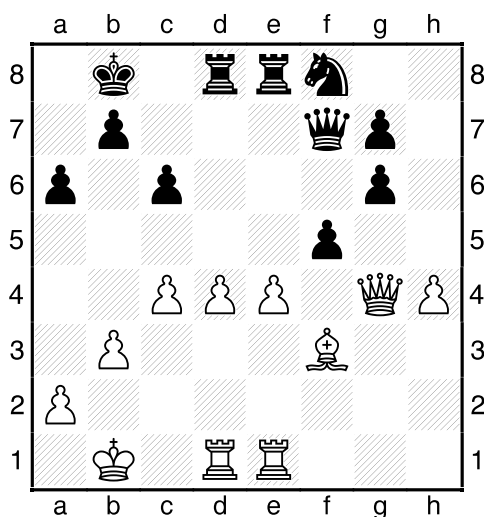
Postavení po 41. tahu černého.

1.d4 Jf6 2.c4 g6 3.Jc3 Sg7 4.e4 d6 5.f3 0-0 6.Se3 b6 7.Sd3 Sb7 8.Jge2 c5 9.d5 e6 10.0-0 Jbd7 11.b3 Směřuji k pevné pěšcové struktuře s navzájem se kryjícími jezdci, aby černý nemohl provádět lotroviny na dlouhé diagonále. **11...exd5 12.exd5** Typické postavení se slabým pěšcem d6 mi dává prostorovou převahu a hraji ho rád. **12...Ve8 13.Dd2 De7 14.Sg5 a6 15.a4 Df8 16.Vae1 h6 17.Sh4 Je5 18.Sb1** Vzdát se střelce by ovšem byla chyba. **18...Sc8** Vidí, že fianchettování střelce nemělo smysl. **19.f4 Jeg4 20.Vf3 Jh7 21.h3 Jgf6 22.g4 Va7 23.Kh1 Kh8** Šup s králi do kouta. **24.Vg1 Jg8** To je nádhera! Poddaní svými těly chrání staříčkého mocnáře. **25.Kh2 Sf6 26.Sg3** Také tohoto střelce si chráním, protože to nakonec bude on, kdo dobytím slabiny d6 rozhodne partii. **26...Sg7 27.Je4 f5 28.Jf2 Vae7 29.Sd3** Černý se od 15. tahu opevňoval a já v lepší pozici jen lavíroval. Teď jsem sklad nábytku přeplnil a budu pykat. **29...fxg4 30.Jxg4** Zde jsem na soupeře uplatnil psychickou léčku. Těsně před časovou kontrolou měl málo času, na což jsem ho upozornil. Odpověděl okamžitě a špatně. **30...Jg5? 31.fxg5! Dxf3 32.Jf4 Sf5 33.Vf1 Dxd3 34.Jxd3 Ve2+ 35.Vf2 Vxd2 36.Vxd2** Černý vrácením kvality provedl nejlepší

řešení problému. Od pozice však chce moc: vyhrát figurovým útokem. To ho stojí pěšce d6, který je cennější než můj pěšec g5. **36...Sc3 37.Vd1 Ve2+ 38.Kg1 Vd2 39.Vxd2 Sxd2 40.Jgf2 Sxg5 41.Sxd6 Jf6?** Měl zuby nehty bránit průlomu a5, což bylo nejlépe pomocí Sd2.

42.a5! Od této chvíle je věc černého ztracená. Vytvořím si 2 spojené volné pěšce na 6. řadě, které neoslabím zbytečným postupem. Černá dvojice střelců je bezmocná. **42...bxa5 43.Sxc5 Jd7 44.Sd4+ Kg8 45.c5 Kf7 46.c6 Jf6 47.Je5+ Ke8 48.d6 Jd5** Koník všechno neobskáče a dvojice střelců je proti pevné hradbě 2 spojených volných pěšců bezmocná. **49.Jc4 Sd8 50.Je3 Jxe3 51.Sxe3 Kf7** První pluspěšec na obzoru. **52.Jg4 52...Ke8 53.Sxh6 Kf7 54.Se3** Opatrně až do konce. Hrozilo g5. **54...Se6 55.Kh2 g5 56.Kg3 Kg6 57.Sd4** Zde jsem napsal, že je 9 dní před odhadem a tudíž na další tah už odpovídat nebudu. Soupeř před vidinou budoucí ztráty figury po c7 vzdal. Bojovná partie, kde se válečné štěstí obracelo. **1–0**

V první polovině sedmdesátých let hrálo družstvo TJ Klatovy sice KP I., ale pohybovalo se většinou v druhé polovině tabulky. V roce 1974 bylo 6. z 10. **K výhře 4 1/2 - 3 1/2 nad 8. ZKE Plzeň a 6. místu pomohla i tato partie na 1. šachovnici.**

132. Novák Jaromír TJ Klatovy - Benda Jaroslav ZKE Plzeň

B15 Caro-Kann.

192.Z. 2 rozkošné pěšcové útvary, po jednom na každé straně.

Klatovy, 2.12.1973.

Čas: bílý 2 hodiny 11 minut,

černý 2 hodiny 28 minut.

Západočeský krajský přebor družstev I. třídy 1974.

2. utkání.

TJ Klatovy - ZKE Plzeň 4 1/2 - 3 1/2. 1. šachovnice.

Tématický okruh: Spojení volní pěšci.

Postavení po 27. tahu černého.

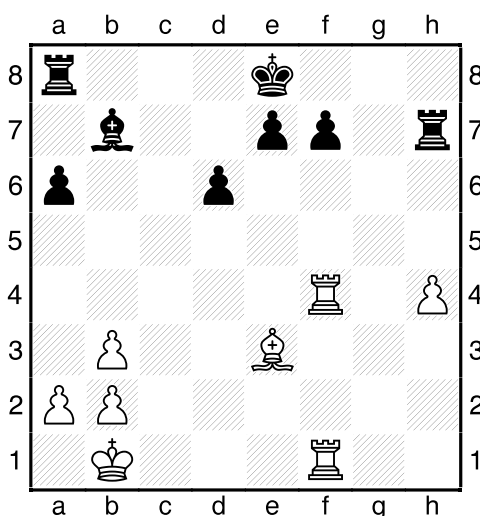
1.e4 c6 2.d4 d5 3.Jc3 dxe4 4.Jxe4 Jf6 5.Jxf6+ exf6 6.Jf3 Sd6 7.Se3 Sf5 8.Jh4 Sg6 9.Jxg6 hxg6 Tak opticky úhledný pěšcový útvar je málokdy k vidění. Jen jestli bude také účelný. **10.h3 Dc7 11.Dd2 f5 12.g3 Jd7 13.Sg2 Jf6 14.0–0–0** Obezřetné vyčkávání s rošádou skončilo. I když staré šachové pořekadlo praví "Dlouhá rošáda je smrt", přece jen se v této pozici zdá, že by vzhledem k otevřenému sloupci h a tlupě černých pěšců útočících ve

2 vlnách mohla kývat smrtka na bílého krále, kdyby hledal úkryt cestou krátké rošády. **14...Je4 15.Dd3 Jf6** Čeho se černý zalekl, když se odhodlal promarnit 2 tempa? **16.c4 0–0–0** Jiná stará moudrost říká, že král bývá bezpečnější na křídle, kam rošoval soupeř. Bude to platit i zde? **17.Kb1** Při dlouhé rošádě standardní tah, který kryje slabinu a2 a zmenšuje obranný prostor na úroveň krátké rošády. **17...f4 18.gxf4 Sxf4 19.Vhe1 Vhe8 20.Da3 Sxe3 21.fxe3 Kb8 22.e4 Jd7 23.Df3 f6 24.h4** Pochyby z poznámky k 9. tahu černého se začínají naplňovat. **24...a6 25.Dg4 Jf8 26.Sf3 Df7 27.b3 f5** To není dobrá myšlenka. Dáma se vymluví mezišachem a e pěšec se zhodnotí na volného krytého pěšce. Zároveň pěšec h4 drží na uzdě zaostalého černého dvojštěpce.

28.Dg3+ Šach na f4 byl rovnocenný. Rád bych soupeře svedl k oslabení pěšce f jeho představením na f4. Ale soupeř, že ne. **28...Ka7 29.e5 Dc7 30.d5 c5** Snaží se držet pozici zablokovanou, ale to mu pomůže pramálo. Tak jako jsme po 9. tahu černého viděli opticky

hezký pěšcový čtverec, který se však v dalším průběhu stal neúčelný, vidíme nyní opticky hezký pěšcový útvar na straně bílého. A vězte, že je to útvar velmi účelný, který v krátkém čase přinutí černého kapitulovat. **31.Sh1 b6 32.Vd3 Df7 33.e6** Zkušenost učí, že největší sílu mají 2 spojení volní pěšci, když jsou vedle sebe. Nejde je blokovat a ohrožují 4 volná pole před sebou. Ale v určitém momentu, kdy je nejde rozumně blokovat, se musí dát do pohybu. Ten moment právě nastal. **33...Df6?** Opuštění krytí pole c7 urychluje konec, ale není jeho příčinou. **34.Dc7+** Černý se před jednotahovým matem 35.d6# vzdal. **1–0**

V druhé skupině hrozí postupem **diagonální falanga 3 pěšců, které nemůže být protiváhou roztržštěná struktura soupeřových pěšců.** V první partii **nepomohli ani různobarevní střelci.** Různá byla v této partii i role obou králů. Zatímco černý hajal skoro celou partii na svém rodném poli e8 a obranně zasáhl až v závěru partie v souladu s výjimkou k 4. bodu v kapitole 2. Obecné zákony šachové hry, bílý byl jak na poli c1 po dlouhé rošádě, tak po ústupu na b1 obtěžován a neměl žádné klidné spinkání.

133. Stránský Zdeněk Gottwaldov - Novák Jaromír TJ Klatovy

B75 Zavřená sicilská.

143.K. Jediný tah krále demonstroval 2 šachové faktory.

23.1.1979 - 24.1.1980.

Čas: bílý 180 dní, černý 163 dní.

Polofinále KŠ 19. mistrovství ČSSR skupina B 1979/1980.

Tématický okruh: Spojení volní pěšci.

Postavení po 26. tahu bílého.

1.e4 c5 2.Jc3 Jc6 3.Jge2 g6 4.d4 cxd4 5.Jxd4 Sg7 6.Se3 d6 7.Sc4 Jf6 8.f3 a6 9.Sb3 Sicilskou

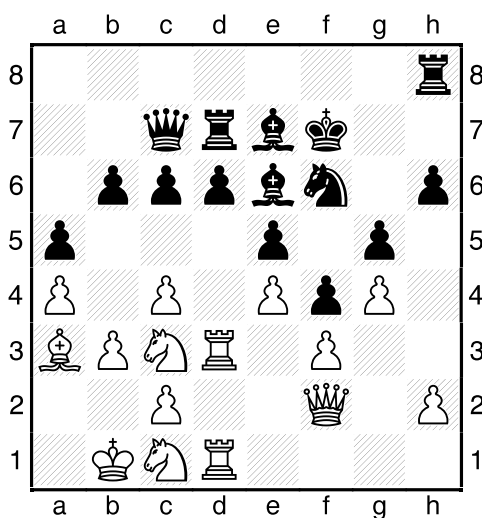
jsem zvolil proti rozhodčímu naší 2. ligy, abych také poznal možnosti tohoto zahájení. Obecně se totiž říká, že kratší partie v ní vyhrává bílý a delší černý. Soupeř mi šel na ruku, nehrál opleskané tahy a tak po značném zpřeházení tahů jsme spáchali jednu z málo používaných variant dračí sicilské. Ústup Sb3 je sice doporučován, ale já bych hrál 9.a3. Takto získám dvojici střelců a soupeř naopak dvojpěšce a to je možno opravdu považovat za zisk. Ukáže to koncovka, kde 3 zpotvořené pěšce bílého blokoval můj jediný. **9...Ja5 10.Dd2 b5 11.g4** Měl jsem o soupeři jinou představu, že je mírumilovnější. Ale on hned cení zuby a chystá se na dlouhou rošádu. **11...Sb7 12.h4 Jxb3** Co dosud mohlo kvůli vývinu střelce c8 čekat, už nepočká. **13.cxb3** Pro mne nepochopitelný způsob brání jezdece. Snad chtěl krále ukrýt v bezpečném domku na a2. **13...h5** Strategií bílého je bezohledný útok na královském křídle. Ponechávám proto krále v centru a v přepadové pěšcové skupině dělám slabiny. Po soupeřově slabé replice mu zůstane trvalá slabina na h4. Mně se originálním způsobem rozehraje věž. **14.gxh5 Vxh5 15.0–0–0 Dc7 16.Kb1** Obvyklý tah králem po dlouhé rošádě ke zmenšení bráněného úseku je zde vynucený hrozbou b4. Té se však bílý stejně nevyhne. **16...b4 17.Jce2 Jxe4!** Tahem Vxh5 jsem převzal iniciativu a teď ji využívám k zajímavé kombinaci, která vede k likvidaci bílých centrálních pěšců a vytvoření děsivé falangy černých pěšců. Ta zatím ničím nerušená klidně odpočívá ve výchozí pozici. **18.Dxb4** Bílý se snaží oportunisticky vymluvit, měl ale přijmout boj 18.fxe4. Střetnutí lehkých figur s pohyblivou pěšcovou masou by bylo velmi zajímavé. **18...Jc5 19.Jf4 Vh7** Výborně! Kryje Sg7 a je na chráněnějším poli než na h8. **20.Dc4 Sxd4 21.Vxd4 Sxf3 22.Vf1 Sb7**

23.Jxg6 Tuto malou radost lze bílému poskytnout. Už jich moc mít nebude. **23...Je6 24.Jf4** Oba jsme neviděli nádhernou oběť dámy **24.Dxe6**, kterou nešlo přijmout pro dvoutahový mat **fxe6 25.Vf8+ Kd7 26.Je5#**. Ted' by nám počítač napověděl. **24...Dxc4 25.Vxc4 Jxf4 26.Vcxf4**

26...f5! Vynikající tah: kryje slabinu f7, rozhýbe černou lávu a ve svých důsledcích vede k pádu pěšce h4. Nelze **27.Vxf5** pro **Se4+**. **27.a4 Se4+ 28.Ka2 e5 29.V4f2 Vxh4 30.Vd2 f4 31.Sb6 Kd7** Jediný tah krále za celou partii mu stačil k plné spokojenosti, protože se jím zhostil svého prvního obranného úkolu a dal příklad na výjimku k bodu 4 obecných zákonů šachové hry. **32.Vc1 Sc6** Vzápětí splnil král i svůj druhý obranný úkol, když umožnil střelci, aby uplatnil faktor přerušení dráhy útoku věže proti slabému poli c7. **33.Ka3 Vg8 34.b4 Vh1 35.Vxh1 Sxh1 36.b5 axb5 37.axb5 Sb7** Závěrečná pozice ladí oku: ačkoliv se jedná o koncovku různobarevných střelců při absenci jen jednoho svého pěšce, nemá bílý čím by po psu hodil. **0–1**

Rok 1996 byl posledním rokem krize, do které náš oddíl upadl počátkem devadesátých let. Tehdy se rozpadl na 2 skoro stejně lidnaté oddíly. Do nově vzniklého oddílu ČSAD Klatovy odešla všechna mládež. Oba oddíly strádaly finančně a problémy s hrací místností. Do toho nezdravá rivalita. Aby klub ČSAD přežil, musel vygenerovat z mladých členů funkcionáře. (A z toho profitujeme dodnes.) TJ Klatovy se v KP I. potácela zase v druhé půlce tabulky. K 1.7.1993 se oba oddíly opět spojily pod hlavičkou Šachklub Sokol Klatovy. Šachklub v roce 1997 zázračně ožil, KP I. vyhrál a postoupil do 2. ligy.

Ale vraťme se do roku 1996. Byl to poslední rok spanilých jízd na Karlovarsko, kam jsme autobusem jezdili **na dvojzápasy**. V sobotu 6.1. jsme prohráli se Starým Sedlem 3 - 5, ale v neděli 7.1. jsme si spravili chuť s CHZ Sokolov 5 1/2 - 2 1/2. Partie je se Starým Sedlem.

134. Hlaváč František Staré Sedlo (2150) - Novák Jaromír Sokol Klatovy (2012)

C28 Střelcova.

400.Z. Pěšcová falanga utloukla bílého čepicemi.

Sokolov, 6.1.1996.

Čas: bílý 2 hodiny 18 minut,

černý 2 hodiny 15 minut.

Západočeský krajský přebor družstev I. třídy 1996.

10. utkání.

Staré Sedlo - Sokol Klatovy 5 - 3. 3. šachovnice.

Tématický okruh: Spojení volní pěšci.

Postavení po 22. tahu černého.

1.e4 e5 2.Sc4 Střelcova hra se často nevyskytuje.

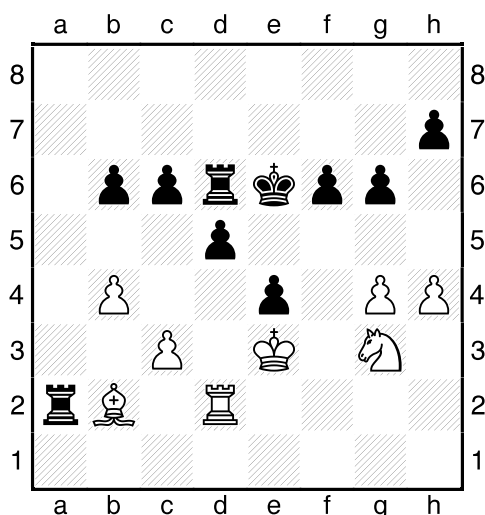
Zřejmě mělo jít o překvapení. **2...Jf6 3.Jc3 Jc6 4.d3 Ja5** Překvapení je, ale na straně soupeře. Nevývinovým tahem ho zbavuji nepříjemného střelce a dělám dvojpěšce. **5.Jge2 Jxc4 6.dxc4 Se7 7.f3 d6 8.Se3 Se6 9.Dd3 Dd7 10.a4** Takového bububu se nebojím. Zvláště když se ukáže, že na oslabené dámské křídlo bude bílý rochovat. **10...h6 11.b3** Vznikla bizarní a málo perspektivní struktura pěšců dámského křídla. **11...Jh7 12.0–0–0 f5 13.Kb1 f4 14.Sc1 g5 15.g4 c6** Jezdci na d5 i b5 vstup zakázán. **16.Vd2 Vd8 17.Vhd1** Pěkná ukázka bezperspektivního ztrojení těžkých figur a tlaku na sloupce d. **17...Dc7 18.Sa3 Kf7 19.Jc1 Jf6 20.De2 a5 21.Df2 b6 22.Vd3 Vd7**

23.Jd5 To není dobrý nápad. Bílý si sice může vyspravit pěšce na dámském křídle, cenou však bude ztráta jednoho pěšce na druhém křídle a vybudování hrozivé volné falangy černých pěšců. **23...cxd5 24.exd5** Vzetí tímto pěšcem moc černé falangy ještě zvětší. **24...Sxg4**

25.fxg4 Jxg4 26.Df3 Jf6 27.Dh3 Vdd8 28.De6+ Neškodné plácnutí do vody. 28...Kf8 29.Je2 Dd7 30.Jc3 Dáma se dostala do zajetí a kromě nevhodného pole h3 nemá, kam by hlavu složila. 30...e4 31.Vd4 Nelze 31.Jxe4 pro mezitah Dxe6. 31...e3 32.Sc1 Kg7 33.h4 Kg6 Král si jde srdnatě pro pěšce e6, pokud bílý sám dámy nevymění. Tomu však brání jeho přesvědčení, že existence dam na šachovnici je pro něj výhodná. 34.Vg1 Dxe6 35.dxe6 Kf5 36.Vdd1 Vhg8 37.hxg5 hxg5 38.Jb5 Kxe6 39.Jd4+ Kf7 40.Vdf1 d5 Zbavuji se opožděnce d6 a otvírám dráhu střelci, i když ji nevyužiji. 41.Jf3 Je4 42.cxd5 Jc3+ 43.Kb2 Sf6 44.Ka3 Je2 45.Vg4 Vxd5 46.Vg2 Jxc1 47.Vxc1 g4 Takovému úderu porozumí každý. 0–1

V třetí skupině se pobavte, jak jsem se v koncovce **vzdal** v prvním případě **celé věže** (a zůstal jen s pěšci) a v druhém **jezdce** a přesto soupeři byli **proti pěšcům** naprosto **bezmocní**.

Vlasta Bouček zářil v druhé polovině osmdesátých let. V roce 1990 přešel do odtrženého oddílu ČSAD Klatovy. Po sehrání poloviny partií vystoupil z 34. přeboru okresu Klatovy 1991, sehrál ještě několik bleskových turnajů a na skoro 10 let se odmlčel. Objevil se náhle v přeborech oddílu 2000 a 2001 a pak až v roce 2013, kdy se zúčastnil letního 21. OPEN turnaje O pohár města Klatov a 88. přeboru oddílu 2014. **V zahájení rád hraje pěšcem f:** bílými Birdovu hru a černými holandskou obranu. Mám s ním skóre 6 - 3 (+5=2–2).

135. Bouček Vlastimil TJ Klatovy - Novák Jaromír TJ Klatovy

A45 Fianchetto.

904. Investice celé věže vytvořila pěšcový příval.

Klatovy, 18.10.1985.

Čas: bílý 1 hodina 22 minut,

černý 1 hodina 43 minut.

62. přebor oddílu TJ Klatovy 1986. 4. utkání.

Tématický okruh: Spojení volní pěšci.

Postavení po 33. tahu bílého.

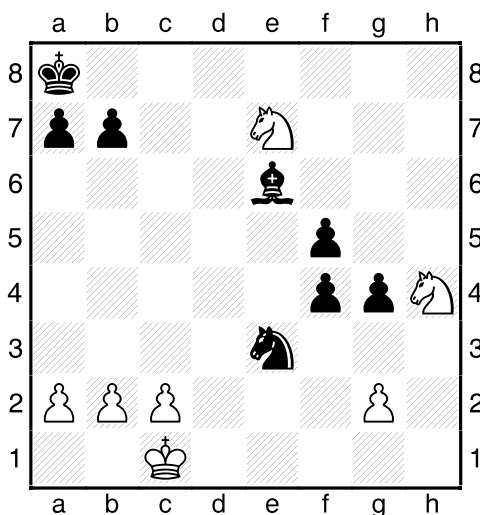
1.d4 Jf6 2.g3 d5 3.Sg2 e6 4.Jf3 c5 5.b3 Vlasta Bouček patří k hráčům, kteří si libují v oboustranném fianchettování. 5...Jc6 6.Sb2 Db6 7.0–0 cxd4 8.Jxd4 Sc5 9.Jxc6 bxc6 Posiluje střed a otvírá okno pro bělopolného střelce. 10.c3 Sa6 11.b4 Jg4 12.De1 0–0 13.a4 Sxf2+ Vítaná příležitost k zpestření hry záměnou 2 figur za věž a 2 pěšce. Zvlášť tato druhá skutečnost zakládající budoucí falangu spojených volných pěšců je pro průběh a výsledek partie rozhodující. 14.Vxf2 Jxf2 15.Dxf2 Sxe2 16.Dxb6 axb6 17.Jd2 Va7 18.Kf2 Sa6 19.Jf3 Vfa8 20.Vc1 Příliš brzy rezignuje na osud pěšce a4. Lépe bylo zaujmout pole c1 střelcem s dalším lochtáním pěšce b6 tahem Se3. 20...Sb7 21.Je5 Vxa4 22.Vc2 f6 23.Jd3 Po zdánlivě lákavém 23.Jd7 bych partii zařadil do tématického okruhu Chytání jezdce: Vd8 24.Jxb6 Va6. 23...Sa6 24.Sf1 e5 25.Se2 Kf7 26.Vd2 e4 27.Jc1 Sxe2 Za jezdce bych střelce nevyměnil, aby soupeř neměl dvojici střelců bez jakéhokoliv odpůrce, zato za střelce mohu. 28.Jxe2 Vd8 29.Ke3 g6 30.g4 Vd6 31.Jg3 Va2 32.h3 Rozpačitý tah svědčí o absenci plánu bílého. 32...Ke6 33.h4

33...Ke5! Provokace, na kterou bílý naletí. 34.c4+ Vxb2! Oběť kvality je plně odůvodněná, když bílý umožnil vytvoření dalšího volného, spojeného a postoupnutého pěšce. Vyskytla se totiž pozice, kdy v koncovce jsou lepší 3 pěšci (zvláště tak kvalitní) než figura (zvláště pak jezdec). 35.Vxb2 d4+ 36.Kf2 f5 37.gxf5 gxf5 Na šachovnici se objevil třetí krasavec a proti takové síle nemá jezdec mnoho šancí uspět. 38.Ve2 Znemožňuje sice dočasně

tah f4, ale to už vyzvání hrana nebohému pěšci h4. **38...Vh6 39.h5 e3+ 40.Kf3 f4 41.Je4** Leze do jámy lvové. **41...Vxh5 42.b5 cxb5 43.cxb5 Vh3+ 44.Kg4 Kxe4!** S tímto ansámblem pěšců si dovolím obět' kvality. Pěšci ubíjí věž čepicemi. To není chvástání rakousko-uherských vojáků na začátku první světové války, ale holý fakt. **45.Kxh3 d3 46.Vh2 d2 47.Vh1 e2 48.Kg2 e1D 0–1**

Kromě sídelního města jsou v okrese jen 2 živá centra organizovaného šachu. Jsou to již zmíněné Hartmanice s fungujícím kroužkem mládeže a vesnička **Červené Poříčí** v blízkosti Švihova. Oddíl založil koncem šedesátých let František Andrlík a funguje nepřetržitě dodnes. Předsedou je od osmdesátých let zkušený Zdeněk Urbánek. V oddílu vyrostli přední hráčka kraje Hana Niklesová, provdaná Palková, a Břetislav Pech. To byl můj profesní odchovanec ve Škodě Klatovy ve funkci zmocněnce pro počítač Max, když jsem odešel do důchodu v roce 1997. Pro jedinou vzájemnou remízu jsme jeli na turnaj do Vysokých Tater.

Vláďa Hřebec vstoupil do oddílu 15letý v roce 1973 z šachového kroužku v Domě pionýrů Klatovy a již za 3 roky si uhrál 1. výkonnostní třídu a byl stálým členem základní sestavy A družstva. Kvůli dojíždění přestoupil v roce 1980 do Červeného Poříčí a později do Šachklubu Přestice. Při dodatečném pohledu na skóre s ním **jsem se podivil, jak je s tak silným hráčem luxusní:** ze 14 partií 10 1/2 - 3 1/2 (+9=3–2).

136. Hřebec Vladimír Červené Poříčí - Novák Jaromír TJ Klatovy

C37 Přijatý královský gambit.

842. Po oběti jezce 3 spojení pěšci uhonili soupeřova oře.

Klatovy, 15.5.1983.

Čas: bílý 1 hodina 45 minut, černý 1 hodina.

26. přebor okresu Klatovy 1983. 7. utkání.

Tématický okruh: Spojení volní pěšci.

Postavení po 29. tahu bílého.

1.e4 e5 2.f4 exf4 První pěšec byl jako gambitový vydán dobrovolně. **3.Jf3 g5 4.d4 Sg7 5.Sc4 d6 6.h4 h6 7.hxg5 hxg5 8.Vxh8 Sxh8** Ostré zahájení se výměnou věží částečně uklidnilo. **9.Jh2** Hrozí **10.Dh5** s dvojím úderem. **9...De7 10.Jc3 Jc6 11.Sb5 Sd7 12.Sxc6 Sxc6 13.Dd3 f5 14.e5** Ani druhého pěšce nelze ubránit. **14...dxe5 15.d5 Sd7 16.Sd2 0–0–0 17.0–0–0 Jf6 18.Dc4 Kb8 19.Jf3 Jg4 20.d6** Černý nastavuje svou tvář i potřetí. **20...cxd6 21.Jd5** Za to se mu dostane trochu vzduchu a trochu iniciativy. **21...Se6 22.Sb4 Je3 23.Jxe7 Sxc4 24.Vxd6 Vxd6 25.Sxd6+ Ka8 26.Sxe5 Sxe5 27.Jxe5** Bílý snížil své pěšcové manko ze 3 na 1 pěšce. Naděje na udržení partie jsou však i nadále mizivé. **27...Se6 28.Jf3 g4 29.Jh4**

29...Jxg2!! 30.Jxg2 f3 Pěšci se vydali na jásavý pochod. **31.Je3 g3** Záchrany již není. **0–1**

V kapitole G. si můžete přehrát na toto téma také partii 160. Solovjev ze simultánky.

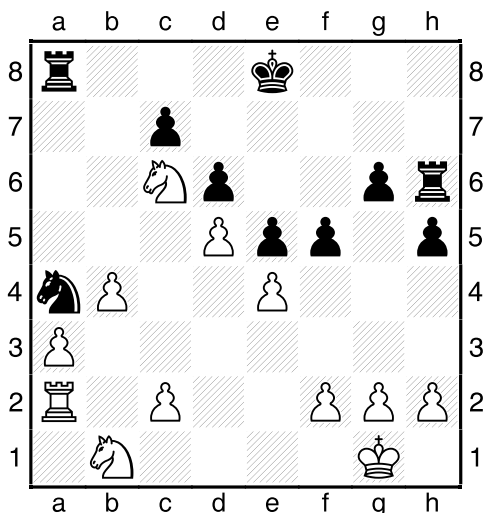
2. 2 pěšci proti kvalitě.

Mechanický propočet říká, že $3 \frac{1}{2} + 2 = 5 \frac{1}{2}$ a to je víc než 5. To bývá velmi ošidné už proto, že $\frac{1}{2}$ pěšce je v hodnocení počítače 0,50 a to ještě není rozhodující, ale jen menší výhoda. Také záleží, zda lehká figura je jezdec nebo střelec, a na přítomnosti dalších figur

na šachovnici. A samozřejmě platí výše uvedená pravidla: pozitivně postoupnutost, volnost, vzdálenost a spojitost a negativně opožděnost, izolovanost, zdvojenost a roztrženost pěšců.

Ve své zásobárně mám 2 příklady. Jeden mluví ve prospěch kvality, druhý ve prospěch pěšců. V prvním se mi podařilo **zpochybnit hodnocení teoretiků**, že v jedné staříčké variantě španělské hry má bílý za kvalitu 2 spojené pěšce a je tudíž ve výhodě. Pěšce jsem zablokoval jezdcem a trpělivou hrou na druhém křídle opanoval věžemi sloupec f. Nevýhodou bílého bylo i to, že měl proti mé věži krátkonohou kobylku.

Partie se odehrála v kulisách 1. ligy KŠ 1986/1987, kdy jsme dosáhli během 32 let snažení v 16 ročnících největšího sportovního úspěchu v soutěži družstev a to 3. stupínek na „bedně“ a bronzové medaile. Po celou dobu jsem byl hráčem i kapitánem v jedné osobě. Ostatní hráče jsem zmínil v textu při charakteristikách před jejich partii. Zde uvedu členy družstva, kteří v knize partii nemají. Byl to především nezapomenutelný zakladatel klatovského korespondenčního šachu Josef Matouš, který se zúčastnil 4 prvních ročníků soutěží družstev než ho nečekaná smrt sklátila v roce 1977. Dále vítaná posila olympionik Karel Kausek, člen vítězného družstva ČSR na olympiádě KŠ 1952/1955, který se na důchod přestěhoval do Klatov. Ten úspěšně odehrál 2 ročníky než také v roce 1984 zemřel. 1x pak reprezentovali oddíl Pavel Šott a 2 Miroslavové Kasík a Orság.

137. Pertl Jaroslav Havlíčkův Brod - Novák Jaromír TJ Klatovy

C73 Steinitzova španělská.

247.K. Zpochybnění teorie v jedné variantě španělské hry.

19.2.1986 - 20.5.1987.

Čas: bílý 243 dní, černý 146 dní.

1. liga KŠ 11. přeboru ČSSR 1986/1987.

TJ Klatovy - Jiskra Havlíčkův Brod 2 - 2.

3. šachovnice.

Tématický okruh: 2 pěšci proti kvalitě.

Postavení po 21. tahu černého.

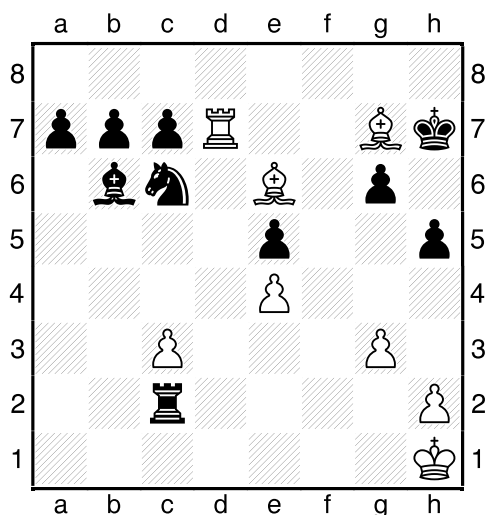
1.e4 e5 2.Jf3 Jc6 3.Sb5 a6 4.Sa4 Jf6 5.0-0 d6 6.Sxc6+ bxc6 7.d4 Jd7 Do vod starobylé varianty jsem se vmanévroval sám. Bílý teď mohl měnit na e5 a struktura mých dámských pěšců by byla v troskách. Ale soupeř věří teorii a nakonec na to doplatí. **8.Ja3 a5 9.Jc4 Sa6 10.Jxa5** To radí teorie. **10...Sxf1 11.Jxc6 Dc8 12.Dxf1 Da6** A už je to tady. Výměnou dam otupím bílý útok. **13.Dxa6 Vxa6 14.d5 Jc5** Černý kůň zablokuje pěšce na dámském křídle. **15.Jd2 g6 16.b4 Ja4 17.Jb1** Velice podivný manévr. **17...h5 18.Se3 Va8** Věži hrozil úhyn po Sa7 a b5. **19.a3 Sh6 20.Sxh6 Vxh6 21.Va2 f5** Po přechodu do zajímavé koncovky 2 věži a jezdce proti 2 jezdcům a věži jsou mé šance na křídle krále.

22.f3 fxe4 23.fxe4 g5 Cestička po sloupci f je volná. **24.c4 Vf6 25.Vc2 Kd7 26.h3 Vf4 27.Jd2** Musí si ucpat 2. řadu a věž půjde do vazby. **27...Vaf8 28.c5 g4 29.cxd6 cxd6 30.g3 Vf2** Něco nešachového: Pošta pracuje velmi dobře a 90 % lístků bylo doručováno hned následující pracovní den. Tento můj lístek z 20.12.1986 byl výjimkou. Došel až 2.1.1987. Proto jsem také neuplatnil proti sympatickému soupeři překročení času. **31.hxg4 hxg4 32.Jb8+ Kd8 33.Jc6+ Ke8 34.Ja5 Kd7 35.Jac4 Ve2 36.b5 Vc8** Černá strategie trpělivosti slaví úspěch. Bílý je totálně svázán. Postup pěšcem b je projevem zoufalství. **37.b6 Vxd2 38.b7 Vxc2 39.bxc8D+ Kxc8 40.Jxd6+ Kb8 41.Jf7 Vc4 42.d6 Jc5** Jezdec, který od 16. tahu plnil blokovací úkol, teď rozhodně zasahuje. **43.Jxe5 Vxe4 44.d7 Kc7 0-1**

Hráč ze středu výsledné tabulky 70. přeboru oddílu 1994 mě pěkně prohnal perka. Sice jsem hezkou obětní kombinací dobyl pěšce, pak i druhého, ale po mém zaváhání se soupeři rozehrála dvojice střelců a reálně mi hrozila ztráta půlky bodu opakováním tahů. Musel jsem **dát kvalitu**, abych zabránil remíze. **Také zde jsem měl za věž koně**, dále byli na šachovnici různobarevní střelci. Figury se mi překrývaly a spojení pěšci se dali na nezadržitelný pochod.

Napínavá nebyla jen partie, ale i historie jejího dohrávání. Soupeř se totiž v průběhu roku 1994 odstěhoval do Prahy: Měl jsem nárok na kontumaci přerušené partie, ale to jsem nechtěl ze zásady a navíc bych tímto relativně nesportovním způsobem dostihl na 1. místě Vaška Mareše, který už dohrál a měl ze 17 partií 16 bodů. Výhrou této partie bych ho bodově dostihl a při další rovnosti v hodnocení dle Sonnenborn-Bergera by o titul přeborníka rozhodl zápas. To se i stalo po dohrání partie až po 10 měsících 29.7.1994, když byl soupeř v Klatovech na dovolené. Zápas s Vaškem Marešem jsem vyhrál 1 - 0 a stal se po 22. přeborníkem oddílu.

Skóre 6 - 0. Že by se v budoucnu snažil to napravit jeho 6letý syn Tomáš Hrdlička, který se úspěšně snaží v krajských soutěžích předškoláků?

138. Hrdlička Zdeněk Sokol Klatovy (1550) - Novák Jaromír Sokol Klatovy (2086)

A16 Anglická.

1086. Souhra lehkých figur se převaha kvality neubráníla.

Klatovy, 22.9.1993, dohráváno 29.7.1994.

Čas: bílý 2 hodiny 56 minut,

černý 2 hodiny 17 minut.

70. přebor oddílu Sokol Klatovy 1994. 4. utkání.

Tématický okruh: 2 pěšci proti kvalitě.

Postavení po 34. tahu bílého.

1.c4 Jf6 2.Jc3 d5 3.cxd5 Jxd5 4.g3 Jxc3 5.bxc3 Sd7 Má myšlenka oponovat střelci g2 střelcem c6. Poprvé jsem ji použil proti známému vyznavači anglické hry Josef Babkovi. 6.Sg2 Sc6 7.e4 e5 Znepříjemňovat život bílému jsem mohl po Dd3. Tah v textu je solidnější. 8.Dc2 f5 9.Je2 Sc5 10.Sb2 0-0 11.0-0 Bílý se odvažuje krátké rošády až po mně. Obecně vzato je to dobrá zásada. 11...f4 12.d4 Sb6 13.d5 f3 14.dxc6 Jxc6 15.Sh3 Střelce se mu vydávat nechce. 15...fxe2 16.Se6+ Kh8 17.Dxe2 Vf6 18.Sd5 De7 19.Sc1 Dc5 20.Dc4 Není nejlepší obranou opouštět ohroženého spolubojovníka. Ten bude nyní díky vazbě na diagonále a7 - g1 přečíslen. 20...Vxf2 21.Dxc5 Sxc5 22.Vxf2 Vf8 23.Vb1 Sxf2+ 24.Kh1 Sb6 25.Sa3 Vf2 26.Vd1 h5 Král potřebuje trochu vzdoušku. 27.Se6 g6 28.Sc8 Vxa2 29.Sf8 Vc2 Lepší bylo obranné Vf2. Napadení pěšce c3 je iluzorní, stejně ho nestačím zkonzumovat. Síla dvojice střelců plně nahrazuje úbytek 2 pěšců. 30.Vd7 Jb8 31.Sg7+ Kg8 32.Ve7 Jc6 33.Se6+ Kh7 34.Vd7

34...Vd2!? Jb8 vedlo jen k remíze opakováním tahů. To jsem ovšem nemohl potřebovat. Jako favorit jsem musel hrát na výhru. Proto obětuji kvalitu a věřím, že aktivnější král a především 2 pěšci za kvalitu budou zárukou vyrovnaného boje, kde snad uplatním větší zkušenost a úspěji. 35.Vxd2 Bílý nemusel obět přijmout, mohl hrát 35.Sd5 a pak bych musel už remízu s Jb8 vzít. Byl však naštěstí bojovně naladěný a tím mohla vzniknout tato poučná koncovka. 35...Kxg7 36.Sc8 Ja5 37.Vd5 Kf6 38.Vd7 Zde toho věž moc nepořídí a iniciativa postupně přejde na mou stranu. 38...Jb3! Jezdec se s tempem přesune na vynikající pole c5. Pěšce b7 nelze brát pro očividnou vidličku Jc5. 39.Vd1 Jc5 40.Ve1 Sa5 41.Ve3 Bílý pečtil

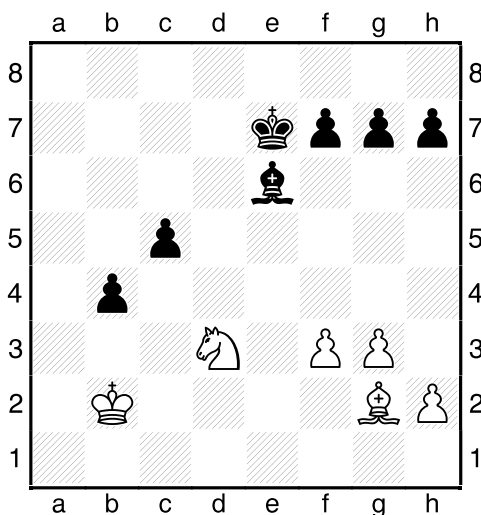
nejlepší tah. **41...b5 42.Kg2** Konečně monarcha vychází ze sklepní sluje. **42...Ja4 43.Sa6 Jxc3 44.Kf3 b4 45.Sc4 Sb6 46.Vd3 Sd4** Černé figury se nádherně překrývají, zužují bílému prostor a černým pěšcům se otvírají zárné zítřky. **47.Vd2 a5 48.Vb2 c5 49.Vc2 a4 50.Vxc3** Snaha o přechod do koncovky různobarevných střelců nepomůže. Ani v té nelze vzdorovat 3 spojeným pěšcům. **50...Sxc3 51.Ke3 b3 52.Kd3 b2 53.Kc2 g5 54.h3 g4** Prorážet na dámském křídle by chvíli trvalo. Jednodušší je fixovat slabinu g3. Po jejím pádu střelec pěšce g4 neuhlídá. **55.hxg4 hxg4 56.Sd3 Se1 57.Kxb2 Sxg3 58.Ka3 Kg5 59.Kxa4** Ať se král před smrtí pomůže. **59...Kf4 60.Se2 Sf2 0–1**

3. 2 spojení volní pěšci proti figuře.

Obecně platí, že pokud **pěšci nejsou příliš postoupnutí, tahají za kratší konec provazu.**

Předkládám křišťálově čistou koncovku, kde černý s dvojicí volných spojených pěšců za přítomnosti stejnobarevných střelců neuspěl proti jezdcí. Šachové faktory v této pozici byly: **zablokování postupu spojených volných pěšců**, vytvoření **závory** na 5. řadě a **dobrý střelec proti špatnému**. A také faktor nešachový: trpělivost.

Ze sportovního hlediska šlo o rozhodující partii v zápase 2. ligy 1976/1977 TJ Klatovy - Tepna ČKD Hronov, kterou jsme díky tomu porazili 2 1/2 - 1 1/2 a odsunuli ji o tyto 2 zápasové body v pořadí za sebe. Pozoruhodné je, že soupeř měl za hlubokého „reálného“ socialismu dokonce 2 „sponzory“. Tepna byla textilní továrna, ČKD strojírenská.

139. Novák Jaromír TJ Klatovy - Janecký Josef Tepna Hronov

A60 Hromádkova indická.

100.K. Soupeř měl velké oči.

15.4.1976 - 1.9.1977.

Čas: bílý 218 dní, černý 251 dní.

2. liga KŠ 6. přeboru ČSSR skupina A 1976/1977.

TJ Klatovy - Tepna ČKD Hronov 2 1/2 - 1 1/2.

1. šachovnice.

Tématický okruh: 2 spojení volní pěšci proti figuře.

Postavení po 31. tahu bílého.

1.d4 Jf6 2.c4 c5 3.d5 e6 4.Jc3 exd5 5.Jxd5?!

Vlastní "vylepšení" této varianty je vrcholně pochybené. **5...Jxd5 6.cxd5** Kdyby aspoň **6.Dxd5. 6...d6 7.Sd2 Se7 8.Sc3 0–0 9.g3 b5 10.b3 b4 11.Sb2 Sf6 12.Dd2 Sb7 13.Sg2 Jd7 14.Jh3** Nepříliš důstojné pole se nakonec ukáže jako výborná výchozí základna. **14...Sxb2 15.Dxb2 Df6 16.Dxf6 Jxf6 17.0–0–0 a5 18.e4 a4 19.Kb2 axb3 20.axb3 Va3 21.f3 Vfa8 22.Va1 Jxd5?!** Černý si troufá moc. Oběť figury měla objektivně vést do remízy. **23.exd5 Sxd5 24.Vxa3 Vxa3 25.Vd1 Vxb3+ 26.Kc2 Vc3+ 27.Kb2 Se6** Soupeř má velké oči, remízu šachováním na 3. řadě nechce a tak prohraje. **28.Vxd6 Kf8 29.Jf4 Ke7 30.Vd3 Vxd3** Ted' už jde černý ke křížku a nabízí smír. Pozdě. Takové pozice jsou pro mne lahůdkou, vyžadují však trpělivost. Té mám v šachu dostatek. **31.Jxd3**

31...Kd6 32.f4 Vidíte tu závoru na 5. řadě? **32...Sf5 33.Je5 Se6 34.Jd3 f6** Tahy pěšci mi jdou na ruku. Blíže k remíze měl černý po **Sd5** se snahou vyměnit všechny bílé pěšce. **35.Se4 f5** Cestička pro černého krále na výboj na jeho křídlo je tímto tahem "zarúbaná". **36.Sb7 g6 37.Kc2 Sd5** Zase pozdě, protože se výměně výhodně vyhnu. **38.Sa6 Se6 39.Je5 Sd5 40.Jc4+ Ke6** Černý u vědomí stálého zhoršování původně tak skvělé pozice opět škemrá o remízku. Marně. **41.Je3** Po klopýtavé 8tahové pouti dosedl pegas na pole snů. Odtud nemůže být

vypuzen, ovládá závoru na d5, znemožňuje střelci vstup až na 7 polí a podporuje postup pěšců g a f. **41...Sc6** Střelec na žádný mls na pěšcích doufat nemůže. **42.Sc4+** To je ta ideální konstelace, ke které jsem směřoval. Dvojice pěšců b a c jako by neexistovala. **42...Ke7 43.Kb3 Se4 44.Jd5+ Kd6 45.Jf6 h6 46.Jxe4+ fxe4 47.g4 g5 48.f5** Tuto pozici vyhraje i začátečník. Ale je tak těžké loučit se se svým snem a proto černý bojuje dál. **48...Ke5 49.Kc2 h5 50.h3 hxg4 51.hxg4 Kd4 52.f6 Kxc4 53.f7 b3+ 54.Kb2 e3 55.f8D e2 56.De7 Kd3 57.Kxb3 c4+ 58.Kb2 c3+ 59.Kc1** Další z ukázek, kterak nikdy ve špatných pozicích neházet flintu do žita. Jak říká klasik: "Když se vzdám, tak už partii nemohu vyhrát." **1-0**

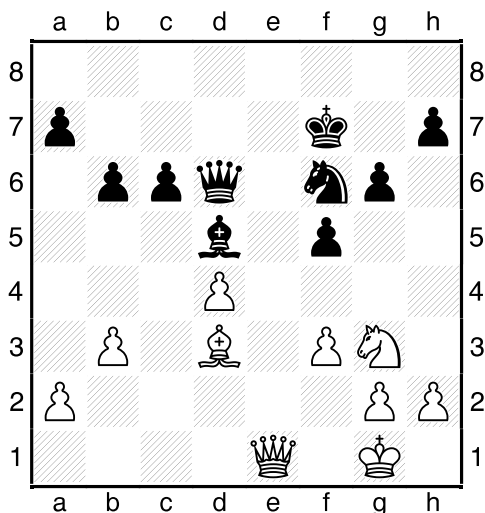
4. 3 pěšci proti figurě.

Na toto téma mám jen jeden příklad, je ale výživně poučný. Soupeř měl **jezdce**, já zato **3 volné spojené pěšce** na křídle dámy. Ještě jim asistovali na každé straně stejnobarevný střelec a 3 symetričtí pěšci na královském křídle. Převaha byla na mé straně, musel bych však hrát rázně. V tom byl problém, protože v časové tísní jsem hrál váhavě a prošustroval čas šachový ve prospěch času reálného na hodinách. Po zbytečné horlivosti (tah pěšcem na h5 místo opatrného h6) dostal soupeř protišance a děly se okolo 47. tahu věci, které jsou jen částečně popsány v komentářích v partii. Počítač měl zamotanou hlavu, stále měnil svá hodnocení, protože variant bylo po slovensky řečeno neurekom. Doporučuji k prostudování a pobavení.

Závěr byl prozaický: oba jsme byli rádi, že jsme stihli časové penzum na 50 tahů a pozice skončila remízou opakováním tahů.

V komentáři k 7. tahu jsem popsal své názory na způsob hry Rubinsteinovy varianty francouzské obrany v zahájení, kterou jsem velmi často a s úspěchem používal.

Vzpomínky na Bohumila Berana jsou rozporné. Nezapomenu na nakládačku po oběti jezdce v zablokované pozici při prvním setkání. Byla to 19.7.1966 v prvním kole přeboru jednotlivců Západočeského kraje v Mariánských Lázních a hned taková sprcha. Také v dalších partiích měl tento horlivý komunista převahu a skóre mám pasivní 3 - 5 (+2=2-4). Na důchod se ze Sokolova přestěhoval do malé obce na Přesticku a startoval za ŠK Přestice.

140. Beran Bohumil Baník Sokolov - Novák Jaromír TJ Klatovy

C10 Rubinsteinova francouzská.

172.Z. Váhání zmařilo výhodu 3 volných spojených pěšců.

Sokolov, 6.2.1971.

Čas: bílý 2 hodiny 29 minut,

černý 2 hodiny 27 minut.

Západočeský krajský přebor družstev I. třídy 1971.

4. utkání.

Baník Sokolov - TJ Klatovy 6 - 2. 1. šachovnice.

Tématický okruh: 3 pěšci proti figurě.

Postavení po 27. tahu bílého.

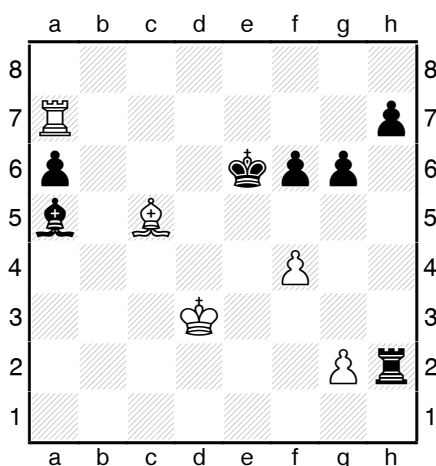
1.e4 e6 2.d4 d5 3.Jd2 dxe4 4.Jxe4 Se7 5.Jf3 Jf6 6.Sd3 Jbd7 7.0-0 0-0 Stanovil jsem si pro sebe pravidla, že v Rubinsteinově variantě francouzské obrany vyvíjím nejdříve střelce na e7, pak jezdce na f6, druhého na d7, poté b6 a Sb7. Pokud bílý mění na f6, dobírám střelcem. 0-0 dělám po soupeřově 0-0, ale ne dříve než v 7. tahu. Uvolňuji se tahem c5, někdy i e5. Dobrý obranný tah je Jf8, kryje h7 i e6. Vyhledávám zjednodušení výměnami a směřuji do koncovky. Pokud je soupeř smířlivý, riskuji remízu. Ale většinou se soupeř nechá strhnout k riskantnímu útoku a pak slavívá úspěch trpělivá obrana. To jsou v hlavních

rysech principy výše zmíněné varianty. **8.Sg5 b6** Zdá se, že jsem přehlédl léčku Jxe4 9.Sxe7 Jxf2 10.Sxd8 Jxd1 11.Sxc7 Jxb2. Nepřehlédl. Zisk pěšce se mi zdál malou kompenzací za problémy, které by vznikly. **9.Je5 Sb7 10.Jxd7 Jxd7 11.Sxe7 Dxe7 12.c3 e5 13.Jg3** Do budoucna si zadělává na problém, který pojmenujeme: izolovaný pěšec d4. **13...exd4 14.cxd4 g6** Tohoto tahu netřeba se bát, když už na šachovnici nefiguruje soupeřův černopolný střelec. Zde brání výpadu jezdce na 5. řadu. **15.Dg4 Kh8 16.Vfe1 Dd6 17.Sc4 f5** Fackovat dámu je v šachu dovoleno. **18.De2 Jf6 19.Dd3 Vad8 20.Vad1 Vfe8 21.Vxe8+ Vxe8 22.f3** Pole e4 je citlivé. **22...Sd5 23.b3 Kg7** Posílit soupeři střed a pěšce d4 výměnou na c4? To ani náhodou. **24.Dc3 c6 25.Sd3** Co to střelec kuje za pikle? Vidím: Chce "obětovat" Sxf5. Tak to teda ne! **25...Kf7 26.Ve1** Bílý pod tlakem si chtěl ulehčit, mělo ho to však stát pěšáka. **26...Vxe1+ 27.Dxe1**

27...Sxb3?! Beru ale toho nesprávného. Po Sxf3! **28.De5 Dxe5 29.dxe5** by můj střelec vyvážl z pasti i s lupem pomocí kombinačního **Se4. 28.De5 Dxe5 29.dxe5 Sxa2 30.exf6 Kxf6** Ukazuje se, že ani výsledek braní na b3 není tak špatný: 3 volní spojení pěšci za jezdce jsou víc než dostatečným ekvivalentem. Kromě toho střelec ovládá klíčovou diagonálu a2 - g8. **31.Kf2 Ke5 32.Ke1 b5 33.Je2 b4 34.Kd2 a5 35.Jc1 Sd5 36.Sc2 Kd6** Zbytečné váhání a ztráta času šachového ve prospěch času reálného na hodinách v časové tísní. Na pořadu dne byl postup pěšce c5. **37.Sa4 f4 38.Je2 g5 39.Jd4** Kdyby byl pěšec na c5, nebyl by tento tah možný. Ale kdyby jsou chyby. **39...c5 40.Jb3 c4 41.Jc1** Pěšec a5 byl chráněn nepřímo: 41.Jxa5 Kc5 a jezdec za svou krádež zaplatí životem. **41...Kc5** Už šlo vyměnit střelce Sc6. Jezdec by přívalu černých pěšců bránit nemohl. **42.Je2 h5?** Velká neopatrnost. Správné bylo postoupit jen o jeden krok h6. **43.h4** Džin byl vypuštěn z láhve. Soupeř se hned chápe nabízené příležitosti. Ted' jen si zachovat chladnou hlavu. **43...c3+ 44.Kc2 Sc4 45.Jg1 g4 46.fgx4 hxg4 47.h5** Jednoduchá strategie: Horymír na Šemíku pádí k Neumětělům. **47...Kd4** Jinou alternativou dospějeme k šílené pozici, kde bílý má Sh7 a Jg1 proti černé falanze 5 pěšců a5, b4, c3, f3 a g4: Sf1 (nebo Sd5) 48.h6 Sxg2 49.Kd3 Sf1+ 50.Kc2 Kd4 51.Kc1 Sd3 52.Sc2 f3 53.h7 Sxh7 54.Sxh7. **48.h6 Ke3** Ještě stále bylo nadějně např. Sd3+ 49.Kc1 Ke5 50.Sc2 Sxc2 51.Kxc2 Kf6 52.Je2 f3 53.Jf4 fxg2 54.Jxg2 Kg6 55.Je3 g3 56.Jf5! Kxf5, ale bílá dáma bude šachovat jako první, takže převaha 3 pěšců bude jen platonická. Jenže takhle lze uvažovat v klidu domácího pokoje s počítačem (a nalézt např. 56.Jf5!), ne v divokém rejži figur na šachovnici pod neúprosným diktátem hodin. **49.Kc1 Sg8 50.Sb3!** Nepříjemné probuzení z vítězného snu. **50...Sh7 51.Sc2 Sg8 52.Sb3** Slibnou pozici jsem nedokázal přetavit v celý bod. Nakonec jsme byli oba rádi, že jsme stihli stanovený časový limit 2 hodiny 30 minut na 50 tahů. "–"

5. Věž a 3 pěšci proti věži a figuře.

Jako v předchozí kapitole je **podstatné, zda jsou pěšci volní a spojení**. Pokud ano, je v koncovce výhoda na jejich straně a figura to nevyváží. V následující ukázce to byl **střelec** a ten **splakal nad výdělkem**, zde tedy spíše nad prodělkem.

141. Barták Karel Žižkov - Novák Jaromír Slavia Žižkov

C10 Rubinsteinova francouzská.

145. V koncovce jsou 3 volní spojení pěšci silnější střelce.

Praha, 28.2.1956, dohráváno 10.4.1956.

Čas: bílý 2 hodiny 47 minut,

černý 2 hodiny 59 minut.

Přebor okresu Žižkov 1956. 3. utkání.

Tematický okruh: Věž a 3 pěšci proti věži a figuře.

Postavení po. 47. tahu bílého.

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Jc3 dxe4 4.Jxe4 Se7 5.Jf3 Jf6 6.Jxf6+ Sxf6 7.c3 Jd7 8.Sd3 e5 Díky nenáročnému vedení partie bílým se mohu v centru uvolnit a vyrovnat hry. **9.De2 0–0 10.dxe5 Jxe5 11.Jxe5 Sxe5 12.0–0 Ve8 13.Dc2** Tento zdánlivě útočný, ale ve skutečnosti pasivní tah mi umožňuje umístit dámu na výhružné pole h4. **13...Dh4 14.f4 Sd6 15.Sd2 Se6 16.Se4 c6 17.Se1 Dh6 18.Sg3 Vad8 19.b3** Bojí se výpadu Sc4. **19...Ve7 20.Vae1 Ved7** Více si cením zdvojení věží na sloupci d než na sloupci e. **21.Ve2** Rozhodnutí to šťastné není, ztrácí se koordinace bílých figur. Lépe bylo Fritzem doporučené 21.f5. **21...Sg4 22.Sf3** Nyní by Sc5+ vynutilo ústup krále na h1. Po tahu v textu se bude nabízet i volba ústupu na f1, kterou bílý nakonec ke své škodě zvolí. **22...Sxf3 23.Vxf3 Sc5+ 24.Kf1 Vd1+ 25.Ve1 V1d2 26.De4 Vxa2 27.b4 Sf8 28.Dc4 Vad2 29.Vfe3 Dd6 30.Sf2 a6** Bezpečnost, tentokrát pro pěšce a7, především. **31.De4 f6 32.Vh3 g6 33.Sc5** Bílý začal vystrkovat růžky. **33...Dd7 34.Dc4+ Kg7 35.Sd4 Ve8 36.Vxe8 Dxe8 37.Ve3 Df7 38.Dxf7+ Kxf7 39.Ve2 Vd1+ 40.Kf2 Sxb4 41.Vb2** Pečetěno a dohráváno 10.4.1956. **41...c5 42.Ke2 Vh1 43.Sf2 Sxc3 44.Vxb7+ Ke6** Jedna ze šachových moudrostí praví: Dostaneš-li v koncovce šach věží na 7. řadě a máš zvolit mezi aktivizací krále postupem do centra spojenou se ztrátou rohového pěšce, zde h7, a pasivním ústupem na 8. řadu a záchranou pěšce, zvol první možnost, tedy aktivizaci krále před materiálovou újmou. **45.Sxc5 Vxh2 46.Kd3 Sa5 47.Va7**

47...Vxg2! Zajímavá směna 2 pěšců za střelce. Když se k nim připočte původní pluspěšec, vznikne půvabná koncovka 3 pěšců proti střelci za přítomnosti věží, kterou lze hrát pouze na výhru. **48.Vxa6+ Kf5 49.Vxa5 Kxf4 50.Se3+ Kf3 51.Va4 f5 52.Vf4+ Kg3 53.Vf1 h5 54.Sf4+ Kg4 55.Ke3 h4 56.Vh1 g5 57.Sh2** Choulí se do koutka, ale už mu to moc platné nebude, ba spíše naopak. **57...f4+ 58.Ke4** Král je daleko, ale bude hnán ještě dále. **58...h3 59.Sg1 Ve2+ 60.Kd3 Ve1** Velmi nepříjemná vazba, ze které se už bílý nevyllže. **61.Kd2 Va1 62.Ke2 h2 0–1**

Naopak s roztrženými pěšci si poradil i krátkonohý jezdec v partii 153. s mezinárodní mistryní Růženou Suchou v přeboru oddílu Slavic Žižkov, která je uvedena v kapitole G.

E. Různé motivy.

1. Obsazení volného sloupce.

Máme sloupce různého druhu, různé kvality a různého ocenění. **Zavřený** sloupec je ten, na němž stojí proti sobě v různé vzdálenosti pěšáci obou soupeřů. **Polootevřený** je sloupec, kde již není hráčův (tj. můj) pěšec, ale je zavřen pěšcem soupeřovým. Soupeř ho tudíž bude nazývat **polozavřeným**. Sloupec bez pěšců je sloupec **otevřený neboli volný**.

Polozavřený sloupec uvítá obránce, jestliže na jeho konci je dobře opevněný pěšec, např. e6 krytý pěšcem f7. Pro tento stav se ujal úsloví, že soupeřovy figury „koušou do granitu“. Naopak má obránce chmury v obličej, když pěšcová opěrka f7 chybí a musí pěšce e6 bránit jen figurami. Z polootevřeného sloupce může útočník podnikat výpady figur do stran.

Výjimečně se figury natlačí na sloupec před vlastního pěšce a pak operují jako na volném sloupci. Mám na to jediný příklad v kapitole G. v partii 174. Hrivnák.

Do obecných úvah o sloupcích patří 3 poznatky. První je jen pozorovací. Všimněte si, že věže se staví na centrální sloupce okolo 15. tahu. V otevřených zahájeních obvykle na sloupce d a e a v zavřených zahájeních na sloupce c a d. Když už je řeč o pozorování, tak průměrná partie trvá okolo 40 tahů a pozice v ní se obvykle láme mezi 15. a 25. tahem.

Druhý už je praktický. Dáma se sice nemá ukazovat v zahájení v exponovaném postavení. Ale je dobré po výměně pěšce na d5 ho dobrat na polootevřeném sloupci dámou (nebo jinou figurou), aby polootevřeným včetně soupeřovy slabiny (pěšce d6) poté i zůstal, než aby ho ucpal náš pěšec a tím slabinu ochránil. Po napadení se ráda vrací hupky dupky do komůrky zpět domů do svého hnízdečka. Již jsem to letmo zmínil v 2. kapitole, výjimky k bodu 2.

Se třetím se často potkáváme: věže stojí na sloupci proti sobě např. na c1 a c8 a vytvářejí tak v pozici napětí. Obecně se nedoporučuje měnit a vzdát se tak aspoň částečné vlády nad sloupcem, pokud nemůžeme hned oponovat druhou věží, nebo pokud naše věž c1 byla napadena, např. střelcem z h6. Také primitivní snaha o zdvojení věží Vc2 se nesetká s úspěchem. Soupeř věž vymění a sám obsadí sloupec svou druhou věží. Ovšem při kontaktu všech 4 věží na 2 otevřených sloupcích lze výměnou odlákat soupeřovu věž a na odlákaném sloupci můžeme těžit z přečíslení. Tím už bychom se však dostali do problematiky několika volných sloupců vedle sebe. To je příliš rozvolněné téma nad rozsah této práce.

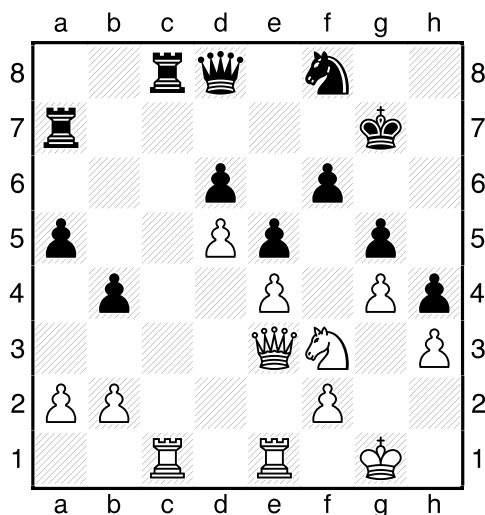
My se v této kapitole zaměříme na **jediný volný sloupec v pozici. Ovládnutí** takového **otevřeného sloupce** je možno označit za **klíčové pro celou partii**, protože po něm vtrhnou útočící těžké figury do soupeřova ležení a ochromí ho.

Proto je důležité při obraně **dostatečně jistit obranné oponující pole** na 1. (8.) řadě **proti vzniku pole vniku**, třeba i vícenásobně. Naopak při útoku musíme **zajistit pole vniku ve vlastním táboru králem**, aby se ho nezmocnila obráncova věž a nedělala stejnou paseku i v našem táboře, když naše věž opustí opanovaný sloupec a bužíruje na soupeřových pěšcích.

Nejcitlivější pole vniku je na 7. (2.) řadě, kde se obvykle nacházejí pěšci vhodní k napadení. Bod vniku se v závislosti na obraně může posunovat na 6. (3.) nebo 8. (1.) řadu. V tom druhém případě se z toho začasté vyvine matový útok. Viz partie 143. Kohout Josef.

Boj o jeden volný sloupec na dámském křídle je poziční boj a dějištěm bývá sloupec c.

První partie se odehrála v 1. přeboru okresu Klatovy 1954. **Soupeř se v ní bránil až do posledního dechu.** Vedl totiž suverénně tabulku a já mu s jednobodovou ztrátou šlapal na paty. Turnaj skončil naším mrtvým během, ale lepším Sonnenborn-Bergerovým hodnocením díky této vzájemné partii jsem se stal prvním přeborníkem prvního přeboru okresu Klatovy a postoupil mezi 11 účastníků prvního přeboru kraje Plzeň. Skóre 10 1/2 - 9 1/2 (+7=7-6).

142. Štěrba Eduard Spartak Klatovy - Novák Jaromír Spartak Klatovy

C99 Zavřená španělská.

83. Boj o přeborníka okresu rozhodlo ovládnutí sloupce.

Klatovy, 4.2.1954, dohráváno 25.2.1954.

Čas: bílý 3 hodiny, černý 2 hodiny 56 minut.

1. přebor okresu Klatovy 1954. 6. utkání.

Tématický okruh: Obsazení volného sloupce.

Postavení po 39. tahu bílého.

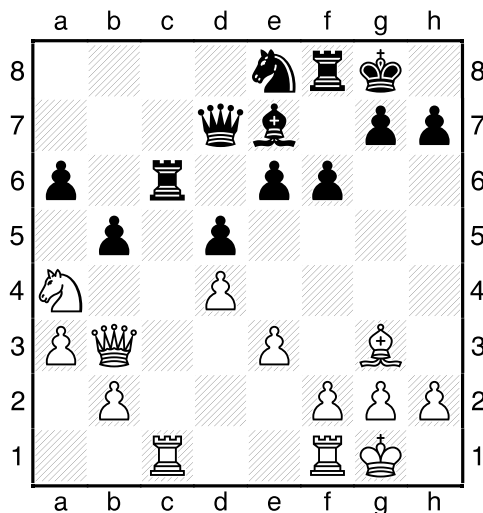
1.e4 e5 2.Jf3 Jc6 3.Sb5 a6 4.Sa4 Jf6 5.0-0 Se7 6.Ve1 b5 7.Sb3 d6 8.c3 Ja5 9.Sc2 c5 10.d4 Dc7 11.h3 0-0 12.Jbd2 cxd4 13.cxd4 Sb7 14.Jf1 Vfc8 15.Sd3 Jd7 16.Sd2 Na krytí bodů vniku na sloupci jsou 2 střelci ideální. 16...Jc6 17.d5 Jcb8 18.Vc1 Dd8 Ve španělské mi obě strany připadají jako 2 přeplněné sklady nábytku. 19.Je3 Jc5 20.Sb1 g6 Toto fianchettové okénko je hlavně proti výpadu Jf5, ale i preventivní ochrana slabé 8. řady. 21.Jh2 Jbd7 22.Df3 f6 23.Dg3 Kf7 Pole f7 dost často poskytuje za hradbou pěšců příjemný útulek. 24.Jeg4 Sf8 25.Dh4 h5 26.Je3 Sh6 27.g4 Sg5 28.Dg3 h4 Šance bílého na útok proti králi jsou prakticky zmařeny. Postup, který k tomu vedl, by se uplatnil i v tématickém okruhu poziční hra nebo obrana. 29.Df3 a5 Zatímco bílý byl vytržen ze snění o útoku na královském křídle, osměluji se na křídle opačném. 30.Jef1 Sxd2 31.Jxd2 Kg7 32.De3 g5 33.Jhf3 Jf8 34.Jb3 Jxb3 35.Dxb3 Výměny mi jdou k duhu. 35...Sa6

36.Sd3 b4 37.Sxa6 Vxa6 38.Dd3 Va7 39.De3 Natřásání se bílé dámy po 3. řadě a šimrání mé věže vedlo nakonec k tomu, že jsem pevně opanoval sloupec c. Po dalších nepřesnostech bílého to bude rozhodující faktor.

39...Vac7 40.Vxc7+ Problém bílého spočívá ve slabosti opoujícího pole c1. Tlak zdvojených věží brnká bílému na nervy a ve vzduchu jsou útočné skoky koníka přes g6 na f4. Tím však vydá pole vniku buď c2 (to se mu nechce) nebo c1. **40...Dxc7 41.Ve2 Dc1+ 42.Kh2 Db1** Hrozí smrtelné Vc1. Proto bílý vydává raději pěšce a2. **43.Jd2 Dxa2 44.Da7+** Bílý hledá spásu v protiútku dámou. Ostatní figury se krčí na 2. řadě a pomoci nemohou. **44...Kh6 45.De7 Dxb2 46.Dxd6** Více šancí na remízu věčným šachem dávalo brání druhého pěšce 46.Dxf6+. **46...Jh7** Jezdec se sice vzdal svého útočného pole g6, ale poskytuje svému panovníkovi veškerý komfort před dotěrností osamocené bílé dámy. **47.Db6 a4 48.Da6 Vc2** A to už je konečný konec. Spojení volní pěšci jsou k neuhlídání a ztrátě jezdce nezabrání ani kající návrat dámy. **49.Dd3 Dc3 50.Dxc3 bxc3 51.Jb1** Že bílý vydal raději věž než koně, je otázka vkusu. Panický strach před volnými pěšci vykonal své. **51...Vxe2 52.Jxc3 Vxf2+ 53.Kg1 Vd2 54.Jxa4 Jf8 55.Jc5 Kg7 56.Kf1 Kf7 57.Ke1 Vh2 58.Jb7 Vxh3 59.Ke2 Vg3 60.Kf2 Vxg4** Žádného pěšce neživte! **61.Jd6+ Kg6 62.Jf5 Vf4+** Po ústupu krále přijde Vxf5 64.exf5+ Kxf5 a pozice bílého je jako u snědeného krámu. **0–1**

Červencový OPEN turnaj O pohár města Klatov se hraje od roku 1993 a v roce 2014 se dočkal již 22. ročníku. Jeho předchůdcem byl v letech 1947 až 1962 Přebor města Klatov. Hrál se však nepravidelně a v roce 1962 skončil 5. ročníkem.

Památkou na něj je partie, v níž si rozebereme příčiny prohry. Kromě oslabení 16. ...f6 a fatálního 18...b5, to byla **nedostatečná ochrana pole vniku c8**. Kdo mohl tušit, že viníkem bude absence bělopolného střelce daná již jeho logickým vývinem v zahájení na f5 s následnou výměnou? A také **přerušení spojení věží** Je8 v nešťastném 13. tahu.

143. Novák Jaromír TJ Klatovy - Kohout Josef Rakovník

D10 Výměnný dámský gambit.

304. Partie z jednoho kusu, mého stylu, mého vkusu. Klatovy, 5.7.1962.

Čas: bílý 1 hodina 52 minut,

černý 1 hodina 51 minut.

5. přebor města Klatov. 2. utkání.

Tématický okruh: Obsazení volného sloupce.

Postavení po 18. tahu černého.

1.d4 d5 2.c4 c6 3.cxd5 Po c6 vždy zbystrím pozornost a hraji buď výměnné 3.cxd5 nebo skromné 3.e3. **3...cxd5 4.Jc3 Jc6 5.Sf4 Sf5 6.e3 e6 7.Sd3 Sxd3** Konec opičení. První porušení symetrie, ale veš na f5 jsem si v kožichu nechat nemohl. **8.Dxd3 Vc8 9.Jf3 Jf6 10.Db5 Dd7 11.0–0 Se7 12.a3 0–0 13.Vac1 Je8 14.Je5 Jxe5 15.Sxe5 Vc6 16.Ja4 f6** Tebe tu nechci vidět! Kdyby však byl černý nadán věšteckými schopnostmi, viděl by, jak závěrečným akordem na právě oslabené pole e6 udeří bílá věž. **17.Sg3 a6 18.Db3 b5** Oslabení nejen pole c6, ale celého sloupce c, kde se nakonec rozhodne o osudu partie.

19.Vxc6 Dxc6 Po bxa4 zahraji 20.Dc2 s kvalitou a absolutní nadvládou nad sloupcem c. **20.Jc5!** Černý už začíná mít problémy. Nejde Sxc5 pro 21.Vc1 s následným Vxc5 a okamžitým opanováním sloupce c. To se stane stejně, ale o něco později. **20...Vf7 21.Vc1**

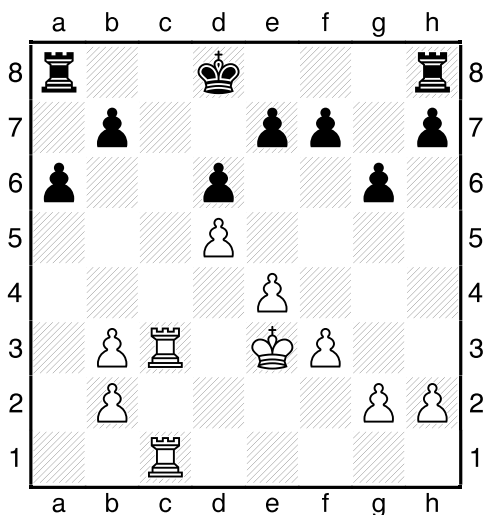
Sd6 22.Jd3 Db7 23.Sxd6 Jxd6 24.Dc3 Db6 Na Jc4 bych hrál také 25.b3 a koníček musí zpět. Jxa3 evidentně nelze pro 26.Da5 a koníčkovi již déle nelze žít. **25.b3** V tom je bída černého, že sloupec c nedokáže přehradit. Vstupní pole c4 je dobře hlídáno. **25...Je8** Na dobře míněné Vc7 je pozdě. Zbývala jen sázka na hazardní g5. **26.Dc8** Polem vniku se stalo pole c8 na poslední řadě. To nakonec povede k zakončení partie matovým útokem. **26...Ve7 27.Vc6 Da5** V začínající časové tísní nepříjemný tah, ale na záchranu už nestačí. **28.g3 Dxa3** Nebo Dd2 29.Vxe6. **29.Jc5 e5 30.Ve6** Partie jako z jednoho kusu. **1–0**

Dostáváme se k poslední partii s Vaškem Marešem a je třeba bilancovat. Bilance to je pro mne tristní, protože jsem s ním přesvědčivě prohrál 16 1/2 - 21 1/2 (+14=5–19). Jeho útočný herní styl je mi nepříjemný. Má minimálně remis a přerušených partií bylo jen 5 z 38.

Vašek přišel do oddílu v roce 1971 jako 16letý spolu s kamarádem Jaromírem Pechem. Zatímco Pech brzy ze šachů odpadl, Vašek vydržel. Do roku 1974 jsem sbíral smetanu a vedl 4 - 0. Po návratu z vojny Vašek skóre vyrovnal a obdobně jako s Mírou Pfeiferem nastala do roku 1994 přetahovaná. Pak to šlo se mnou s kopce, Vašek mě bil po hlavě a v posledních 8 partiích jsem nabral 7 nul a skóre 1 - 7. Mé trápení skončilo po roce 2004, kdy se odstěhoval do Plzně. Má i nadále ke Klatovům a jeho šachistům srdeční vztah a hostuje za nás ve 2. lize.

U Vaška však je nutno zdůraznit jeho lásku ke korespondenčnímu šachu, která má výrazný podíl na jeho výborném skóre se mnou. Hrál úspěšně četné tuzemské i mezinárodní turnaje, dokonce 2x reprezentoval republiku v mezistátních utkáních. Do ligových utkání nastoupil v sezóně 1978/1979 po úmrtí otce klatovského korespondenčního šachu Josefa Matouše a jako spolehlivý člen družstva absolvoval všech 12 ligových ročníků do roku 2001 (včetně toho bronzového ze sezóny 1986/1987), kdy jsme ukončili náš start v této soutěži.

Teď uvidíme úplně jiný obrázek než v předchozí partii. Soupeřův chybný výpad jezdcem jsem neztrestal okamžitě, ale **vychutnal jsem si soupeře ve 4věžové koncovce. Věže se mu nepodařilo propojit**, tlak jsem systematicky zvyšoval, **král bez rošády v centru úpěl** a trpěl i Vašek, hráč útočného naturelu, v roli bezperspektivního obránáře.

144. Novák Jaromír TJ Klatovy - Mareš Václav TJ Klatovy

B54 Maróczyho sicilská.

575. Obsazení volného sloupce rozhoduje i v koncovce 4 věží.

Klatovy, 29.12.1972.

Čas: 1 hodina 3 minuty, černý 1 hodina 40 minut.

49. přebor oddílu TJ Klatovy 1973. 12. utkání.

Tematický okruh: Obsazení volného sloupce.

Postavení po 23. tahu bílého.

1.e4 c5 2.Jf3 d6 3.d4 cxd4 4.Jxd4 Jc6 5.c4

Výhodný přechod do Maróczyho varianty. Tak jsem hrával tuto variantu počátkem 70. let. Později v korespondenčních partiích jsem hrál c4 ve 2. tahu a ve 3.f4. **5...Jf6 6.Jc3 a6 7.f3 Dc7 8.Se3 g6 9.Jd5 Jxd5 10.cxd5 Je5 11.Dd2 Jc4** To není moudrý tah, který by kombinační hráč ztrestal mnohem tvrději. Já se skromněji spokojím s trvalou poziční výhodou ovládání sloupce c. **12.Vc1 12.Dc3** by stálo černého minimálně 2 pěšce. **12...Jxd2 13.Vxc7 Jxf1 14.Vxf1 Kd8 15.Vc2 Sd7 16.Kd2 Sg7 17.Jb3** Hrát koncovku různobarevných střelců se mi zdálo nechutné. **17...Sa4 18.Sb6+ Ke8 19.Vfc1 Sh6+ 20.Se3 Sxe3+ 21.Kxe3 Kd8 22.Vc3 Sxb3 23.axb3** Černý marně doufal, že předchozí tah naznačoval mou ochotu vzdát se volného sloupce, abych si nepošramotil dámské pěšce

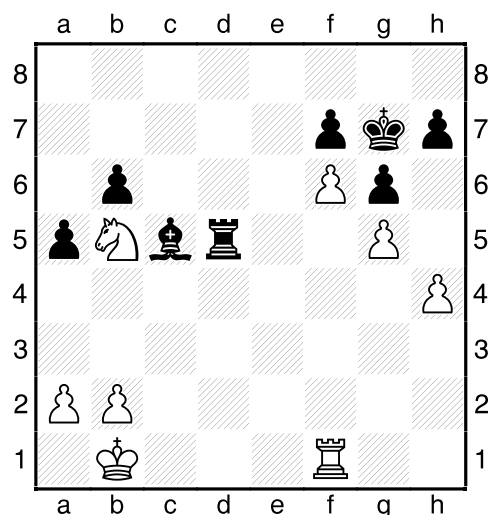
zdvojením.

23...Vf8 24.f4 f6 25.Kd4 Vb8 26.Vc7 Vf7 27.Kd3 Proti průhledné hrozbě e5+. **27...f5?** Černý ztrácí trpělivost a nervy. Hrát pasivní obranu, kdy by byl dále stlačován postupem pěšců a pronikáním krále, je proti jeho přirozenosti. **28.e5 dxe5 29.fxe5 f4** To je příliš pomalé. Ale co jiného? **30.e6 Vg7 31.d6** Poslední úder. **1–0**

2. Útok na oslabené pěšce v koncovce

V knize F. J. Prokopa „Duras vítězí“ je na str. 55 u partie Tartakower - Duras uvedeno po 11. tahu, že bílé pěšce f4, g5, h4 stojící proti černým pěšcům f7, g6, h5, při čemž bílý nemůže rozumně prosadit tah f5, nazval vídeňský mistr Marco dramatickými slovy: „Jsou to **myšlivci, kteří již vystřileli svůj prach a jsou pak vystaveni útokům dravce.**“ Jak lépe lze vyjádřit postavení daleko postoupnutých, oslabených a většinou blokových nešťastných pěšců v koncovce? **Pravidla jim nedovolují ani postup vpřed, ani únik vzad.** Musí jen trpělivě vyčkávat a snášet neblahý osud, který je dán jejich statickou nehybností. Do mysli se vkrádá neuctivý výrok o kopání do mrtvol. Tak se na některé podívejme v praktickém provedení.

V partii 2 outsiderů krajského přeboru Prahy 1958, který vyhrál Jan Fabian před pozdějším velmistrem a dvojnásobným šampiónem Československa a USA Lubošem Kaválkem, **jsem byl úspěšnější** jak v této partii, tak v celkovém umístění. Já byl 10. z 12 a s 3 1/2 bodem sedminásobně bohatší než Dr. Karel Střída, který byl s 1/2 bodem poslední.

145. Střída Karel Slavoj Praha - Novák Jaromír Slavia Žižkov

C10 Rubinsteinova francouzská.

202. Postoupnutí pěšci s minimální ochranou hynuli.

Praha, 27.5.1958, dohráváno 29.5.1958.

Čas: bílý 3 hodiny 24 minut,

černý 2 hodiny 51 minut.

Pražský krajský přebor jednotlivců skupina B 1958. 2. utkání.

Tématický okruh: Útok na oslabené pěšce v koncovce.

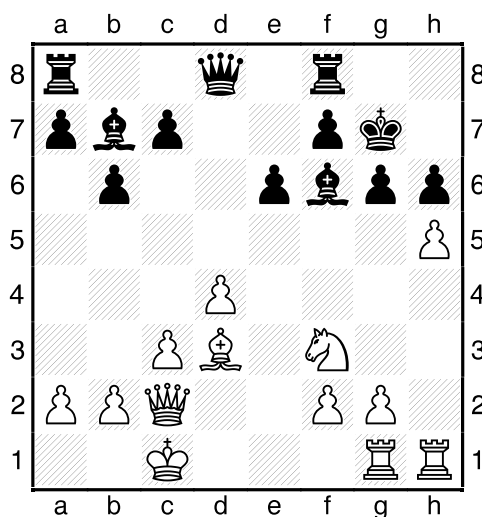
Postavení po 31. tahu bílého.

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Jd2 dxe4 4.Jxe4 Se7 5.Jf3 Jf6 6.Jg3 Jbd7 7.Se3 Jd5 8.Dd2 Jxe3 9.fxe3 0–0 10.0–0–0 Svými úvodními tahy dal bílý najevo záměr útočit za každou cenu. **10...b6 11.Sd3 Sb7 12.Kb1 c6** Opatrnost matka moudrosti, ale také pasivity. S ohledem na nadvládu bílého na sloupci d se mi nechtělo jít do průvanu po c5. **13.c3 Dc7 14.Dc2 g6 15.Je4 Jf6 16.Jxf6+** Není mi moc jasné, proč tento tah nehrál bílý již v 6. tahu, čímž by neztratil 2 tempa. **16...Sxf6 17.h4 Kg7 18.e4 e5** Jen nezajít na skrčeninu, i když bych za to platil dvojicí střelců. **19.g4** Bílý má však jiný plán. **19...exd4 20.g5 Se7 21.cxd4 Vad8 22.e5 c5!** Teprve teď je c5 účinné. **23.Se4 Sxe4 24.Dxe4 cxd4 25.Jxd4 Sc5 26.Jb5 De7 27.Df4 a5 28.Vxd8** To neměl bílý zapotřebí. Vzdávat se důležitého volného sloupce je škoda. **28...Vxd8 29.Vf1 Vd5 30.Df6+** Výměna dam na f6 visela ve vzduchu od 28. tahu. **30...Dxf6 31.exf6+**

31...Kf8 Pozice potvrzuje 2 nepsaná pravidla: věž se střelcem je silnější než věž s jezdcem a při pěšcích na obou křídlech je silnější střelec než jezdec. Navíc je to střelec ne pouze dobrý, ale "předobry", protože efektivně kryje oba dámské pěšce a ještě může napadat všechny pěšce soupeřova královského křídla. Nakonec se s nimi vypořádá samotná věž. **32.a4 h5!** Důležitý

blokádový tah fixuje slabinu na h4. **33.Kc2 Sb4 34.Vf4 Vd2+ 35.Kb3 Ke8** Přece jen je lépe vylézt z matové klece. Pobyt v ní není příznivý duševnímu zdraví. Bílý má smůlu, že se nemůže dostat věží na 7. nebo 8. řadu. **36.Ve4+ Kd7** Další chvála střelce spočívá v krytí nebezpečného pole e7 a po 13 tazích se vyznamená likvidací nově postavené dámy. **37.Jc3 Vd3 38.Kc2 Vh3 39.Jd5 Sc5 40.Vc4 Kd6 41.Je7 Vh2+** Cenná rada: Pokud byste se dostali k dnes už skomírajícímu pečetění, udělejte, pokud je to možné, nezávazný a napravitelný tah. Zde jsme partii přerušili a její dohrávání bylo už za 2 dny 29.5.1958. **42.Kb3 Vh3+ 43.Kc2 Vg3 44.b3 Vg4 45.Vc3** Vyrobit "vola" (volného pěšce) po 45.Vxg4 se bílému nechtělo, ale ten vznikne i tak, i když je o řadu vzdálenější. **45...Vxh4 46.Vf3 Vg4 47.Jxg6?! Ještě se pokouší kalit vodu, ale osud bílého se naplní v několika tazích. 47...fxg6 48.f7 Kc7 49.f8D Sxf8 50.Vxf8 Vxg5 51.Kd3 h4 52.Ke4 h3 53.Vf1 h2 54.Vh1** Po tomto svém tahu už bílý uznal marnost dalšího pokračování v boji a po 6 hodinách a 15 minutách kapituloval. **0–1**

Stejný recept útoku na postoupnuté pěšce v koncovce jsem použil 4 roky předtím v partii s Dr. Kloubkem v utkání Plzeňského kraje s Karlovarským. Na jejich půdě **jme uspěli 26 - 16.**

146. Kloubek Dr. Karlovy Vary - Novák Jaromír Spartak Klatovy

C10 Rubinsteinova francouzská.

17.Z. Útok na oslabené pěšce v koncovce.

Karlovy Vary, 13.6.1954.

Čas: bílý 2 hodiny 18 minut,

černý 2 hodiny 20 minut.

Karlovarský kraj - Plzeňský kraj 16 - 26.

23. šachovnice.

Tématický okruh: Útok na oslabené pěšce

v koncovce.

Postavení po 16. tahu bílého.

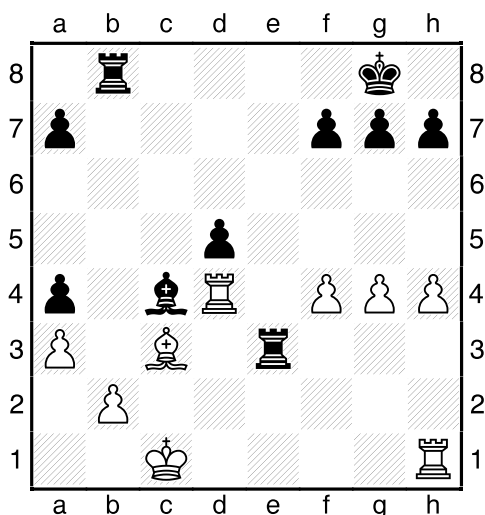
1.e4 e6 2.d4 d5 3.Jc3 dxe4 4.Jxe4 Jf6 Byl jsem nezkušený zajíc a tak jsem hrál tuto variantu v nejhorší možné podobě. Teď napřed vyvíjím Se7. Soupeř však můj špatný slovosled netrestá. Po 5.Jxf6+ si buď znehodnotím pěšce gxf6 nebo po Dxf6 6.Jf3 se musím kajícíně vrátit Dd8 a zaostanu ve vývinu. **5.Sd3 Jbd7 6.Jf3 Se7 7.c3 Jxe4 8.Sxe4 Jf6 9.Sd3 0–0 10.Dc2 b6 11.Sg5 g6 12.h4** Soupeř jde nadšeně do útoku. Ale také entuziastů jsou plné hřbitovy. **12...Sb7 13.0–0–0 Kg7 14.Vdg1 h6 15.Sxf6+** Lépe bylo si střelce ponechat pro útok. **15...Sxf6 16.h5**

16...g5 Jeden pár jezdců a zvláště černopolný bílý střelec jsou již vyměněni, bod g5 dobře stráženo, tak proč dávat bílému útočné šance po otevřeném sloupci h? Navíc je zde zárodek nakonec vítězné strategie černého, že postoupnutí pěšci se v koncovce stávají dobrým předmětem útoku. **17.Je5 c5 18.Se4 Sd5 19.Dd3 cxd4 20.cxd4** Vzetí dámou nebylo o nic lepší. **20...Dc7+** Zatímco černý král je dobře chráněn svou bezpečnostní agenturou, musí si jeho protipól připadat jako obnažený. **21.Kb1 Sxe5 22.Sxd5 exd5 23.dxe5 Dxe5** Výsledkem zbrklé iniciativy je ztracený pěšec. **24.Vd1 Vfe8!** Mnohem důležitější než nechat se zatlačit do obrany pěšce d5, je obsadit volné sloupky. Proto rád přistupuji na jeho směnu za zisk sloupce c a e. Bílý je nakonec sám přinucen vyměnit dámy. **25.Dxd5 Vac8 26.Dxe5+ Vxe5 27.Vhe1 Vce8 28.Vxe5 Vxe5 29.g4** Bolavý zub na h5 začíná opravdu bolet. A černý král je tak blízko... Lépe však bylo neutralizovat hrozbu Ve2 přiblížením krále. **29...Ve2 30.Vf1 f5**

31.f3 fxc4 32.fxc4 Vg2 33.Vc1 Teď už je nutno na obranu pěšců na dámském křídle rezignovat a spoléhat, že na opačném křídle budu rychlejší. Vždyť pohled na desku je pro bílého kormutlivý: zaostalý král i dámscí pěšci při aktivním černém králi a jeho pěšci g postoupnutém již na 5. řadu. **33...Vxg4 34.Vc7+ Kf6 35.Vc6+ Kg7** Partie se hrála tempem v té době obvyklým pro zápasy družstev 2 hodiny 30 minut na 50 tahů, aby se maximálně omezilo přerušování partií. Proto v přibližující se časové tísni opakuji tahy a snažím se propočítat rizika spojená se ztrátou pěšce h6. **36.Vc7+ Kf6 37.Vc6+ Kf5** Rozhodujícím faktorem ve věžových koncovkách je aktivní král a pěšci dále postoupnutí. Zde bílý král mhouřil oči na b1 a ze svého pelechu se ani nepohnul. **38.Vxh6 Vh4 39.Vh8?** Ztráta tempa už není podstatná, jen přibližuje pozici bílého do hrobečku. **39...g4 40.Vh7 g3 41.Vg7 Vg4 42.Vf7+ Kg5** Útok na oslabené pěšce v koncovce je hlavním tématickým okruhem této partie. Bylo by ji možno zařadit i do okruhu obrana (při postavené pěšců g6 a h6 přetažení g5 po soupeřově h5), figurová hra (mezi 17. a 23. tahem), oběť (pěšce d5) a věžové koncovky. **0–1**

I třetí případ stojí za přehrání, protože nabízí **celý vějíř tématických okruhů**: sílu různobarevných střelců v útoku, oběť kvality, její protioběti zajímavou věžovou koncovku, jako zlatý hřeb útok na oslabené pěšce v koncovce a ve finále geometrický motiv.

Po 10 letech a 2 dnech jsem tak vzal odvetu za porážku a srovnal se soupeřem skóre na 1 - 1 (+1–1). Při prvotní prohře jsem poznal, jak je ošidná koncovka s 2 topornými věžemi a střelcem proti jedné věži a 2 čiperným střelcům.

147. Čech Antonín ODK Rokycany - Novák Jaromír TJ Klatovy

D45 Poloslovanský dámský gambit.

178.Z. V partii je 5 tématických okruhů.

Klatovy, 27.2.1972.

Čas: bílý 2 hodiny 44 minut,

černý 2 hodiny 49 minut.

Západočeský krajský přebor družstev I. třídy 1972.

5. utkání.

TJ Klatovy - ODK Rokycany 2 1/2 - 5 1/2.

2. šachovnice.

Tématický okruh: Útok na oslabené pěšce v koncovce.

Postavení po 31. tahu bílého.

1.d4 Jf6 2.c4 e6 3.Jc3 d5 4.e3 c6 5.Jf3 Jbd7 6.Sd2 Sd6 7.Sd3 dxc4 8.Sxc4 e5 Bílý svým vlažným tahem 6.Sd2 mi dal příležitost k uvolnění. **9.Dc2 0–0 10.Sd3 exd4 11.Jxd4 Je5** Oku lahodící diagonální čtyřspřeží nevydrží dlouho. **12.0–0–0** Soupeř je bojovně naladěný. **12...Jxd3+ 13.Dxd3 Se5 14.Dc2** Pěšce vydávat nebylo třeba. Lépe bylo 14.Se1 nebo 14.f4. **14...Sxd4 15.exd4 Dxd4 16.Se3 Dg4 17.f3 Df5 18.Df2 Se6 19.g4 Da5 20.a3 Sb3** První tématický okruh: Doklad útočné síly různobarevných střelců ve hře s přítomností těžkých figur. **21.Vd2 Jd5 22.Jxd5 cxd5 23.Sd4 Vfe8 24.Kb1 b5 25.Sc3 Da4 26.Vd4 Sc4 27.Dc2 Ve2 28.Dxa4 bxa4 29.h4 Vb8 30.Kc1 Ve3 31.f4**

31...Vxc3+! Druhý tématický okruh: Nečekaná oběť kvality likviduje nejen šklebicího se různobarevného střelce a nádavkem zaprodává pěšce a3. **32.bxc3 Vb3 33.Kc2 Vxa3 34.Vb1 g6** Slabou osmou řadu je třeba preventivně ošetřit. Zde nejlépe fianchettovým okénkem g6. **35.Vb4 Sb3+ 36.Vxb3** Třetí tématický okruh: Věžové koncovky: Při první vhodné příležitosti bílý kvalitu vrací, protože zvláště pěšec a4 mohl být příliš nebezpečný. Ale převahu pěšce udržím a budu ji metodicky uplatňovat. **36...axb3+ 37.Kb2 Va5 38.Kxb3 Vb5+ 39.Ka3 Kf8**

40.Va4 a5 41.Vd4 Ke7 42.Ka4 Vc5 43.Kb3 Kd6 44.Va4 h5! Bílé pěšce je třeba znehodnotit, aby mohl být uplatněn strategický motiv čtvrtého tématického okruhu: Útok na oslabené pěšce v koncovce. **45.gxh5 gxh5 46.Kc2 Vc4 47.Vxa5 Vxf4 48.Va6+ Ke5 49.Va7 f5 50.Ve7+ Kf6 51.Vd7 Ke6 52.Vd8 Vxh4 53.Ve8+ Kf6 54.Vd8 Ke5 55.Ve8+ Kf4 56.Vd8 Ke4 57.Ve8+ Kf4** Pečetěno a dohráváno za hodinu. **58.Vd8 Ke4 59.Ve8+ Kf3 60.Vd8 Vh2+ 61.Kd3 Vh1 62.Kc2 f4 63.Vxd5 h4** Útěk do ráje začíná. Bílému musí rajske hrozny zkysnout, má je příliš vysoko, přesněji řečeno příliš daleko. **64.c4 h3 65.c5 h2 66.Vh5 Va1** Pátý tématický okruh: Známý geometrický motiv vyšachování věže na 2. řadě funguje. **0–1**

3. Rozbíjení pěšcového středu

Obdobnou strategií útoku na uskupení pěšců se vyznačuje další sorta partií. Podstatný rozdíl proti partiím v předchozí kapitole E.2. je v tom, že se jedná o **dynamický prvek** útoku proti pěšcovému centru. To je zdánlivě svatokrádež proti Obecným zákonům šachové hry v 2. kapitole, kde hned v 3. bodu se vyžaduje získání prostorové převahy vybudováním silného pěšcového středu. Ale ve výjimce k tomuto pravidlu je umožněno **nechat soupeři vybudovat silný střed a pak ho bočními údery podrývat**, což byl výdobytek hypermoderní šachové školy 20. let 20. století reprezentované jmény vel mistrů Nimcoviče, Rétiho a Tartakowera.. Jde tedy o podstatně náročnější způsob boje.

Uvedu poučný příklad na rozbíjení pěšcového středu ve výměnné variantě Grünfeldovy indické obrany (2. kapitola Obecné zákony šachové hry v části o této obraně) s Mírou Pincem.

Nejen tato partie, ale celý 13. OPEN rapid Strakonice 2001 se mi povedl, když jsem vyhrál v posledních 3 kolech a měl celkem 7 1/2 bodu z 11. Skončil jsem na 19. místě ze 154 před 20. vm Markem Vokáčem a byl jsem 2. v seniorech za brněnským Františkem Vykydalem. Československý šach 5/2001 na str. 126 uveřejnil fotografii 3 nejlepších seniorů. Když jsem ji uviděl, v první chvíli jsem si myslel, že vidím svého otce Antonína Nováka.

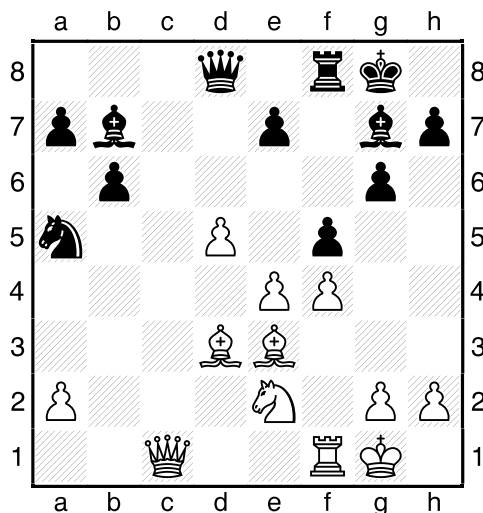
Vyfasoval jsem 2 vtipné ceny: 4 lahve mnou oblíbeného piva Nektar (té oblíbenosti se velmi podivovali všichni mí známí pivaři) a 2 kg sušeného mléka (tomu se divili též).

Míra Pinc je velmi sympatický a silný hráč. Narukoval jako vysokoškolák na rok do posádky v Janovicích na podzim 1998 a byl ten rok velmi platným členem jak družstva A postoupivšího právě do 2. ligy (tam skončilo na 2. místě a Míra uhrál 4 body ze 7), tak B, které vyhrálo KP a také postoupilo do 2. ligy (Míra získal 6 bodů z 8). V roce 1998 jsem přerušil na rok funkci kapitána, kterou vykonávám nepřetržitě od roku 1961 až dosud, abych stačil dělat funkci zástupce kapitána v obou družstvech. Takže jsem vlastně nepřerušil.

V B družstvu jsem navrhl na první 3 šachovnice dorostenky (všechny náhodou ročník 1981) Kateřinu Čedíkovou (7 1/2 z 9), Petru Flaisigovou (2 z 5) a Moniku Buldrovou (6 1/2 z 9). Soupeři jí pak říkali Sestava 3 děvčat a 5 inženýrů. A děvčata byla její vítěznou páteří.

U Míry musím vyzdvihnout i jeho obětavost a spolehlivost. Hrál za nás pak ještě několik let, ačkoliv již bydlel v Srbsku u Berouna. V sobotu 4.3.2000 hrál v Klatovech za A družstvo a ač počítal s návratem domů, souhlasil s nedělním nástupem za Běčko v Písku. Přespál u nás a o milosrdnou prohru 2 - 6 se zasloužil jedinou výhrou.

6.12.1998 byla sněhová vánice a velký mráz, ale los nám velel: Do Sokolova proti CHZ! Jel jsem pro něj do Janovic a uvízl v sněhové závěji. Hodně dlouho na mne čekal. Vše jsme stačili, oba vyhráli a zápas také 5 - 3.

148. Pinc Miroslav Investa Příbram (2097) - Novák Jaromír Sokol Klatovy (2033)

D88 Výměnná Grünfeldova indická.

1251. I v rapidu se může urodit partie na téma rozbíjení středu.

Strakonice, 15.4.2001.

Čas nesledován.

13. OPEN rapid Strakonice 2001. 10. utkání.

Uveřejněno v časopisu Mat 4/2001 str. 35.

Tématický okruh: Rozbíjení pěšcového středu.

Postavení po 16. tahu černého.

1.d4 Jf6 2.c4 g6 3.Jc3 d5 4.cxd5 Jxd5 5.e4 Jxc3 6.bxc3 Sg7 7.Sc4 c5 8.Je2 cxd4 9.cxd4

0-0 10.0-0 Jc6 11.Se3 Ja5 12.Sd3 b6 Docela milé postavení. Jezdec je na a5 v poměrném bezpečí, převaha dámských pěšců na dámském křídle také a střelec se pohodlně vyvine na b7. **13.Vc1 Sb7 14.d5 Vc8 15.f4** Nepříjemnější by mi bylo 15.Sd2 a je otázka, zda bílému stojí znehodnocení pěšců na sloupci a za dvojici střelců. Mně by za to stálo. Tah 15.f4 mi dává možnost udeřit bočně na bílý pěšcový střed. **15...Vxc1 16.Dxc1** Ze 3 možností vzetí na c1 je nejslabší, protože ponechává střelce d3 bez ochrany. **16...f5!**

17.Jd4 Bílý se žene za ziskem kvality, ale tu mu rád přenechám. **17...fxe4 18.Je6** Co je moc, to je moc. **18...Dxd5 19.Jxf8 exd3** Jezdec neuteče a ještě hrozí mat. **20.Vf2 Kxf8** Najednou mám za věž řadu materiálu: střelce, jezdce a 2 pěchy a navíc skvělou pozici. **21.f5** Bílý se snaží vydupat z pozice útok na mého krále, ale víc než na 2 šachy nedosáhne. **21...gxf5 22.Sh6 Sxh6 23.Dxh6+ Ke8 24.Dxh7 d2 25.Dh5+ Kd7 26.Dd1** Velmi nedůstojné a truchlivé místo pro dámu. **26...Jc4 27.Ve2 e5** Teď už stačí jen 3 posuny pěšce e k zadupání soupeře do země. Další příklad na vítězný ryk spojených volných pěšců. **28.Vf2 e4 29.Ve2 e3 0-1**

V druhé partii **přehnal soupeř nástup pěšců bez adekvátní podpory figur** a dožil se tristního postavení svých pěšců, kteří hynuli, hynuli a hynuli.... Partie se hrála v 49. přeboru oddílu TJ Klatovy 1973, kdy hrálo v jedné skupině 20 hráčů a všichni partie řádně dokončili.

Honza Nový byl náš člen mezi lety 1967 a 1979. Po odchodu z Klatov hraje za Přeštice. Zachoval si ke klatovskému oddílu a jeho partě náklonnost. Několikrát za nás hostoval a letního OPEN turnaje se pravidelně účastní. Rád vzpomíná na různé příhody, které v oddíle prožil. Jak jedinou výhrou v roce 1973 v Sokolově zachránil družstvo před „kanárem“ a prohráli jsme „jen“ 1 - 7. Jak si brousil zuby na 1. místo v jednom bleskovém přeboru oddílu, ale v posledním kole ve vyhrané pozici se mnou vyrobil nemožný tah a já ho přeskočil.

Sotva se mu bude líbit skóre 12 - 0, ale fakta jsou fakta. Honzo, promiň.... Výjimka nelze.

149. Nový Jan TJ Klatovy - Novák Jaromír TJ Klatovy

B03 Aljechinova.

574. Vzorová ukázka, jak rozbíjet soupeřovy pěšce.

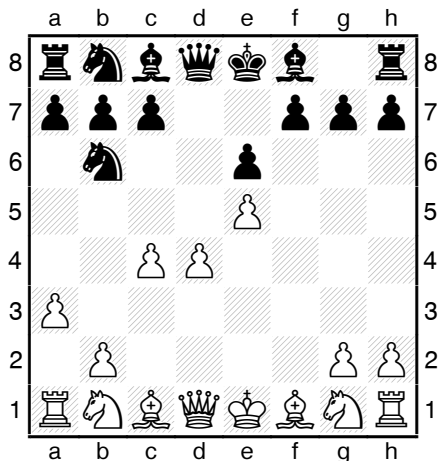
Klatovy, 22.12.1972.

Čas: bílý 31 minut, černý 55 minut.

49. přebor oddílu TJ Klatovy 1973. 15. utkání.

Tématický okruh: Rozbíjení pěšcového středu.

Postavení po 7. tahu bílého.

1.e4 Jf6 2.e5 Jd5 3.c4 Jb6 4.d4 d6 5.f4 Bílý je útočný hráč, který bez skrupulí volí ty nejostřejší varianty. **5...dxe5 6.fxe5 e6 7.a3**

7...c5 Lichou obavu před šachem na b4 jsem mohl ztrestat citelněji po Dh4+, ale i tento poziční tah je velmi silný. **8.Se3 Jc6 9.dxc5 Dxd1+ 10.Kxd1 Jd7 11.b4 a5** Tématem této partie je rozbíjení pěšcového středu, respektive pěšcové struktury vůbec. Klíčovými tahy jsou 7. a 11. tah. Ať se bílý snaží sebevíc, materiálovým ztrátám neunikne. **12.Jc3 axb4** Smutný vzhled je na pěšcový svět. **13.Jb5** Bílý sází ještě na taktické finesy. Ty jsou však průhledné a nezaberou. **13...Kd8 14.Sg5+ Se7 15.Jd6 Jcxe5 16.Jf3 Jxf3 17.Sxe7+ Kxe7 18.gxf3 Jxc5 19.Jb5 Sd7 20.a4 Sxb5 21.cxb5 Vxa4 22.Vxa4 Jxa4 23.Kc2 Jc5** Vidíte tu závoru pro krále na 3. řadě? **24.Sc4 Va8 25.Vg1 g6 26.Vg4 Va3** Bílý před pádem 4. (!!!) pěšce vzdal. **0-1**

4. Bourání pevnosti

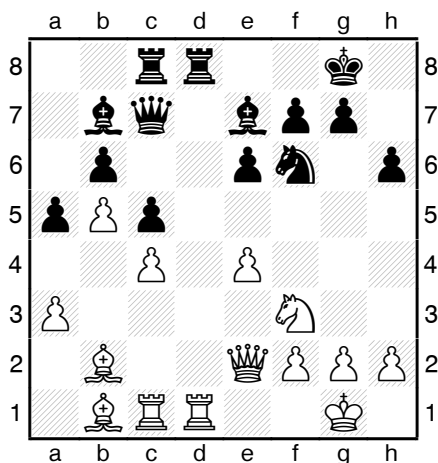
Obdobně jako u předchozí kapitoly se jedná o **destrukční činnost**, tentokrát jen **silnější strany**, která se ne vždy musí povést, jak dokazuje vtipná studie mistra Josefa Haška (1897 - 1976). Bílý má 7 zablokovaných pěšců a2, b3, c2, d3, e4, f3 a g2, černý a3, b4, c3, d4, e5, f4 a g3 také a navíc věž h2. Bílý král je na f1 a černý na h4. Po šachu 1.Vh1+ se bílý král ukryje do pokojíčku na e2. Zde je v patovém postavení a věž musí opustit 1. řadu. Ať na h2 nebo h3, král se spokojeně vrátí na f1. Nevyjde ani násilný pokus 1.Vxg2 Kxg2. Snaha černého pomocí **králova trojúhelníku** přesunout povinnost tahu na bílého remízový charakter pozice nezmění: 2.Kg5 Kh3 3.Kh5 (3.g2 Kxg2 5.Kh4 Kh2=) Kg2 4.Kh4 (vidíte ten trojúhelník g5, h5, h4?) Kg1! 5.Kh3 Kh1 6.g2+ Kg1 7.Kg3 pat. Černý král má malý prostor. Vyhrál by, kdyby měl k dispozici 9. sloupec ch.

V době mých pražských studií v druhé polovině padesátých let jsem mistra Haška na šachových akcích často potkával. Starý mládenec na sebe moc nedbal, budil pozornost jako bezdomovec a pražská figurka. Ale co vše se za jeho čelem skrývalo! Vytvořil bezmála 300 šachových studií. Na sjezdu ÚJČŠ (Ústřední jednota československých šachistů, tehdy vlastně na přeboru republiky) v roce 1919 byl 3., v roce 1929 se dělil o 5. a v roce 1931 o 4. místo.

Na téma bourání pevnosti mám ve své zásobárně 3 partie. Společnými znaky všech 3 bylo: měl jsem bílé kameny a hlavně ve všech měl klíčovou roli bělopolný střelec.

V první partii byl mým soupeřem v polofinále KŠ jednotlivců 1983/1984 přísný a nekompromisní předseda disciplinární komise KŠ JUDr. Václav Vymětal z Kolína. Měl v té době 5 bodů ze 6 partií. Není divu, že se nechtěl vzdát a cukal se ještě 15 tahů, i když na zlomení jeho odporu bylo třeba jen 6 lístků, protože 9 tahů jsem nabídl. Tím jsem na začal jeho černou sérii a pád do sestupu z polofinále, když z dalších 9 partií vydoloval jen 2 body. Byl 12. se 7 body a to na udržení nestačilo, protože ze 17 účastníků jich šlo do propadliště 7.

Pseudoobětí kvality jsem ho vlákal do **nejhorší z pěšcových vidliček** na věž a jezdce, kde ztratil figuru. Snažil se pozici zabetonovat, protože převaha špatného střelce vypadala sterilně. Byl však dobrý k vylákání černého krále ze sluje g7 a pouti pěšce h do dámy už nic nebránilo.

150. Novák Jaromír TJ Klatovy - Vymětal Václav Kolín

E39 Nimcovičova indická 4.Dc2.

207.K. Černou pevnost rozrušil střelec svou trpnou obětí.

10.1. - 15.10.1983.

Čas: bílý 129 dní, černý 125 dní.

Polofinále KŠ 21. mistrovství ČSSR skupina D 1983/1984.

Tematický okruh: Bourání pevnosti.

Postavení po 20. tahu černého.

1.d4 Jf6 2.c4 e6 3.Jc3 Sb4 4.Dc2 c5 Tento postup slepě následuje většina hráčů. Dle mého názoru nevyváží ztráta tempa, znemožnění postupu pěšce na d5 a určitá citlivost pěšce c4 na polootevřeném sloupci výhody bílého: vývin dámy, následný nástup bílých pěšců spojený s dalším proháněním černého střelce a rychlý vývin střelce na b2. **5.dxc5 0–0 6.a3 Sxc5 7.b4 Se7 8.Jf3 Jc6 9.e3** Po okamžitém e4 lze ušetřit tempo. **9...b6 10.Sb2 Sb7 11.Sd3 Vc8 12.0–0 h6 13.Vac1 a5 14.b5 Jb8 15.De2 d6 16.e4 Dc7 17.Ja4 Jbd7 18.Sb1 Vfd8 19.Vfd1 Jc5** Chápu snahu po vyřešení slabiny na b6, ale tento způsob není nic moc. Po vzetí jezdce c5 bude černý postaven před volbu, čím na c5 brát. Nejlepší je asi dámou, i když to problém neřeší, pěšcem b se vytváří krytý volný pěšec a vzetí pěšcem d je nejhorší, protože ztrácí figuru. **20.Jxc5 dxc5?**

21.Se5 Krásný příklad na přilákání figury. **21...Sd6** Vynuceno. Teď se černý dožije pěšcové vidličky na 6. řadě na 2 figurách věži a jezdci, které jsou proti ní bezbranné. **22.Vxd6** Soupeř snad žil v naivní představě, že mu chce jen rozbít pěšce po Sxf6, což mi i nabídl. Spíše však nahlédl trpké pravdě do očí a snažil se mi vsugerovat tah, který by mu méně ublížil. **22...Vxd6 23.Sxd6 Dxd6 24.e5 Sxf3 25.gxf3 De7 26.exf6 gxf6 27.Dd2 Kg7 28.Vd1 f5 29.Dd6 Dxd6 30.Vxd6 Vb8 31.f4** Tím je partie vyřízena. **31...Kf6 32.Kf1 Ke7 33.Vc6 Vd8 34.Ke2 Vd6 35.Vxd6 Kxd6** Soupeř věřil, že vybuduje pevnost a přes převahu střelce do ní nevniknu. Ale přece jen v té pevnosti byla skulinka. **36.Kf3** Partie ukazuje nejen aktivitu bílého krále, ale je též vhodným příkladem na šachový faktor různých pěšcových vlastností, zde roli dvojpešce. Odmysleme si přítomnost nadbytečného střelce a obou králů a roli pěšce f4 jako závoje pro vstup krále na e5. Zaměřme svou pozornost pouze na čtveřici pěšců na sloupci f a jediného na sloupci e. Černý má zde pěšcovou majoritu, ale ta mu není nic platná, protože pěšec f4 je kladný hrdina, který ji umrtvuje. Po f6 může prosadit e5, nic se však neděje: exf4 sice tuto majoritu zvýší na 2 pěšce, ale vzniklého trojpešce stejně jako pěšce přetaženého na e4 uhlídá poslední obranná překážka skromný zdvojený pěšec f2. **36...Ke7 37.Kg3 Kf6 38.Kh4 Kg6 39.Sc2 Kg7 40.Kh5 Kh7 41.Sd1** Odtud hraje pouze bílý střelec, protože černý král jen poskakuje na polích g7 a h7. **41...Kg7 42.Sf3 Kh7 43.Sc6 Kg7 44.Se8 Kf8 45.Kxh6 Kxe8 46.Kg7** Dálnice na sloupci h je vyasfaltovaná. **1–0**

Dva další příklady na bourání pevnosti mám shodou okolností z 61. oddílového přeboru TJ Klatovy 1985. První byl jen rutinní s Karlem Orlíčkem, kde střelec zablokoval diagonálu před hordou spojených volných pěšců a král si užil královskou procházku. Neuveřejňuji.

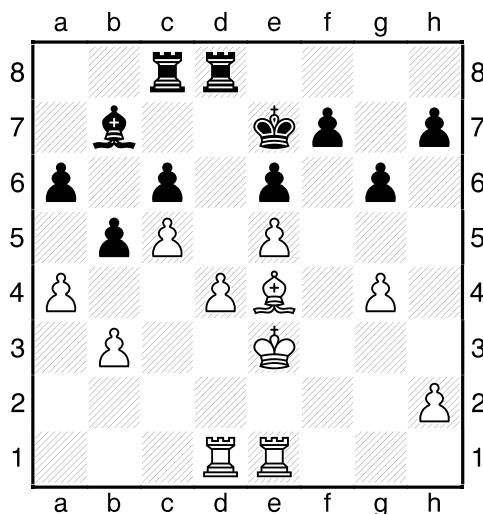
Ten druhý, Babkův poslední příklad stojí za uveřejnění. Je poučný tím, **jak velkou výhodou je prostorová převaha**. Mé věže měly volné dráhy na 1. i 2. řadě k přesunům útoku buď na sloupci a nebo f. Černé věže měly k dispozici jen obranu na 8. řadě. Došlo k průlomu na sloupci a a černá pozice se zhroutila. Partie rozhodla o 1. místě, poražený skončil 3.

Při čtení této knihy jste často naráželi na jméno Josef Babka a možná jste si řekli: „Už dost bylo Babky.“ Ale to nejde. Ze 14 dobrých mých partií s ním se jich 7 dostalo do výběru 1. dílu. Při skóre 37 1/2 - 15 1/2 (+30=15–8) je další partie z 53 turnajových partií v přeborech oddílu a okresu má poslední vítězná. Pak už následovaly jen 4 remízy. Z 30. přeboru okresu Klatovy 1987 vystoupil. Ještě si zahrál 31. přebor okresu Klatovy 1988 v dresu Okuly Nýrsko, kam přestoupil. Pak se však Okula rozpadla a jeho šachová kariéra skončila.

Ještě připomenou 2 statistické údaje. Los mi při partiích s ním, stejně jako u většiny mých vážných oddílových konkurentů, příliš nepřál. Měl jsem 32x černé a jen 21x bílé. O úpornosti a délce našich soubojů svědčí i počet přerušených partií. Těch bylo 15 z 53.

Tento složitý a rozporuplný člověk byl členem oddílu mezi roky 1954 a 1986, kdy ho musel neslavně opustit. Během 32 let byl 3x přeborník oddílu a 3x okresu a velmi platný člen družstva. Nezapomenu, jak heroickou obětí dámy „zmastil“ soupeře v památném zápasu se Spartakem Doudlevce, který jsem vzpomněl u partie 80. s Daňkem. Také je třeba vzpomenout

jeho 3 startů v 2. lize družstev KŠ v dávnověku této soutěže. Vryl hlubokou brázdu do klatovského šachu a v historii oddílu ho nelze opomenout. Ani jeho zajímavé partie.

151. Novák Jaromír TJ Klatovy - Babka Josef TJ Klatovy

D46 Poloslovanský dámský gambit.

878. Dobývání pevnosti pěšců dámského křídla.

Klatovy, 21.12.1984.

Čas: bílý 1 hodina 12 minut,

černý 1 hodina 55 minut.

61. přebor oddílu TJ Klatovy 1985. 5. utkání.

Tematický okruh: Dobývání pevnosti.

Postavení po 27. tahu černého.

1.d4 d5 2.c4 e6 3.Jc3 Jf6 4.Jf3 c6 5.e3 Jbd7 6.Sd3 Sd6 Méně používaný tah umožňuje okamžitý nástup v centru. **7.e4 dxe4 8.Jxe4 Jxe4**

9.Sxe4 Jf6 10.Sc2 Sb4+ 11.Sd2 Da5 12.0-0 Sxd2 13.Dxd2 Dxd2 14.Jxd2 Ke7 15.f4 Po celkem standardním začátku se snažím o získání iniciativy. **15...Vd8 16.Jf3 b6** Vývin střelce na b7 bude prapříčinou obtíží černého. Skromné **Sd7** bylo lepší. **17.Je5 Sb7 18.Vad1 g6 19.Vfe1 Kf8 20.g4 Jd7** Jezdec na e5 příliš tísní černou pozici a snaha černého o jeho nebytí je pochopitelná. **21.Se4** Střelec vstoupil na důležitou diagonálu a v obtěžování černé pozice zastoupí právě skonavšího jezdce. **21...Jxe5 22.fxe5 Vac8 23.Kf2 Sa6 24.b3 b5** Tato pochybná iniciativa povede k fixaci slabiny c6 a umrtvení dámského křídla. **25.c5 Sb7** Střelec už se právě kaje a raději nazpět hraje. **26.a4** Tento pěšec bude 12 tahů udržovat v pozici napětí (Jan Werich by řekl napětismus) a pak promluví hlasem hromovým. **26...a6 27.Ke3** Pokrytí slabiny králem je klíčové. **27...Ke7**

28.Vd2 Po zdvojení věží mohou se soupeřem láskovat tu na sloupci a, tu na sloupci f. **28...Va8 29.Va1 h6 30.h4 Vh8 31.Vda2 Kd7 32.Vf2 Ke7 33.Vaf1 Vaf8 34.Kd3 Vhg8 35.Kc3 Vg7?** Konečně ztratil černý tempo. Věž se bude muset stejně vrátit na 8. řadu, ale bude už pozdě. **36.Va1 Va8 37.Vfa2** Jsem milosrdný. **37.axb5** by soupeře přinutilo k pláči hned. Můj způsob na jistotu ho k pláči přiměje o tah později. **37...Vgg8 38.axb5 axb5 39.Va7 Vgb8 40.Vxb7+ Vxb7 41.Vxa8 Vc7 42.Vh8 f5 43.exf6+ Kxf6 44.Vxh6 1-0**

G. Setkání s šachovými legendami a renomovanými hráči.

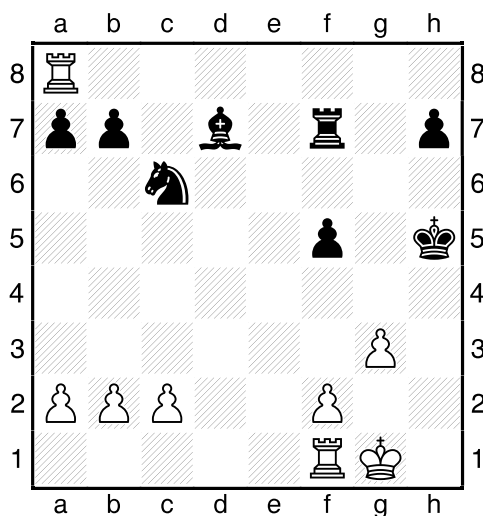
Tato kapitola mapuje má setkání na šachovnici s renomovanými hráči. Dlouho jsem si lámal hlavu jak s názvem kapitoly, tak kam ji zařadit. Takže na konec.

Někomu název legenda zní trochu nadneseně, ale těch, kterým patří, je z 35 zde uvedenými jen 6: **Hort, Flohr, Kaválek, Suchá, Fritz a Batík.**

Prvním titulovaným hráčem byl **mezinárodní mistr Čeněk Kottbauer** na simultánce v hotelu Central v listopadu 1948, který mě tím přivedl k šachu, i když závodně jsem začal hrát až o 2 roky později. Partii jsem nezapisoval a tak ji ani nemohu počítat mezi vážné partie. V zápisníku jsem našel hrdý údaj, že dříve než já skončilo své partie 18 z 26 účastníků.

Proto prvním skutečně vážným soupeřem byl až šzt (podivný titul znamená šachista zvláštní třídy a rovná se pozdějšímu kandidát mistra) a zakladatel v Evropě první šachové prodejny v Praze na Václavském náměstí **Ervín Rosenblatt**, samozřejmě také v simultánce v hotelu Bílá Ruže 14.9.1951. První partii jsem ovšem prohrál. Ale už za rok 11.12.1952 s týmž hráčem a na tomtéž místě se mi podařilo vyrovnat na 1 - 1. Partie končila poslední. Soupeř si sedl proti mně na židli, snažil se mě rychlou hrou splést a hrál až do úplného vybití

svých figur. Po partii prohlásil, že **tato partie ho zajímala víc než všechny ostatní dohromady.**

152. Rosenblatt Ervín šzt Praha - Novák Jaromír Keramostroj Klatovy

C13 Aljechin-Chatardův útok.

3.S. Řízná partie vyústila v koncovku

2 V proti V + J + S.

Klatovy, 11.12.1952.

Čas nesledován.

Simultánka.

Tématický okruh: 2 věže proti věži a 2 lehkým figurám.

Postavení po 31. tahu černého.

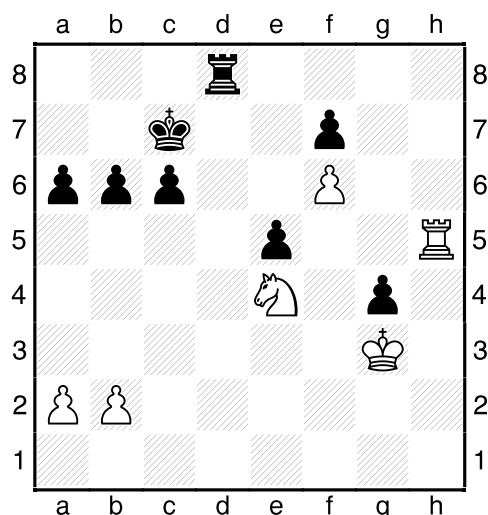
1.e4 e6 2.d4 d5 3.Jc3 Jf6 4.Sg5 Se7 5.e5 Jfd7

6.h4 Ostrý Aljechin-Chatardův útok spojený s obětí pěšce, která se obvykle nepřijímá. **6...Sxg5 7.hxg5**

Dxg5 Já si na ni troufl. **8.Jh3 Dh6 9.Sd3 f5 10.0-0 g5 11.Dd2 Vg8 12.Vae1 Dg7** Neopatrnost. Po c6 bylo vše v pořádku. **13.Sxf5!** Korektní oběť figury za 2 pěšce a útok, který měl prorazit. Vzhledem k průběhu partie mezi 13. a 31. tahem jsem váhal, zda partii nezařadit do tématického okruhu Divoké partie. **13...exf5 14.Jxd5 Kd8 15.e6 Jf6 16.e7+ Kd7 17.Jxf6+ Dxf6 18.Jxg5 Dg7 19.Df4 Jc6 20.g3 Jxe7 21.Je6 Df6 22.Dxc7+ Ke8 23.Jf4 Kf8 24.d5 Vg7 25.d6?** Ihned vyhrávalo **25.Jh5** nebo **25.Dd8+**, ale teď se šance vyrovnají. **25...Jc6! 26.Jh5 Vxc7 27.Jxf6 Vf7 28.Ve8+ Kg7 29.d7 Sxd7 30.Jh5+ Kh6 31.Vxa8 Kxh5** A již s ekvivalentem V + J + S proti 2 V s pěšcem více hrají na výhru.

32.Vg8 Je5 33.f3 Sc6 34.Kg2 Jg6 35.Vh1+ Kg5 36.Ve1 Vd7 37.Ve2 Kf6 38.Vge8 f4 39.Va8 a6 40.Vc8 Kf7 41.Vb8 Vd5 42.c4 Vd3 43.Vf2 fxe3 44.Kxg3 Je5 45.Vh8 Kg7 46.Vc8 Jxc4 47.Ve2 Vxf3+ 48.Kg4 Je3+ 49.Kg5 Jd5 Názorná ukázka, jak 2 lehké figury jsou pěkní lumpíci. Šach se nekoná ani na c7, ani na e7. **50.Vg2 Je7 51.Vc7 Vf5+ 52.Kg4 Sxg2 53.Vxe7+ Kf6** I tento hajdalácký tah vyhrává. Veškerý odpor lámalo **Vf7**. **54.Vxh7 Vb5 55.b3 Sc6 56.Kf4 Vd5 57.Vh6+ Ke7 58.Vh2 Kd6 59.Ke3 Kc5 60.Vh4 Vd1 61.Vc4+ Kb6 62.a4 Ka5 63.Ke2 Vb1 64.Vc3 Sd5 65.Kd2 Vb2+ 66.Kd3 Vxb3 67.Vxb3 Sxb3** Výsledek simultánky byl: +15=5-8. **0-1**

Další mé vzpomínky se váží k období mých pražských studií 1954 - 1959, o kterém si můžete přečíst v knize Historie šachu v Klatovech ve vzpomínkách Ing. Jaromíra Nováka na str. 14 - 18. Velmi si cením výhry nad legendou československého ženského šachu **mezinárodní mistryní Růženou Suchou**. Tu jsem nepočítal tímto „dárkem“ k 50. narozeninám, které oslavila měsíc předtím. Získala drtivý útok, ale **pohrdla věčným šachem** a po skoro 7hodinovém sezení kapitulovala. Byla v té době na vrcholu sil, 3 roky předtím dobyla potřetí finále ženského přeboru republiky, které hrála celkem 24x !!! Mezinárodně uspěla v roce 1954: vyhrála pásmový turnaj v Lipsku a postoupila do kandidátského turnaje.

153. Novák Jaromír Slavia Žižkov - Suchá Růžena Slovan Vinohrady

C70 Španělská.

186. I několikanásobná mistryně republiky je k poražení.

Praha, 26.11.1957, dohráváno 29.11.1957.

Čas: bílý 2 hodiny 53 minut,

černá 3 hodiny 50 minut.

Přebor oddílu Slavia Žižkov skupina A 1958. 9. utkání.

Tematický okruh: Věž a 3 pěšci proti věži a figuře. Postavení po 39. tahu bílého.

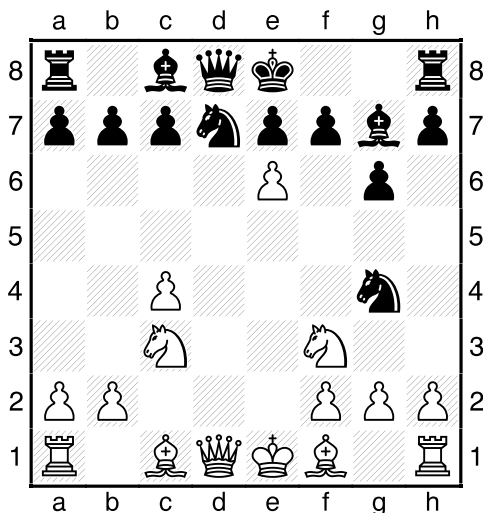
1.e4 e5 2.Jf3 Jc6 3.Sb5 a6 4.Sa4 Sc5 5.0-0 d6 6.d4 exd4 7.Sxc6+ bxc6 8.Jxd4 Sd7 9.Jb3 Sb6 10.De2 Df6 11.c4 Jh6 12.Kh1 Jg4 13.Se3 Dh4 14.h3 Je5!? Černá se zmocnila drtivé iniciativy a po Jxe3 by mě ztráty neminuly. Ale proč ta smířlivost? **15.Sxb6** Tak jsem se zbavil největšího nepřítele. **15...Sxh3** Soupeřka mne vyvedla z omylu. Žádná smířlivost, ale jiný druh útoku. **16.Kg1** Nejrozumnější pokračování. Po 16.f3 ustoupí střelec na d7 s uloupeným pěšcem a po 16.gxh3 Dxh3+ 17.Kg1 Jf3+ 18.Dxf3 Dxf3 19.Sa5 mám sice za dámu 3 lehké figury, ale deficit 2 pěšců, obnaženého krále, rozvrácenou pozici a nekoordinované figury. **16...Sxg2 17.Kxg2 Dg5+ 18.Kh3 Dh6+ 19.Kg3 Dg6+ 20.Kh3 cxb6?!** Několikanásobná přebornice republiky si proti mladíčkovi věří a věčným šachem pohrdá. Za to můžeme být vděční za hezkou partii. **21.f4 De6+ 22.f5 Dxc4 23.Dxc4 Jxc4 24.Vf2 0-0-0 25.Jc3 g5 26.Jd4 Je5 27.Vg1 Vdg8 28.f6 h5 29.Jf5 g4+** Po následující blokádě už nebudou pěšci g a h nebezpeční. **30.Kg2 Kc7 31.Vh1 Jf3 32.Kg3 Vg6 33.Jh4 Jxh4 34.Vxh4 Vhh6 35.e5!** Udržet pěšce f6 za každou cenu. **35...dxe5 36.Je4 Vg8 37.Vf5 Vd8 38.Vhxh5 Vxh5 39.Vxh5** Hemžení věží ustalo, slabí pěšci budou padat jako zralé hrušky a převaha figury se musí projevit. Jelikož se však jedná o jezdce, bude to trvat dlouho a chce to značnou dávku trpělivosti.

39...Vd5 40.Kxg4 Kd7 41.Kf5 Vd1 42.Vh2 Tento opatrný tah jsem pečetil a k dohrávání jsem se dostavil 29.11.1957. **42...Vf1+ 43.Kxe5 Vb1 44.Vd2+ Kc7 45.Jd6 Ve1+ 46.Kf5 Vf1+ 47.Kg5 Vg1+ 48.Kf4 Vf1+ 49.Ke5 Ve1+ 50.Je4** Zjistil jsem, že tudy cesta nevede a pokorně jsem se vrátil zpátky. **50...Vb1 51.Ve2 Vd1 52.Jg5 Vd5+ 53.Kf4 Vd7 54.Ve7** Výměna věží a pěšců na sloupci f vede ke kýženému výsledku. **54...Vxe7 55.fxe7 Kd7 56.Jxf7 Kxe7 57.Je5 Kd6 58.Ke4 Kc5 59.Jd7+ Kb5 60.Kd4 a5** Figura je figura. Teď jen opatrně pohybovat bílými pěšci, aby nedošli k úhoně. **61.Kc3 a4 62.a3 c5 63.Jb8** Nevýhoda tahu je hrozná zbraň. Po Ka5 dostane černá laškovný mat pěšcem 64.Kc4 b5+ 65.Kxc5 b4 66.axb4#. **63...c4 64.Jd7 Kc6 65.Jxb6 Kxb6 66.Kxc4 Kc6 67.Kb4 Kd5 68.Kxa4 Kc4 69.b4** Poslední 3 tahy si mohla černá odpustit a nekazit si pověst mezinárodní mistryně. Ale když ono se to tak nerado vzdává. Partie trvala celkem 6 hodin a 43 minut. **1-0**

Jsem vděčný osudu, že jsem se přes kamaráda Edu Součka, mého šachového soupeřníka po celou dobu vysokoškolských studií, sprátlil s 14letým **kandidátem mistra Lubošem Kaválkem** (oba pocházeli z Náchodsku). Všichni 3 jsme hráli krajský přebor Prahy 1958, z toho Luboš a já v B a Eda v A skupině. Po turnaji jsme putovali večerní Prahou z Malé Strany až k Národnímu muzeu. Eda a já jsme šli do koleje na žižkovském Jarově, Luboš na Vinohrady. Jednou jsme "blicali" u Kaválků v jejich vinohradském bytě.

Napřed musím popsat **atmosféru, ve které se partie odehrála**. Krajský přebor Prahy 1958 byl nejsilněji obsazeným uzavřeným turnajem, který jsem kdy hrál, což se odrazilo na mém výsledku: byl jsem 10. z 12 hráčů. Partie s remízovým koncem se hrála v posledním 11. utkání a můj 14letý soupeř byl již kandidátem mistra, což byl titul ojedinělý a zdaleka nezdevalvovaný jako je dnes. Byl v té době na 2. a tudíž postupovém místě. Remíza mu však nedávala jistotu postupu do čtvrtfinále. Nakonec mu díky SB stačila, ale vítěz turnaje Fabian mi poděkoval, že jsem mu zabezpečil bohatý jednobodový odstup od jeho konkurenta.

Luboš Kaválek byl můj první mladý soupeř na začátku své obdivuhodné kariéry.

154. Kaválek Lubomír km Praha - Novák Jaromír Slavia Žižkov

E90 Královská indická.

211. Remíza s budoucím přeborníkem ČSSR i USA.

Praha, 27.6.1958.

Čas: bílý 2 hodiny 5 minut,

černý 2 hodiny 25 minut.

Pražský krajský přebor jednotlivců skupina B 1958. 11. utkání.

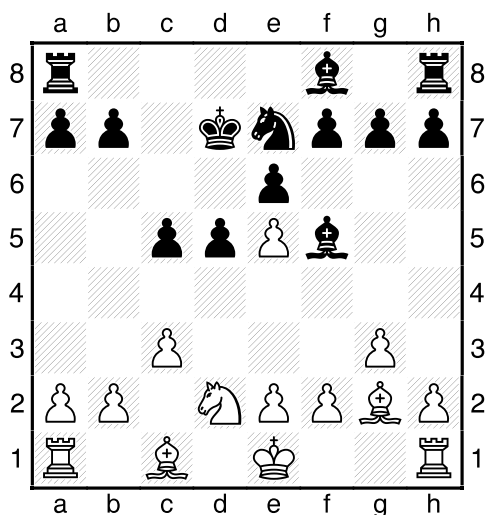
Tématický okruh: Obrana.

Postavení po 8. tahu bílého.

1.d4 Jf6 2.c4 g6 3.Jc3 Sg7 4.e4 d6 5.Jf3 Jbd7 6.e5 dxe5 7.dxe5 Jg4 8.e6 Když už zahrál bílý 6.e5, musí teď hrát "obětavě" a do podniku investovat pěšce. Budu mít sice pěšce navíc, ale je to dvojpěšec mrzáček.

8...fxe6 9.Jg5 Jde5 10.Dxd8+ Kxd8 11.Se2 Jh6 12.Sf4 c6 13.0-0-0+ Ke8 14.Vhe1 Jef7 Bílá iniciativa povážlivě narostla a tak ji otupuji výměnami. **15.Jce4 Jxg5 16.Jxg5 Jf7 17.Jxf7 Kxf7 18.Sf3 a5 19.Se5 Sxe5 20.Vxe5 Kf6 21.Ve3 c5** Se snahou po Vb8 a b6 postavit pěšce dámského křídla na černá pole, ale bílý to vidí a je rychlejší. Nakonec mu to nebude nic platné, protože věži d1 chybějí na sloupci d pole vniku. **22.Vb3 Vb8 23.Vb6 Kf5 24.Kc2 Vf8 25.Kb3 e5?!** Třetí tah pěšcem na 5. řadu (a5, c5, e5) je sporné hodnoty. Uvolňuje totiž věži d1 pole d5. **26.Vd5 Vf6 27.Vxf6+ exf6** Hra se vyrovnala a bílý souhlasil s plíchtou. Získává sice zpět pěšce, ale já mám vyspravenou strukturu pěšců na královském křídle "–"

Přeskočíme 7 let. V listopadu 1965 jsem získal Luboše pro konání simultánky. Ten z Klatov, kde uhrál výsledek +22=2–2, odjel přímo na pásmový turnaj do Lipska, kde byl 2. - 3. a získal velmistrovský titul. Tím více si cením, že jsem byl jedním ze dvou, který ho ve svižné partii porazil. Mám tak s dvojnásobným přeborníkem ČSSR (1962 a 1968) a trojnásobným USA (1972, 1973 a 1978), který byl na šachových olympiádách členem jednou zlatého a 5x bronzového týmu USA a umístil se na 8. místě v anketě k 100. výročí organizovaného šachu v českých zemích o nejúspěšnějšího československého šachistu 20. století, **aktivní bilanci 1 1/2 -1/2**. Nesmím ale počítat bleskové partie, ve kterých měl většinou navrch on.

155. Novák Jaromír TJ Klatovy - Kaválek Lubomír vm Praha

D02 Nepravidelná hra 1.d4.

7.S. Nečekaně rychle získaný skalp velmistra Kaválka.

Klatovy, 20.11.1965.

Čas nesledován.

Simultánka.

Tématický okruh: Figurová hra.

Postavení po 11. tahu černého.

1.d4 d5 2.Jf3 Jc6 3.c3 Sg4 4.Je5 Jxe5 5.dxe5 c6 6.Dd4 Sf5 7.Jd2 e6 8.g3 c5 9.Da4+ Dd7 10.Dxd7+ Kxd7 11.Sg2 Je7

12.e4 Zahájení jsem sehrál s osobně známým velmistrem velmi skromně. Teď se ale osměluji a má taktika bude mít nečekaně v několika tazích úspěch. **12...dxe4 13.Jxe4 Jc6 14.f4 h5** Typické strašení v simultánce. Lépe bylo likvidovat nebezpečného jezdce, ale černému se nechtělo vzdávat se dvou střelců. **15.Se3 b6 16.0–0–0+** Ovšem. Šachování rošádou vyvolává vždy takový zvláštní dojem. **16...Kc7 17.Jd6** Z ničeho nic vyrostl v pozici bez dam neodrazitelný útok. **17...Sg6 18.Jb5+ Kb7 19.Vd7+** Oslabená dlouhá diagonála a volný sloupec d dokonaly dílo zkázy. **1–0**

Ale dalších úspěchů s legendami už moc nebylo. Jmenovat mohu remízu s **Dr. Jindřichem Fritzem**, mezinárodním velmistrem kompozičního šachu, označeným v Malé encyklopedii šachu jako nejlepší skladatel v Československu, který vytvořil přes 500 skladeb, z toho přes 400 studií. Pak už zbývá jen jedna remíza ze 2 partií v simultáncích s naším klubovým kolegou **velmistrem Jaroslavem Šajtarem**. Ten za naše družstvo nastupoval na 1. šachovnici jen výjimečně a obvykle mírumilovně remizoval.

V provinčních Klatovech jsem mohl hrát s renomovaným hráčem jen v simultáncích.

Jedinou výjimkou před rokem 1989 byl Západočeský krajský přebor družstev I. třídy, kde jsem se utkal s tehdejšími přeborníkem kraje Rudolfem Mesiarikem, který nastupoval na 1. šachovnici za Baník Sokolov a vbrzku se stal mistrem FIDE. To ovšem už nehrál za Sokolov, ale přestoupil do šachově perspektivnějšího Třince.

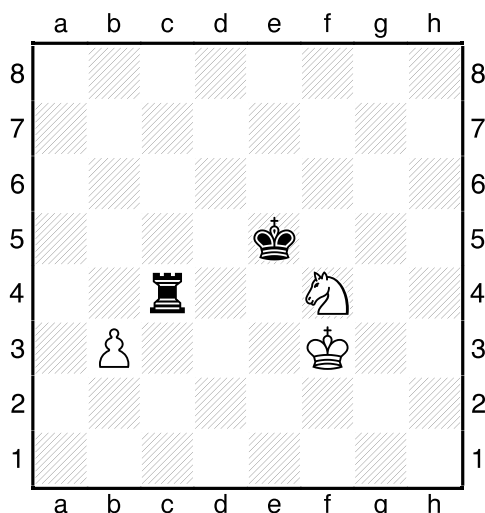
Bylo to ve finálové skupině roku 1965 a hlavní skupině roku 1967. Obě partie jsem vyhrál a mám s ním tudíž aktivní skóre 2 - 0. Uvidíte je v 2. dílu: koncovky 2 V + S proti 2 V + S stejnobarevně a V + 2 S proti V + 2 J.

Škoda, že jsem nemohl v roce 1967 v dvoukolové soutěži nastoupit i v odvetě. Při automobilové nehodě služebního auta v Plzni jsem utrpěl zlomeninu žebra a další jsem měl naražená, takže jsem k zápasu dostal neschopnostní stopku.

V roce 1971 se dočkal klatovský klub půlstoletí své existence. To jsme oslavili simultánkou, což jsme navenek maskovali jako oslavu 50. výročí založení Komunistické strany Československa, jak žádal tehdejší dobrý mrav. Náhodou se to shodovalo.

Na tu parádu jsme pozvali **velmistra Vlastimila Horta**, který v té době netušil, že za 34 let bude oceněn v anketě jako 2. nejúspěšnější československý šachista 20. století hned za velmistrem Richardem Rétim.

Účast ve velkém sále klatovské sokolovny byla rekordní jak počtem obecnstva, tak hráčů. Těch nastoupilo 44 a velmistr se mohl pochlubit výjimečným výsledkem +34=9–1. **Mně se podařilo remizovat, i když s odřenýma ušima.**

156. Hort Vlastimil vm Praha - Novák Jaromír TJ Klatovy

A21 Anglická.

8.S. Jak jsem velmistru Hortovi utekl z lopaty.

Klatovy, 7.5.1971.

Čas nesledován.

Simultánka.

Tématický okruh: V proti J + S.

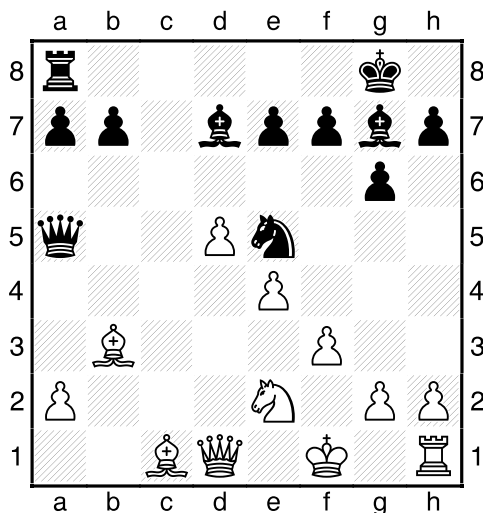
Postavení po 51. tahu černého.

**1.c4 e5 2.Jc3 f5 3.g3 Jf6 4.Sg2 d6 5.e3 c5 6.b3
Jc6 7.Sb2 Se7 8.Jge2 a6 9.d4 cxd4 10.exd4 Dc7
11.Vc1 0-0 12.0-0 Sd7 13.Jd5 Dd8 14.dxe5 dxe5**

15.Ve1 e4 16.Jef4 Jb4 17.Jxb4 Sxb4 18.Sxf6 Vxf6 19.Dd5+ Vf7 Zatím jsem s velmistrem držel krok. Teď ale je toto krytí šachu jediným východiskem. Bílý totiž tlačí po volném sloupci d na střelce d7 a za ním ukrytou dámu a ještě napadá pěšce b7. **20.Ved1 Dc8 21.c5 Sc6 22.Dc4 Sa5 23.b4 Sd8 24.Db3 Sg5 25.Vd6 De8 26.Ve1 Se7** Druhou zvažovanou možností bylo Sxf4. **27.Vd2 Vd8 28.Ved1 Vxd2 29.Vxd2 Sg5 30.Vd6** I druhá věž putuje na d6. **30...Se7 31.Ve6** Soupeř odmítá remis, riskuje a málem mu to vyjde. **31...Dd7 32.h4 Sa4?** A už jsem se chytil. Správné bylo Kf8, což jsem chtěl hrát až po tomto mezitahu. **33.Vxe7 Sxb3 34.Vxd7 Vxd7 35.axb3 Kf7** Honba za pěšci by prohrála, musím rychle aktivizovat krále a likvidovat co nejvíce pěšců. I tak jsou mé vyhlídky uniknout ze spárů velmistra bídné. **36.Sf1 Kf6 37.b5 axb5 38.Sxb5 Vd1+ 39.Kg2 Vc1 40.Sc4 Ke5 41.h5 Kf6 42.Sd5 Vxc5 43.Sxb7 g5 44.hxg6 hxg6 45.Sa6 g5 46.Je2 Ke5 47.f4+ exf3+ 48.Kxf3 Vc6 49.Sc4 f4 50.gxf4+?** Tím si bílý strašně komplikuje situaci a už vůbec nemůže pomýšlet na výhru. Správné bylo hrát na jistotu a ponechat si ještě jednoho pěšce 50.g4. **50...gxf4 51.Jxf4?** Mohl jsem ještě dobýt jezdce po Vf6, ale na výhru by to bylo stěžší. Proto vynucuji remízu likvidací posledního pěšce bílého. **51...Vxc4!** Tentokrát už bílý s remízou souhlasil. Zbude mu sice jezdec, ale pěšec žádný. Uf! To jsem si oddechl. “—”

Jako vzácný klenot si hýčkám partii s **velmistrem Salomonem Flohem** hranou 6.2.1975. 66letý velmistrovský matador Salo Flohr měl před simultánkou přijetí na klatovské radnici u předsedy Městského národního výboru, což byl tehdejší název pro starostu. Toho jsem se zúčastnil spolu s předsedou TJ Klatovy Miroslavem Zberovským. Poté jsem oba odvezl naším autem Škoda Octavia Combi na simultánku do hotelu Central. Přes svůj věk Flohr, mimochodem 3. nejúspěšnější československý šachista ve zmíněné anketě, neváhal nastoupit proti 50 soupeřům. Tím překonal předchozí rekord tehdy 27letého Horta s neméně úžasným výsledkem +41=6-3. Mne hrálo vědomí, že jsem se dostal do skupinky těch 3 vítězů.

Výhru jsem věnoval svému otci, který v ten den slavil 80. narozeniny.

157. Flohr Salo vm Moskva - Novák Jaromír TJ Klatovy

D86 Výměnná Grünfeldova indická.

10.S. Velmistr Flohr se nenápadně dostal pod kola útoku.

Klatovy, 6.2.1975.

Čas nesledován.

Simultánka.

Tématický okruh: Figurová hra.

Postavení po 16. tahu černého.

1.c4 Jf6 2.Jc3 d5 3.cxd5 Jxd5 4.d4 g6 5.e4 Jxc3 6.bxc3 Z anglické hry se vyklubala Grünfeldova indická obrana. **6...c5 7.Sc4 Sg7 8.Je2**

cx4 9.cx4 Jc6 10.Se3 Po zkušenosti

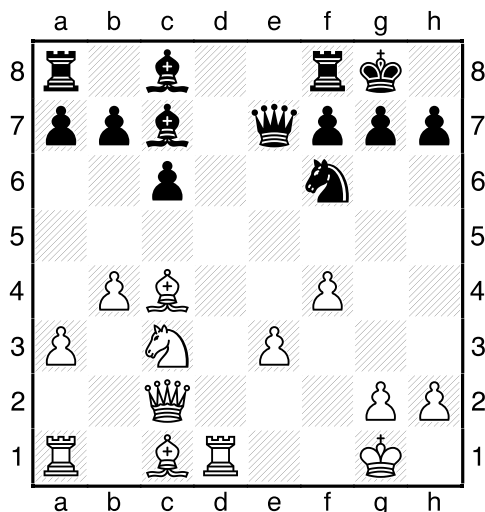
z této partie se kloním k vývinu střelce na b2. **10...Da5+ 11.Kf1** I když teorie proti tomuto tahu nic nenamítá, já bych představil na d2 a volil mezi dámou a střelcem. Ztráta rošády s následujícím pochodem krále na h2 se mi zdá příliš drastická. **11...0-0 12.Vc1 Sd7 13.d5** Porušuje zásadu, že vedle sebe stojící pěšci se nemají předčasně oslabovat postupem jednoho z nich. Po uvolnění pole e5 pro černého jezdce bude napaden střelec c4. **13...Je5 14.Sb3 Vfc8 15.f3 Vxc1 16.Sxc1**

16...Sb5 17.Se3 Vc8 18.h4 Tato nevhodná iniciativa bude hned mým protitahem zastavena, ale úkryt krále bude kompromitován. **18...h5 19.Kg1 Jc4** Černé figury jsou stále čilejší. **20.Sc1** Než by vydal dvojici střelců, raději se stahuje do zadních obranných pozic. Je zde vzájemná svázanost bílého střelce a černého jezdce: oba kontrolují body a3, b2, d2 a e3, ovšem střelec obranně (čili pasivně) a jezdec útočně (čili aktivně). **20...Db6+** S tempem uvolňuje pole a5 jezdcí. **21.Kh2 Ja5 22.Sg5 Jxb3** Místo černopolného si jezdec zgustnul na bělopolném střelci. **23.axb3 Df2 24.Jf4 Se5** Z ničeho nic spadl bílý pod kola černého útoku a hledat z něho únik je i nad síly velmistra. Ztráta figury je neodvratná. **25.De1** Ani výměna nejsilnějších figur už nepomůže. **25...Dxe1 26.Vxe1 f6 27.g3** Nebo **27.Sh6 Kh7. 27...Vc2+** Takový šach zvaný "zdravotňák" nemůže nikdy škodit. **28.Kh1 fxg5 0-1**

Od sedmdesátých let se hrál v Plzni každý rok až do sametové revoluce v roce 1989 té době poplatný bleskový turnaj O pohár Rudého práva za reprezentativní účasti mistrů, ze sovětského bloku. Tito účastníci turnaje si rádi přivydělali 1 000,- Kčs za simultánku. Tu jsme 15x uspořádali ve dnech po skončení turnaje k velké radosti nejen mistrů, ale i pořadatelů turnaje, kteří měli problémy se splněním politického úkolu tyto simultánky zajistit.

V simultáncích je mé skóre okolo 50 %. Nejčastěji jsem v nich remizoval. Porážek bylo poskovnu (mimo jiné se **sovětským velmistrem Vladimírem Tukmakovem**). stejně jako výher. Kromě již uvedených to byly výhry se **státním trenérem mistrem Františkem Pithartem** (hrála se v září 1975 na srazu korespondenčních šachistů v Zvíkovském Podhradí proti 19 hráčům a skóre s ním v simultáncích jsem ustálil na konečných 1 1/2 - 1/2) a **Sověty mezinárodním mistrem Zurabem Azmajparašvilim** (příklad na utajenou pěšcovou vidličku) a **mistrem sportu M. Solovjevem**. Jejich partie si přehrajeme.

Zajímavost partie s mistrem Pithartem tkví ve skutečnosti, že po 32 letech skoro na den se mi povedl **zopakovat stejný motiv pseudooběti jezdce na poli h7** v partii 77. s Dušanem Lukáčem na Tatranském poháru. Další rozdíly nejsou podstatné. Protože jsem byl bílý, drama se odehrálo na poli h7, a důsledky byly drsnější. Pěšce jsem nezískal jen 1, ale 2 a kvalitu.

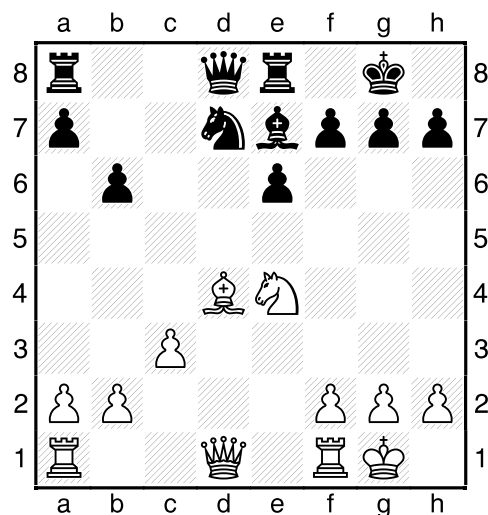
158. Pithart František mistr Praha - Novák Jaromír TJ Klatovy

D46 Poloslovanský dámský gambit.
11.S. Efektní pseudooběť jezdce na h2.
Zvíkovské Podhradí, 27.9.1975.
Čas nesledován.
Simultánka.
Tématický okruh: Oběť.
Postavení po 14. tahu bílého.

1.d4 Jf6 2.c4 e6 3.Jf3 d5 4.Jc3 c6 5.e3 Jbd7 6.Dc2 Místo klasického 6.Sd3 volí polomeránský systém. **6...dxc4** Slavnému soupeři to tempo klidně věnuji. Nejsm dogmatik. **7.Sxc4 Sd6 8.0-0 0-0 9.a3 e5** Mám zato v rukávu uvolnění v centru. **10.dxe5 Jxe5 11.Jxe5 Sxe5 12.f4** Přirozený tah, ale pěšec e3 zůstane slab. **12...Sc7 13.Vd1** Další přirozený tah, ale ve skutečnosti dar tempa k útoku na e3. **13...De7 14.b4** Příliš optimistické. Střelec zatížený obranou pěšce e3 se na b2 hned tak nedostane. A až se tam dostane, bude bílý o pěšáka chudší.

14...Sb6 15.Ve1 Jg4 Slabina na e3 je náhle velmi citlivá. Bílý ji doufá ještě potřetí pokrýt, přehlíží ale kombinační obrat, který vede ke ztrátě jiného pěšce. **16.Jd1 Jxh2!** Oběť je to dost laciná, využívá nekrytého postavení věže e1. Na druhé straně kdy se podaří v poměrně raném stadiu partie obětovat na h2 jezdce. **17.Sd3 f5 18.Jf2 Dh4 19.Sb2 Se6 20.Sd4 Dg3 21.Sc4 Sd5 22.Sxd5+ cxd5 23.Sxb6** Tady už byl mistr Pithart demoralizován a přehlíží ztrátu kvality. **23...Jf3+ 24.Kf1 Jxe1 25.Vxe1 axb6 26.Db3 Vad8 27.Vd1 Dg6 28.Vxd5 Vxd5 29.Dxd5+ Df7 30.Dd4 De6 31.Jd3 De4 32.Dxe4 fxe4** Další hra už není důstojná mistrova jména. Omluvit lze jen rychlým tempem ke konci simultánky. **33.Je5 Va8 34.Jc4 Kf8 35.Ke2 Ke7 36.b5 Va4 37.Jd2 Vxa3 38.Jxe4 Vb3 39.g4 Vxb5 40.Jc3 Vb3 41.Kd3 h6** Hra na druhého vzdáleného volného pěšce je v těchto pozicích velmi účinná. **42.e4 g6 43.e5 h5 44.gxh5 gxh5 45.f5** Volní spojení pěšci jsou zde k ničemu. **45...h4 46.Kc4 Vxc3+ Stejně tak je účinné vrácení věže za poslední figuru soupeře, která by mohla ještě škodit. 47.Kxc3 h3** Vzdálení pěšci vítězí nad spojenými pěšci. **0-1**

Letmá vzpomínka na partii s Azmajparašvilim. Simultánka se hrála v sokolovně v přísálí před kanceláří v 1. patře. A ve velké sále probíhala jiná akce s hudebním doprovodem. **Při dobíjení soupeře se i přísálím stylově linul jakýsi šachový hymnus,** tehdy populární hit: „Má bílá královno, nechť dár všem králům mat.“

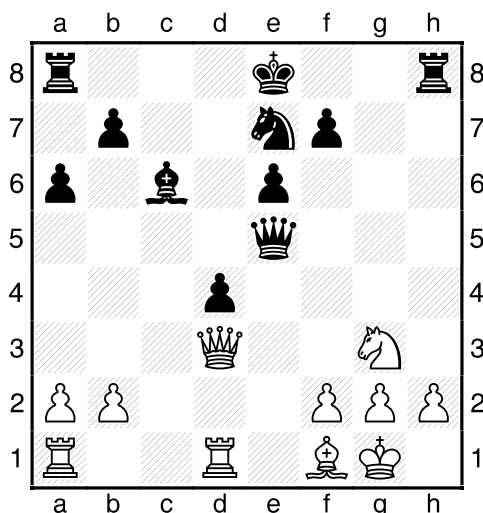

159. Azmajparašvili Zurab mm SSSR - Novák Jaromír TJ Klatovy

C10 Rubinsteinova francouzská.
19.S. Nebezpečí utajené pěšcové vidličky.
Klatovy, 12.12.1983.
Čas nesledován.
Simultánka.
Tématický okruh: Figurová hra.
Postavení po 15. tahu bílého.

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Jd2 dxe4 4.Jxe4 Se7 5.Sd3 Jf6 6.Jf3 Jbd7 7.Jg3 b6 8.0–0 Sb7 9.c3 0–0 10.Jg5 Ve8 11.J5e4 c5 12.Se3 cxd4 13.Sxd4 Teď se pomalu začíná rodit chyba. Lepší bylo napřed vyměnit jezdce 13.Jxf6+ Jxf6 14.Sxd4 e5 15.Se3 Dd5 16.f3 nebo s přehozením tahů 14. ... e5 15.Sxe5 Dd5 16.Df3 Dxf3 17.gxf3 Sxf3 a přenechat černému iniciativu než vbrzku přijít o figuru. Druhou možností bylo vzít pěšcem 13.cxd4. Kdopak ale miluje "izoláka"? **13...Jxe4 14.Sxe4?** Až teprve po chvíli počítač uznává vzetí střelcem za hrubou chybu, která stojí vynuceně figuru. Rovnováhu drželo jen vzetí jezdce. **14...Sxe4 15.Jxe4 15...f5 16.Jg3** Poplašený koníček ještě uteče, ale střelec takové štěstí nemá a je na odstřel. **16...e5** Náznorný příklad, jak je nebezpečné postavit 2 figury na stejné řadě na dostřel pěšcové vidličky. Zde si je bílý nepostavil z vlastní vůle, ale byl k tomu donucen. Ale i to se počítá. **17.Db3+ Kh8 18.Jxf5** Úniku ze skladiště není, tak se jde na štyky (bodáky). **18...exd4 19.Vad1 Jc5 20.Df7 Sf6 21.cxd4 Je4 22.Vfe1 Jg5 23.Db7 Vxe1+ 24.Vxe1 h6 25.d5 Dc8 26.Dc6 Dxc6 27.dxc6 Vc8 28.Vc1 Sxb2 29.Vc2 Sa3 30.h3 Sc5 31.Vd2 Vxc6 32.Vd7 Vf6 33.g4 Jxh3+ 34.Kg2 Jxf2 35.Kg3 Vg6** Výsledek simultánky byl +21=3–4. **0–1**

Mistr sportu Solovjev vyrovnal rekord Flohra 50 účastníků, kteří se horko těžko vešli do sálu v zemědělské škole. Výsledek však měl slabší +28=9–13, což odpovídá i jeho nižšímu titulu. Sympatický mistr byl **šachový nadšenec**. Opustil velmi dobře placené místo inženýra s 350 rubly za profesi trenéra v šachovém domě s průměrným sovětským platem 160 rublů.

160. Solovjev M. ms Sverdlovsk - Novák Jaromír TJ Klatovy

C02 Francouzská 3.e5.

13.S. Vrácení pěšce za protiútok.

Klatovy, 5.11.1976.

Čas nesledován.

Simultánka.

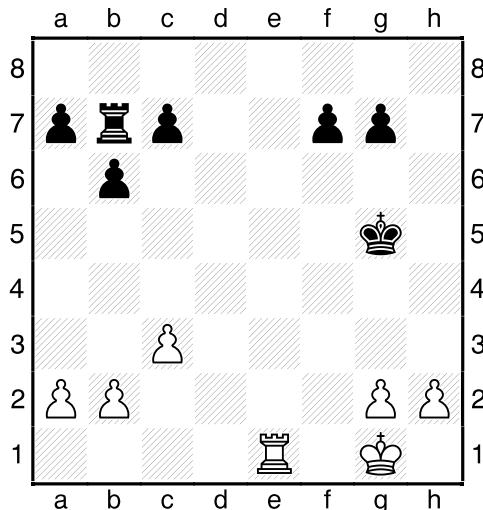
Tématický okruh: Spojení volní pěšci.

Postavení po 21. tahu bílého.

1.e4 e6 2.d4 d5 3.e5 c5 4.c3 Jc6 5.Jf3 Db6 Můj oblíbený systém ve francouzské obraně, kterou nazval jeden velmistr trefně pro tah d5 útokem. **6.Sd3 Sd7** Chci-li mít s pěšcem d4 vážné úmysly, je tento tah nezbytný. **7.0–0 cxd4 8.cxd4 Jxd4 9.Jxd4 Dxd4 10.Jc3 a6** Skousnout druhého pěšce se mi už zdálo trochu příliš, i když i toto je možné. Jen útok bílého nabývá na síle. **11.De2 Sb4** Pro tento tah se vžil v Klatovech pojem Matoušova obrana. **12.Vd1 Db6** I zde byla možná konzumace druhého pěšce po Sxc3, ale v rychlém tempu simultánky jsem nestačil propočítat všechny důsledky a tak jsem hrál na jistotu. **13.Dg4 Je7** Po vzoru z jiných variant francouzské obrany pěšce vrátím. **14.Se3** Bílý ještě chvíli váhá..... **14...Sc5 15.Sxc5 Dxc5 16.Dxg7**ale pak ho slupne. **16...Vg8 17.Dxh7 Sc6 18.Sf1 d4 19.Je2 Dxe5 20.Jg3 Vh8 21.Dd3**

21...0–0–0a dostává se pod kola mého protiútku. **22.Vac1 Kb8 23.b4 f5 24.Ve1 Df6 25.Db3 e5** Povodeň černých pěšců se začíná valit. **26.b5 axb5 27.Sxb5 Sd5 28.Sc4 e4 29.Sxd5 Jxd5 30.Vb1 Vh7 31.a4 d3** Když pochodovali, vesele se smáli. **32.a5 Jc3 33.Vb2 Vc7 34.a6?** Bílý nesměl dovolit smrtelný tah d2. K tomu se hodilo buď 34.Jf1 nebo blokovací 34.Vd2. **34...d2 35.a7+ Ka8** Na a8 má král sice těsný, ale pohodlný byteček. **36.Vxd2** Teď už je jedno, co bílý hraje. **36...Vxd2 37.Jh5 Dd8 0–1**

Z remíz uvedu **jugoslávského velmistra Milorada Kněževiče, bulharského mezinárodního mistra Atanasova, velmistra z NDR Wolfganga Uhlmanna**, který mě navíc jednou porazil stejně jako **sovětský mezinárodní mistr Meň, a sovětského velmistra, dvojnásobného přeborníka SSSR a vítěze 10 mezinárodních turnajů Vitalije Ceškovského**. Ten se po partii vyjádřil lapidárně a lakonicky: „**Mně čudom spasti**“. Překlad je v partii.

161. Ceškovskij Vitalij vm SSSR - Novák Jaromír TJ Klatovy

C10 Rubinsteinova francouzská.

23.S. Jak mi velmistr Ceškovskij utekl z lopaty.

Klatovy, 2.11.1987.

Čas nesledován.

Simultánka.

Tématický okruh: Věžové koncovky.

Postavení po 25. tahu černého.

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Jc3 dxe4 4.Jxe4 Se7 5.Jf3 Jf6 6.Jxf6+ Normálně se hrává 6.Sd3.

V simultánce hraje velmistr jednodušší, i když také teoretické pokračování. **6...Sxf6 7.Sd3 Jd7 8.De2**

b6 Zdánlivě chyba, ve skutečnosti napadení věže je neškodné a povede k výměně bělopolných střelců. Věž b7 je pak připravena k zásahu po 7. řadě. **9.Se4 Vb8 10.0–0 Sb7 11.Sxb7 Vxb7 12.d5 Jc5 13.Vd1 De7 14.Db5+ Dd7 15.Dxd7+ Kxd7 16.dxe6+ Kxe6** Postavení krále ve středu šachovnice a při volných sloupcích vypadá bizarně a nebezpečně.

S ohledem na nevyvinutého střelce c1 mu však žádné reálné nebezpečí nehrozí. **17.c3 Vd8 18.Sg5 Vxd1+ 19.Vxd1 Sxg5 20.Jxg5+ Ke7 21.Ve1+** Ani v tomto, ani v následujícím tahu si velmistr nedovolil vzít pěšce h7. Po f6 by jezdec na h7 zamrzl. **21...Je6 22.f4 Kf6 23.Jxh7+** Teprve teď si ho vzal. Ztratí za něj pěšce f4 a proniknutí věže na 7. řadu žádnou škodu nezpůsobí. **23...Kg6 24.Jg5 Jxg5 25.fxg5 Kxg5** Povšimněte si dobře postavení pěšců na královském křídle. Bílý pěšec h má před sebou volný sloupec a černý pěšec f má před sebou také volný sloupec. Bílý pěšec je však do koncovky cennější. Proto pozor! Poučka říká: Z krajního hypoteticky vzdálenějšího pěšce se může stát skutečně vzdálenější pěšec, což je často rozhodující faktor pro výsledek partie.

26.Ve7 Kf6 27.Ve8 c5 28.Kf2 Vd7 Pozice je náhle zcela rovná. **29.Ke2 Kf5 30.a4 a5 31.Ke3 Vd6 32.Vg8 Vg6 33.g3 Kg4 34.Vh8 Ve6+ 35.Kd3 Vh6 36.Vf8** Do riskantní pěšcovky se bílému s ohledem na mého postoupnutého krále nechtělo. Věžovka bude pro něho ještě riskantnější. **36...f5 37.Vb8 g5 38.h4** To už je hra vabank. **38...gxh4 39.gxh4 Kf3** Neměl jsem se upejpat a raději hned slupnout pěšce h4. Ted' nejde pozici vylepšovat, nýbrž nepropásnout šanci. **40.h5 f4 41.b3 Vd6+ 42.Kc4 Ke2** Pozice vyžaduje opatrné manévrování. Výhodu udrželo Kg4. **43.Vh8** Již zde mohl bílý vynutit remízu po 43.Ve8+ a 44.Vf8 jako nakonec v partii. **43...f3 44.h6** Hledá protiváhu v postupu pěšce h, ale to nemělo stačit. **44...f2** Po Vf6 nebylo pro bílého záchrany. **45.Ve8+ Kd2 46.Vf8 Ke1 47.Ve8+ Kd2 48.Vf8 Ke3 49.Ve8+** Z tohoto kolotoče není úniku a proto remis. Velmistr Ceškovskij si po partii, která byla jedna z posledních, oddechl a prohlásil: "Mně čudom spasti." ("Zachránil jsem se zázrakem.") Škoda, protože to mohla být jeho jediná porážka. Z 30 soupeřů 26 porazil a jen se 4 remizoval, což byl excelentní výsledek. "–"

Po roce 1989 éra simultánek skončila. První simultánka se navrátila až v roce 2000.

Kluboví kolegové mi připravili milé překvapení. K mému výročí 50 let závodního šachu zajistili simultánku s **plzeňským velmistrem Jiřím Štočkem**. Proti 22 hráčům uhrál výsledek +18=2-2. Kde jsou ty časy, kdy soupeřů bylo 50! Svou partii jsem regulérně remizoval.

V následné simultánce proti 2 hráčům s časovým limitem 15 minut (i pro něho) jsem dosáhl vyhraného postavení. Ale ve zbývajících minutě bych sotva stačil výhru realizovat. Soupeř však gentlemansky partii vzdal. Zřejmě pocta oslavenci.

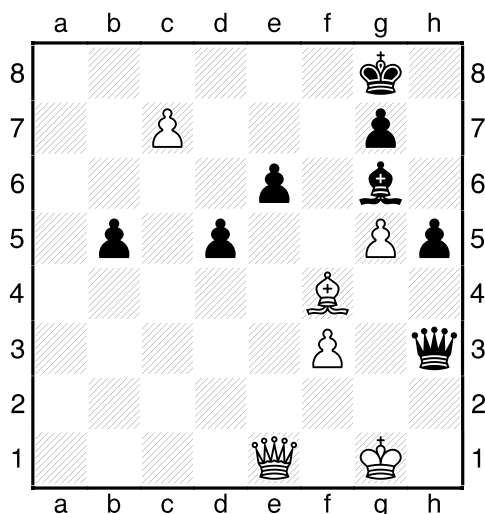
Přece jen se mi po roce 1989 naskytla příležitost zahrát si i v praktickém šachu s 2 mistry.

2x to bylo s **plzeňským mezinárodním mistrem** a šachovým trenérem **Ing. Josefem Juřkem**. Ten kromě titulu přeborníka vysokých škol a armády vyhrál v roce 1987 přebor ČSR a 3x skončil na 3. místě. V obou případech jsme na sebe narazili při našem červencovém OPEN turnaji O pohár města Klatov. Poprvé to bylo v 2. ročníku v roce 1994, kdy shodou náhody jsem s ním hrál v 1. kole. On jako nasazený s číslem 1, já jako 1. hráč druhé poloviny startovního pole na 1. šachovnici na pódiu. Partie podle toho dopadla. Favorit nezaváhal.

V 5. ročníku 1997 se mu nedařilo, protože i po 5. kole jsme byli na 50 %. Tehdy jsem s ním **remizoval v ostré koncovce dam s různobarevnými střelci věčným šachem**.

Nebylo to však první utkání s tímto hráčem. To se odehrálo 20 let předtím 15.4.1973. Byla to remíza v poslední partii posledního utkání KP I. sezóny 1972/1973, v kterém jsme prohráli katastrofálně 1 - 7 s Dynamem ZČE Plzeň. Tehdy mu táhlo na 19 let, byl to talent a hrál na 1. šachovnici ambiciózního nově vzniklého družstva. Celkové skóre mám 1 - 2 (=2-1).

Po zápasu jsem dostal lákavou nabídku od funkcionářů nového krajského přebornického týmu ZČE. Jelikož právě postoupili do ligy, snažili se mě „zlanařit“. To jsem odmítl, protože jsem nechtěl zradit své klatovské kamarády. Tehdy totiž nešlo hostovat jako je to možné dnes.

181. Juřek Josef Sokol Kolín (2415) - Novák Jaromír Sokol Klatovy (2075)

B05 Aljechinova.

1192. Obnažený bílý král zažil dost útisku.

Klatovy, 2.7.1997.

Čas: bílý 2 hodiny 9 minut, černý 2 hodiny 15 minut.

5. OPEN Klatovy 1997. 5. utkání.

Tématický okruh: D + S proti D + S různobarevní.

Postavení po 33. tahu bílého.

1.e4 Jf6 2.e5 Jd5 3.d4 d6 4.Jf3 Sg4 5.Se2 e6

6.0-0 Se7 7.h3 Sh5 8.c4 Jb6 9.Jc3 Jc6 10.exd6 cxd6

11.d5 exd5 12.Jxd5 0-0 13.Ve1 Ve8 14.Jxe7+ Jxe7

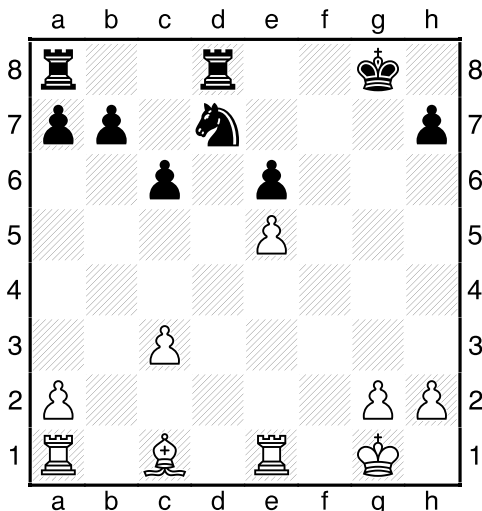
15.g4 Sg6 16.Sf4 Díky! Ted' upevním postavení d pěšce. **16...d5 17.c5 Jd7 18.b4 a5 19.a3 axb4 20.axb4 Vxa1 21.Dxa1 Jc6 22.Sb5 Vxe1+ 23.Dxe1 Se4 24.Jd2 Sg6 25.Jb3 h5 26.g5 Jf8 27.Sxc6 bxc6 28.Jd4 Dc8** Pozice se mi líbí. **29.b5 Dxh3** Pěšce lze srdnatě brát. Hrozící šach na g4 je zničující. **30.f3 cxb5 31.c6** Poslední čaka bílého spočívá v tomto pěšci. **31...Je6 32.Jxe6 fxe6 33.c7**

33...e5 34.Dxe5 Dd7 35.Se3 Sf5 36.Sd4 Df7 Přes časovou tíseň hrají oba soupeři na výši. **37.Kf2 h4 38.Dd6 Sg4 39.f4 Df5 40.Dd8+ Kh7 41.Se5 Dc2+ 42.Ke3 De2+ 43.Kd4 Dc4+** Do matu žádná cesta nevede a tak jen věčný šach. Přesto slušný úspěch s mezinárodním mistrem. "--"

Při druhé návštěvě 47. ročníku turnaje O tatranský pohár 2001 ve výstavné budově bývalé vojenské zotavovny v Tatranských Zrubech mi ve 4. utkání počítač vylosoval černé kameny

proti **mezinárodnímu mistrovi Aloisi Lančovi**, Čechovi žijícímu trvale v Trnavě. Milý pán se kromě titulu honosil skvělým renomé: vítěz 5 mezinárodních turnajů a v dalších 2 se o 1. místo dělil, reprezentant republiky, přeborník armády a Brna. Z jeho hlediska jsem byl nýmand, kterému ve 22. tahu v trochu horší pozici odmítl remízu, aby mu ji v 39. tahu nabídl sám. Můj jezdec byl lepší než jeho pasivní střelec, tak jsem ji zase sebevědomě odmítl já.

Partie se hrála tempem 1 hodina a 30 minut na 30 tahů a pak další hodina do konce partie. Tehdy se ještě hrálo bez 30vteřinového bonusu na vykonaný tah. Protože nám oběma zbývala jen minuta do konce partie, **rozhodoval Generál Čas**. Přestože jsem ve věžové koncovce dosáhl jasně vyhraného postavení, ztratil jsem hlavu i tempa a nakonec prohrál... Škoda.

162. Lanč Alois mm Trnava (2373) - Novák Jaromír Sokol Klatovy (2127)

C43 Ruská.

1265. Odmítnout nabídku remízy se často nevyplácí.

Tatranské Zruby, 1.10.2001.

Čas: bílý 2 hodiny 29 minut,

černý 2 hodiny 29 minut.

47. OPEN Tatry 2001. 4 utkání.

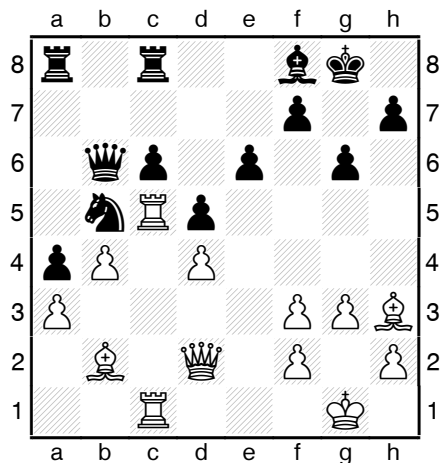
Tématický okruh: 2 V + J proti 2 V + S.

Postavení po 20. tahu černého.

1.e4 e5 2.Jf3 Jf6 3.d4 Jako bílý používám tento tah raději než 3.Jxe5. K této oblibě mě přivedlo nedobré pokračování, které zvolil jeden můj soupeř: **exd4 4.e5 Sb4+? 5.c3 dxc3 6.bxc3 a získal jsem figuru. 3...Jxe4 4.Sd3 d5 5.Jxe5 Sb4+ 6.c3 Sd6 7.0-0 0-0 8.c4 c6 9.Jc3 Jxc3 10.bxc3 Sxe5 11.dxe5 dxc4 12.Sxc4 De7 13.Ve1 Se6 14.Sd3 Vd8 15.Dc2 g6 16.f4 Jd7 17.f5 gxf5 18.Sxf5 Sxf5 19.Dxf5 De6 20.Dxe6 fxe6**

21.Sg5 Vf8 22.Sh4 Pasivní tah. Pěšce e5 bylo lepší hájit **22.Se7** s dalším **Sd6**. **22...Vf5** Zde jsem nabídl remízu, ale mezinárodní mistr s ELO skoro o 250 bodů vyšším odmítl. Ne dost oprávněně, protože můj kůň je lepší než jeho pasivní střelec. Navíc ovládám volný sloupec f. **23.Sg3 Vaf8 24.Vad1 V8f7 25.Vd4 h5 26.Vd6 Jf8 27.Ved1 Kg7 28.a4 Kg6 29.a5 a6 30.h3 Kg5 31.h4+** Další pěch přistál na černém poli. **31...Kh6 32.Vd8 Jg6 33.Ve8 Jf8 34.c4 Kg7 35.Ved8 Jg6 36.Ve1 Kh7 37.Ve8 Jf8 38.Vd1 Kg7 39.Ved8** Bílý si neví rady co s pozicí a nabízí remízu. Já ostatně také ne, ale nabídku neprozřetelně odmítám. **39...Ve7 40.V1d2 Kf7 41.V2d4 Ve8 42.V8d6 Jg6 43.Ve4 Ke7 44.c5** Další pěšec se začernil. **44...Kf7?** To je ale nerozum, kterým pouštím zkušeného soupeře do šance. **45.Vd7+ Ve7 46.Vxe7+ Kxe7 47.Vb4 Jxe5 48.Vxb7+ Kf6 49.Sxe5+ Vxe5 50.Vb6 Vxc5 51.Vxa6** Bílý přešel do výhodnější věžové koncovky, ale stále je pozice remízová, protože po **Vc1+** s dalším **Va1** nakonec směním svého pěšce c za soupeřova a. Ale do hry promluvil další faktor - Generál Čas. Oba jsme v této chvíli měli jen necelou minutu na ukončení partie a soupeř se ukázal jako lepší blickař. **51...Ke5** Nešlo **Kf5** **52.Va8 Kg4 53.Kh2 Kxh4 54.Vg8 Vc2 55.a6** a nevyhnu se potupnému matu **g3#**. **52.Va8 Vc4 53.g3 Vc2** Poslední zapsaný tah. Zbytek partie jsme rekonstruovali. **54.a6** Silnější bylo **54.Vh8**. **54...Va2 55.Vh8 Vxa6 56.Vxh5+ Ke4 57.Kg2 e5 58.Kh3 c5 59.Vh8 Vc6** Ted' jsem ale vyhraný já! **60.Va8 c4 61.Va1 c3 62.h5 c2 63.Vc1 Kd3 64.g4 Kd2 65.Vxc2+ Vxc2 66.h6 Vc8 67.g5** V této postupem pěšce e jasně vyhrané pozici jsem zazmatkoval, ztratil tempo a 2 spojení pěšci uhonili mou věž. Škoda, přeškoda. Byl by to tlustý bod s mezinárodním mistrem. **1-0**

S dalším renomovaným hráčem praktického šachu **velmistrem Petrem Neumanem** mám skóre 1 - 1 (=2). Poprvé jsme se setkali na přeboru Čech v roce 1995, kde hráli přeborníci českých (ale nikoliv moravských) okresů a pozvaní přední hráči „Království českého“. V naší partii **jsem vystrašil mladého 18letého ambiciózního hráče** s ELO o 143 bodů vyšším, z kterého se vyklubal mezinárodní mistr a později i velmistr. Navázali jsme přátelské vztahy, které se prohloubily později při jeho hostování za klatovské družstvo v 1. lize a při jeho časté účasti na klatovském OPEN turnaji, který do roku 2014 vyhrál 10x. Později se mi přiznal, že když proti mně nastupoval, pomyslel si: "Á, nějaký dědula. S tím bude lehká práce."

163. Novák Jaromír Sokol Klatovy (2012) - Neuman Petr Sokol Vyšehrad (2155)

E62 Nepravidelná indická.

1157. Oběť kvality otevřela hroživou dlouhou diagonálu.

Praha, 25.9.1995.

Čas: bílý 1 hodina 54 minut,

černý 1 hodina 50 minut.

Přebor Čech 1995. 3. utkání.

Tématický okruh: Oběť.

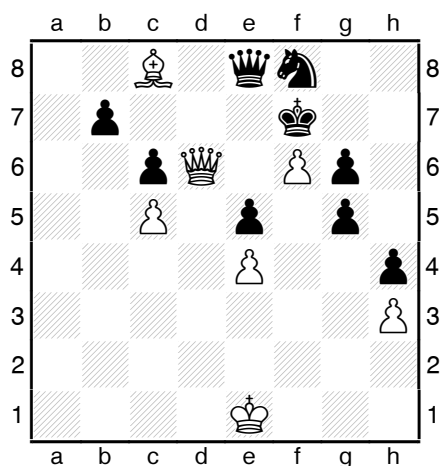
Postavení po 21. tahu černého.

1.d4 Jf6 2.c4 g6 3.g3 Sg7 4.Sg2 0-0 5.Jc3 d6 6.Jf3 c6 7.0-0 Sf5 8.Ve1 Je4 9.Jxe4 Sxe4 Černý

docela originálně vyměnil jezdce f6 za c3. **10.b3 a5 11.Sb2 a4** Toho si nevšímám a vyvíjím se. **12.Dd2 d5 13.Sh3** Kůň f3 musí být uvolněn nebo vyměněn. Dvojpěšec mi nevadí, ale černému bude dvojice střelců setsakramentsky chybět. **13...Sxf3 14.exf3 e6 15.c5 Ja6 16.b4 b6 17.cxb6** Za úvahu stálo i 17.f4. **17...Dxb6 18.a3 Jc7 19.Vac1** Slabina c6 se rýsuje v plné parádě. **19...Jb5 20.Vc5 Vfc8 21.Vec1 Sf8**

22.Sf1! Pěkná poziční oběť kvality. **22...Sxc5 23.dxc5** A zející dlouhá diagonála otevřela svou nenasytnou tlamu. **23...Dd8 24.Sxb5 cxb5 25.De2 De8 26.De5 Kf8 27.Df6** Místo utahování šroubů byl čas na slupnutí pěšce h7. **27...Dc6 28.Se5 Ke8 29.Dg7 Va7 30.Sf6 Ve7** Černý mi vrácení kvality doslova vnutil. **31.Sxe7 Kxe7 32.Vd1** Škoda!. Teď byla poslední příležitost k likvidaci pěšce h7, který byl od 27. tahu k mání. Koncovka těžkých figur by byla sice obtížná, ale vzhledem k volnému pluspěšci byla na výhru. **32...h5 33.Vd4 De8 34.Vf4 Df8 35.Df6+ Ke8 36.De5 Kd7 37.Df6** Mám stále ještě poziční výhodu, ale vynucuji opakování tahů vzhledem k horšímu času, při kterém jsem nedokázal najít zesílení pozice. Jak jinak by se mi hrálo, kdybych nepohrdnul pěšcem h7! Ale pozdě bycha honit. "–"

Vystrašil jsem ho i podruhé v korespondenční partii o rok později v 2. lize družstev, kdy mi opět utekl z lopaty a **zachránil se na remízu věčným šachem**. Takže 2 smírné konce.

176. Novák Jaromír Sokol Klatovy (2090) - Neuman Petr Lokomotiva Rakovník (2200)

E62 Královská indická g3.

379. K. Zugzwang nutí krále do pásma věčného šachu.

12.2.1996 - 24.5.1997.

Čas: bílý 218 dní, černý 229 dní.

2. liga KŠ 2. mistrovství ČR skupina A 1996/1997.

TJ Klatovy - Lokomotiva Rakovník 2 - 2.

3. šachovnice.

Tématický okruh: D + J proti D + S.

Postavení po 47. tahu bílého.

1.d4 Jf6 2.c4 g6 3.g3 Sg7 4.Sg2 0–0 5.Jc3 d6 6.Jf3 c6 7.e4 Da5 8.0–0 Sg4 9.h3 Sxf3 10.Sxf3 e5 11.dxe5 dxe5 12.a3 Vd8 13.De2 Jbd7 14.b4 Dc7 15.Sg5 Jf8 16.Se3 Je6 17.Db2 h5 18.Vad1 Kh7 19.Dc1 Jg8 20.Sg2 Sh6 21.Sxh6 Jxh6 22.c5 a5 23.Vxd8 Vxd8 24.Vd1 axb4 25.axb4 h4 26.Vxd8 Dxd8 27.Dd1 Jd4 28.g4 Dg5 29.Kf1 De7 30.f4 f6 31.f5 Df7

Po oslabené dálnici a2 - g8 proniká dáma, aby škodila bílým pěšcům dámského křídla. 32.Je2 Dc4 33.Dd2 Jf7 34.Kf2 Jxe2 35.Dxe2 Dxb4 36.De3 Kg7 37.Ke2 Jg5 38.Kf2 Jh7 39.Ke2 Jf8 40.g5 Černý kůň spěchal pro nebožáka c5. Ale tam už nedoběhne, protože otevírám hru proti jeho králi a jeho poddaní se stáhnou k jeho ochraně. 40...Dc4+ 41.Ke1 Df7 42.Sf3 Zdánlivá mrtvola ožívá. 42...fxg5 43.Sg4 Kh6 44.Dd3 Kg7 45.Dd6 De8 46.f6+ Kf7 47.Sc8 S černým to je zlé. Teď se chystá stejný osud černým dámským pěšcům jako předtím jejich bílým kolegům.

47...g4 48.hxg4 g5 Bílý je v zajímavém zugzwangu. Po jakémkoliv tahu králem se dostane do pásma věčného šachu na c4, b3 nebo a2. 49.Kf2 Kg8 50.Sxb7 Df7 “–”

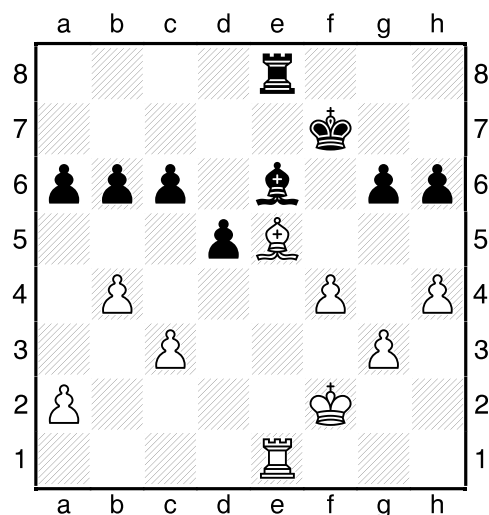
Remízu jsem uhrál i proti **mezinárodnímu mistru Janu Sodomovi** v zápasu 2. ligy jih Bohemians Praha - Šachklub Sokol Klatovy 6 - 2 v ročníku 2006 v divoké partii, kde jsem měl dámu proti soupeřově pevnosti s věží a střelcem a odmítal remízu z pozice síly. To ovšem nebyl ještě mezinárodním mistrem a nehrál extraligu za Turnov, zato měl v té době vynikající bilanci v zápasech za družstvo 7 1/2 bodu z 8 partií. Naši partii ztratil druhou půlku.

Zmínka o korespondenční partii mě připomněla, abych se podíval i do jejich databáze. Vždyť v ní jsou uloženy partie renomovaných hráčů, i když legenda jen jedna.

Tou je **mezinárodní mistr František Batík** (26.2.1887 - 20.10.1985) už tím, že aktivně hrál až do smrti přes 80 let. Byl nejstarším aktivním šachistou na světě, když ještě ve svých 96 letech hrál na korespondenčním mistrovství ČSR. Ve věku 72 let hrál ve finále mistrovství světa, kde porazil jeho vítěze velmistra Ragozina. Byl prvním přeborníkem republiky v roce 1924, na olympiádě 1949/1951 členem bronzového družstva a vůbec byl sběratelem 1. cen.

Mé setkání s ním se uskutečnilo v zápasu 2. ligy s Náchodem 1972/1973. **Na jeho výkonu se už podepisoval věk**, hrál měkce a získal na 1. šachovnici 3 1/2 bodu z 9 možných.

Já byl v té době korespondenčním nováčkem a získal jsem jen o 1 bod více. Naše partie skončila smírem, když s pěšcem méně udržel koncovku různobarevných střelců za přítomnosti věže na každé straně. Partii uveřejňuji z úcty k starému pánovi.

Postavení po 39. tahu bílého.

164. Novák Jaromír OV ČTO Klatovy - Batík František OV ČTO Náchod

C41 Ruská.

46.K. Mm František Batík "válel" ještě v 86 letech.

15.2.1972 - 17.4.1973.

Čas: bílý 194 dní, černý 222 dní.

2. liga KŠ 4. přeboru ČSSR skupina B 1972/1973.

OV ČTO Klatovy - OV ČTO Náchod

2 1/2 - 1 1/2. 1. šachovnice.

Tematický okruh: V + S proti V + S různobarevní.

1.e4 e5 2.Jf3 d6 Oblíbená hra 86letého mezinárodního mistra Františka Batíka, který se dožil 98 let. 3.d4 Jf6 4.dxe5 Jxe4 5.Jbd2 Jc5 6.Jc4 d5 7.Sg5 Dd7 8.Je3 c6 9.Sd3 Poslední

tah dle příručky. Pachman tento tah doporučuje, ale já ho nedoporučuji. Vzdávám se dvojice střelců, můj útok je pofidérní a černý, ač prakticky v jedné šňůře hrál 4 tahy z 9 s jedním jezdcem, má dobrou hru. **9...Jxd3+ 10.Dxd3 Ja6 11.0-0 Jc5 12.Dd1 Je6 13.Sh4 Sc5 14.Dd2 Jf4 15.c3 Jg6** Zde, jakož i v dalších tazích (23., 29., 41. a 44.), se projevuje stárí a měkkost soupeře. Nebezpečný útok měl po h6 a g5. **16.Sg3 0-0 17.Jd4 f6 18.b4 Sb6 19.exf6 Vxf6 20.Vfe1** Zajímavý způsob protihry v 20. - 23. tahu. **20...Df7 21.f3 Sd7 22.Jf1 Vf8 23.Ve3 Ve6** Dobrovolně opouští silný sloupec f. **24.Jxe6 Dxe6 25.Sf2 Sxe3 26.Dxe3 Dxe3 27.Sxe3 a6 28.Sd4 Ve8 29.Je3 Kf7** Spíše jsem čekal útočné Jf4. **30.g3 Jf8 31.h4 Se6 32.Kf2 Jd7 33.f4 Kg8 34.Jf1 g6 35.Jd2 b6 36.Ve1 Kf7 37.Jf3 h6 38.Je5+** Předzvěst remízy. **38...Jxe5 39.Sxe5**

39...Va8 40.Vb1 a5 Na b5 bych hrál 41.a4. **41.b5 Vc8** Takhle ztratí v konečném důsledku pěšce. Osvěžit celkem nudnou partii mohlo c5. Po 42.Sc7 d4 mohli oba střelci rabovat soupeřovy pěšce na polích barvy svého střelce. **42.bxc6 Vxc6 43.Sd4 h5** To jsem mohl hrát o tah dříve sám, ale moc bych si nepomohl. **44.Ke3 Sd7 45.Kd2 a4** Špatné bylo b5 pro 46.Vxb5 Vxc3 47.Vxd5 Sc6 48.Vd6 s příšernou hrozbou 49.Vf6+. **46.Sxb6** Po vzetí věží jsme mohli podepsat smír okamžitě. **46...Ke6 47.Sd4 Kf5 48.Ke3 Kg4 49.Kf2 Sf5** Soupeř nabízí remis. To nyní odmítám, ale po 7 tazích ji nabízím sám. **50.Vb4 Vc4 51.a3 Sc2 52.Vb5 Se4 53.Va5 Sh1 54.Va6 Se4 55.Se5 Sd3 56.Ke3** “-”

Přeborníky republiky začnu statistickou řadou:

3 mě porazili: **Josef Hrach** (titul 1977/1978, hráno 1975/1976), **Vít Paroulek** (titul 1950/1952, 1961/1962, hráno 1979/1980), **Libor Beroun** (titul 1993/1994, hráno 1991/1992).

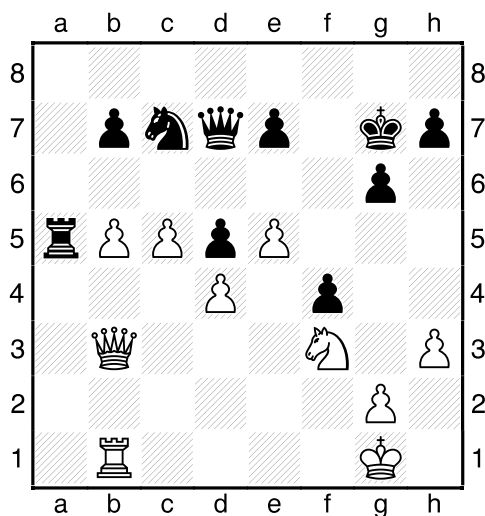
4 jsem zremizoval v 6 partiích: **František Batík** (titul 1923/1924, hráno 1972/1973), **Viktor Jandovský** (titul 1983/1984, 3 remízy 1975/1976, 1984/1985 a 1991/1992), **Milan Manduch** (titul 1981/1982, hráno 1982/1983) a **Peter Marczell** (titul 1985/1986, hráno 1983/1984).

2 jsem porazil: **Josef Spodný** (titul 1975/1976, hráno 1974/1975) a **David Vrkoč** (titul 2001/2002, hráno 1994/1995).

Všimněte si, že se všemi přeborníky, kromě Paroulka a Batíka a také Vrkoče, jsem hrál okolo období jejich největšího rozkvetu sil, kdy se stali přeborníky republiky.

Nejprve **prohry:** **Libor Beroun** mě totálně přejel. S **Vítem Paroulkem** jsme se 63 tahů přetahovali než mě udolal. I tak jsem byl v turnaji pátý s 9 1/2 bodem o 1 bod před ním.

Partie s **Josefem Hrachem** byla zajímavá, **otiskl ji Čs. šach 8/1977** a tak si ji přehrajeme.

165. Hrach Josef Rakovník - Novák Jaromír TJ Klatovy

B03 Aljechinova.

74.K. Rychlejší vyhrává.

22.1.1975 - 31.1.1976.

Čas: bílý 147 dní, černý 195 dní.

Polofinále KŠ 17. mistrovství ČSSR skupina A 1975/1976.

Uveřejněno v Československém šachu 8/1977

str. 103.

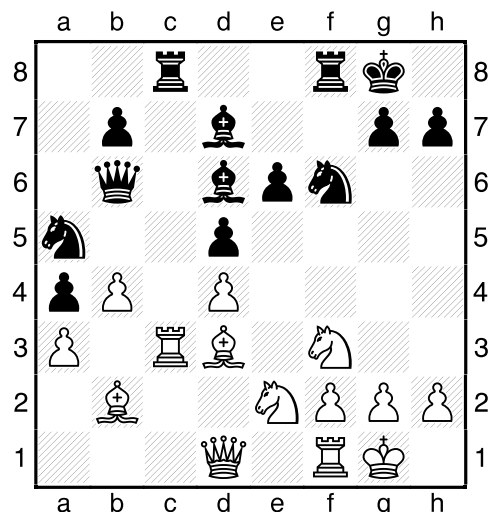
Tématický okruh: Poziční hra.

Postavení po 28. tahu černého.

1.e4 Jf6 2.e5 Jd5 3.d4 d6 4.c4 Jb6 5.f4 g6 V té době neobvyklý způsob vývinu, jak konstatuje komentátor Československého šachu Jaroslav Polák. Je to týž odhadce, který po necelém roce pochválil 2 mé obětní tahy pěšce a věže a označil je 2 vykřičníky v partii 58. se Zrzavým z téhož polofinále Byla uveřejněna v této knize v kapitole A.7. Oběť. **6.Jc3 Sg7** Pokud bych konsekventně toužil po originalitě, doporučil mi Sh6. Budu o tom přemýšlet, pokud se do této pozice dostanu. **7.Se3 c6** Peskuje mě za tento pasivní tah, který přenechává bílému prostorovou převahu. **8.Sd3 dxe5 9.fxe5 Se6 10.De2 Ja6 11.a3 Dd7 12.Jf3 Sf5 13.Sxf5** Ale i bílému radí lepší tahy. Zde 13.0–0. **13...Dxf5 14.c5 Jd5 15.Jxd5 cxd5 16.0–0 0–0 17.b4 Dd7** Dámě se nechce nechat se odříznout před hradbami po e6. **18.Dd2 Jc7 19.a4 a6 20.Sh6 f5 21.Sxg7 Kxg7 22.Va2** Zde doporučuje opatrnější(?) **22.Jg5. 22...f4** Zajímavý pokus o protiútok, ale bílý bude na dámském křídle rychlejší. **23.h3 Df5 24.b5 axb5 25.axb5 Vxa2 26.Dxa2 Va8** Po Jxb5 by se bílý s výhodou hojil na pěšci d5. Komentátor uznává, že černé figury se trochu rozehrály a využití převahy nebude pro bílého tak snadné. **27.Db3 Dd7 28.Vb1 Va5**

29.c6! Po b6 přišlo Vb5 s výměnou věží a konsolidací černé pozice. **29...bxc6 30.bxc6 Dd8** Pěšce c6 nelze konzumovat pro smrtelný dvojí úder **31.Db4. 31.Db6 Va6 32.Db7 h6** Čelím tahu **33.Jg5** s hrozbou **Dxc7**, ale těžce oslabuji bod g6, na což dojedu. Lepší bylo ustoupit králem **Kg8. 33.e6 Va8** Není špatné. Dnes bych však využil oslabujícího **33.e6** k okupaci pole d6 dámou, která může škádlit oba bílé pěšce na 6. řadě. **34.Je5 Jxe6** Ve spleti 7 možností, které počítač nabízí černému, se opatrné **g5** jeví jako bezpečnější. Komentátor považuje pozici za kritickou a nabízí 8. možnost neohrožené **Kf6!?**. Pak musí bílý ukázat, jak bude pokračovat v útoku. A počítač mu nabízí také 7 relevantních možností. Jak jsem se vlastní hlavou bez počítače v téhle šmoudrchnatině mohl vyznat a vybruslit z ní bez úhony? **35.c7 Jxc7 36.Vb6** Teď už pozici udržet nelze, i když se ještě snažím o zoufalý protiútok. **36...Va1+ 37.Kh2 Kh7 38.Vxg6 f3 39.Db2 Df8 40.Dc2** Věží pohrdá, chce si pochutnat na matu. **40...Kh8 41.Vg3 Df6 42.Dxc7** Ani to není honba za materiálem, ale výchozí pozice k matování. Mám jen 2 neškodné šachy. **42...Vh1+ 43.Kxh1 fxg2+ 44.Kxg2 1–0**

Remízy včetně již uvedené s Batíkem se mi nezdají zajímavé. Jen s **Milanem Manduchem** jsem novátorsky ve francouzské obraně vyvinul střelce na nezvyklé pole b2, později dobyl pěšce a **hrdě odmítl remízu současnému přeborníku republiky**, abych ji po 24 tazích při druhé nabídce přijal. S tímto Slovákem z Hlohovce jsme si velmi rozuměli. Jako vedoucí republikového sboru odhadců mi nabídl vstup do jeho stádečka. Byl jsem pak několik let odhadcem a nakoukl do této kuchyně. Práce moc nebylo, tak do 10 partií ročně.

166. Novák Jaromír TJ Klatovy - Manduch Milan Slovan Hlohovec

C06 Tarraschova francouzská.

185.K. Nový nápad na vývin černopolného střelce.

21.1.1982 - 1.6.1983.

Čas: bílý 199 dní, černý 203 dní.

1. liga KŠ 9. přeboru ČSSR 1982/1983.

TJ Klatovy - Slovan Slovakofarma Hlohovec 1 - 3.
3. šachovnice.

Tématický okruh: Figurová hra.

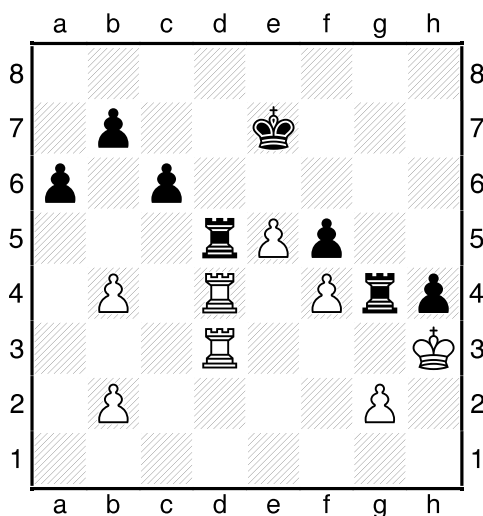
Poznámka po 17. tahu černého.

1.d4 e6 2.e4 d5 3.Jd2 Jf6 4.e5 Jfd7 5.Sd3 c5 6.c3 Jc6 7.Je2 cxd4 8.cxd4 Db6 9.Jf3 Takový vývin jezdců káže teorie. **9...f6 10.exf6 Jxf6**

11.0–0 Sd6 12.b3 Neotřelý nápad vyvinout černopolného střelce pomocí fianchettování. Jezdec musí stát na e2, aby kryl partyzánštinu Sf4. **12...0–0 13.Sb2 Sd7 14.Vc1 a5 15.a3 Vac8 16.Vc3** Víceúčelový tah. **16...a4** Nedobrý to nápad. **17.b4 Ja5** Další pochybný tah bude stát krk pěšce a4. Černý si to uvědomuje a nabízí remis.

18.Je5! Jc4 19.Jxd7 Jxd7 20.Sxc4 dxc4 21.Dxa4 Jf6 22.Vf3 Dc7 23.h3 Správné bylo okupovat toto pole věží. **23...Je4 24.Vxf8+ Vxf8 25.f3 c3** Černý získal za pěšce kompenzaci v silném volném postoupnutém pěšci a zvětšením operačního potenciálu dámy. **26.Sc1 Sh2+ 27.Kh1 Dc4 28.Kxh2 Dxe2 29.Dd1 Dc4 30.Ve1** Útok je odražen. **30...Jd6 31.De2 Dxe2 32.Vxe2 Jb5 33.Vxe6 Jxd4 34.Ve7 b5 35.Kg1 Vc8 36.Kf2 Jb3 37.Se3 c2 38.Vb7 Jd4 39.Sc1 h6 40.h4 Vc3 41.Ve7 Jb3** Druhou nabídku remízy už neodmítám. "–"

V partii s **Josefem Spodným** jsem byl úplným šachkorespondenčním novicem ve vyšší šachové soutěži, kterou byla 2. liga. Jméno Spodný mi nic neříkalo, jen jsem se podívil, že hráč s adresou v Brně startuje za Spartak Praha Kbely. A tak i jako černý jsem se do něho pustil na plné obrátky. V meránském systému jsem mu neteoreticky v 6. tahu klidně daroval tempo a rychle se uvolnil průlomem e5. Soupeř mi dobrovolně splnil mou libůstku a nabídl výměnu dam. Když se soupeři podařilo zneutralizovat tlak mé lepší dvojice střelců, přenesl jsem hru na křídlo krále a strožil úklady monarchovi. **Překvapující 36.... Vxf4 se rovnalo puči** a ten demoralizoval soupeřovu pozici. S váhavým provozováním věžové koncovky se nechlubím. Přешel jsem do dámské koncovky, taktéž vyhrané. To už jsem věděl, že hraji s lídrem finále přeboru republiky, které šlo do svého finále. Svůj čas nerozptyloval naší partií, v té době pro jeho družstvo bezvýznamnou, protože prohrávalo 1 - 2, a vzdal.

167. Spodný Josef Praha Kbely - Novák Jaromír TJ Klatovy

D46 Poloslovanský dámský gambit.

64.K První cenný úlovek: současný přeborník republiky.

18.4.1974 - 26.10.1975.

Čas: bílý 285 dní, černý 204 dní.

2. liga KŠ 5. přeboru ČSSR skupina C 1974/1975.

TJ Klatovy - Spartak Praha Kbely 3 - 1.

1. šachovnice.

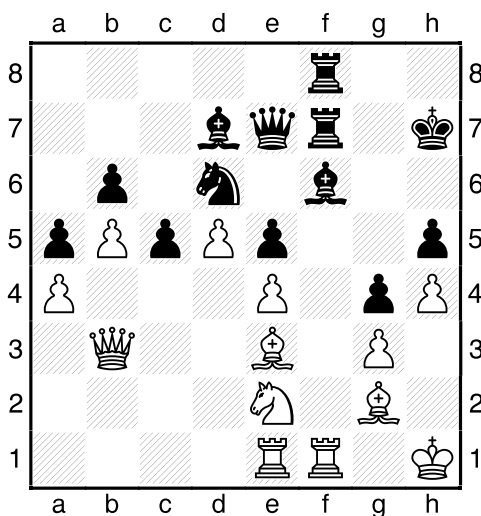
Tématický okruh: Dámské koncovky.

Postavení po 36. tahu bílého.

1.d4 d5 2.Jf3 Jf6 3.c4 e6 4.Jc3 c6 5.e3 Jbd7 6.Dc2 dxc4 7.Sxc4 Sd6 8.0–0 0–0 9.Je4 Jxe4 10.Dxe4 Df6 11.Dc2 e5 12.dxe5 Jxe5 13.Jxe5 Dxe5 14.f4 Dc5 15.Sd3 Uvolněním e5 jsem získal lehkou převahu, kterou se snaží soupeř vyrovnat výměnou dam. **15...Dxc2 16.Sxc2 Sc5 17.Kf2 Se6 18.Kf3 f5** Králi dobře v centru nebude. Bílí střelci jsou pasivnější než jejich černí kolegové a pěšec e3 sláb. Proto ho hned blokuji. **19.e4 Vae8** Jedovatý tah. Nyní nejde 20.Se3 fxe4+ 21.Sxe4? Sxe3 22.Kxe3 Sd5. **20.Sd2 g5!?** Nejisté postavení bílého krále umožňuje tento extravagantní tah. **21.e5** Bílý sice udělal ze svého slabocha krytého volného svalovce, ale za jakou cenu? **21...Sd5+ 22.Kg3 g4 23.Vfe1 Vd8 24.Sc3 Se6 25.Ved1** Zde bílý vyrobil nemožný tah 25.Vfe1, což se mu nestalo 15 let. **25...Kf7 26.a3 h5 27.h4 gxh3 28.Kxh3 Sd5 29.Sb4** První má krize v partii je psychologického důvodu: nabídnout remis, když družstvo vede 2 - 1, čili nic. Ale převážila touha získat cenný scalp předpokládaného přeborníka republiky. **29...Sxb4 30.axb4 a6 31.Va3 Vg8 32.Sb3 Vg4 33.Vd4 h4 34.Sa2 Ke7 35.Sxd5 Vxd5 36.Vad3**

36...Vxf4! Tento tah zřejmě soupeř přehlédl. Nyní se jeho pěšcová struktura ocitne v rozvalinách. Ale ani **36.Vxd5 cxd5 37.Vf3 Ke6** nevypadá vábně. **37.Vxd5 cxd5 38.b5 38...Ke6 39.bxa6 bxa6 40.Va3 Kxe5 41.Vxa6 Vg4** Klec se znova zavírá. **42.Va8 d4 43.Vd8 Ke4** Druhá krize. Nabízelo se **Vg3+** s jasnou výhrou po **44.Kh2 Vb3** nebo **44.Kxh4 Vxg2**. Ale v obou pokračováních jsem viděl mouchy. V prvním případě se mi nelíbilo, že pouštím krále z klece, v druhém jsem se obával šachů kombinovaných napadáním nekrytého pěšce, což byl motiv, který se mi dále v partii málem vymstil. **44.b4 d3 45.b5 Ke3 46.b6 Vb4 47.Ve8+ Kf2 48.Vd8 Ke2 49.Ve8+ Ve4?** Zde jsem si značně zkomplikoval situaci. Snadno vyhrávalo **Kd1** s dalším **d2**. **50.Vxe4+ fxe4 51.b7 d2 52.b8D d1D 53.Kxh4** Přes existenci prapodivného materiálu je tato koncovka vyhraná. **53...e3 54.Db5+ Kf2 55.Df5+ Kg1** Zrádný pěšec **g2** poskytuje mému králi vítané přístřeší. **56.Dc5 Dd2** Dámské koncovky jsou podle Gawlikowského učebnice Koncowa gra szachowa obtížné a dlouhé. Zde je však nevýhoda bílého příliš velká: daleko postoupnutý černý pěšec **e3**, nevýhodné postavení bílého krále a hlavně zrádce **g2**. Klíč spočívá v odstínění krále tahem **Df2**. **0–1**

S **Davidem Vrkočem**, který byl prvním přeborníkem ČR v 3. tisíciletí 2001/2002 a na 16. olympiádě KŠ 2011/014 členem zlatého družstva, jsem se utkal na 2. šachovnici v 2. lize ročník 1994/1995. Po mé oběti střelce ji soupeř odmítl při zjištění, že její přijetí by mu přineslo ještě větší škodu, a dovolil střelci ústup i s ukořistěným pěšcem. S nečekaně sžiravou sebekritikou partii záhy gentlemansky vzdal u vědomí, že počítači tato výhoda k výhře stačí. **Nevěděl, že hraji jen podle vlastní hlavy.**

168. Vrkoč David Vyšehrad (1900) - Novák Jaromír Sokol Klatovy (2060)

A16 Anglická.

354.K. Drsná sebekritika budoucího přeborníka republiky.

1.3.1994 - 21.7.1995.

Čas: bílý 234 dní, černý 172 dní.

2. liga KŠ 1. mistrovství ČR skupina B 1994/1995.

Sokol Klatovy - Sokol Vyšehrad Bismark 2 - 2.

2. šachovnice.

Tématický okruh: Oběť.

Postavení po 32. tahu bílého.

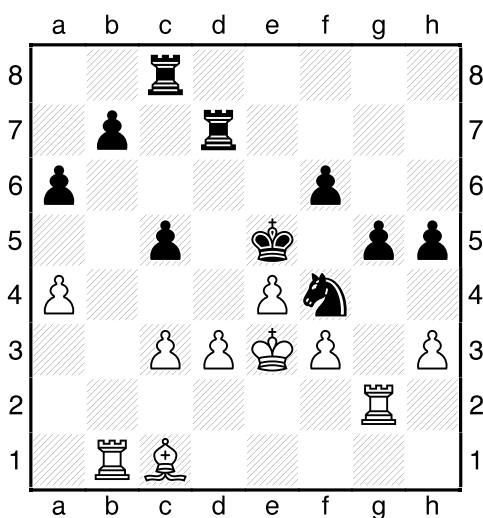
1.c4 Jf6 2.g3 g6 3.Sg2 Sg7 4.Jc3 0–0 5.b4 c6 6.e4 e5 7.Jge2 Ja6 8.Sa3 De7 9.Vb1 Vd8 10.0–0 Jc7 11.Da4 d6 12.b5 c5 13.d3 Sd7 14.Db3 b6 15.Sc1 a6 16.a4 a5 Dámské křídlo úspěšně zablokováno a hra se přesune jinam. **17.f4 h6 18.fxe5 dxe5 19.Jd5 Jcxd5 20.cxd5** Více jsem se obával **20.exd5**. Na to Fritz radí **Sf5**, ať se nebojím **21.d6 Dxd6 22.Sxa8 Vxa8**, že za kvalitu mám pěšce a lepší hru. Na takový šach nejsem stavěný a proto pěkně děkuji. **20...Vf8 21.Sb2 Je8 22.h3 Jd6** Velmi výhodné pole pro jezdce: blokuje a ještě připravuje tah **f5**. **23.Kh2 f5 24.Vbe1 fxe4 25.dxe4 h5** Odtud hraji partii na výhru a soupeře sevrů. **26.Jg1 g5 27.Sc1 g4 28.h4 Sf6 29.Sh6** Zde se dlouho neudrží. **29...Vf7 30.Je2 Kh7 31.Se3** Po **31.De3** přijde **Sxh4** hned. **31...Vaf8 32.Kh1?** Přes optickou výhodu nic hmatatelného nemám. Ale tento pro soupeře nešťastný ústup krále mi dává rozhodující výhodu. Po tahu si soupeř vyžádal xerokopii tahu a napsal mi svéráznou sebekritiku: "Pane, přesvědčil jste mě, že jsem blb."

32...Sxh4! 33.Vxf7+ Vxf7 34.Sg1 Sg5 35.Dc3 Kg6 36.Jc1 Vh7 0–1

100 % úspěšný jsem byl s vicepřeborníky republiky, jak bych asi nejlépe nazval ty, kteří ve finále skončili na stříbrné příčce. Byli 3 a partie s prvními 2 jsem zařadil mezi své nejlepší partie v knize Historie šachu v Klatovech.

Mistr FIDE Ivan Novák byl slepý, jak jsem zjistil na turnaji O tatranský pohár v Tatranských Zrubech. Největších úspěchů dosahoval v sedmdesátých letech 20. století. V korespondenčním šachu nás reprezentoval na šachové olympiádě 1977/1982, v praktickém šachu vyhrál několik turnajů, mimo jiné také přebor Slovenska v roce 1976. A právě v této sezóně 1976/1977 jsme se spolu pustili do sebe v 2. lize, on za velkoklub Slovan Bratislava, já za trpaslíka TJ Klatovy. V konečném součtu jsme na 1. šachovnici oba vyrobili po 11 bodech ze 14, ale já ho předběhl jako 3. na vedlejší Sonnenborn-Bergerovo hodnocení. Bratislavě jsme podlehl 1 1/2 - 2 1/2 a ta se ztrátou jediného bodu za 1 remízu soutěž vyhrála.

Soupeř v průběhu partie **laboroval s časem**. Po prvním překročení času mi zapřel jeden můj lístek, protože by překročil čas podruhé s prohrou.

169. Novák Ivan Slovan Bratislava - Novák Jaromír TJ Klatovy

C68 Výměnná španělská.

95.K. Dlouhé lavírování vydalo své plody.

22.4.1976 - 29.9.1977.

Čas: bílý 257 dní, černý 217 dní.

2. liga KŠ 6. přeboru ČSSR skupina A 1976/1977.

TJ Klatovy - Slovan CHZJD Bratislava

1 1/2 - 2 1/2. 1. šachovnice.

Tématický okruh: J proti S.

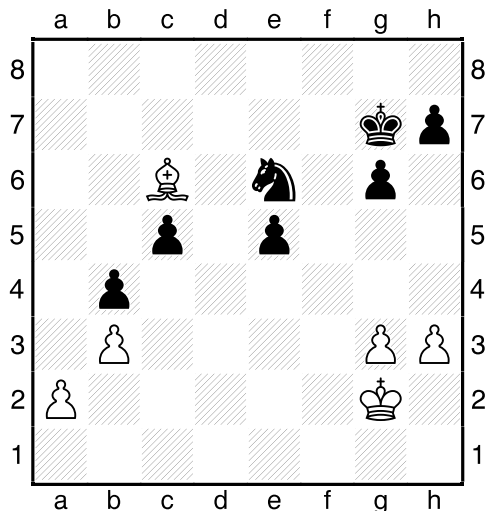
Postavení po 35. tahu černého.

1.e4 e5 2.Jf3 Jc6 3.Sb5 a6 4.Sxc6 dxc6 5.0-0 Sg4 6.h3 h5 7.d3 Df6 8.Jbd2 Sd6 9.Jc4 Sxf3

10.Dxf3 Dxf3 11.gxf3 Je pikantní, že mou oblíbenou výměnnou španělskou hrají nyní se známým mistrem sám jako černý. Ale nezlobím se a jdu do koncovky, ovšem jiného typu než hrají sám. **11...Je7 12.f4 exf4 13.Jxd6+** Nepříjemnější bylo e5. **13...cxd6 14.Sxf4 Kd7 15.Kh2 f6 16.Sd2 Vhg8 17.Vg1 g5 18.f3** Takovou pasivní hru jsem nečekal. **18...Ke6 19.Kg3 Vg7 20.Vg2 Vag8 21.Kf2 Jg6 22.Vag1 Kf7 23.a4 Je7 24.Sb4 c5 25.Sd2 d5 26.Se3 d4** Po lavírování jsem posílil své postavení v centru. **27.Sd2 Jg6 28.Ke2 Jh4 29.Vg3 Jg6 30.V3g2** Nepřímá nabídka remízy. **30...Ke6 31.c3** A teď už přímá nabídka remízy. Dle svého obvyčeje odmítám, neboť si soupeř evidentně neví rady, co dál. Kromě diplomatického kroku otvírá pozici, abych ho neudusil. Tím mi dává nové možnosti na otevřených sloupcích. **31...dxc3 32.bxc3 Ke5 33.Vb1 Vc8 34.Ke3 Vd7 35.Sc1 Jf4** Ježíšek bude nadělovat. Díky trojitému úderu to bude pěšec h3.

36.Vd2 Jxh3 37.Vb6 I bílý však kouše. Teď by mě chtěl matovat po d4+. **37...Vc6 38.d4+ cxd4+ 39.cxd4+ Kd6 40.Vdb2 Jf4 41.d5 Vxb6 42.Vxb6+ Kc7 43.Vxf6 Vxd5!** Na řadě je taktika, díky níž pluspěšce udržím. Též likviduji riziko případné prohry, protože bílý má falešného střelce. **44.exd5 Jxd5+ 45.Kd4 Jxf6 46.Sxg5 Jd7 47.f4 Kd6 48.f5 Jc5 49.Sf4+ Kc6 50.f6 h4 51.f7 Je6+** Ne však h3 pro překvapivé f8J. Zde měla jít partie do odhadu, ale bílý se těsně před ukončením turnaje vzdal. **0-1**

O 10 let později v ročníku 1986/1987 naše družstvo slavilo největší úspěch - bylo 3. v republice a poštou nám přišly skutečné bronzové medaile. Tehdy už jsme byli protřelejší a Bratislavu jsme svrhli 2 1/2 - 1 1/2, i když 2. příčku před námi uhájila. **Důležitým komponentem pro to byla následující partie s rodákem ze Strakonicka, Plzeňákem a později naturalizovaným Bratislavanem Zdeňkem Šlapákem.**

170. Šlapák Zdeněk Slovan Bratislava - Novák Jaromír TJ Klatovy

E69 Královská indická g3.

239. K. Vrácením pěšce pronikl král do soupeřova ležení.

25.2.1986 - 9.10.1987.

Čas: bílý 286 dní, černý 229 dní.

1. liga KŠ 11. přeboru ČSSR 1986/1987.

TJ Klatovy - Slovan Bratislava 2 1/2 - 1 1/2.

3. šachovnice.

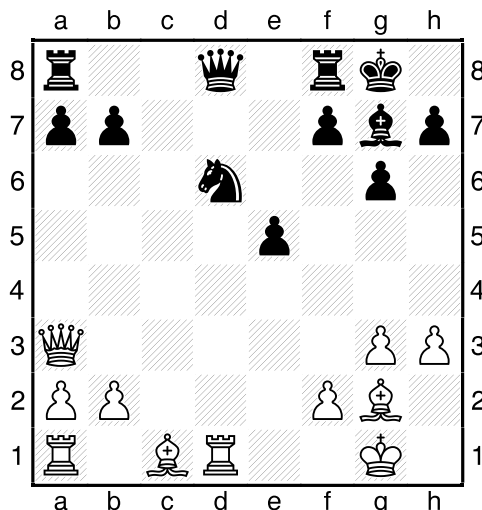
Tématický okruh: J proti S.

Postavení po 38. tahu černého.

1.d4 Jf6 2.c4 g6 3.g3 Sg7 4.Sg2 0-0 5.Jc3 d6 6.Jf3 Jbd7 7.0-0 e5 8.e4 c6 9.h3 a6 10.b3 b5 Tento systém se mi osvědčil proti několika silným soupeřům. **11.cxb5 axb5 12.Dc2 Sa6 13.Vd1 De7 14.Se3 Vfc8 15.Vac1 b4 16.Ja4 exd4 17.Sxd4 Vab8 18.Jd2 c5 19.Sa1 Je8 20.Sxg7** Zde napsal soupeř věsteckou větu, že tato partie je velmi důležitá. Její výsledek nám vyhrál zápas. **20...Kxg7 21.f4 f6 22.Jb2 Jb6 23.Jdc4 Jxc4 24.Jxc4 Sxc4 25.Dxc4 Jc7 26.e5?** Nepřipravená a hazardní oběť pěšce přinese prohru. **26...fxe5 27.fxe5** Po 27.Ve1 bych hrál Jb5. **27...Dxe5 28.Ve1 Df6 29.Ve2 Vf8 30.Kh2 Vbe8 31.Vf1 Dd8** Hurá do výměn! **32.Vxf8 Vxf8 33.Sc6 Vf5 34.Dc1 Df6 35.Kg2 Je6 36.De1 Ve5 37.Vxe5 Dxe5 38.Dxe5+ dxe5** Po určitém váhání mění bílý dámy a spoléhá, že zablokuje bílá přechodová pole d5 a f5.

39.Kf2 Kf6 40.Ke3 Jd4 41.Sg2 Jb5 Všechny díry bílý neucpe. Musel se vzdát diagonály a4 - e8 a teď plánuji Jd6, Kf5, e4 a Ke5. **42.Kd3 Jd6 43.Sc6** Tomu ještě stačí dočasně bílý zabránit, ale proti Jf5 se musí oslabit tahem g4. **43...Ke6 44.g4 e4+!** Obětí pluspěšce vniknu do bílého tábora po černých přechodových polích e5 a f4. **45.Sxe4 Ke5 46.Sc6 Kf4 47.Kc2** Myšlenka vyměnit jednoho pěšce stojí moc času, ale je to jediná možnost protihry, když pěšec h3 padne. **47...Kg3 48.Kb2 Kxh3 49.Sd7 Kg3 50.a4 bxa3+ 51.Kxa3 Kf4 52.Kb2 Je4 53.Sc8 Jf6 54.Kc3 Jd5+ 55.Kd3 h6 56.Sd7 Je3 57.Se6 g5** V této pozici šla partie do odhadu, kterým mi byla přiznána výhra, i když bylo konstatováno, že v jedné variantě při mé úspěchané hře by partie sklouzla do remízy. Mezitím se mi vzdal i soupeř. **0-1**

Karel Petrželka byl velmi sympatický. Jako meteorolog mi vysvětlil pojem okluzní fronta. **Vzhledem k délce partie jsme se dlouho bavit nemohli.** Přitom soupeř získal z 16 partií 9 1/2 bodu jako já a za mne na 6. místo ho odsunul jen horší SB.

171. Novák Jaromír TJ Klatovy - Petrželka Karel Česká Třebová

D76 Grünfeldova indická.

140.K. Nečekaná vazba v zahájení.

23.1. - 24.5.1979.

Čas: bílý 44 dní, černý 61 dní.

Polofinále KŠ 19. mistrovství ČSSR skupina B 1979/1980.

Tématický okruh: Miniaturní partie.

Postavení po 18. tahu bílého.

1.d4 Jf6 2.c4 g6 3.g3 d5 4.cxd5 Jxd5 5.Sg2 Sg7 6.Jc3 To lze bez rizika hrát, protože pěšec stojí dosud na e2. **6...Jb6 7.Jf3 Jc6 8.e3 0-0 9.0-0 e5 10.d5 Je7 11.e4 Sg4 12.h3 Sxf3 13.Dxf3** Tato pozice se mi hraje velmi pohodlně. **13...c6 14.Vd1 cxd5 15.Jxd5 Jbxd5 16.exd5** Téma partie je volný izolovaný pěšec ve střední hře. Na toto téma se však dlouho hrát nebude. **16...Jf5 17.d6 Jxd6?** Soupeř tuší určité nepříjemnosti a tak nabízí remis. Ztrátu figury nevidí. Ale i po jiných tazích by byla černá pozice ochromena. Např. Vb8 18.d7 nebo šla do ztráty: Jd4 18.Dxb7 Dxd6 19.Sg5 Vab8 20.Se7 Vxb7 21.Sxd6 Vxb2 22.Sxf8. **18.Da3 1-0**

Na řadu přicházejí přeborníci Slovenska. Kromě již jmenovaného Ivana Nováka to byli Július Janáč, Štefan Marsina, Jaroslav Rábik, Kvetoslav Rákay a Róbert Tibenský.

Július Janáč, přeborník válečného Slovenského štátu 1943/1945 byl stejný ročník 1895 jako můj otec. V průběhu naší partie ve věku 77 let zemřel. To už jsem měl prohranou pozici a jeho náhradníkovi Pavolu Hankovi stačily k mé kapitulaci 4 tahy.

Stejně špatně jsem dopadl se **Štefanem Marsinou**, přeborníkem z mistrovství 1970/1972. Tyto prohry mě nemrzí, s oběma jsem se setkal na Tatranském poháru a byli to báječní lidé.

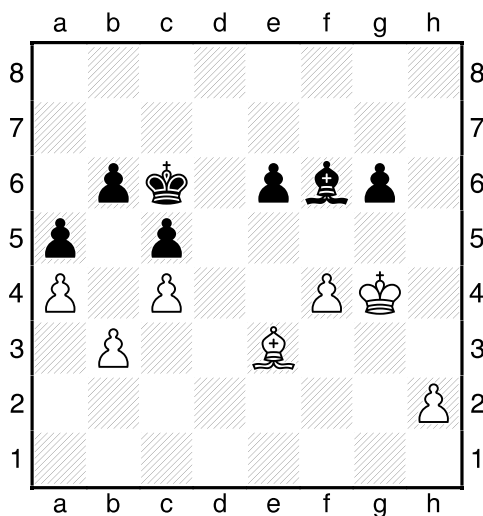
Nic mi šachově neříkají obě remízy z polofinále 1977/1978 a 1979/1980 s **Jaroslavem Rábikem**, který byl přeborníkem Slovenska v sezóně 1974/1975. S přeborníkem Slovenska v praktickém šachu 1983 **Róbertem Tibenským** jsem v 1. lize KŠ 1988/1989 ve francouzské obraně po 51 tazích pozici tak zabetonoval, že z toho vykoukla zase jen remíza.

Jedinou výhru při 4 remízách a 2 prohrách v této skupině slovenských přeborníků (bez Ivana Nováka) jsem prosadil proti **Kvetoslavu Rákayovi**, přeborníku již samostatného Slovenska 1997/1998, když předtím jsem s ním jednou plichtil. Tato partie 130. Novák - Rákay je v kapitole B.4. Figurová hra a volný pěšec.

Členy našich reprezentačních písemných výprav na korespondenční olympiády (pokud nejsou v některé jiné zde uvedené skupině) jsem poznal za šachovnicí 4. S **Jiřím Göthem** a **Janem Pletánkem** jsem dostal do nosu, s Pletánkem dokonce 2x. Zato příjemné vzpomínky mám na výhry s Františkem Cvachoučkem a Rudolfem Machalou, s tím také 2x.

S **Františkem Cvachoučkem** jsem se seznámil osobně na srazu korespondenčních šachistů ve Zvíkovském Podhradí v září 1975 (viz též partie 158. se státním trenérem Pithartem). Tento vedoucí zásobovacího oddělení a rybář z Podbořan byl velice vtipný a dobrý chlap. V té době probíhala naše partie v polofinále KŠ 1975/1976, hrál se 21. tah a nevěděli jsme, co se z ní vyvine. Vyklubala se z ní nádherná tempová koncovka stejnobarevných střelců, s kterou jsem se mohl pochlubit mezi svými nejlepšími partiemi v knize Historie šachu v Klatovech. Jedná se o **instruktivní partii**, kde si uvědomujeme trvalou nevýhodu pěšců postavených na polích stejné barvy, jakou vyznává soupeřův střelec.

To podtrhuje bílý černopolný střelec svým vyzývavým 51. tahem. A v celé své **hrůznosti** je zde předvedena **zrádnost (a zrůdnost** v tom smyslu, že výhoda táhnout se mění ve smrtelnou past) **zugzwangu** uvedená v poznámce k 50. tahu černého, do kterého ho uvedou 3 posunutí střelce na krátké diagonále: na b8, na d6 a nakonec na e5.

179. Novák Jaromír TJ Klatovy - Cvachouček František Podbořany

B20 Sicilská 2.c4.

78.K. Tempováním k výhře ve střelcové koncovce.

27.1.1975 - 10.4.1976.

Čas: bílý 178 dní, černý 195 dní.

Polofinále KŠ 17. mistrovství ČSSR skupina A 1975/1976.

Uveřejněno v Československém šachu 10/1976

str. 127 - 128.

Tématický okruh: Koncovky stejnobarevných střelců.

Postavení po 39. tahu černého.

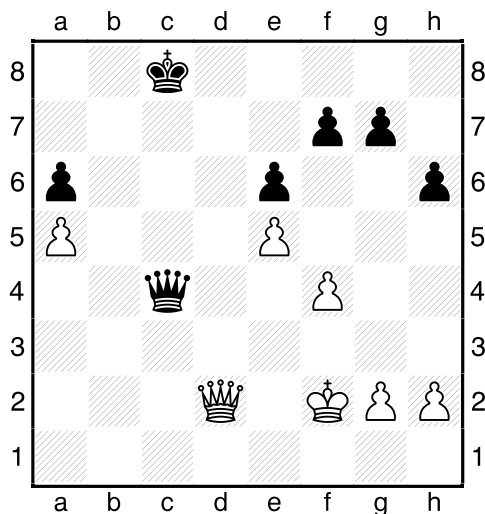
1.e4 c5 2.c4 Jc6 3.f4 Snaha přejít do vylepšeného Maróczyho systému leckterého soupeře překvapí. **3...g6 4.Jf3 Sg7 5.Jc3 e6 6.d3 Jge7 7.Se3 Jd4 8.Se2 Jec6 9.0-0 0-0 10.Dd2 d6 11.Jb5 Jxf3+ 12.Sxf3 a6 13.Jc3 Jd4 14.Je2 Jxe2+ 15.Sxe2 Df6 16.Vab1 a5 17.Vfd1 b6 18.d4 Sb7 19.e5 dxe5 20.dxe5 Df5** Po Df7 by pronikl bílý na 7. řadu a černý by byl odsouzen k pasivní obraně. **21.Sd3 Dh5 22.Se2 Df5 23.Sd3 Dh5 24.De2** Na lapení dámy nezbyvá čas, když černý má v záloze úder g5, po kterém se rozsype bílý střed a černá dvojice střelců se rozehraje. Bílý proto cílevědomě směřuje do koncovky s minimální, ale trvalou výhodou. **24...Dxe2 25.Sxe2 Vfd8 26.Kf2 f6 27.exf6 Sxf6 28.Sf3 Sxf3 29.Kxf3 h5** Další oslabení, ale černý již sleduje myšlenku, kterou mě překvapí v 40. tahu. **30.b3 Kf7 31.Ke2 Ke7 32.Vxd8 Vxd8 33.Vd1 Vxd1 34.Kxd1 Kd6 35.Ke2 Kc6 36.a4** Definitivně fixuje dámské křídlo a zbavuje černého možné protihry po b5. **36...Kd6 37.Kf3 Kd7 38.g4 hxg4+ 39.Kxg4 Kc6** V této pozici se z koncovky stává studie s námětem "tempováním k nevýhodě tahu", která má 4 dějství. Malá subjektivní poznámka: Soupeř nejdříve poslal tah Kd6 a když to z mé odpovědi zjistil, napsal, že se přepsal a zda mu mohu povolit hrát Kc6, jinak že partii vzdává. Netušil jsem, že díky mé toleranci vznikne šachový klenot.

40.Sf2 Se7 Dějství první je ukryto jen v poznámce. Po přirozené obraně královského křídla králem Kd6 **41.Sh4 Ke7 42.Kh3! Kf7 43.Sxf6 Kxf6 44.Kg4 Kf7 45.Kg5 Kg7 46.h3! Kf7 47.Kh6 Kf6 48.h4! Kf7 49.Kh7 Kf6 50.Kg8** prohraje černý jak po e5 **51.fxe5+ Kxe5 52.Kg7! Kf5 53.Kf7 g5 54.hxg5 Kxg5 55.Ke6**, tak po Kf5 **51.Kf7 Kxf4 52.Kxe6 Kg4 53.Kf6 Kh5 54.Kg7 Kxh4 55.Kxg6 Kg4 56.Kf6 Kf4 57.Ke6 Ke4 58.Kd6 Kd4 59.Kc6 Kc3 60.Kxb6 Kb4 61.Kc6 Kxb3 62.Kb5!** Duchaplná obrana přechodových polí g5 a e5 střelcem selže na nedostatku prostoru pro střelce a slabině b6. **41.Sh4 Sf8 42.Kg5 Se7+ 43.Kg4 Sf8 44.Sf6 Sh6 45.Se5 Kd7 46.h4!** Dějství druhé lze uskutečnit jen tak. Průlom na h5 se musí provést, když černý král nestojí na klíčovém poli d7. Bílý král bude nyní napadat černé kameny s tempem a černý střelec se nedostane včas na h4. Po h3 již bílý tempo nezíská a partie je remis. **46...Kd8** Nebo Sf8 **47.Kg5 Se7+ 48.Sf6 Sd6 49.Kxg6 Sxf4 50.h5** a bílý je rychlejší. **47.h5 gxh5+ 48.Kxh5 Sf8 49.Kg6 Kd7 50.Kf7 Se7** Třetí dějství se neodehraje přímo na šachovnici, když černý raději vydává pěšce. Po očekávaném Sh6 vychází tato estetická tempová varianta: **51.Sb8 Kc8 52. Sd6 Kd7 53.Se5** a konec. Prohrává i Sd6 pro **51.Sxd6 Kxd6 52.Ke8 e5 53.f5** nebo i **53.fxe5+ Kxe5 54.Kd7 Kd4 55.Kc6** jako v poznámce k 40. tahu

černého. **51.Sc7!** Střelec je frajer. Taktickým obratem dokázal jednak přetíženost černého krále, který nestačí krýt současně pole c7 a e7, jednak slabost pěšců dámského křídla vydaných mu na pospas. **51...Sh4 52.Sxb6 Sg3 53.Sxa5 Sxf4 54.Sb6 Se3** Zdánlivě nebezpečné e5 je ve skutečnosti neškodné pro **55.Kf6 e4 56.Kf5. 55.a5**

K čtvrtému dějství, kdy bílý při oboustranném tempovém tanci střelců, kteří si měnili několik stejných polí (b6, b8, d8 a f4) po **Kc6 56.Kxe6 Sf4 57.Sd8 Sb8 58.Sf6 Sc7 59.a6 Sb8 60.Se5 Sa7 61.Sf4 Sb6 62.Sb8 Sd8 63.a7 Kb7 64.Kd5 Sb6 65.Sd6 Sxa7 66.Sxc5**, by dosáhl teoreticky jasně vyhraného postavení, již nedošlo. **1–0**

Také partie **Rudolfa Machaly** z polofinále KŠ 1975/1976 je instruktivní **silou vůle a vírou ve vítězství**, které postupně dokázaly zvrátit výsledek nepříznivě rozehrané partie. Druhou vítěznou partii s ním mám schovanou do 2. dílu. Skóre 2 - 0.

180. Machala Rudolf Bratislava - Novák Jaromír TJ Klatovy

B05 Aljechinova.

89.K. Vítězství vůle a víry v úspěch.

27.1. 1975 - 29.4.1976.

Čas: bílý 217 dní, černý 199 dní.

Polofinále KŠ 17. mistrovství ČSSR skupina A 1975/1976.

Tématický okruh: Dámské koncovky.

Postavení po 36. tahu bílého.

1.e4 Jf6 2.e5 Jd5 3.d4 d6 4.Jf3 Sg4 5.Se2 c6 6.Jg5 Sxe2 7.Dxe2 h6 8.Je4 dxe5 9.dxe5 e6 10.0–0 Jd7 11.c4 J5b6 12.Vd1 c5 To je důkaz

neúspěšného zahájení a vyvrcholením bude ztráta pika v 22. tahu. Trpět budu až do 32. tahu.

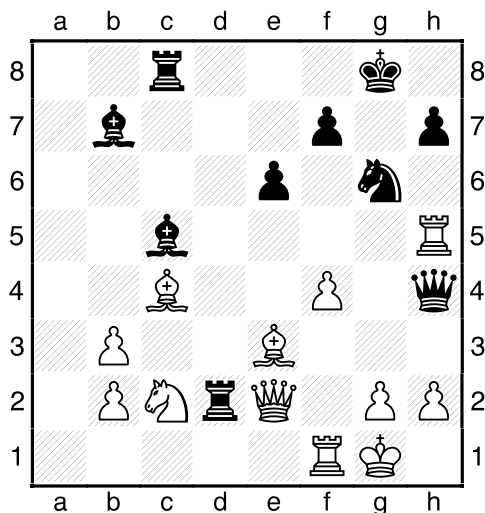
13.Jbc3 a6 14.a4 Dc7 15.a5 Jc8 16.f4 Dc6 17.Se3 Se7 18.Vd3 Ja7 19.Vad1 0–0–0 20.b4 Dc7 21.Ja4 Kb8 22.Jaxc5 Jxc5 23.Sxc5 Sxc5+ 24.Jxc5 Vxd3 25.Dxd3 Jc6 26.Jd7+ Kc8 27.Jb6+ Kb8 28.Dc3 Vd8 29.Vd2 Vxd2 30.Dxd2 De7 31.Jd7+ Kc8 32.Jc5? Bílý neví, jak převahu využít a chybuje. Naopak mně dodal elán. **32...Jxa5 33.Jxa6 bxa6 34.bxa5 Dc5+ 35.Kf1 Dxc4+ 36.Kf2** S ohledem na slabého pěšce a5 hraji na výhru. Je to drzé, je to prakticky nemožné, ale velká vůle a víra nakonec slaví úspěch.

36...Dc5+ 37.Kg3 f6!? Vykřičník za odvalu, otazník za risk. **38.exf6 gxf6 39.De2 Dd6 40.Kg4 Kd7 41.Df3 Dd5 42.f5 Dxa5 43.fxe6+ Kxe6 44.De4+ Kd6 45.Dd4+ Dd5 46.Df4+ Kc5 47.Df2+?** Rozumných tahů už bílý moc neměl, tento patří do kategorie nerozumných. Pěšcovou koncovku si černý spočítal velmi lajdácky. **47...Dd4+** Pozice je na vzdání. Přesto bílý jako by nevěřil, že může tak skvěle rozehranou partii prohrát, se zpěčuje ještě 13 tahů. **48.Dxd4+ Kxd4 49.Kh5 a5 50.Kxh6 a4 51.h4 a3 52.h5 a2 53.Kg7 a1D 54.h6 f5 55.Kg8 Dg1 56.h7 Dxg2+ 57.Kf8 Dh3 58.Kg8 f4 59.h8D+ Dxh8+ 60.Kxh8 f3** Osudové tahy v této partii končily dvojkou, tedy 12., 22., 32. a 42. První byl přiznáním neúspěchu v zahájení, další 3 znamenaly ztrátu pěšce. Osudovým také bylo pro bílého pole a5, kde v 32. a 42. tahu tratil sedláka. **0–1**

Všimli jste si něčeho zajímavého? Že ne? Tak já Vám to prozradím. Partie se Cvachoučkem i s Machalou se urodily v stejném polofinále KŠ. Aby těch zajímavostí bylo více, všichni 3 jsme získali stejný počet bodů 8 ze 14 a Sonnenborn-Berger nás rozsoudil:

5. Cvachouček 49,75, 6. já 48,50 a Machala 43,50. Ti 2 spolu remizovali.

Přeborníky Prahy mám v adresáři 2, jednoho Miloslava a jednoho Miroslava. S **Miloslavem Krečmerem** jsem prohrál, když jsem předtím furiantsky odmítl jeho mírovou nabídku. Zato partie s velmi příjemným a obětavým **Miroslavem Fukou** stojí za přehrání.

172. Novák Jaromír TJ Klatovy - Fuka Miroslav Praha

D49 Poloslovanský dámský gambit.

222.K. Skromného soupeře potěšil efektní neškodný obrat.

8.1. - 28.8.1985.

Čas: bílý 117 dní, černý 81 dní.

Polofinále KŠ 22. mistrovství ČSSR skupina A 1985/1986.

Tématický okruh: Figurová hra.

Postavení po 25. tahu černého.

1.d4 d5 2.c4 c6 3.Jf3 Jf6 4.Jc3 e6 5.e3 Jbd7 6.Sd3 Soupeř byl hotový maniak na nabízení.

Pořadí nabízených tahů se mi sice nelíbilo, ale konečná pozice ano, tak jsem nabídku přijal. **6...dxc4 7.Sxc4 b5 8.Sd3 a6 9.e4 c5 10.e5 cxd4 11.Jxb5 axb5 12.exf6 b4** Pro mne nepochopitelný tah. Nechává si rozbit pěšce pro nic. Pěšec b4 nakonec stejně padne. **13.fxg7 Sxg7 14.0-0 Sa6** Také tah nic moc. Pěšce slupnu **15.Jxd4**. Po **Sxd4 16.Sxa6 Sxf2+** je sice rovnováha materiálu zachována, ale na černého cení zuby otevřený sloupec f. **15.Jxd4 0-0 16.Jc2 b3** Další nepochopitelný altruistický tah, který mi dává už druhého pěšce. **17.axb3 Sb7 18.Va3 Dh4 19.Se2 Vfd8 20.f4 Vac8 21.Sc4 Sf8 22.Va5** Věž se originálně zapojuje do útoku. **22...Je5 23.De2 Jg6 24.Vh5 Sc5+ 25.Se3 Vd2!** Černý se těšil, že mě aspoň tímto tahem překvapil, když už v zahájení neměl šťastnou ruku. Obrat je sice efektní, ale neškodný.

26.Dxd2 Dxd5 27.f5 Jf8 28.Sxc5 Vxc5 29.fxe6 fxe6 30.Dd8 Závěrečný úder, jak po Dh6, tak po Vf5 rozhodne **31.Sxe6+ 1-0**

Také **přeborníky armády** mám 2, **Milana Petrasy** a 2x **Karla Pečenku**. Všechny 3 partie skončily remízou. Zajímavější průběh měla ta první s Pečenkou. Chytil mi věž, ale já za kvalitu měl 2 spojené volné pěšce. Protože byla pozice zablokovaná, ani jeden jsme si netroufli pozici otevřít. A tak tento opus zůstal nedokončen.

Mezi renomované hráče je třeba zahrnout **vítěze Československého poháru 1977/1978 Pavla Čechy** z Plzně a **vítěze megaturnaje k 100. výročí KŠ v Čechách 1986/1988 Daniela Hrivnaka** z Ostravy.

Sem se hodí říci něco o **korespondenčním šachu (KŠ)**. Tak si hod'me řeč o této svébytné formě šachu, která je i pro většinu šachistů obestřena kouzlem neznámého. A to právem.

Je to hra pro labužníky, kteří se mohou v pozici „bahnit“ dle libosti a vychutnávat na šachovnici všemožné varianty, o které jsou v praktickém šachu, neřkuli v šachu bleskovém, ochuzeni. Na šachách (nebo snad správněji na šaších?) jsou většinou obdivovány partie vedené v romantickém duchu s efektním a nekompromisním matovým útokem okořeněným obětí. Čím je obětí více, tím lépe, a nejvíce ceněná je oběť dámy. Ale krása v šachové partii nespočívá jen v kombinačních obrazech. Je také krása tichá, kdy soupeř je vystaven postupnému, ale stále sílícímu tlaku, až se jeho pozice zhroutí. Jinou krásou oplývají koncovky, především tempové, a také pozice s různým ekvivalentem materiálu na každé straně nebo s materiálem netradičním, jakým jsou 4 dámy na šachovnici.

Na druhé straně KŠ spotřebuje mnoho času, znamená okrádání spánku při večerních analýzách a tak jsou nezbytné kapesní šachovničky, aby mohl být produktivně využit jakýkoliv ztrátový čas v dopravních prostředcích, při čekání ve frontě, u lékaře nebo holiče. Když jsem začal hrát korespondenčně, myslela si manželka, že budu více doma. Po čase však KŠ prohlásila za ještě větší mor než šach praktický, který jsem navíc pěstoval dál v neztenčené míře.

Poprvé jsem se setkal s KŠ v roce 1952 v juniorském šachovém turnaji, kde nás hrálo 8 dvoukolově. Byl jsem 2. s 12 body ze 14, ale moc jsem se neradoval, neboť většinu bodů jsem získal vystoupením soupeře z turnaje.

V roce 1954 jsem však již měl jakési úspěchy v rámci Plzeňského kraje (7. z 11 v přeboru kraje v praktickém šachu) a tak jsem byl nominován na 2. šachovnici krajského družstva B. Soutěž byla o něco disciplinovanější a jelikož nám ze 6 hráčů selhal jen jeden, soutěž jsme vyhráli se 4 1/2 bodem z 5. Přispěl jsem 4 body z 5 a tím na skóre 19 - 11. Pak se KŠ z mého zorného úhlu ztratil na dlouhých 15 let.

V Klatovech začal s propagací KŠ major Josef Žák v roce 1964 napřed v armádě. Pak pro něj získal Josefa Matouše, který se stal jeho neúnavným propagátorem.

V roce 1970 se Matoušova agitace dočkala, neboť jsme se zúčastnili 3. ročníku přeboru ČSSR družstev v KŠ. Tím byla zahájena zlatá éra KŠ v Klatovech. Bylo vytvořeno 4členné družstvo a já jsem hájil jako kapitán 1. šachovnici. To mě vydrželo až do roku 2001, kdy myšlení dle vlastní hlavy devalvovaly počítače, což mě KŠ znechutilo.

Nastal čas **obohatit text statistikou**. Stejně jako jsem se zamyslel před partií 101. s Veselým nad soupeři, kteří se věnovali praktickému i korespondenčnímu šachu, před partií 104. s Tenkem nad prvním tahem krále v partii, před partií 108. s Lád'ou Orságem nad přerušováním partií a před partií 117. s Babkou nad překročením času soupeřů v této knize, tak nyní si řekneme něco o specialitách korespondenčního šachu.

Poznámka: Budu hovořit o klasické korespondenční praxi, jak jsem ji prožil, protože současná mailová pošta technickým zrychlením v ní převrátila všechny poměry naruby.

Klasické korespondenční partie pěstují přátelské vztahy mezi soupeři. Trvají 1 až 2 roky. **Mezinárodní pak 2 až 5 let**, protože je zdržuje mezinárodní přeprava, která je (hlavně mezi exotickými zeměmi) zdoluhavá. Velmi záleží na poctivosti soupeřů, kdy přiznají datum příjmu tahu, protože čas spotřebovaný na dopravu se nikomu nezapočítává. Uvedu 2 příklady.

Partie s polskou Toruní o 53 tazích trvala 2 roky a 6 měsíců, z čehož doprava spotřebovala 1 rok a 6 měsíců, z toho k nám 8 měsíců a do Polska 10 měsíců.

Na vlastním přemýšlení nad partií jsme se podíleli 1 rok. Rovným dílem po 6 měsících.

Na rozdíl 2 měsíců (8 proti 10) se mohly podílet jak horší dopravní podmínky do Polska než do naší republiky, tak (ne)přiznávání termínu skutečného příchodu lístku soupeřem.

Do Ruska to bylo o něco horší. Partie s Nikitinem z Tveru skončily současně a byly délkou srovnatelné s tou toruňskou (jedna měla 58 a druhá 52 tahů). Začaly 3.5.1977 a skončily 1.4.1980. Z celkového časového fondu 1064 dní je třeba odečíst mou dovolenou 12 dní a 64 dní, když 2 lístky se ztratily a dohodli jsme se na anulaci. To máme 988 dní. Odečtu mé myšlení 127 dní a soupeřovo 157 dní a zbývá na dopravu 704 dní, z toho k nám 370 a do Ruska 334 dní. Čas jsem počítal poctivě a proto mě mrzelo, že doprava k nám trvala déle.

Po tomto nezáživném, ale nutném úvodu převedu konečná čísla dní na roky a měsíce. Obě partie trvaly 2 roky a 11 měsíců, z toho doprava k nám 1 rok a do Ruska 11 měsíců. Jinými slovy po zaokrouhlení: Na 3leté partii se doprava podílela 2 roky.

Na partie jsem přemýšlel 4 měsíce a soupeř 5 měsíců, anulace a dovolená daly 3 měsíce.

Divíte se, proč partie s Nikitinem skončily současně i když byly různě dlouhé? Bylo to kvůli vžitě praxi **navrhování tahů**, což je u praktické partie neproveditelné.

Důvodem navrhování není ani tak úspora poštovného, i když ani to nelze u některých šetrílků vyloučit, zvláště u těch, kteří posílají tahy na různých kartonech (netýká se „velkorysých“ hráčů, kteří využívají „dobrodiní“ zaměstnavatelů a posílají tahy s označením Poštovné paušalované). Hlavní snahou je získat čas. Navrhují se jak tahy ve známých variantách zahájení (v tom jsou někteří hráči přímo fanatiky), tak tahy víceméně vynucené. Navrhované tahy jsem většinou přijal a často i navrhovanou variantu.

U korespondenční partie není výjimkou, že turnaj hráče **přestane bavit nebo ho časově nestíhá**. A přestane hrát. **Většinou se slušně omluví** rozhodčímu i soupeřům a ti si připsí bez ohledu na současný stav partie bod. Tento bod se nepovažuje za kontumační a ani hráč za vyloučeného z turnaje, protože aspoň část partie se odehrála. Nespokojeni mohou být ti, kteří s dotyčným utrpěli jakoukoliv bodovou ztrátu. **V soutěžích jednotlivců** jsem takto získal 15 bodů od 9 hráčů. Já nikomu bod tímto způsobem nedaroval.

A tím přecházím k těm **méně slušným**, kteří přestanou hrát, neobtěžují se oznámit soupeři, že už hrát nechtějí a nechají ho 2x doporučeně urgovat. Ten teprve pak může rozhodčímu poslat žádost o přidělení bodu za dvojnásobné překročení času. V KŠ totiž není **dvojnásobné překročení času** automaticky výhrou, ale **musí se o ně žádat**. Na takové jsem narazil 2x a získal jsem 4 body, protože jsem s nimi hrál bílými i černými.

Jiné je to **u soutěží družstev**. Tam mohou kapitáni za takového hráče **postavit náhradníka**, což se mi přihodilo 3x, z toho to jednou bylo v důsledku úmrtí soupeře.

Někdy jim to nepomůže, protože dotyčný je **lempl**, své problémy tajil a tak náhradníci přebírají partie už prohrané na čas nebo s takovým časovým mankem, že partii už zachránit nelze. To se mi stalo 5x. Šestého, který se mi dodatečně omluvil, mezi lemply nepočítám.

Zvláštním případem byl sympatický, ale nepozorný soupeř, který 2x ve vyrovnané pozici těsně překročil čas. To jsem nereklamoval za podmínky, že partii dá za remis. Nám to stačilo k výhře v zápasu a tak se i stalo. Partii jsme dohráli přátelsky a skutečně to remíza byla.

Zatímco v praktickém šachu se jen výjimečně stane, že se hráč při tahu přehmátne a sáhne na nežádoucí figuru, v KŠ je **přepsání trochu častější**.

Také mně se to stalo při nabízení tahů, jenže si toho soupeř všiml dodatečně a reklamoval to až při dalším lístku. V KŠ totiž je tvrdé pravidlo: Platí první napsaný tah, ať je jakkoliv nelogický, a nehledí se ani na znaménka x nebo + a dokonce ani na výchozí pole při plné notaci, kterou jsem v KŠ důsledně používal. K navrženým tahům, které potvrzují nelogičnost prvního tahu, se nepřihlíží a návrh je neplatný. Ve sporné situaci se mi podařilo přesvědčit rozhodčího o správnosti mého stanoviska, že soupeř reklamoval pozdě.

Mí soupeři se přepsali 4x, ale profitoval jsem z toho ziskem bodu jen 1x. Podotýkám, že přepsání v prohrané pozici do této kategorie nepočítám. Také byly.

Přeborník republiky Spodný v partii č. 167 vyrobil nemožný tah, nad čímž se velmi podívoval, protože se mu to nestalo 15 let. Na rozdíl od praktického šachu nemá zde nemožný tah žádné následky, nemusí se s napsanou figurou táhnout. Viníkova ztráta je jen časová.

Rus Poletajev v partii č. 54 uvěřil svému neškodnému přepsání až po zaslání xerokopie.

A o přepsání u Cvachoučka v partii č. 179 jste si již přečetli v poznámkách k této partii.

Psát je nutno **čitelně**: c lze zaměnit s e nebo s a, h s b nebo s f, 3 s 5 nebo 2 i 8, 7 s 1 i 4.

Chyby, často tragické, se stanou **nesprávným postavením figur na šachovnici**. Třeba tím, že pěšce postavíte na h6 a on ještě stojí na h7.

Před pár řádky jsem se zmínil o **sporu**, který vznikl mým přepsáním. Nemám spory rád, přesto jsem se 2 nevyvaroval. Oba vznikly ve čtvrtfinále 1989/1990, oba jsem vyhrál a pomohly mi k výsledku 13 bodů z 16.

Druhý spor nešel hned k rozhodčímu. Soupeř mi stále podkuřoval jako silnému hráči a stále počítal, že mu dám partii za remízu. Když však v jednom okamžiku stál lépe a já ji nabídl, tak se mi vysmál. To mě pochopitelně popudilo a tak přes jeho prosby, když se situace v partii obrátila, jsem vyžadoval v odhadu výhru. Rozhodčí dostal k odhadu jeho verzi, kde

měl o tempo více a partii skutečně za půlku uznal. Výhru mi přisoudil, až když jsem prokázal, že na tahu jsem já a ne soupeř.

Je zajímavé, jak se některé skutečnosti koncentrují do jedné soutěže. Na čtvrtfinále 1989/1990 vzpomenu rád kvůli dobrému výsledku a připomenutí si i 2 spory. Na polofinále 1985/1986 mám 2 výrazné vzpomínky, **jednu nepříjemnou a jednu úsměvnou**.

Ke kontumační výhře s jedním soupeřem se váže **nechutná historka**. Tento výtečník měl několik konfliktů. Když mu dva soupeři prokázali gumování razítek a třetímu dokonce v prohrané pozici přepsal tah, rozhodčí ho nekompromisně **z turnaje vyloučil** pro hrubé porušení hladkého průběhu soutěže a všechny partie mu zkontumoval. Z dobré vůle jsem s ním pokračoval v partii jako přátelské, což jsem pro jistotu na každém lístku zdůrazňoval. Chtěl jsem si ověřit jednu hazardní variantu, která mě však stála pěšce. Vtom soupeř změnil tón s tím, že se proti vyloučení odvolal a partie tudíž nemůže být přátelská. Po mém ohrazení přestal odpovídat.

K dokreslení jeho povahy ještě uvedu:

Jednomu soupeři poslal slabý tah a když si myslel, že se lístek ztratil, poslal tah jiný.

V soutěži družstev v prohrané pozici přestal odpovídat našemu hráči. Totéž udělal mně o 30 let dříve a tak jsem ho zařadil mezi výše uvedené lemply.

Tím to však neskončilo. Ostudnou tečku za celým případem udělaly vrcholné šachové orgány, jak si mi v dopise postěžoval rozhodčí. Ačkoliv mu 2 nejvyšší funkcionáři KŠ slíbili, že s delikventem zavedou disciplinární řízení, věc se neřešila. Ten si mezitím stěžoval na nejvyšších místech ÚV ČSTV. Po roce se všechny materiály záhadně ztratily. Příklad se řešil až po roce a půl za přítomnosti těch 2 funkcionářů, předsedkyně kontrolní komise výboru šachového svazu ÚV ČSTV a nastojte delikventa, který byl zřejmě „politicky silný“. Rozhodčí nebyl pozván, ani žádný z postižených. Řešila se jen delikventova stížnost, ne jeho provinění. On advokátsky mazaný byl na koni a za to, že stížnost stáhl, byl zařazen do dalšího ročníku polofinále jako by nesestoupil. Na jedné straně drzost, na druhé neschopnost.

A znechucení rozhodčího a slušných hráčů, zvláště postižených. Závěr si udělá každý sám.

Úsměvná vzpomínka se týká partie s Ladislavem Ližanem. Ten nabral první překročení času a protože si na dalších tazích také pospal, zbývaly mu na poslední 2 tahy jen 4 dny. Kdyby poslal jen 1 tah, hrozilo by mu, pokud bych poslal svůj tah v pátek, druhé překročení času a prohra. Překvapil mě obsáhlým dopisem, ve kterém navrhl v dalším tahu 21 mých pokračování, abych tak v žádném případě nemohl nabídku odmítnout. Z nich 16 bylo vyložene špatných, 3 slabší a rozumné možnosti byly jen 2. Nad touto otrockou, na čas náročnou metodou, však nelze jen tak mávnout rukou. Sám se k ní někdy uchyluji.

Láďa nad dopisem prý strávil celou noc (to ovšem přeháněl), co kdybych tak získal místo půl bodu bod celý. Tak jsem ho aspoň uklidnil, že bych takovou kulišárnu svému známému ze spřáteleného oddílu Lokomotiva Plzeň neudělal. Partie skončila remízou, sice lepší pro mne, ale pořád jen půlkou bodu. Nakonec on měl 6 1/2 bodu a já 6 a z polofinále jsme sestoupili oba.

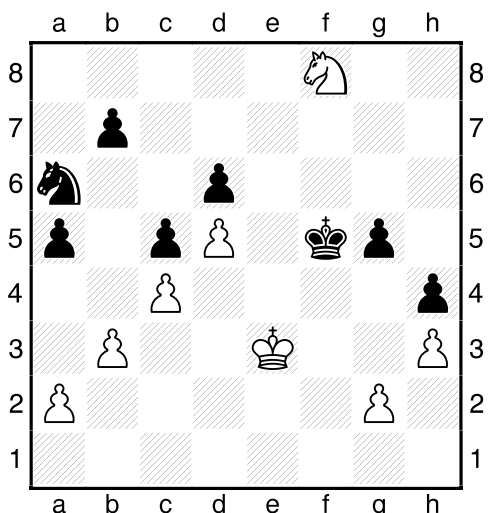
Pavel Čechil je můj dávný kamarád ze spřáteleného klubu Lokomotiva Plzeň. Jediní 2 jsme odehráli všech 22 ročníků turnaje O pohár města Klatov skupinu A mezi roky 1993 a 2014. Hráli jsme spolu 6 vážných partií (4 v zápasech družstev a 2 turnajové) skóre 2 1/2 - 3.1/2. A také 3 partie v korespondenčních soutěžích (1 v zápasu družstev a 2 (i zde uvedenou) v turnaji jednotlivců) skóre 2 - 1. Suma sumárum jsme si kvít 4 1/2 - 4 1/2 (+2=5-2).

Ale v šachových bojích se na kamarádství nehledí.. Proto ve finálové skupině přeboru KŠ Západočeského kraje 1973/1974 jsme se do sebe pustili jako 2 zápasoví kohouti. On jako favorit turnaje, já jako korespondenční nováček. Peří sice nelétalo, ale jeho poziční tlak byl velmi nepříjemný. Strategicky vsadil na svého dobrého střelce proti mému špatnému. Měl pravdu a kdyby neusiloval mocí mermo o výhru, měl by lepší remízu. Ve snaze vyhrát přepjal strunu výměnou střelců, svého dobrého za mého špatného. A karta se rázem obrátila,

v jezdcové koncovce tahal za kratší konec provazu. Díky této partii jsem se stal krajským přeborníkem v KŠ a Pavel se nakonec musel spokojit s 3. místem.

Musím ještě vysvětlit poznámku k 46. tahu bílého, která je pro nezasvěceného čtenáře nesrozumitelná. Když jsem v roce 1950 přišel do Klubu šachistů v Klatovech, bylo tam velmi populární rčení „Hyjé!“ při tazích koněm. Autorem byl desateronásobný přeborník klubu Antonín Soukup, řídící učitel z 3 km vzdálených Štěpánovic. Jeho lstivý soupeř už měl beznadějnou pozici a pouhou kulhavou kobylku. Šanci viděl ve „vysezení“ přespolního soka, protože času měl habaděj. Rozhořčený pan řídící viděl červeně při vidině temné a zaváté cesty domů do pelíšku a povzbuzoval protivníka neuctivým citoslovcem používaným pro líného valacha. A byl oheň na střeše. Pro ostatní členy klubu to byl zdroj zábavy (a poučení).

Partie by patřila mezi instruktivní do 2. dílu kapitola F.I.b) Jezdcové koncovky, ale sluší se ji dát do kapitoly G. o legendách a renomovaných hráčích.

173. Novák Jaromír TJ Klatovy - Čechil Pavel Lokomotiva Plzeň

E94 Královská indická.

53.K. Změna hodnocení koncovky po výměně střelců.

15.1.1973 - 2.7.1974.

Čas: bílý 232 dní, černý 274 dní.

4. Západočeský krajský přebor KŠ finálová skupina 1973/1974.

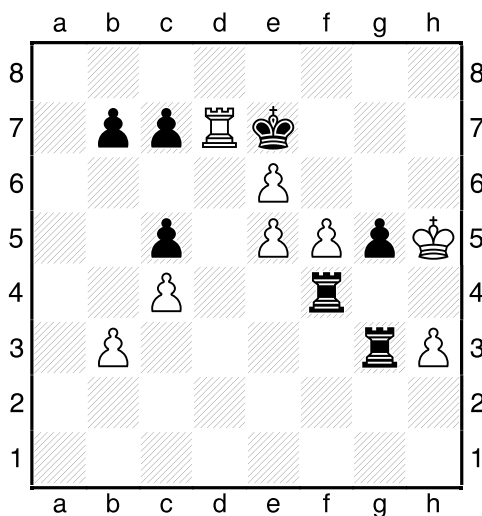
Tematický okruh: Jezdcové koncovky.

Postavení po 45. tahu černého.

1.Jf3 Jf6 2.c4 g6 3.Jc3 Sg7 4.e4 d6 5.d4 0-0 6.Se2 e5 7.d5 Jbd7 8.0-0 Jc5 9.Jd2 a5 10.Dc2 Sh6 11.Jb3 Sxc1 Ukazuje se strategický cíl černého hrát na svého dobrého a mého špatného střelce. 12.Vaxc1 Jfd7 13.Jxc5 Jxc5 14.f4 exf4 15.Vxf4 Sd7 16.Ve1 Dg5 Černý přebírá iniciativu. 17.Vff1 Vae8 18.Sf3 Ve5 19.Ve2 Vfe8 20.Dd2 Dxd2 21.Vxd2 f5 22.exf5 Sxf5 23.b3 Kg7 24.h3 V8e7 25.Sd1 Ve3 26.Vf3 Sd7 27.Vdf2 h5 28.Sc2 Konečně jsem eliminoval tlak černého. 28...Vxf3 29.Vxf3 Ve1+ 30.Vf1 Ve3 Černý sní ještě o své převaze a remízu nechce. 31.Jd1 Ve2 32.Vf2 Ve1+ 33.Vf1 Vxf1+ Bez výměny věží se černý kupředu nepohne. 34.Kxf1 Kf6 35.Kf2 g5 36.Ke3 Ke5 37.Jc3 c6 38.Sd1 h4 39.Sf3 Se8 40.Je2 Ja6 41.Jd4 c5 42.Je6 Musím hrát aktivně, aby můj jezdec byl protiváhou soupeřova střelce. Kdyby ten vnikl do mé pozice, pochutnával by si na mých ubohých pěšcích, kteří vesměs stojí na jemu sympatických bílých polích. 42...Kf6 43.Se4 Klíčový tah. Černý začíná trpět nedostatkem prostoru. 43...Sd7 44.Jf8 Sf5 Tento víceméně vynucený tah jsem radostně očekával. Po výměně špatného střelce za dobrého jsem se dostal z horší koncovky a budu hrát jezdcovou koncovku na výhru. Jak se časy mění! 45.Sxf5 Kxf5

46.Je6 K úspěchu vede jen soukupovské "Hyjé!". Pilný koník naskákal za celou partii 18 skoků. Opatrné a3 nebylo tak průrazné. Výměna pěšce d6 za a2 je pro černého prodělková. 46...Jb4 47.Jd8 b6 48.Jf7 Jxa2 49.Jxd6+ Ke5 50.Jc8 Jc1 Nepříjemnější mi bylo b5. 51.Jxb6 Jxb3 52.Ja4 Kd6 53.Jc3 Ke5 54.Kd3 Kf5 55.Ja4 g4 Snaha o aktivitu vystaví černého krále do autu. Ovšem pěšec c5 k zachránění nebyl. 56.hxg4+ Kxg4 57.Kc3 Jd4 58.Jxc5 Je2+ Šach ze msty neboli šach předsmrtný. 59.Kd2 Jd4 60.Je6 Jf5 61.c5 Ukázka, jak partie, hraná z větší části v režii černého, změnila charakter po výměně střelců. 1-0

Daniel Hrivnák nastoupil jako favorit nejen s gloriolou vítěze nedávného megaturnaje, ale i jako vlastník ELO o 240 bodů vyššího. Také dřívější naši vzájemnou partii vyhrál. Na mně bylo srovnat skóre na 1 - 1 (+1-1). To se mi zdařilo v libivé a futuristicky laděné partii.

174. Novák Jaromír TJ Klatovy (2080) - Hrivnák Daniel VOKD Ostrava (2320)

E67 Královská indická g3.

325.K Tak asi bude vypadat šach v budoucnosti.

20.1.1992 - 16.8.1993.

Čas: bílý 292 dní, černý 263 dní.

1. liga KŠ 14. mistrovství ČSFR 1992/1993.

TJ Klatovy - TJ VOKD Ostrava Poruba 2 - 2.

4. šachovnice.

Uveřejněno v Koršachu 1/1994 str. 27 - 28.

Tematický okruh: 2 V + J proti 2 V + S.

Postavení po 57. tahu bílého.

1.d4 Jf6 2.c4 g6 3.g3 Sg7 4.Sg2 0-0 5.Jf3

d6 6.0-0 Jbd7 7.Jc3 e5 8.d5 a5 9.Ja4 Myslím, že jde o novou myšlenku: znepříjemnit vývin jezce d7 na c5 nebo b6, což je umožněno tím, že pěšec e nestojí na e4. **9...De7 10.Dc2 Jh5 11.Sg5 f6 12.Sd2 f5 13.Jg5 Jc5 14.Jxc5 dxc5 15.f4 exf4 16.gxf4 Sd4+ 17.Kh1 Se3 18.Sxe3 Dxe3 19.Vf3 De7 20.Dd2 Va6 21.Ve3** Obě věže se vyvíjejí netradičně. Zvlášť manévr bílých těžkých figur tlačících se do černé pozice po sloupci e, když přitom pěšec e stojí v základním postavení, je neobvyklý. **21...Dd6 22.Ve5 h6 23.Jf3 Jf6 24.h3 Je4 25.De3 Df6 26.Jg1 a4** Černý hledá protihru napřed na dámském ... **27.Vf1 Vb6 28.b3 axb3 29.axb3 Dh4** ... a potom i na královském křídle, zde za cenu pěšce. **30.Sxe4 fxe4 31.Vxe4 Dd8** Tento ústupový tah však je pasivní. Správné bylo Sf5 s dalším Sc2 s ostrou pozicí. **32.Ve5 Sf5** Pozdě! **33.Dc3 Ve8 34.Kh2 Va6 35.Vf3** I třetí těžká figura bílého se tlačí na sloupec e. **35...Vf8 36.Kg3 Va2 37.De3 Dd6 38.Ve7** Iniciativa bílého narůstá. **38...Va1 39.Kf2 Vf7 40.Ve8+ Kg7 41.Dc3+ Df6 42.Dxf6+ Vxf6 43.e4** Konečně se pěšec e2 pohnul a zahrnutím bělopolného černého střelce z aktivního postavení na f5 likviduje hrozbu bílým pěšcům. **43...Kf7 44.Ve5 Sd7 45.Je2** Jezdec vykonal množství obranné práce a teď se zdvíhá do boje. **45...Vb1 46.f5 g5** Černý nechce pustit věž e5 do hry, ale ona se tam stejně dostane. **47.Ve6!** Teď je dobrá rada drahá. Asi bylo lepší obět kvality nepřijmout, ale bílý by pak v pohodě uplatňoval převahu pěšce a tato partie by byla esteticky znehodnocena. **47...Sxe6 48.dxe6+ Ke7 49.Vd3 Vf8 50.Jg3 Va8** Trojhran spojených volných pěšců je hrozivý, proto černý nemůže pasivně vyčkávat a hraje na protiútok obou věží. **51.e5 h5 52.Jxh5 Va2+ 53.Kf3 Vf1+ 54.Kg4 Vg2+ 55.Jg3 Vf4+ 56.Kh5 Vxg3 57.Vd7+**

V této bizarní pozici se černý vzdal. Má sice o věž více, ale volní pěšci vytvářejí matovou síť. Velkou úlohu hraje černý zrádce - pěšec g5. Zde jsou 2 hlavní varianty:

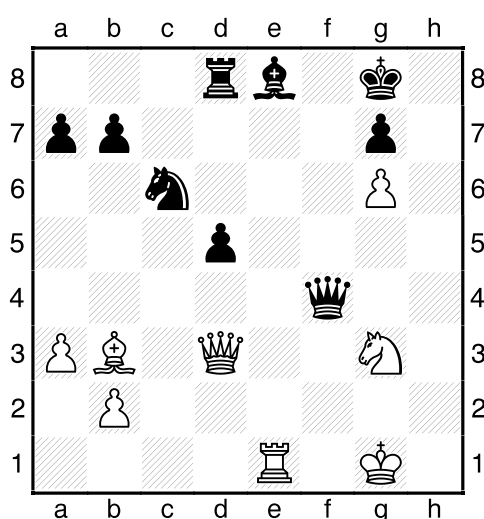
a) **57... Ke8 58.f6 Vd4 59.Vg7 Vxh3+ 60.Kg6 Vh8 61.Vxc7 Vd8 62.Kg7** a v pozici jsou 2 půvabné a neodvratné maty: **Vf8** (král je jako obložený chlebiček) **63.Ve7#** a po ústupu věže po sloupci h **63.f7#**.

b) **57... Kf8 58.f6 Vd4** (po **Kg8 59.Kg6**) **59.Vxc7 Ke8** (**Vd8** uvádím jen pro hezký matový závěr: **60.e7+ Ke8 61.f7+ Kxf7 62.exd8D+ Ke6 63.Df6#**) **60.Vg7** a buď **Vxh3+** jako v a) nebo **Kd8 61.e7+ Kd7 62.e6+** a konec. **1-0**

Mistra FIDE jsem mezi korespondenčními soupeři zaznamenal jen jednoho. Je jím **Břetislav Modr**, s kterým jsme se už setkali v partii č. 23 v kapitole A.4. Chytání střelce. Její zařazení tam bylo **nezbytné pro osvětlení tématu**. Zde mohu pouze doplnit, že kromě této partie jsem se s ním utkal ještě 2x, obě to byly remízy a celkové skóre mám 2 - 1.

V nedávné době jsem se dozvěděl, že 7. května 2014 zemřel.

V **korespondenční** sféře jsou **velmistři** vzácné zboží. Já jsem ulovil 2 a mám s nimi nerozhodné skóre 1 1/2 - 1 1/2. S **tuzemským velmistrem** a jmenovcem **Jaromírem Urbanem** z Kladna, autorem příručky Psychologie v šachové partii, jsem hrál v polofinále KŠ 1983/1984. Získali jsme oba 10 1/2 bodu ze 16. Já byl dle Sonnenborna 3. s 80,- pomocnými body, on 4. se 74,-. Bohužel **na postup do finále přeboru republiky to nestačilo**, postupovali jen první 2. Vítězem se stal již dříve zmíněný Peter Marcell, který se v následující sezóně 1985/1986 zmocnil i titulu přeborníka republiky. Také musím poctivě přiznat, že velmistrem se Urban stal až po 20 letech v roce 2004. K lepšímu dávám živou remízu.

175- Novák Jaromír TJ Klatovy - Urban Jaromír Kladno

C06 Tarraschova francouzská.

197.K. Oboustranně riskantní pozici řeší nabídka na smír.

10.1.1983 - 9.7.1984.

Čas: bílý 208 dní, černý 253 dní.

Polofinále KŠ 21. mistrovství ČSSR skupina D 1983/1984.

Tématický okruh: Figurová hra.

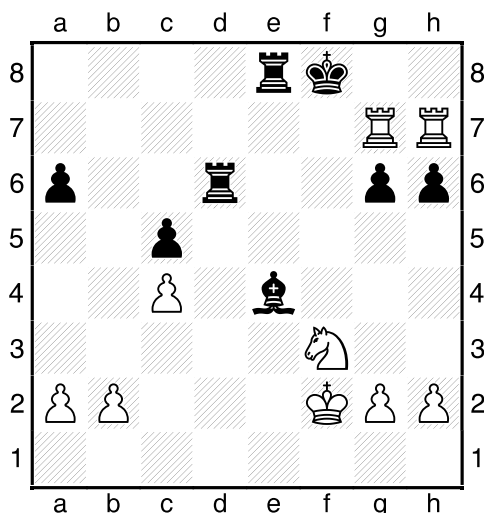
Postavení po 41. tahu bílého.

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Jd2 Jf6 4.e5 Jfd7 5.Sd3 c5
6.c3 Jc6 7.Je2 cxd4 8.cxd4 f6 9.exf6 Jxf6 10.Jf3

Sd6 11.0-0 0-0 12.Sf4 Sxf4 13.Jxf4 Dd6 14.Je2 e5 15.dxe5 Jxe5 16.Jxe5 Dxe5 17.Dd2 Jg4 Černý se sice uvolnil, ale pěšec d5 se zdá být slabý. 18.Jg3 Sd7 19.Vae1 Dd6 20.Dg5 20.h3? Jxf2. 20...Vf6 21.h3 h6 Jxf2? 22.Jh5. 22.Dd2 Je5 23.Jh5 Vf7 24.Se2 Vaf8 25.Vd1 Se6 26.De3 Jc6 27.a3 Vf5 28.g4 Útočné, ale riskantní. 28...Ve5 29.Dd3 Sf7 30.Jg3 De6 31.Sf3 Je7 32.Dd2 h5 33.Vfe1 Vxe1+ 34.Vxe1 Df6 35.Sd1 hxd4 36.hxd4 Jc6 37.f4 Vd8 38.g5 Dd6 39.Dd3 Dxf4 Černý obět pěšce přijímá. 40.g6 Černý král se ocitá v nebezpečné matové síti. Hrozby jsou jak na 8. řadě, tak na sloupci h. 40...Se8 41.Sb3

41...Je5 42.Sxd5+ Kh8 43.Dc3 Jxg6 44.Ve4 Dg5 45.Df3 Dc1+ 46.Jf1 Zde jsem nabídl remis, protože se mi zdálo, že už začínám tahat za kratší konec provazu. Velice ostrá partie, kde otevřená pozice dávala vyniknout šachovým drahám jednotlivých kamenů v jejich vzájemné součinnosti. “-”

Protipólem mé nejlepší životní partie s Františkem Jónym (č. 51 kapitola A.7. Obět) je největší sportovní úspěch výhra se **sovětským velmistrem Viktorem Nikitinem**, učitelem hudby z tehdejšího města Kalinin, nyní opět Tver. Ten leží 150 km severozápadně od Moskvy a byl za druhé světové války 2 měsíce okupován německým vojskem. Po této zeměpisné a dějepisné exkurzi zpět k šachům. V době našeho zápasu v rámci utkání mezi ČSSR a SSSR 1977/1980 **se soupeř vyšíhl na úctyhodnou konečnou 7. příčku ve 14. finále celostátního přeboru SSSR v KŠ 1978/1981 (viz Čs. šach 12/1981 str. 155)**. Druhou partii černými jsem po 52 tazích prohrál. Nerozhodný výsledek 1 - 1 v rámci celkově prohraného mezistátního zápasu 40 - 60 je velkým úspěchem.

177. Novák Jaromír ČSSR - Nikitin Viktor Kalinin, nyní Tver SSSR

A56 Nepravidelná hra 1.d4.

4.MK Tři pěšcové průlomy a harmonika na 7. řadě.
3.5.1977 - 1.4.1980.

Čas: bílý 127 dní + doprava k nám 370 dní,
černý 157 dní + doprava k nim 334 dní.

ČSSR - SSSR KŠ 40 - 60. 22. šachovnice.

Uveřejněno v Československém šachu 6/1982
str. 77.

Tématický okruh: 2 V + J proti 2 V + S.

Postavení po 36. tahu černého.

1.d4 Jf6 2.c4 c5 3.d5 d6 4.Jc3 g6 5.e4 Sg7 6.Sf4 Tento méně užívaný tah se výborně osvědčí. **6...0-0 7.Se2 Da5 8.Dd2 a6 9.Jf3 Sg4 10.0-0 Jbd7 11.e5!** První ze 3 průlomových tahů (11., 21.

a 28. tah) hodnotí mistr Podgorný v podrobném komentáři v časopisu Československý šach jako včasný. Následný výměnný masakr je výhodný pro bílého. **11...dxe5 Sxf3?** ztrácí po **12.exf6** figuru. **12.Jxe5 Je4 13.Jxe4** Jednodušší a silnější než zajímavé **13.De3**, kdy je masa figur en prise. **13...Dxd2 14.Jxd2 Sxe5 15.Sxe5 Jxe5 16.Vfe1 Vfe8 17.f4!** Sázím strategicky na pohyblivého jezdce proti dobrému střelci při silném dynamickém centru pěšců d5 a e5, kteří jako pěst umožní 2 průlomy. Dalším plusem bílého je dobrá souhra věží. Černý nemá svou vlastní volbu a musí se spokojit s úlohou určenou mu bílým. **17...Sxe2 18.fxe5 Sd3 19.Ve3 Sc2 20.Vc1 Sa4 21.e6!** Střelec je psanec, hrozí b3. Tento průlom fatálně oslabuje pěšce e7. **21...fxe6** Snaha chránit pěšce e7 bočně věží selhává a to jak po **Ved8 22.exf7+ Kxf7 23.Vf1+ Ke8 24.Vfe1 Vd7 25.b3**, tak po **Vf8 22.b3 Se8 23.exf7+ Vxf7 24.Vce1 Kf8 25.Je4 Vc8 26.Jg5** atd. **22.Vxe6 Vac8 Sd7** vede po **23.Vb6 Vab8 24.Jb3 Vec8 25.Ja5 Vc7 26.Vf1**

k rozhodující poziční výhodě bílého. **23.Vce1 Kf8 24.Je4** Jezdec míří na dominantní pole e5, odkud je nevypuditelný. Cestou jakoby mimochodem oslabuje černé pěšce. **24...Sc2 25.Jg5 h6 26.Jf3 Sf5 27.Vb6 e6** Zoufalá protiakce, aby za cenu pěšce se uvolnil. Ale bílý po takovém zisku netouží. **28.d6! e5** Ted' už je pěšec bílému vnucen **29.Vxe5 Ved8 30.Vxb7 Vxd6** Černý se sice zbavil nepříjemného pěšce d6 a kryje slabiny na 6. řadě, ale umožňuje harmoniku na 7. řadě, po čemž se černý potentát stane fackovacím panákem. **31.Vee7 Ve8 32.Vf7+ Kg8 33.Kf2** Likviduje nepříjemnou hrozbu Ve2 a zároveň demonstruje svobodu pohybu v protikladu k černému kolegovi, který působí trapným dojmem. **33...Se4 34.Vg7+ Kh8 35.Vh7+ Kg8 36.Vbg7+ Kf8**

37.Vc7 Přeručkování věže zadarmo na lepší pole a dobytí druhého pěšce. Důležitý poznatek: 2 věže na 7. řadě mohou věčně šachovat nebo matovou hrozbou získat čas

k napadení slabin, ale nemohou samy dát mat, pokud věž bližší králi např. g7 není kryta jinou vlastní figurou. **37...Kg8 38.Vxh6 Vb8 39.b3 Sb1 40.Vhh7 Ve8 Sxa2 41.Je5. 41.Vcg7+ Kf8 42.Vb7 Kg8 43.a3 Se4 44.Vhg7+ Kh8 45.Va7 Vb6 46.Jd2 Sxg2 47.Kxg2 Ve2+ 48.Kg3 Vxd2** Černý sice dočasně získal jednoho pěšce zpět, ale výměna lehkých figur a jednoho páru věží vede k jasně vyhrané koncovce bílého. **49.Vgb7 Vxb7 50.Vxb7 Kg8 51.h4 Vd4 52.a4! Kf8 53.a5 Kg8 54.Vb6 Kg7 55.Vxa6 Vd3+ 56.Kf4 Vxb3 57.Vc6 Kh6 58.Vxc5 1-0**

Na konci tohoto povídání si udělejte sami úsudek o výsledcích mého snažení v KŠ:

Celková rekapitulace mých renomovaných (jen) korespondenčních soupeřů:

Skupina hráčů	Počet hráčů	Výhry	Remízy	Prohry	Celkem	Skóre
Přeborníci republiky	9	2	6	3	11	5 - 6
Stříbrní v republice	3	3	-	-	3	3 - 0
Mezisoučet 1. a 2. v republice	12	5	6	3	14	8 - 6
Přeborníci Slovenska	5	1	4	2	7	3 - 4
Olympionici	4	3	-	3	6	3 - 3
Přeborníci Prahy	2	1	-	1	2	1 - 1
Přeborníci armády	2	-	3	-	3	1,5 - 1,5
Vítěz Československého poháru	1	1	2	-	3	2 - 1
Vítěz megaturnaje	1	1	-	1	2	1 - 1
Mistr FIDE	1	1	2	-	3	2 - 1
Velmistři	2	1	1	1	3	1,5 - 1,5
Mezisoučet dalších předních hráčů	18	9	12	8	29	15 - 14
Celkem renomovaní hráči	30	14	18	11	43	23 - 20

Zajímavá je i rekapitulace mých **renomovaných zahraničních soupeřů**, která je podstatně chudší. Obsahuje 1 velmistra v korespondenční hře a 13 soupeřů ze simultánek, celkem 14 lidí. Z 18 partií mám skóre pasivní 8 - 10 (+4=8-6).

Statistik se ve mně nezapře a tak uvedu přehled let, kdy jsem zvítězil v přeborech.

Přebor oddílu: 1954, 1962, 1963 společně se spolužákem Jaromírem Matějkou, série 6 turnajů 1964 - 1969, série 3 turnajů 1972 - 1974, série 5 turnajů 1976 - 1980, 1984, 1985, 1990, 1991, 1994, 2003 a série 8 turnajů 2007 - 2014 ve věku 73 - 80 let.

Celkem 31 titulů z 54 startů.

Přebor okresu: první po jeho založení v roce 1954, 1965, 1966, 1975, série 3 turnajů 1977 - 1979, 1985, 1990, 1992 a poslední 2 před jeho zrušením 1994 a 1995.

Celkem 12 titulů z 34 startů.

Bleskový přebor oddílu: 1954, (1957 a 1958 jako host, což nelze započítat), 1959, 1961, série 11 turnajů 1964 - 1975 (1967 se nehrál), 1977, 1985 - 1987, 1989 a 2002.

Celkem 20 titulů z 59 startů.

Bleskový přebor okresu: první 3 po jeho založení v letech 1975 - 1977, 1980, 1985, 1989, 1991 a poslední před jeho zrušením v roce 1995.

Celkem 8 titulů z 19 startů.

A také nej... z mých partií (slovo není znamená, že není uveřejněna v tomto 1. dílu):

Největší sportovní úspěch v partii: 177. Novák - vm Nikitin (= 4. MK)

Největší sportovní úspěch v soutěži družstev: 3. místo v 1. lize KŠ 1986/1987

Největší sportovní úspěch v soutěži jednotlivců: 31x přeborník oddílu z 54 startů a výsledky v přeborech Čech 1994 a 1995

Nejllepší životní partie: 51. Novák - Jóny (= 278.K)

Největší teoretický přínos: není Novák - Kališ (= 193.) 2. díl

Nejllepší matový útok: 79. Rais - Novák (= 184.K) a 80. Novák - Daněk (= 162.Z)

Nejllepší poziční hra: není Mikule - Novák (= 178.K) 2. díl

Nejllepší koncovka: není Urbánková - Novák (= 1286.) 2. díl

Nejkurióznější výsledek: 58. Zrzavý - Novák (= 87.K)

Nejvíce faktorů (5) v partii: 146. Kloubek - Novák (= 17.Z) a 147. Čech - Novák (= 178.Z)
 Nejkratší partie (silný soupeř): 15. Novák - Nigrin (= 361.K) 10 tahů
 Nejdelší vyhraná partie: není Kocián - Novák (= 871.) 95 tahů, 8 hod. 7 min. 2. díl
 Nejdelší remízová partie: není Orság Ladislav - Novák (= 713.) 104 tahů, 9 hodin 20 minut
 Nejdelší prohraná partie: není Novák - Chaluš (= 1574.) 117 tahů, 5 hodin 38 minut

Přebory jsem hrál pravidelně od roku 1951 kromě let 1955 - 1961 (studie v Praze a hrál za Slavii Žižkov a byl na vojně). To platí i pro jednodenní bleskové přebory s výjimkou nemoci.

Zmínka o Járovi Matějkovi mi připomněla, že ač se žádná jeho partie do výběru nedostala, mám s ním jako častým soupeřem nejtěsnější aktivní skóre 11 1/2 - 10 1/2 (+9=5-8).

To mám i s mým šachovým učitelem železničářem Arnoštem Čermákem 4 - 3 (+3=2-2), i když mohlo být vyrovnané 3 1/2 - 3 1/2. V první naší turnajové partii na půdě klubu mi v pěšcové koncovce nabídl remis. Jako 17letý zajíc a s úctou k autoritě jsem souhlasil. Jaké bylo mé překvapení, když si dodatečně vynutil změnu v tabulce: z půlky se stala má výhra. Domácí analýzou zjistil, že byl prohraný. Takové gentlemanství se teď už těžko uvidí.

Vzpomínky zalétají do mého šachového mládí. Na spolužáka Mojmíra Macka, který spolu se mnou 11. října 1950 vstoupil do tajemné místnosti Klubu šachistů v Klatovech v restauraci Stará Rychta. Nejen to. Byli jsme vylosováni v 1. kole k mé turnajové partii č. 1. Mojmír mě přehrál a přerušili jsme v jezdcové koncovce, kde jemu zbývali 2 pěšci a mně jen 1. Vyvinul jsem tehdy velké diplomatické úsilí, aby souhlasil s dělbou bodu. Argumentoval jsem, že když oba všechny další partie prohrajeme, budeme mít oba aspoň tu jednu půlku.

Dalším kamarádem byl o rok starší Zdeněk Mašek. Ten sice do klubu nevstoupil, ale pamatuji si, že jsme chodili po klatovských ulicích a hráli spolu partie naslepo.

Před odchodem do důchodu jsem se spřátelil s hráčem Červeného Poříčí Břetislavem Pechem, kterému jsem dělal konzultanta diplomové práce o velkopočítači Max z Velké Británie. Ten zakoupil náš závod Škoda Klatovy a já byl jmenován zmocněncem pro jeho zavedení do praxe. Břetě se pak stal mým spolupracovníkem a po mém odchodu do důchodu 30.9.1997 převzal tuto funkci. Je paradoxem, že pro jedinou vzájemnou remízu jsme museli zajet na turnaj O tatranský pohár do Tatranských Zrubů v roce 2003.

Hodně jsem se snažil, abych své kamarády přesvědčil k účasti na klatovském letním OPEN turnaji. Na Mojmíra Macka jsem nemohl, ten žije v Ústí nad Labem, ale nejméně 10, ale spíš 15 let jsem jim předával pozvánky: Járovi Matějkovi na květnovém třídním srazu, Zdeněkovi Maškovi a Břetěvi Pechovi jsem je házel do schránky v Dolanech a Červeném Poříčí při cestě autem do Plzně. Zatímco u Břeti jsem úspěšný nebyl, u dalších dvou 81letých kmetů jsem nakonec uspěl. Zdeněk se v poslední době již 2x zúčastnil přidruženého OPENu seniorů a Jára Matějka se v roce 2013 na něm namlsal. Zjistil, že mu to ještě pálí a tak v roce 2014 jako nejstarší se zúčastnil B turnaje a uhrál 5 bodů z 9 a byl 40. ze 106 účastníků.

V minusu jsem s RNDr. Vladislavem Šimou 5 1/2 - 6 1/2 (+3=5-4). Tento spolužák našeho syna Jaromíra byl svou solidní hrou velmi nebezpečným soupeřem v období mého útlumu mezi léty 1986 až 1992. Poslední 2 partie již hrál v dresu Přeštic.

Vojenská služba přivála do klatovské nebo janovické posádky 24 vojáků, z toho 9 vojáků z povolání, kteří se zapojili do života oddílu. Partie se 4 vojáky jsou v této knize: s Josefem Žákem, Václavem Pučelíkem, Josefem Mikulcem po jedné partii, s Ladislavem Orságem dokonce 5 partií. Kromě těchto 4 jsem se utkal ještě s dalšími 11 vojáky z těch 24.

Pasivní bilanci mám jen s vojenským lékařem MUDr. Alešem Lukšou 0 - 1 z 61. přeboru oddílu 1990. Byla to jeho jediná výhra a málem mě stála tehdejší titul. Byl však převelen, turnaj předčasně ukončil a byl vyškrtnut. K odvetě jsem příležitost už nedostal. Tu jsem nedostal ani s libereckým Antonínem Hájkem, s kterým jsem jedinou partii remizoval.

V 21. století mám vyrovnané skóre s nadějným Mírou Kubátem 1 1/2 - 1 1/2. (+1=1-1). Členem je, ale už 9 let aktivně nehraje. Aktivně však organizuje Matoušův memoriál.

Když při rozboru zbaští soupeřův kámen, používá půvabné citoslovce „ham“.

Vyrovnané skóre 1 - 1 (+1-1) mám i s novým agilním členem Pavlem Hrdlicou. Přišel v roce 2013 a uštědřil mi jedinou porážku v 88. přeboru oddílu. Za rok jsem mu ji oplatil.

Málo příznivé skóre mám s našimi členy z Plzně, kteří však oddílový přebor nikdy nehráli a s kterými jsem hrál většinou také až v 21. století. Prohru jsem zaznamenal s Pavlem Šottem, Michalem Novákem, Kateřinou Palkovou a Jaroslavem Eretem, remízu s Janou Eretovou a s Filipem Šimůnkem.

Ještě horší ho mám s 2 hráči, kteří k nám přestoupili nakrátko v době našeho výsluní okolo roku 2000, kdy jsme postoupili do 2. a pak i 1. ligy. Byl to Alois Soukup ze Sušice 2 1/2 - 4 1/2 (+2=1-4) a Radek Turner z Tachova. S tím mám skóre přímo strašidelné 0 - 4.

Trochu z jiného soudku. 7krát jsem měl za soupeře mladého hráče, který později dobyl významné vavříny. Tak tomu bylo s velmistry Kaválkem a Neumanem a ovšem klatovskými nadějemi Milanem Orságem, Vladkou Hanzíkovou, Katkou Čedíkovou a Tomášem Hurdzanem. Zřejmě jím bude i celostátní talent 13letý Jan Miesbauer z Písku, který má úspěchy i v partiích s velmistry. Proto jsem dodatečně zařadil do knihy jeho divokou partii jako 182. s mým úspěšným koncem z klatovského OPENu 2014, byť nepostrádá chyby.

Vzpomínka na mladé talenty mě nostalgicky přivedla do doby mých šachových začátků, kdy jsem tiše záviděl chlapcům (o dívkách se nedalo prakticky mluvit) z Prahy a dalších center jejich zaječický turnaj pro mládež. Plzeňský kraj byl pro tehdejší šachové organizátory mládežnického šachu územím, které staří Římané na mapách označovali „Hic sunt leones“ (přeloženo „Zde jsou lvi“) čili neprozkoumaným. Nás venkovany přehlíželi a nezvali.

V mládežnickém šachu nastal velký pokrok v sedmdesátých a osmdesátých letech. A klatovský oddíl vychoval v té době 3 mimořádné **talenty**. (Píši oddíl, ale konkrétní osobou je především Václav Kopecký od roku 1975 až dosud, tedy 40 let.) Pozoruhodné u všech 3 je, že vesměs svůj první šachový výstup předvedli na bleskovém přeboru okresu Klatovy.

Nejprve náš přední hráč **Ladislav Orság** přivedl do oddílu svého synka **Milana**, ročník 1964. První záznam o něm mám z 26. prosince 1975, kdy ještě ne 12letý uhrál v 1. bleskovém přeboru okresu Klatovy 2 body. Ale už za rok si osladil život výhrou v simultánci s mm Solovjevem a v roce 1980 vyhrál 23. okresní přebor v šachu praktickém před svým otcem Ladislavem. Jeho vývoj neustrnul, stal se mezinárodním mistrem. Bohužel tak jako mnoho jiných klatovských rodáků ho spolkla Praha. Ke Klatovům má srdeční vztah. Ještě dlouho po odchodu do Prahy za nás startoval v 1. a po sestupu i v 2. lize korespondenčního šachu.

Byl členem bronzového družstva v sezóně 1986/1987 a počet jeho startů se zastavil na čísle 8. Mám s ním sice lichotivé skóre 4 - 3 (+4-3), ale první 3 body jsem uhrál mezi jeho 14 a 16 roky. Pak už mě válcoval a skóre se rychle horšilo. Zachránil ho jen odchod Milana na studii do Prahy. V tomto 1. dílu knihy najdete partii 47. Novák - Orság Milan v kapitole A.7. Oběť.

Až z 30 km vzdáleného Chlumu u Hartmanic přiváželi do Klatov obětaví rodiče svou dcerku **Vladislavu Hanzíkovou**, ročník 1975. Již 13. září 1986, tedy v 11 letech, zvítězila v 12. bleskovém přeboru okresu Klatovy se ztrátou jediného bodu. O půl roku později jsem podlehl v první vzájemné partii, kdy nečekaně uplatnila **motiv brání střelce napadeného zezadu** a figuru mazácky uplatnila. Toto postavení najdete jako příklad v kapitole 4. o šachové geometrii. Tak tak jsem do jejích 13 let uhájil aktivní skóre 2 1/2 - 1 1/2 (+2=1-1).

V roce 1998 hrála finále přeboru republiky žen. Provdaná Matičková je stále naší členkou, hraje však minimálně. Má vzdálené bydliště a čas věnuje 2 dcerkám pěstujícím nejružnější zájmy včetně šachových. Její partie 6. Novák - Hanzíková je v kapitole A.2. Chytání jezdce.

Třetí mimořádný talent **Kateřina Čedíková**, ročník 1981, začala hrát šachy koncem osmdesátých let. Do oddílu ji přivedl otec Stanislav Čedík, který se angažoval především jako náš funkcionář. V roce 1990 odešla se všemi mladými do nově vzniklého oddílu ČSAD Klatovy, takže jsem její výkonnostní růst mohl sledovat až po 1.7.1993, kdy se oba oddíly opět sloučily. Také ona se 8. září 1990 jako ani ne 9letá, čili o 3 roky dříve než Milan Orság, zúčastnila 16. bleskového přeboru okresu Klatovy, kde sezobla bod kamarádce Petře

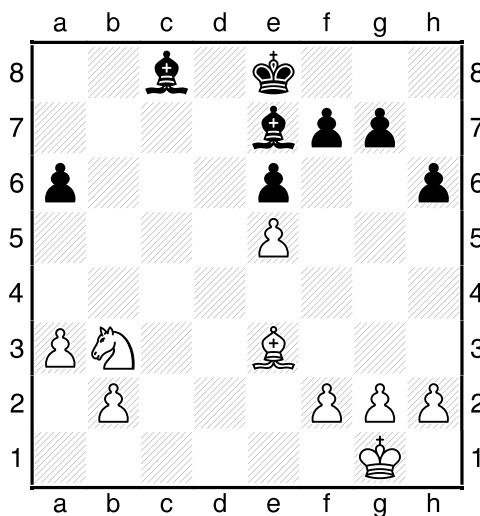
Flaisigové. Její síla rychle rostla. V roce 1998 ji vidíme na 17. místě ve finále přeboru republiky žen, aby o rok později poskočila na 5. místo, při čemž v kategorii D20 a tím samozřejmě i D18 obsadila republikovou stříbrnou příčku. Největšího úspěchu dosáhla v roce 2003 a opětovně v roce 2009, kdy se stala přebornicí ČR žen. Startovala i mezinárodně a dokonce reprezentovala republiku na olympiádě. Neminul ji ani titul mezinárodní mistryně.

Proti ní se mi daří, skóre je 7 1/2 - 2 1/2 (+5=5), z toho po roce 1998 (startovala ve finále republiky) 3 - 1. Již 3. a 4. vzájemnou partii ve věku 13 a 14 let remizovala. Objektivně musím přiznat, že jsem měl štěstí při losování: 8x bílé a jen 2x černé. Také mi pomáhaly její časté časové tísně. Vybral jsem partii 106. Novák - Čedíková, je z roku 1999 a v kapitole B.3.

Ukázky mých výher s klatovskými hráči v této kapitole G. by nebyly fér, protože v té době byli ještě příliš mladí, proto je uvádím v příslušných kapitolách tematických okruhů.

Jedinou výjimku v zařazení partie do kapitoly G. dělám u **Tomáše Hurdzana**, narozeného v prvním roce 3. tisíciletí 2001. Také toho přivedl do oddílu otec Ivan Hurdzan, který se angažuje funkcionářsky. Tomáš je klatovskou nadějí v druhé dekádě 21. století. V roce 2013 v kategorii H12 byl 2. na mistrovství ČR a stejné umístění měl i na mistrovství celé Evropské unie. Výjimku dělám pro svůj vysoký věk, má šance sledovat jeho další úspěchy se krátí a tím i rovnocenné soupeření s ním. Zatím si ještě mohu při pohledu na skóre s ním lebedit: 4 - 2 (+3=2-1). Ale jak dlouho? V poslední vzájemné partii v 89. přeboru oddílu 2015 jsem s ním už poprvé prohrál. 10 dní před vydáním této knihy dobyl svůj životní úspěch, když se stal mistrem České republiky v H14. Další naše členka Jitka Jánská byla stříbrná v D16.

Přehrajte si bojovnou partii z 88. přeboru oddílu 2014. Hrála se takřka na den půl roku před mými osmdesátými narozeninami a trvala 80 tahů. Nakonec rozhodla i o zisku mého 31. titulu přeborníka oddílu, protože při stejném vzájemném zisku 11 bodů ze 13 partií mi pomohla k lepšímu Sonnenborn-Bergerově hodnocení.

178. Hurdzan Tomáš Sokol Klatovy (1911) - Novák Jaromír Sokol Klatovy (2001)

B02 Aljechinova.

1610. Boj dvou střelců proti střelci a jezdcí trval 50 tahů.

Klatovy, 8.11.2013.

Čas: bílý 1 hodina 26 minut,
černý 1 hodina 22 minut.

88. přebor oddílu Sokol Klatovy 2014. 5. utkání.

Tematický okruh: 2 S proti J + S.

Postavení po 30. tahu černého.

1.e4 Jf6 2.e5 Jd5 3.c4 Jb6 4.c5 Jd5 Tuto variantu Aljechinovy obrany bych nazval proháněcí. **5.Sc4 e6 6.d4 d6 7.cxd6 cxd6 8.Jf3 Jb6 9.Sb3** Kupodivu tímto logickým a nasnadě jsoucím tahem Fritzova nápověda v prvních 7 nabídkách nedisponuje. **9...Jc6 10.0-0 dxe5** Uvažoval jsem též o d5, ale pak by se v partii zpívala úplně jiná písnička. **11.dxe5 Dxd1** Dámy měním ze zásady, abych zmenšil soupeřovy útočné šance. Volným sloupcem d rád zaplatím. **12.Vxd1 Sc5** O chloupek lepší bylo Se7, protože na c5 se trvale neudrží. **13.Jc3 0-0 14.Je4 Se7 15.Se3 Jd7 16.Sf4** Také černý kolega se uvelebil na f4 až napodruhé. **16...Jc5** Další vítané zjednodušení. **17.Jxc5 Sxc5 18.Sc2 Se7** Pole vniku d8 je třeba upevnit. Lákalo mě také h6, ale na tento luxus není čas. **19.Se4 Vd8 20.Vxd8+** Po 20.Sxc6 se uvolním a za slabinu c6 mám kompenzaci v dvojici střelců. **20...Jxd8** Zde jsem se na použité tempo 50 minut + 30 vteřin na tah zamyslel až příliš dlouho.

Přesto tahu nelituji. Při pouhé 1 věži na každé straně velké riziko nehrozí, figury se dobře překrývají a sevřená, postupem pěšců neoslabená pozice se dá dobře hájit. **21.Vc1 h6** Ted' už je to nutnost, aby se král mohl v klidu přesunout na bojiště. **22.a3** Přeslapování a ztráta času. Užitečnější bylo okénko, aby mi v budoucnu zabránilo přiživovat se na slabé 1. řadě. **22...Kf8** **23.Vc7** Pole vniku se přesunulo na c7. **23...Ke8** Král už je na místě. **24.Se3** S hrozbou **25.Sxa7**. **24...a6** **25.Jd2** **Sd7** **26.Sxb7** Za pěšce zaplatí bílý ztrátou nebezpečného bělopolného střelce a já mám kompenzaci v dvojici střelců, která nakonec partii rozhodne. Více mě mohl "ždímat"

po **26.Jc4**. **26...Jxb7** **27.Vxb7** **Vc8** **28.Jb3** **Vc2** **29.Vb8+** **Vc8** Nutnost. Viděl jsem d'ábelskou léčku po **Sc8** **30.Sc5** **Sxc5** **31.Vxc8+** **Kd7** **32.Vxc5** **Vxb2** **33.Vc3**. Bílý ted' uvítá podle dřevařského pravidla snížení počtu figur na šachovnici. Tím víc však vyniknou přednosti dvojice střelců. Pěšec a6 je spolehlivě kryt. Než se královský majestát přešourá na dámské křídlo, aby zde uplatnil pěšcovou majoritu, uplyne mnoho času. **30.Vxc8+** **Sxc8** Kdo by si vsadil, že koncovka potrvá ještě 50 tahů a vyplývají se na ni 2 partiáře? **31.Sc5** Hra na další výměny je ovšem pro bílého výhodná. Musím se jim stůj co stůj vyhnout.

31...Sg5 **32.g3** **f5** **33.f4** Nepříjemnější bylo **33.exf6**. **33...Sd8** Dvojice střelců se často přeskupuje na 8. řadě. Viděl jsem už několik takových případů. **34.Kf2** **g6** S 5 minutami na hodinách proti soupeřovým 15 se hraje spíš na jistotu. Proto ten tah při zdi. Lepší bylo **g5** a buď otevřít černému střelci vzdoušek nebo utemovat soupeři pěšce na černých polích. Při falanze černých pěšců na bílých polích e6 až h3 proti bílým pěšcům na černých polích e5 až h2 lze někdy vyhrát "darovacím" tahem **Sh4**. K správnému **g5** jsem se odhodlal až po 10 tazích. **35.Ke3** **Kd7** Bílý bude trpce litovat, že se věnoval jen přísunu krále a hře na dámském křídle a po dobu 9 tahů nevyužil preventivní příležitost k znemožnění tahu **g5**. Po **36.Sf8** nejde **g5** pro **37.Sxh6** a po vynuceném **h5** mě veškeré průlomové choutky ztrhne **37.h4**. **36.Jd4** **Sb7** **37.Kd3** **Sd5** Na poli d5 je pěkná okupační pozice. **38.Kc3** **Sa5+** **39.b4** **Sd8** **40.a4** **Sc7** **41.b5** **axb5** **42.axb5** **Sa5+** **43.Kb2** **Kc7** **44.Ka3** **g5** Situace se obrací na bojišti i časově, kde bílý při vymýšlení výhry ztratil svůj časový náskok, proti mým stále 5 minutám má už jen minutu jednu a musí laborovat pouze s bonusem. **45.Sf8** Pozdě. **45...gxf4** **46.gxf4** Už nelze **46.Sxh6** pro **f3** a volný pěšec rozhodne. **46...h5** **47.Sb4** **Sb6** **48.Sc3** **Sc5+** **49.Ka4** **Kb6** **50.Sa5+** **Kb7** **51.Sc3** **Sc4** Opticky to vypadá na matovou síť, ale naopak bílý si aktivací krále polepšil a ve hře je nejen prosazování pěšce b, což je jediná utkvělá představa bílého, ale i proniknutí krále na d6 a strojení úkladů pěšci e6. **52.Ka5** **Sa3** **53.Sd2** **Sb2** **54.Jc6** **h4** **55.Kb4** **Sa2** Další optická nádhra. **56.Ja5+** **Kc7** **57.Se3** **Sd5** **58.b6+** **Kb8** **59.Kb5** **h3** **60.Sc5** Chyba. Jako se nesměl vzdávat diagonály a7-g1, tak je chybné opustit diagonálu c1-h6 kvůli chiméře prosazení postupu pěšce b do dámy. **60...Sc1** **61.Ka6** **Sxf4** **62.Sd6+**? Teprve tento tah prohrává. K remíze vedlo jednak **62.Sg1** **Sxe5** **63.b7** **Kc7** **64.Ka7** **Kd7** **65.b8D** **Sxb8** **66.Kxb8** **e5** a není vidět, jak má černý s tímto materiálem vyhrát. Druhý způsob remízy je takřka studiový: **62.b7** **Sxb7+** **63.Jxb7** **Sxh2** **64.Jd8** **Sxe5** **65.Sg1** **Kc7** **66.Jxe6+** **Kd6** **67.Jg5** **h2** **68.Sxh2** **Sxh2** **69.Kb5** **Kd5** **70.Jh3** **Sd6** a např. **71.Kb6** **Sc5+** **72.Kc7** **Se3** **73.Kd7**. Král byl zdánlivě tak daleko a kobylka je v ohradě, ale dostat se jí na kobylku bez ztráty posledního pěšce není možné. **62...Kc8** Do rohu pochopitelně ne. **63.Sc5** Kajicný pozdní návrat. **63...Sxh2** **64.b7+** **Sxb7+** Mat se nekoná a tratit figuru mě v této pozici nevadí. **65.Jxb7** **Sxe5** **66.Sg1** **h2** **67.Sxh2** **Sxh2** **68.Jc5** **e5** **69.Kb5** **Kc7** **70.Kc4** **Kc6** **71.Jb3** **Sg1** **72.Kd3** **Kd5** **73.Jd2** **Sb6** **74.Ke2** **e4** **75.Jf1** **f4** **76.Jh2** **Ke5** **77.Jg4+** **Kf5** **78.Jh2** **Kg5** **79.Jf1** **Kg4** **80.Jh2+** **Kg3** Soupeř kladl odpor do poslední chvíle. Závěr probíhal v tempu bleskovky. Soupeři zůstala na hodinách úspora 4 minut a mně stále 5. Z toho lze vypočítat, že na posledních 35 tahů jsem spotřeboval jen příslušný bonus 17 1/2 minuty, soupeř o 3 minuty méně čili 14 1/2 minuty. Celkem jsme nad partií vyseděli 2 hodiny 48 minut. Partie se hrála v 5. kole 88. oddílového přeboru 2014, kdy můj soupeř i já jsme měli do té doby plný bodový zisk. **0–1**

Tomáš patří do reality po roce 1989, kterou s předchozím stavem nelze srovnávat. Po počáteční stagnaci dané rozvrácením zavedených struktur, štěpením jak na úrovni celostátní, tak v jednotlivých oddílech, a uvolněním organizačních pravidel nastal postupně bouřlivý růst počtu šachové mládeže, jejích možností a tím i výkonnosti. Současně probíhá doba masového nasazení počítačů, která tento vývoj urychluje. S rostoucí základnou a její výkonností roste i konkurence. Není to jen v naší republice, ale i v šachovém gigantu Rusku a jeho bývalých guberniích Gruzii a Arménii, rychle rostoucí Číně, Indii, Vietnamu a dalších zemích, zkrátka je to celosvětový trend. Jak říká naše vnučka Tereška Spurná: „Dědo, je jiná doba.“

A nám starým zbývá jen tomu fandit a ukládat své vzpomínky do memoárů.

PS: Při tomto vzpomínání mě napadlo, jak krátké jsou dějiny lidstva, což sice zdánlivě nemá nic společného s klatovským šachem, ale přece. Dožil jsem se skoro již 81 let (1934 - 2015) a časově navazuji na životní dráhu Tomáše Garigue Masaryka (1850 - 1937).

Stačily jen 2 životy a dostali jsme se k zrušení roboty v roce 1848. Předchozí 2 životy by došly k inkvizičnímu řádění, další 4 životy ke Karlu IV. a celkem by stačilo takových životů jen 25, abychom dorazili k datu narození Ježíše Krista ($2000 : 80 = 25$).

A ještě něco k té 80. Při příležitosti mých 80. narozenin jsem byl 23.2.2015 v Sušici při vyhodnocování nejúspěšnějších sportovců za rok 2014 jako osobnost roku uveden do Síně slávy sportovců okresu Klatovy.

Sympatický moderátor napřed vyjmenoval mé šachové úspěchy a práci, kterými jsme si ocenění zasloužil, a než přešel k dotazům zmínil 3 magická čísla, která mě přivedla k šachu: 7, 14 a 16. První a třetí bylo logické, v 7 letech mě otec Antonín Novák naučil hrát šachy a v 16 letech jsem vstoupil do Klubu šachistů v Klatovech. Ale co to druhé?

Ve 14 letech v listopadu 1948 jsem se zúčastnil simultánky s mezinárodním mistrem Čenkem Kottbauerem a ta měla zásadní vliv na můj další život. Partii jsem ovšem prohrál.

Druhý den mě však ve škole čekal šok. Ze školního rozhlasu se ozvalo: „Žák Jaromír Novák z 1. ročníku se dostaví okamžitě do ředitelny.“ Ve mně hrklo. Po komunistickém puči v únoru téhož roku byla v republice napjatá atmosféra a speciálně v naší škole, kde několik dní předtím vyházeli někdo obrazy prezidenta Klementa Gottwalda z okna. Má pozice byla navíc nejistá jako syna obchodníka čili třídního nepřítele.

Když jsem vstupoval do ředitelny, byla ve mně malá dušička. Nově dosazený autoritativní ředitel zabodl do vzduchu směrem ke mně ukazováček a přikázal: „Nováku, dávám ti 2 úkoly. Zaprvé založíš na obchodní akademii šachový kroužek a zadruhé všechny své vážné partie budeš zapisovat.“ Káravě pak dodal: „Včera jsem si všiml, že jsi si důležitou partii na simultánce nezapisoval.“

Oba úkoly jsem svědomitě splnil a za ten druhý jsem mu velmi vděčný. Jak jsem se zmínil již v Úvodu, vybudoval jsem mohutný archiv, který obsahuje 1640 turnajových partií, 658 zápasových partií a 27 simultánních partií, dohromady 2325 vážných partií. K tomu 426 partií korespondenčního šachu, kterému jsem se věnoval v období 1970 - 2001 převážně na úrovni 1. ligy družstev a polofinále mistrovství republiky jednotlivců, tedy celkem 2751 partií.

6. Seznam partií a abecední seznam jmen

A.1. Pat.

1. Jandovský - Novák (= 288.Z) Bílý se zpotil: černého zpatil.
2. Jandovský - Novák (= 356.Z) Zpatil jsem se teprve podruhé a se stejným hráčem.
3. Novák - Böller (= 1173.) Pat se povedl až na druhý pokus.

A.2. Chytání jezdce aneb lov na koně.

4. Novák - Nový (= 605.) Učebnicová ukázka chytání zatoulaného koně.
5. Wintr - Novák (= 185.Z) Velkolepý lov divokého koně.
6. Novák - Hanzíková (= 956.) Bujarý kůň byl zavřen do šatlavy.
7. Novák - Adámek (= 1158.) Dilema: Nechat si doživotně zavřít koně nebo střelce?
8. Kocandová - Novák (= 1526.) Lov koně je zábavnější než pochod pěšce do dámy.
9. Kohout Petr - Novák (= 187.Z) Za vysvobození zatoulaného koně zaplatil pěšec.
10. Kubínek - Novák (= 316.Z) Kobylce jsem se dostal na kobytku.
11. Rais - Novák (= 217.Z) Hrdina po celou partii tiše spíkal v základním postavení.
12. Babka - Novák (= 506.) Na oba bělouše jsem přichystal pastičky.
13. Novák - Chalůš (= 433.Z) Chytání jezdce je zde předvedeno na obou koních.

A.3. Chytání Jejího Veličenstva dámy.

14. Janoušek - Novák (= 393.Z) Dáma nepřežila ve skladišti figur.
15. Novák - Nigrin (= 361.K) Uvěznění dámy v přeplněném centru šachovnice.
16. Babka - Novák (= 766.) Špapání otráveného pěšce byla velmi nezdravá krmě.
17. Michl - Novák (= 308.) Úspěšný lov zatoulané dámy.
18. Novák - Babka (= 599.) Královu ženu teď proženu.
19. Jiřík - Novák (= 443.) Bílý dobrovolně odřízl své dámě veškeré ústupy.
20. Novák - Ciprian (= 210.Z) Paní královnu uvěznil vlastní pěšák.
21. Novák - Žák (= 737.) Partii rozhodlo nespojení věží.
22. Novák - Štross ml. (= 1225.) Soupeř tuze bažil po výhře, ale dočkal se zklamání.

A.4. Chytání střelce.

23. Modr - Novák (= 97.K) I mistr tesař se někdy utne.
24. Zavřel - Novák (= 117.K) Divoká partie se stále se měnicím ekvivalentem.
25. Kovář - Novák (= 153.K) Pět překvapení pro připraveného protivníka.
26. Brousek - Novák (= 655.) Při nepozorné hře soupeře je možno ulovit i střelce.

A.5. Kuriózní partie.

27. Philipp - Novák (= 121.K) Partie s fanatickým šachovým experimentátorem.
28. Novák - Bulka (= 18.) Boj 4 volných spojených pěšců s věží.
29. Hádek - Novák (= 968.) Marný boj D + J proti D s velkým houfem pěšců.
30. Novák - Breindl (= 243.Z) 6 medvědů (bílých pěšců) s Cibulkou (černým střelcem).
31. Novák - Bouček Václav (= 518.) Bílý měl všech 8 pěšců a černý ani jednoho.
32. Novák - Sporka (= 310.Z) Jak se hraje na samomat.
33. Novák - Miškus (= 102.K) Černý vyvinul všech 5 svých švestek na 8. řadu.

A.6. Divoké partie.

34. Novák - Mašek (= 374.) K oběti na e4 si vybral nesprávného jezdce.
35. Novák - Svoboda Jar. (= 1077.) Kombinační ohňostroj útoku a obrany.
36. Kuba - Novák (= 484.Z) Napínávací partie až do konce se střídáním témat.
37. Novák - Hudák (= 321.K) Jsou to šachy nebo schůze parlamentu?
38. Novák - Bultmanová (= 387.K) Nedožpívaná divoká obětní árie.
39. Novák - Babka (= 350.) V krkolomné partii byli oba soupeři na mrtvici.
40. Koukolík - Novák (= 1160.) Divoká pozice vyústila do remízy.
41. Skokan - Novák (= 387.Z) Jak jsme různými cestami došli k stejnému výsledku..

42. Ěoupal - Novák (= 352.Z) Bojovnost a divokost - to je oĉ tu běží.
 43. Šlampa - Novák (= 645.) Taková divoĉina se hned tak nevidí.
 44. Racek - Novák (= 254.Z) Jen pro otrlé! Hráĉům hrozil zdravotní kolaps.
 45. Pokora - Novák (= 1575.) Materiálový ekvivalent několikrát změněn.
 182. Miesbauer - Novák (= 1622.) Nádherné obraty v ostré šavlovaĉce.
- A.7. Oběť.**
46. Novák - Kadera Sl. (= 15.Z) Cennost této partie spoĉívá v oběti dámy v zahájení.
 47. Novák - Orság Milan (= 776.) Skalp budoucího mezinárodního mistra.
 48. Kroĉian - Novák (= 171.K) Oběť, kterou nešlo dost dobře přijmout.
 49. Novák - Vorlíĉek (= 63.K) Po oběti se soupeř ještě urputně bránil 30 tahů.
 50. Novák - Sporka (= 863.) Oběti jezdce se ĉerný polekal a odmítl ji.
 51. Novák - Jóny (= 278.K) Poziční oběť věže.
 52. Novák - Gedeon (= 304.Z) Totální svázání ĉerné pozice po oběti kvality a pěšce.
 53. Novák - Puĉelík (= 767.) Poziční oběť kvality za 2 pěšce.
 54. Novák - Poletajev (5.MK) Slabá 8. řada a postoupnutý pěšec b = 2 oběti dámy.
 55. Dittrich - Novák (= 165.K) Vzácný echový motiv dobytí dámy u obou soupeřů.
 56. Jaĉek - Novák (= 1120.) V netradičním zahájení bylo řešení v pseudooběti.
 57. Pokora - Novák (= 237.Z) Ubohý bílý král ubit převahou drobnějších figur.
 58. Zrzavý - Novák (= 87.K) I v nudné věžové koncovce lze najít nevšední obraty.
 59. Hladil - Novák (= 662.) Oběť pěšce následovaly 2 efektní pseudooběti.
 60. Novák - Kliner (= 89.) Dvě oběti za sebou vedly k 5tahovému matu.
 61. Novák - Mareš (= 708.) Oběť kvality odstartovala drtivý útok bílé kavalerie.
 62. Novák - Růžička (= 1079.) Oběť kvality prolomila ĉernou pozici.
 63. Zbořil - Novák (= 181.Z) Oběť vyvrácena protiobětí.
 64. Ilavský - Novák (= 121.K) Dobývání atlantického valu.
 65. Novák - Lesný (= 742.) Věž a 2 pěšci jsou lepší než 2 nekoordinované lehké figury.
 66. Orság L. - Novák (= 672.) Pohyblivost dámy vítězí nad materiální převahou.
 67. Babka - Novák (= 838.) To nebyl apríl: Drtivý matový útok po oběti jezdce.
 68. Rybář - Novák (= 50.Z) Obětní kombinace v zdánlivě jednoduché pozici.
 69. Novák - Hřebec (= 842.) Oběť díky mezitahu byla mimořádně výnosná.
 70. Srb - Novák (= 154.) Protiútok za pěšce vyústil v labužnickou koncovku.

B.1. Miniaturní partie.

71. Kohout Petr - Novák (= 498.) Slibná pozice se rozsypala po náhlé oběti střelce.
72. Novák - Kišari (= 88.K) Král byl zajat na a1 uprostřed bílých figur.
73. Pfeifer - Novák (= 947.) Lákavá, ale nekorektní oběť je potrestána protiútokem.
74. Novák - Pfeifer (= 1004.) Bezvýznamný pěšec c2 rozbil ĉernou pozici na cucky.
75. Novák - Vondrovský (= 312.Z) Smrtelný výpad dámy proti alergickému poli g7.
76. Novák - Ćampulka (= 134.K) Po vniknutí jezdce na d6 následuje masakr.
77. Novák - Lukáč (= 1431.) Řízný útok na krále vynesl 2 pěšce a kvalitu.
78. Gschwendtner - Novák (= 798.) Pravý "blitzkrieg" neboli bleskový přepad.

B.2. Matový útok.

79. Rais - Novák (= 184.K) Neuvěřitelné! Hrdinný jezdec málem přežil.
80. Novák - Daněk (= 162.Z) Matový útok šel ze 2 stran: po diagonále i po sloupci.
81. Novák - Paulík (= 48.K) Matové hrozby donutily soupeře vydat kvalitu
82. Malý - Novák (= 49.K) Množství obrátů v matovém útoku na 0-0-0.
83. Novák - Hladil (= 23.) Mlýnek dle sovětských zkušeností - náš vzor.
84. Novák - Heveroch (= 28.K) Spolupráce dámy a jezdce na trápení ĉerného krále.
85. Novák - Michl (= 241.) Blahý pocit při ohlášení 6tahového matu nelze popsat.
86. Novák - Souĉek (= 269.) Po 4 remizách výhra s kamarádem Edou Souĉkem.
87. Novák - Orság L. (= 260.) Nápor eskaloval na sloupci e a po diagonále a1 - h8.

88. Orság L. - Novák (= 447.) Matový útok vznikl jakoby z ničeho.
89. Kubina - Novák (= 97.Z) Potupná pouť bílého krále pro mat z c1 na d6.
90. Vinklárek - Novák (= 263.K) I věž s jezdcem dokáže uplést matovou síť.
91. Krystl - Novák (= 287.K) Potvrzení rčení, že dlouhá rošáda znamená smrt.
92. Štefec - Novák (= 206.K) Pěšec a2 se obětuje pro zlynčování bílého monarchy.

B.3. Figurová hra.

93. Ungr - Novák (= 115.K) Nečekané hrozby matu i mlýnku rozhodují bleskově.
94. Bartoš - Novák (= 281.K) Soupeř si znechutil systém 5.f4 ve francouzské hře.
95. Novák - Slavík (= 336.K) Rozhodující bylo trapné postavení černé věže.
96. Novák - Mayer (= 57.K) Otálení s rošádou a přehnaná aktivita byly potrestány.
97. Novák - Hanzlík (= 69.K) Romantický soupeř.
98. Šimandl - Novák (= 373.Z) Krásný příklad křížové vazby.
99. Skyva - Novák (= 163.Z) Drtivý tlak bez dam vyčerpá penzum časového fondu.
100. Novák - Chalůš (= 470.Z) Figurová přetahovaná bez dam vedla k zisku 2 pěšců.
101. Veselý - Novák (= 164.Z) Divoká přestřelka trvala 20 tahů.
102. Novák - Váchal (= 232.Z) Živá hra lahodí divákům, hráčům je nervovou koupelí.
103. Cízler - Novák (= 557.Z) Pěšci pozici sevřeli a figury se rozehrály.
104. Novák - Tenk (= 572.Z) Zdrojem zhouby bylo opomenutí rošády.
105. Novák - Toupal (= 364.Z) Chyby jsou převýšeny nádhernými figurovými obraty.
106. Novák - Čedíková (= 447.Z) Souboj korunován mezišachem.
107. Novák - Orság L. (= 697) Když soupeř spadne do varianty....
108. Orság L. - Novák (= 762.) Pochybná aktivita v zahájení odražena protiútokem.
109. Novák - Němec (= 857.) Černý tratil na počtu dam, překročil čas a dostal mat.
110. Novák - Němec (= 1018.) Figurové zápletky se špatným koncem pro černého.
111. Novák - Kozák (= 256.) Napínavá hra přešla do učebnicové koncovky.
112. Kozák - Novák (= 396.) Černý se blýskl kombinačním závěrem.
113. Novák - Mareš (= 794.) Velmi si cením této partie s živým průběhem.
114. Novák - Mareš (= 835.) Dramatická figurová hra po celou partii.
115. Mareš - Novák (= 960.) Souhra figur v útoku, obraně i protiútku.
116. Novák - Pfeifer (= 891.) Velmi hezké hemžení figur.
117. Babka - Novák (= 632.) Oboustranné skotačení figurek po 14. tahu černého.
118. Novák - Kocián (= 456.) Proti krytému pěšci d7 neměl černý šanci.
119. Hřebec - Novák (= 669.) Instruktivní zvětšování poziční výhody při figurové hře.
120. Novák - Bouček VI. (= 1030.) Půvabný mat dámě.
121. Novák - Mikulec (= 636.) Ostrá figurová hra od 8. tahu až do konce.
122. Gschwendtner - Novák (= 817.) Boj s rošádami na opačných stranách.
123. Vaník - Novák (= 823.) Trochu divočiny v Traxlerově útoku.
124. Novák - Škanta (= 96.) Typicky krásná figurová hra.
125. Novák - Prachař (= 1081.) Činily se baterie střelců s dámou.
126. Novák - Koval (= 1435.) Nervy drásající drama.
127. Pechát - Novák (= 1361.) Výmluva mezitahem.

B.4. Figurová hra s volným pěšcem.

128. Novák - Sporka (= 691.) Osudové pole f8 nelze rozumně pokrýt.
129. Novák - Prückner (= 203.K) Ukázka síly volného pěšce v ostré figurové hře.
130. Novák - Rákay (= 260.K) Tah 32.f5 přes jeho ignoraci počítačem se vyplatil.

D.1. Spojení volní pěšci.

131. Novák - Zelníček (= 67.K) V časové tísni mívá psychická léčka svůj účinek.
132. Novák - Benda (= 192.Z) 2 rozkošné pěšcové útvary, po jednom na každé straně.
133. Stránský - Novák (= 143.K) Jediný tah krále demonstroval 2 šachové faktory.
134. Hlaváč - Novák (= 400.Z) Pěšcová falanga utloukla soupeře čepicemi.

135. Bouček VI. - Novák (= 904.) Investice celé věže vytvořila pěšcový přívál.

136. Hřebec - Novák (= 842.) Po oběti jezdce 3 spojení pěšci uhonili soupeřova oře.

D.2. 2 pěšci proti kvalitě.

137. Pertl - Novák (= 247.K) Zpochybnění teorie v jedné variantě španělské hry.

138. Hrdlička - Novák (= 1086.) Souhře lehkých figur se převaha kvality neubráníla.

D.3. 2 spojení volní pěšci proti figuře.

139. Novák - Janecký (= 100.K) Soupeř měl velké oči.

D.4. 3 pěšci proti figuře.

140. Beran - Novák (= 172.Z) Váhání zmařilo výhodu 3 volných spojených pěšců.

D.5. Věž a 3 pěšci proti věži a figuře.

141. Barták - Novák (= 145.) V koncovce jsou 3 volní spojení pěšci silnější střelce.

E.1. Obsazení volného sloupce.

142. Štěrba - Novák (= 83.) Boj o přeborníka okresu rozhodlo ovládnutí sloupce.

143. Novák - Kohout Josef (= 304.) Partie z jednoho kusu, mého styku, mého vkusu.

144. Novák - Mareš (= 575.) Obsazení volného sloupce rozhoduje i v koncovce 4 věží.

E.2. Útok na oslabené pěšce v koncovce.

145. Střída - Novák (= 202.) Postoupnutí pěšci s minimální ochranou hynuli.

146. Kloubek - Novák (17.Z) Útok na oslabené pěšce v koncovce.

147. Čech - Novák (= 178.Z) V partii je 5 tématických okruhů.

E.3. Rozbíjení pěšcového středu.

148. Pinc - Novák (= 1251.) I v rapidu se může urodit partie na téma rozbíjení středu.

149. Nový - Novák (= 574.) Vzorová ukázka, jak rozbíjet soupeřovy pěšce.

E.4. Bourání pevnosti.

150. Novák - Vymětal (= 207.K) Černou pevnost rozrušil střelec svou trpnou obětí.

151. Novák - Babka (= 878.) Dobývání pevnosti pěšců dámského křídla.

G. Setkání s šachovými legendami a renomovanými hráči.

152. Rosenblatt - Novák (= 3.S) Řízná partie vyústila v koncovku 2 V proti V + J + S.

153. Novák - Suchá (= 186.) I několikanásobná mistryně republiky je k poražení.

154. Kaválek - Novák (= 211.) Remíza s budoucím přeborníkem ČSSR i USA.

155. Novák - Kaválek (= 7.S) Nečekaně rychle získaný scalp velmistra Kaválka.

156. Hort - Novák (= 8.S) Jak jsem velmistru Hortovi utekl z lopaty.

157. Flohr - Novák (= 10.S) Velmistr Flohr se nenápadně dostal pod kola útoku.

158. Pihart - Novák (= 11.S) Efektní pseudooběť jezdce na h2.

159. Azmajparašvili - Novák (= 19.S) Nebezpečí utajené pěšcové vidličky.

160. Solovjev - Novák (= 13.S) Vrácení pěšce za protiútok.

161. Češkovskij - Novák (= 23.S) Jak mi velmistr Češkovskij utekl z lopaty.

162. Lanč - Novák (= 1265.) Odmítnout nabídku remízy se často nevyplácí.

163. Novák - Neuman (= 1157.) Oběť kvality otevřela hrozivou dlouhou diagonálu.

164. Novák - Batík (= 46.K) Mm František Batík „válel“ ještě v 86 letech.

165. Hrach - Novák (= 79.K) Rychlejší vyhrává.

166. Novák - Manduch (= 185.K) Nový nápad na vývin černopolného střelce.

167. Spodný - Novák (= 64.K) První cenný úlovek: současný přeborník republiky.

168. Vrkoč - Novák (= 354.K) Drsná sebekritika budoucího přeborníka republiky.

169. Novák Ivan - Novák (= 95.K) Dlouhé lavírování vydalo své plody.

170. Šlapák - Novák (= 239.K) Vrácením pěšce pronikl král do soupeřova ležení.

171. Novák - Petrželka (= 140.K) Nečekaná vazba v zahájení.

172. Novák - Fuka (= 222.K) Skromného soupeře potěšil efektní neškodný obrat.

173. Novák - Čechil (= 53.K) Změna hodnocení koncovky po výměně střelců.

174. Novák - Hrivnák (= 325.K) Tak asi bude vypadat šach v budoucnosti.

175. Novák - Urban (= 197.K) Oboustranně riskantní pozici řeší nabídka na smír.

176. Novák - Neuman (= 379.K) Zugzwang nutí krále do pásma věčného šachu.
 177. Novák - Nikitin (= 4.MK) Tři pěšcové průlomy a harmonika na 7. řadě.
 178. Hurdzan - Novák (= 1610.) Boj dvou střelců proti střelci a jezdcí trval 50 tahů.
 179. Novák - Cvachouček (= 78.K) Tempováním k výhře ve střelcové koncovce.
 180. Machala - Novák (= 89.K) Vítězství vůle a víry v úspěch.
 181. Juřek - Novák (= 1192.) Obnažený bílý král zažil dost útisku.

Abecední seznam jmen

Abrahám Ján ml. Atanasov	Adámek Zdeněk Auerbach Jurij	Andrlík František Azmajparašvili Zurab
Babka Josef Bartoš Jan Beran Bohumil Böller Georg Bouček Václav Brousek Jan Bultmanová Zdeňka	Balášová Vlasta Batík František Beroun Libor Bosák Jaromír Bouček Vlastimil Buldrová Monika	Barták Karel Benda Jaroslav Bogoljubov Jefim Botvinnik Michail Breindl Petr Bulka Antonín
Ceplecha Tomáš Císler Michal	Ceškovskij Vitalij Cvachouček František	Ciprian Jiří
Čampulka Karel Čedíková Kateřina	Čečil Pavel Čech Antonín	Čedík Stanislav Čermák Arnošt
Damiano de Odemira Drudík Antonín	Daněk Václav Dubček Alexander	Dittrich Jiří Duras Oldřich
Eret Jaroslav	Eretová Jana	
Flaisigová Petra Fritz Jindřich	Flohr Salomon Fuka Miroslav	Formánek Bedrich
Gawlikowski Stanislaw Gottwald Klement	Gedeon Josef Grünfeld Ernst	Göth Jiří Gschwendtner Stanislav
Hádek Roman Hanzíková Vladislava (Matičková) Hausner Ivan Hladil Alois Hořejší Roman Hrdlica Pavel Hřebec Vladimír Hurdzan Tomáš	Hájek Antonín Hanzlík Bohuslav Havel Václav Hlaváč František Hrach Josef Hrdlička Zdeněk Hudák Vasil Husák Gustáv	Hanzíková Marie Hašek Josef Heveroch Vladimír Hort Vlastimil Hrdlička Tomáš Hrivnák Daniel Hurdzan Ivan
Chaluš Karel		
Ilavský Peter		

Jacková Jana
Janáč Július
Jandovský Jaroslav
Janeček Josef
Janík Anton
Janočko Petr
Jířík Karel
Jóny František

Jaček Martin
Janda Pavel
Jandovský Viktor
Janeček Pavel
Jänisch Karl
Janoušek Petr
Jonáš Václav ml.
Juřek Josef

Jaček Miloslav
Jandík Ladislav
Janecký Josef
Janeček Petr
Janka Helmut
Jánská Jitka
Jonáš Václav st.

Kadera Slavoj
Kampoš František
Kašpar Rudolf
Kišari Jan
Kněževič Milorad
Kocián Karel
Končický Vladimír
Koukolík Alexandr
Kozák Jiří
Kristus Ježíš
Kuba Kubíkula
Kubíková Alena
Kurka Radoslav

Kalendovský Jan
Karel IV.
Kausek Karel
Kliner Stanislav
kníže Oldřich
Kohout Josef
Kopecký Václav
Koval Daniel
Krčmová Věra (Richterová)
Kročian Ján
Kuba Stanislav
Kubina Karel

Kališ Josef
Kasík Miroslav
Kaválek Luboš
Kloubek (Dr.)
Kocandová Martina (Škorvagová)
Kohout Petr
Kottnauer Čeněk
Kovář Miloslav
Krečmer Miloslav
Krystl Jaromír
Kubát Miroslav
Kubínek Jiří

Lanč Alois
Lukáč Dušan

Lesný Egon
Lukša Aleš

Ližan Ladislav

Macek Mojmír
Manduch Milan
Mareš Václav
Masaryk Tomáš Garigue
Matějka Jaromír
Meň
Michálek František
Mikule Zdeněk
Modr Břetislav

Machala Rudolf
Marco Georg
Maróczy Géza
Mašek Ladislav
Matouš Josef
Mesiarik Rudolf
Michálková Božena
Mikulec Josef

Malý Norbert
Marczell Peter
Marsina Štefan
Mašek Zdeněk
Mayer Oskar
Miesbauer Jan
Michl Stanislav Jindřich
Miškus Ivan

Navara David
Nigrin Jiří
Nimcovič Aaron
Novák Ivan
Novák Richard

Němec František
Nikitin Viktor
Nováček Karel
Novák Jaromír
Nováková Marie

Neuman Petr
Niklesová Hana (Palková)
Novák Antonín
Novák Michal
Nový Jan

Orlíček Karel
Orság Miroslav

Orság Ladislav

Orság Milan

Palková Kateřina
Pečenka Karel
Pechát Josef
Petrželka Karel
Pinc Miroslav

Paroulek Vít
Pech Břetislav
Pertl Jaroslav
Pfeifer Miroslav
Pithart František

Paulík Václav
Pech Jaromír
Petras Milan
Philipp Valter
Pletánek Jan

65 let v klatovském šachu

Pokora Lubomír
Prachař Josef
Průcha Karel

Rábík Jaroslav
Rákay Kvetoslav
Rieger Ladislav
Rubinstein Akiba

Schödelbauer Jan
Slavík Vladimír
Souček Eduard
Spasskij Boris
Spurná Tereza
Stránský Zdeněk
Suchá Růžena

Šajtar Jaroslav
Šimůnek Filip
Škanta Jan (syn)
Šlapák Zdeněk
Šperl Hynek
Štěpáník Jan
Štoček Otakar
Švejk Josef

Tal Michail
Tibenský Róbert
Turnec Radek

Uhlmann Wolfgang
Urbánek Zdeněk

Vácha Vladimír
Vaník Jan
Vinklárek Vlastimil
Vondrovský Jaroslav
Vykydal František

Werich Jan

Zahnbauer Jiří
Zbořil Jaroslav

Žák Josef

Poletajev Sergej
Prokop František Josef
Pučelík Václav

Racek Jiří
Reshewsky Samuel
Richter Kurt
Růžicka Zdeněk

Skokan Zdeněk
Sodoma Jan
Soukup Alois
Spodný Josef
Srb Karel
Střída Karel
Svešnikov Jevgenij

Šíma Vladislav
Šingliar Anton
Škanta Jaroslav
Šlehofer Miroslav
Šretr
Štěrba Eduard
Štross František ml.

Tartakower Savielly
Toupal Karel

Ungr Jaromír
Urbánková Eva

Váchal Josef
Veselý Jiří
Vojtěch Jaroslav
Vorlíček Karel
Vymětal Václav

Wintr Stanislav

Zavřel Miloš
Zelníček František

Polomis Zdeněk
Prückner František

Rais Vojtěch
Réti Richard
Rosenblatt Ervín
Rybář

Skyva Zdeněk
Solovjev Michail
Soukup Antonín
Sporka Božetěch
Straka Jan
Stulík Vladislav
Svoboda Jaroslav

Šimandl Karel
Škanta Jan (otec)
Šlampa Miloslav
Šott Pavel
Štefec Jiří
Štoček Jiří
Štunc Gustáv

Tenk Petr
Tukmakov Vladimír

Urban Jaromír

Vachoušek Bohumil
Veselý Karel
Vokáč Marek
Vrkoč David
Vyskočil Vladimír

Zberovský Miroslav
Zrzavý Václav

Na závěr ještě trochu statistiky. Nejdříve z knihy:

V knize je 182 partií a 303 jmen, z toho 147 jmen soupeřů a 156 ostatních. 147 soupeřů má 182 partií čili jeden hráč má v 35 partiích 2 nebo více partií. 15 hráčů (Jandovský Jaroslav, Nový, Kohout Petr, Rais, Chaluš, Michl, Ťoupal, Pokora, Hladil, Němec, Gschwendtner, Kozák, Bouček Vlastimil, Kaválek a Neuman) má 2 partie, 3 (Hřebec, Sporka a Pfeifer) 3 partie, 2 (Mareš a Orság Ladislav) 5 partií a Babka 7 partií.

Ve 182 uveřejněných partiích je skoro neuvěřitelně vyrovnaný poměr barev a to bílými 89 a černými 93. To je zajímavé s ohledem na prezentaci 160 výher (bílými 81 a černými 79), 18 remíz (bílými 8 a černými 10) a 4 proher, vesměs černými. Bez těchto proher by byl počet partií s bílými a černými naprosto vyrovnaný 89 - 89.

Oproti knize Historie šachu v Klatovech jsem byl podstatně úspěšnější v zjišťování křestních jmen. Chybí jen u 5, zatímco tam to bylo u 46. Ovšem zde z 303 a tam ze 722 jmen.

V četnosti křestních jmen s převahou vyhrál 20x jmenovaný Karel. Za ním už to bylo vyrovnanější: 17x Josef a Jan, 15x František, 14x Jiří (+ Georg), pak díra a 11x Jaroslav.

Žen je pouhých 19. Marie 3, Jany a Kateřiny 2 a ostatní mají každá jiné křestní jméno.

Svou šachovou praxi mohu okořenit pohledem na ženský šach:

K 31.3.2015 jsem sehrál 2 751 partií s 1 272 soupeři. Z toho bylo pouze 32 žen a jen jedna z nich Zdeňka Bultmanová si se mnou zahrála korespondenčně v devadesátých letech..

Statistika žen však hodně vypovídá o rozvoji ženského šachu. V padesátých letech to byly jen 2 soupeřky, obě vrcholové hráčky republiky Růžena Suchá a Vlasta Balášová, a kde jinde jsem se s nimi mohl setkat než v době svých studií v Praze. V šedesátých a sedmdesátých letech to byla jediná Klatovanka Věra Krčmová, provdaná Richterová. V polovině let osmdesátých přišly Vladka Hanzíková, provdaná Matičková, a Hana Niklesová, provdaná Palková. Teprve v druhé polovině devadesátých let jich přibýlo 7 a většinu, tedy 20 soupeřek z 32, jsem uvítal až v 21. století.

Vrcholem tohoto trendu byl z mého hlediska rok 2007, kdy v rámci letního OPENU do Klatov zavítali 2 tehdejší přeborníci České republiky. Spolu s velmistrem Davidem Navarou přijela i ženská velmistryně Jana Jacková, která v již zmíněné anketě o nejúspěšnější československou hráčku obsadila 3. příčku. Ta mi v simultánce udělila lekci.

Mám to tím pěkně zkompleťované: s 3. Flohrem a 8. Kaválkem nejúspěšnějším československým hráčem mám aktivní skóre, s 2. Hortem vyrovnané a jen s 3. nejúspěšnější československou šachistkou 20. století jsem v minusu.

V této knize jsem **prvoplánově nepsal o zahájeníh**. Přesto **paradoxně uzavírám knihu přehledem zahájení** partií v ní uveřejněných:

Španělská	2
Zavřená španělská	2
Výměnná španělská	2
Steinitzova španělská	3
<u>Španělská f5</u>	<u>1</u>
<i>Varianty španělské celkem</i>	<i>10</i>
Traxlerův útok	1
<u>Střelcova hra</u>	<u>1</u>
<i>Varianty italské celkem</i>	<i>2</i>
Skotská	1
Ruská	2
Philidorova	2
Damiánova	1
<u>Přijatý královský gambit</u>	<u>2</u>
<i>Otevřené hry celkem</i>	<i>20</i>
Francouzská 3.e5	4
Čigorinova francouzská	1
Tarraschova francouzská	5
Laskerova francouzská	1
Rubinsteinova francouzská	15
Výměnná francouzská	3
Nepravidelná výměnná francouzská	1
Nepravidelná francouzská	2
<u>Aljechin-Chatardův útok</u>	<u>1</u>
<i>Varianty francouzské celkem</i>	<i>33</i>
Caro-Kann	2
Sicilská	2
Zavřená sicilská	1
Ponzianiho sicilská	1
Maróczyho sicilská	2
Sicilská 2.c4	8
<u>Nepravidelná sicilská</u>	<u>1</u>
<i>Varianty sicilské celkem</i>	<i>15</i>
Aljechinova	10
Aljechinova 2.Jc3 d5 3.e5 d4	2
<u>Nepravidelná Aljechinova</u>	<u>1</u>
<i>Varianty Aljechinovy celkem</i>	<i>13</i>
<u>Pircova</u>	<u>3</u>
<i>Polozavřené hry celkem</i>	<i>66</i>

Dámský gambit	2
Přijatý dámský gambit	1
Tarraschův dámský gambit	1
Výměnný dámský gambit	3
Slovanský dámský gambit	1
<u>Poloslovanský dámský gambit</u>	<u>10</u>
<i>Varianty dámského gambitu celkem</i>	<i>18</i>
Královská indická	5
Královská indická g3	9
Sämischova královská indická	4
Královská indická útok 4 pěšců	1
<u>Královská indická c5</u>	<u>2</u>
<i>Varianty královské indické celkem</i>	<i>21</i>
Nimcovičova indická 4.Dc2	5
<u>Nimcovičova indická 4.Sd2</u>	<u>1</u>
<i>Varianty Nimcovičovy indické celkem</i>	<i>6</i>
Grünfeldova indická	5
<u>Výměnná Grünfeldova indická</u>	<u>4</u>
<i>Varianty Grünfeldovy indické celkem</i>	<i>9</i>
Hromádkova indická	5
Ben Oni	3
Odmítnutý volžský gambit	1
Bogoljubova indická	1
Budapešťský gambit	3
1.d4 Jf6 2.Sg5	1
Nepravidelná indická	1
Holandská	4
Polská	1
Nepravidelná hra 1.d4	5
Útok 4 pěšců	1
Fianchetto	2
Anglická	8
Anglická b6	1
<u>Nepravidelná anglická</u>	<u>1</u>
<i>Varianty anglické celkem</i>	<i>10</i>
Birdova	2
<u>Orangutan</u>	<u>2</u>
<i>Zavřené hry celkem</i>	<i>96</i>
 Všechny partie	 182

Šachový životopis Ing. Jaromíra Nováka narozeného 12.5.1934 v Klatovech.

Šachy ho naučil hrát v 7 letech otec Antonín Novák.

Do Klubu šachistů v Klatovech vstoupil jako 16letý v roce 1950 a závodně hraje 65 let.

S výjimkou let 1954 - 1959, kdy studoval v Praze a hrál za Slavii Žižkov, byl věrný klatovskému šachu, ať už se jmenoval později Keramostroj, Klatovské strojírny, Spartak, Jiskra, TJ nebo Sokol.

Má 2 tituly kandidáta mistra: od roku 1990 v korespondenčním šachu, kde dosáhl nejvyššího hodnocení 2255 ELO bodů, a od roku 1995 v praktickém šachu na přeboru Čech, kde dosáhl nejvyššího hodnocení 2160 ELO bodů.

V letech 1953 - 1993, kdy se udělovala 1. výkonnostní třída, splnil tuto normu 62x.

V soutěži družstev dosáhl mnoha úspěchů (hrál většinou na 1. šachovnici) a od roku 1960 nepřetržitě až dosud vykonává funkci kapitána, což při domácím utkání znamená vykonávat i funkci rozhodčího. V roce 1960, kdy Klatovy slavily 700 let, přispěl na 1. šachovnici družstvu TJ Klatovy k zisku titulu přeborníka Plzeňského kraje.

Stal se 31x přeborníkem oddílu z 54 účastí, z toho 8x v letech 2007 - 2014 ve věku 73 - 80 let, a 20x přeborníkem oddílu v bleskové hře při 59 účastích.

V roce 2005 se v otevřeném přeboru jednotlivců Plzeňského kraje při 42 účastnících dělil s dalšími 2 hráči o bronzovou příčku.

V roce 2013 se dělil o 1. místo v přeboru seniorů Plzeňského kraje. .

Byl kapitánem i v 4členném družstvu korespondenčních šachistů v 16 dvouletých cyklech v letech 1970 - 2001, kdy družstvo hrálo 7x v 1. lize a v sezóně 1986/1987 získalo bronzové medaile za 3. místo v republice.

Po vítězství v krajském přeboru korespondenčního šachu jednotlivců v sezóně 1973/1974 postoupil do semifinále republiky, kde při tvrdých sestupových podmínkách (sestupovalo 8 hráčů ze 17) se udržel 7 sezón. 2x byl jen krok od 2 postupových míst do finále republiky.

3x byl nominován do reprezentačního družstva ČSSR proti SSSR, kde uhrál nerozhodné skóre 3 - 3. Nejvíce si cení výhry s velmistrem Nikitinem, 7. ve finále 14. přeboru SSSR v korespondenčním šachu 1978/1981.

V hodnocení nejúspěšnějšího sportovce okresu Klatovy byl vyhodnocen 4x mezi 10 nejúspěšnějšími: v roce 1977 na 2. místě, v roce 1981 na 7. místě, v roce 1986 na 8. místě a v roce 1975 na 9. místě.

V roce 1967 sestrojil umělou partii, ve které dokázal, že je možné tahy dle pravidel proměnit všech 16 pěsců a docílit (dokonce 3 způsoby) postavení s 18 dámami na šachovnici.

Inicioval a organizuje oslavy výročí 1000 let šachu v Klatovech v roce 2015. Kniže Oldřich podle legendy doložené knihami z 16. a 17. století věnoval v roce 1015 Klatovům znak se šachovnicí. 1000. výročí ve spojení se sportem nemá žádná obec České republiky.

V roce 2006 vydal první knihu „Historie šachu v Klatovech“ o 218 stranách.

S funkcí kapitána byla v minulém století spojena funkce jednatele oddílu, kterou v roce 1999 vystřídal funkcí předsedy Šachklubu Sokol Klatovy. Tu vykonává dosud.

V Krajské šachové sekci byl 1966 - 1990 členem pléna. V 1990 - 2002 v Radě Českého šachového svazu zastupoval západočeské šachisty. V roce 1996 byl zvolen předsedou nově zřízeného Šachového regionu Klatovy zahrnujícím také okresy Domažlice a Plzeň - jih. Po jeho zrušení v roce 2002 se stal členem výboru Šachového svazu Plzeňského kraje, z toho do roku 2008 místopředsedou. Od roku 2000 je členem Šachové komise ČOS Praha.

Fotografie autora při uvedení do Síně slávy nejúspěšnějších sportovců okresu Klatovy v Sušici 23.2.2015.